antares

BİLİM KURGU - SCIENCE FICTION

ANTARES I **Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi** **Mart 1974**

Sahibi ve yazı işleri sorumlusu: **Sezar Erkin ERGİN**
İsteme ve yazışma adresi: P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Posta Çekleri Hesap No: 10078115
Ödeme şekli: Her çift sayı için (2, 4, 6,........ gibi) yukarıdaki hesaba 10.— TL. yatırmak gerekir. Ödeme işlemi için posta çeki yatırma formülünü kullanınız.

İÇİNDEKİLER

MERHABA DOSTLAR!

Merhaba eski ve yeni bilim-kurgu-sever dost! Eskiler anımsıyacaktır 1971 Ekim ayında çıkan ilk ANTARES'i o zamanın sınırlı koşulları gereği dokuz yapraklı bir teksir çalışmasından oluşmuştu; ama benzeri yoktu, ve tek dayanağı okuyucunun ilgisiydi. İşte o gösterişsiz teksir sayfaları beş kıtayı dolaştı o günden bugüne, İtalya'da bir özel ödül aldı, Amerika'da referans kitaplarına geçti ve en önemlisi dünyaya, Türkiye'de bilim-kurgunun ve siz dostlarının varlığını duyurdu.

Bugün sizlere ulaşan «ANTARES» ise daha olgun daha istekli bir çalışmanın ürünü olma durumunda. Derginin bilim-kurgu - özellikle Türkiye'deki bilim-kurgu - üstüne bir tartışma, araştırma, inceleme, düşünü kaynağı olması için tüm olanaklarımızı kullanacak ve bunun yanı sıra siz dost okurlara beğeneceğinizi umduğumuz bizden bir şeyler vermeye çalışacağız.

«ANTARES»in bu ilk sayısını tanıtma amacı ile önceden para almaksızın dağıtıyoruz. İkinci sayımızı almak isteyen okurlarımız iki sayının ücreti olan 10.— TL. sını dergi ile birlikte verdiğimiz posta çekleri yatırma formülünü kullanarak 10078115 no.lu hesaba yatırabilirler. İkinci sayıda yeniden buluşmak dileğiyle...

ANTARES

1974 : the rebirth of antares

A few years ago, the phrase «Turkish science fiction fandom» automatically meant a handful of young ANTARES and AN (Antares News) readers. This basic formula is now no longer valid. It is true enough that the two fanzines appeared most irregularly at their time; but the foregoing statement relates mostly to the fact that two big happenings caused a revolution in the history of science-fiction in Turkey.

The first one is : the unexpected appearance of Star Trek.. Before trying to draw a picture of its tremendous impact upon the audience, let me briefly state some actual facts about the conditions the Turkish Radio Television was in by then. TRT was founded not many years ago; to be exact the first telecast dates from 1968. In addition to that since they kept the amount of foreign films used in the programs at a minimum all the time, the quality and variety improved very slowly. When in October 1972 Star Trek arrived there were none other TV film series in existence worth mentioning. And keeping in mind the political uneasiness of the recent years which caused a general resignation it is easy to understand that Star Trek had to become a success. It did... to the cost that now we have to mention it before trying to explain science-fiction to the layman.

The second is : the publication of Erich von Daeniken's books. Though these are not science-fiction books as some intellectual reviewers pointed out, nevertheless their close relationship to the field in terms of their revolutionary ideas cannot be ignored. They were printed here more than a dozen times in a relatively short period giving rise to an intense argumentation among the readers. That way Daeniken's books were the second which spread a notion of science-fiction.

Last but not least is the event of Stanley Kubrick's masterpiece (2001 : A Space Odyssey). The film was shown only a few months before with full stereophonic sound and in 70 mm. Notwithstanding its coming late I'm apt to concede that the precedence of the two big events mentioned above have much to say about its becoming a success here.

These are the main events of the past three years, and their influence on the great masses is so strong that it is now much easier to believe science fiction will gain a mass acceptance simply

by their being around long enough to become familiar. This is not an ill-founded hope either; if we look at a reputable literary magazine named «Türk Dili» we find in its 256 th issue which was published just a few months after the arrival of Star Trek, a special section devoted to science-fiction. In that section which is not more than twenty pages they somehow managed to squeeze three short stories plus two articles dealing with sf in the movies, the definition (or rather an introduction to the concept) of science-fiction and its history etc. But what I find most interesting is the attempt to construct a Turkish word in order to replace science fiction. They coin the word (bilim-kurgu) which is none other than a dubious translation of the original term. And being this it inevitably brings all the drawbacks of a misnomer, of course. However, granting that the use of a «Turkish» word is far more suitable than the jawbreaking original one, I'm tempted to make use of it.

All in all, now it becoms evident that a mere fanzine like the 'Antares' before is no longer capable of satisfying the needs of hundreds of readers. But in its new form I hope tha tANTARES will be able to attract a large segment of new readers including a fair sprinkling of intrigued writers, publishers, influential critics, and educators. At first glance this may seem to be a leap in the dark, especially keeping in mind that this particular field is an entirely unexplored new territory for anyone of us. Maybe just for that very reason I'm provoked to take the challenge, not forgetting the proverb: Nothing venture, nothing have.

As an ex-fanzine-editor and publisher I'm throughly aware that launching a magazine is one thing and keeping it on orbit is another. And of course, such an accomplishment can only be the result of a nucleus of steady contributors of science-fiction in its truest sense. Therefore as a preliminary step I decided not to publish translated stories. Eventually, ANTARES will suffer somewhat from the tendency to select for our own works rather than those of the Anglo-American writers. However, I presume, it's the only way of acquiring the above mentioned nucleus.

There is, I submit, no adequate words, as yet, with which to make wise statements about a magazine so newborn that I hardly know how to express my hopes and desires ergarding its future. But there is always a future ...isn't there? And our job is to provide the best among all the possible.

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

Diğerlerinden pek ayrımı olmayan bir Mayıs öğleden sonrası idi. Ayrımı yok diyorum çünkü, yağmur yağdığını bile ancak yüzüm ıslanınca farkeden ben, o gün yağmur yağmadığını kesinlikle söyleyebilirim. Keşke yağmış olsaydı, o zaman kentin dolaylarına çıkıp kırda gezmek gibi bir düşünceye kapılmaz ve dolayısiyle durgun sessiz yaşamımı değiştirecek o uğursuz nesneye rastlamazdım. Kuşkusuz anlatacak bir şeyim de kalmazdı. Şimdi ise durum öyle değil. Olan bitenleri anlatamazsam eski erincime kavuşamayacağımı seziyorum. Bu başkalarına açılma isteğini bir suçluluk karmaşası olarak düşünüyorsanız, yanıldığınızı hemen söyleyeyim. Hiç bir şekilde kendimi suçlamıyorum. Evet, birini öldürdüğüm doğru. Ama çıkıp mahkemede kendimi öldürdüğümü kabullensem hangi yargıç bundan dolayı beni suçlayabilir? Böyle bir şey yapmaya kalkarsam sonumun nereye varacağını biliyorum! Bu durumda bana kalan tek şey oturup her şeyi olduğu gibi yazmak ve kararı sizlere bırakmak...

Doğrusu, kırda dolaşmak, piknik yapmak gibi şeylerle pek öyle ilgilenmem. Küçükken ailemle yaptığım kır gezintilerini bazen anımsasam bile, içimde o günler için bir özlem taşıdığım söylenemez. Bana kır gezintisi yapma düşüncesini veren olay, Linda'nın o hafta sonu için ailesini görmeye gitmiş olması idi. Linda'yı dört yıldır tanırım; hem de oldukça yakından, çünkü birlikte oturuyoruz. Evli falan değiliz ama, Linda gibi fazla kaprisleri olmayan, anlayışlı kızlar için bu şaşılacak bir durum olmasa gerek. Ben kentten 50 kilometre uzaktaki bir demir döküm fabrikasının temsilciliğini yapıyorum, o da bir süpermarkette kasiyer olarak çalışıyor. Elimize geçen para ile gül gibi geçiniyoruz.

Komşu kente gitmek zorunda olan Linda'nın Pazar akşamına dek dönmeyeceğini biliyordum. Tek başıma bir hafta sonu geçirmek, Linda'yı tanıdığımdan beri bana en zor gelen şeylerden biridir. Ama yılda birkaç kez de olsa buna katlanmak zorundaydım. Linda kendi deyimi ile özellikle annesine pek düşkündür. Bir kez salt bu düşkünlüğe içerleyip hafta sonunu komşu kızı ile birlikte geçirmiştim. Gel gelelim, dinlence günleri bitip de kız evine dönmek istemeyince, iş çığırından çıkmıştı. Eve dönen Linda onu kolundan tuttuğu gibi kapı dışarı etmiş, ve bir hafta benimle konuşmamıştı. Ağzını açar açmaz ilk söylediği şey böyle bir olay yenilendiği takdirde bir daha kendisini göremeyeceğim şeklinde idi. Aldığım dersten sonra evde oturmak yerine böyle günleri dışarda aylak aylak dolaşarak geçirdiğimi söylemem gereksizdir sanırım. Aksi gibi o gün de kentteki sinemalarda beni ilgilendiren tek filim yoktu. Ben de tuttum yapılacak başka şey yokmuş gibi bir trene atladım. Amacım son duraktan aynı trenle geri dönmek idi. Yol boyunca sigaramı tellendirirken kompartıman penceresinden dışarıya bakıyor, anlığımı tüm düşüncelerden uzak tutmaya çalışıyordum. Kişi bunu başardığı sürece, yalnız kalmanın hiç bir sakıncası yoktur bence.

Tren tarifede yazılı son durağa geldiğinde sigara paketimin boşalmış olduğunu gördüm. Umarsız, kalan tek tük yolcu ile ben de inip yakınlarda bir büfe aramaya koyuldum. Ortalıkta açık büfe göremeyince trenden cayarak şoseye çıktım. Bir süre yürüdükten sonra, hemen orada gözüme ilişen bir birahaneye girdim. Tezgâh arkasındaki sarışın ben içeri girince okuduğu günceden başını kaldırıp baktı.

— Emriniz, bayım!

— Bir bardak soğuk bira, köpüksüz tarafından.

Kız özdevimsel aygıttan özenle bardağımı doldurdu. Bardağı tutuşundan bu işin acemisi olmadığını anlamıştım. Bira dolu bardağı önüme bıraktı ve yeniden güncesini okumaya başladı. Biramı yudumlarken göz ucu ile kendisine baktım. Ne güzel ne de çirkin sayılırdı, sessizliği bozmak için :

— Önemli bir şeyler var mı bari?, diye gelişigüzel bir soru attım ortaya.

Kız takma kirpiklerinin maskelediği gözlerini kırpıştırarak bana baktı.

— Pek sayılmaz; Brezilya'da uçandaireler görülmüş yine, o kadar. Benim sırıttığımı görünce o da gülümsedi.

— Buralara uğramadıkları sürece benim için hava hoş. Küçükten beri merak ederim bu konuda yazılanları, bazen öyle olmayacak şeyler anlatirlar ki... Ama siz galiba, bu tür şeylere aldırmıyorsunuz. Daha önce görmemiş olduğuma göre, buralarda yenisiniz sanırım?

— Kentten geliyorum, canım biraz dolaşmak istemişti de..

— Anladım; şu hafta sonu gezginlerinden olacaksınız. Arabanız var mı?

— Trenle geldim, neden?

— Kentte oturanlar buraya genellikle araba ile gelip bir mil ötedeki gezinti yerinde piknik yaparlar. Sizi de onlardan biri sandım. Güzel yerdir orası.

— Ya! Bir işim olmadığına göre, ben de gidip görmek isterdim. Ama bir mil uzunca bir yol.

— Yayalar için bir kestirme yol biliyorum. Biraz yokuştur ama, onbeş dakikada oraya varabilirsiniz. Buradan çıkınca tren durağının aksi yönde şoseyi izleyin, yüz metre ilerde bir benzinci vardır onu biraz geçince sağ yöndeki patikaya saparsınız. Yol sizi doğru gezinti yerine ulaştırır.

Bakışlarına anlamlı bir hava vermeye çalışarak,

— Buranın gençleri o yolu çok iyi bilirler, diye ekledi.

Ne demek istediğini anlamıştım; tezgâh arkasındaki iş ona zaman zaman sıkıcı geliyor olmalıydı. Borcumu ödedim ve teşekkür ederek ayrıldım. Trenin gelmesine daha en azından bir saat vardı. Tren durağını arkamda bırakarak yürümeye başladım. Benzinciyi geçince sarışının sözünü etmiş olduğu patikayı gördüm. Ağaçlar ve çalılar arasında

yukarıya doğru uzanan belli belirsiz bir yoldu. Gezinti yeri tepenin arkası olmalıydı. Şoseden ayrılarak patikaya girdim. Öyle çevreme falan dikkat ettiğim yoktu. Başımı eğmiş ıssız yolda zaman zaman taş ve sopaları tekmeleyerek ilerliyordum. Böylece ne kadar yürüdüğümü anımsamıyorum. Birden durdum; az önce geçtiğim yerde gözüme bir şey çarpmıştı. Geri döndüm ve yol kenarında gözüme ilişen şeyi aramaya başladım. Tam bu işten cayıp yoluma devam edecektim ki, ayaklarımın ucunda otlar arasında o şeyi yeniden gördüm. Bir yüzüktü; daha doğrusu ilk bakışta kırmızı taşlı bir halka yüzük görünümü vermişti bana. Eğilip yerden aldım ve elimde evirip çevirmeye başladım. Yüzük kullanma gibi bir alışkanlığım olmadığı için bende pek bir ilgi uyandırmamıştı, ama sonra, belki değerli bir taştır diye geçirdim içimden. Ve tabiî, yüzük bulan bir kimsenin yapacağı en olağan şeyi yaptım ardından. Yüzüğü yavaşça sol elimin yüzük parmağına geçirdim.. Parmağıma tam oturdu diye düşünüyordum ki, birden hiç beklemediğim bir acı duygusu ile sarsıldım. Yüzüğü geçirdiğim parmağıma sanki binlerce iğne saplanmıştı. Hemen yüzüğü çıkarmak istedimse de başaramadım. Sanki derimi delmiş etime yapışmıştı. Ben böyle kıvranırken ansızın beynimin uyuştuğunu sezdim. Tüm duygularım donmuştu; artık acı falan da duymaz olmuştum. İpleri kopmuş bir kukla gibi oraya yığılıverdim.

Ne kadar süre o durumda kaldığımı bilmiyorum. Kendime gelir gelmez yabansı bir sezi duydum içimde. Geceyarısı uykudan uyanıp, karanlıkta yatak odasına bir yabancının girmiş olduğunu sezinleyen kişi de aynı şeyleri duymuştur muhakkak. Ama bir yabancının varlığını kanıtlayacak en ufak bir algı yoktu bende. Ne bir ses, ne bir koku, ne bir tat. Gözlerimi açıp, yüzükoyun düştüğüm yerden çevreme bir göz attım. Yolun ortasında tek başıma idim, tek bir canlı görünmüyordu. Belki biri gizlice arkamdan gelip başıma vurdu, bayılttı diye düşünerek elimle başımda bir yara, bir şiş aramaya koyuldum. Bundan da sonuç alamayınca bir kan izi var mı diye ellerime baktım. Ancak o zaman olağandışı bir şeyle karşılaştım. Sol elimde kan rengi bir yüzük taşıyordum, halbuki yıllardır parmağıma yüzük takmamıştım. Yüzük taşımak yalnız kadınlara yakışır diye bir inanç taşımışımdır hep.. O anda parmağımdaki yüzüğün nereden geldiğini anımsadım. Yolda bulmuş olduğum yüzüktü. Sonra parmağımdan çıkaramayışım geldi usuma, daha sonra bayılmış olacaktım. Paki ama, beni kendimden geçiren şey ne olabilirdi? Üstümü berimi yoklayarak yerden kalktım. Yere düşerken çarpmış olduğum dizimdeki sızı ve dirseğimdeki önemsiz bir sıyrıktan başka hiç bir şeyim yoktu. Cüzdanım da yerli yerindeydi, çok şükür. Tozlanan giysilerimi silkelerken gözüm yine parmağımdaki yüzüğe takıldı. Çıkarmak için bir iki uğraştım ama, boşuna. Parmağımın ayrılmaz bir parçasıydı sanki. Onu orda gördükçe içimde bir tiksinti uyandı. Küçükken kedilerin kuyruklarına bağlanan kurdeleyle boğuşmasını izlemek çok hoşuma giderdi. Bunu oyun için değil,. yalnızca kuyruklarında yabancı bir cisim taşımaktan nefret ettikleri için yaptıklarını çok sonra öğrenmiştim. Şu anda benim de kuyruğuna kurdele takılı bir kediden ayrımım yoktu. Tek düşüncem bu yüzükten kurtulmaktı, ama nasıl? O an için yapılacak fazla bir şey yoktu, anla-

şılan. Sabretmeliyim dedim kendi kendime. Eve dönünce elbet bir yolunu bulurdum çıkarmanın. Saatime baktım; trene çok az zaman kalmıştı. Hızlı adımlarla geldiğim yoldan gerisin geri yürümeye başladım. Bir yandan da canım çok sıkılıp, coşkulandığım anlar hep yaptığım gibi kendi kendime sövüyordum. Hayatım boyu en ağır, en sunturlu sövgüleri daima kendime sakladığım için, çevremde beni ağırbaşlı diye bilirler. Ama birahanenin önünden geçerken o sarışın, «gezinti yerimizi beğendiniz mi?», diye arkamdan seslenince kendimi nasıl tuttum bilmiyorum. Sol elimi ceketimin cebine sokmuş hiç çıkartmıyordum. Çıkarttığım takdirde herkes parmağımdaki yüzüğe bakacakmış gibi geliyordu bana. Bu durum tren kompartımanında yerimi alana dek sürdü. Tren kalkınca usumda yeni bir düşünce belirdi. Daha önce, çıkarılmasında zorluk çekilen yüzükler için parmağa sabun sürüldüğünü duymuştum. Kalkıp vagonun sonundaki tuvalete girdim. Lavaboda bulduğum sabunu kullanarak yüzüğü çıkarmağa çalıştım. Neden sonra, tuvaletin kapısına sertçe vurulduğunu duyunca kendime gelip toparlandım. Sabun hiç bir işe yaramamış, sadece parmağım zorlanmaktan kızarmış, şişmişti. Kapıda bana ters ters bakan yaşlı kadına aldırmayarak yerime döndüm. Nerdeyse tüm umutlarımı yitirmiştim; yoksa bu yüzüğü hayatım boyunca taşımak zorunda mı kalacaktım? İçimden bir ses bunda o kadar korkulacak bir şey olmadığını söylüyor gibi idi ama benim kulak astığım yoktu. Parmağımdaki yüzükle, prangaya vurulmuş bir tutsak gibi görüyordum kendimi..

Eve döndüğümde Linda henüz gelmemişti. Buzdolabında bulduğum bir iki şeyi ayaküstü atıştırdım ve oturma odasındaki kanepeye çökerek olanları bir kez daha kafamda canlandırmaya çalıştım. Alıştığım çevre ürkümü yatıştırmış onun yerine bir merak dalgası sarmıştı beni. Bulduğum şeyin basbayağı bir yüzük olduğunu kabullenmemek için ortada tek bir gerekçe yoktu. Beni işkillendiren olay, onu parmağıma geçirdikten sonra bayılmış olmamdı. Hele çıkarmak konusunda karşılaştığım başarısızlık beni büsbütün kuşkulandırıyordu. Kapana sıkışmış bir av mıydım? Kimin, neyin avı? Hey Tanrım, durup dururken neler düşünmeye başlamıştım. Ertesi sabah uyandığımda yüzüğü bir çekişte parmağımdan çıkarınca, bugünkü korkularıma kahkahalarla gülecektim herhalde... Gerçekten korktuğumu ancak o zaman anladım. Parmağıma sanki bir sülük gibi yapışmıştı bu uğursuz şey. Birden kafamda bir şimşek çaktı. Sülük! Ya parmağıma geçirince duyduğum sancı?... Ve işte o anda karşı konulmaz bir uyku isteği tüm bedenimi sardı...

Kendimi bir fırtınanın ortasında buldum. Rüzgâr görünmez elleri ile beni sarsıyor, oradan oraya savuruyordu. Yağan şiddetli yağmurdan boğulacak gibiydim, fırtınanın uğultusu kulaklarımda çınlıyordu. Uğultu biraz azalır gibi oldu ve arada bazı bildik sesler kulağıma gelmeye başladı. «Mark, Mark!» diyordu bir ses, «Ne olur, kendine gel, Mark!». Linda'nın sesiydi bu. Sevgili Linda beni fırtınadan kurtarmaya gelmişti. Kollarımı sesin geldiği yana uzatmaya çalışırken yüzüme buz gibi soğuk bir şeyin boşandığını sezdim ve gözlerimi açtım. Açmamla kapamam bir oldu. Gözüme su kaçmış hiç bir şey görememiştim. Bir elimle yüzümü gözümü uğuşturururken sırılsıklam olduğumu

anladım. Yeniden gözlerimi açtığımda karşımda Linda'yı gördüm. Bana doğru eğilmiş, kaygılı bakışlarla beni süzüyordu. Elindeki su bardağını görünce durumu kavrar gibi oldum. Bendeki uyuşukluk henüz geçmemişti. Kızmam mı, sevinmem mi gerek, kestiremiyordum. Linda yerinden kımıldamamıştı.

— Uyku hapı falan mı içtin Mark, kaç tane? diye sorduğunu işittim. Hayır anlamında başımı sallayabildim ancak.

— Yoksa hasta mısın? Doktor çağırayım mı? Linda elindeki bardağı sehpaya bıraktı; yeniden başımı salladığımı görünce bana sarılıp kollarını boynuma doladı ve ıslak dudaklarıma birbiri ardına öpücükler kondurmaya başladı. Tam ben de ona karşılık vermeye hazırlanıyordum ki, kollarımdan sıyrıldı ve ayağa kalkıp karşıma dikildi. Bakışları değişmişti.

— Beni meraktan az daha öldürecektin! Anlıyor musun; biraz önce senin yerine ben ölmek üzereydim. Bıktım bu sorumsuz davranışlarından. Seni bir an olsun yalnız bırakamayacak mıyım, ben? Yarım saattir kendine gelmen için uğraşıyorum; sarsmaktan kollarım koptu, haykırmaktan sesim kesildi. Şimdi tüm bunları nasıl yanıtlıyacaksın bakalım?

Düşümde gördüğüm fırtına daha yeni başlıyordu anlaşılan. Karşılık vermek yerine durgun bir limana, yatak odama sığınmayı uygun buldum. Uykumu alamamıştım henüz. Üstümdekileri çıkarıp kurulandım ve kendimi yatağa bıraktım. O gece deliksiz bir uyku çektim, sanıyorum.

Sabah uyandığımda kendimi oldukça zinde ve dinlenmiş buldum. Bir bakıma keyfim yerine gelmişti. Linda ise suratnı asmakta devam ediyordu. Kahvaltı sırasında bir ara parmağımdaki yüzüğe dikkatlice baktığını gördüm. Neden bilmem, o anda elimi saklamak gerekliğini duydum. Ben elimi cebime sokunca, Linda suratıma suçlar gibi bir süre baktı, ama hiç bir şey demedi. O durumda ne söylesem bana inanmayacağını biliyordum. Aramızdaki sessizlik benim de erincimi yok etmişti. Linda'ya kızıyor ama on usuçlayamıyordum. Ne yapıp edip şu yüzükten kurtulmalıydım.

Linda işe gittikten sonra ben de kararımı vermiş olarak evden çıktım. Büroma gitmeden önce bir doktora görünecektim. Metroya bindim ve her zamanki durak yerine bir sonraki durakta indim. Oralarda bildiğim bir sağlık merkezi olacaktı; kolayca buldum ve içeri girdim. Doktor beni ilgiyle dinledi ve elimi, parmağımı yokladı. Sonunda yüzüğü takmamda bir sakınca görmediğini, zamanla parmağımdan kolaylıkla çıkacağını söyledi. Zamanla! Halbuki ben bu iş hemen oracıkta olsun istiyordum. Bunu söylemek için ağzımı açtım ve,

— Teşekkür ederim, doktor. Benim de zaten pek öyle bir yakınmam yoktu. Zamanınızı aldım, dedim. Sonra hiç bir şey olmamış gibi elimi kolumu sallayarak odadan çıktım.

Aman Tanrım, böyle bir şey başıma ilk kez geliyordu. Yapmak istediğimin tam zıddını yapıyordum. Daha doğrusu davranışlarım üzerindeki denetimimi yitirmiştim. Yoksa çıldırıyor muyum, diye düşün-

düm. Geri dönmek doktora gerçeği bildirmek istedim. Istedim ama, bu adımlarımı sıklaştırmaktan öteye gitmedi. Bir robot gibiydim. Usum ve bilincim kendi kendine devinen konuşan bir robotun tutsağı olmuştu. Bu arada caddeye çıkmış olduğumu gördüm. Görüyor, işitiyor ve düşünebiliyordum, hepsi o kadar. Bir süre böyle yürüdüm. Derken adımlarımı yavaşlatıp sıklaştırabildiğimi anladım; ve isteyince durabildiğimi de gördüm. Davranışlarımı denetebiliyordum yine. Ama şaşkınlığım geçmemişti. Olduğum yerde kendimi toparlamaya çalıştım. Yanımdan gelip geçenler meraklı bakışlarla beni süzüyorlardı; onlar da durumumda bir sapıklık görüyorlardı herhalde. Durduğum yerin az ötesinde bir kuyumcu dükkânı vardı; son bir çabayla oraya doğru seğirttim. Kapıyı açıp içeri girdiğimde biraz olsun kendime gelmiş gibiydim. Hemen oradaki boş iskemlelerden birine iliştim. İçerdeki iki alıcı az sonra çıktılar ve dükkân iyesi olduğunu sandığım adam bana döndü.

— Buyrun bayım, ne istemiştiniz?

Yerimden kalktım, parmağımdaki yüzüğü gösterdim.

— Satmak istiyorum, kaç para eder?

Adam bir yüzüğe bir bana baktı,

— Çıkarın, bir bakayım, dedi.

— Şey, biraz parmağıma sıkışmış da. Bir sakıncası yoksa, çıkarmadan bakmanızı rica edecektim.

Adam olur gibilerden başını salladı ve bir gözüne büyültecini takarak parmağımdaki yüzüğü incelemeye başladı. Ben de merakla onu seyrediyordum. Bana saatler kadar uzun süren birkaç dakika sonra adam başını kaldırdı ve yüzüme baktı. Şaşkı içinde olduğu bakışlarından belliydi.

— Özür dilerim, bunun nerden elinize geçtiğini sorabilir miyim?

— Ailemden kalmadır, diye ayaküstü bir yalan kıvırdım.

— Sakın sizden kuşkulandığımı sanmayın, dedi adam. Bir yandan da elindeki mendille alnını silmeye çalışıyordu. Doğrusu ben de kaygılanmıştım.

— Böyle bir yüzük ne gördüm, ne de işittim, diye konuşmasını sürdürdü. Hattâ bana sorarsanız bunun bir yüzük olmadığını bile söyleyebilirim.

Kendisine inanmadığımı düşünmüş olacak ki, büyültecini bana verdi ve bakmamı söyledi. Büyülteci gözüme kıstırdım ve yüzüklü parmağımı oradaki lambanın güçlü ışığına tuttum. Yüzük sandığım şeye bakar bakmaz yılgıyla bir çığlık attım ve kapıya doğru fırladım. Arkamda yere düşen büyülteci bulmaya çalışan kuyumcunun bağırmasını duymuyordum bile. Caddeye çıktım ve koşmaya başladım. Nereye ne için gittiğimi bilmiyordum artık. Bir süre sonra koşmaktan yoruldum ve soluk soluğa bir parktan içeri girdim. Yalnız başıma olduğumu görünce sendeleyerek yakındaki sıralardan birine kadar gidip oturdum. Acınacak bir durumdaydım. İki büklüm olmuş soluk almağa çalışıyor, bir yandan da haykırmamak için kendimi güç tutuyordum. Kuyumcuda gördüğüm parmağımdaki şey gözümün önünden gitmiyordu bir türlü. Hayır, yüzük falan değildi, olamazdı. Büyültecin altında ritmik biçimde kıpırdayıp ışıldayan devinen jelatinimsi bir özdek, daha doğ-

rusu bir canlı görmüştüm. Benim taş sandığım kırmızı bölüm minyatür bir yürek gibi sanki atıyordu. Bunları usumdan geçirirken, birden karşımda orta yaşlı, bıyıklı bir adamın durup beni izlediğini gördüm. Korkuyla kalkıp kaçmak istedimse de yerimden kımıldıyamadım. Ağzımdan «merhaba» diye bir ses çıktı. Karşımdaki şapkasına dokunarak beni selâmladı ve,

— Merhaba, dedi. Bana bir sıkıntınız var gibi geldi de.

— Yok canım, önemli değil. Biraz koşmuştum da o kadar. Sizin anlayacağınız artık hamlaşmışım. Buyrun oturmaz mısınız?

Adam benim gösterdiğim yere otururken tüm olanları sanki orada bulunan bedensiz üçüncü bir kişiymişim gibi izliyordum. Gerçekte adamla konuşan ben değildim çünkü.

— Adım Benson, diye kendini tanıttı adam. Bugün havanın güzel olduğunu görünce parkta bir gezinti yapayım demiştim. Hafta içi pek kalabalık olmaz burası.

— Haklısınız. Benim adım da Spencer, Mark Spencer. Yakınlarda bir bürom var. Buraya ilk kez geliyorum ama doğrusu benim de hoşuma gitti. Çok güzel bir gezegen doğrusu.

— Ha, ne dediniz anlamadım?

— Çok güzel bir gezinti yeri diyordum. Herhalde sık sık buraya geliyorsunuzdur.

— Vakit buldukça; hele böyle güzel havaları hiç kaçırmam.

— Anlıyorum.. Neyse, benim büroma dönmem gerek. Bilirsiniz, işleri aksatmaya gelmez. İlerde yine karşılaşırız belki, bay Benson..

Böyle diyerek ayağa kalktım. Adam benim bu ani ayrılma isteğim karşısında biraz şaşırmış, biraz da bozulmuştu galiba. Suratıma bön bön bakarak «Güle güle», dedi.

Parktan çıktım ve uzakta görünen metro durağına doğru yürüdüm. Kötü bir düş görüyor gibiydim. Tutsak bilincim yavaş yavaş durumu kavrar gibi olmuştu. Parmağımdaki yaratık bedenime ve davranışlarıma hükmedebiliyordu anlaşılan. Benson adındaki adamla karşılıklı konuşmamızı ansıdım. «Yüzük» -bu iğrenç yaratığa yüzük diyordum artık- doktorla olduğu gibi onunla da oldukça olağan bir biçimde konuşmuştu. Adımdan, işimden bile söz etmişti. Bundan benim beynimde saklı anı ve bilgileri de kullanabildiği sonucuna varılabilirdi. Öyleyse benim için bir kurtuluş yolu kalmıyor demekti. En yakınlarım bile bendeki değişikliği anlayamayacak, ben sanarak yüzüğün elinde onlar da birer oyuncak olacaklardı. Umutsuzluk ve korku içinde çırpınırken, konuşma sırasında yüzüğün bir gezegen sözü ettiği geldi, usuma. Ancak dünyadışı bir yaratığın söyleyebileceği bir şeydi bu. Eğer durum böyle ise yüzük şimdiden bir aymazlık etmiş, kendini ele vermiş sayılırdı. Gerçi karşısındaki bunu anlayamamıştı ama ilerde zeki birinin gözünden kaçmayabilirdi bu gibi şeyler. Belki, belki o zaman benim için bir umut ışığı belirebilirdi. Bu uzak olasılık bile beni biraz olsun yüreklendirmeye yetmişti. Üstelik eğer yanılmıyorsam yüzüğün üstümdeki denetimi de hep aynı kalmıyor, zaman zaman azalıyordu. Fırsat kollamaya karar verdim.

Metro durağına ulaştığımda yürüyen merdivenle aşağı inerek turnikeye yaklaştım. Cebimdeki kullanılmamış metro biletlerinden birini çıkarıp yandaki deliğe soktum. Turnikenin açılan kanatları arasından geçtikten

sonra bekleme yerine yürüdüm. Trenlerin geliş sırasını bildiren ışıklı göstergeye bakıp beklemeye başladım. İkinci tren geldiğinde önümde duran vagona bindim. Yüzük beni gerçekten de büroma götürüyordu galiba. Nitekim her zaman işe giderken indiğim durakta indim ve yürüyen merdiven beni caddeye çıkarıp bıraktı.

Büromun bulunduğu yapı birkaç yüz metre ötedeydi. Yolda giderken genellikle sigara ve günce aldığım büfeye uğrayacak mıyım acaba, diye düşünüyordum. Büfenin önünde durdum ve cebimde bozuk para aradım.

— Hayrola, bugün pek erkenci değilsin. Ne oldu?

— Dün akşam içkiyi çok kaçırmışım, Sam. Sabah kalkamadım.

Bana sigara ve güncemi uzatırken yüzüme baktığını gördüm. Acaba bir şeyler sezinlemiş miydi? İyi günler dileyip büfenin önünden ayrıldım. Yıllardır alışveriş ettiğim yaşlı büfeci Sam içki masalına inanmış gibiydi.

Büromun bulunduğu yapıdan içeri girip asansöre atladım. Dördüncü katta koridorun sonundaki büroma yürürken umutsuzluğun yeniden yakama yapıştığını sezdim. Yüzük en az benim kadar kurnaz ve zeki idi görünüşe bakılırsa. Büromun önünde durdum ve güncemi sol koltuğum altına sıkıştırarak açkımla kapıyı açtım. Yerde bir mektup ve büyükçe bir rulo duruyordu. Postacı kapıdaki posta deliğinden atmış olacaktı bunları. Açkıyı cebime sokup yerden aldım ikisini de. Önemsiz yazışmalar olduğunu görünce bir kenara fırlattım. Şaşırmıştım, yüzük kırk yıldır bu büroda çalışıyormuş gibi oldukça özgürdü. Belleğimi açık bir kitap gibi okuyup davranışlarımı ona göre denetiyordu anlaşılan. Masamın başına geçip günceyi okumaya başlayınca bunda hiç kuşkum kalmadı. Şu anda beni kim görse ortada olağandışı bir şey olduğunu kestiremezdi. Sigaramı yakıp masamın üzerine ayaklarımı dayayınca içimden sunturlu bir sövgü savurdum. Yüzük sanki benimle alay ediyordu.

Öğle yemeğimi dışarda bir restoranda yedim. Orada da beni tanıyanlar bir şeyin farkında olmamışlardı. Yalnız yemek bitince her zamankinin aksine yüklü bir bahşiş bıraktığımı gören garson şaşırmış ve de sevinmişti. Acaba bunu neden yapmıştım? Yüzüğün para konusunda titiz ve biraz da eli sıkı olduğumu bilmesi gerekirdi. Bu yaptığı ikinci bir aymazlık mı, yoksa bana karşı bir direnti miydi? Kimbilir, belki de beni başka türlü tanıtmak istiyordu. Her ne olursa olsun, bu biçim davranışlar sonunda çevremdekilerin ilgisini kendim üzerine çekebilirdi. O zaman yüzük hakkında anlatacaklarıma daha kolay inanırlardı. Ama yüzük bana bu fırsatı verecek miydi ki?

Öğleden sonra iki alıcı firmanın temsilcileri ile görüştüm. Anlaşma şartları pek ağır olmamakla birlikte bana ayrılan yüzde oldukça azdı. Olağan koşullar altında bu anlaşmayı gerçekleştirmem beklenemezdi. Ama yüzük sanki hiç oralı değilmiş gibi imzamı bastı kâğıtlara. Heriflerin sevinci gözlerinden okunuyordu. Karşılarında bir enayi bulmanın sevinci idi bu kuşkusuz. Gelecek ihaleleri de bana bırakacakları üzerine söz vererek çekip gittiler. Hırsımdan köpürüyordum. Böyle giderse işlerim altüst olacaktı. Hele tüm bunları izleyip de bir şey yapamamak beni büsbütün çileden çıkarıyordu.

Saat dört buçuk olunca büroyu arkamdan kitleyip caddeye çıktım. O

günlük iş bitmişti ama bana yapılan işkence daha bitmemişti anlaşılan. Metro durağına gideceğim yerde aksi yöne saptım ve bir süre sonra bir çiçekçi dükkânının içinde buldum kendimi. Çiçekçi kadından çiçekleri alırken bile bu işe bir anlam veremiyordum henüz. Geri dönüp metroya bindiğim zaman yüzüğün üstümdeki denetiminin biraz azalır gibi olduğunu sezdim. Evet yanılmıyordum, bilincim yeniden denetimi ele almak üzereydi.

Eve giderken kendime olan güvenim de attığım her adımla biraz daha artıyordu. Linda'ya olanları anlatabilmenin coşkusu şimdiden içimi doldurmuştu. Bana inanıp yardım edeceğini biliyordum.

Eve varınca sokak kapısını açkıyla açmak yerine zile basıp bekledim. Bunu belki de şaşkınlığımdan yaptım, çünkü o an için kafam karmakarışıktı. Linda'nın bu saatlerde işten çıkmış olması gerekirdi. İçerden yaklaşan ayak seslerini duyduğumda sinirlerim iyice gerilmişti.

Kapı yavaşca açıldı. Linda karşımda durmuş bana bakıyordu. İçeri girmek istedim, ama yerimden kımıldayamadım. Kapının eşiğinde donmuş kalmıştım. İçimden yüzüğü kargışlarken «Linda..», diye kekelediğimi duydum. Linda'nın da şaşırmış olduğu belliydi.

— İçeri girsene, Mark..

Sanki bu çağırıyı bekliyormuşum gibi yavaş ve sessiz adımlarla kapıdan içeri süzüldüm. Linda arkamdan kapıyı kaparken ben de geri dönüp o ana kadar farkında olmadan elimde tutmuş olduğum çiçekleri ona doğru uzattım.

— Senin için, eğer kabul edersen...

Linda gördüklerine inanamıyormuş gibi bir bana bir de elimdeki çiçeklere baktı. Sonra boynuma sarılarak beni öpmeye başladı.

— Oh Mark, çok teşekkür ederim. Dün bir an için artık beni sevmiyorsun sanmıştım. Senden kuşkulandığım için beni bağışla.

Uzun uzun öpüştük. Doğrusu yüzüğün bu yeni oyunu karşısında iyice afallamıştım. Sanki bir filim çekiliyor ve Linda ile ben başrolde oynuyorduk. Hani Linda da rolünü iyi başarıyordu yani. Yıllardır beni bu kadar ateşli ve içten öptüğünü anımsamıyorum. Bana bir an için yüzüğü falan unutturdu desem yalan olmaz. Birbirimizin kollarından ayrılırken Linda'ya baktım. Rol falan yaptığı yoktu, gerçekten mutluydu kız. Benim tanıdığım, bildiğim Linda gitmiş, onun yerine ilk sevişinin coşkusu içinde sarhoş kolejli bir kız gelmişti sanki. Ama onu mutlu kılan ben değildim, yüzüktü. İki gündür yaşamımı allak bullak eden, beni karabasanlara boğan ve bununla da kalmayıp bilincimi kendi bedenimde tutsak eden o uğursuz nesnenin işiydi bu.

Linda çiçekleri içeri götürüp bir vazoya yerleştirirken ben de oturma odasına geçtim. Az sonra Linda yanıma gelip oturdu.

— Mark, ne diyeceğimi bilemiyorum. Getirdiğin çiçekler çok güzel.

— Beğendiğine sevindim, Linda. Sen çok daha iyi ve güzel şeylere lâyıksın, bunu biliyorum. Elimde olsa sana dünyaları bağışlardım.

Linda'nın koluna yapışıp onu kendime çektim.. Bu yüzük köpoğlusu işi azıtmıştı artık. Hele Linda'nın bir iki parlak söz ve bir tutam çiçeğe tav olmuş olması iyice canımı sıkmıştı. Bunların da etkisi ile yeniden güçlenen bilincim bedenimi ele geçirmek için umutsuzca bir girişimde bulundu. Az daha başarıyordum..

— Canımı acıtıyorsun Mark!

— Bağışla beni sevgilim. Seni kollarıma alınca içimdeki hayvan uyanıverdi birden.

Linda gözlerimin içine bakıp şeytanca güldü.

— Hafta sonunu yalnız geçirmek sana yaramış olmalı. Böyle giderse belki tüm hafta sonu dinlencelerimi ailemin yanında geçiririm.

Sonra kollarımın arasından kurtulup ayağa kalktı.

— O aç hayvana söyle, karnını doyurmak için biraz beklemek zorunda.

Linda mutfağa doğru giderken sözünü ettiği hayvan, kafesinin görünmeyen parmaklıklarını zorlamaktaydı. Ona aç bir hayvan değil, kudurmuş bir hayvan demek daha doğru olurdu sanırım.

— Yeter artık dünyalı. Kendine gel!

Bu sözler fısıltı halinde dudaklarımdan dökülmüştü. Şaşkınlıktan biraz önceki uğraşımdan cayar gibi oldum. Bilincim duyduğu sözlerin değerlendirilmesini yapmaya çalışıyordu.

— Evet ben, senin yüzük dediğin yaratık. Sana sesleniyorum. Bir daha bana böyle karşı koymaya kalkarsan bedenini ve dolayısiyle seni öldürürüm.

'Nesin, benden ne istiyorsun,' diye geçirdim içimden..

— Ne olduğumu öğrenmen gereksiz. Ama senin gövden bana gerekli, bunun için karşı koymanı istemiyorum.

'İğrenç yaratık! Hangi hakla böyle bir şey isteyebiliyorsun.'

— Güçlü olmanın verdiği hakla. Seninle dolaysız bağlantı kurduğum andan beri inceliyorum seni, dünyalı. Çok yalınç bir yaşantı düzeyin var. İçsel kuvvetlerin ne olduğundan bile habersizsin. Senin tüm düşünce ve bilgilerini okuyabiliyorum. Onun için benden bir şey saklayamazsın.

'Eğer düşüncelerimi okuyabiliyorsan seninle sonuna dek savaşacağımı da bilmen gerekir. Bunu engelleyemezsin!'

— Belki. Yalnız şunu unutma, Linda dediğin dişin de benim elimde sayılır. Ona bir zarar gelmesini istemezsin sanırım.

'Linda'dan uzak dur, yoksa..'

Yüzük karşılık vermedi. O sırada yemek odasından Linda'nın seslendiğini işittim.

— Mark, sevgilim, sofra hazır.

Kalkıp sesin geldiği odaya yürüdüm. Bu arada yüzükle nasıl başedeceğimi düşünüyordum. Benim düşüncelerimi anında okuyabildiği için önceden bir tasarı hazırlama olanağım yoktu. Yüzüğün sözlerini duyduktan sonra Linda ile benim büyük bir çekince karşısında olduğumuz anlaşılıyordu. Ne olursa olsun Linda'yı uyarmalıydım.

Yemek masasına oturdum. Önümde duran içki şişesini açıp Linda'nın kadehini ve sonra kendiminkini doldurdum.

— Sıhhatine, Mark!

— Sıhhatine, sevgilim.

Yemeğimizi yerken aramızda geçen konuşmalara dikkat ettiğim yoktu. Daha çok hiç bir şey düşünmemeye çalışıyordum. Yemek arasında birbiri ardına yuvarladığım içkinin bunda bana oldukça yararı dokunuyordu. Bu arada bilincimi tutsak eden gücün zayıflamış olduğunu anladım birden.

— Mark, sevgilim, içkiyi biraz fazla kaçırıyorsun gibime geliyor.

Linda'ya baktım; tam sırasıydı.

— Linda yalvarırım, çabuk kaç buradan...

(Devam edecek)

gezegen

Sönmez GÜVEN

— Şöyle otur...

— Sağol...

Ağır yol çantasını evin önündeki sahanlığa bırakan adam kendini bir iskemleye attı. Geldiği uzun yolun yorgunluğunu çıkarmak için piposunu yaktı, bir iki nefes çekti, dumanını sık ağaçlara doğru savurdu. Kaslarını iyice gevşeterek başını yan tarafa devirdi, bütün ağırlığını iskemleye yüklemiş halde derin bir nefes verdi. Karşılayici da oturmuş onu seyrediyordu.

— Çok yorulmuşa benzersin...

— Gemi rahattı, ama alandan buraya kadar olan yol insanı öldürüyor... Başını hafifçe doğrultarak evin dört bir yanını kuşatan yeşil ormana baktı. Sonra gözleri mavi göktüzüne kaydı.

— Tıpkı dünya gibi, dedi. Aynı yeşillik, mavi gökyüzü ve bulutlar... Diğeri bakışlarını adamdan ormana çevirdi.

— Öyle gözükür ilk bakışta ama farkları çoktur...

— Bu ıssızlıkta hayat sıkıcı olmalı, dedi yeni gelen ve piposundan bir nefes daha çekti.

— Sıkıcıdır, ama oyalanacak şeyler bulursun kendine. Çevreyi dolaş, zararlı hayvan yoktur.

Öğleden sonranın kızgın güneşi altında terleyen küçük yapının etrafını dar bir çember halinde çayırlar çeviriyordu. 0vin duvarından üç metre kadar ileride ormanın ilk ağaçları başlıyordu. Gür bir örtü oluşturan ağaçlar dört yüz kilometre ötedeki hava alanına kadar hiç bir açıklık vermiyorlardı. Dik, yüksek ve kalın ağaçlardı bunlar. Dalları yere paralel olarak gövdeden saçılıyor ve diğer ağaçlarınkilerle sarmaş dolaş oluyorlardı. Yukarıdan bakanların toprağı görebilme şansları çok azdı. Aşağıdakiler de güneşi göremezlerdi. Hafif rüzgâr sadece yaprakları oynatabiliyordu. Küçük bir kaynaktan doğan berrak akarsu, kökleri yalayarak dönüyor ve kıvrıla kıvrıla akıp gidiyordu.

Yeni gelen bitirdiği piposunu temizlerken "Kaç dönemdir buradasın?" diye sordu.

— Üç dönemdir. Tam altı yıl oldu. Sen kaç dönemliksin?

— İki yıl kalacağım burada.

— Merkezden misin?

— Evet. İlk olarak sistem dışına çıkıyorum.

Diğeri başını salladı. Gökyüzünde küçük bir kuş daireler çiziyordu.

— Ben şafakla birlikte gitmiş olacağım. Araçların kullanılışını biliyorsun. Yarından itibaren kayıtlara başlasan iyi olur.

Havanın yavaş yavaş kararması üzerine içeri girdiler. Ev dört bölmeden

ibaretti. Üç odası bilimsel araçlarla doluydu. Diğerlerinde bir yatak ve basit gerekli eşya vardı. Geniş pencereden orman gözüküyordu. Adam, tekrar yaktığı piposunu ağzından çekerken, ağaçların arasından fırlayarak eve doğru yaklaşan karaltıyı gördü, irkildi. Olay diğerinin de dikkatini çekmiş olacak ki, pençeryee yaklaştı, dışarı baktı.

— Köpekmiş. Bundan sonra senin olacak. Ara sıra gerekli oluyor insana. Akşam yemeğinde fazla konuşmadılar. Yeni gelen durgundu. Devamlı etrafını seyrediyor, inceliyor, havayı koklüyordu. Yemekten sonra, gidecek olan kalktı.

— Ben şimdiden yola çıksam iyi olur. Sabah uçağına yetişmem gerek. Evin önündeki iki otomobilden birine atlayan adam, otonun penceresinden eğilerek köpeğin başını hafifçe okşadı.

— Altı yıl boyunca onu sadece köpek diye çağırdım, ismi budur, dedi ve gülümsedi. Sonra arabasını dar yola sürerken "başarılar" diye seslendi. Diğeri eliyle karşılık verdi ve aracın ışıkları ağaçların arasında kaybolunca içeri girdi.

Yatağına uzanmıştı. Açık pencereden içeri serin bir rüzgâr giriyordu. Ormanın koyu yeşilliği sapsarı birer tabağa benzeyen üç büyük uydunun ışığıyla aydınlanmıştı. Havanın kararmasıyla birlikte, yüzlerce hayvanın sesleri bir koro gibi etrafı doldurmuştu. Rüzgârın yaprakları hışırdatması da buna katılıyordu. Kimbilir nasıl bir dünya vardı dışarıda. Göz alabildiğine uzanan yeşillikler, mor dağlar ve akarsular... Hemen her yerde görülen şeyler ama yine de insana yabancı. Belki ağaçların dizilişi, belki havadaki bir koku, belki de dünyada hiç duyamayacağımız bir kuş sesi. Bütün gezegenlere kendilerine, ama sadece kendilerine özgü havayı veren ayrıntılardan biri de burada hüküm sürüyordu.

Adam, yabancı bir ülkedeki tek dostu olan köpeğe baktı. Hayvan sakin sakin pinekliyordu. Adam onun bu gezegende doğduğunu ve hiç bir yabancılık çekmeden bu iklimin yerlisi olduğunu bilseydi her halde kıskanırdı.

Çantasına uzandı, bir teyp çıkardı. Yatağının yanına koydu, birkaç kaseti de teybin kenarına dizdi.

Sırt üstü uzandı, gözlerini kapadı, ormanın seslerini dinlemeye koyuldu. Ağustos böceğininkine benzeyen tiz çıklıklar dikkatini çekti. Hemen hemen ormanın her bölgesinden ve devamlı olarak geliyordu bu sesler. Senfonilerdeki gibi, yaprakların sesiyle karışmış, tam bir fon oluşturmuşlardı. Rüzgârın mırıltısı da buna katılıyordu. Daha bir sürü yaratığın sesleri, sırayla, ne yaptıklarını bilir halde, müziğe uymuştu. Bir an aklına gelen bu 'müzik' kelimesine şaştı. Ama dikkat edince bütün bu ses kalabalığının uyumluluğunu farketti. Her ses diğerini tamamlıyordu. Köpek bile çıkardığı iniltilerle bir müzik aleti olmuştu sanki...

Kendini bu müziğe kaptırmıştı. Zamanın geçişini farkedemedi. Birdenbire silkinip doğrulduğunda, iki saat kadar öyle büyülenmişcesine yattığını anladı. Köpek uyumuştu, ama sessiz değildi. Dev orkestraya garip iniltilerle katkıda bulunuyordu. Beynini dolduran müzikten silkinmek için yüzüne biraz su çarptı. Acele acele piposunu aradı, buldu, yaktı. Kasetleri

karıştırdı, bir tanesini seçti, yerleştirdi. Teypten etrafa hafif bir müzik sesi yayıldı. Adam teybi biraz daha açtı. Evin pencerelerinden ormana bile çıkardığı iniltilerle bir müzik aleti olmuştu sanki...

Yanındaki hareketi fark ettiğinde teybi açalı yarım dakika olmamıştı. Doğruldu. Köpeği gördü, hayvan uyanarak ayağa fırlamış, kulaklarını teyp yönünde yatırmıştı. Hafifçe aralı dudakları arasından beyaz sivri dişleri gözüküyordu. Önce hırlıyordu, daha sonra sesini iyice yükselterek havlamaya geçti. Adam, köpeğe susması için bağırırken ormanın müziğinin de değiştiğini fark etti. Önceden hafif bir tempoyla çalan orman, şimdi bir savaş türküsü halinde kükrüyor hışırdıyor, bağırıyordu. Köpeğin havlamaları bu ölüm ve intikam marşına katılmıştı. Yeni müzik odayı doldurdu, aygıtın sesini bastırdı. Adam, bir yandan kulaklarını tıkamaya çalışırken öte yandan, istemsiz teybe uzandı, kapattı. Sesin kesilmesiyle beraber orman ve köpek sakinleştiler. Tonları alçaldı, tempo yumuşadı. hayvan yine sustu, kıvrılarak uyudu. Yine eskisi gibi inliyordu.

Adam ilk şaşkınlığı geçtiği halde bir daha aracı açmaya cesaret edemedi. Bir zaman öylece ayakta kaldı. Ne yapacağını bilemez halde sağa sola birkaç adım attı. Korkmuştu, ama içinden devamlı dürten merakın etkisiyle pencereden başını uzattı, titrek bir ıslık çalmayı başardı. Ne orman, ne de köpek tepki göstermemişlerdi. Bu kez ıslığı bir melodi haline sokmaya çalıştı ve başardı.

Orman yine kükredi. Korkunç bir havlamayla geri döndü. Hayvan aynen teybe yaptığı gibi kulaklarını eğmişti ve işin kötü tarafı, ilerliyordu. Hemen sustu ve ormanla köpeğin sakinleşmelerini bekledi.

Piposundan sinirli nefesler çekerken aklına gidenin dedikleri geldi. Yemek sırasında sarf ettiği birkaç söz şöyle olmuştu:

"Bu gezegenin kendine özgü bir düzeni vardır. Eğlenir, dinlenir, çalışır, ama bütün bunları hep kendisi ayarlar. Seni de bu düzene sokacak, alıştıracak...» demişti giden.

Doğruydu. Teybi ayrılana dek bir daha kullanmamak üzere çantasına koydu. Onun için müzik artık ormanın müziğiydi. Bu şarkıda kendine de bir iş düşüp düşmeyeceğini merak ederek karanlık pencereden yıldızlara baktı.

Gezegen, onu kendine alıştırmaya başlamıştı.

□

ay'da zorlu dakikalar

Cengiz KABATEPE

2002 yılında, Ayda kurulan "Spark 1" inceleme istasyonunda dünya ile haberleşme telsiz-televizyonunun ikaz lambası uzun uzun yandı. Collins yattığı yerden homurdanarak doğruldu ve televizyonu açtı. O anda ekranda gördüğü ilk şey telâşlı bir yüzdü. Bu yüzün sahibi dünyadaki haberleşme televizyonunun spikeri John'du. John derhal söze başladı :

— Collins, sizin için hiç de iç açıcı olmayan bir haberim var. AX-2 numaralı feza araştırma gemisi, motorlarında meydana gelen bir arıza yüzünden 6 kişilik mürettebatı ile aya mecburî iniş yaptı. 15 dakika evveline kadar onlarla telsiz-televizyon bağlantısı kurmuştuk ama sonradan bu bağlantıyı da kaybettik. Geminin sizin istasyondan 30 - 40 km uzağa düşmüş olacağı tahmin ediliyor. Bizim kurtarma ekibi oraya gelene kadar oksijensizlikten ölebilirler. Bu yüzden hemen harekete geçip feza gemisini bulmanız lâzım. Unutmayın 6 kişinin hayatı sizin elinizdedir. İyi şanslar.

Collins, televizyonu kapatıp koşarak istasyon şefi Stevens'in odasına gitti ve olanları en ince noktasına kadar anlattı. Şef derhal yerinden fırlayıp telsize sarıldı. Çeşitli yerlere emirler yağdırdı, ay aracı "Giant 2"yi hazırlamalarını da söyleyerek haritaların başına geçti. Bu ay aracı iki vagondan meydana geliyordu. Birinci vagonda çekici motorlar, oksijen, yiyecek ve gerekli eşya depoları ve ikinci vagonda ise 9 kişinin yatması ve oturması için yerler, diğer teçhizat vardı. Stevens ile yolculuğa telsiz-televizyoncu Collins ve makinist Derek çıkıyordu. Bir saate kadar "Giant 2" yolculuğa hazırlanacaktı.

Araca dört günlük oksijen ve gıda maddesi depo edilmişti. Stevens, Collins ve Derek de birazdan hazırdılar. Arkadaşlarına üç güne kadar dönmezlerse kendilerini aramalarını tenbih ettikten sonra yola çıktılar.

Yolculuğun başından itibaren üçünün de sinirleri gergindi. Hepsinin akıllarını aynı soru kurcalıyordu. "Acaba vaktinde yetişebilecek miyiz?" Derek ay aracına son süratini vermesine rağmen hızları saatte 10 km idi. Bu hızla giderlerse en geç dört saatte orada olabileceklerdi. Yolculuk başlıyalı iki saat olmasına rağmen kimsenin ağzını bıçak açmıyordu. Nihayet üç buçuk saat sonra ilk konuşan Derek olmuştu :

— 35 km geldik hâlâ hiç bir şeye rastlamadık acaba yanlış rota üzerinde miyiz?

Stevens endişeli bir sesle cevap verdi :

— Bana da öyle geliyor.

Birazdan bu fikirlerinin yanlış olduğunu Collins'in sesiyle anladılar.

— İşte... işte oradalar, gördüm.

Stevens ve Derek de AX-2'yi görmüşlerdi. Son süratle yanına geldiler. Feza gemisi gövdesi üzerine mecburî iniş yapmıştı. Sola yatık olarak ölü bir canavarı andırıyordu. Oraya varınca derhal ay aracını durdurup üçü de elbiselerini giydiler, tüplerini taktılar ve yanlarına gerekli mal-

zemeyi de alıp "Giat 2"den çıktılar. Gemiye kapılardan giremeyeceklerini anlayınca Laser ışınları ile içeri girebilecekleri büyüklükte bir delik açtılar. Stevens, Collins ve Derek birazdan içeri girmişlerdi bile. Üçü de ayrı ayrı yerleri aramaya başladılar.

Stevens geniş koridorun sağındaki ve solundaki odalara baka baka yürüyordu ki birden, iki-üç metre ilersindeki odadan gelen iniltileri işitti. O yöne doğru koştu ve odanın kapısını açınca dona kaldı.

İçeride altı kişi yerde yatıyor ve bazıları inliyordu. Yalnız, içlerinden bir tanesi başından yaralı idi.

Stevens telsizinde, Collins ve Derek'i de oraya çağırdı. Hemen ellerindeki yedek oksijen tüplerini yerde yatanlara taktılar. Başından yaralı subayın durumu ağır olduğundan Collins ve Derek onu ay aracına götürüp ilk yardımı yapıp AX-2'ye geri döndüklerinde bütün mürettebatın kendine geldiğini gördüler. Onlarla yaptıkları konuşmada yaralı subayın geminin kumandanı olduğunu, düşüş esnasında yaralandığını ve feza gemisinin de motorlarında aniden meydana gelen bir arıza yüzünden düştüğünü öğrendiler. Stevens mürettebatı "Giant 2"ye götürdükten sonra yola çıkmadan evvel AX-2 de bir araştırma yapmaya karar verdi. Önceden açtıkları delikten içeri girdi ve elindeki fenerle etrafı aydınlatarak makine dairesine kadar geldi. Bu kısım düşüş esnasında pek hasar görmemişti. Fakat makinelerin önemli kısımlarında ve elektronik beyinlerde meydana gelen ve insan eliyle yapılmış olduğu hemen anlaşılan tahribatın sabotaj olduğu gün gibi aşikârdı. Stevens bunu kimin, niçin yaptığını düşünürken birden feza gemisinin kumandanı Nelson'un başındaki derin yara aklına geldi. Koşarak, mürettebatı ilk bulduğu odaya gitti. Bu odada böyle derin bir yara açabilecek bir çıkıntı yoktu. Oradan doğru kumanda odasına gitti. Burada da böyle bir çıkıntı yoktu. Herhalde biri kasten vurmuştu. Sonra, bu yarayı açanla sabotajları yapanın aynı kişi olabileceği aklına geldi. Demek oluyor ki, şimdi "Giant 2"dekilerden biri veya ikisi katil ve haindi. Stevens bunları düşüne düşüne ay aracına geldiği vakit içerde bir kargaşalık hüküm sürüyordu. Vagondan içeri girince beyninden vurulmuşa döndü. İstasyonla haberleşmelerini sağlayan tek araç, telsiz-televizyon yerde yatıyordu. Çalışamayacak hale gelmişti.

Hiddetle bağırdı;

— Hangi avanak yaptı bu işi?

Kurtulan mürettebatın telsiz-televizyoncusu sıkılgan biraz da korkan bakışlarla onu süzdü sonra :

— İncelerken yanlışlıkla ben düşürdüm efendim, ne kadar üzgünüm bilemezsiniz, diye cevap verdi.

Stevens kendini zor tutarak bağırdı :

— Üzülmen beş para etmez, salak herif.

Sonra onun bu işi kasten yapmış olabileceğini düşünerek gözünü ondan ayırmamağa dikkat etti.

Tam o sırada Collins yanına yaklaşarak, kulağına fısıldadı;

— Şef, oksijen depolarının göstericisi devamlı olarak düşüyor. Bir yerde delik var herhalde.

Bunu duyan Stevens deli gibi depolara koştu. Depoda ufak bir delik açılmıştı ve burdan devamlı oksijen kaçıyordu. Bir iki dakika sonra deliği kapayabilmişlerdi ama depoda ancak üç saatlik oksijen kalmıştı, oysa istasyona gidebilmeleri için en az dört saat lâzımdı. Bunu kimseye söylemeden yola çıktılar.

Dakikalar dakikaları kovalıyor, "Giant 2"deki herkes ölüme adım adım yaklaşıyordu. Monoton geçen iki saat boyunca hiç bir şey olmadı. Telsiz-Televizyon bozuk olduğundan yardım da isteyemiyorlardı.

Artık son onbeş dakikalık oksijenleri kalmıştı. Stevens içerdekilere bunu söylemek için kalkıyor fakat tekrar oturuyordu. On dakika da böyle geçti. Bu sefer mutlaka söylemeliyim diye kalktığı an Collins sevinçle bağırdı:

— İlerde "Giant 1"i görüyorum. Bizi aramaya çıkmışlar. Şef, kurtuluyoruz.

Bu habere yalnız bir kişi sevinmemişti. AX-2'nin mürettebatından Lincoln. Lincoln elbisesinin arasından çıkardığı tabancayı Stevens'in şakağına dayayarak emretti:

— Arkadaşlarına işaret vereyim deme. Yanlarından geç. Onlardan önce istasyona gideceğiz.

Stevens o anda, bütün bu sabotajları yapanın, cinayeti işleyenin kim olduğunu anlamıştı. İçinden onu parçalamak geliyordu ama hiç bir şey de yapamıyordu. "Giant 1"le aralarında 30 - 40 metre kaldığı an ay aracında oksijen bitmişti. Havasızlıktan hepsi yavaş yavaş bayılıyorlardı.

Stevens gözünü açtığında, başucunda istasyonda bıraktığı adamlarından Tom'u gördü.

— Geçmiş olsun, şef.

Birden yerinden doğruldu ve sordu:

— Nasıl geldim buraya? Collins, Derek nerede? O hain Lincoln'ü ne yaptınız?

Tom, onu yerine yatırarak cevap verdi:

— Hepsini anlatacağım, sen merak etme! Size işaret verdik ama durmadınız, o zaman bir şey olduğunu anladık. Bizim aracın süratini sizinkine göre ayarlayıp yanınıza yanaştık. İki araç giderken sizin kapıyı zorladık, açamayınca kesip içeri girdik ve "Giant 2"yi durdurduk. Hepinize ilk yardım yaptık bazıları ayılabildi ama senin gibi birkaç kişi daha yeni ayılıyor. O tabancalı, Lincoln denen herif sefere çıkmadan evvel dünyada bir cinayet işlemiş. AX-2 ancak ay yörüngesindeyken bu olay anlaşılmış. Derhal feza gemisine haber vermişler. Haberi alan kumandanı, bildiğin gibi, Lincoln konuşamaz hale getirmiş. Motorlarda da tahribat yapıp feza gemisini mecburî inişe zorlamış. Bize de haber verdiler. Biz de size söyleyecektik ama sizden cevap alamadık. Nedenini telsiz-televizyonun halini görünce anladım. Herhalde bu işi de o Lincoln yaptı. Onu bir yere kapattık. Dünya üssüne de haber verdik. Yarın gelip mürettebatı ve Lincoln'ü alacaklar. Neyse tehlikeyi atlattın şef. Şimdi iyi bir uyku çek...

ikinci güneş

Sezar Erkin ERGİN

Güzel bir yaz günü idi. Güneş çevrene yaklaşmış mavi gökteki bulutlar kıpkızıl bir renge bürünmüştü..

Salıncaklı sandalyesinde oturan ihtiyar adam güneşin solgun ışıkları ile son bir kez yüzünü yıkamak istermişcesine gözlerini yumdu, başını geriye yasladı. Akşamın yaklaştığını bildiren bir sessizlik çökmüştü çevreye.. İhtiyar adam sandalyesinde bir iki kımıldadı sonra başı öne düştü, dalmıştı.. Yanı başında yerde çakıl taşları ile oynayan küçük çocuk bir ara ona baktı sonra bacağını kaşıyarak oyununu sürdürdü..

Dakikalar ilerledikçe güneş yavaş yavaş çevrenin altına kaydı ve gökteki kızıllık da onunla birlikte silinmeye başladı. Akşam karanlığı basmak üzereydi...

....

— Dede, bak, bak! Güneş yeniden doğuyor.

İhtiyar adam silkinerek uykusundan uyandı, başını çevirip çocuğa baktı. Eliyle bir şeyi göstermekteydi torunu. Kolunu gözlerine siper etmeye çalışarak o yöne döndü, bir şey göremedi. Güneş gözünü almıştı. Torununun içeri koşup evdekileri çağırdığını duydu. Biraz sonra çocuğun kollarından çektiği anne ve baba verandaya çıktı; ve hep birlikte şaşkın gökyüzünü izlemeye koyuldular. İhtiyar adam çevresindeki yabansı durumdan etkilenmiş olanları anlamaya çalışıyordu. Kulak kabarttı konuştuklarına. "Uzayda durağan yansıtıcı tasarısı buymuş demek", diyorlardı. İhtiyar adam duyduklarına bir anlam veremedi.

O sırada bahçedeki ağaçlara tünemiş olan kuşlardan da yakınma dolu sesler gelmeye başladı. Ne yapacaklarını bilmez bir biçimde tünedikleri yerin çevresinde uçuşuyorlardı. İktiyar adam bir süre onları izledi.

Neden sonra verandada tek başına kalmış olduğunu anladı. Öbürleri içeri girmişti anlaşılan. Yerinden yavaş yavaş kalktı, salıncaklı sandalyesini güneşten yana çevirdi. Yeniden sandalyeye otururken günün tüm yorgunluğunun üstüne çöktüğünü sezdi, ama uykusu da açılmıştı bu ara. Çevresine bakındı; kuşlar da oraya buraya uçuşmaktan caymış yeniden eski yerlerine tünemişlerdi. Sesleri çıkmamasına karşın ihtiyar onların gözleri açık bekleştiklerini sezinledi...

Başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Çevrende yükselen güneşin biraz üstünde beyaz bir leke gitgide soluklaşmış artık gözden silinmek üzereydi.. Yüreğinde bir ezinç duydu o anda. Yuvaya dönmeyen bir ananın, artık koynuna giremeyeceği bir sevgilinin kalıtıydı sanki bu ezinç.. Gözlerini yumdu ve beklemeye başladı...

Uzaklardan yükselen bir horoz sesine aldırmadı bile..

• bilim - kurgu dünyasından

Önce bu yıl yapılması düşünülen önemli toplantılardan söz açalım isterseniz :

* Her yıl Paskalya yortusu sırasında (12 - 15 Nisan) düzenlenen geleneksel EASTERCON bu yıl yine İngiltere'de Newcastle-upon-Tyne'da düzenlenecek. Toplantının onur konukları ünlü yazar Bob Shaw ve b-k sever topluluğunun ileri gelen kişilerinden Peter Weston. Katılma ücreti £ 2, destekleyici üyeler için ise 50 p. Geniş bilgi için başvurma adresi : Ian Williams, 6 Greta Terrace, Chester Road, Sunderland SR4-7RD, İNGİLTERE.

* 24-27 Mayıs tarihlerinde Birleşik Amerika'da EYECON adlı bir başka toplantı var. Toplantı Kaliforniya eyâletinin Los Angeles kentinde International Hotel'de düzenlenecek. Geniş bilgi için adres: EYECON, 10170 Gould Street, Apt. C, Riverside, Calif. 92503, A.B.D.

* Bu yıl Brüksel'de yapılması öngörülen EUROCON 2 (Avrupa Bilim-Kurgu Toplantısı) toplanti komitesinin görevden çekilmesi nedeniyle düzenlenemeyecek. Ancak yine Brüksel'de Ağustos sonlarına rastlayan bir başka toplantının (SFANCON 5) Eurocon yerine Avrupa çapında ilgi uyandırması bekleniyor. Toplantının onur konuğu İngiliz b-k yazarlarından Kenneth Bulmer. Bilgi isteme adresi : Simon Joukes, Haantjeslei 14, B-2000 Antwerpen, BELÇİKA.

* 30 Ağustos ve 2 Eylül tarihleri arasında Washington'da Sheraton-Park otelinde DISCON II adı verilen uluslararası bir toplantı düzenleniyor. Onur konuğu Amerikalı b-k yazarı Roger Zelazny. Bilgi için başvurma adresi : DISCON II, P.O. Box 31127, Washington D.C. 20031, A.B.D.

Son olarak da geçen yıl Kanada'nın Toronto kentinde düzenlenen uluslararası toplantıda (TORCON) değişik dallarda 1973 HUGO ödüllerini kazanan yapıtları ve ünlü adları sıralayalım :

En iyi roman: THE GODS THEMSELVES, Isaac Asimov

En iyi kısa roman : A MEETING WITH MEDUSA, Arthur C. Clarke

En iyi öykü : GOAT SONG, Poul Anderson

En iyi kısa öykü : WHEN IT CHANGED, Joanna Russ

En iyi film : SLAUGHTERHOUSE FIVE

En iyi yayımlayıcı : Ben Bova

En iyi ressam : Frank Kelly Freas

En iyi özenci dergi : ENERGUMEN (Mike ve Susan Glicksohn)

En iyi özenci yazar : Terry Carr

En iyi özenci ressam : Tim Kirk

TORCON özel ödülü : ENCYCLOPEDIE DE L'UTOPIE ET DE LA SCIENCE FICTION, Pierre Versins

• kitaplıktan seçtiklerimiz

Mr. SPAK'IN BEYNİ **James Blish**

Altın Kitaplar Yayınevi * Uzay Yolu Dizisi: 8 * Türkçesi: Reha Pınar * 1. Baskı Şubat 1974 * 192 sayfa * 10 TL.

Uzay Yolu adlı televizyon dizi filminden uyarlanarak hazırlanmış bir kitap. Şu ana kadar dışarda aynı diziden 9 - 10 kitap yayınlanmış durumda. "Mr. Spak'ın Beyni" bizde yayınlanan sekizinci kitap; her ne kadar ingilizce baskısının sekizinci kitabında da ilk öykü aynı adı taşıyorsa da, kitabın geri kalan bölümünde değişik öykülerle karşılaşıyoruz. Bunun nedeni Türkçe baskılarda kitap başına daha az sayıda öykünün yer alması olsa gerek.

Kitabın senaryolardan uyarlanmış öyküleri kapsadığını belirtmiştik az önce. Türkçe baskıda bu konuya hiç değinilmemiş. Kitapta yalnızca James Blish adını gören okuyucuda da haklı olarak tüm kitabı dolayısiyle de senaryoyu hazırlayıp yazan o olduğu kanısı uyanıyor. Halbuki İngilizce baskısında James Blish'den uyarlayan olarak söz ediliyor ve bununla da yetinilmeyerek her senaryo yazarının adı ayrı ayrı veriliyor. Biz de öyküleri tek tek incelerken özgün adları ve senaryo yazarlarını belirtmekte yarar görüyoruz.

Bu raada kitabın başında denildiği gibi Mister Spack'ın derisinin değil, kanının yeşil olduğunu kapak resmi yeterince kanıtlıyor sanırız.
SPAK'IN BEYNİ (Spock's Brain), Lee Cronin.

Bu öyküde Atılgan uzay gemisi boşlukta neliği tam olarak saptanamayan bir başka gemi ile karşılaşır. Gizemli gemiden bir kadın kendini Atılgan'a ışınlayarak gemidekileri kayıltır. Kaptan Kirk ve arkadaşları kendilerine geldiğinde Mr. Spock'ın beyinsiz bedenini bulurlar. Derhal yaşam işlev odasına alınan bedenin beyinsiz olarak ancak üç gün yaşatılabileceği saptandıktan sonra beyni çalanın izlenmesine girişilir. Kovalamaca onları yüzeyinde yalnızca erkeklerin yaşadığı bir gezegene ulaştırır.

Soğuk ve sert iklimli gezegende erkekler ilkel bir yaşantı sürdürmektedirler. Gezegenin derinliklerinde Kaptan Kirk, Doktor McCoy ve Scotty Mr. Spock'ın beyninin izini bulurlar...

ÖLÜMLÜ YILLAR (The Deadly Years), David P. Harmon.

Gamma Hydra IV gezegeninde bulunan bilimsel araştırma birliğinin yıllık denetimi için görevlendirilen Kaptan Kirk ve arkadaşları yüzeye indiklerinde ileri yaşlılık nedeni ile ölmek üzere olan üç kişi bulurlar. Birliğin diğer üyeleri erken yaşlanmadan dolayı ölmüşlerdir. Gemiye döndüklerinde kendilerinin de hızla yaşlandıklarını görürler. Mister Chekov dışında gezegene inmiş olan herkes bir günde yirmi-otuz yıl yaşlanmaktadır. Bu arada ussal ve fiziksel yeteneklerini yitiren Kaptan Kirk yerine gemide bulunan yüksek aşamalı bir subay yönetimi ele alır. Ancak bu konuda yeterli denemesi olmayışı Atılgan'ın Romulan gemilerince tuzağa düşürülmesine yol açar...

SAĞ KALANLAR (That Which Survives), John Meredyth Lucas ve D. C. Fontana.

İçlerinde Kaptan Kirk'ün de bulunduğu dört kişi araştırma için yeni bulunan bir gezegene iner. Gezegende bulundukları sırada Atılgan uzay gemisinin birden ortadan yok olduğuna tanık olurlar. Alıngaçları geminin varlığını göstermemektedir artık. Bu sırada ortaya çıkan bir kadın içlerinden birinin ölümüne yol açar. Kadın geldiği gibi gizemli bir biçimde yok olmuştur. Yeniden geldiğinde onun, kendilerini teker teker öldürmek için kullanılan bir araç olduğunu anlarlar; ellerindeki silâhlar ise etkisiz kalmaktadır...

GEÇMİŞTEKİ KORKU (Obsession), Art Wallace.

Değerli bir madeni aramak için Arus 10 adlı gezegene inen topluluktan üç kişi özdek ile salt güç arası belirsiz bir yaratık tarafından saldırıya uğrarlar. Durum öğrenildiğinde Kaptan Kirk yıllarca önce kendisinin de böyle bir yaratıkla karşılaştığını düşünür. O zamanlar henüz bir yüzbaşı olan Jamse T. Kirk faser silâhlarını ateşlemeden önce bir an duraksamış ve yaratık bu arada geminin komutanı ile birlikte iki yüz kişiyi öldürmüştür. Bu olayı unutamayan Kaptan Kirk şimdi canavarı yok etmek için kararlıdır. Arkadaşları ise onun davranışlarını kuşku ile karşılamakta ve yaratığın büyük bir çekince olduğuna inanmamaktadırlar. Ancak yaratık bilinçli olarak Atılgan'a saldırıp da faserler ve foton torpilleri etkisiz kalınca durum değişir...

RÜYA MI, HAKİKAT MI?..

Dr. V. BİLGİN

Muallim Ahmet Halit Kitabevi * 1943 * 118 sayfa * 1 TL.

Adından da anlaşılacağı gibi yazar kitabında, gördüğü bir düşü anlatıyor. Düşünde bir sesin çağrısına uyarak hiç bir araç ve gerece gereksinmeden korkunç bir hızla Merih'e uçar (!) ve gezegene ulaştığında Merihli insanlarla (!) karşılaşır. İndiği yer çok güzel bir bahçedir; insanlar ise kısa boylu, ince yapılı, her bakımdan güzel, iyi tinli kimseler olarak ortaya çıkarlar. Aralarında konuştukları dili yazar hiç sıkıntı çekmeden anlayabilmektedir. Daha ilk konuşmalarında Merihlilerin doğa güçlerine baş eğdirecek bilim ve yeteneğe iye olduklarını anlar. Örneğin gece ve gündüzü, mevsimleri, merih çekimini denetecek duruma erişmişlerdir. Merihli bir profesörle yaptığı geziler sırasında ondan tüm özdeklerin yakınlarında oluşan olayları ses ve görüntü olarak kaydettiklerini ve istendiği zaman geçmişteki olayları bu özdekleri kullanarak üç boyutlu bir sinema biçiminde izleme olanağı olduğunu öğrenir. Profesör bu yolla ona Merihte canlılar ve insanlığın evrimini açıklar. Merihte insanlar dünyaya göre çok daha erken ama hemen hemen benzer koşullar altında ortaya çıkmıştır.

İnsanlığın geçmişi dünyada olduğu gibi kan ve savaşla doludur. Ancak 40.000 yıl önce durum değişmiş, son korkunç savaştan sonra Merihliler tek bir ulus olma durumuna erişmişlerdir. Bundan sonra bizim ütopya diye adlandırabileceğimiz bir devlet dizgesi geliştirilmiş ve toplumlar buna göre yönetilmeye başlanmıştır. Yalan saptama aygıtları kullanılarak yalan

söylemenin önüne geçilmiş, geçimsiz diye bilinen kimseler toplumdan atılarak ölüme bırakılmışlardır. İnsanlarda bulunan duygu ve yetenekleri ölçen aygıtlar yapılmış, bunlar kullanılarak topluma zararlı bireyler kazandıracak çiftleşmelerin önlenmesi yoluna gidilmiştir. Yazar daha sonra profesörlerden bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeleri öğrenir. Güneş dizgemizin geleceği üstüne sorduğu bir soruyu profesör şöyle yanıtlar: Ona göre güneşten kopmuş gezegenler üzerlerinde canlıların gelişimini sağlayacak bir düzeye eriştikten sonra zamanla bunun tersi olacak ve parçalanarak yeniden güneşe döneceklerdir. O zamana kadar güneş de çocukluk devrini atlatmış, gençlik çağına gelmiş olacak ve yavaş yavaş soğuyarak üzerinde canlılar belirip, insanlar üreyecek, uygarlıklar kurulacak, savaşlar olacak ve tüm gezegenlerdeki dirim yeteneğini kendisinde toplayan güneşteki canlılar daha güçlü, daha verimli ve daha yetenekli olacaktır. Güneşin yaşamı çok uzun olduğu için orada yaşayacak insanlar bizim bilmediğimiz bir çok şeyleri bilecek ve daha çok gelişmiş bulunacaklardır. Güneş soğuduğu zaman ışık ve ısısını, ya Kantaryus burcuna bağlı (Alfa) yıldızından, ya da her yıl altı yüz milyon kilometre yaklaştığı (Lyra) burcunun Vega yıldızından alacaktır. Yazar bu arada Merihlilerin özdeğin en küçük, bölünemeyen parçaları arasındaki güçten de yararlandıklarını öğrenir. Merihte iklimler bu güçle denetim altına alınmıştır. Profesör bildirişme sağladıkları Jüpiter, Uranüs ve Neptün'deki insanların da bu gücü kullandıklarını söyler. Konuşma giderek insanların benliği ve inanışları konusunda bir tartışmaya döner.

Merihlilere göre hiç bir şeye tapınmaya gerek yoktur; ancak tin ölümsüz ve bengidir. Yazar kitabını böylece bitirirken sekiz yıl sonra eklediği ahlaşılan son bölümde ne demek istediğini şu tümcelerle açıklamak gerekliğini duyar: (Kitapta kullanılan dil konusunda bir düşünü sağlaması açısından bu bölümü olduğu gibi aktarmakta bir sakınca görmüyoruz) "Asırlarca beşerin manevî duygularını tatmin ettikleri için hürmet ve takdire lâyık olmakla beraber sayısız ihtilâflar, cidaller ve kitallere sebebiyet verdikleri cihetle zavallı insanları felâkete sürükliyen bütün dinler; fenalık ve iyilik cihetinden olan kuvvet ve kudretlerini kaybetmiş bulundukları gizlenemiyecek bir hakikattır... İnsanları refaha eriştirmenin yegâne çaresi ne kadar harp âleti yapan fabrika varsa bunları yok etmek ve arz üzerinde yaşıyan bütün milletlere tam ve gillügışsız olarak istiklâliyet vermekle kabil olur. Hükûmetler arasında çıkacak ihtilâfları halletmek ve sözünü dinletebilmek için öyle bir Milletler Cemiyeti kurulmalıdır ki, dünyada yaşıyan milletlere medenî vahşî ve ne olursa olsun katiyen fark gözetmeksizin bu cemiyette nüfusu nisbetinde temsil olunmalıdır. Cemiyetin öyle kuvvetli bir ordusu bulunmalıdır ki; harbetmek isteyen ve başını kaldırmak cesaretini gösterebilecek olan hükümetleri hemen sindirebilsin ve bu ordu arz üzerinde yaşayan bütün milletlerin nüfusları nisbetinde ve münevver tabakadan seçilmiş insanlardan teşkil edilsin. O zaman harp ortadan kalkar, harple beraber sefalet, fakruzaruret, işsizlik ve açlık da ortadan kalkar, milletler bütçelerinden vasatî bir hesapla üçte bir nisbetinde harp için ayırmakta oldukları paraları içtimaî muavenet işlerine, ilmüfennin terakkisine, işsizlere iş bulmaya sarfedebilirler. İşte o zaman beşeriyet saadete erer ve dünya cennete döner."

uluslararası bilim-kurgu film şenliği

(Festival Internazionale Del Film Di Fantascienza)

Sezar Erkin ERGİN

Trieste, İtalya'nın kuzeyinde Adriyatik kıyısında küçük bir kıyı kentidir. İtalya'nın gelişme umudunu turizme bağlamış binlerce kentinden biri. Ama Triestelilerin turist çekmek için kullandıkları yöntem kentin adını her yıl dünyaya duyurmaya yetiyor. Bu ilginç ve özgün yöntemin adı: Uluslararası Bilim-Kurgu Film Şenliği.

İyi bir raslantı sonucu Temmuz 1972 de onuncu yıl şenliklerini yakından izlemek olanağını buldum. Beni bu sevimli sıcak kente çeken bir başka neden de şenliğin hemen ardından düzenlenecek 1. Avrupa Bilim - Kurgu Kurultayı idi. Dünyanın değişik ülkelerinden yüzlerce bilim - kurgu - sever aynı nedenle Trieste'de toplanmış bulunuyorlardı. Şenliğin başladığı 8 Temmuz Cumartesi günü ben de onların arasına karıştım. Tek başıma geldiğim kentte beni ilk karşılayanlar iki Alman dostum Dieter Steinseifer ve Gerd Hallenberger oldu. Birkaç yıldır şenlik nedeni ile Trieste'ye gidip gelen ve bu nedenle kenti iyi tanıyan dostlarımı daha önce yalnız aramızdaki yazışmalardan tanıyordum. 'Dünya üzerinde ulus, din ve sosyal sınıf farkı gözetmeden birbirleriyle en iyi kaynaşabilenler bilim-kurgu-severlerdir' sözcüğü, yurt dışına bu ilk çıkışımda onlardan ve daha sonra karşılaştığım diğer bilim-kurgu-severlerden gördüğüm yakınlığı yeterince açıklar sanırım.

İki Alman dostumla buluştuktan sonra ilk işim filmlerin gösterildiği yeri ve programı öğrenmek oldu. Filmler gündüzün basın üyelerine Excelsior adlı bir sinemada, akşamları da halka San Giusto şatosunda gösterilmekteydi. O sırada yoğun bir çalışma gösteren kentin gazeteciler odasına gittiğimde yukarda sözünü etmiş olduğum kurultayın başkan yardımcısı Gian Paolo Cossato ile karşılaştım. Kurultaya Türkiye adına katılmam konusunda bana önayak olan ve bu konuda elinden gelen yardımı esirgemeyen İtalyan dostumla konuştuktan sonra kendime geçici bir basın kartı çıkarılmasını sağladım. Artık programdaki filmleri rahatça iki yerde birden izleme olanağına kavuşmuştum. Program ayrıntılarını veren bildirileri gazeteciler odasında bana ayrılan bir kutuda bulacağımı söyledikleri zaman işimin daha da kolaylaşacağını anladım. Gerçekten gerek şenlik gerekse kurultay sırasında örgütlenme konusunda İtalyanların gösterdiği başarı küçümsenecek gibi değildi.

San Giusto şatosunda o akşam biri kısa metraj olmak üzere üç film gösterilecekti. Kentin ortasındaki bir tepe üzerine kurulu şatonun geçmişi 1400 yıllarına kadar dayanıyor; geceleri buradan kentin ve denizin görünümüne doyum olmuyor doğrusu. Ama ilk gece ben bunları farkedecek durumda değildim, çünkü kapıda gördüğüm kalabalık bende içerde yer bulamayacağız korkusunu uyandırmıştı. Bana verilen basın kartı ilk olarak burada işe yaradı ve kalabalığın arasından sıyrılıp kendimizi filmlerin gösterileceği şatonun iç avlusunda bulduk. O ve daha sonraki akşamlar bu açık

hava sinemasında kısa ve uzun metraj toplam otuz altı film izledik. Bu arada bazı dostlarım boş durmayıp gösteriler sırasında fotoğraf makineleri ile resim çektiler. Çok duyarlıklı film kullanmaları onlara böyle bir olanak sağayabiliyordu. (Daha sonraki gezilerimde ben de flaş kullanmadan renkli 500 asalık ansokrom slayd filmleri ile oldukça iyi sonuçlar aldım.)

Şenliğe Belçika, Bulgaristan, Kanada, Çekoslovakya, Büyük Britanya, Macaristan, İtalya, Japonya, Polonya, İsviçre, A.B.D., S.S.C.B. ve Yugoslavya bilim-kurgu ve fantezi türünde filmlerle katılmışlardı. Bu arada hemen belirteyim ki, şenliğe adını veren bilim-kurgu filmlerinin sayısı toplam film sayısının yarısını geçmiyordu. Sonuç olarak bilim-kurgu-severler arasında filmlerin seçiminde yeterince titiz davranılmamış olduğu kanısı belirdi. Bunu belgeleyen bir başka örnek de Japonya'nın 1968 yılında çevrilmiş bir filmle şenliğe katılması idi. Yıllarca önce kendi ülkelerinde izlemiş oldukları bu filmi programda bulmak Alman dostlarım için tatsız bir sürpriz oldu.

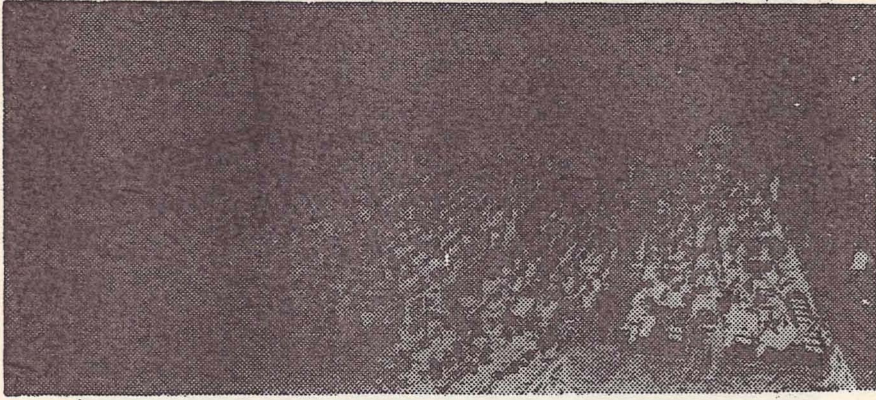
San Giusto şatosunda izlenen filmlerin özgün seslendirilmeleri ile birlikte aynı anda hoparlörlerle İtalyanca çevirilerinin yayımlanması şenliğin aksayan bir başka yönü idi .Bundan ne yabancı konuklar ne de İtalyan izleyiciler hoşnut kalmadı diyebilirim.

Şenliğe bilim-kurgu-severlerin «4-E» ya da kısaca «Mr. S. F.» adını verdikleri Forrest Ackerman özel bir gösteri ile katılmıştı. 13 Temmuz Perşembe günü Excelsior sinemasında gösterilen, içinde 100.000 i aşkın yapıtın bulunduğu kendi özel Hollywood SF müzesinde çekilmiş 32 dakikalık «Bilim-Kurgu'nun 70 Yıllık Geçmişi» adlı filmi çok beğenildi. Sonradan kurultay sırasında tanışıp konuştuğum Mr. Ackerman'dan Türkiye'de Atıf Kaptan'ın oynadığı bir vampir filminin çekilmiş olduğunu duyunca oldukça şaşırdım. Amerika'da çevrilen birkaç filmde rol almış olup film yıldızlarını ve sinema dünyasını yakından tanıyan Mr. Ackerman'ın bu konudaki bilgisine şaşmamak gerek aslında. O zaman kendisine armağan etmiş olduğum «Frankeştayn»ın Türkçe baskısını Hollywood'daki müzesine koyacağını söyleyen bu «korkunç» kolleksiyoncuya kitap gönderme işlemini bugün de sürdürüyorum.

Şenliğe katılan diğer bir belgesel film ise dünyaca ünlü İngiliz b-k yazarı Arthur C. Clarke'in yaşam öyküsünü konu edinmişti. Yorkshire Television Kurumu için hazırlanan bu 50 dakikalık filmin yönetmeni Ian McFarlane yapımcısı ise Michael Deakin'dı.

15 Temmuza kadar süren gösteriler sonunda Luigi Chiarini (İtalya), John Brunner (Büyük Britanya), Gordon Hitchens (A.B.D.), Ado Kyrou (Yunanistan) ve Kurt Steiner'in (Fransa) yer aldığı seçici kurul, ödülleri su şekilde dağıttı:

Teknoloji, bilim ve gelecekle ilgili araştırmalar konusunda Max Massimino Garnier ve Alexander Marks'ın (İtalyan/Yugoslavya) ECCE HOMO adlı çizgesel ve imgesel bir anlatı ile insanlığı koruyan öğeleri —sub specie aeternitatis— tanıtan filmine özel ödül mansiyonu.

Şenliğe katılan filmlerin gösterildiği San Giusto şatosunun iç avlusu.

Bilim-kurgunun bilinen bir konusundan giderek düşünüsel yoldan sosyal bir soruna el atan Guido Henderickx'in (Belçika) HET LAATSTE OORDEL (Dünyanın Sonu) adlı filmine Trieste Kentinin Altın Mührü (En iyi kısa metraj film ödülü).

Jean-François Davy'nin (Fransa) LE SEUIL DU VIDE (Boşluğun Eşiğinde) adlı filmindeki oyunu için DOMINIQUE ERLANGER'e Gümüş Astroit (En iyi kadın oyuncu ödülü).

Radi Pogodine'in (S.S.C.B.) yönetmiş olduğu SHAG S KRYSHI (Damdan Birkaç Adım Ötede) adlı filmdeki oyunu için MITIA NIKOLAIEV'e Gümüş Astroit (En iyi erkek oyuncu ödülü).

Larry Hagman'ın (A.B.D.) yönettiği BEWARE! THE BLOB (Dikkat! Büyüyen Canavar) adlı filme Özel Ödül.

Vaclav Vorlicek'in (Çekoslovakya) yönettiği DIVKA NA KOSTETI (Süpürgenin Üstündeki Kız) adlı filme Özel Ödül.

Çağdaş konusu, çok iyi hazırlanmış setleri ve özel efektleri, özellikle Bruce Dern ve «Drone» denilen robotların üstün oyun gücü nedeni ile Douglas Trumbull'ın (A.B.D.) yönetmiş olduğu SILENT RUNNING (Sessiz Gidiş) adlı filme Altın Astroit (En iyi film ödülü).

Şenliğe Katılan Bilim-Kurgu Filmleri :

OPERATION X - 70 (İşlem X-70) **BELÇİKA**

konu: Raoul Servais / yönetim: Raoul Servais / görüntü: Raoul Servais / müzik: Arsene Souffriau / yapım: Pen-Film / renkli, 35 mm., 10 dakika. Güçlü bir ulus solunduğu zaman dokuncası olmayıp sadece insanları uyuşuk ve gizemci kılan yeni tip bir renkli gaz geliştirmiştir. Aynı gazla hazırlanan X-70 bombası yanlışlıkla Nebelüx'e atılınca bu küçük ve dost ülkenin halkı arasında beklenmeyen değişinimlere yol açar.

DOOMWATCH (Ölüm Bekçileri)* **BÜYÜK BRİTANYA**

Yıldızlardan Gelen Elçiler **BULGARİSTAN**

yönetim: Christo Topouzanov / görüntü: Petko Slavov / müzik: Georgui Genkov / yapım: Cinematografia Bulgara / çizgi film, 8 dakika.

Dünyalılarla ilişki kurmak isteyen yıldız elçileri yeryüzüne inerler. Ama gezegenimizin insanları kendi yersiz uğraşlarına o kadar dalmışlardır ki yıldız elçilerine dönüp bakmazlar bile. Bu yüzden onlar da görevlerini yerine getiremeden ayrılmak zorunda kalırlar.

SILENT RUNNING (Sessiz Gidiş)* **A.B.D.**

EZUSTMAJOM (Gümüş Maymun Eylemi) **MACARİSTAN**

konu: Jozsef Nepp / yönetim: Otto Foky / görüntü: Gyorgy Nemeth ve Janos Toth / yapım: Studio Pannonia / renkli, 10 dakika.

Yabancı bir gezegenden dünyaya bir gizli ajan gönderilmek istenmektedir. Gerçekte ise görevine hazırlanırken yanına almak istediği gereksiz belgeler bir insanı çok önemli bir kişi durumuna sokacak niteliktedir.

KIUKETSUKI GOKEMIDORO (Uzaydan Gelen Vampir)* **JAPONYA**

STOP 15 (Durgu 15) **İSVİÇRE**

yönetim: François Bardet / görüntü: Yves Peyrot / müzik: Patrick Moraz / oyuncu: Alain Chevalier / yapım: Cite Films / renkli, 35 mm., 18 dakika. Bir gün, zaman duruverir... İnsanlar için bu bir yıkım olur. Umudunu makinelere bağlayan tüm dünya felce uğramıştır. Günlük yaşantıları bozulan, ne olduğunu anlamayan insanlar ürkü içindedirler. İçlerinden sadece gizemli bir kadın dinginliğini bozmaz.

Bu yabansı yapıntı bilimsel bir gerçeğe el atmaktadır: Bir gün gerçekten 24 saat midir acaba?

HET LAATSTE OORDEL (Dünyanın Sonu) **BELÇİKA**

konu: Robbe De Hert ve Guido Henderickx / yönetim: Guido Henderickx / görüntü: Fernand Tack / oyuncular: Bob Storme, Romain Deconinck, Geert Lunskens / yapım: Fugitive Cinema / renkli, 24 dakika.

Bir silâhsızlanma anlaşması sonucu yok edilmek üzere kimyasal ve biyolojik silâhları denize taşıyan askerî bir tren raydan çıkıp devrilir. Sorumlu kişiler ürkerek kurtuluşu sığınaklara kaçmakta bulurlar. Ama düşünülenin tersine halk kirlenen atmosferde yaşamını sürdürmeyi başarır. Bu arada kaçıp gizlenenler şimdi, sığınaklarda kalmak ya da dünya üze-

(*) ile belirtilen filmler ilerki sayılarda geniş olarak tanıtılacaktır.

PRZEKLADANIEC (Örgen Değişimi) adlı filmden bir görünüm.

rindeki tüm yaşamı ortadan kaldırmak arasında bir seçim yapma zorunluğunu duymaktadırlar. Acaba yeryüzünden gelen uyarılara kulak asacaklar mıdır?

PRZEKLADANIEC (Örgen Değişimi)*	**POLONYA**
LES SOLEILS DE L'ILE DE PAQUES (Pak Adasının Güneşleri)*	**FRANSA**
BEWARE! THE BLOB (Dikkat! Büyüyen Canavar)*	**A.B.D.**
THE DEVIL DOLL (Şeytanın Bebekleri)*	**A.B.D.**
JUST IMAGINE (1981 Yılından Görüntüler)*	**A.B.D.**

Bir Eleştiri :

uzay yolu

Sönmez GÜVEN

Yeni serisine başlamış olan Uzay Yolu, televizyonda birkaç yıldanberi gösterilen tek kurgu bilim tipi dizidir. Buna benzer, ya da yakın veya uzak bir gelecekte gerçekleşebilecek çeşitli konular üzerinde çevrilmiş yeni dizileri ekranlarda görebiliriz, ama Uzay Yolu, kurgu bilimi Türk seyircisine ilk tanıtan olarak ayrıca incelenmeye değer.

Uzay Yolu, başlaması ile birlikte, televizyon programları içinde en beğenilenlerden biri oldu. Bunda belki bizim televizyonun kaliteli program kıtlığı, belki de kendi tipinin tek temsilcisi olması büyük rol oynadı. Ama gerçek olan, bu dizinin Kaçak'tan ya da Amerikan ajanlarının reklam filmi Görevimiz Tehlike'den daha çok tutulduğu, bilhassa genç seyirciler tarafından benimsendiğidir. Öyle ki, bazı çevreler halkın bu rağbetinden yararlanarak taklitler yaptılar ve sinemalarda gösterdiler. Bunlara gidenlerin paraları yandı, o başka... Hattâ ünlü İngiliz ilim adamı ve yazarı Arthur C. Clarke ile yönetmen Stanley Kubrick'in yapıtları olan «2001 A Space Odyssey» adlı filmi çok kötü bir çeviriyle «2001 Uzay Yolu Macerası» haline getirdiler. Yine bu da o işbilir çevrelerin marifetiydi ve tamamen Uzay Yolu'nun seyircide uyandırdığı ilgiden yararlanarak başarıldı.

Uzay Yolu, gerçek ismi Star Trek: Yıldız Kervanı olan bir Amerikan yapıtı. Türkiye gibi daha bir çok ülkede gösterilmiş. Dizi, Gene Roddenberry tarafından yaratılıyor. Daha sonra yazar James Blish senaryoları küçük öyküler haline getiriyor ve kitapçılarda gördüğümüz dizi oluşuyor. Bugüne dek dokuz kitap orijinal olarak yayınlandı ve bir bölümü Türkçeye çevrildi.

Evet, bu dizi gösterildi ve seyirci tarafından beğenildi. Ama, acaba gerçek kurgu bilimi bizlere getirebildi mi? Bunu kesinlikle kabul etmek de, hayır demek de bir noktada yanlış olur. Şöyle ki, bazı filmler ortanın üzerinde not alırlarken, diğerleri kurgu bilimi seyirci karşısında küçük düşürdüler. Söz gelimi, kaptan ve arkadaşlarının ilkel gezegenlerde geçen maceraları her açıdan basit ve heyecan vermekten uzak kaldılar. Dekor diye bir şey yoktu. Jelatin kâğıdına benzer (belki de gerçekten öyle idi) mağaralar, bunların içinde insanüstü yaratıklar (çoğunun basit ihtirasları vardır) ve çok az ölçüde figüran. Hele yerlilerin ortaya çıkışları, davranışları tamamen başarısızdı. Onun içindir ki, iyi sayılabilecek serüvenler hep uzay gemisinde ya da istasyonlarında geçti.

Bu filmleri baltalayan etkenlerden başlıcası, kaptan ve arkadaşlarının zorlukları çözüş şekilleridir. Daha açık olarak, geminin karşılaştığı güçlükler, başarı şansı sıfır olan komik yollardan çözüldüler. Söz gelimi, bu Şubat ayı içinde gösterilenlerden birinde olduğu gibi, Andromeda gökadasından gelen 'insanüstü' yaratıkları yola getirmeleri gerçekten gülünçtü. Hem bizi üzdü, hem de kurgu bilimle arası pek hoş olmayanların eline bir koz daha verdi. Gerçekte, o yaratıkların yepyeni bir çözüm yolu bularak bizim güruhun hakkından gelmeleri işten bile değildi. Bizler, güzel başlayan her

filmde haydi hayırlısı deyip sonucu bekliyoruz ve bir saçmalığa meydan verilmemesini diliyoruz.

Uzay Yolu, filmin akışında oyuncuların büyük etkileri olan bir dizi. Öyle ki, kaptan köprüsündeki beş altı kişilik bir kalabalık bütün filme hâkimdiler. Bu karakterlerin çoğu filme uygun tiplerdi. Örneğin, bir Mr. Spock o rol için en mükemmeliydi. Yine teğmen Uhura, Chekov ve doktor rolleri için iyi seçilmişlerdi. Başmakinist Scott, ciddî olduğu sürece başarılıydı. Yalnız kaptana gelince iş biraz değişiyor. Kaptan, öyle bir görev için konulacak en garip tipli adam. Ne ciddileştiğinde, ne de diğer zamanlardaki hareketleri ona ve karaktersiz suratına yakışmıyor. Daima iyi, daima güler yüzlü, genç kumandan tipini yaratmaya çalışmışlar ama becerememişler. Bu oyuncu, bir fedai olarak daha iyi olurdu, her halde...

Uzay Yolundaki düşmanlar iyi seçilmişler. Bunların çoğunluğu gelişmenin en üst yüzeyine erişmiş yaratıklar. Geri kalanlar ise aşağı yukarı bizimkilerle aynı durumda olan Klingonlar. Dünyalılara karşı durabilecek böyle bir imparatoruğun diziye konulması iyi olmuş. Ama Klingonların her zaman kötü, her zaman oyun bozan olmaları kaliteyi düşürdü. Hele, bazı özel (?) nedenlerle bu adamların görünüş ve isim olarak Doğululara benzetilmeleri, Uzay Yolu'nun gerektiğinde kurgu bilime sokulmaması gereken amaçlara alet olduğunu gösterir. Sırf kan ve ateş üzerine kurulu devletlerin uzun ömürlü olmaları olanak dışı olduğuna göre, Klingon gibi Samanyolu gökadasının hatırı sayılır bir bölümüne egemen bulunan bir devleti daha aklı başında ama insanlarla daha ilginç nedenler yüzünden anlaşamayan yaratıklara bıraksalardı iyi olurdu.

Şöyle bir düşünürsek, genel olarak görürüz ki, filmde kullanılan buluşlar iyi, kullanılış şekilleri kötü. Bir çok örnek gösterebiliriz:

İnsanı, vücudunu atomlarına ayırarak nakleden araç iyi bir buluş. Ancak, daha ne olduğu bile kesinlikle bilinmeyen bir yabancı gezegen ortamına geminin en önemli kişilerini hiç korunmasız yollamak büyük bir yanlış. Hele kaptanın o alışılagelmiş sorumluluk söylevlerinden sonra her şeyi terk ederek hop aşağı inmesine ne deneceğini siz tahmin edin.

Gemide bazı küçük ulaştırma araçları var. Ama bunlar çok az kullanıldılar. En tehlikeli işlere dahi savunmasız gidildi.

Kaptanda şeytan tüyü olmalı, çünkü gökadasını fethe çıkmış kadınları bir bakışta tavlamakta üzerine kimse yok. Buna Mr. Spock bile gülüyordur her halde.

Herhangi bir manyetik fırtınanın ya da bir darbenin üzerine gidilirken, mürettebat yerlerine sıkı tutunmaktan başka tedbir almıyorlar, onları sadmelere karşı koruyacak araçların olması gerekirdi.

Daha çok şey var söylenecek Uzay Yolu üzerine. Belki ben filmin devamlı kötü yanlarıyla uğraştım ama yapıtın değeri ortaya konurken önce aksayan yönleri ele alınır. Dizinin iyi bölümleri siz seyircilerin gözünden kaçmamıştır mutlaka.

İyisiyle, kötüsüyle, heyecanı ve hayal kırıklıklarıyla bir dizi film seyrediyoruz Yeni öykülerin daha olumlu etkiler uyandırmaları dileğiyle...

KLÜP ODASI

1971 Temmuzundan beri çalışmalarını sürdüren klübümüz bugün yurt içinden ve dışından yüzlerce geleceğe dönük eylemciyi bir araya toplamış durumda. Klüp üyeleri şu ana dek biri İstanbul'da diğerleri Ankara'da olmak üzere sekiz grup toplantısı yapmış bulunuyor; son alınan bir habere göre bir dokuzuncusu 22 - 23 Şubat tarihlerinde ISOCON II adı altında yine İstanbul'da düzenlenmek üzere. Tüm bu çalışmaların sonucu olarak Science Fiction Fan Club adını geniş bir kitleye duyurma yolunda. Bunun en açık örneği bir süre önce, Amerika'nın ileri gelen bilim-kurgu yazarlarından Harry Harrison'un bize gönderdiği mektup. Mektubunda ünlü yazar klübümüzün adını 1. Avrupa Bilim-Kurgu Kurultay Raporu'nda görmüş olduğunu belirtiyor ve bu alandaki etkinliğimizden dolayı bizi kutlayarak çalışmalarımızı desteklediğini ve yakından izlemek istediğini ekliyor.

Şimdi klübümüzde, içinde çeşitli dillerde yüze yakın kitabın bulunduğu kitaplıktan başka bir de fonotek kuruldu. 1938 yılında Amerika'da radyoda yayını sırasında dinleyiciler arasında panik çıkmasına yol açan H. G. Welles'in 'Dünyalar Savaşı' adlı romanının Orson Welles tarafından hazırlanmış özgün uyarlaması, Herbert Pagani'nin Charles Cros Akademisince Uluslararası Büyük Ödüle lâyık görülen Türkçe açıklamalı 'Megalopolis' adlı yapıtı ve bunun yanı sira televizyon izleyemeyen bölgelerdeki üyelerimiz için banda almış olduğumuz bazı Uzay Yolu serüvenleri vs. fonoteğimizde yer alıyor. Ayrıca biri 1½ saatlik sesli, diğeri 15 dakikalık sessiz iki bilim-kurgu filmi ile de ilerde kurmayı düşündüğümüz sinematek'in temelini atmış bulunuyoruz. Tüm bu çalışmalarımızdan yararlanmak isteyen okurlarımız bizden bir üyelik formu isteyerek ücret ödemeden aramıza katılabilirler. Yabancı ve Türk bilim-kurgu-severlerle yazışmak konusunda aracılık eden klübümüz ayrıca üyelerine dergiye minik ilân verme konusunda da kolaylıklar sağlayacaktır. Adresimiz: SFFC, P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA.

Dış Ülkelerdeki Bilim - Kurgu - Sever Dostlarımız

George Horace WELLS ...... A.B.D.
Michel FERON .... BELÇİKA
Dieter STEINSEIFER B. ALMANYA
Kjell BORGSTROM .... İSVEÇ
Danny DE LAET .... BELÇİKA
Gary Stephen MATTINGLY A.B.D.
David W. SHANK .... A.B.D.
Claude BARBIER .... FRANSA
Jaime ROSAL .... İSPANYA
Adelheid ZAHN ...... B. ALMANYA
Joseph KNOPF .... A.B.D.
Gerd HALLENBERGER B. ALMANYA
P. L. CARUTHERS .... A.B.D.
Simon JOUKES .... BELÇİKA
Holger MUELLER B. ALMANYA
Peter SKODZIK ... B. ALMANYA
Lars-Olov STRANDBERG İSVEÇ
Saleem ZOUGHBI .... ÜRDÜN

antares

BILIM KURGU ★ SCIENCE FICTION

ANTARES 2 Edebiyat ve Kültür Dergisi Nisan - Mayıs 1974

Sahibi ve yazı işleri sorumlusu : **Sezar Erkin ERGİN**
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Posta Çekleri Hesap No: 10078115
Sayısı 10,—TL. Ödeme işlemi için posta çeki yatırma formülü kullanınız.

İ Ç İ N D E K İ L E R

MERHABA DOSTLAR!

Dostlar bize darılmasın, elimizde olmayan bazı nedenlerden ötürü ANTARES'in ikinci sayısı oldukça geç baskıya girdi. Bu sayıyı sabırsızlıkla beklemiş olan tüm okuyucularımızdan özür diliyoruz. İlerde okuyucularımızın alacaklı duruma düşmelerini önlemek için ödeme şeklinde değişiklik yapma zorunluğunu duyduk. Bundan böyle dergimizin fiyatı 10.— TL olacak ve eskiden olduğu gibi okurlarımız dergi ellerine geçtikten sonra ücreti PTT'ye yatıracaklardır. Üçüncü sayının en geç Temmuz ayında sizlerin eline ulaşacağını umuyoruz. Bu arada sadece okul ya da üniversite adreslerini vermiş olan okuyucularımızın bir sonraki sayıyı alabilmeleri için bize daimî bir adres göndermeleri gerektiğini hatırlatırız.
Bazı okurlarımız dergiye yazı (öykü, roman, çeviri, haber vs.) gönderebilir miyiz, diye soruyorlar. Kuşkusuz bu soruya olumlu bir yanıt vereceğiz. Bize yazılarını mümkünse daktilo edilmiş olarak, değilse okunaklı olmasına dikkat ederek yollayabilirler. Gönderilen yazılar basılsın ya da basılmasın iade edilmeyeceğinden bir kopyasını elde bulundurmalarını salık veririz. Bu arada çevirileri ikinci planda ele alacağımızı hatırlatmakta yarar görüyoruz.

ANTARES

droplets

This is being written during the last week of May, to be read in the summer. Right now there is the sun shining outside my door. Yet I don't mind the heat and the drowsiness it brings. Why should I, as long as it's pouring inside my mailbox.

And here are some drop-a-lets:

Dear Sezar :

ANTARES 1 just in and it is a handsome and well reproduced magazine. Good luck with it and your attempt to bring Sf to Turkey.
I mailed some books to your old address and they were returned. I sent them out again a whule ago to the box number. Hope they get through. Next month I leave the US and move back to Europe. Perhaps we can meet at one of the conventions.

Harry HARRISON

Box 477, Imperial Beach CA 92032, USA.

I'm looking forward to that Harry, so that we can have some rocket-juice together. I missed the chance last summer when you were at the NFT with Brian Aldiss and Peter Nicholls.
And many thanks for the trouble with the books. Speaking of books I now remember that one of your novels was a serial in the local newspaper «Ankara» last year. I can't say which, since it seems that the original is not in my collection. As far as I know it's the sole story published under your name. And that's something, keeping in mind that there are but a few translations published here now and then. But that will change of course. Till then BİLİM-KURGU LIVES!

Dear Mr. Ergin:

Thank you very much for sending me ANTARES 1. I wish you and it the best of luck.
Your decision must surely be to welcome in and encourage local contributors, and so build up a native nucleus, rather than selecting contributions from Anglo-American writers. As far as I can see, this problem of fostering native talent has had to be faced in every country. It was faced in this country in the '50s and '60s, and you could say that we have won some sort of victory for a local idiom. Only in that way can ona contribute to an international (or an interplanetary) idiom.

Brian W. ALDISS

Heat House, Southmoor, Nr. Abingdon, Oxon 0X13 5BG, UK.

I hope that those who press me to do just the opposite will get the message through your letter, Mr. Aldiss. And no doubt, that will help to improve 'the shape of further things' around here quite a bit.

Friend Sezar:

Thanks for your magazine Antares! Unfortunately I still have no knowledge in Turkish (my own fault), so I understand only pages 2 and 3, but it is anyhow interesting to get this magazine. Lars-Olov Strand-

berg and me have seen to it, that your membership in SFSF here in Sweden and Scandinavia still is valid. We would very much like to still be counted members of the Turkish Science-Fiction club or union or what the correct name is now. Also you will still get copy of SF-Forum when it comes new numbers.

Strandberg is going to the British science-fiction congress in some days, and both he and I are planning to go to world-con in Washington later this year.

I have not last year sent fanzines to you because I was not sure of your actual address, excuse me! I was not sure of whether you were in Turkey, France or somewhere else at particular months then. I had the impression, perhaps incorrectly?, that you were travelling around a bit in 1973. Strandberg and I were once, one day in Spring 1973, in Marburg in West-Germany thinking you would perhaps be there then/We had went there anyhow, we also wanted to see our German friends there then and some days later other ones in Munich/, but we then heard you were not coming then. I am not travelling anywhere this year before late in August, and then probably to USA for about 3 weeks.

Here we now have had our fourth mild winter in an unbroken succession. Amazing. We got very little snow this winter. Coldest in the beginning, in early November, also not normal at all. For the first time in about 20 years I had to stay away from work /two days/ in December Because of influenza/. The first day I only was asleap almost all the time, then I was reading the second day, and then I went to work the third day but still very weak. Now it is over, but I felt it more or less about a month. At work we have to work almost too fast, that is callen «rationalizing». That way it has been last perhaps three years. /Work in bank./.

Remember Trieste as a happy time. Unfortunately there will be no Eurocon II at Bruxelles this year, I suppose you know that before. Lars - Olov Strandberg is sending his greetings through me.
Hope Antares will be a success.

Kjell BORGSTRÖM

Smörbrödsvägen 21 II, 123 54 Farsta, SWEDEN.

That's your second letter in print since AN 4, Kjell; you are on the verge of becoming a regular contributor to ANTARES. Congratulations! One more reason for me to keep you on my mailing-list, anyhow. Lars - Olov Stranberg and you are members of SFFC; I'll keep you informed if there should be any change in your status. I am also glad that you can make that trip to Washington this year. Any news from across there is welcome, of course. I am afraid, that I'll be sitting tight for a considerable lenght of time (no wonder after that wandering to and fro, as you put it rightly). Now that you mention Eurocon 2, I have some news for you: Quite recently I received a first-hand info about a convention to be held by the French people in Grenoble. Later on I lost contact with the organizers, so I'm not pretty sure about its outcome You may try the address of Jacques Boczke which is on page 20. Peace!

yüzük

Sezar Ergin ERGIN

(Çıkan kısmın özeti: Bir demir döküm fabrikasının temsilciliğini yapan Mark Spencer, Linda adında bir kadınla yaşamaktadır. Tek başına hafta sonu gezintisine çıktığı bir gün Mark yolda bir yüzük bulur. Yüzüğü parmağına geçirdiği an bayılan Mark daha sonra tüm uğraşmalarına karşın onu parmağından çıkaramaz. Durumdan kimseye söz etmeyen Mark, ertesi gün yepyeni bir sorunla karşılaşır. Parmağındaki aslında bir yüzük değil, dünyadışı asalak bir canlıdır. İşin kötüsü, Mark'ın düşüncelerini okuyabilen bu yüzük biçimindeki yaratık yavaş yavaş onu ve davranışlarını kendi denetimi altına almaktadır. İstemediği şeyleri yapmaya zorlanan Mark, evine döndüğünde Linda'yı durumdan haberdar etmenin yollarını arar. Yüzük ise bunu yaptığı takdirde kendisini ve Linda'yı öldüreceğini söylemiştir.)

— Mark, dediğimi duydun sanırım. İçkiyi bırak artık. Bu güzel akşamın tadını bozmayalım.

Linda uyarımı duymamış gibiydi; ya da beni sarhoş sandığı için olacak söylediğime kulak asmamıştı. Yerimden kalkıp yanına gittim. Bir şeyler yapmak için çok az zamanım kaldığını sezinliyordum. Yüzük her an denetimi yeniden eline geçirebilirdi. Linda'nın kolundan çekip onu oturduğu iskemleden kaldırdım.

— Dinle beni, vaktimiz çok dar. İkimiz de ölüm çekincesi içindeyiz. Belki benim için çok geç, ama sana bir zarar gelmesini istemiyorum. Her şeyi anlatmak için vakit yok; eğer beni seviyorsan hemen buradan uzaklaşırsın.. Polise, kime, nereye gidersen git, yeter ki benden uzak dur. Parmağımdaki bu...

Sözümü tamamlayamadım, yüzük şimdi bile kendisinden söz etmeme engel olacak kadar güçlüydü. Linda söylediklerime hâlâ bir anlam verememiş, bana öylece bakıyordu. O zaman uğraşımın boşuna olduğunu anladım; Linda'nın bana inanacağı yoktu. Onu korumanın tek çıkar yolu geç kalmadan benim ondan ve evden uzaklaşmamdı. Linda'yı bırakarak oturma odasına koştum. Kanepenin üstünde duran ceketimi kaptığım gibi sokak kapısına atıldım. Kapıyı açmaya çalışırken Linda yanıma geldi ve bana engel olmaya çalıştı.

— Mark, ne yapıyorsun? Çıldırdın mı? Nereye gideceksin?

— Bırak beni.. Gitmem gerek; beni anlamaya çalış!

— Hayır! Bu durumda bir yere gidemezsin... Linda böyle diyerek koltuğumdaki cekete yapıştı. Gereksiz tartışmalarla vaktimi yitirmek istemiyordum. Her saniyenin önemi vardı. 'Bağışla beni' diyerek Linda'ya kuvvetli bir tokat attım. Linda yediği tokatla sersemlemiş, ceketimi bırakmıştı. Ben de fırsattan yararlanarak kendimi sokağa attım. Yol boyunca koşarken Linda'ya attığım tokadı kendim yemiş gibi acı içindeydim. Yaptığımın doğru olduğuna inandıramıyordum kendimi bir türlü. Bir ara geri dönmek bile geçti içimden, ama sonra yüzüğün acımasız sözlerini düşündüm. Hayır, başka türlü davranamazdım...

Karşıdan bir taksinin geldiğini görünce yolun kenarına inip elimi salladım. Araba önümde yavaşladı ve durdu. Hemen binip sürücüye arabayı gelmiş olduğu yöne çevirmesini söyledim. Henüz ne yapacağıma, nereye gideceğime karar vermiş değildim.
Bu arada hesapsızca içmiş olduğum içki de etkisini göstermekte gecikmemişti; kafamdaki düşünceleri toparlamaya çalıştım. Sarhoş olmanın sırası değildi şimdi. Yüzüğü de sarhoş etmenin bir yolunu bulabilseydim keşke, diye düşünüp acı acı güldüm. Ve işte o anda kafamdaki alkol bulutları arasından gerçeği görür gibi oldum. Yüzük içkiden etkilenmişti. Üzerimdeki denetimini geçici bile olsa yitirmesi başka türlü açıklanamazdı. Bu hesapça beklediğim fırsat ayağıma kadar gelmiş sayılırdı. Bilmeden yüzüğe karşı etkin bir silâh da bulmuş oluyordum böylece. Çevreme baktım, kentin kalabalık caddelerinden birinde idik. Sürücüye durmasını söyledim. Ardından borcumu ödeyip taksiden indim.
İndiğim yer kentin geniş alanlarından birine yakın bir yerdi. Kalabalık arasında kimseye çarpmamaya dikkat ederek alana doğru yürüdüm. Tasarladığım gibi az sonra alanın çevresinde görevli polislerden ikisi uzaktan gözüme ilişti. Yanlarına yaklaştım. Derdimi nasıl anlatacağımı düşünürken arkamdan iki kişi öne geçip polislerle konuşmaya başladılar. Ellerindeki fotoğraf makinelerinden gezgin oldukları anlaşılıyordu. Kentin o kesimindeki eğlence yerlerini soruyorlardı galiba. Polislerden biri onlara gidecekleri yönü tanımlarken diğeri bana döndü.

— Bir şey mi soracaktınız?

— Evet.. şey, yani hayır. Onlarla beraberim.

Orada öylece kalakalmıştım. Karşımdaki polis bir süre bir şey söylememi bekledi, sonra ağzımdan başka söz çıkmıyacağını görünce uzaklaşmak üzere olan gezginleri göstererek,

— Arkadaşlarınıza yetişmek istiyorsanız, çabuk olmalısınız, dedi.

Teşekkür edip polislerin yanından ayrıldım ve iki gezgini izlemeye koyuldum. Yine yüzüğün oyununa gelmiştim. Demek ki içkiden yeterince etkilenmemişti, ya da umduğumdan çabuk toparlıyordu kendisini. Gezginlerden birine yaklaşıp omuzuna dokundum.

— Az önce polislerle konuşmanıza tanık oldum. Eğer isterseniz size belki bir yardımım dokunur. Buranın yerlisi olarak eğlence yerlerini az çok bilirim. Adım Mark Spencer.

Adam bana şöyle bir baktı sonra arkadaşına döndü.

— Ne dersin, George?

George dediği adam bembeyaz dişlerini göstererek elini uzattı.

— Yardımınıza seviniriz, tabiî. Arkdaşım Budd ve ben bu kente yeni geldik, henüz çok az yeri görebildik. Duyduğumuza göre buralarda oturup eğlenebileceğimiz yerler çokmuş.

— Pavyonları falan kastediyorsanız sayıları gerçekten az sayılmaz, diye yanıtladım. Sonra kol saatime bir göz atıp ekledim.

— Ama saat daha akşamın sekizi bile olmamış. Biraz beklemek gerek oralara uğramak için.

Budd adındaki şişman ve kısa boylu olanı parmağı ile gözündeki gözlüğü düzelterek,

— Öyleyse şu barlardan birine girelim, dedi. Hem vakit geçirir hem de çene çalarız.

Az sonra hep birlikte yolumuza çıkan ilk bara girdik. Bu iki gezgine

katılmakla iyi etmiştim anlaşılan; beni tam istediğim yere götürüyorlardı. Yüzük ise durumdan kuşkulanmamışa benzerdi. Henüz davranışlarımı tüm olarak denetleyemediğine bakılırsa tepki yeteneği de daha önceki düzeyine erişememişti.

Boş masalardan birini seçip oturduk. George bana dönüp sordu:

— Söyle bakalım arkadaşım, ne içmemizi salık verirsin?

— Su..

Bir an duyduklarına inanamamış gibi ikisi birden şaşkın yüzüme baktılar; sonra da birlikte makaraları koyverdiler.

— Su ha... Haklısın, hem de yerden göğe kadar..

George gözlerinden akan yaşları elinin tersiyle silerek, yanımıza yaklaşan garsona,

— Hepimize birer ateş suyu, deyince ben de dayanamayıp gülmeye başladım.. Yüzük çürük tahtaya basmıştı bu kez..

Viskilerimizi karşılıklı yudumlarken düşünüyordum; sarhoş olmak bir çıkar yol değildi aslında. Devekuşunun başını kuma soktuğu gibi ben de başımı içki şişesine sokarak bu sorunu çözümleyemezdim. Madem ki yüzük ayık olduğum zamanlar bana hiç bir şans tanımıyordu, öyleyse ben de sarhoş olduğum sürece bir şeyler yapıp ondan kurtulmalıydım. O kadar umarsız bir durumdaydım ki, bir ara bir bıçak bulup yüzüklü parmağımı kesip atmak bile geçti usumdan. Ama bu benim için herhalde başvurulacak en son çözüm yolu idi. Daha önce diğer yolları denemeliydim.

Dördüncü bardak viskiden sonra kafamı kurcalayan bir tasarıyı uygulamaya karar verdim. O sırada henüz ikinci bardağa yeni başlamış olan George bana bakıp başını salladı.

— Kuzum, senin bu kadar hızlı olduğunu bilseydik, gerçekten su ısmarlardık. Derdin ne ki, böyle ver yansın ediyorsun?

— Derdim mi?.. Belki inanmıyacaksınız ama bir yüzük..

— Yüzük mü dedin? Bırak şimdi şakayı!. Yoksa şövalye yüzükler burada nikâh yüzüğü yerine mi kullanılıyor, ha?..

— Neyse bırakalım şimdi bunu...

Kendilerinden hoşlandığım bu iki duygudaş gezginin başına benim yüzümden bir iş gelsin istemiyordum. Bir iki söyleşiden sonra bir yere telefon etme gerekçesiyle izin alıp yanlarından ayrıldım. Tezgâh başında iki tek daha atıp içtiğimiz içkilerin parasını ödedim ve garsona bir işim çıktığını, arkadaşlarımdan benim adıma özür dilemesini söyleyerek kendimi dışarı attım.

Yolda yürürken azıcık yalpalıyor olmalıydım; ama bunun bir dokuncası yoktu. Tasarladığım işi yapmama engel olacak kadar çok içmemiştim henüz.

Birkaç yüz metre ötede fazla kalabalık olmayan bir ara caddede aradığımı buldum. Önünde durduğum kuyumcu dükkânının sergiliğinde şöyle bir yazı okunuyordu: Dikkat, bu sergilikte otomatik hırsız alarmı kullanılmaktadır.

Sabahki kuyumcu dükkânını bulabilseydim benim için çok daha iyi olurdu, ama o an bunu başarabileceğimi sanmıyordum.

Yerde işe yarar bir kaldırım taşı falan aradımsa da göremedim. O zaman az ilerdeki bir çöp tenekesinin kapağını alıp olanca gücümle cama savurdum.

Kapak gürültü ile çarptı ve sergilikte insan başı büyüklüğünde bir delik açarak yana düştü. Daha yere değmeden alarm zilleri çalmaya başlamıştı bile. Polis merkezinde de durum aynı olmalıydı. Bomboş caddenin sessizliğini yırtan zil seslerine aldırmadan durup beklemeğe başladım. Karşı yapıların üst kat pencerelerinden bir iki kişi merakla dışarı bakıp olan bitenleri anlamağa çalıştılar. Onları görmüyormuş gibi yapıp cebimden sigaramı çıkardım. Dudaklarıma yerleştirdiğim sigaramı yakmak üzere çakmağımı ararken polis arabalarının ortalığı inlete inlete yaklaştıklarını duydum. Az sonra iki polis arabası karşımda durdu ve içlerinden ikişer polis fırlayıp yanıma koştular. Yanmamış sigaramı bir yana atarak polislere kısaca «bendim» dedim ve arabalardan birine doğru sendeledim. İkisi hemen kollarıma yapıştı; kendilerine teşekkür ettim, çünkü gerçekten yürümekte biraz güçlük çekiyordum. Beni polis arabasının arka koltuğuna yerleştirip aralarına aldılar. Direksiyon başındaki sürücü bize bakıp elindeki mikrofona bir şeyler söyledi. Bu sırada öbür arabayla gelmiş olan polislerden biri yanımıza yaklaştı.

— Çevrede başka kimse gözükmüyor, dedi. Ardından bana bakıp sordu:

— Yalnız mıydın?

Evet anlamında başımı salladım. Soruyu soran polis bu kez sürücüye döndü ve,

— Burada kalıp bekleriz biz, dedi. Siz onu merkeze götürün.

Direksiyondaki, olur gibilerden başını sallayıp telsizle merkeze dönmek üzere yola çıkıldığını bildirdi ve ardından bağlantıyı kesip arabayı çalıştırdı. Yanımdaki polislere baktım, her ikisi de kuşkulu gözlerle beni süzüyorlardı. Bir tanesi suratını buruşturarak,

— Acaba sarhoş numarası mı yapıyor dersin, diye ötekine sordu.

— Pek sanmam. Ama numara yapsa bile bunun ona bir yararı olmaz artık. İşin aslını birazdan öğrenirler.

Başımı geriye yaslayıp mırıldandım:

— Keşke..

Araba polis merkezinin avlusuna girip park ettiğinde saatime baktım, on olmuştu. Polislerin dürtüklemesiyle istemeye istemeye oturduğum yerden kalkıp arabadan çıktım. İki adım attım, düşecek gibi oldum. Neyseki, polislerden biri tam zamanında yetişip koluma girdi. Hep birlikte yapıdan içeri girdik ve bir koridor boyunca yürümeye başladık. Birkaç kapı geçtikten sonra beni sol yandaki bir odaya soktular. Masa başında telefonla konuşmakta olan bir adam biz girince başını kaldırıp baktı ve son bir iki sözcükle görüşmesini bitirip telefonu kapattı. Yanımdaki polislere dönüp sordu:

— Evet?

— Biraz önce camı kırılmış bir kuyumcu dükkânının önünde bulduk. İşi kendisinin yaptığını söylüyor.

— Peki. Üstünü boşaltın bakalım.

Polislerin biri tüm ceplerimi, ötemi berimi arayıp bulduklarını masanın üzerine yerleştirmeye başladı. Sıra parmağımdaki yüzüğe gelince bir iki denedi, zorladı ve tabiî çıkaramadı. Onun uğraşmasını gören masadaki adam elini salladı.

— Çıkmıyorsa kalsın. Başka bir şey var mı üzerinde?

Polis omuzunu silkip ona döndü:

— Hepsi bu kadar.
Beriki masanın üstüne dizilmiş açkı, sigara paketi, cüzdan gibi ufak tefek eşyalarımı karıştırdı ve arasından kimlik kartımı bulup açtı baktı.
— Adın?
— Mark Spencer.
— Burada iş adamı olduğun yazılı. Doğru mu bu?
— Evet. 35. sokakta bir bürom var.
— Pekâlâ.
Adam düşünceli bir biçimde burnunu kaşıdı sonra masanın çekmecesinden büyükçe bir zarf çıkartıp eşyalarımı içine yerleştirdi. Zarfı bir kenara koyduktan sonra masanın üstündeki interkom aygıtını çalıştıran düğmelere bastı.
— Peter.. Sorgu odası hazır mı?
Aygıttan olumlu bir karşılık alınca ekledi:
— Tamam, birazdan geliyoruz.
Aygıtı kapatıp gözlerini bana dikti.
— Sabıka kaydın var mı? Daha önce bir suç işleyip hüküm giymiş miydin?
Başımı sallayıp «hayır» dedim.
— Şimdi anlarız.
Böyle deyip ortaya bir stampa ile beyaz boş bir kart çıkarttı.
Polislerden biri elimi tutup sol baş parmağımı önce stampaya sonra da kartın üzerine bastırdı. Masadaki adam kartın altına adımı yazıp polislere uzattı.
— Bunu arşiv odasındaki programcılara verin. Bilgisayardan bir sonuç alır almaz bana iletsinler. Sizler de raporunuzu verdikten sonra işinizin başına dönebilirsiniz.
Polisler çıkarkan o da masadan kalktı ve eşyalarımın bulunduğu zarfı alıp yanıma geldi.
— Gidelim, deyip kolumdan tuttu.
Koridora çıktık; bir asansörle üst kata ulaşıp odalardan birine girdik. İçerde iki adam bizi bekliyordu. Sağda solda türlü aygıtlar gözüme çarptı. Odanın orta yerinde bir koltuk duruyordu. Beni koltuğa götürüp bıraktılar. Benimle gelen adam diğer ikisine dönüp konuştu:
— Yalan saptama aygıtını kullanmamıza gerek yok. Çok miktarda içki içmişe benzer; bu durumda aygıttan alacağımız sonuçlara güvenemeyiz. Eski yolları uygulamamız gerekecek.
Elindeki zarfı gösterdi.
— Bizim çocuklar az önce soyulmak istenen bir kuyumcu dükkânı önünde yakalamışlar kendisini.. Ama üzerinden bir şey çıkmadı. Olay üzerine bildiklerini öğrenmemiz gerekiyor.
O sırada interkom aygıtının sesi duyuldu.
— Ben bakarım. Siz ikiniz ses kayıt aygıtını ve ışıkları hazırlayın.
O interkomun başına giderken diğerleri de kendilerine verilen görevi yapmak üzere harekete geçtiler.
— Ben Douglas, sizi dinliyorum.
İnterkomdan bir kadın sesi yükseldi:
— Göndermiş olduğunuz bilgilerin bilgisayarda kaydı yok, efendim.
— Peki, teşekkür ederim.
Kendini Douglas diye tanıtan adam bağlantıyı kesip bu kez kendisi bir yeri aramak üzere interkomu çalıştırdı.

— Nöbetçi âmirliği mi? Ben, Douglas. Şu soygun işi ile ilgili olarak kuyumcuya haber iletildi mi?
— Telefon edildi, efendim. Ayrıca verilen adrese bir araba da gönderdik; kendisini ve bir yardımcısını alıp inceleme yapmak üzere olay yerine götürecekler.
— Oldu. İnceleme bitince bana durumu bildirin.
Aygıtı kapattı ve cebinden bir sigara paketi çıkarıp diğer iki adama gözucu ile baktı. Onların hafifçe baş eğdiklerini görünce ağzına bir sigara yerleştirip yanıma yaklaştı. Elindeki sigara paketini uzattı.
— Sigara?
Acemice uzanıp bir tane çektim.
Önce benimkini sonra da kendi sigarasını yaktı.
— Şu andan itibaren söyleyeceğin her söz senin aleyhinde delil olarak kullanılabilir. Sorulara karşılık verip vermemek senin bileceğin iş. İstersen bir avukat çağırabiliriz, ne dersin?
Benim hayır anlamında başımı salladığımı görünce aygıtları gösterip ekledi:
— Başını sallaman yetmez. Evet ya da hayır demelisin.
— Hayır, dedim.
Önümde bir iki tur atıp, durdu. Sigarasını tuttuğu elinin küçük parmağı ile burnunu kaşıdı ve bana döndü.
— Şimdi anlat bakalım, kuyumcu dükkânının önünde ne işin vardı?
Sigaramdan bir soluk alıp Douglas denilen adama baktım. Beklediğim an gelip çatmıştı. Biraz da sarhoş olmanın verdiği kayıtsızlıkla sırıttım. Douglas bunu yanlış yorumlamış olacak ki beni omuzumdan tutup hafifçe sarstı.
— Sorumu anladın sanırım. Anlamadınsa baştan başlayalım. Kuyumcu dükkânının sergilik camını kim kırdı?
— Ben kırdım, diye yanıtladım.
— Yanında başka kimse var mıydı?
— Hayır.
— Peki neden kırdığını bize söyleyebilecek misin?
— Sergilikte gördüğüm bir şeyi almak için.
— Neymiş o?
Parmağımdaki yüzüğü göstererek omuzumu silktim.
— Çok hoşuma gitmişti. Üstelik bana yakışıyor, siz de aynı düşüncede değil misiniz?
Douglas durdu ve diğer iki adama baktı. Sonra yeniden bana döndü.
— Yani parmağındaki yüzüğü kuyumcu dükkânından aldığını mı söylemek istiyorsun?
Güldüm.
— Yok canım, aldığımı değil, çaldığımı söylemek istiyorum. Bir polis olarak sizin aradaki ayrımı daha iyi bilmeniz gerekmez mi?
Bana kötü kötü baktığını görünce sustum. Bir polisle alay etmenin ona karşı koymaktan da daha ağır bir suç olduğunu bir an için unutmuştum. Douglas'ın bir el sallamasıyla birden karşımda bembeyaz kuvvetli bir ışık parladı. Kolumu kaldırıp gözlerimi korumaya çalıştım. Şimdi odada bu ışıktan başka bir şey göremiyordum. Douglas'ın sesini işittim yeniden,
— Oyunu burda keselim artık. Bize her şeyi açık açık itiraf etmelisin. Bu işi tasarlarken kaç kişiydiniz? Diğerleri kimler ve şimdi nerede bulunuyorlar? Çaldığınız mallar ne oldu?

Başımı iki yana salladım.

— Söyleyecek başka bir şeyim yok. Ben tek başıma bu yüzüğü çaldım sadece..

Saatlerce sürdüğünü sandığım sorgu sırasında ağzımdan başka söz çıkmadı. Çıkması da olanaksızdı, çünkü bir müddet sonra sorguya çekildiğim koltuk üzerinde sızıp kalmıştım.

Ertesi gün ranza gibi bir yerde kendime gelip de gözlerimi açınca şaşkın şaşkın çevreme bakındım. Dört duvar arasındaydım. Ceketim ranzanın kenarına asılmıştı. Ceplerini yokladım, boştu. Tavana gömülü floresan lambanın ışığı altında vakti öğrenmek için sol bileğime baktım, saatim yerinde yoktu. Aynı anda parmağımdaki yüzüğü gördüm ve geceki olaylar, sorguya çekilişim yavaş yavaş belleğimde canlanmağa başladı. Yüzükten hâlâ kurtulamamış olduğumu görünce hırsla ayağa kalktım; o kadar içkiden sonra hiç olmazsa başımın dönmesini bekliyordum. Ama hiç de öyle olmadı. Ceketi sırtıma geçirip ranzanın karşısında duran kapıya doğru yürüdüm. Kapı görünüşe bakılırsa sıkı sıkıya kapalıydı. Yine de üstündeki kola uzanıp kendime doğru çekmeyi denedim. Kapı açılacakmış gibi oldu ve ardından bir çıt sesi geldi kulağıma. Yeniden abandım, bu kez yerinden hiç mi hiç kımıldamadı. Açmaya çalışırken temelli kilitledim diye düşünürken arkamda bir kadın sesinin,

— 51 numara, bir dakika bekleyin, hücrenize birisini yolluyoruz, dediğini işittim. Şaşkı içinde sesin geldiği yöne döndüm. Odada tabi kimse gözükmüyordu. Gözüm tavanda bir noktaya takıldı; yanılmıyorsam ses orada gizli bir hoparlörden gelmişti. Bu uyarının kapıyı kurcalamamla bir ilgisi olduğunu anladım. Kapının üstünde o ana kadar dikkatimi çekmemiş olan numarayı okudum: 51.. Demek ki beni tutuklu olarak bir hücreye tıkmışlardı. Yüzük de hâlâ parmağımda olduğuna göre akşamki tasarım pek bir işe yaramamıştı. 'Beklemeliyim', dedim kendi kendime, 'Belki daha her şey bitmedi.'

Ranzaya oturdum ve sözü edilen kişinin gelmesini beklemeye başladım. Az sonra kapı sessizce açıldı ve aralıkta uzun boylu gardiyan giysili biri belirdi. Kapının eşiğinde durup bana baktı.

— Seni istiyorlar.

Yerimden kalkıp dışarı çıktım. Sağda solda başka hücrelerin kapıları gözüme çarptı. Gardiyan arkamdan kapıyı kapattı ve bana içinde bulunduğumuz koridor boyunca yürümemi işaret etti. Ben önde o arkada yürümeye başladık; tuvalet olduğu anlaşılan açık bir kapı önünde beni durdurdu.

— Kendine bir çeki düzen vermek istiyorsan, işini görebilirsin. Yalnız elini çabuk tut, bizi bekliyorlar.

İçeri girip gözgü önünde suratımı inceledim. Göz kapaklarımın altı şişmiş, gözlerim kan çanağına dönmüştü. Saçımınsa karmakarışık bir görünüşü vardı. Musluktan akan sıcak su ve kenarda bulduğum toz sabunla elimi yüzümü yıkadım. Elimle saçlarımı az çok düzelttikten sonra kurutma aygıtının düğmesine basıp üfürülen sıcak ve kuru hava akımı altında kurulandım.

Dışarda beni bekleyen gardiyanın yanına geldiğimde berikinin kol saatine baktığını gördüm.

— Saat kaç?

— Dokuzu on geçiyor. Hadi, daha fazla sallanmayalım.

Koridorun sonunda bir demir parmaklık önüne gelince yeniden durduk.

Öte yönden bir başka gardiyan yaklaştı ve demir parmaklığın kapısını açıp bize yol verdi. İlerde görünen merdivenlere doğru yürüdük ve basamakları tırmanmaya başladık. Bir üst kata ulaştığımızda sağa sola baktım ve geçen akşam beni getirdikleri polis merkezinde olduğumuzu anladım. Belki de beni yeniden sorguya çekmek için çağırtmışlardı. Gardiyanla birlikte bir kapının önüne gelip durduk. Dikkat edince burasının polislerin beni ilk getirdiği yer olduğunu gördüm. Nitekim içeri girdiğimizde Douglas denilen adam yine masası başında idi. Benimle gelmiş olan gardiyana çıkmasını işaret etti. Gardiyan kapıdan çıkarken dönüp baktım, ve o anda kapının yanındaki kanapede oturan Linda'yı gördüm. Yanında kırk elli yaşında bir adam oturuyordu, iyi giyinmişti. Linda 'Mark', diye seslenerek ayağa kalkmak üzere davrandı. Aynı anda Douglas denilen adamın sesi buna engel oldu.

— Oturun, bayan. Biraz bekleyin. Dediklerime uyarsanız bu işi en kısa zamanda bitirebiliriz.

Linda'ya bakıp kalmıştım. Kafamın içi karmakarışıktı. Onu burada bulmayı hiç beklemiyordum. Douglas'ın adımı söylediğini işitince ona döndüm.

— Mark Spencer... Hali vakti yerinde bir iş adamı.. Daha önce yasalara hemen hemen hiç karşı gelmemiş, — böyle derken gözucu ile Linda'ya baktığını sezdim —vergisini düzenli olarak ödeyen bir yurttaşımız. Önümdeki belgeler böyle söylüyor. Diğer yandan dün akşam aynı Mark Spencer'in yarattığı olay bunlarla hiç bağdaşmayacak bir durum ortaya seriyor. Ne dersiniz, bay.. Spencer?

— Ne demek istediğinizi anlamadım. Eğer dün akşamdan söz etmek istiyorsanız, ne yaptığımı bilmiyecek kadar sarhoştum. Bunu kabul ediyorum. Bir daha böyle bir duruma düşmemek için elimden geleni yapacağıma da güvenebilirsiniz.

Bir an durakladım ve ardından alçak sesle ekledim:

— Umarım bu arada kötü bir suç işlememişimdir.

Ağzımdan bu sözler çıkar çıkmaz her şeyin bittiğini anladım. Yüzükle aramdaki amansız savaşta bu kez de yenik düşmüştüm.

Douglas eliyle Linda'nın yanında oturan adamı gösterdi.

— Bu bayın dükkânındaki sergilik camını ne maksatla kırdığınızı belki şimdi bize söyleyebilirsiniz. Sizi dinliyorum..

— Beni bağışlayın, ama bu konuda hiç bir şey anımsamıyorum.

Douglas o ana kadar ağzını açmamış olan adama döndü ve,

— Bir dakika gelir misiniz?, diyerek onu yanıma çağırdı.

Adam yavaşça yerinden kalkıp yaklaştı. Masanın önüne gelip durdu.

— Şöyle bir dikkatlice bakın, acaba daha önceden görmüşlüğünüz var mı?

Karşılıklı birbirimizi süzdük. Adam Douglas'a dönüp başını salladı.

— Hayır. Kendisini ilk kez görüyorum.

— Peki. Yalnız bir de sol elindeki yüzüğe bakın. Dün gece sorgu sırasında onu dükkânınızdan çalmış olduğunu söylüyordu.

Adam sol elimden tutup parmağımdaki yüzüğe kısaca bir baktı. Sonra elimi bıraktı ve yeniden başını salladı.

— Hayır.. Size söylemiştim. Dükkânda eksik bir mal çıkmadı. Kırılan cam dışında bir dokuncamız yok.

— Ücreti ödenecektir. Öyle değil mi, bay Spencer?

— Tabiî.. Olanlardan dolayı üzgünüm..

İkisinin de yüzüne bakıp söylemiştim bunu. Yanımda duran adam Douglas'a döndü.

— Bana sorarsanız bu işi burada kapatalım, derim. Siz polis olarak gerekeni yaptınız, bu nedenle size teşekkür borçluyum. Bu bayın bilmeyerek ya da istemeyerek camı kırmış olduğuna inanmamak için ortada bir gerekçe kalmıyor sanırım.

Douglas yerinden kalktı; el sıkıştılar.

— Nasıl isterseniz. Biz yine de soruşturmayı sürdürmek zorundayız. Ama bundan sonra sizi fazla yormayacağımızı umarım. İyi günler.

Adam ayrıldıktan sonra Douglas yerine oturdu ve bana da bir iskemleyi gösterdi. Teşekkür edip iskemleye yerleştim. Douglas eline bir kalem alıp yavaşça burnunun üzerinde gezdirdi.

— Bir bakıma şanslı sayılırsınız, bay Spencer, bu durumda sizi kefilli olarak özgür bırakabileceğimi sanıyorum. Tabiî soruşturma sonuçlanana dek il sınırları dışına çıkmanıza izin yok.. Bayan, eğer sizin de söyleyeceğiniz bir şey yoksa, şu kâğıtları imzalamanızı rica edeyim.

Linda yerinden kalkıp masaya geldi ve gösterilen yerleri imzaladı. Bu arada ben de kalkıp yanına gittim. Douglas, Linda'nın imzaladığı kâğıtlara bakıp eliyle düzeltti ve sonra masanın çekmecesinden içi dolu bir zarf çıkarttı.

— İşte, bunlar da eşyalarınız ve kimliğiniz. Soruşturma sonuna dek başınızı derde sokmamaya bakın.

Zarfı alıp teşekkür ettim. Linda ile birlikte odadan çıktık ve dış kapıya doğru yürümeye başladık. Linda hiç konuşmuyordu. Benim kendisine bir şeyler söylememi, olanları anlatmamı bekliyordu anlaşılan. Zavallı Linda, onu bu durumlara soktuğumu gördükçe yüzüğe olan kinim bir kat daha artıyordu. Bana yüzüğe karşı koyma gücünü veren tek neden onun varlığıydı, sanıyorum.

Caddeye çıktığımız zaman sabahın erken bir saati olmasına karşın ortalığın kararmış olduğunu gördüm. Gökyüzü kapkara yağmur bulutları ile kaplıydı. Az ilerde kaldırım sonundaki bir taksi durağında üç beş otomobil sıra beklemekteydi. Linda ile birlikte en öndeki arabaya yürüdük. Arka kapıyı açıp Linda'nın binmesine yardım ettim. Eğilip sürücüye evin adresini verdim, sonra Linda'ya döndüm ve elini avuçlarım arasına alarak yüzüne baktım. Kaygılı gözlerini bana dikip sordu:

— Mark, eve birlikte gidiyoruz, sanmıştım. Ne yapmak niyetindesin?

— Kusura bakma şekerim, ivedilikle görülmesi gereken bir işim var.

— Ben de seninle geleyim. Ne olur, Mark?. Korkuyorum.. Neden bilmem ama, içimde büyük bir korku var. Yanımdan ayrılmanı istemiyorum...

— Merak etme, yakında yine senin yanında olacağım. O zaman korkacak hiç bir şey kalmayacak. Bana güvenmelisin.

Elini yanağıma götürüp gülümsedim.

— Şimdi dediğimi yap! Eve git ve ben dönene dek her zamanki işlerinle oyalanmağa çalış. Çok sürmez yine eskisi gibi birlikte oluruz, söz veriyorum.

Sürücüye yola çıkmasını işaret edip kapıyı kapattım. Taksi uzaklaşırken Linda'nın arka camdan bana baktığını gördüm. Onun bu şekilde benden ayrılması içimde tanımı olanaksız duygular uyandırmıştı. Eğer yüzük davranışlarımı denetlemiyor olsaydı, o an olmadık çılgınlıklar yapabilirdim.

Sıradaki diğer taksi önüme gelip durdu. Daha ne olduğunu anlamadan kendimi içerde arka koltukta buldum. Direksiyon başındaki adama gideceğim yeri söylediğim zaman yüzüme şaşkın şaşkın baktı.

— Orası buradan 30 - 40 kilometre çeker, bayım. Hem bu havada dönüşte yolcu da bulamam.

— Dönüş ücretini de ben öderim; sen arabayı sürmene bak!

Sürücü omuzunu silkerek otomobili çalıştırdı ve yola koyulduk. Vermiş olduğum adres kent dolaylarında bir yerdi. Belleğimde bu adresle ilgili hiç bir şey yoktu; bir anlam verememiştim bu işe.. Linda benden ayrılırken 'korkuyorum' demişti. Şimdi onu daha iyi anlıyordum. Günlük yaşamımı sürdürürken yüzükten korkmakla birlikte yine de ona sövecek, kızacak kadar saymaca bir güvenlik içinde bulmuştum kendimi. Şimdi ise durum öyle değildi. Bilinmeyenin karşısında içinde bulunduğum düşkü her zamankinden daha fazla belirginleşmişti. Yılgı içindeydim. Anlığımda yüzükle bir bağlantı kurup sorularıma karşılık alabilmek için boş yere uğraştım durdum...

Araba artık kentin dar ve kalabalık caddelerini geride bırakmış, bir anayolda ilerliyordu. Az sonra anayoldan ayrılıp fazla işlek olmayan bir yola saptık; burada kenti çepeçevre saran engebeli arazi kendini iyice belli ediyordu. Çam ağaçlarının çevrelediği dönemeçli yolda bir süre ilerledikten sonra bir tren geçidini geçip yerleşme merkezi olduğunu sandığım bir yere yaklaştık. Ama verdiğim adres burası değildi ve nitekim hiç durmadan yolumuza devam ettik. Birden geçtiğimiz yerin bana hiç de yabancı olmadığını anladım. İki gün önce trenle gelmiştim buraya, yüzüğü bulduğum gün..

— Benzincide dur..

Araba yol kenarındaki cebe girdi ve yanyana sıralanmış iki tankın önünde durdu. Sürücüye borcumu ödeyip arabadan indim. Ortalıkta kimsecikler gözükmüyordu. Yola çıkıp geldiğimiz yönde uzaklaşana dek taksiyi izledim; sonra benzinci kulübesine doğru yürüdüm. Kapıda bir yazı asılıydı: 'Salı günleri kapalı'. Geri dönüp caddeye çıktım. Uzaktan bir gök gürültüsü geldi kulağıma. Başımı kaldırıp baktım. Yağmur başlamak üzereydi. Hızlı adımlarla yürüyüp yolun sağındaki patikaya saptım. Ortalık akşam vakti gibi iyice kararmıştı. Yolun her iki yanındaki ağaçlar ve çalılar büsbütün karanlığa bürünmüş gibiydiler. Bir süre yürüdükten sonra durdum ve çevreme bakındım. Gök gürültüleri gittikçe yakından gelmeye başlamıştı. Patikadan ayrılıp sol yandaki sık ağaçlar ve çalılar arasına girdim. Çalılar yürümeme engel oluyor, çorabıma pantolonuma takılıyordu. Zaman zaman iki elimle onları kenara itip kendime yol açmak zorunda kalıyordum. Bastığım yeri doğru dürüst göremiyordum bile. Birden irkildim. Ayağım yumuşak bir şeyin üstüne gelmişti. Bir adım geri atıp eğildim. Çalılar arasında bir karaltı gözüme ilişti. Üstüne bastığım şey bir kolu andırıyordu. Tutup biraz kaldırdım: gerçekten çıplak bir insan koluydu. Gövdenin geri kalan kısmı çalılar arasında olduğu için iyi seçilmiyordu. El yordamıyla yerde yatan bedeni bulup çalılar arasından çekip çıkardım. O anda ortalık bembeyaz bir ışıkla aydınlandı. Sanki dev bir flaş parlamış benim ve ellerim arasında tuttuğum o şeyin fotoğrafı çekilmişti. Şey diyorum, çünkü karşımdaki beden, yetişkin bir insan vücuduna benzemekle birlikte başı bildiğimiz bir insan başı değildi.

(Devam edecek)

cehennemin köpekleri

Sönmez GÜVEN

Başlangıç

Yol ıssızdı ve tepenin eteklerinde en yoğun yöresini bulan kentin ışıkları sabahın bu çok erken saatlerinde ışıl ışıl yanıyorlardı. Yalnızdı. Tek tük evleri ve ağaçları aydınlatan sokak lambalarının altında gölgesi önce öne doğru uzuyor, sonra yine kısalarak bir an için ayaklarının altında kayboluyor, bu kez arkasında büyüyordu. Bütün gece boyunca aralıklarla hafif hafif çiseleyen yağmur yeni dinmişti. Asfalt ve toprak ıslaktı. Asfaltın altı boyunca uzanan kurutucular o gece nedense çalıştırılmamışlardı.

Çok ender olarak bir araba geçip gidiyordu. Yerdeki ince su yüzeyi, arabanın hava yastığı altında sıkıştıktan sonra arkasından havalanıyor ve adamın yüzüne hafif bir serpintiyle çarpıyordu. Bulutlar şurada burada parçalanmışlardı. Yıldızlar aradan gözüküyordu. Rüzgâr az ve serindi. Adam, yüz metre kadar ilerisinde ışıklı dükkânı görünce gülümsedi.

Uzunca bir boyu vardı. Mekanik adımlarla ilerliyor ve kollarını, aralığı hiç bozmadan, sallıyordu. Yürüyüşünü hızlandırdı. Biraz daha yaklaşınca duraladı ve içeri baktı. Dükkânın sahibi yalnızdı. Gülümsedi. Yüzü kansızlıktan bembeyaz kesilmiş gibiydi. Belki de sokak lambalarının ışığı öyle gösteriyordu. Ağır ağır ilâç ve kimyasal nesneler satılan dükkâna yürüdü.

Kapıyı hızla açarak içeri girdiğinde eczacının yüzü önünden doğruldu ve ona baktı. Bakmasıyla birlikte de şaşkın bir anlatım aldı. Bu şaşkınlık yerini kızgınlığa bırakmakta gecikmedi.

— Sabahın bu saatinde sokaklarda ne işin var?.. İnsanılların gün ışıyana dek sokağa çıkmamaları gerektiğini bilmiyor musun?..

Yanıtlamadı. Gülümsemeye devam ediyordu. Bu bir alışkanlıktı. İnsanlar, onların görevlerini yaparken kesintisiz gülümsemelerini isterlerdi. O da bir insan yüzü gördüğü için elinde olmadan gülümsemeye başlamıştı.

Eczacı kızgınlıkla yerinden doğruldu. Tezgâhın arkasından dolaşarak yanına geldi. Dikkatle yüzüne baktı.

— Özel izin kâğıdın mı var, yoksa... Seni ivedi bir durum için mi yolladılar?...

Başını hafifçe döndürerek adamın yüzüne baktı. Şişmancaydı. Bütün gece nöbetçi eczacı olarak burada oturup beklediğinden gözleri kızarmıştı.

Eczaneler devlete bağlı olduğundan insanıl kullanılmamıştı.

— Hayır, diye yanıtladı kısaca...

Eczacının sabrı taşmıştı. Uykusuz gecenin verdiği kızgınlıkla

— Peki, nasıl gelebildin buraya, diye bağırdı.

Hâlâ gülümseyerek kimyasal bir ad söyledi. Onu istiyordu. Eczacı şaşaladı. Bu insanılın beyninde mutlaka bir yanlışlık vardı. Telefona doğru

uzandı. O sırada insanıl onu elinin tersiyle iterek duvara yasladı ve diğer eliyle de telefonu parçaladı. Eczacının gözlerini bu kez korku bürümüştü. İnsanıl, donuk yüzüyle tezgâhın arkasına yürüdü ve şişeleri karıştırmaya başladı. Aradığını bulmuştu. Döndü ve dükkândan dışarı kaçan adamın yol boyunca koşan gölgesini gördü. Gülümseyerek ardından fırladı. Adam, ağırca vücudunu güçlükle taşıyarak koşuyordu. On adımda onu yakaladı. Tek eliyle ensesini kavradı ve sıktı. Adam çığlık bile atamadan yere düştü.

O güne dek insanlara nasıl hizmet ettiğini düşünerek yine gülümsedi.

General, elindeki telsiz alıcısını hırsla masaya fırlattıktan sonra kendi kendine söylendi:

— Allah kahretsin... Yanıt vermiyorlar... Koskoca evren bir mezardan daha sessiz oluverdi üç gün içinde...

Kente egemen kumandanlık yapısının üst katındaki odasında yalnız değildi. Elinde kalan yüksek rütbeli son birkaç subayı da, doğal olarak kenar mahallelerdeki çarpışmayı yönetiyor olmaları gerektiği halde, onunla birlikteydiler. Yaşlı değildi hiç birisi. Çünkü yaşlılar, savaşın bu son ve en korkunç anlarına dek dayanamamış, açlık ile yakın savaş yönetiminin zorlukları karşısında kırılmışlardı. Şimdi, savaşın gidişi son birkaç generalin elindeydi.

Tam yirmi gündür güneş doğmamıştı kentin üzerine. Artık en iç mahallelere kadar sarkmaya başlayan savaşın dumanları havaya kara bir örümcek gibi çökmüştü. Gecenin karanlığı yerini bir loşluğa terk ediyor ve sonra yine bastırıyordu; yanan yapıların kızıl rengi bütün evreni kaplamıştı. Rüzgâr yanık kokularını insanın yüzüne acımasız çarpıyordu.

Halk, savaşın kent sınırlarına dayanmasıyla birlikte içerilere göç etmeye başlamıştı. Güvenlik kuvvetlerinin ortalığı düzende tutmaktaki bütün çabaları sonuçsuz kalmış ve insanlar yaşayabilmek için birbirleriyle savaşmaya başlamışlardı. Diğer kentlerle olan haberleşme bağlantıları kesileli bir ay, kendi radyo ve televizyonu susalı ise onbeş gün kadar oluyordu. Düşmanın havaya saldığı öldürücü gazlar ancak elde kalan son etki gidericilerle önlenebilmişti. Yiyecek gittikçe tükeniyor ve halktan alınarak ordu birlikleri için kullanılıyordu.

İnsanılların ilk isyanları başladığında kuzey kutbu araştırma laboratuvarlarında görevliydi. Belki de hâlâ yaşıyor olmasını buna borçluydu. Çünkü sayı ve akıl yönünden gittikçe gelişen insanıllar, kesin ve önceden iyi hazırlanmış bir planla daha ilk darbede dünyanın savunma araçlarını yüzde yetmiş oranında yok etmişlerdi. Yine dünya nüfusunun kentlerde oturanların yüzde ellisi ani bastıran zehirli gazlarla öldürülmüştü. Elde kalan birlikler derhal toparlanıp karşı saldırıda bulunmak istemişlerse de, başarısız olmuşlardı. Çünkü anahtar durumundaki yüksek rütbeli subayların arasına bir çok insanılın yıllarca önce yerleştirildikleri ve darbe anında silâhlı birlikleri felce uğratacak emirler verebilecekleri bilinmiyordu. İnsanıllar bu çaşıtları hazırlarken o kadar ileri bir teknik kullanmışlardı ki, gerçek deriyle onlarınkini ayırd etmek ancak çok yakından incelemekle olanaklı oluyordu. Baskın tam anlamıyla mükemmel hazırlanmıştı.

General, elindeki askerlerle, çarpışa çarpışa güneye inmiş ve sonunda bu kentde sıkıştırılmıştı. O zamanlar daha birçok bölgede savaş olduğu haberleri geliyordu, ama bunlar teker teker sustular. General, askerleri ve bir bölük halk, ard arda saldıran insanıllar karşısında yalnız kalmışlardı.

Dış Dünyalar'dan yardım daha savaşın ilk günlerinde istenmişti. Ama hiç bir tepki gelmedi. Sanki bütün Birlik susmuştu. Sadece Vega yerleşimlerinden cesur olmalarını söyleyen tek bir yanıt verilmişti, o kadar. General, son üç keşif uçağının televizyonlarını açtı. Uçaklar savaş bölgesi üzerinde uçarak ona durumu göstermeye çalışıyorlardı. Ancak, bu uçakların uçuşunun tam kontrol edilememesi yüzünden, görüntü yakın çekim durumunda kalıyor ve genel bir özet olmaktan uzaklaşıyordu. Generalin ekranda gördüğü şey iki taraf askerlerinin boğazlaşmalarından başka bir şey değildi.

En korkuncu da bu idi.

Kenti savunan askerlerin karşısına yabansı yaratıklardan oluşmuş bir ordu çıkmıştı. İnsan biçiminde olanlar, silâh darbelerinin altında vücutlarından parçalar koptuğu halde yine yürüyorlar ve başı kopmuş bir gölgenin başka bir vücudu boğazlamaya çalıştığı sık sık görülüyordu. Çünkü, artık kendi kendilerini yapmaya başlayan bu insanılların sinir merkezlerini vücudun neresine koyacakları belli olmuyordu. Karşılarına çıkan yaratığın üzerine gelişi güzel ateş etmek zorunda idiler. Öldürücü noktayı bulana dek yaratığı durdurmak olanaksızdı, çünkü acı duymuyordu. Sadece adları insanıldı bunların. Gerçi barış günlerinde kendileri öyle idiler ama, ellerine aşırı olanakların geçmesi sonunda üremelerini yeni fabrikalarla arttırmışlar ve kuştan köpeğe dek bütün hayvanları taklit ederek insanların arasına sızmışlardı.

General, kumandanlık yapısındaki subaylarından birini çağırarak kent kanalizasyon ağına yerleştirilen bombaların patlatılma emrini verdi. Subayın gözleri korkuyla büyüdü. Çünkü bu hareket bütün kentin artık bir daha kullanılamayacak biçimde yok edilmesi demekti. Kanalizasyonların havaya uçurulmaları ile bütün caddeler çökecek, çoğu mahalleleri mikroplu sular basacak ve büyük yapılar toprağa kaymaya başlayacaklardı. Ancak, gerçek hepsinden daha korkunçtu. Çünkü artık nasıl olsa böyle kentlerde oturacak bir insanlık kalmamıştı. Dünyanın sadece burasında son bir avuç kişinin bulunması ve bunların da ölümlerinin başlarındaki general tarafından bile kabullenmiş olması düşünceye sığmıyordu.

Subay, iner-çıkar işlemediğinden basamakları üçer dörder atlayarak yapıdan dışarı çıktı. Sokak ıssızdı, kumandanlık yapısı ve çevresindekiler boşaltılmış, ordu tarafından kordon altına alınmıştı.

Savaş bütün şiddetiyle kanalizasyonlarda da devam ediyordu. İnsanıllar, yapma lağım fareleri kullanarak ilerlemeye çalışmışlar, ama, askeri birliklerin karşı koymalarıyla daha kuvvetli ana savaşçılarını yollamışlardı Kanalizasyon boruları da, iç bölgelere uzanan birer yol sayıldıklarından, korunmaları caddeler kadar önemliydi. Subay, ateşleme düğmesinin bulunduğu yere vardığında, o anda yer altında savaşmakta olan on binlerce insanı düşündü. Onları patlamadan önce dışarı çıkarmak, insanıllara içeri sarkmakta bir şans tanıyacağından feda edilmeleri gerekiyordu Subay düğmeye bastı.

Kentin her yanında kulakları sağır edici bir patlama oldu. Bütün ana yollar ortalarından yarılarak üzerlerindekilerle birlikte havaya uçtular; asfalt ve beton parçaları yüzlerce kilometrekare büyüklüğünde bir alana yayıldı. Hemen arkasından ilk sular sokaklara dağılmaya başladı..

General, patlamayı duyunca koltuğa yığıldı, kaldı. Son kozunu oynuyordu. Gerçekte yenilgiyi kabullendiğini, ama kendi kendini kandırmaya çalıştığını düşündü. Akşamın çökmesiyle birlikte yangınlar daha bir kızıllaşmış ve pencereden yüzüne vurmaya başlamışlardı.

Adam soluk soluğaydı. Patlamayı bütün diğerleri gibi o da duymuştu. Bunun anlamını biliyordu. Bu, sonun başlangıcı demekti. Omuzundaki yara için için yanıyordu. Kendi dikkatsizliği yüzünden olmuştu bu. Sokakta aniden karşısına çıkan insanılla hemen ateş edememiş, onun tabancasına hedef olmuştu. Ama kendini son anda yere attığından ufak bir sıyrıkla kurtulabilmişti. İnsanılın ona daha çok dikkat etmeyerek gitmesi de bir şanstı.

Bütün bu olanların suçunu yine kendilerinde buluyordu, dış dünyalarda böyle olmamıştı. Onlar, insanılların kullanılış alanlarını sınırlayacak kadar akıllılık göstermişlerdi. Ama dünyada bunun tam aksi olmuştu. Devlet bir dereceye kadar uzağı görerek kendi çalışma alanlarının kilit noktalarını ve memur çoğunluğunu insanlardan oluşturmuştu. Ancak özel kesim böyle davranmamıştı. İnsanılların insanlardan çok daha az bir ücretle çalıştırılabilmeleri onların kazançlarını arttıracağından, fabrika müdürlüklerine bile insanılları yerleştirmişlerdi. Bir insanıl üşümezdi, yani giysiye gereksinmesi yoktu, acıkmazdı, eğlenmezdi, hasta olmazdı, kısaca çok para gerektirmiyordu. Bu da, kâr için her şeyi göze alabilecek iş adamlarının eline geçen çok iyi bir fırsattı.

Halk buna tepki gösteremedi. Çünkü iş adamlarının devlet, devletin ise halk üzerinde büyük etkisi vardı. İnsanıllar bütün büyük endüstri kollarında kök saldıktan sonra, tarihin akışını değiştirecek ilk atılımlarda bulundular. Devletten, halktan ve hattâ patronlarından gizli olarak kendi kendilerini üretmeye başladılar.

Adam, kolundaki Halk Gönüllüsü bandına güvenerek ilerisindeki asker topluluğuna yaklaştı. Sokağın caddeye açılan ağzındaydılar. Dışarıdaki görünüş korkunçtu. Cadde içeri çökmüştü. Çukurun içi ezilmiş cesetlerle doluydu. Yüz metre kadar ilerideki bir çatlaktan su fışkırıyordu. Sokak lâmbaları sönüktü. Sadece askerlerin başlıklarındaki fenerler çevreyi aydınlatabiliyorlardı. Caddenin uzak bir ucundan haykırmalar ve silâh sesleri gelmekteydi. Yaşlı bir adamın, karşı kaldırımdaki bir apartman kapısına, çukura kaymamak için duvarlara sürünerek yaklaşmaya çalıştığı görülüyordu. Bütün bu olaylar boyunca en kuvvetlilerin bile dayanamadıkları bir hayatı nasıl kaldırabildiği anlaşılmazdı. Kapıyla arasında üç metre kadar kalmıştı, O sırada bir alev sütunu duvarı yaladı ve ihtiyarın yerinde bir leke bıraktı.

Caddenin ucundan doğru bazı köpek gölgelerinin döndükleri görüldü.

Askerler hemen diz çöktüler ve ateşe başladılar. Ama yaratıklar yıkıntıların arasında rahatça gizlenerek koştuklarından isabet almıyorlardı.

Adam dehşetle bu köpekleri daha önce de gördüğünü ansıdı. Bir çığlıkla derhal geri döndü ve kaçmaya başladı. Askerlerle ilk köpek arasında on metre kadar kalmıştı ki, bir kurşun yaratığın tam beynine çarptı. Ani-

den büyük bir patlama oldu ve bunu diğerleri izledi. Köpek, yanındakileri de etkileyerek patlamış ve yüz metre çapındaki bir alanı da kendileriyle birlikte havaya uçurmuştu.

Adam patlamanın sıcaklığını ensesinde duyarak koşuyordu. Karşısına çıkan iki gölgeyi tabancasıyla taradı ve yan sokağa saptı. Ayakları ıslak bir yüzeye çarpmaya başladılar. Yine yönünü değiştirdi ve yokuş bir yol boyunca tırmanmaya koyuldu. Gittikçe kentin orta yörelerine yaklaşıyordu. Asker kordonuna ne kadar kaldığını düşündü. Bir köşeyi daha döndü. Yüksek yapı karşısına bir görüntü gibi çıkıvermişti. Özel üreteçlerinden gelen güçle ışıkları yanan bu yapıyı hemen tanımıştı. Demek ki asker kordonunu aşmıştı. Belki de artık kordon falan kalmamıştı. Son direnme de kırılmıştı.

Şaşkın adımlarla yapıya doğru yürüdü. Ayağı bir şeye takıldı. Bu bir cesetti. Aldırmadı ve yapıya yaklaşmaya devam etti. Uzaktan ve yakından gürültüler gelmeye başlamıştı.

Arkasında bir ses duydu. Döndü ve sokaktan doğru fırlayan insanılları gördü. İlk kurşun koluna çarptı. Sonra bir ışın sütunu başını sardı. Yere yıkılırken omuzlarının üzeri yeni sönmüş kömür gibi kor halindeydi.

Sonuç

General, yapının dışındaki seslerin iyice yaklaştıklarını fark etmişti. Telsiz aracına umutsuzlukla bakıyordu. Bütün kanalları açmıştı. Silâh patlamaları hemen aşağıdaki sokağa kadar gelmişlerdi. Yapının koridorlarında koşuşan ayak seslerini duydu. İnsanların elinde kalan son birkaç metrekarede de panik başlamıştı. Aşağılardan doğru bir patlama bütün yapıyı sarstı. İnsanıllar belki de içeri girmeyi başarmışlardı. Önce ülkeler üzerinde savaşılmıştı. Sonra kentlere, mahallelere, caddelere, sokaklara ve bu tek yapıya kadar çekilinmişti.

İlk kata bakan televizyon ekranında insanılların donuk suratlarını gördüğünde telsiz aracı canlandı. Önce ince bir ıslık sesi duyuldu. Gözleri bir an umutla aydınlandı. Sonra yabansı bir sesin konuştuğunu duydu. Ses dalgalanıyor, ara sıra duyulmaz oluyordu.

— «Evet, tamamen kontrol altında tutuyoruz... Karşı koymu... Yeni hükümeti kurduk. Evet, anlaşmaya hazırız .... barışçıyız...»

Bu bir insanıl sesiydi. Ama kiminle konuştuğu anlaşılmıyordu. Sonra, Vega üzerinden gelen bir yayını almaya başladı. İnsanılları kutluyorlardı. Onların devletlerini tanımışlardı. Yüzü acıyla kırıştı, Dünya artık bir insanıl ülkesi olmuştu. Kazanamamışlardı büyük savaşı. Dış Dünyaların da işine gelirdi bu. İnsanıllar geniş tarlalarda, kendilerinin gereksinme duymadıkları bol ürünü ekecekler ve tamamını onlara ihraç edeceklerdi. Yıllar sonra Dünya'ya gelecek yabancı iş adamlarını insanıllarla iş konuşurken görür gibi oldu. Ses, insanılları tekrar tekrar kutluyordu. Sonra sözü yine o ilk ve donuk konuşma aldı. Barıştan ve işbirliğinden söz etmeye başladı. Kendi katını gösteren televizyon ekranında insanıl askerlerini gördüğünde yerinden kalkacak gücü kalmamıştı. Şimdi de Rigel bölgesi yerleşim önderleriyle konuşan o donuk ses kulaklarında yankılanırken kapısı kırılarak açıldı, yarım düzine kadar insanılın silâhlarından fışkıran ışınlar bütün vücudunu koltukla birlikte yakarak kor haline getirdiler. □

zaman makinesi çalışıyordu

Sezar Erkin ERGİN

... Fizik laboratuvarında dört kişiydiler. Diğerleriyle birlikte gözlem masası başında bekleyen Profesör Orta sabırsızlıkla başını salladı. Duvar saatine göre vakit 2:59 du.

-- Herkes hazırsa, deneye saat tam üçte başlıyabiliriz.

Hepsi, laboratuvarın ortasına dizilmiş aygıtlara baktılar. Önlerindeki gösterge ve sayaçlar aygıtların çalışır durumda olduğunu kanıtlamaktaydı. Laboratuvarda çıt çıkmıyordu.

Profesör alnında biriken terleri mendiliyle sildi ve duvar saatine yeniden bir göz attı. Saatten gelen tiktak sesi kesilmiş gibiydi. Eli masanın üstündeki düğmeye yaklaştı. Yaşlı bilginin büyük bir coşku içinde olduğu belliydi. Yutkundu ve düğmeye bastı.

Kırmızı ışık yandı.

Zaman makinesi çalışıyordu.

Kırmızı ışık söndü.

Düğmeye bastı ve yutkundu. Yaşlı bilginin büyük bir coşku içinde olduğu belliydi. Eli masanın üstündeki düğmeden uzaklaştı. Saatten gelen tiktak sesi kesilmiş gibiydi. Profesör duvar saatine yeniden bir göz attı ve alnında biriken terleri mendiliyle sildi.

Laboratuvarda çıt çıkmıyordu. Önlerindeki gösterge ve sayaçlar aygıtların çalışır durumda olduğunu kanıtlamaktaydı. Hepsi, laboratuvarın ortasına dizilmiş aygıtlara baktılar.

— Zirilibayılşab etçü mat taas eyened, asrızah sekreh.

Duvar saatine göre vakit 2:59 du. Diğerleriyle birlikte gözlem masası başında bekleyen Profesör Orta sabırsızlıkla başını salladı. Fizik laboratuvarında dört kişiydiler...

zaman makieesi çalışıyordu

• bilim - kurgu dünyasından

İlk sayımızda bu yıl yapılması öngörülen toplantılardan söz etmiştik. Dilerseniz son aldığımız haberlere dayanarak bu konuya yeniden değinmek istiyoruz :

* EUROCON (Avrupa Bilim - Kurgu Toplantısı) yerine Brüksel'de SFANCON 5 adlı toplantının düzenleneceğini söylemiştik. (Bu arada toplantıyı düzenleyen Simon Joukes'ın adresinin değiştiğini hemen belirtelim. Yeni adres : «De Oude Roos», Geleeg 7-8, B-2860, O.L.V. Waver, BELÇİKA) Ancak Nisan ayında bize ulaşan habere bakılırsa EUROCON 2'den cayılmış değil. J.P. Andrevon, H. Baudin, G. Barlow, Pierre Versins, J. Glenat, Danny De Laet, Jacques Boczke gibi tanınmış adlardan kurulu yeni bir komite toplantıyı 8-13 Temmuz 1974 tarihleri arasında Fransanın Grenoble kentinde gerçekleştirmeyi tasarlıyorlar. Bilim-Kurgu ve prospektif, b-k ve imge, b-k ve resimli romanlar, b-k ve seks, Doğu ülkelerinde bilim-kurgu, b-k ve çevrebilim gibi konuların tartışılacağı yuvarlak masa toplantılarını, onur konuklarının konuşmalarını, Fransız Sinematek'inden eski ve yeni filmleri ve sergileri kapsayacak programın ayrıntıları Temmuz ayına kadar yayınlanacak gelişme raporlarında belli olacak. Toplantıya katılacak bilim-kurgu-severler hem bu raporları alacaklar hem de (1 Ocak 1972 ve 31 Aralık 1973 tarihleri arasında basılmış) en iyi roman, en iyi öykü, (ayni tarihler arasında en az iki sayısı çıkmış) en iyi özenci dergi ve (resim ya da resimli roman dalında) en iyi sanatçıyı seçmek üzere oylarını kullanabilecekler. Her ayrı dalda toplam dört ödülün dağıtılacağı bu yarışmaya Rusya dahil tüm Avrupa ülkeleri katılabiliyor. Stanislaw Lem, Jim Ballard, Michel Jeury, Pierre Suragne gibi ünlüler şimdiden toplantıya çağırılanlar arasında. Katılma ücretinin 80 Frank olarak saptandığı bu toplantı süresince bilim-kurgu-severlerin isterlerse Grenoble Üniversitesi Kampus'unda kalabilecekleri de belirtilmiş. Geniş bilgi için adres : Jacques Boczke, 7, rue de la Poste, 38000 Grenoble, FRANSA.

* 31 Mayıs ve 3 Haziran tarihleri arasında da Stokholm kentinde 19 ncu İskandinav Ülkeleri Bilim-Kurgu Toplantısı (19th Scandinavian SF Con) düzenleniyor. Katılma ücretinin 6 $ olarak saptandığı toplantının onur konuğu İngiliz b-k yazarı Brian W. Aldiss. Başvurma adresi : FANCON 2, Box 3273, S-10365 Stockholm, İSVEÇ.

* Yılın belki de sonuncu büyük toplantısı ise 1-4 Kasım tarihlerinde NOVACON adı altında İngiltere'de düzenlenecek. Bilgi için başvurma adresi : Dr. Jack Cohen, Dept. of Zoology, Univ. of Birmingham, Birmingham, İNGİLTERE.

Şimdi biraz da yurdumuzda olup bitenlere kulak verelim :

* Tanınmış yazarlarımızdan Zühtü Bayar'ın **Sahte Uygarlık** adında toplumsal ve siyasal içerikli bilim-kurgu romanı İstanbul'daki bir yayınevi tarafından yakında yayımlanıyor. Bilindiği gibi aynı yazarın bir başka bilimkurgusal öyküsü Türk Dili dergisinin 256. sayısında yayımlanmış ve büyük ilgi görmüştü.

* Sinema eleştirmeni Aydın Sayman da, Türk sinema ve edebiyatında bilim-kurgu konusunda bir araştırma yapmaktadır. Konuyla ilgili kitap ve belgeleri gözden geçiren Sayman araştırmasını bir yazı halinde yayımlamayı düşünüyor.

• kitaplıktan seçtiklerimiz

Gezegenler Savaşıyor

Metin ATAK

Atak Yayınevi * Yeni Dünyalardan Serisi : 1 * 1. Baskı 1.9.1971 * 204 sayfa * 10 TL.

Metin Atak, sanırız bu ad bilim-kurgu-severlerin belleğine artık iyice yerleşmiş durumda. Atak bu derece tanınmasını yayınladığı iki kitaba borçlu : Gezegenler Savaşıyor ve Arena. «Gezegenler Savaşıyor» yazarın yayımladığı ilk kitap. Space Opera (*) olarak niteleyebileceğimiz söz konusu bu romanda yazar okuyucusuna hoş vakit geçirtebilmek için elinden geleni yapmış. Öyle ki, uzay gemileri gibi cansız cisimler bile yazarın kalemi altında âdeta canlanıyor. Örneğin bir bakıyorsunuz, mahmuzlanmış iyi bir yarış atı gibi şahlanarak ileri atılıyor, bir bakıyorsunuz bir şahin sürüsünün kovaladığı ve bir yere sinerek kaçmanın yollarını arayan bir serçe gibi bekliyor ve bazen de romanın kahramanları ile beraber âdeta kızıyor ve öc alıyor. Bu bir iki satır bile yazarın renkli kişisel anlatısını ve düş gücünü ortaya koyuyor sanırız.

Kitapta Murat Atak adında bir Türk'ün 21. yüzyılda yaşadığı serüvenler anlatılıyor. Arz Cumhuriyeti Sağlık ve Savunma Teşkilâtının astronot doktor olarak yetiştirdiği Murat'ın yeni tip bir gemi ile uzaya açıldığını görüyoruz. Görevi beraberindeki iki yardımcı subayı ve bir başka sistemden gelen 'prenses' le birlikte güneş sistemimize sokulan yabancı uzay gemilerinin esrarını çözmektir.

Kitabın okuyucusuna herhangi bir bildiri getirdiğini söylemeyeceğiz (yazarın istediği de bu değil zaten), tümü ile zevk için okunması gereken bir roman.

(*) İngilizcedeki soap opera (tefrikalı bir çeşit radyo oyunu) deyiminden türetilmiş olup bir bilim-kurgu romanları sınıfına verilen genel addir. Bu sınıfa giren romanlarda her türlü konu işlenmekle birlikte, özellikle olayların uzayın uçsuz bucaksız geniş bölgelerinde geçmesine önem verilir. Bizde Mazisiz Adam (The Sun Smasher), Ölümsüzler Ülkesi Althar (The Star Of Life) adlı romanları ile tanınan Edmond Hamilton bu sınıfın başta gelen temsilcilerindendir. Ayrıca televizyonda izlediğimiz Uzay Yolu da space opera'nın TV'ye uyarlanışı olarak düşünülebilir.

ATLANTİD **Pierre BENOİT**

Özgün adı : L'Atlantide * Hilmi Kitabevi * Son Asır Dünya Edebiyatı Serisi : 17 * Türkçesi : Mahmud Türkman * 1944 * 185 sayfa * 150 Kr.

Bilim-kurgu adı altında ayda en az yirmi otuz kitabın yayımlandığı Batı dünyasında ilgililerin başını ağrıtan önemli sorunlardan biri de herhangi bir kitabın fantezi mi, gerçeküstü mü, yoksa salt bilim-kurgu mu olduğunu saptayabilmektir. Şu ana kadar bilim-kurguyu kesin olarak sınırlayacak bir tanımlama yapılamamış olması nedeniyle bu konuda karar vermek çoğu zaman okurun sezgisine kalmaktadır. Bizde ise yayımlanan kitap sayısı çok az olduğu için henüz bu tür sorunlarla ender olarak karşılaşıyoruz.

İşte «Atlantid» de böyle bir sorunu ortaya çıkaran tek tük kitaptan biri. Kitabın yayımlandığı 1919 yılında daha henüz bilim-kurgu adı bile ortaya çıkmış değildi. Bu göz önüne alındığı taktirde yapıtın bugünkü bilimkurguyla olan ilişkisinin azlığı pek şaşırtıcı olmasa gerek. Yine kitabın on ya da on beş yıl önceki İngilizce baskısı bilim-kurgu klasiği olarak nitelendirilmiş. Gerçekten de gerek 'Atlantis' konusunu işlemesi ve gerek imgesel bir toplumu tanıtması açısından kitaba bir bilim-kurgu romanı gözü ile bakılabilir. Hatta eski zamanların unutulmuş bilgilerinden oluşan bir bilimden de söz edildiği hesaba katılınca bu tür düşünenlerin pek de haksız olmadıkları ortaya çıkıyor.

Fransız Akademisi üyesi Pierre Benoit'ın Avrupa'da yıllarca en çok satan kitap listeleri arasında yer alan bu yapıtı biraz önce de belirttiğimiz gibi binlerce yıldır insanların aklını kurcalayan efsanevî kayıp kıta Atlantis'in yeniden bulunmasını anlatmaktadır. Ancak bu kez Atlantis'in okyanus dibine gömüldüğü varsayımı yerine bir başka varsayım ortaya atılıyor. Buna göre Eflatun'un yarım kalmış kitabı (Türkçe baskıda bu kitaptan yarım kalmış, yerine mevcudu yok diye söz edilmektedir) Kritias'a konu olan Atantis kıtası çökmemiş tersine yükselerek Atlantik sularından ayrılıp Kuzey Afrika'nın bir parçası durumuna gelmiştir. Romanın kahramanı Yüzbaşı de Saint-Avit aynı varsayımdan yola çıkarak Büyük Sahra'da bu eski uygarlığın izlerini bulur. İzler onu sonunda (yeni Atlantis anlamına) Antinea adlı bir kraliçenin gizli ülkesine ulaştırır. Atlantid adı verilen dağ üzerinde yer alan bu ülkeyi kraliçe Antinea ulaşılması çok zor bir mağaradaki sarayından yönetmektedir. Atlantisliler soyundan gelen kraliçe terkettiği sevgililerini yine Eflatun'un Kritias'ta sözünü ettiği ve Atlantid dağından çıkarılan altınla gümüş arası bilinmeyen bir madenden (orikalk) yararlanarak, taşlaştırmakta ve öylece saklamaktadır. Roman, Yüzbaşı de Saint-Avit'in kraliçeye olan tutkusu sonucu ortaya çıkan olaylar çerçevesinde kaçınılmaz sona adım adım yaklaşışını belgeleyerek sona erer.

Gezi Notları : 2

1. avrupa bilim - kurgu kurultayı

(1° Congresso Europeo Di SF)

Sezar Erkin ERGİN

12-16 Temmuz 1972 tarihlerinde İtalya'nın turistik kıyı kenti Trieste'de bilim-kurgu-severlerin unutamayacağı günler yaşanıyordu. Kurultaya katılan 36 ayrı ülkenin en az 16 sından gelen üyeler ortak uğraşları olan bilim-kurgu konusunda tartışabilmek için birbirleriyle âdeta yarış ediyorlardı. Aralarındaki dil, din, devlet ayrımını konuşmacıların coşkusu silip süpürmüştü sanki. Düşüncelerin odak noktasını bilim-kurgu teşkil ettiği sürece her zaman karşılaşılabilen bir durumdu bu.

Sonradan öğrendiğime göre, tüm bunları gerçekleştirebilecek Avrupa çapında bir b-k kurultayı düşüncesi ilk olarak 1970 yılında Almanya'nın Heidelberg kentinde düzenlenen 28. Uluslararası Büyük Kurultay'da (HEICON) ortaya atılmış. Orada bulunan İtalyanların kurultayı Bilim-Kurgu Film Şenliği ile birlikte düzenleme önerisi hemen benimsenerek gerekli çalışmalara başlanmış. İki yıl süren bu hazırlıklardan benim ancak 1971 Haziran'ında haberim oldu. O sıralar Almanya'da yerleşmiş bir İtalyan bilim-kurgu-sever Mario Bosnyak ile mektuplaşıyordum. Kendisi 1973 yılı için Türkiye'yi de içine alan bir toplantı gezisi tasarlıyordu. Daha sonra cayılan bu tasarı hakkında tartışırken benim bir sorum üzerine kendi ülkesinde de b-k alanında etkin çalışmalar olduğunu ve Gian Paolo Cossato adlı bir dostunun İtalyan Bilim-Kurgu Derneği'nin (Centro Cultori Science Fiction) yardımcı başkanlığı yanı sıra yeni bir kurultayın düzenleyicisi olarak da birtakım girişimleri olduğunu yazmıştı. Daha sonra dernek hakkında bilgi istemek üzere yazdığım mektuba verdiği cevapta Gian Paolo Cossato bana kurultayın Türkiye temsilciliğini önerdi. Bu konuda hemen hemen hiç bir deneyim olmamakla birlikte, o sıralar kuruluş evresi içinde olan SFFC adına böyle bir görevi üstüme almaktan sevinç duyacağımı kendisine bildirdim. Ve sonuç olarak gerek toplantı komitesinin gerekse klüp içindeki arkadaşların gösterdiği ilginin bana sağladığı yardımlarla bu işi gerçekleştirdim. Tek başıma İtalya'ya gittiğim sırada toplantı listesinde benimle birlikte üç arkadaşın daha adı bulunuyordu. Toplantıya şahsen katılmayan Metin Atak, Yılmaz Aktürk ve Ahmet Koçer kurultayın destekleyici üyesi olmakla yetinmişlerdi.

Bundan önceki yazımda kısaca Trieste'ye gelişimden ve Film Şenliğinden söz etmiştim. Toplantının yapıldığı ilk üç gün şenlik programında yer alan film gösterilerine devam edildi. Nitekim gösterilere katılmak isteyenlere kolaylık yaratması düşüncesiyle toplantı saatleri günün geç saatlerine alınmıştı. Sabahları bir sinemada filmleri izleyen bilim-kurgu-severler öğleden sonralarını da toplantının yapıldığı Stazione Marittima adlı yapıda geçiriyorlardı. Kurultayın başlamasından bir gün önce, toplantı için gönderilen yapıtları (Antares ve birkaç Türkçe kitap da bunlar arasındaydı) ve günün önemini belgeleyen anı pullarını tanıtmak üzere bir sergi açılmıştı. Çağdaş resim ve gravür çalışmalarını kapsayan bir başka sergide ise Salvator Dali gibi ünlülerin yapıtları yer almaktaydı.

Toplantı resmen 12 Temmuz Çarşamba günü saat 16.00 da onur konuğu John Brunner'in Parallel Worlds (Koşut Dünyalar) adlı bir açış konuşması ile başladı. «Stand On Zanzibar» adlı yapıtı ile 1969 Hugo ödülünü kazanmış olan bu İngiliz yazar konuşmasında değişik konulara değindi. Kitap çevirilerinin niteliğini, örneğin 100 bölümlük «The Jagged Orbit» adlı yaptının Almanya'daki Goldmann yayınevi tarafından kısaltılarak 33 bölüm halinde yayımlanışını ve Türkiye gibi adı pek duyulmamış ülkelerde yayımlanan yapıtları konu olarak alan Brunner konuşmasını, değişik ülkelerde yaşayan insanların kültür ve tarih yönünden değişik 'koşut dünyalar'da yaşadığını belirterek bitirdi. Aynı akşam Fransız b-k yazarlarından Daniel Walther'in Les Nouvelles Formes De La SF (Bilim-Kurgunun Yeni Biçimleri) adlı konuşması yer aldı. Bilim-kurgu nereye gidiyor, diye sorup karamsar düşüncelerini açığa vuran bu genç yazar konuşmasına devamla Michael Moorcock adlı İngiliz yazarının dizgesel bir biçimde bilim-kurgudan uzaklaşışını örnek göstererek belli bazı yazarların geçmişe dönük, ortaçağ devirlerine değgin, ya da siyasal içerikli bilim-kurgu yazmaya yöneldiklerine dikkati çekti. Toplantının ilk günü İtalyan gazeteci Andrea Zanzotto'nun Alcuni Sottofondi Ed Implicazioni Della SF (Bilim-Kurguda Bazı Arka Plan Çalışmaları ve Ortaya Çıkan Sonuçlar) adlı konuşması ile sona erdi.

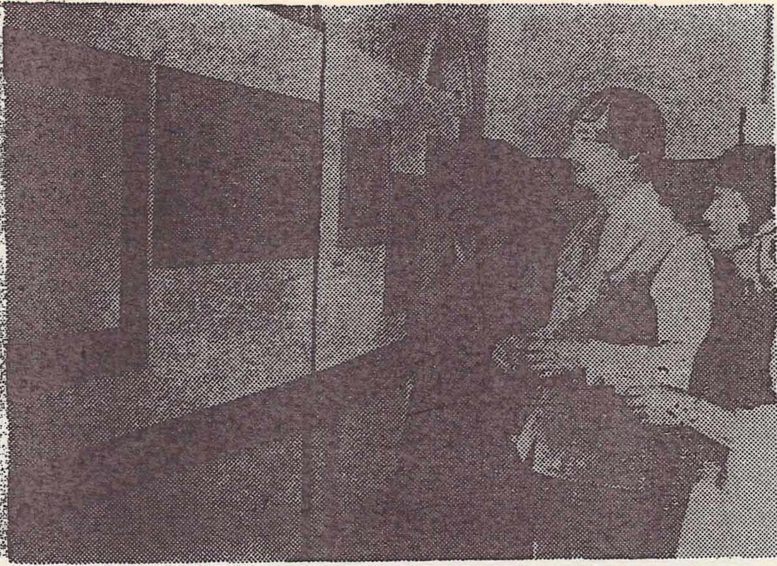
Toplantı süresince düzenlenen partilerden ilki (Friendship Party) o gece San Giusto şatosunun mahzenlerinden birinde verildi. Şenlik konuklarının ve gazetecilerin de katıldığı bu partide bilim-kurgu-severler dilediklerince yiyip içtiler ve «Medusa» adlı bir Beat topluluğunun iyi fakat oldukça yüksek perdeden müziği eşliğinde hem eğlendiler hem de söyleşilerini sürdürdüler.

Toplantının ikinci günü İtalyan gazeteci Sandro Sandrelli, La SF E La Stampa Quotidiana (Bilim-Kurgu Ve Günlük Basın) ve ardından Macaristan'dan bir doktor-yazar Lajos Matos, Bilim-Kurgu Filmlerinde Ruhbilimsel Öğeler adlı birer konuşma sundular. Federal Almanya'dan Gerd Hallenberger ise «Set The Controls For The Heart Of The Sun» (*) - SF In Today's Pop Music (Günümüz Pop-Müziğinde Bilim-Kurgu) adlı konuşması ile ilgi çekti. Zamanın azlığı nedeni ile metinde kısaltmalar yapmak zorunda kalan Gerd, konuşmasını Alman Tangerine Dream topluluğunun 'Alpha Centauri' adlı nefis parçası ile süsleyerek bitirdi.

Aynı akşam Revoltella adlı bir sanat müzesinde bir başka parti (International Party) verildi. İlkine nazaran daha resmi ve gösterişli olan bu partiye katılanlar arasında kentin belediye başkanı da bulunuyordu.

14 Temmuz Cuma günü toplantıya Yugoslavya'dan prof. Darko Suvin'in, Şiir ve Bilim-Kurgu adlı konuşması ile devam edildi. (Geçenlerde Yugoslavya'dan yurdumuza değerli bir sanat ödülü getiren Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın bilim-kurgu şiirleri yazmış olması sadece bir raslantı mı acaba?) Daha sonra Fransa'dan Jean-Pierre Andrevon La SF Et L'Evolution De La Societe (Bilim-Kurgu ve Toplumun Evrimi), Macaristan'dan ozan ve yazın eleştirmeni Peter Kuczka Bilim-Kurguda Zaman İçinde Geziye Bir Bakış adlı birer konuşma sundular. Yine Macaristan'dan yönet-

(*) Pink Floyd topluluğunun aynı adlı parçası ve 'Alpha Centauri' fonoteğimizde kayıtlı olup isteyen SFFC üyelerine gönderilecektir. Gerekli önbilgi için Klüp Odası sayfamıza (32) bakınız.

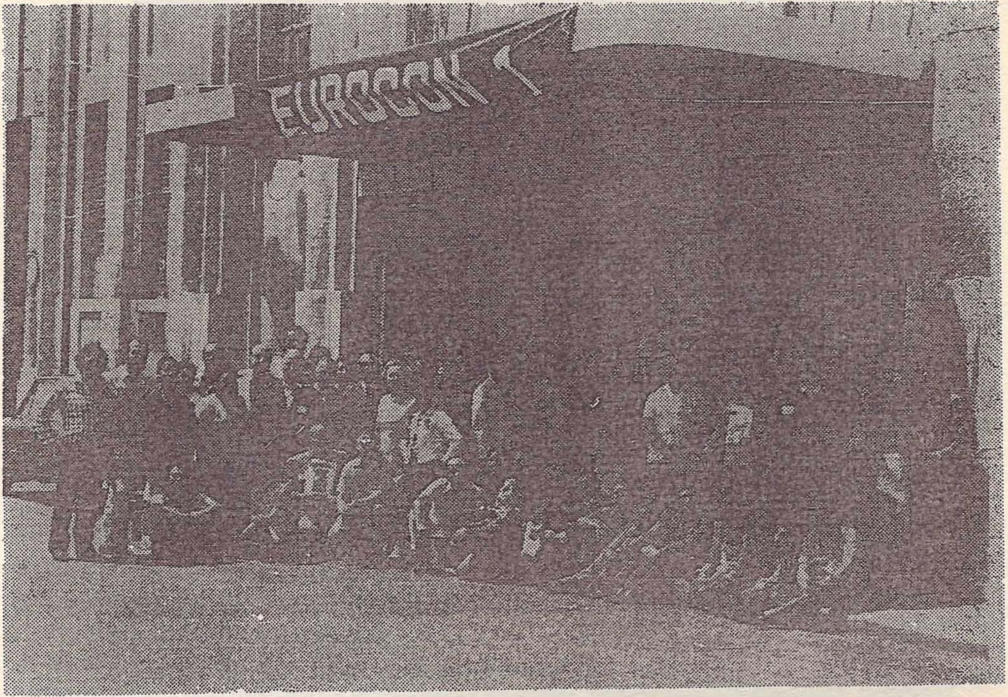

John Brunner ve Mrs. Brunner (sağ yanda) resim sergisini inceliyorlar.

men Rajnai Andras'ın Elektronik Sanatı Ve Bilim-Kurgu : 1. Teknik Sorunların Çözümü 2. Elektronik Dram Yazma Sanatı Kuramı ve İspanya'dan 'Nueva Dimension' dergisi yazarlarından Carlo Frabetti'nin Kültürel Olay Olarak Bilim-Kurgu adlı konuşmaları ile günün programı sona erdi. Programa ek olarak o gün saat 16.00 da Forrest J. Ackerman tarafından Trieste Basın Klübünde gazeteciler ve bilim-kurgu-severler için açıklamalı bir slayd gösterisi hazırlanmıştı. Bu gösteride Hollywood Bilim-Kurgu Müzesinde yer alan resim kolleksiyonları, dergiler ve kitaplardan bir bölüm tanıtıldı.

Toplantının üçüncü günü Bilim-Kurgu Kurumu (Londra Politeknik Okuluna bağlı bir enstitü) temsilcisi Peter Nicholls'un SF & Mainstream (Bilim-Kurgu ve Düzgüsel Yazın) adlı konuşması ile başladı. Konuşmasında bilim-kurgunun yazınsal geleneğini anlatan Nicholls, çoğu zaman yanlış ve kötü tanıtılan bu konuya hem öz hem de biçim yönünden yaklaşabildiği için oldukça başarılı idi. Daha sonra Forrest Ackerman eski b-k filmleri hakkında bir slayd gösterisi düzenledi. Ardından Yugoslav eleştirmen Zelimir Koscevic'in İçimizdeki Harika : Fütüroloji Ve Bilim-Kurgu Arasında Bağıntılar, Associazione Nazionale Amici del Fumetto - A.N.A.F. (Ulusal Resimli-Roman-Severler Birliği) ikinci yazmanı Vittorio Alessandrelli'nin Riflessi Della Societa E Del Costume Nei Fumetti Di SF (Bilim-Kurgu Resimli-Romanları : Toplum ve Aktörenin Aynası) adlı konuşmaları yer aldı. Macar Bilim-Kurgu Derneği başkanı Dr. Sandor Horvath'ın Bilim-Kurgu ve Gerçek adlı konuşması ile o günkü program son buldu.

Kurultayın son günü programda ilk olarak müziğe yer verilmişti : Tangerine Dream'in 'Alpha Centauri'si yeniden çalındı ve ikinci olarak da Nektar adlı bir topluluğun 'Journey To The Centre Of The Eye' adlı ya-

Kurultaya katılanlardan bir grup Stazione Marittima önünde

pıtı sunuldu. Daha sonra kurultay süresince ortaya çıkan yanılgı ve aksaklıkların tartışıldığı bir açık oturum düzenlendi. Bu oturumda ikinci kurultay ile ilgili olarak bazı görüşler de açıklandı. Oturumun ardından konuşmacılar sıra ile kürsüye çağrıldılar. Bu arada Nouvi Sviluppi Della SF In İtalia (İtalya'da Bilim-Kurguda Yeni Gelişmeler) adlı bir konuşmada adı geçen ülkenin bu alandaki çalışmaları tanıtıldı. Romen gazeteci ve eleştirmen Ion Hobana'nın Romanya'da Bilim-Kurgu adlı konuşmasından sonra toplantı salonunda, çeşitli ülkelerden b-k kitaplarının satıldığı bir açık artırma düzenlendi. Bunu şenliği konu alan bir başka açık oturum izledi. Son olarak da b-k sanatının tartışıldığı bir yuvarlak masa toplantısı yapıldı.

Toplantının son gecesi katılanlar onuruna bir yemek verildi. Bu yemekte parlayan flaşlar ve alkışlar arasında «Avrupa B-K Ödülleri» ve «Avrupa B-K Özel Ödülleri» dağıtıldı.

Roman dalında :

Belçika	— «Sam», Paul Van Herck
Fransa	— «Ortog et les ténèbres», Kurt Steiner
Hollanda	— «De naakten en de speyers», Jakob Carossa
İngiltere	— «All Judgment Fled», James White
İspanya	— «Amor en una Isla Verde», Gabriel Bermudez
İsveç	— «Deta är Verkligheten», Bertil Màrtensson
İtalya	— «Autocrisi», Pierfrancesco Prosperi

Macaristan — «A Feladat», Peter Zsoldos
Romanya — «Va cauta untaur», Sergiu Farcasan
Kısa Öykü Dalında :
Belçika — «De 8 Jaarlijkse God», Eddy C. Bertin
Fransa — «L'Assassinat de l'Oiseau Bleu», Daniel Walther
Hollanda — «Egeische Zee», Carl Lans
İngiltere — «Lucifer», Edwin C. Tubb
İsveç — «Spränget», Carl Johan Holzhausen
İtalya — «Dove Muore l'Astragalo», Livio Horrakh
Macaristan — «Sempiternin», Lajos Mesterhazi
Romanya — «Altarul Zeilor Stohastici», Adrian Rogoz
Dramatik Yapıt Dalında :
Danimarka — «Man Den, Der Tankte Ting» (Film)
Hollanda — «De Kleine Mannetjes van Mars» (Çocuklar için radyofonik temsil)
İngiltere — «U.F.O.» (Televizyon Dizi Filmi)
İsveç — «Deadline» (Film)
İtalya — «La Ragazza di Latta» (Film)

Adı geçen ülkelerde seçim sonucu belli olan yukardaki adaylardan her birine «Avrupa B-K Özel Ödülü» verildi. Ayrıca kurultay sırasında aşağıdaki dallar için yapılan seçimde birinciler (* ile işaretli) «Avrupa B-K Ödülü», diğerleri ise «Avrupa B-K Özel Ödülü»nü aldılar.

Sanatçı :
Fransa — Jean-François Jamoul
Hollanda — N. Van Welzenes
İngiltere — Arthur Thomson (Atom)
İspanya — Enrique Torres (Enrich)
İsveç — Sven O. Gripsborn
İtalya — Karel Thole *
Macaristan — Andràs Miklos Sàros
Romanya — Nicolae Saftoiu
Mesleki Dergi :
İspanya — Nueva Dimension *
İtalya — Galassia
Güncel Dergi
Belçika — Ciso : SF & Comics
Fransa — Le Magazine Litteraire : La Science Fiction
Hollanda — Stripschrift : SF & Comics
İspanya — Yorick : Teatro y Ciencia-Ficcion
İtalya — Fena rete: Fantascienza & Futuribile
Romanya — Viata Românească : Littérature & Art Fantastique *
Özenci Dergi :
Avusturya — Quarber Merkur
Belçika — Kosmos
Fransa — Nyarlathotep
Hollanda — Holland-SF
İngiltere — Speculation *
İspanya — Fundacion
İsveç — SF Forum

ANTARES'in İtalya'da aldığı plaket : Avrupa Bilim - Kurgu Özel Ödülü.

İtalya — Notiziario CCSF
Macaristan — SF Tàjékoztato
Romanya — Solaris
Türkiye — Antares

Resimli-Roman :

Belçika — «Yoko», R. Leloup
Fransa — «Lone Sloane», Philippe Druillet *
Hollanda — «Arman en Ilva», The Tjong King
İspanya — «Haxtur», Victor de la Fuente
İsveç — «Blixt Gordon», Lars Olsson

Deneme, Yaşam öyküsü ya da Bibliyografya dalında şu yapıtlara da «Avrupa B-K Özel Ödülü» verildi :

Hollanda — «100 Jaar SF in Nederland», Dick Scheepstra
İspanya — «La SF : Contramitologia del Siglo XX», Carlo Frabetti (yazı); «Ray Bradbury - Humanista del Futuro», Jose Luis Garci (kitap)
İsveç — «SF Articles in 'Sydsvenska Dagbladet'», Sven Christer Swahn
Macaristan — «A Fantàzia Irodalma», Làszlo Urbàn
Romanya — «Vîrsta de Aur a Anticipatiei Românesti», Ion Hobana

sinema ve tv'de bilim - kurgu

LA PLANETE SAUVAGE

yönetim: S. Damiani / senaryo : Stefan Wul'un «Oms En Serie» adlı romanından / Fransız - Çek ortak yapımı (Les Films Armorial - Paris; Ceshoslovensky Film - Prague) / çizgi film / renkli / 1973.

Roland Topor ve Rene Laloux'un bu çizgi filmi geçen yıl altı büyük uluslararası ödül kazanmış. Bunlar arasında «Le Prix Special Du Festival De Cannes» ve XI. Uluslararası Bilim-Kurgu Film Şenliği Özel Ödülü de bulunuyor. Unifrance Film tarafından işletmeye sokulan filmin sanat ve özel aldatılar yönünden oldukça güçlü oluşu dikkati çekiyor.

Filmde 'Om' adı verilen insanların, galaksinin uzak bir gezegeni olan Ygam'da Traag denilen zeki dev yaratıklar tarafından **evcilleştirilmiş** olduklarını görüyoruz. İnsanlar buraya ölmek üzere olan Dünya'dan bir raslantı sonucu getirilmiş daha sonra kendi hallerine bırakılmışlardır. Anlaklarını yitirmiş ve soysuzlaşmış olan bu insanların büyük bir bölümü gezegenin şartlarına uymaya çalışarak özgür yaşamakta bir başka bölümü ise Traag çocukları tarafından evlerde beslenmektedir. Ama bu durum uzun sürmez: Terr adındaki Om (Om'un Fransızcada insan anlamına gelen 'homme' sözcüğünden türetilmiş olduğu düşünülebilir) sahibesinin kucağında uyurken dersleri de onunla birlikte öğrenmektedir. Zamanla konuşma ve yazmayı öğrenen Terr, bir fırsatını bulup kaçar ve parklarda gizlenen bir Om çetesine katılır. Yetenekleri sayesinde başkan olur ve çevresindekilere kendi bildiklerini öğretir.(Evcil hayvan yaşamının, özgür yaşamdan çok daha fazla anlak geliştirici ve öğretici olduğu düşüncesi, üzerinde tartışılması gereken bir konu olsa gerek).

Daha sonra insanların yavaş yavaş örgütlenip durumu pek önemsemeyen Traaglara savaş açtıklarına tanık oluyoruz. Bu arada Traagların kullandığı bellek kayıt aracından yararlanarak savunmaları için gerekli birtakım teknik bilgileri de öğrenmişlerdir. Neden sonra uyanan Traag yöneticileri kendi yaşam ölçülerine göre karınca gibi üreyen insan ırkını yoketmek için harekete geçerler. Bu konuda kendilerini daha önce de uyarmış olan bilge bir kişinin başkanlığı altında Traaglar sonunda güç de olsa gezegeni insanlardan temizlerler. Ancak bir grup insan gezegenin uydusuna kaçmayı başarır ve orada Traagların canalıcı noktasını bularak onları anlaşmaya zorlar. Her iki ırkın birbirleriyle barışçı bir ilişki (buna teknolojik yarış da diyebiliriz) içinde yaşamaya karar vermesiyle film son bulur.

Kuşkusuz filmden öğrendiklerimiz bu yukarda anlatılanlarla bitmiyor. Örneğin bir çekince anında sadece bir diktatörün (!) gerekli kararları yine gereken ivedilikle alabileceğini, bir ulusun ancak büyük (=zeki) yöneticilerle ilerliyebileceğini, bir ırkın ancak hüküm sürmekte olan diğer ırk kadar zeki olduğunu kanıtlaması halinde yaşamaya hakkı olduğunu görüyoruz. Ulusların alınyazısının söz konusu olduğu böyle bir durumda, kişilerin üzerinde fazla durulmaması ve teknik ayrıntılara girilmemesini hoş karşılamak gerek. Ama yine de biz filmi daha çok, bilim-kurguyu polisiye ve Westernlere yeğ tutan 'space opera' meraklılarına salık vereceğiz.

bize gelen mektuplar

Sayın Bay:

Antares adlı bilim-kurgu derginizi okudum. Herşeyden önce şurasını belirteyim ki, böyle bir dergiyi yayınlamak demek ille de anlaşılmaz olmak, çok az bir grubun sökebildiği (o da snop'luk ya) kelimelerle dolu bir mecmua ile belli bir zümreye hitap etmek demek değildir. Öyle olsaydı gazeteye ilân vermez, elden dağıtırdınız basılarınızı.. Bence önce ne istediğinizi tesbit edin. Dil kurumunun yayın organı mı olacaksınız, yoksa uzaydan haber mi vereceksiniz, yoksa pozitif ilime (bilim) dayanan çeşitli kaynaklardan alınmış sökümanlar mı ileteceksiniz (kurgu) buna karar verin.

Darılmayın ama bu hali ile derginiz (500 krş. değil 50 krş) bile etmez. Memlekette bu kadar kağıt ihtiyacı varken 1. hamuru böyle ziyan etmeniz biraz israf oluyor?!

Önce yazacağınız hikâyeleri öyle masal kahramanları gibi değil ama sonunda insanı düşündürecek, beyninin boyutlarını geliştirecek yepyeni bir biçimde seçin. Amacınız da bu zaten esasında ama pek oldu bittiye getirdiğinizden bir varmış bir yokmuş'a dönmüş.

Bir de o üvertürdeki ingilizce önsöz... Karanfil bahçesinde ebegümecine benziyor. Adam ne demiş? «Kardeşim madem hayatında hiç lacivert görmedin öyleyse niye ressam oldun» demiş.. Amacınızı anlıyorum. Amerikalı meslekdaş (!) larınıza «İşte biz de yaptık Sir!» diye belirtip iktikraz (icabında..) toplamak için..

Yüzük adlı hikâyenize gelince.. Çok iyi bir güldürü.. Çünkü bütün arkadaşlara o pek görkemli (!) yeni türkçe yamamalarınızı okutturdum. Tam komedi..

Ya altına bir açıklama koyun da cahil kalmıyalım ya da şu ukalâlığı bırakıp doğru dürüst (illâ arapça kelime olması şart mı) bir Türkçe ile yazın da faydanız dokunsun.. Gacur gucur kelimeler okumaktan dişlerim kamaştı desem yalan değil..

Derginize şimdilik abone olmuyorum.. Sebebini yukarda izah ettim.

— Yeni türkçeleri ya rendeleyin, ya da daha açık seçik bir dil kullanın.

— Televizyondaki programları eleştirerek kendi kendinizi eleştirerek mukayese yapın..

— Esasında konu çok sevdiğim konudur.. Biraz ciddî çalışırsanız başaracağınızdan eminim..

Yazdıklarım kötüleme, dekoraje (hep siz yapacak değilsiniz ya) etmek için değil, bilâkis sevdiğim bir konu olduğundan sizi piyasaya ve genç zümreye sevdirmek, anlaşılabilir hale getirmek içindir. Anlayışla karşılıyacağınızı ümid eder, yayım hayatınızda başarılar dilerim.

Sermet ÜNEL

Kurtkaya Oto A.Ş., Nöbethane cad., No. 10, Sirkeci, İSTANBUL

Birçok okuyucumuzun aksine bize bir eleştiri mektubu yollama zahmetine katlandığınız için teşekkürler. Okuyucularımız arasında sizin gibi düşünenlerin çoğunlukta olup olmadığını henüz bilmiyoruz. Onların da dergi hakkında görüşlerini almak için bu sayıda bir soruşturma düzenledik. Alacağımız sonuca göre gerekirse bazı değişiklikler yapabiliriz.

Sayın Sezar Ergin ERGİN

İstanbul'daki tanışmamız pek kısa ve ayaküstü oldu. İnanın buna gerçekten üzüldüm. İmkân olsaydı sizinle uzunca görüşmek isterdim, herneyse ümit ederim ki ilerde, İstanbul'a yeniden gelişinizde, böyle bir imkânım olacaktır.

ANTARES'i büyük ve gerçek bir ilgi ile okudum. Pek heyecanlı bir insan sayılmam (yaşıma yakışmaz zaten!) oysa derginiz, itiraf etmem gerekir, beni bir hayli heyecanladırdı, beni bir çeşit «nostalgic mood»un içine soktu, beni gerilere, 1960'ların başlarına götürdü, bir «zaman makinesi» gibi. Türkiye'de çoğunlukla bir sinema yazarı olarak tanınırım, az buçuk; «Dünyamızın Gizli Sahipleri» ve «Uzaydan Geldiler» in yazarı sonradan türedi, sanılıyor, oysa Fantastik Gerçekçilikle olan ilgim, aslında, SF'a karşı öteden beri duyduğum ilginin, tutkunun değişik bir çeşididir, diyebilirim.

Şimdi ANTARES'i okurken, yeniden karıştırırken, bazı eski uğraşlar geliyor aklıma. Başyazıyı okuyorum : bugün Türkiye'de, sayenizde, bir SF ortamı oluşmuştur, bir SF dergisi çıkıyor, bir kulüp çalışmalarını sürdürüyor, hatta ve hatta dışarda sözü ediliyor. Oysa... eskiden, artık izlerini kaybettiğim Amerikalı arkadaşlar, bana bir ad takmışlardı, «The Lone Fan from Turkey».

Sonra ...sizin ve yazar arkadaşların öykülerini okuyorum; bugün, nihayet, Türkiye'de SF öyküleri yazan, bu edebiyat türüne önem veren gençler, değerler vardır. Eskiden......

Yazı konusunda sizi ihtimal ilgilendirecek bir haberim var : Norveç'te çıkan «Nova Fantastiske Fortellinger» adlı SF dergisi Ocak 1974 sayısında bir kısa öykümü yayınlamıştır, «Naan Blomsterpiken» (Naan of the Flowers). Eski bir Norveçli dostumun bir çeşit azizliği diyebilirim, herneyse...

Evet, Festival Internazionale del Film di Fantascienza...... ve bir hikâye, bir hatıra daha : Yıl 1963, Trieste'de ilk şenlik düzenleniyor. Şenliğin yöneticilerinden sinema yazarı Piero Zanotto, SF Dergi ve Kitap Sergisi için Türkiye'den bir şeyler istiyor. Güzel, güzel oysa o yıllarda ne bulursunuz, ne gönderirsiniz, piyasada Ertem Eğilmez'in çıkardığı Çağlayan'ın cep kitapları var, o kadar. Uzatmayalım, serginin kataloğunda Türkiye de yer aldı, tam sahife olarak, dört isimle, dört kitapla.

Sonra... Bilim-Kurgu Dünyasından; nerede o eski fanzines'ler! Bir kısmı arşivimde, tabiî, yakında arşivinize aktarırsam hiç şaşmayın. Bir de o yıllardaki yazımlar : Münchhausen on the Moon; Mauprice Renard a sequel to Verne; Scientifilm's Grand Daddy : Georges Melies; Cyrano's Trip to the Moon; The Bright Wheel and other Stories; If All the Fen in the World v.b.

Özür dilerim, kendimi kaptırdım galiba. Uzun sözün kısası, ANTARES için SFFC için, tüm çalışmalarınız için size ve arkadaşlarınıza candan tebrikler, başarılar.

Giovanni SCOGNAMİLLO

İstiklâl Cad., Postacılar Sok., No. 13/13, İSTANBUL

Kuşkunuz olmasın, bundan böyle yurdumuzda «Lone Fan» bırakmıyacağız. (Tuhaftır bir zamanlar ben de sizin gibi düşünürdüm) Ayrıca bir dahaki buluşmamızdan tüm bilim-kurgu-severlerin kazançlı çıkacağına eminim.

Geçen sayımızda Science Fiction Fan Club'ün çalışmalarından kısaca söz etmiş ve isteyen okurlarımızın klübe katılabileceklerini belirtmiştik. O zamandan bu yana birçok okuyucumuz bize başvurarak üye olmak istediklerini bildirdirler. Bu istekleri karşılamak üzere biz de aşağıda yer alan formu hazırladık. Okuyucularımızdan bunu kesip göndermelerini ya da bir başka kağıda aktararak bize ulaştırmalarını rica ediyoruz.
Üye olan okurlarımız kitaplık ve fonoteğimizden, gönderme masrafları dışında ücret ödemeksizin yararlanabileceklerdir. Bu hizmetin aksamadan yürütülebilmesi için bir iki koşulumuz var. Bunlardan kitaplıkla ilgili olanı şöyle: Kitaplıktan kitap ödünç almak isteyen üyelerimizden başlangıçta sadece bir kez için bir kitap bağışında bulunmasını istiyoruz. Bundan amacımız hem yitirilecek ya da unutulacak kitapların yerini doldurmak hem de kitaplığın kapsamını genişletmektir. Kuşkusuz gönderilecek kitabın bir bilim-kurgu romanından ya da öykülerinden oluşması gerekiyor. Dergide adı geçen kitaplar, hatta kitaplıkta yer alanlardan, birini dahi gönderebilirsiniz. Bilim-kurgu ile ilişiği olmayan kitaplar gönderene iade edilecektir. Bu konuda kuşkusu olanlar bize yazıp sorabilirler. Her kitap isteyişte kitabın adını açıkça bildirmeniz ve gönderme ücreti olarak 1.— TL. lık posta pulunu mektubunuza iliştirmeniz gerekiyor. Ödünç alınan kitaplar iade edildikçe yerine yenisi gönderilecektir; bunun için belirli bir süre koymuyoruz. Bir defada ancak bir adet kitap yollanacaktır.
Fonotekten yararlanacak üyelerimizden ise bize her seferinde taahhütlü olarak boş bir kasetle (isteğe göre C-60 ya da C-90) birlikte 3.— TL. lık posta pulu göndermelerini isteyeceğiz. Doldurulan kasetler yine taahhütlü olarak kendilerine iade edilecektir. (C-120 lik kaset gönderilmemesi önemle rica olunur.) Gerek kitap gerekse kasetlerin bundan böyle çıkacak her sayıda bir listesini vereceğiz. Üyelerimizin yukarıda sıraladığımız istekleri hoşgörü ile karşılayacağını umuyoruz. Adresimiz: SFFC, P.K. 56 Bakanlıklar, ANKARA
Kitaplığımızda bulunan kitaplardan birkaçı: GEZEGENLER SAVAŞIYOR; UZAYDAN GELEN AJAN; YARATILAN DÜNYA; UZAYDA BÜYÜK SIÇRAYIŞ; DÜNYA BATIYOR; FAHRENHEİT 451.
Fonoteğimizdeki bantlardan bazıları: 1. Gerçekte Güzellik Yok Mudur? / Tolya Ağı (Uzay Yolu C-90). 2. Canlı Kalabilenler / İnsan Tuzağı (Uzay Yolu, C-90). 3. Megalopolis (Türkçe açıklamalı, C-90). 4. The War Of The Worlds (İngilizce, C-60).
SFFC'ye üye olmak istiyorum. Soyadım : .... Adım : ....
Adresim : ....
ANTARES'in varlığından şu şekilde haberdar oldum : ....
ANTARES'te beğendiklerim : ....
ANTARES'te beğenmediklerim : ....
1. sayıda beğendiğim öykü (tefrika edilenleri de bölümler halinde belirtebilirsiniz) : ....
2. sayıda beğendiğim öykü : ....
Eleştiri ve önerilerim : ....
....
....

antares

BİLİM-KURGU ★ SCIENCE-FICTION

ANTARES 3 Edebiyat ve Kültür Dergisi Yaz 1974

Sahibi ve yazı işleri sorumlusu: Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi: P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Posta Çekleri Hesap No: 10078115. Altı sayılık abone 50.— TL.
Sayısı 10.— TL. Ödeme işlemi için posta çeki yatırma formülü kullanınız.

İÇİNDEKİLER

MERHABA DOSTLAR!

Uzun süre yine sizlerden ayrı kalmış bulunuyoruz. Yaz sayısı olarak nitelediğimiz bu sayı gerçekte pastırma yazına dahi yetişemedi. Yayında ortaya çıkan bu düzensizlik sizlere bir abone kolaylığı sağlamamızı da güçleştiriyor. Bu yüzden, daha başlangıçta altı sayı için 50,— TL olarak düşündüğümüz abone tarifesini şimdiye dek uygulamaya sokamadık. Diğer yandan bazı okurlarımız abone koşullarını bize ısrarla soruyor ve abone olmak istediklerini belirtiyorlar. Bu durumda olan okurlarımız isterlerse yukarda sözü edilen biçimde altı sayılık bir abone işlemini artık gerçekleştirebilecekler. Abone olmak istemeyen okurlarımız ise tek sayı ücretini yine dergi ellerine geçtikten sonra içinde bulacakları posta çeki yatırma formülünü kullanarak ödeyebilirler.

Bu sayıda beğeneceğinizi umduğumuz uzunca bir öykü, kitap ve filim tanıtma yazılarının yerini almış bulunuyor. Ancak gelecek sayıda bu tanıtma yazılarını her zamankinden geniş bir biçimde yeniden ele alacağımızı belirtelim. Bu arada bize gelen eleştirilerden, fiyat artışı dışında, genellikle derginin her yönüyle beğenildiği anlaşılıyor. Buna bir karşılık olmak üzere biz de, ele geçen ilk fırsatta sayfa adedini arttırmayı düşünüyoruz. Ancak bunun kaç sayı sonra gerçekleşebileceğini şimdiden kestirmek olanaksız. Sizlerden göreceğimiz ilgi kuşkusuz bu yolda bizim başlıca desteğimiz olacaktır.

ANTARES

droplets

There are more droplets than ever falling into my mailbox. Is it because the hot, drowsy summer days are past? In any case, I hope that those 'droplets' are as much efficient in raising your interest as they are in raising my spirit! So, without loosing much time, let's go on with cultivating!

Dear Mr. Ergin :

Thank you for sending me a copy of ANTARES. Unfortunately, while I do read several languages other than my native English, Turkish is not among these. Some years ago, when Alan Nourse and I were about to pass through Turkey on our way back from India, I did buy a book called COLLOQUIAL TURKISH by a Prof. Mardin. Unfortunately, this book never did explain the grammatical structure of the language, which is so different from that of Indo-European tongues that without such an explanation, one is merely left confused by the sample sentences given. So I never got very far beyond «evet» and «hayir.» Allaha ismarladik!

L. Sprague de CAMP

278 Hothorpe Lane, Villanova, Pa., 19085 USA.

Never mind, Mr. Camp! I'm sure that you'll understand when I say, an «evet» for «bilim-kurgu». It may sound fanstastic, but Samuel R. Delany in his novel «Nova» gave some aspects of our language through the speech of his hero «Mouse». After reading the novel I was so confused that I hardly could prevent myself uttering such words as: «Mr. Delany, you a good job there did! But now, who it will undo?»

Dear Sezar,

Many thanks for Antares No. 2, which arrived this morning, just as I'm preparing to set out for the Trieste Science Fiction Film Festival early tomorrow morning.
I opened the issue and find that you print there letters from me and who else?- why, my old chum Harry Harrison. Half a world apart, we happen to converge again! How come you didn't get any other responses from the U.K. or the U.S.A.? It's a mystery to me.
The Swedes gave me a very good time last month, when I was guest of honour at their SF Convention in Stockholm. Trieste is always an interesting and international affair. This year will be the fourth time I've been there; Hary and I attended the very first festival, way back in 1962 or one of those years. I wonder if there will be any Turkish fans there this year? Unfortunately, the Eurocon in Grenoble is being held in the same week as Trieste Festival, which is a lousy bit of planning - had it been set a week earlier or a week later, people could have moved from one event to the other. Ideally, what international sf fandom should strive for is a perpetual series of cons held in different countries, so that those who feel up to it can indulge in a mighty year-long sf convention!

With such grandiose dreams I'll close, wishing you and your projects all the best.

Brian W. ALDISS

Heath House, Southmoor, Nr. Abingdon, Oxon 0X13 5BG, UK.

Wanderlust, that's what ails us all, Brian! And if our paths cross each other so much better, I think. I don't know of any Turkish fan who could make for Trieste this year. But our press, for once, didn't ignore this event and on account of it we could even see your name in print alongside of the other jury members. By the way, I happen to know that Giovanni Scognamillo (the ex-lone fan from Turkey) did attend the very first festival also. You can find his name and address in page 31 of the second issue. His two books The Secret Masters Of The World **and** They Came From Outer Space, **both published in Turkish, should interest all the Daeniken fans, I suppose!**

Dear Sezar,

Much thanks for the ANTARES. Makes me wish I could read Turkish, but then the stuff I get from a fan in Japan makes me wish I cold read Japanese and I have enough to do now without trying to learn two languages! Pilar Giralt of the CLA in Barcelona used to issue their AD INFINITUM in both Spanish and English editions, which I appreciated even though I can read Spanish fairly well.

I hope the new zine is a great success. You are probably right not to use translations of English-language fiction - in fact, most US fanzines have found it better to avoid fiction for the most part. After all, if a story is really any good, it could be sold to a prozine or original anthology! This does not apply to the socalled fanfiction, of course, which would be incomprehensible to the non-fan reader. Of the US fans you list on the last page, I have met all but Joseph Knopf. I can't recall ever hearing of him.

Inclosed is a copy of my zine. You will get 11 and 12 as well because of ANTARES being mentioned in No. 11 - I do not maintain a regular mailing list or accept subs, due to a great laziness and reluctance to handle money!

Cuyler Warnell BROOKS, Jr.

713 Paul Street, Newport News, Va. 23605 USA.

I started to learn English eight years ago with nothing in my mind, but to be able to read sf stories, Ned! The same goes for my Italian and (rather poor) French. Though I can not say the same for my German, simply because that's when I discovered sf! But I see yourt point, and that's why an English part in ANTARES exists. Besides ANTARES is the only Turkish sf magazine (whether you call it a fanzine or prozine), so we don't have the problem of fanfiction yet!

As to my friend Joseph who keeps sending me beautiful books from New York, he is a member of National Fantasy Fan Federation. Or, at least, he used to be! How come you never heard of him?

Well... it used to come from outer space, now IT COMES IN THE MAIL! I love it, Ned! Keep it up!

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

Yeri göğü inleten bir gök gürültüsü ile irkildim. O insanımsı yaratık hâlâ kollarımın arasında idi. Başı öne düşmüş olduğu için yüz hatlarını seçemiyordum. Ama gördüğüm kadarı ile başı, ince uzun gövdesi ile kıyaslanamayacak kadar küçüktü. Bir bebeğinkini andırıyordu ve saçsızdı. O anda burnuma kötü kötü kokular gelmeye başladı. Leş kokusuydu bu! Tiksintiyle yaratığı yere bırakmak istedimse de, yüzük buna engel oldu. Karşı koymama kalmadan bu garip yaratığı sıkıca kavrayıp omuzuma aldığımı gördüm. Sırtımdaki yükle yeniden çalılar arasında ilerlemeye başladım. Ne yöne doğru gittiğimi bilmiyordum. Yüzüğün denetimi altında olan bedenim bu ağır yükü acaba ne kadar süre ile taşıyabilirdi?.. Yavaş yavaş soluk almamın sıklaştığını ve adımlarımı atmakta zorluk çektiğimi seziyordum. İçinde bulunduğum arazi tek bir kişinin bile güçlükle yürüyebileceği türdendi. Üstelik havanın kapalı olması engebeleri ve yer yer karşıma çıkan çukurları görmemi iyice zorlaştırıyordu. Bana kilometrelerce kadar uzun görünen bir yolculuktan sonra kır ortasında açıklık bir yere yaklaştığımı farkettim. Çevrede başka insanların varlığını belirtecek en ufak bir iz yoktu. Ne bir kulübe, ne bir yol, ne de dikili bir direk. Ne yana baksam tepeler ve ağaçlardan başka bir şey göremiyordum.

Açıklık yerin ortasına doğru yürürken ansızın yağmur bastırıverdi. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmur altında daha birkaç metre gidemeden sırılsıklam olmuştum. Önceleri ayakkabılarımın altına yapışıp onları kurşun gibi ağırlaştıran çamur bir süre sonra üstünde yürünmeyecek kadar kayganlaşmıştı. Artık yüzük istese de, istemese de, daha fazla ilerleyemeyeceğimi anlamıştım. Her an olduğum yere yığılıp kalabilirdim. Ayaklarım altındaki çamurlu zemine bir an önce kendimi bırakıp dinlenebilmek için can atıyordum âdeta.

Birden durdum. Belki de içinde bulunduğum zor durum yüzünden daha önce farketmediğim yabansı bir görünümle karşı karşıya idim. Birkaç adım ötede ne olduğunu anlayamadığım doğaüstü bir olgu yer almaktaydı. Yağmur iyice azmış olduğu halde önümdeki yüz metrekare alanındaki üstü açık toprak ıslanmamıştı. Islanmamıştı, çünkü buraya yağmur yağmıyordu. İstemsizce başımı kaldırıp baktım. Gördüğüm tek şey yağmur damlalarının görünmeyen dev bir fanusa çarparmış gibi geri sıçramakta oluşuydu. Ve ben daha ilk şaşkınlığım geçmeden kendimi bu fanusun altında buldum. Nasıl girdiğimi hiç bilmiyorum. Ama dışarda değil, içerde olduğumu kanıtlıyacak bir çok neden vardı. Örneğin, gökyüzünü görebiliyordum fakat şimdi gri değil açık yeşil bir renkteydi. Hava birden ısınmış gibiydi. Sonra yağmurun kendisi ile birlikte gürültüsü de duyulmaz olmuştu.. Tam karşımda hiç bilmediğim bir cisim, bir araç duruyordu. İlk bakışta silindir biçiminde bir kapsülü andırmaktaydı bu nesne. Gördüğüm kadarı ile boyu 30 - 40 metre arasında idi, yüksekliği ise benim boyumun en az üç misli olmalıydı. Tek parçadan oluşan koyu

gri renkte gövdenin bana dönük yanında bir insanın kolayca geçebileceği bir açıklık vardı. Bu kapıya benzer yere doğru yürüdüm. İçerisi loş bir sarı ışıkla aydınlanmıştı. Biri cansız, diğer ikisi ise birbirine hiç benzemeyen iki yaratık, yani yüzük ve ben, üçümüz tek vücut olarak içeri girdik. Artık o raddeye gelmiştim ki, gördüklerim beni hiç şaşırtmıyor, korkutmuyordu. Çevremle ilgim azalmış, sanki rahat bir koltukta filim seyrediyordum. Koridora benzeyen kısa bir bölmeyi geçtik, sonra içinde bir yığın teknik araç ve gerecin dizilmiş olduğu bir başka bölmeye girdik. Bir köşede küvete benzer yan yana iki büyükçe çukurluk gözüme ilişti. Çukurlardan birine yaklaşıp sırtımdaki yaratığı içine bıraktım. Sonra duvardaki bir kolu çektim. Aynı anda küvetin içine koyu mavi son derece kıvamlı bir sıvı dolmaya başladı. Sıvı yavaş yavaş yükselerek yaratığı örttü ve belirli bir düzeye geldiğinde kendiliğinden akması durdu. Yaratığın çıplak cansız bedeni artık gözden kaybolmuştu. Hemen oracıkta ben de soyunmaya başladım. Tek tek üstümdeki ıslak giysileri çıkarıp bir kenara koydum. Ardından bitişikteki boş küvetin içine girdim ve bir başka kola uzandım. Kolu çekince sandığımın tersine içeriye o korku verici sıvı dolmadı ama bu kez ayaklarımın bulunduğu yönden küvetin üstü yavaşça ilerleyen saydam bir kapakla kapanmaya başladı.

Tam başımın üstünde bir karışlık aralık kalana dek kapak ilerledi ve öylece kaldı. Beklemeye başladım. Neyi, niçin beklediğimi bilmiyordum, ama yorgun bedenim bunu bir fırsat bilerek kısa zamanda gevşedi ve deliksiz bir uykuya daldım.

Ne kadar süre uyuduğumu hiç bir zaman öğrenemedim. Uyandığımda zamanı ölçmeme yarayacak bir araç ya da en ufak bir belirti yoktu. Saatim de üstümdeki tüm diğer eşyalarla birlikte dışarda kalmıştı. Yattığım yerin sert olmamasına karşın fazla hareket olanağım olmadığı için her yanımın uyuşmuş olduğunu seziyordum. Yüzük hâlâ parmağımdaydı. Umarsız bir davranışla üstümdeki kapağı yoklamak üzere yüzüklü elimi kaldırdım. Ancak yüzük yeniden denetimi eline almış olacak ki, elim aralıktan dışarıya uzandı ve erişebildiği bir iki düğmeye dokunduktan sonra yandaki küvete doğru sarktı. Yattığım yerden öbür küvetin içinde neler olduğunu göremiyordum tabiî. Ansızın yüzüğü ilk parmağıma geçirdiğim zamanki acıyı duydum ve ardından kulağıma bir ses, bir cismin suya düştüğü an çıkarabileceği türden bir ses geldi. Hemen elimi geri çekip sızlayan parmağıma baktım. Yüzük yerinde yoktu. Ama parmağım kan içindeydi. Kanaması durduğunda korku ile sevinç arası bir isteri bunalımı altında yarı ağlayarak yarı gülerek hıçkırmaya başladım. Kurtulmuştum...

Kendimi biraz toparladığımda uzun süredir aç ve susuz olduğumu sezdim birden. Midem açıktan açığa başkaldırmaya hazırlanıyordu. Şimdilik açlık duygusu susuzluğu bastırır gibiydi; ama susuzluğa daha az dayanabileceğimi biliyordum. Dudaklarımın üstünde biriken bir iki damla gözyaşını yalayarak düşünmeye çalıştım. Buradan nasıl çıkabilirdim? Hâlâ aralık duran saydam kapağa dokundum. Sert ve oldukça dayanıklı bir görünüşü vardı. Aletim olsaydı bile kırabileceğimi hiç sanmıyordum. Bir iki kez de kenarından tutup geri kaydırmak istedim. Tüm gücümle abanmama karşın yerinden kımıldamadı bile. Bu tuzaktan kurtulmanın

bir yolu olmalıydı. Ama nasıl? Sağ elimi aralıktan dışarı uzattım. Elimin erişebildiği iki üç düğme ve de bir kol vardı. Hepsini teker teker yoklamaya başladım. Düğmelerin hiç biri basmıyordu. Kilitlenmiş gibiydiler. Son olarak kola yapıştım; aşağı çektim. Kol çalışmıştı, ama sonuç ne olacaktı, bilmiyordum. Bir süre hiç bir değişiklik olmadı. Derken kulağıma hafif bir tıslama sesi geldi. Daha dikkatli dinleyince bunun yattığım küvetin içinden geldiğini anladım. Gerçekten küvetin dibinde daha önce farketmemiş olduğum sayısız iğne başı büyüklüğünde deliklerden geliyordu bu ses. Küvetin içine gaz veriliyordu anlaşılan. Büyük bir ürkü içinde havayı kokladım. Burnuma yabancı hiç bir koku gelmedi; ama ağzımda bir tatlılık vardı. Bu renksiz kokusuz gazın üzerimdeki etkisini endişe ile izlemeye başladım. Sinirlerimin gevşediğini ve göz kapaklarımın ağırlaştığını seziyordum. Son bir çaba ile başımı aralıktan dışarı uzatmaya çalıştım. Ama geç kalmıştım; başım geriye küvetin zeminine düştü. Çarpmanın acısını duymadım bile...

Gözlerimi açtığımda hiç bir şey göremedim. Belki daha henüz uyanmamışımdır diye parmaklarımla gözlerimi yokladım. Hayır, gözlerim açıktı. Ama ben bir şey göremiyordum. Son bulduğum yeri ansıdım, ve ellerimle yoklayınca hâlâ küvetin içinde olduğumu farkettim. Ortalık zifiri karanlık olmalıydı. Yavaşça doğruldum. Hayret! Kapak açılmıştı. Küvetten çıktım. Ne yöne gideceğimi bilmiyordum. Çıkış yeri karşılarda bir yerde olmalıydı. El yordamıyla ilerledim. Birden ayağım bir şeye takıldı. Yüz üstü düşmemek için öne uzanan kollarım birtakım çıkıntıların bulunduğu bir yüzeye yapıştı. Aynı anda kuvvetli bir ses kulağımın dibinde patladı. Ardından cazırtılar ve ne olduğunu anlamadığım sürekli başka sesler. Şaşırmış ve de ürkmüştüm. Düştüğüm yerden kalkmak isterken zeminin ayaklarım altında titrediğini farkettim. Can havliyle sağ yana doğru atıldım. Önüme hiç bir engel çıkmadı. Buraya girerken geçtiğim yolu izlemeye çalışarak adımlarımı sıklaştırdım. Gürültüler daha da artmıştı. Her yer düpedüz sarsılıyor, ayakta durmak bile olanaksızlaşıyordu. Yoksa!.. Birden ayaklarım yerden kesilir gibi oldu. Yuvarlandım ve aynı anda bir sevinç çığlığı atmamak için kendimi zor tuttum. Ellerim toprağa dokunmuştu. Dışarı çıkabilmiştim sonunda. Gürültüleri arkama alarak gücümün elverdiği ölçüde hızla koşmaya başladım. Koştum, koştum, koştum... Zaman zaman çalılara çarpan dizlerimin çizildiğini, ayak tabanlarımın üstüne bastığım dikenlerden ve taşlardan yarıldığını seziyordum. Aldırmadan koşmamı sürdürdüm. Bir çok kez ağaç gövdelerine çarptım, tümseklerden aşağı yuvarlandım. Tüm bunları şöyle böyle anımsayabiliyorum. Kuşkusuz tam anlamıyla kendimde değildim o sıralarda. Zaman zaman kendimden geçip sonra yeniden koşuyor olmalıydım. Gözlerim en ufak bir şeyi dahi seçemiyordu. Sanırım güneşli bir gündü. Havanın ılık oluşu, üstüne bastığım toprak ve kayaların yer yer ısınmış olması bunu gösteriyordu. Zaman zaman kulağıma kuş cıvıltıları, böcek sesleri gelmekteydi. Ama beklediğim insan, ya da motor sesini bir türlü duyamıyordum. Bir kez uzaklarda bir jet uçağının homurtusunu duyar gibi oldum, ya da bana öyle geldi. Bağırmaya başladım. Yardım istiyordum. Tabii, boşuna...

Bitkinlikten ayakta duramayacak hale gelmiştim. Her yanım ağrıyor, sızlıyordu. Ayaklarımı zorlukla yere basabiliyordum. Sendeleye sendeleye

ilerlerken birden ayağımın altındaki zeminin değiştiğini farkettim. Pürüzsüz, biraz yapışkan ve de oldukça sıcak bir zemindi bu. Elimle yokladım; parmaklarıma hafif bir zift kokusu bulaşmıştı. Aynı anda bildik bir ses kulağıma erişti. Hızla yaklaşan bir otomobilin çıkardığı gürültü! Sürekli bir klakson ve hemen ardından sert bir fren sesi... O an ezilmek üzere olduğumu anladım. Yerimden kımıldamaya kalmadan birisi sağ omuzumdan itiverdi sanki. Savruldum. Sonrasını bilmiyorum...

...Sessizlik. Her şey bir karaltı görünümünde. Gözlerimi kupkuru bir tavana dikmiş bakıyorum. Kollarım ve bacaklarım yattığım yere bağlanmış durumda. Sadece başımı sağa sola oynatabiliyorum. Ve birden karşımda o garip yaratık beliriyor. Küçücük başı gövdesini daha gösterişli daha çarpıcı kılmakta. Bana bakıyor ve hiç bir şey söylemiyor. Benden ne istediğini soruyorum. Karşılık yok. Bağırıyorum, beni yalnız bırakmasını haykırıyorum. O zaman üzerime eğiliyor ve ben elinde o uğursuz korkunç silâhı görüyorum yine. İnce, uzun bir silâh; tıpkı, tıpkı... Can acısıyla bağırıyorum. Silâhını kullandıktan sonra geri çekiliyor. Her zaman olduğu gibi. Ve ben yattığım yerde kaskatı kesiliyorum. Zaman duruyor...
Yalnızım. Ama bu kez kulağıma sesler geliyor. Tekdüze gürültüler bunlar. Sürekli çalışan motor sesleri gibi. Daha önce bir yerde duyduğumu anımsıyorum bu sesleri. Evet, evet... Şimdi biliyorum. Nerede olduğumu biliyorum artık. Korkunç bir feryat çıkıyor ağzımdan. Ben bile ürperiyorum bu sesten. Ve işte yine o yaratık karşımda. Bana doğru uzanıyor. Elleri ile ağzımı örtmek, belki de beni boğmak istiyor. Birden ikinci bir feryat koparıyorum. Çünkü onu görmekteyim. Her zaman olduğu gibi kıpkırmızı. Gittikçe yaklaşıyor. Başımı geri çekmek istiyorum. Ama tüm direnmem boşuna; yüzük yüzüme yaklaştıkça büyüyor, büyüyor... Son bir çığlık atmak üzere açtığım ağzıma giriyor. Soluk alamıyorum. Çırpınıyorum umutsuzca. Ve sonra yeniden karanlık çöküyor...

Karabasanların birbiri ardına üzerime çöken karanlıklarından kurtulup yeniden gerçek hayatın aydınlığına kavuşmam hiç de kolay olmadı. Yanımda bir insan olduğunu farkettiğim ilk gün, kendimi tutamayıp hüngür hüngür ağladığımı anımsıyorum. Beni yatıştırmak için yaklaşıp kollarının arasına aldığında onu önce Linda sanıp öpmek istemiştim. Beni hafifçe ittiği zaman bu beyaz önlüklü genç kadının bir yabancı olduğunu gördüm ve yeniden bir korkuya yapıldım. Benim bakışlarımdaki korkuyu o da farketmiş olacak ki,

— Tasalanma, dedi. Hepsi geçti. Kötü bir düş gördün o kadar.
Yüzüne aptal aptal baktığımı görünce gülümsedi.
— Benim adım, Jenny. Gündüz hastabakıcısıyım. Bir süredir seninle ben ilgileniyorum.
— Bir süre mi? Ne zamandan beri?
— Yo, önce bana adını söyle!
Yüzümü buruşturdum. Adım... Neydi adım?
— Mark... Evet, Mark! Bütün bildiğim bu kadar. Ne oldu bana?
— Biraz sabret! Bu sorunun karşılığını doktorlar ve ben de merak edi-

yoruz. Üstelik bize yardım edebilecek tek kişi de sensin. Şimdi yeniden uyuyup dinlenmen gerekiyor, Mark. Uyandığında hepimiz çok şeyler öğrenebiliriz belki, ama bu senin güçlü ve zinde olmana bağlı.
İtiraz etmeden ağzıma dayadığı hapı yuttum ve uzattığı bardaktan bir iki yudum içtim. Gerçekten de kafamın içi bomboştu; ve belleğimi yeniden kazanabilmek için gösterdiğim en ufak çaba bile beni son derece rahatsız ediyordu. Bakışlarımı ondan ayırmadan başımı yastığa gömdüm. Yanımda kalmış olması bana biraz güven vermişti.
Uyandığımda Jenny'i yine eski yerinde sandalyesinde oturur buldum. Gözlerimi açtığımı görünce kalkıp yanıma geldi. Yüzünden hiç eksik etmediği gülümsemesiyle,

— Nasılsın bakalım, bu sabah? diye sordu.

İyi olduğumu söyledim. Bir iki yanımı yokladıktan sonra, o da bu kanıya varmış olacak ki, sabah kahvaltımı getireceğini söyleyerek yanımdan ayrıldı. O gidince yattığım yerden yavaşça doğruldum. Uzun süre yatakta kalmanın verdiği gevşeklik ve baş dönmesi dışında hiç bir rahatsızlığım yok gibiydi. Sabah tuvaletimi yapacak bir yer aramaya karar verdim. Ancak yataktan çıkarken sağ omuzumun ve ayaklarımın sargılar içinde olduğunu farkettim.

Yatağın yanında bulduğum terlikleri ayağıma geçirip tabanlarıma basıp basamadığımı denedim. Yürüyebilecektim anlaşılan. Kapıya doğru seğirttim. Sağ kolum biraz tutuk olduğu için sol elimle kapıyı açtım ve dışarı çıktım. Gözüme ilk kez, pijamalar içinde yavaşça oradan oraya gidip gelen birkaç hasta ilişti. Beyaz önlüklü bir iki kişi arada bir hızla onların yanından geçiyor ve yine geldikleri gibi sessiz adımlarla koridor boyunca gözden kayboluyorlardı. Hastaların izleyici, beyaz önlüklülerin yarışçı olarak katıldıkları bu tür yarışlar hastahanelere özgü olmalıydı.
Kimsenin benimle ilgilenmediğini görünce dönüp çıktığım odanın kapısına bir kez daha baktım. Bu trafikte kaybolmak pek işime gelmezdi. İçim rahat ettikten sonra üzerinde tuvalet yazılı kapıyı aramaya koyuldum.
Geri döndüğümde hastabakıcım Jenny odadan çıkmak üzereydi. Beni görünce rahat bir soluk aldı; ve hemen koluma yapıştı.

— Bir an için ortadan kayboldun sandım. Ayağa kalkmak için doktorun izin vermiş olması gerektiğini bilmiyor musun?

— Beni bu durumda görünce hemen izin verirdi, herhalde.

— Buna pek güvenme! Şimdi doğru yatağa! Derdini yarım saat sonra doktorun kendisine anlatırsın.
Ben yatağa girdikten sonra arkamdaki yastığı düzeltip kahvaltı tepsisini önüme yerleştirdi. Oldukça aç olmama karşın bana getirdiği şeyleri görünce dudak bükmekten kendimi alamadım.

— Beni ne zamandan beri perhizde tutuyorsunuz, kuzum?

— Senin yerinde olsam bunları yiyebildiğime şükrederim. Buraya ilk geldiğinde birbirine yapışmış olan mide çeperlerini ayırmak için doktorun bir neşter kullanmadığı kaldı.
Süt bardağımı bir dikişte boşalttıktan sonra ona döndüm:

— Evet, oldukça zayıf olduğumu ben de farkettim. Ama yine de bu, burada bulunuşumu açıklamaya yetmez sanırım.

— Şimdi bunları düşünmemeğe çalış! Tok karnına sorulara daha iyi bir karşılık bulabilirsin, belki.

— Haklısın.

Kahvaltımı bitirdikten sonra yatakta biraz uzanıp dinlenmeye çalıştım. Gerçekten de pek öyle koşup oynayacak durumum yoktu; ama diğer yandan kafamdaki soruları da bir türlü söküp atamıyordum yerinden. Jenny kahvaltı tepsisini götürmek için çıktığında odayı bir gözden geçirdim. Odanın tek penceresi buzlu camla kaplanmıştı ve dışarısı görülmüyordu. Açmaya çalıştım, ama gücüm yetmedi. Bir köşede duran elbise dolabında ise pijama, havlu ve benzeri şeyler dışında giyilecek bir şey yoktu. Şahsıma ait eşya bulursam belki bir şeyler anımsayabilirim diye düşünmüştüm halbuki.

Yeniden yatağa uzandım. Aradan bir iki dakika geçmeden odanın kapısı açıldı ve içeri Jenny ile birlikte iki adam girdi. Jenny önce gözlüklü olanı sonra daha genç gözükeni göstererek,

— Doktor Mumford, usbilimci doktor Watson, diye onları tanıttı.

Hal hatır sorulduktan sonra iki doktor sıra ile beni incelediler ve kaygılanacak bir durum olmadığını belirttiler. İtiraz etmek istediğimi gören doktor Mumford eliyle sözümü kesti.

— Adınızın Mark olduğunu söylemişsiniz, ve bunun dışında kendiniz hakkında hiç bir şey anımsamıyormuşsunuz... Üzülmeyin, bu geçici bir durum. Amnezi ya da bellek zayıflaması denilen bu olay genellikle şok geçiren kimselerde görülür, öyle değil mi doktor Watson?

— Evet... Böyle durumlarda hasta yeni bir şokla her şeyi yeniden anımsayabileceği gibi; bazen bu iş için uzun süreli aşamalar da gerekebilir. Eğer tedavide bize yardımcı olursanız, işimiz çok daha kolaylaşır tabiî!

— Elimden geleni yapmaya hazırım, dedim. Size güveniyorum, doktor.

— Güzel! Omuzunuzdaki ve ayaklarınızdaki yara bereler hemen hemen iyileşmiş durumda. Bir iki gün sonra sargıya da gerek kalmayacak sanırım. Yalnız, daha bir hafta sizi iyi ve dikkatli beslemek zorundayız. Geri kalanla doktor Watson ilgilenecektir.

— Taburcu edilmem ne kadar sürer, doktor?

— Kendi açımdan ben taburcu edilmenizde bir sakınca görmüyorum. Ancak doktor Watson'ın da bu konuda söyleyeceği bazı şeyler olsa gerek...

Doktor Watson'a döndüm.

— Evet, doktor?

— Korkarım sizi bir süre daha burada alıkoymak zorundayız. Eğer bir akrabanız, ya da yakınınız ortaya çıkarsa, kuşkusuz bu süre kısalabilir.

— Şimdiye dek bir haber çıkmadı mı?

— Ne yazık ki, hayır! Ama umudunuzu kesmeyin. Geçen gün gazetecile-

re fotoğrafınızı dağıttık. Şu günlerde basılıyor olmalı. Sizi görüp tanıyan olursa hemen ortaya çıkacaktır.

— Beni nasıl bulduklarını ve burada kaldığım süre içinde neler olduğunu öğrenebilir miyim acaba?

— Pek tabii! Sizi ilk kez bundan üç hafta önce kenţe 50 kilometre uzaklıkta, az kullanılan bir karayolu üzerinde görmüşler. Araba sürücüsünün dediğine bakılırsa yolun ortasına birdenbire çıkmışsınız. Bu yüzden size çarpmış; sağ omuzunuzdaki bereler bunun sonucu. Sizi hemen buraya getirmişler. İşin ilginç yanı sizi anadan doğma çıplak bulmuş olmaları. O ıssız yerde böyle tek başına dolaşıyor olmanız, başlangıçta ister istemez hakkınızda bazı şeyler düşünmemize yol açtı. Ama şimdi görüyorum ki, kaygılarımız yersizmiş. Yine de durumunuz oldukça ciddi idi; eğer o durumda 10 - 12 saat daha tek başınıza kalmış olsaydınız, yaralarınız olmasa bile açlık ve susuzluk sizi ölüme götürebilirdi. Burada kaldığınız süre içinde birtakım sinir bunalımları geçirdiğinizi gördük. Zaman zaman sizi yatıştırmak oldukça güçleşiyordu. Çevrenizdekileri tanımıyordunuz. Hattâ bir süre geçici bir körlükle karşılaşıyoruz sandık. Geçirdiğiniz şokla ilgili olabilirdi bu. Evet... Bir de bunalımlar sırasında birtakım ilgisiz sözler duyduk sizden; ya da bize öyle geldi... Evli, yahut nişanlı mıydınız acaba?

— Bilmiyorum. Yoksa birisinden mi söz ettim?

— Linda adında bir tanıdığınız var mı?

— Linda..? Ad yabancı değil; ama...

— Önemi yok. Bu kadarını anımsayabilmeniz şimdilik yeterli. Herhalde bu Linda karınız, ya da nişanlınız olmalı!

— Neden? Kızkardeşim, ya da başka biri olamaz mı?

— Bizi böyle düşünmeye iten bir başka sözcük daha var. Özellikle bu sözcüğün üzerinde çok durdunuz, çünkü.

— Neymiş o?

— Yüzük...

— Anlamadım. Sizce bu o kadar önemli mi?

— Oldukça. Kanımca geçirdiğiniz bunalımların altında yatan en önemli nedenlerden biri bu yüzük, daha doğrusu yüzüğün simgelediği bir şeyle ilgili, tüm olanlar.

— Ama üzerimde hiç bir şey bulunmadığını söylemiştiniz.

— Evet. Ancak sol elinizin yüzük parmağında ilginç bir yara izi gördük.

İstemsizce elimin parmaklarına baktım.

— Daha önce bir yüzük mü taşıyordum, sizce?

— Olabilir. Diğer yandan sözünü ettiğim yara pek de öyle yüzük izine benzemiyordu.

Karşılık vermeden yüzüne baktım; çünkü ne diyeceğimi bilmiyordum.

Doktor Mumford bileğindeki saate bir göz attı.

— Sanırım bugünlük bu kadar yeter. Yarın doktor Watson'la kaldığınız yerden devam edebilirsiniz.

Her iki doktor gittikten sonra Jenny ile odada yalnız kaldık. Bu kez üzerinde düşünebileceğim bazı ipuçları bulmuştum. Linda ve yüzük... Bu ikisi bana göründüğünden çok daha fazla şeyler anlatır gibiydi...

Akşam yemeğinden sonra Jenny yanımdan ayrıldı ve yerini gece hastabakıcısı olduğunu öğrendiğim bayan Turner adında birine bıraktı. Biraz daha yaşlı, çok az konuşan bir kadındı bu. Bana iyi davranmaya çalışıyordu; ama Jenny'nin gösterdiği içtenlik ve yakınlığı kendisinde bulamıyacağımı kısa sürede anladım. Bir iki başarısız söyleşi denemesinden sonra, birbirimizi kendi halimize bırakmanın daha doğru olacağına karar verdik; ve ben düşüncelerime, o da yanında getirdiği bir kitaba daldık, ayrı ayrı.

Bir tıkırtı duyup gözlerimi açtığımda vakit gece yarısını geçmiş olmalıydı. Gece lambasının soluk ışığı altında bayan Turner'in kucağında kitabı, uyuya kalmış olduğunu gördüm. Sırtımı dönüp yeniden uyumaya hazırlanırken, birden oda kapısının aralandığını farkettim. Koridordaki ışık odadakinden fazla olduğu için kapıyı aralayanın yüzünü seçemiyordum. Beyaz önlük giymişti. Önce durumu pek garipsemedim. Gece denetimini yapan görevlilerden biri olmalıydı. Ancak sessizce içeri girip ardından kapıyı kapattığını görünce biraz işkillendim. Davranışlarını dikkatle izlemeye koyuldum. Benim uyanık olduğumu farketmemiş olmalıydı. Önce bana, sonra sandalyesinde başı öne düşmüş uyuklayan hastabakıcıya baktı. Cebinden naylona sarılmış bir bez çıkardığını gördüm.

Hastabakıcıya yavaşça yaklaştı, ve başını iki eliyle kavrayıp bezi burnuna dayadı. Odaya yoğun bir kloroform kokusu yayılmıştı. Yerimden fırlamak, bağırmak istediysem de, hiç bir şey yapamadım. Korkudan felce uğramıştım sanki. Önceleri bir iki çırpınan hastabakıcı kısa bir süre sonra oturduğu iskemleye yığılıp kaldı. Kucağındaki kitap yere düşmüştü. Beyaz önlüklü adamın bana doğru döndüğünü gördüm. Bana yaklaşırken gözümü kloroformlu bezi tutan elinden ayıramıyordum bir türlü.

Birden kafama bir odun yemiş gibi oldum. Adam o kadar yaklaşmıştı ki, elinde kloroformlu bezle birlikte başka bir şeyi de açıkça görebiliyordum. Parmağına takılı kırmızı taşlı bir yüzüktü bu. Birden her şeyi anımsadığımı farkettim. Yüzük... Linda... Başımı kaldırıp üstüme çullanan adamın yüzüne bakınca, bu kez acı bir feryat çıktı boğazımdan. Önce kloroformlu bez, ardından sertçe başımın altından çekilen yastık yüzüme bastırılırken, ölümü değil, sadece bir iki saniye için görmüş olduğum yüzü düşünüyordum. Bu bir iki saniye bana yetmişti. Beni öldürmek isteyeni tanımıştım. Bu bendim, yani Mark Spencer...

(Devam edecek)

öze dönüş

Selma MİNE

Âya, uzayın sonsuz karanlığına sarı gözlerini dikmiş, kıpırtısız oturuyordu. Sayısız yıldız ve gezegenin ışığı, üzerinde bulunduğu buz çölünü aydınlatmıştı. Ortalıkta donuk, hüzünlü bir beyazlık ve sessizlik vardı. Çok uzaklarda, ufka yakın bir yerde, Çipuri-X yıldızının toparlak çehresi görünüyordu. Bunca ufaklığına rağmen, aslında son derece büyük bir kırmızı devdi. Ortayaşı geçmiş, yaşlılık çağını sürdürüyordu.

Âya, gözlerini Çipuri-X'e çevirdi.

«Daha sönmesine uzun zaman var!» diye düşündü.

Kaygılı bakışlarını, bu kez, bulunduğu gözlem odasının içinde gezdirdi. Çipuri-X'in en dış gezegeninde, buz çölleri ortasında bir uzay laboratuvarı... bu laboratuvarda özel olarak eğitilmiş, yetiştirilmiş bir grup Ayos'lu!

Âya, sinirli bir hareketle elini salladı:

«Ben Ayos'lu değilim!» dedi kendi kendine. «Onlar hiç bir zaman bizim gibi güçlü - kuvvetli ve dayanıklı olamazlar!»

Son zamanlarda, nedenini bilmediği bir öfke duyuyordu, soydaşlarını anımsadıkça. Ayos, uzay teleskopları ile bile zor seçilebilen fevkalâde güzel bir gezegendi. Oysa bu sistemin en dışında bulunan Sintu-4M, yörüngesi en uzun, yaşam şartları en kötü olanıydı. Amansız soğuğun hüküm sürdüğü buz çölleri, bazı elementler dışında, hiç bir şeyi sıvı olarak tutmuyordu.

Âya burada doğmuş, büyümüştü. Hattâ annesi, babası da buralıydılar. Dedesi ve daha önceki kuşaklar, Ayos'tan gelmişlerdi. Bilim kurulunun öngördüğü denemelere girişmişler, yeni nesilleri, bura şartlarına göre yetiştirmişlerdi. Âya, onlara ait günceleri dinlerken, bedenlerinde oluşan farklılıkları karşılaştırabiliyordu. Böylesi daha mı iyiydi? Yoksa sadece, bir bilgisayara mı benzemişti? Son zamanlarda, hep bu sorular kurcalıyordu belleğini. Ayos nasıldı? Oraya gitmesine niçin izin verilmiyordu?

Âya, aygıtları otomatiğe bağlıyan düğmeye bastı. Yaptığı incelemeleri, şimdi bilgisayarlar yönetiyordu. Dinlenmeye çekileceği sırada, bu işleme başvururdu. Oysa şu sıralar, dinlenmekten çok, düşünmek istiyordu.

Yerinden kalktı. Göstergelere son bir kez daha göz attı. Dinlenme köşesine doğru ilerlerken, kıvrık tırnaklı ellerini ovuşturuyordu. Bileklerini, kollarının üzerini örten ince, kadife yumuşaklığı ve sıklığındaki tüyleri okşadı. Tüm vücudunu saran bu kısa kürk, onu gezegenin amansız soğuğundan rahatça koruyordu. Bu yüzden giysileri hafif, yumuşaktı.

«Atalarım böyle değillerdi!» diye düşündü. «Hattâ orada... Ayos'ta yaşıyanlar da böyle olamazlar!»

Farklı yapısı ona gurur verdi, fakat bu duygu kısa sürdü. Sinirli bir tavırla, özel ısıtıcılı yatağına oturdu. Başucunda duran aygıtın düğmesine bastı. Kaçıncıdır dinlediği ve seyrettiği bilgiler, yeniden dile geldi, görüntü kazandı.

Âya'nın büyükbabası, büyükannesi... Uzay inceleme laboratuvarını kuran Ayos'lular... Başka galaksilere, nebulalara dönen gözlem aygıtları... Hepsinden ilginci, Âya'nın anne ve babası! Uydu şartlarına yatkın görünüşlü kişiler bunlar. Âya ise daha gelişmiş bir yapıda... Daha da ilginci, neslin ıslahı için kardeşler evlenmişler birbirleriyle.

Burada yeniden öfkelendi. Aygıtın düğmesine bastı, susturdu. Küçük ekrandaki şekiller de kayboluverdi.

«Ben niye yalnızım!» diye söylendi. Evet, aslında yalnızlıktı onun bunalımına sebep. Âya, bu gezegen şartlarına göre yetiştirilmiş bir dişiydi ve kendine bir eş arıyordu.

Aygıtlar, çok nadir verdikleri uyarı sinyallerine başlayınca, yattığı yerden fırladı. Renkli göstergeler, buz çölü üzerinde, yabancı bir cismin varlığını haber veriyordu.

Kıvrık tırnaklı parmakları, birçok düğmeye düşünmeden bastı. Ekranlar üzerinde, belirsiz bir şekil görünüyordu. Âya, sarı gözlerini teleskopa ayarladı, baktı. Gözlem odası, ekseni çevresinde, tam bir tur attı, eski yerine geldi. Saydam camın üzerindeki alıcılar, ekranlara, uzayın başka başka bölümlerini yansıttılar.

Âya, ekranlardan birinde yakaladı, yabancı cismi. Büyütücüleri harekete geçirdi. Onu yanından, berisinden inceledi. Çeşitli görünümlerini kayıt ederken:

«Bizim sistemimize ait değil bu!» diye düşündü. «Fakat... bir uzay gemisine benziyor.»

Sarı gözlerini saydam duvarın dışına, sayısız yıldızla parlayan koyu karanlığa çevirdi. Uyku kapsülünden çıkalıberi, ilk kez heyecanlanıyordu.

Jüsor, sinirli sinirli aygıtları kontrol etti. Zamanla yarışa çıkmış gibiydi. Uzay taşıtının makinelerinde oluşan arıza, onu önemli yolculuğundan alıkoymuştu. Yedek sistemler, uzayda başıboş dolaşmaktan onu kurtarmıştı; fakat bu gezegen, yaşam koşullarını sağlıyabilecek miydi kendisine?

İşin kötüsü, aygıtlar, sonun yaklaşmakta olduğunu haber veriyorlardı peşpeşe. En kısa sürede, inecek uygun bir zemin bulmalıydı. Aksi halde, çekim gücüne dayanamıyacak, dondurucu fırtınaların ve buz çöllerinin ortasına düşecekti.

İbrelerde gördüğü belli belirsiz bir hareket, bakışlarını onların üzerine çekti.

«Bir yaşam belirtisi!» diye düşündü, ürperdi. Alışılmadık bir ortamda yaşıyan canlılar, nasıl bir yapıya sahiptiler kimbilir?!

Jüsor, aygıtları yeniden kontrol etti. Boşluk giysisinin başlığını geçirdi. Ceplerindeki bölmelere, indiği zaman gereksinme duyacağı kayıtları yerleştirdi. Buz çölündeki canlılar hakkında bir fikri yoktu. Ama eğer akıllı yaratıklarsa, anlaşmaları için, bazı anahtar bilgilere ihtiyacı olacaktı. Taşıt, iyice kontrolünden çıkmıştı artık. Gezegenin çekim gücü, başdöndürücü bir hızla, onu etkisine alıyordu. Jüsor, son bir kez zaman ve yükselti göstergelerine baktı. Tehlike anında, gemiden ayrılmak için kullanacağı portatif salı hazırlamıştı. İçine girdi, kapakları kapadı. Otomatik aygıtlar, kendi kendilerine çalışmaya başladılar. Sinyaller, tehlikeli derecede zemine yaklaştıklarını haber veriyordu. Bu uzaklıktayken, ana

gemiden ayrılış ne sonuç verecekti? Yere çarpıp parçalanacak mıydı, yoksa, yörünge dışına fırlayıp, uzayda kaybolacak mıydı?
Düğmeye basarken:
«Bütün bunları göze almıştım!» diye düşündü. «Sistemler çalışmaya fırsat bulamadan gemi infilâk de edebilir.»
Oysa, aygıtlar, uyarıya hemen cevap vermişlerdi. Motorlar, ayrı bir gücün etkisiyle sarsıldı, homurtuları değişti. Portatif sal, parlak bir ışık saçarak, ana gemiden ayrıldı.
Jüsor:
«Yaşam belirtisinden çok uzaklardayım!» dedi kendi kendine. Üzgün bir tavırla, göstergelere eğildi. Buz çölü, süratle altında kayıyordu. Uzay gemisi ise epey gerilerde kalmıştı.
Ana taşıtın haberleşme sistemi bozulduğu için, uzun zamandır merkez ile ilişkisini kaybetmişti. Tek ümidi, portatif saldaki aygıtlardaydı.
Heyecanını yenmeye çalışarak, ibreleri ayarlamaya çalıştı. Uzayın belirli bir bölgesine, devamlı sinyal göndermeye başladı. Bu pek kısa sürdü; çünkü portatif salın, uzun süre havada kalma gücü yoktu.
Bazı işaretler farketti, dikkat kesildi. Bunlar, uzay merkezine mi, yoksa gezegene mi aitti? Göstergeler, çılgınca saptılar; sonsuz titreşimlerle sarsıldılar uzun süre. Jüsor,
«Hayır, sinyal değil bunlar!» diye hayıflandı. «Uzay gemim parçalandı. Acaba, onun düştüğü yerden ne kadar uzaktayım?»
Gittikçe alçalıyordu. Beyaz buz dağları, sivri dişlerini ısırmak için uzatmış, garip canavarlara benziyorlardı. Bazı pırıltılı şekiller, çanaklarda oluşan gölleri anımsatıyordu. Hiç bir bitki izi, ya da akıllı yaratıkların varlığını belirleyici nesne görünmüyordu.
«Belki aygıtlarım yanıldı!» dedi kendi kendine. İlk kez, onların doğru çalışıp çalışmadığından şüpheleniyordu. Bu da, tanımlanması güç bir sıkıntı verdi ona.
Parmakları otomatik olarak bazı düğmelere dokundu. Yere konmak için ilerdeki düz zemine doğru çevirdi salı. Birden, yükseklik göstergesinin, beklenmedik bir tepe kaydettiğini gördü. Sapma manevrası yapmıya davrandı, geç kalmıştı. Aygıtlar, istenen çabuklukla yavaşlıyamadılar. Portatif araç, buz dağlarının keskin dişlerine ,olanca hızı ile çarptı.

Âya, uzun süre, ikinci titreşim dalgalarını göstergelerden izledi. Uzay laboratuvarının çok uzağından, Sintu-4M'nin kuzey kutbuna yakın bir yerden geliyordu, sinyaller.
«Uzay gemisinden ayrılan yaratık inmiş olmalı, gezegene!» diye düşündü.
«Fakat normal bir konuş değildi bu... Buz dağlarına mı çarptı acaba?»
O bölgede, yüzey şekilleri son derece çabuk değişiyordu. Beklenmeyen bir hızla dağlar yükseliyor, çığlar iniyor, tepeler çöküyordu.
Aygıtlarını o nokta üzerinde ayarladı. Uzaya dağılan radyasyon miktarını saptamaya çalıştı. Bazı ibreler, belli belirsiz bir hayatın varlığını gösteriyorlardı.
Âya, otomatik düğmesine bastı, yerinden kalktı. Kararsız bir tavırla, gözlem odasını adımlamaya başladı. Böyle bir olay, ilk kez başına geliyordu. Nasıl davranması gerektiğini biliyordu ,ama uygulama yönünden acemiydi.

«Yoksa, sistemimizi incelemeye gelmiş bir uzay gemisi miydi?» diye sordu kendi kendine. Belki de, laboratuvardan haberi vardı. Öyle ise, niçin benimle ilişki kurmadı? Neden yardım istemedi?»

Uzayın belli bir bölgesine, yabancı gemi tarafından yapılan yayını yakalamış kaydetmişti. Sinyalleri yeniden dinledi. Omuzlarını kaldırdı. Bu dalga uzunluğunda kullanılan kodu ilk kez duyuyordu.

«Belki de gemisi arızalandı, yolunu kaybetti. Buraya inmek zorunda kaldı. Eğer Sintu-4M'de canlı varlıklar olduğunu bilseydi...»

Belleği karıştı. Bir yığın soru geliyordu aklına. Bunların her birine cevap bulmak, şu anda güçtü. İnen «şey»in ne olduğunu bilmiyordu. Mutlaka akıllı olması da gerekmezdi. Fakat her halikârda, ona dair bir şeyler öğrenmeliydi. Çünkü göstergelerdeki yaşam belirtileri, gittikçe zayıflıyordu.

Babasının sözlerini anımsadı birden:

— Sintu-4M, birçok yaratığın hayat koşullarını sıfıra indiren bir gezegendir. Yeni bir nesil türetme görevine atanmamız, son derece önemlidir! Bir Sintu-4M'li olarak, bundan da öte, bir bilim adamı olarak, görevimi en iyi şekilde yapmaya çalışacağım. Burada nasıl yaşanacağı, gelen yaratıkların nasıl uyum göstereceği ve evrimin ne yönde olacağı söz konusudur. Uzay laboratuvarının çalışmaları, ikinci planda kalacaktır!

«O halde, bu canlıyı kurtarmalıyım!» diye düşündü Âya. «Bana dost ya da düşman... bunu ancak, Sintu—4M'nin şartlarına uyum gösterip yaşarsa anlıyabilirim!»

Gözlem odasını terketti. İçiçe bölmelerden geçerek, geniş bir salona girdi. Kendisini, yeterince soğuktan koruyacak giysileri aldı dolaptan. Acele giyindi. Dışarıya çıkmadan önce emniyet sisteminin düzgün çalışıp çalışmadığını kontrol etti. Uzun müddet laboratuvardan ayrı kalsa bile, aygıtlar, normal yaşam şartlarını sağlamalıydılar.

Duvardaki bir düğmeye bastı. Bir pano kaydı. Beyaz renkte bir kızak-oto çıktı meydana. Saydam örtüsü, yukarı doğru kaydı. Âya, alışkın bir hareketle alttaki tek basamağa bastı. Bir vızıltı duyuldu. Basamak, onun ince uzun gövdesini, oturma yerine kadar yükseltti.

Âya içine girdi. Kapak kendiliğinden indi, kenetlendi.

Dış kapıyı açan sistemi uyaracak düğmeye bastı. Kanat kaydı. Sintu-4M' nin buz çölü, beyaz ve donuk güzelliği ile karşısındaydı.

Kızak-oto, sessizce laboratuvarı terketti. İbrelerin gösterdiği yönde, artan bir hızla ilerliyordu. Birden yerden kesildi; kambur gövdesinden beklenmeyen bir çeviklikle uçmaya başladı.

Âya, uzay gemisi kalıntısının epey uzağından geçti. Bir kez daha canlı araştırması yapmaktan kendini alamadı. Yanılmamıştı. Hiç bir belirti yoktu.

Oysa göstergeler, kuzeydeki hedefe yaklaştıkça, kıpırtılarını arttırıyorlardı. Değişen yer şekillerine katılarak hava şartları da kötüleşmeye başlamıştı. Tehlikeli bir fırtınanın ilk belirtileri, ibreleri titreştiriyordu.

Hızı son kademesine yükseltti. Zaman göstergesi, aldığı yola nazaran, yerinde sayıyor gibiydi. Derken, ilk sivri dağ dorukları, çanak göller, büyük yarıklar ve kademeli denizler çıktı karşısına. Buraları birkaç kez daha gezmişti, biliyordu. Fakat değişkenliği yüzünden, tam bir haritasını çıkaramamıştı.

Sol yanında, ufka çok yakın gördüğü kara bir leke, şimdi önden de göğü sarmıştı. Boşlukta dönen sayısız yıldızın ışığını hızla örtüyordu.
Ekranlara, göstergelere peşpeşe bakarak ve bir yığın aygıtı birarada kullanarak, sonunda aradığını buldu. Sivri dorukların arasına sıkışmış, turuncumsu renkte bir taşıttı bu. Üzerinde bir arma vardı, ama öylesine ezilmişti ki, anlaşılmıyordu. Çarpmanın şiddetinden, buzların bir kısmı erimiş, tekrar donmuştu. Böylece, cisim, bulunduğu yerle kaynaşmıştı âdeta.
Âya, onun çevresinde birkaç tur attı. Zemine konmaya cesaret edemiyordu, çünkü her an yer yarılabilirdi. Manyetik kesicileri çalıştıran düğmeye bastı. Kızak-otonun ön kısmından fışkıran titreşim, buz üzerinde derin bir yarık açtı.
Âya, portatif salın çevresinde her tur atışta, ibreleri aynı yere ayarlıyor, ateşliyordu. Demin çok ağır hareket eden zaman göstergesi, bu kez, korkunç bir hızla ilerliyordu sanki. Kozmik bulutla yarışa çıkmıştı Âya.
O yetişmeden, kendisi bir şeyler becermeliydi.
Portatif sal, kalıp şeklinde, ecüş-bücüş ayrındı tepenin doruğundan. Onunla birlikte kopan buz parçaları, billurlaşarak yarlardan aşağı yuvarlanmaya başladılar. Taşıt ise, kızak-otonun mıknatısına yakalanmış, havaya asılı kalmıştı.
Aracın altından bir bölme kaydı. İki ince kıskaç, buz kalıbıyla beraber portatif salı kavradı. Artık dönüş yolculuğu başlamıştı.

Âya, laboratuvarın önüne gelince, yeniden sistemleri uyardı. Kapı kaydı, büyük salona girdiler. Kıskaçları açtı, paketi hareketli platforma bıraktı. Kızak-otoyu bölmesine koyduktan sonra, dışarı çıktı. Temizlenmesi ve gözden geçirilmesi için, otomatik aygıtlara bağladı.
Buz kalıbını çözmek amacıyla, platform üzerindeki ısıtıcıları çalıştırdı.
Bu arada radyasyon miktarını ölçüyor, gerekli tedbirleri alıyordu. Muazzam filtrelerin sesi doldurmuştu salonu.
Koruyucu giysilerini çıkarıp, rahat kıyafeti ile döndüğünde; portatif salın, yamru-yumru da olsa, iyice ortaya çıktığını gördü. Platformdan akan su, süzgeçlerden geçerek yeraltına veriliyordu.
Cismin çevresinde döndü, kapısını aradı.
«Çarpmanın şiddetiyle sıkışmış olacak!» diye düşündü. «Bu metali tanımıyorum. Atomize keskiyi kullanmam gerekecek.»
Küçük bir odaya girdi. Bazı aygıtların kollarını kurcaladı. Ekranda beliren portatif salı incelemeye koyuldu. Biran önce onu açmalı, içerdekini çıkarmalıydı. Çarpma sonucu yaralanmış olabilirdi.
Son kez, taşıdın yaşam şartlarını irdeledi. Havasındaki gaz oranları, basıncı, ısı miktarı; orada ne tip bir yaratık bulunduğunu belirliyordu.
Ayoslulara benzer bir karakter taşıyordu. Buna rağmen, bambaşka bir görünümle de karşılaşabilirdi, Âya.
Kararsızlığı kısa sürdü. Aygıtları çalıştıran düğmelere bastı. Platformun yan kısmından uzanan sivri bir kol, ucunu portatif salın üzerine değdirdi.
Göz kamaştırıcı ışık, aradaki filtreli camdan sızabildiğince şiddetli, Âya'nın yüzüne vurdu. Atomize bıçak, metali rahatlıkla kesiyordu. Kısa zamanda ,genişçe bir daire çizilmişti aracın üzerine. Mıknatıslı çekmenler, bunu zorladı.

Kapak yerinden oynadı.
Âya, salonun ısısını yükseltici sistemi uyardı bu kez. Kendisi için biraz sıcak olacaktı ama... o yaratığı yaşatmaya azmetmişti.
Mekanik kıskaçlarla parçayı söktü, aldı. İkinci kez heyecan duyuyordu. «Sonra... babama soracağım!» diye düşündü. «Nedenini bana açıklamalı... Kendimi kaybedecek gibi oluyorum. Çok karmaşık duygular içindeyim!»
Odadan çıktı. Platforma doğru ilerledi. Şu anda, yüksek kısım, kendi ekseni çevresinde dönüyor ve portatif salı her yanından gösteriyordu.
Âya, içerde, aygıtların arasında oturanı farkedince, yeniden heyecan duydu. Platforma çıktı. Deliğin kenarlarına değmemeye gayret ediyordu. Atomize keskinin dokunduğu yerler, yakıcı bir kızgınlıktaydı.
Jüsor, emniyet kemerine ve vuruş hızını kesen yumuşatıcılara rağmen cansız görünüyordu. Başı, koltuk ile kontrol sistemlerini yöneten tablonun arasına sıkışmıştı. Bu yüzden, uzay koruma giysisinin başlığı parçalanmıştı.

Âya, bir kez daha güçlü kuvvetli oluşundan gurur duydu. Aygıtların yardımıyla kabinden çıkardığı uzaylıyı platformdan indirdi; hazırladığı otomatik sedyeye yatırdı.
«Ayoslu değil bu!» dedi kendi kendine. «Zaten böyle bir şey beklemiyordum. Ne olmasını isterdim?... Bir Sintu-4M'li mi? Ne mantıksız bir düşünce. Sintu-4M'lilerin hepsi burada, aşağıda... uyku odasında!»
Başlığın sıkışmış, yamulmuş kısımlarını, kuvvetli parmakları ile kıvırdı. Lâciverde yakın koyu rengin tonladığı çehrede, ilk göze çarpan şey, geniş bir alındı. Üzerinde koyu renk damarlar seçiliyordu. Gözleri birbirinden ayrıktı ve yayık ağzı, öne doğru iyice sivriliyordu.

Âya, uzay giysilerini çıkarırken, dikkatli davranmaya gayret ediyordu. Hareketsiz görünen yaratık, her an ayılabileceği gibi; ölebilirdi de. Onun yapısını bilmiyordu. Hatalı bir dokunuşu, onu cansız bırakabilirdi.
Otomatik sedyenin saydam kapağını örttü. Garip uzaylı, yaşam şartlarını yapay olarak sağlıyacak kapsüle hapsolmuştu bir süre için.
Âya, uzay aracından, aygıtlarından ve giysiden örnekler aldı. Platformu süren sistemi çalıştırdı. Raylar üzerinde kayan yüzey, portatif sal ile beraber, laboratuvarın deposuna girdi. Artıkları bir bölmeye yerleştirdi, kayıt düşürdü.Bilgisayarlar, her şeyi, o ana göre sistemli şekilde belgelediler.
Ona yapacak pek az şey kalmıştı. Jüsor'un giysisininin ceplerinde bulduğu manyetik bantları alarak gözlem odasına döndü. Bir süre, bilgisayarların, bu verileri çözmesini bekledi. Aygıtlar, ne yapacaklarını şaşırmış gibiydiler.
Âya, sinirli bir tavırla, odada dolanmaya başladı :
«Bir anahtarı olmalı bunların!» diyordu kendi kendine. «Acaba uzay dillerinden hangisini biliyor? Hangi uygarlığın sınıflamasına sokabilirim onu?»
Çeşitli dallardaki bilgileri karıştırdı. Uzay tarihi, yakın ve uzak uzay bilmi... Paralel evrenler ve yeni oluşan galaksiler...
Tatmin olmamış bir şekilde, aygıtları durdurdu. Son ihtimal, durumu Ayos'a danışarak halletmekti. Fakat bu, uzun zamanını alacaktı. Oradaki merkeze yapacağı uyarı, birbuçuk Sintu-4M ayını bulacaktı. Bir o kadar da, cevabın gelişine ayrılırsa, üç Sintu-4M' ayı, elini kavuşturup oturması gerekecekti.

«Babamla konuşmalıyım!» diye düşündü.
Bu yönteme, çok zor durumlarda başvurulması gerekirdi. Çünkü, uykuda

olanların yaşam sistemleri bozulabilirdi. Uzay laboratuvarının koşulları, bir-iki kişiden fazlasına yetecek şekilde değildi. Aygıtlara fazla yüklenmektense, çalışabilir elemanı ayakta tutmak, diğerlerini programlanan sürenin bitiminde uyandırmak yoluna gitmişlerdi. Şu anda uyku odasında annesi ve babası yatıyorlardı. Bir de küçük kardeşi... o, yapay döllenme sonucu meydana gelmişti. Aile bireyleri, henüz onu görmemişlerdi. Sadece Âya arasıra oraya uğrar, gelişmesini normal sürdürüp sürdürmediğini kontrol ederdi.

Gerekli bilgileri yanına aldı, asansöre bindi. Epey indikten sonra, pano kaydı. Âya, donuk yeşil bir ışıkla aydınlanan koridora girdi. Camlı bir bölmenin yanından geçerken durakladı. Orada Sintu-4M'nin ilk sakinleri ile büyükbabası ve büyükannesi yatıyorlardı. Artık yaşamıyorlardı, çünkü bu gezegen üzerinde yüzlerce Sintu-4M yılları geçirmişler, araştırmalar yapmışlar, döl vermişlerdi. Şimdi ebedî uykularındaydılar, artık uyandırılamazlardı. Ama Sintu-4M'de uzay laboratuvarı varoldukça, böyle bozulmadan gelecekte de kalacaklardı.

«Sintu-4M'nin ilk sakinleri... benim atalarım!» diye düşündü Âya. «Buraya ayak basan ilk Ayoslular!»

Parlak turuncu derili, iri başlı, ince yapılı yaratıklardı. Âya, kendini de onlar gibi tasarladı. Güçlü elleri ufalsa, vücudunu baştan ayağa kaplayan kürkü dökülse... evet, mutlaka onlara benziyecekti.

İçini çekti, yürümeye devam etti. Şu anda, babasından çok, ataları ile konuşmayı yeğ tutardı. Çünkü onların duygulu yaratıklar olduklarını öğrenmişti. Oysa babası Dunax, katı kuralcı bir kişiydi. Son derece akıllıydı, ama duygudan yoksundu. Tıpkı Sintu-4M'ye benziyordu.

Koridorun sonunda başka bir bölmeden geçti. Genişçe bir odaya girdi. Aynı yeşil ışık, burayı da aydınlatıyordu. Duvarlara çepeçevre yerleştirilen aygıtlar, muntazam işliyorlardı. Ortada üç kapsül duruyordu. Öndekinde bilgin Dunax yatıyordu. Arkasında ilk Sintu-4M'li dişi, Âya'nın annesi vardı. Âya, onunla hiç konuşmak fırsatını bulamamıştı, tıpkı şu anda, yapay ortamda büyüyen küçük kardeşi gibi! Bilgileri tek tek beynine işlemişti. Böylece, uyandığı zaman, çalışmaya hazır bir durumdaydı.

Âya, kardeşinin yanına gitti, bir zaman onu seyretti. Kapsülün içinde küçük Sintu-4M'li, yavaş yavaş büyüyordu.

«Onunla da konuşmam mümkün olmayacak!» diye hayıflandı Âya. «Öyle ise, niçin öğrettiler bunu bana?»

Her gün, Ayos'la ilişki kuruyordu. Ses kodlarını çok az kullanır, genellikle sinyal alış-verişi yaparlardı. Belki daha ilerde, tamamen düşünceye dayanan bir anlaşma tekniği geliştireceklerdi.

Âya, babasının kapsülü üzerindeki bazı düğmelere bastı. Aygıtların çalışmalarındaki değişikliği hemen farketti. Dunax'ın hayata yarım dönüşü için, sistemler uyarılmıştı. Biraz sonra, yaşlı bilgin, derin uykusundan yarı uyanık bir hale gelecekti. O zaman, kızı ile konuşabilecek derecede beyni berraklaşacak, düşünme gücü kazanacaktı.

Âya, kapsüllerin karşısındaki koltuğa oturdu. İnce bacaklarını uzattı. Sarı gözlerini babasının üzerinden ayırmadı. Oysa zihninde bir başkası vardı. Yukarda, revirde, başka bir kapsülde yatan o garip yaratık hakkında neler bilebilirdi babası? Tüm bilgilerini, kızına öğretmemiş miydi?

Dunax'ın beklenen düzeye geldiğini haber verdi, sinyaller. Âya, yeniden heyecanlandı. Epey zamandan beri, babası ile konuşmamıştı.
— Baba! dedi çekingen bir sesle. İyi misin?
Dunax'ın gözleri kapalıydı, ama dudakları kıpırdadı.
— Olanaksız bir soru, dedi kalın sesiyle. Yaşam göstergeleri nasıl gösteriyorsa, öyleyim!
Âya, ince ellerini ovuşturdu:
— Bir müşkülüm var, baba.
— Bir Sintu-4M'li için, müşkül olmamalı!
— Uzaydan bir konuk geldi... Bizim yıldız sistemimize ait değil.
— Canlı mı?
— Evet... fakat baygın. Onun hakkında hiç bir bilgim yok.
— Sistemimize ait değilse... nereden gelebilir?
— Bazı kayıtlar buldum üzerinde... belki faydası olabilir kanısındayım. Yalnız... bilgisayarlar da çözümleyemediler.
— Dinleyeyim.
Âya, getirdiklerini, orada bulunan bilgisayara verdi. Birtakım seslerin, sinyallerin oluşturduğu kaydı dinlediler. Bunu bir başkası izledi. Hepsi bitince, yaşlı bilgin:
— Yabancı değil! diye söylendi. Binlerce Ayos yılı önce, galaksinin uzak bir köşesinden bazı akıllı yaratıkların gönderdiği sinyalleri almıştık. Kısa bir bağlantımız oldu, fakat devam etmedi. Nedenini bilemediğimiz bir olay ,onları susturmuştu. Belki doğal bir felâket, belki de bir savaş... Ne saçma! Mantıksız bir durum, nesillerin kendi çıkarları için birbirini yoketmeleri!
Âya sevinmişti:
— Bu gelen... onlardan biri mi yoksa?
— Bilgisayarları, bu yönde programla. Ayrıca Ayos'a sor!
Âya, sıkıntılı bir tavırla ayağa kalktı. Odada gezindi.
— O zaman, Ayos'tan gelip ,onu almazlar mı?
— Mümkündür.
— Düşmeden önce, kendi evrenine haber gönderdi. Onların gelişini beklesek!
Dunax, kuru bir sesle:
— Buna izin verilmemeliydi, dedi. İstek ve düşüncelerinin ne olduğunu bilmeden, yabancı yaratıkları nasıl kabul edebiliriz? Bizim uzay laboratuvarımıza ve bunca çalışmalarımıza zarar vermek isterlerse?!
— Çok katı düşünüyorsun, baba!
— Sen de duygusal olmaya başladın, Âya. Tıpkı babaannene benziyorsun!
Âya, ilgiyle ona döndü:
— Babaannem?... Oh, o bir Ayos'luydu.
— Sen de bir Ayos'lu kanı taşıyorsun, zaten! Fakat biz, onlar gibi duygusal olmamalıyız. Bu, çalışmalarımızı engeller. Ayos'un ve nesillerimizin gelişimi için gerekli araştırmaları baltalar.
Âya, somurtkan bir yüzle, kapsüllere arkasını döndü:
— Evet, duyguluyum... Ayrıca, bundan memnunum da!
— Memnun olmak da duygululuktur.
— Kendimi zorlayamam! diye isyan etti Âya.

— Bir yaradılış hatası. Kardeşinin sana benzememesi için, gerekli tedbirleri almalıyım. Uyanışıma kadar, durumu kontrole devam et.

— Peki baba.

Bir süre sustular. Âya, kardeşini seyrediyordu şimdi. Orada büyümeye bırakılan Sintu-4M'li, aynı dokudan gelmesine rağmen, belki, buradakilerin hepsinden farklı yeteneklere sahip olacaktı. Kendisi ise, onunla tanışmaya bile fırsat bulamadan, boş yaşam kapsüllerinden birinde uykuya dalacaktı. Ta ki, yeniden uyandırılıncaya kadar.

Âya, meraklı bir tavırla:

— O da bir dişi! diye söylendi. Niçin erkek değil?

— Dişiler daha dayanıklı oluyor. Birkaç deneme başarısızlıkla sonuçlanınca, onu yaşatmaya karar verdim.

— Sen, dayanıksız değildin baba!

— Evet... ama bu bir kural değildir.

— Bana ve ona... bir eş gerekmez mi?

Dunax, bir süre cevap vermedi. Sonra,

— Gerçekten de annem kadar duygulusun, diye tekrarladı. Kendine bir eş düşündüğüne göre, yalnızlık mı çekiyorsun?

Âya, ellerini ovuşturdu; sesini çıkarmadı. Dunax'ın dudakları bir kez daha oynadı:

— Uyandığım zaman, nerede hata yaptığımı araştıracağım. Şimdi bana olanları bir kez daha anlat. Şu kayıtları yeniden dinlemek istiyorum.

Âya, aygıtları çalıştıran düğmeye basarken, öfke duygusunu da ilk kez tadıyordu.

Jüsor, başında, şimdiye dek duymadığı bir ağrı ile kendine geldi. Sanki beyni deliniyordu. Gözlerini açmaya çalıştı, beceremedi. Üzerine büyük bir ağırlık çökmüş gibiydi.

Bir şeyler anımsamaya çalıştı. Bir uzay yolculuğu, bir kaza... uçsuz bucaksız buzlarla kaplı bir gezegen... Oysa, ılık bir ortamdaydı. Belli belirsiz kulaklarına vuran sesler, portatif salın motor gürültüsüne benzemiyordu. Bu derinden gelen mırıltıların anlamı ne olabilirdi?

Kımıldamaya çabaladı, olmadı. Bedeninin sağ yanı, duyum almıyor; merkezlerin emirlerini yerine getirmiyordu. Bir uzay vurgunu mu yemişti, yoksa yönetici sistemlerden biri mi körelmişti?

«Buz dağına çarptığımı ansıyorum!» dedi kendi kendine. «Sonra ne oldu? Galiba, başımı kontrol tablosuna çarptım. Hayır değil! Tablo bana doğru göçtü!»

Bütün bunları anımsadıktan sonra, hâlâ portatif salın içinde bulunmadığı bir gerçekti. Aksi halde, kısa zamanda buz tutması gerekirdi.

Bu uyuşukluk, donma ile bağdaştırılabilir miydi?

«Hayır!» diye kendi kendini cevapladı. «Şu anda ,bedenimin dışındaki hava koşullarını tahmin edebiliyorum. Vatö'ye çok benziyor... Acaba, gönderdiğim sinyaller, yerine ulaşabilecek mi? Portatif sal sistemlerinin iyi çalıştığına inanmam gerek. Fakat şu son olaydan sonra, güvenmem mümkün mü?»

Baş ağrısının hafifler gibi olduğunu farketti. Kendini zorladı. Ağır ağır gözlerini araladı. Donuk beyaz bir ışığın aydınlattığı, küçük bir oda gördü. Duvarlarda bazı aygıtlar seçiliyordu; fakat esas ilginç olan, kendisinin, kapalı bir bölmede bulunmasıydı.

Sevince benzer bir duygu içini sardı.
«Burada, canlıların varlığını haber veren aygıtlarım, yanılmamışlar!» diye düşündü.
Yeniden kımıldamaya çalıştı. Sağ yanı, gerçekten tutmuyordu. Bedeninin yarısı yok gibiydi. Sol kolunu kaldırdı, iki kıskaçtan oluşan elini, bölmenin saydam kapağına değdirdi. Son derece duyarlı derisi, onun esnek ve sağlam bir maddeden yapıldığını gösteriyordu. İçerde herhangi bir çıkıntı, düğme ya da kol görünmüyordu. Ancak kendisini buraya kapatan yaratık sayesinde çıkabilirdi dışarı
Yan tarafta bir kıpırtı farketti, ağrıyan başını çevirmeye gayret etti. Bir zaman, üzerine doğru gelen uzun boylu, narin yapılı yaratıktan gözlerini ayıramadı. Donuk beyaz tulumunun dışında kalan kısımlar, yüzü dahil, yanık turuncu renkli, parlak bir tüyle kaplıydı. Başında ise, son derece kıvırcık, kısa, kabarık saçlar vardı. Telleri koyu kızıldı ve sarı gözleri ile hoş bir uyuşum sağlamıştı. Hareket ettikçe, alev alev yanıyordu sanki.
Âya, kapsülün yanında durdu, eğildi. Konuğunu dikkatle inceledi. Sistemler muntazam çalışıyorlardı ve aygıtlar, otomatik olarak, uzaylı yaratığın yapısını kayıtlara geçmişlerdi. Onun bedeninde ,bazı merkezlerin normal çalışmadığını da saptamışlardı.
Âya, onun anlamıyacağını bile bile:
— İyi misiniz? diye sordu.
Ses, Jüsor'un kulaklarına, özel verici sayesinde ulaştı. Gözlerini kırpıştırdı. Sağlam elini kaldırdı, kapsülün saydam kapağına dokundu.
Âya, eğildi; onun kıskaçlarını inceledi. Bunların arasında kalan herhangi bir şeyin, kurtulma derecesini saptamaya çalıştı. Onu, oradan çıkarsa mıydı? Uzay adamının söylemek istediği de bu muydu yoksa?
Bir düğmeye bastı. Kapsülün kapağı kaydı. İçeriden yükselen sıcak hava, yüzüne çarptı. Aynı ortam farkı, Jüsor'u da etkiledi ve ürperdi. Üşüyeceği düşünülerek buraya kapatıldığını anladı.
Âya, onu incitmeye korkarak bedenini yokladı. İlk kez, canlı bir şeye dokunduğu için heyecanlanıyordu. Gözlerini bu laboratuvarda açtığından beri, hiç kimseye dokunmamıştı. Uyku odasında yatan aile fertlerine bile...
Babasının kınamalarını anımsadı, öfkelendi. Onu, yeniden derin uykusuna ayarladıktan sonra, buraya gelene dek, hep onun sözlerini düşünmüştü. Dunax, uyanınca, kızının gelişim sistemini kontrol edecekti. Böylece evrim sırasında kendileri için yararsız gördükleri genlerin, hangileri olduğunu saptıyacaktı.
Âya, bunun, belki de kendi ölümü olabileceğini düşündü. Ne demişti babası?
«Birkaç deneme başarısızlıkla sonuçlanınca onu yaşatmaya karar verdim!» Bu konuşma tarzında, gizli bir tehdit yok muydu? Dunax, isterse küçük kızını yaşamdan alıkoymaya da karar verebilirdi.
Âya;
«Sadece düşünmesini ve karar vermesini beceren bir makineden öteye, ne kazandırır duygusuz bir yaratık olmak bana?» diye kendi kendine sordu. «Bu halimle de düşünebiliyorum ve işe yarıyabiliyorum. Çalışmaları aksattığımı gösterecek en küçük bir davranışta bulundum mu? Kim-

se beni, duygululuğumdan dolayı yeremez! Buna hakları da yok!»
Jüsor, bedenini yoklayan ellerin, canını yakmasıyla inledi. Kıskacı Âya'nın bileğinden yakaladı, silkeledi. Âya beklemiyordu, boş bulundu. Geriye doğru savruldu. Kontrol aygıtlarına çarptı.
— Babam haklıymış! diye homurdandı. Seni serbest bırakmak kabahat!
Kapsülü örtecek düğmeye uzandı. Jüsor, uslu bir tavırla gözlerini yumdu. Onu kızdırmak istemiyordu; çünkü bu yaratık, sadece yaşam ortamını değiştirerek, kendisini ölüme terkedebilirdi.
Âya, ızdırap çekermiş gibi kıvrılan uzaylıya bakarken, bu kez acıma duydu. Kapsülü kapamaktan vazgeçti, fakat bu ,onun üşümesine sebep olmaz mıydı? Dayanıksız bir yapısı olduğu belliydi.
— Sana nasıl yardım edebilirim? diye sordu. Hangi ilâçların, ya da tedavi yöntemlerinin sana yarıyacağını bilemem ki. Test etmem, bilgisayarlarla saptamam gerek. Bunun için de, zamana ihtiyacım var. Rahatsızlığın, zamanla yarışı gerektirirse, sonuç ne olur?
Jüsor'un onu anlamasına imkân yoktu. Fakat yumuşak ses tonu, okşayışı, yatıştırıcıydı. Âya, kapsülü örttü; ısıtıcıyı çalıştırdı. Kayıt tablosunun önüne oturdu. Bantları dinlemeye ve onun iç yapısını gösteren filmleri incelemeye koyuldu.
İşini bitirdiğinde, zaman göstergesi epey ilerlemişti. Jüsor ise uyuyordu. Âya, çok şey öğrendiğini düşündü. Onun getirdiği bantları çözmek için gerekli anahtar, belki de parçalanan uzay gemisindeydi. Eğer onu bulursa, bazı aygıt parçaları ele geçirebilirdi. Bu da ,kendisine büyük yarar sağlardı.

Çipuri-X, ağır ağır ufukta yükseliyordu. Kırmızı çehresi, Sintu-4M'yi ısıtacak yakınlıkta değildi. Fakat buz çölünün üzerinde yayılan ışıkları, göğün koyu karanlığını mora çeviriyordu. Yıldızların parlaklıkları sönmemişti. Bilâkis, yeni rengin üzerinde, daha gözalıcı görünüyordu.
Âya'nın kızak-otosu, keşif gezisinden dönüyordu. Jüsor'un gemisinden dağılan parçalar, çok ufaktı. Ayrıca buzların içine sıkışmış, gömülmüştü. Bir-iki örnek bulabilmişti, ama bunlar da dişe dokunur bir bilgi vereceğe benzemiyordu.
Laboratuvarın saydam damı ve büyük gözleyicilerini görünce rahatladı. Yuvasına dönüş heyecanı, aslında evcil oluşundan mı ileri geliyordu acaba?
«Babaanneme benzeyişim, onun soyundan gelişimdendir; ayrıca beni aşağılamaz! diye düşündü.
Oysa, laboratuvara bir an önce dönüşünün... daha doğrusu, bu telâşının nedeni... kendisini beklediğini bildiği birinin oluşuydu. Gerçi ailesi de oradaydı, ama onların durumları başkaydı. Onlar, kendisi olmasa bile, otomatik sistemler sayesinde, uzun zaman yaşıyabilirlerdi. Oysa, O, herşey bir yana açlıktan ölürdü.
«Geldiğinden beri bir şey yemedi,» diye düşündü. «Bu daha önce niçin aklıma gelmedi? Acaba neyle beslenir?»
Kızak-oto, laboratuvarın önünde durdu. Âya, kapıları açan aygıtları uyaran düğmeye bastı. Salona geçti.
Jüsor'un bulunduğu odaya girdiğinde, gözlerine inanamadı. Uzaylının

yattığı kapsülün saydam kabı zorlanmış, açılmıştı. Yaratık, yerinden kalkmak istemiş, fakat düşmüştü. Koyu renk gözlerini, içeri giren Âya'ya çevirdi. Suçlu suçlu baktı.
Âya, ne yapacağını şaşırmış bir tavırla durakladı. İlk an, yaklaşmaya cesaret edemedi; çünkü tek kolunu kullansa bile, onun güçlü-kuvvetli olduğunu farketmişti.
Jüsor, sağlam yanına doğru dönmeye çalıştı. Bedeninin ağırlığı, kaşlarına fazla yük bindirdi. Beceremiyeceğini anlayınca, yatağın kenarına başını dayadı.
— Bir yanım tutmuyor, dedi. Mahvoldum...
Sesi genizden geliyordu ve tıslamaya benziyordu. Heceleri ayırmaya çalıştı Âya, beceremedi. Buna rağmen, ilk kez, onun konuşabildiğine tanık oluyordu. Bu da bir aşamaydı.
Yanına çöktü. İncitmemeye çalışarak bedenini kavradı. Beraberce kalktılar. Onu yatırmayı denedi, fakat Jüsor karşı koydu. Orada yatmak istemiyordu. Gerçi baş ağrısı hâlâ devam ediyordu ,ama onu kontrol edebilecek gücü yeniden kazanmıştı. Ömrü boyunca, çok hareketli bir yaşam sürmüştü. Dinlendiği anlar pek kısa olmuştu. Çalışkanlığı, onu uzay incelemelerine itmiş, üstlerinin gözüne girmesini sağlamıştı. İçine işleyen bu çalışkanlık hasta anlarında bile peşini bırakmamıştı. Kapsülden çıkmaya uğraşması da bunu göstermiyor muydu?
Eliyle kapıyı işaret etti. Âya, duraksadı. Onu dışarı çıkarması doğru muydu? Zekâ derecesini bilmediği birinin, laboratuvarda dolaşması, girdisini çıktısını öğrenmesi tehlikeli olmaz mıydı? Dunax, bu konuda çok dikkatli davranması için uyarıda bulunmamış mıydı? Yabancıya şiddet kullanması gerekecek miydi?
Âya, sıkıntılı bir tavırla ona baktı. Sarı gözlerinde, neye karar vereceğini şaşırmış bir anlam vardı Jüsor, bu duraksamadan bir şeyler anlar gibi oldu. Sivri, çıkık çenesini oynattı, homurdandı.
Âya, yumuşak koltuğu işaret etti. Onun ağırlığını yüklenerek, yürütmeye çabaladı. Jüsor'un gerçekten bir yanı tutmuyordu. Buna rağmen, gövdesini sürüklemeyi becerdi. Gösterilen yere otururken, Âya'nın memnun olup olmadığını anlamak için, yüzüne baktı. Sintu-4M'linin gözleri pırıl pırıldı ve ilk kez, gülümsemeyi deniyordu. Tıpkı... uzun Sintu-4M yılları önce sonsuz uykusuna dalan babaannesi gibi!
Jüsor ürperdi. Kıskaçları ile, koltuğun yanlarını tuttu. Kapsülünden çıktığı için ,ortamın sıcaklık farkı, belirli şekilde etkilemişti onu.
«Burası Vatö'den soğuk!» diye düşündü. «Galiba o kutunun içinden çıkamıyacağım burada kaldığım sürece!»
Bu fikir, canını sıkmıştı. Burada kaldığı sürece...
«Ne kadar sürer bu?» diye sordu kendi kendine. «Eğer Vatö'den sinyallerimi aldılarsa, kurtulabilirim ancak. Ya buradakiler nasıl öğrendiler varlığımı? Çağrımı bunlar da duymuş olmalılar... Yerimi daha iyi ne belirleyebilirdi; kısa zamanda kurtarılmam için? Zaman?... Fakat ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum ki! Belki de uzun süredir buradayım. Nasıl öğrenebilirim olanları? Vatö ile ilişki kurmam mümkün olabilir mi buradan? Bana gerekli yayın aygıtları var mıdır? Olsa bile, izin verirler mi?»
Kendisini seyreden Âya'ya baktı ilgiyle. Sevimli bir yaratığa benziyordu.

ama ne derece tehlikeliydi... bunu kestiremezdi. Yeniden ürperdi. Bu kez, umutsuzluk duygusuydu bedenini saran!
Âya, onun ortam koşullarına uyumsuzluk gösterdiğini farketmişti. Acele dışarı çıktı. Biraz sonra, yanında özel ısı tulumu ile döndü. İşaretle, bunu giymesi gerektiğini anlatmaya çalıştı. Jüsor karşı koymadı. Sadece, yumuşak hareketlerle tulumu giydirmeye çalışan Âya'yı incelemeye devam etti. Duyarlı derisi, kadife tüylerle kaplı parmakların dokunuşlarına az-çok alışmıştı. İlk önceleri epey yadırgamıştı. Hattâ bu garip yaratığın akıllı olabileceğine bile ihtimal vermemişti. Şimdi görüyordu ki, sandığından da zekiydi.
Tulum, yavaş yavaş ısıtmaya başlamıştı Jüsor'un bedenini. Vatö'lü, derin bir huzur duydu. Baş ağrısı azalıyordu ve sakatlığı, artık o denli etkilemiyordu kendisini. Emin bir yerde olduğunu hissediyordu. Hiç değilse şimdilik yaşaması isteniyordu. Bundan yararlanmaya çalışmalı, kimliğini açıklamalıydı. Yeter ki, burada yaşıyanlar saldırgan niyetli olmasınlar!
Âya, ikinci kez dışarı çıktı. Dönüşünde, silindirik bir aygıtı peşinden getiriyordu. Bazı düğmelerine bastı. Renkli paketler içinde saklı sıvı ve katı yiyeceklerden çıktı, yandaki delikten. Esnek bir maddeden yapılmış yemek araçlarını üzerine dizdi. Bir yiyecek paketini açtı. Nasıl yeneceğini gösterdi.
Jüsor, tadları ve kokuları kendine yabancı yiyeceklere baktı bir süre. Âya'nin gayreti gereksizdi, çünkü yeterince açtı. Gerçi, uzay yolculuğu boyunca, hap şeklindeki besinlerle beslenme işlemini yerine getirmişti. Fakat, geçirdiği kaza ve aradan geçen zaman, onların sindirilmesini sağlamış olacaktı.
Sağlam eli ile mıknatıslı çatalı kavradı, yiyeceklerden birine dokundu. Tadına baktı, beğenmedi. Bir diğerine uzandı. Kısa zamanda, önüne konanların hepsini gözden geçirmişti, ama hoşuna giden pek azdı.
Âya, gocunmuş bir sesle:
— Beğenmiyorsun! dedi. O denli tatsız, sevimsiz şeyler mi bunlar? Uyandığımdan beri, bunlarla besleniyorum ben! Babam Dunax'ın özel yetiştirdiği bitkilerden yapılmışlardır. Son derece yararlıdırlar.
Jüsor başını yana eğdi. Sözcüklerin karşılıklarını bilmese bile, ne demek istediğini aşağı yukarı anlamıştı. Tedirgin bir tavırla, ağzına bir-iki lokma attı. Yemeğin tadı, aniden tiksinti uyandırdı. Yüzünü buruşturdu, ürperdi. Açtı da! Nasıl edeceğini şaşırmıştı. Kendini zorladı, yutmaya çalıştı.
Âya, isteksiz de olsa, uzaylının bir şeyler atıştırmasını bekledi. Aygıtı götürürken, portatif yatağı işaret etti. Jüsor, yatmak istemediğini ona arkasını dönerek belirtti. Burada oturacak ve çevresini inceleyecekti. Kendini zorlarsa, belki bazı aygıtların nasıl kullanılacağını da çözebilirdi.
Âya, geri döndü. Jüsor'un karşısına oturdu. Duvardaki ekranı işaret etti. Bir aygıtın düğmesine dokundu. Ekranda Vatö'lünün vücut yapısı belirmişti. Elektronik beyinler sessiz çalışmalarını sürdürüyorlardı. Küçük bir anahtar, belki de iki ayrı dünyanın anlaşmasına öncülük edecekti.
Jüsor, kıskacını uzattı. Ekrandaki bir yeri işaret etti. Adını söyledi. Âya'nın gayesini öğrenmişti... ve o da, anlaşmak istiyordu.
Zaman göstergesi ilerledikçe, karşılığı bulunan sözcükler artıyordu. Beden yapılarının dışında, hücre oluşumlarına dek inmişlerdi. Molekül ve

atom yapıları... derken uzay haritaları, galaksiler ve yaşam şekilleri... Bilgisayarlar korkunç bir hızla bilmeceyi çözüyorlardı.
Jüsor, büyük bir yorgunluğun, bedenini sardığını hissetti. Uzanmak ve dinlenmek istiyordu. Sağlam yanına doğru döndü. Kapsüle uzandı. Âya davrandı, kendinden beklenmeyen bir yumuşaklıkla onu kucakladı, yatırdı.
Vatölü, uykuya dalmadan önce;
«Benim gezegenimde niçin böyle bir yaratık yok?» diye düşündü.

Âya, özel ısıtıcılı yatağında sıkıntıyla döndü. Haber aygıtlarına, gözlem kulelerine, bilgisayarlara hoşnutsuz gözlerle baktı. Burada bulunuşu, yaşamı bir gaye uğrunaydı. Ama bu gaye, onu sarmıyordu. Uzun zamandır benliğini sarsan duygular ,artık perişan ediyordu onu. Yaşamının başlangıcı ve sonu, şu dört duvar arasında mı bitecekti? Uçsuz bucaksız buz çölleri, amansız bir iklim... Çipuri-X'in solgun kırmızı-mor ışıkları... Ömrü boyunca göremiyeceği Ayos... Kapsüle girdikten sonra belki de yaşamasına izin verilmiyecekti. Dunax, kızının değişmeyeceğini farkedince, ölüme terkedecekti, onu.
Âya, hiddetle tepesinde yanan ışığı maviye çevirdi. Biraz rahatlar gibi oldu. Aynı anda, haberleşme aygıtında birtakım sinyaller duydu. Ayos'a. hâlâ uzaylı yabancı hakkında bilgi göndermemişti. Onlarla normal ilişkilerini sürdürmüştü. Şimdi bu garip sesler, nereden geliyordu?
Yerinden sıçradı. Aygıtların başına oturdu. Dikkatle, bilgisayarların sinyalleri okumasını bekledi. Bir zaman önce aklına gelen... fakat artık düşünmek istemediği bir olayla karşılaşıyordu. Jüsor'un uzay haritasında belirlediği yönden... güçlü bir yayın alıyordu. Bu, onun gezegenine ait bir haber olmalıydı.
Bilgisayarlar, süratli bir karşılaştırma ile, bu yabancı şifreyi çözmeye gayret ediyorlardı. Derken ilk kez, başka yaratıkların dilinden bir soruyu anladı Âya.
— Ne oldu sana, hayatta mısın? diyorlardı sürekli.
Âya ürperdi, heyecanlandı. Yayını aygıtlara geçirirken, Jüsor'un üzerinden çıkan bilgileri yeniden dinlemeye koyuldu. Vatö, onun yaşamı... yaratıkları... başka dünyalar!
Bilgisayarlar, bu kez, başka bir haberi çevirdiler:
— Oraya bir kurtarma ekibi gönderdik. En kısa zamanda, seni Vatö'ye getireceğiz. Dayan!...
Âya'nın içinde bir şeyler kaynaştı. Öfke ile yerinden kalktı. Bu sebepsiz duygularına kendi de şaştı. Acele diğer bölmelere geçti. Jüsor'un bulunduğu odaya girdi.
Uzaylı, kapsülünün içinde derin bir uykuda görünüyordu. Âya, onu kaybedeceğinden dolayı üzüldü, bu kez. Hiddeti, belki de... İlk defa yalnızlıktan kurtulması, gene yalnızlığa itilmesiydi. Üzüntüsü ise... bu yalnızlığın, sonsuza dek, peşinden ayrılmamasıydı. Jüsor'un soyundan olanlar gelecek, onu götürecek... ve Âya, bilinmeyen bir gelecekle başbaşa kalacaktı.
«Onu vermem!» diye düşündü. İznim olmadan götüremezler! Gemilerini yok ederim... Silâhlarını kullanamaz şekle sokarım! Ama onu bırakmam!» Yatağına dönerken, başka bir fikir geçti zihninden:

«Onun buraya gelişi, Ayos'tan da farkedilmiş olmalı!» dedi kendi kendine.
«Bu suskunluğumu nasıl yorumlarlar acaba? Bir göktaşı, ya da herhangi bir uzay olayı ile sorularını geçiştirebilir miyim? Gözlemevleri, gemideki atom patlamasını saptamışlardır. Onları nasıl kandırabilirim?»
Bilgisayarların haberleri çevirmesini izledi yeniden. Oturdu. Kapsülden çıkalı beri, ilk kez, kendi başına karar verdi. Ve... bundan da gurur duydu!

Jüsor, yorgun bedenini sürükleye sürükleye laboratuvarın içinde dolaşıyordu. Buranın yapısına, tekniğine hayran kalmıştı. Gördüklerini belleğine yerleştirmeye çalışıyordu. Öğrenme yeteneği çok yüksekti. Unutma gücü ise çok azdı. Bir bilgisayar gibi çabucak her şeyi kavrıyordu. Bahçeye benzer bir yerden geçti. Vatö'de olmayan sayısız bitkiyi, saydam kapsüllerin içinde izledi. Duyguluydu da... etkilendi onlardan. İster istemez, kendi gezegenini ansıdı. Üzülür gibi oldu. Eğer gönderdiği haberi alır ve kendisini kurtarırlarsa... bu haliyle... çalışmasına izin vermezlerdi. Belki yaratıcı yeteneğinden faydalanırlar... tecrübelerinden yararlanırlar... fakat uzaya açılmasına izin vermezlerdi.
Üzgün bir tavırla önüne gelen şeylere tutuna tutuna ilerledi. Bölmelerden geçerken, nelerle karşılaşacağını bilmediği için heyecan duyuyordu. Saydam kubbeli gözlem odasına ulaşınca durdu. Kırmızı-mor güneş, buz çölleri üzerinde nefis bir görünümdeydi. Âya, bir yığın aygıtın önünde oturmuş ,onları kullanıyordu. Yüzü düşünceliydi... Belki tedirgindi de... Bir şeyi, dikkatle gözlüyordu.
Jüsor, bir-iki adım daha attı. Âya sıçradı, başını çevirdi. Gözlerinde derin bir keder vardı. Dikkatle yabancıyı inceledi.
— İyileştin mi? diye sordu.
Tekrar önündeki ekranlara baktı. Bazı düğmelere bastı. Yerinden kalktı. Yumuşak bir tavırla, onun yanına gitti. Kıvrık pençelerinden beklenmeyen bir yumuşaklıkla ona dokundu.
— Yaraların nasıl? Ağrıların geçti mi?
Bu sözleri, şu anda Jüsor'un anlamasına imkân yoktu. Fakat Vatö'lü az çok, bir şeyler çıkarmaya gayret etti. Aynı anda, bir sinyal, duyularını harekete geçirdi.
— Beni çağırıyorlar! diye soludu. Geldiler... Arkadaşlarım geldiler.
Sinyalleri yayan aygıta doğru kıskacını uzattı. Âya, ona engel olmaya çalıştı. Jüsor, şiddetle onu itti.

Âya, geriye doğru dengesini kaybetti. Aygıtlara çarptı. Bir kez daha ona güvenmenin, kötü sonuç verdiğini düşündü.

Jüsor, heyecanla sinyalleri dinliyordu. Onların ne dediklerini anlıyordu, ama nasıl cevap vereceğini bilmiyordu. Âya'ya baktı ve onu incitmiş olduğunu anladı. Sarı gözlü, kızıl tüylü yaratık öfke ile kendisini süzüyordu.
— Kötü bir niyetim yoktu! dedi alçak bir sesle. Fakat onlar da benim soydaşlarım... Gitmeliyim buradan... Tüm ömrümü, bu laboratuvarda geçiremem! Tabiî eğer, sakatlığım can alacak derecede değilse...
Bilgisayarlar ,onun sözlerini Âya'nın diline çevirdiler. Sintu-4M'linin bakışları saydam kubbeye döndü. Yüzü anlamsızdı. Bir süre düşündü.
Jüsor, tekrar sinyalleri dinledi.

— Bırak onları! diyerek Âya'ya yaklaştı. Aygıtları niçin bozuldu? Neden güçlerinin dışında bir kuvvet ,onları yörüngede tutuyor? Gezegene nasıl oluyor da inemiyorlar?

Âya, sarı gözlerini Jüsor'a dikti. Aygıtları ve sinyalleri umursamaz görünüyordu. Aklından geçen şeylerin tehlikeli olduğu belliydi.

Jüsor; tiz bir sesle:

— Buradan gitmeliyim! diye bağırdı.

Birden, Âya'nın elinde, şimdiye dek görmediği bir aygıt belirdi. Fısıldar gibi.

— Git öyleyse! diye söylendi.

Jüsor'un bedeni, şiddetli bir titreşimle sarsıldı. Vatö'lü, bir anda kendini kaybetti. Boylu boyunca, gözlem odasının zeminine serildi.

Âya, donuk yeşil ışığın altında bir süre ilerledi. Camlı bölmenin önünde durdu. Sonsuz uykularına dalan ataları, canlı gibi görünüyorlardı. İçlerinden biri... babaannesi Sumra... Yüzlerce Sintu-4M yılını bu uçsuz bucaksız çöllerde geçiren yaratık. Ne denli huzur içinde görünüyordu!

Âya, buraya büyük bir istekle gelmişti. Fakat şu anda, derin bir huzursuzluk duygusuyla doluydu. Sumra'nın özel anılarını dinlemek aklına gelmişti. Babası Dunax, kızının hep, kendi annesine benzediğini söylediğine göre... bu benzerlik nerede başlıyor ,nerede bitiyordu?

Duvardaki düğmelerden birine bastı. Salonu ince bir ses doldurdu. Sumra, buradaki yaşamını... Birbirine benzeyen günlerini anlatmaya başladı. Âya, büyük bir dikkatle onu dinledi. Bazı sözlere dalıyor, sırayı kaçırıveriyordu. Fakat büyük bir gerçek vardı karşısında. Sumra, idealleri uğruna, ömrünü bu kupkuru yerde geçirmişti.

Aygıtları durdurdu. Babası ,annesi ve kardeşinin bölmesine geçti. Küçük Sintu-4M'li, yavaş yavaş büyümeye devam ediyordu. Yanındaki bilgisayarlar ise, uyandığı zaman gerekli olacak bilgileri, şimdiden ona öğretiyorlardı.

Âya, biraz öteye geçti. Başka bir uyku kapsülünde yatan Jüsor'un yanında durdu. Uzaylı, derin bir uykudaydı. Yanıbaşına oturdu. Uzun uzun onu seyretti.

Onunla konuşma gücüne sahipti. Babası gibi onu da yarı uyandırabilirdi. Böylece, gerçek düşüncelerini de öğrenmiş olurdu. Çünkü bilinçaltı, böyle zamanda rahatça açığa çıkardı.

Bazı düğmelere dokundu. Jüsor'un soluk alışları hızlandı. Kısa zamanda uyku ile uyanıklık arası duruma geldi.

— Nasılsın? diye sordu Âya.

Vatö'lünün cevabını, bilgisayarlar çevirdiler.

— Çok hastayım... Bedenimdeki arıza gittikçe ilerliyor... bu, beni ölüme kadar götürür.

— Sana nasıl yardım edebilirim?

— Ancak Vatö'lüler bunu bilebilirler. Ne aygıtlar, ne de ilâçlar, senin laboratuvarında yoktur.

— İstediğin ilâcı yapabilirim. Yeter ki... formülünü söyle bana!

— Formülleri bilemem.

— Seni onlara bırakırsam... ne denli yalnız kalacağım, biliyor musun?

Jüsor, bir zaman cevap vermedi.

— Bunu düşünmemiştim. Burada yalnız mısın?

Bu kez, Âya sustu. Derin bir soluk aldı.

— Ne pahasına olursa olsun, seni bırakmak istemiyorum.

— Yörüngede hapsolan arkadaşlarımı kurtarmaya, başkaları geleceklerdir.

— İznim olmadan ne bu gezegene bir yaratık inebilir, ne de laboratuvara bir canlı girebilir.

— Güçlü silâhlar, Vatö'de yok mudur sanıyorsun? Elbet seninle başa çıkmanın yolunu bulacaklardır.

— Ayos'lular beni korur!

— Ayos'lular? Bu davranışından onların haberi var mı? Yoksa beni onlara... deney için mi saklıyorsun?

— Hayır! diye yerinden sıçradı Âya. Yok öyle bir şey... olamaz!

— Olanları bilmediklerini söyleme... inanmam! Mutlaka haberleri olmuştur.

Âya, gözlerini bir noktaya dikti.

— Evet, olmuştur; En kısa zamanda, bana soracaklardır. Ve... yalanımı anlarlarsa...

— Cezası nedir?

— Uyku kapsülü...

— Bunun anlamı nedir?

— Uyku kapsülüne giren, bir daha uyanmıyabilir!

— Benim için de böyle mi düşünüyorsun?

Âya'nın pençesi bir düğmeye doğru uzandı.

— Hayır... diye mırıldandı. Senin tüm düşüncelerini sileceğim... Bize ait bilgilerle dolacak belleğin. Sadece beni tanıyacaksın... Vatölüler gelseler bile... oraya dönmek istemiyeceksin!

— Öleceğimi bildiğin halde... kısa bir arkadaşlık olacak bu...

— Hayır... sayısız yıllar sürecek...

— Kendi kendini aldatıyorsun... Çok kısa olacağını biliyorsun... inanmıyorsan, kayıt aygıtlarını incele. Bünyemin, daha ne kadar dayanacağını sanıyorsun?

Âya, üzgün bir tavırla yerinden kalktı. Kıvrık tırnaklı ellerini ovuşturdu. Uyku kapsülünün birkaç kez çevresinde dolandı. Jüsor doğru söylüyordu.

— Yalnızlığın da... benim için ölüm olduğunu anlıyabiliyor musun? diye sordu. Babam Dunax, bu fikrime çok kızacak, biliyorum... Fakat yaradılışımda oluşan bir hata, beni büyükanneme benzetmiş. Demin onun anılarını dinledim. Eğer büyükbabam olmasaydı... eminim... o da, bu yalnızlığa dayanamazdı.

Jüsor, dinliyordu sadece. Aya, ne yapacağını bilemez halde bir zaman salonda dolandı. Sonra dar koridora doğru ilerledi. Asansörle gözlem odasına çıkarken, yeni olaylara kendini hazırlıyordu.

Âya, gözlem aygıtının başında oturuyordu. Gözlerini teleskopa ayarlamıştı. Gözlem odası, kendi çevresinde tam bir tur attı. Sayısız ekran, renk renk duyurdu algılarını. Başka sinyaller, başka belirtiler gösterdi.

Hepsini okudu... Kendince bir anlam çıkardı. Sonra, Ayos ile bağlantı kurduğu aygıta dalgın dalgın baktı. Israrla, Sintu-4M'de neler olduğunu soruyorlardı... Onlara inandırıcı cevaplar vermeye çalışıyordu... Fakat biraz önce gelen duyuru, başka bir fikri iletiyordu. Ayos'un bilginler kurulu, yetenekli bir kişi olan Dunax'ın uyandırılmasını; onun deneylerinden yararlanma yoluna gidilmesini istiyordu. Bu demekti ki, yörüngede dönüp duran yabancı uzay gemisinden haberleri vardı. Onların sinyallerini almışlardı ve değerlendirmişlerdi.

Âya, babasını uyandırmazsa ne olacağını düşündü. Ayos'tan bir grup bilgin gelecek ve zorla idareyi ele alacaklardı. O zaman, Jüsor'un da farkına varılacaktı. O... belki de o zamana kadar... ölecekti.

— Yegâne arkadaşım! diye içini çekti Âya. Hayır, o benim arkadaşım olmadı hiç bir zaman! O bir yabancıydı... ve kendi gezegenine dönecektir. Buradaki anılarını unutacak... Ben de belleğinden silineceğim!
İçi burkuldu. Üzüldü. Buna rağmen, özgürce verdiği başka bir kararla önündeki aygıta uzandı. Vatölülerin anlıyabilmesi için elektronik beyinleri ayarladı.

— Jüsor sağdır... ve biraz sonra... yanınızda olacaktır! dedi. Onun iyileşmesi için elimden geleni yaptım... siz de yapınız!

Pençesi bir düğmeye uzandı. Yeraltı salonundan özel aygıtlarla yüzeye çıkan Jüsor'un uyku kapsülü, uzay laboratuvarından boşluğa fırlatılıverdi. Âya, aygıtları süratle gözden geçirdi. Zamanı öyle ayarlamıştı ki, uzaylı, çok kısa bir süre içinde, arkadaşları ile buluşacaktı.

Âya, onu atmosfere fırlatırken, uyku sistemini normale çevirmişti. Vatölü, soydaşlarının yanına vardığında, kendine gelmiş olacaktı.

Aygıtların başından ayrıldı. Dinlenme yatağına uzandı. Dönülmez bir yola girmişti, babası ve Ayos'lulara karşı. Şimdi ne yapması gerekecekti?

«Bu tatsız durum yerine, uyku kapsülü en iyisi!» diye düşündü. «Babamı uyandıracak şekilde aygıtları ayarlarım. Artık uyanmasam da önemli değil! Çünkü, özgürce davranışım çok kısıtlı kaldı. Belki Dunax, benim zayıf yanlarımı düzeltir. Eğer duygusuz ve güçlü uyanabilirsem... bir ceza almadan... mümkün mü bu... Bilmiyorum! Bilmek de istemiyorum, artık!»
Duyguları allak bullak olmuştu. Sadece uyumak ve hiç bir şey düşünmemek istiyordu. Bir daha uyanmıyacak olsa bile! Belki tüm kayıt aygıtlarındaki bilgileri silerdi. Kendi belleğini bile temizlerdi. O zaman... ortada hiç bir delil kalmazdı.

Başını elleri arasına aldı. Ve ilk kez ağladı, Âya... Ne denli yalnız ve çaresiz olduğunu, başka hiç bir şey ona bu kadar güçlü hissetiremezdi!

Jüsor, yarı uykulu:

— Çok yalnız o! diye inledi.

Bir Vatölü bilgin, bedenini kontrol ediyordu. Gerekli ilâçlar verilmişti. Dumura uğrayan sistemleri yeniden harekete geçiremeseler bile, sakatlığın ilerlemesi durdurulmuştu.

— Kimdi o? diye sordu başka biri.

Jüsor, ayılır gibi oldu.

— Öyle tatlı... yumuşak... Vatö'de yoktur onun gibi bir yaratık. Ona öyle kaba davrandım ve o... bana öyle candan baktı ki...

Bilginlerin lâcivert yüzleri ciddî görünüyordu. Koyu renk gözleri, dikkatle Jüsor'u inceliyordu.

Yaralı uzay adamı, gemisi bozulduğundan beri başından geçenleri bir bir anlattı onlara. Belleği çok iyi çalışıyordu. Âya, onun zihninden değil geçmişini silmek... kendi soydaşlarının yanına geri göndermişti. Sarı gözlü yaratığın sözleri çınladı kafasında:

«Yalnızlığın da... benim için ölüm olduğunu anlıyabiliyor musun?

Âya, son hazırlıklarını yapıyordu. Tüm sistemleri, otomatiğe bağlamıştı. Biraz sonra, aşağı inecek, uyku kapsülüne girecekti. O, derin bir uykuya daldığı anda, babası Dunax ayağa kalkacaktı. Onunla yüzyüze konuşmaya cesareti yoktu. Kısa bir zaman için ilân ettiği özgürlüğünün bedelini ödeyecekti. Hem de ağır bir şekilde...

Gözlem odasından çıkmak üzereyken, bir zamandır alıştığı sinyalleri duydu, şaşırdı.

«Hâlâ gitmediler mi?» diye düşündü.

Bilgisayarlar, bu kez, Jüsor'un sesini ilettiler ona:

— Âya, beni duyuyor musun?

Âya, heyecanlandığını hissetti. Bir düğmeye bastı. Bekledi...

— Âya... benimle Vatö'ye gelmek istemez misin? Gerçi senin yapına biraz ters düşecek bir yer... ama diledikten sonra... akıllı bir yaratığın, yapamıyacağı şey yoktur!

Âya, başının döndüğünü sandı. Bu, öylesine beklenmedik bir şeydi ki...

— Görevim... diye kekeledi.

Jüsor'un cevabı kesindi:

— Görevini sürdürecek başka kişiler de bulunuyor. Uyku kapsülüne girdikten sonra... bunu zaten düşünmeyeceksin! Hem... senin yerinde büyükannen olsaydı... umarım, o da, böyle davranacaktı.

Âya, başını salladı:

— Evet... umarım!

— Benim için tehlikeyi göze aldın... Bundan sonra... sana uzun bir ömrü de ben garantiliyorum. Bulunduğun yerden bambaşka bir gezegende... yepyeni... ummadığın dostlar arasında bir yaşam!

Jüsor'un sesi ile birlikte, bilgisayarlar da sustular. Âya'nın gözlerinde bu kez, sevinç, mutluluk yaşları parlıyordu. Karar vermek için beklemenin bile anlamsız olduğunu düşündü. Zaten, uzun zamandır bunu özlemiyor muydu?

— Geliyorum! diye uzay taşıtının bulunduğu bölmeye doğru koşarken, öze dönüşünün de ilk anlarını yaşıyordu.

□

• bilim - kurgu dünyasından

* 12. Uluslararası Bilim-Kurgu Filim Şenliği Temmuz ayı içinde Trieste'de düzenlendi. On uzun ve oniki kısa filmin katıldığı yarışmada, Brian W. Aldiss (İngiltere), İvan Bociorov (Rusya), Danielle Delorme (Fransa), Kenneth Hartford (A.B.D.) ve Alessandro Blasetti (İtalya) den oluşan bu yılki seçici kurul büyük ödülü «The Sand Glass» adlı Polonya filmine verdi. Kurulun özel ödülünü «The Silence Of Dr. Ivens» adlı filimle 1920' lerde yaşamış bir dişi yapma canavarın serüvenlerini anlatan «Miss Golem» adlı filim paylaştılar. En iyi erkek oyuncu ödülü «It's Alive» adlı Amerikan filminin oyuncusu John Ryan'a ve en iyi kadın oyuncu ödülü ise «The Silence Of Dr. Ivens» filminin genç oyuncusu Jana Bolotlava'ya verildi.

* Yazar ve bilim adamı Dr. Isaac Asimov'un ünlü robot öyküleri üzerine kurulu bir TV dizi filminin hazırlandığı ve ayrıca bizde Çelik Mağaralar (The Caves Of Steel) adı altında yayımlanan yapıtının da filme alınacağı söylentiler arasında.

* İki Beyinli Adam (The Terminal Man) ve Uzay Mikrobu (The Andromeda Strain) adlı yapıtlarından tanıdığımız Michael Crichton bu kez, bir başka romanını konu olarak alan «Westworld» adlı filmin yönetmenliğini yaptı. Şu sıralarda Amerika ve Avrupa'da gösterilen filim büyük ilgi uyandırmakta.

* Sessiz sedasız TRT programlarından kaldırılan Uzay Yolu (Star Trek) Amerika, Avrupa ve Avustralya başta olmak üzere bütün dünyada güncel bir konu olma durumunu sürdürüyor. Altı yılı aşkın bir süredir bu dizide yeni bir filim çevrilmemesine karşın, Trekkies adı verilen hayranları gün geçtikçe azalacağına çoğalmakta. İşte bunu doğrulayan son birkaç haber: Bundan bir süre önce Amerika'da çizgi filim olarak hazırlanan yeni bir Uzay Yolu dizisinin çok beğenildiğini gören kitap yayımlayıcıları bu kez de 'animasyon' Uzay Yolu'nda geçen serüvenlere el attılar. Alan Dean Foster'in uyarlamalarını kapsayan ilk kitabın adı: «Star Trek Log One». 1974 Uzay Yolu toplantısının büyük başarı kazanması üzerine çeşitli ülkelerdeki organizatörler de buna benzer toplantıların daha sık düzenlenmesi için harekete geçtiler. Örneğin, Eylül ayında hem Almanya'da (Wachtendonk) hem İngiltere'de (Leicester) iki ayrı toplantının düzenlendiği gelen haberler arasında.
Diğer yandan 1975 yılı Ocak ve Şubat aylarında New York'da da iki büyük toplantı daha yapılacak. Bunlardan 14-17 Şubat tarihleri arasında düzenlenecek olan toplantı için katılma ücreti $10, sadece destekleyici üye olmak için ise $5 göndermek gerekiyor. Başvurma adresi: GPO Box 951, Brooklyn, N.Y. 11201, A.B.D.

* Zero Population Growth adı altında nüfus artışını denetlemek üzere kurulan bir örgüt konu ile ilgili olarak bir bilim - kurgu öykü, ya da makale yarışması düzenlemiş bulunuyor. 1000 sözcüğü geçmemesi gereken yazıların, üzerine göndericinin adresi yazılı boş bir zarf ve uluslararası posta cevap kuponu ile birlikte daktilo edilmiş olarak, ZPG, 50 W. 40th St., New York, N.Y. 10018, A.B.D. adresine gönderilmesi isteniyor. Gönderilen yazılar Isaac Asimov ve «Analog» dergisi yayımlayıcısı Ben

Bova tarafından değerlendirilecek. 1 Şubat 1975 tarihine kadar gönderilen yazılar içinde kazanacak olan, örgütün dergisinde ve belki de Analog'da da yayımlanacak; sahibine ise $200 getirecek.

* Birinci sayıda sözünü ettiğimiz Pierre Versins'in Encyclopédie De L'Utopie Et De La Science Fiction adlı yapıtından sonra bir ikinci ansiklopedi Donald H. Tuck tarafından Avustralya'da hazırlanıyor. The Encyclopedia Of Science Fiction And Fantasy adlı bu yapıtın üç ciltten oluşacağı ve birinci cildin satışa çıkarıldığı gelen haberler arasında. Buna göre 286 sayfadan oluşan ilk cilt A'dan L'ye kadar olan konuları kapsıyor ve satış fiyatı A.B.D. de $ 20. İkinci ve üçüncü ciltlerin ise önümüzdeki iki yıl içinde bitirileceği sanılıyor.

* Yurt dışından son bir haber, Nixon yönetimi sırasında başkan yardımcılığı görevini yapmış olan Spiro Agnew'in bir b-k romanı yazmış olduğu merkezinde. Amerika ve Rusya arasındaki kuramsal bir savaşı anlatan romanın birçok basımevi tarafından geri çevrildikten sonra bir kadın dergisi tarafından tefrika edileceği söyleniyor.

* Bu sayıda yepyeni bir öyküsünü sunduğumuz Selma Mine'yi bazı okurlarımız geçen yıl basılan bir kitabından tanıyacaklardır. Milliyet Çocuk Kitapları dizisinde yayımlanan bu yapıt «Uzay Yolu» adını taşıyordu. Gerçekte TV de izlemiş olduğumuz dizi ile uzak yakın hiç bir ilişkisi olmayan bu kitabın ikincisinin hazırlandığını ve yakında aynı yayınevi tarafından satışa çıkarılacağını öğrendik. Genç yaştaki okurlara yönelik bu gibi çalışmaların artması ve onların çizgi romanların başatlığından kurtarılması en büyük dileğimiz; bu yolda önemli bir adım atmış olan Selma Mine'ye tüm çalışmalarında başarılar diliyoruz.

* Giovanni Scognamillo şu sıralarda İspanyolca bir Sinema Ansiklopedisinin çevirisini yapıyor. Méliès'ten Kubrick'e kadar geniş ve ayrıntılı bir biçimde bilim - kurgu sineması ile ilgili bölümleri de kapsayan bu yapıt Arkın Yayınevi tarafından iki ya da üç fasikül olarak yayımlanacak.

* Merakla beklediğimiz «Sahte Uygarlık» adlı romanının basılması gециken Zühtü Bayar da bilim - kurgu ile ilgili çalışmalarını sürdürüyor. Fazıl Hüsnü Dağlarca'dan önce bu konuda şiirler yazmış olduğunu öğrendiğimiz gazeteci ve yazar arkadaşımız çok yakında Giovanni Scognamillo ile birlikte yazı ailemize katılmış olacak.

* Son olarak sizlere 1974 yılı içinde şimdiye dek Türkçe olarak yayımlanmış b-k kitaplarının bir listesini veriyoruz. Yıl sonunda okurlarımız tarafından seçilecek en beğenilen yapıtı dış ülkelerde yurdumuz adına tanıtacak ve sergileyeceğiz.

ÇELİK ADAM		Deniz Yayınları
PLASTİK İNSANLAR ÜLKESİ		Deniz Yayınları
MERİH'TEN GELEN ADAM		Deniz Yayınları
MR. SPAK'IN BEYNİ	James Blish	Altın Kitaplar Yayınevi
MR. SPAK ÖLMELİ	James Blish	Altın Kitaplar Yayınevi
UZAYDA KAYBOLANLAR	Robert A. Heinlein	K Yayınları
MERİHLİLER GELİYOR	Peter Randa	Sander Yayınları
CEHENNEM OTELİ	Roger Sattler	Defne Yayınları
UZAY MİKROBU	Michael Crichton	Uycan Yayınları
YENİ DÜNYALARA DOĞRU	Robert A. Heinlein	Yağmur Yayınları
HAYATTA KALANLAR	J. T. McIntosh	Milliyet Yayınları

• bize gelen mektuplar

Sayın Sezar Erkin Ergin,

'Antares' yeni elime geçti. Coşkunluk içinde baştan sona okudum. Duyduklarımı tezelden kâğıda dökmek geldi içimden.

Yıllardır bilim - kurgusal yapıtları İngilizce olarak izleyenler için Türk Yazınının bu konudaki kısırlığı kaygı verici olmalı. Bu kaygıyı ben de duyardım. 'Astounding', 'Amazing' ya da 'Analog'un koşutu olarak Türkiye'de ne çıkacak diye merak ederdim hep. Bu bakımdan 'Antares'in ilk Türk bilim-kurgu dergisi olarak kitaplığımda seçkin bir yeri olacak. 1971'de çıkan sayı ne yazık elime geçmedi. Bulabilsem çok sevinirdim. İngiltere'de Leeds Üniversitesinde mezuniyet-üstü çalışması yapmaktayım. İngilizce öğretmeniyim. Üniversite içinde bir bilim-kurgu derneğimiz var. Kitaplığımız oldukça geniş. Sık sık bilim-kurgu filmleri oynuyor. Arada bilim-kurgu yazarlarının konuşmaları oluyor. Yine de dernek çok etkin sayılmaz. Ayrıca İngiltere'de her üniversitede bir bilim - kurgu derneği var.

Newcastle-upon-Tyne'da düzenlenen Eastercon'a iki yüzü aşkın üye arasından on beş kişilik bir topluluk gönderdik. Giderlerin yarısı dernekçe karşılandı. Ders durumum elvermediği için ben katılamadım. Son dakika: Haziran başında Asimov İngiltere'ye geliyor. Birçok yerlerde konuşmaları olacak. Görüp dinlemeye çalışacağım.

Burada yeni bir bilim-kurgu dergisi çıkmaya başladı: 'Science Fiction Monthly'. Büyük boyutta (26x40 cm.), bir, yerine göre iki sayfayı kaplayan renkli tablolarla süslü, oldukça özenle hazırlanan bir dergi. Bir sayısını size ayrıca göndereceğim. Özellikle baskısı çok güzel. 'Antares'in baskısına da ilerde değineceğim.

Yine sözünü etmeden duramayacağım. 'Antares'in çıkışını sevinçle karşıladım. Türkiye'den bir arkadaşım gönderir göndermez bir gecem onunla geçti. Gönül ister ki bu öncü dergi, sınırlı sayıda bilim-kurgu düşkününün (düşkünü 'fan' karşılığı kullanıyorum) tekelinde kalmayıp yığınlara yayılsın. Bu, elbette, hem reklam hem de derginin çekiciliğini artırmakla olur. İkisi de parasal konular. Ancak, bu öncü derginin varlığını sürdürmek için elden gelen yapılmalı.

'Antares' ile ilgili değineceğim birkaç nokta olacak. Dergiyi, bir bilim - kurgu dergisi olarak kendi dergim sayıp bunları yazma yürekliliğinde bulunuyorum. (Bilim-kurgu düşkünlüğünde, benim gibi ipin ucunu kaçıranlara 'science-fiction mad' diyoruz biz burada.)

Sözünü edeceğim noktalar önce biçim sonra içerik yönünden olacak. İlk konu, dergiye kapak. Renkli ve ilginç bir tablonun süslediği bir kapağın çekiciliği çok başka olmalı. (İşin parasal yönünden habersiz birisi olarak konunun sözünü ediyorum.) Ankara'da bilim-kurgu ile ilgilenen

sanatçı bulunabilir sanıyorum. İç sayfaları renklendirmek, elbette çok sonranın işi.

Derginin adı ile pek can-ciğer kuzu sarması olduk diyemem. 1971'de çıkan sayı elimde olmadığından, bu adın ne gibi bir çağrışımla dergiye ad olarak seçildiğini bilmiyorum. Ancak, yeni başlayan birinde ya da ortalama bilim-kurgu okurunda bu adın pek göze-gelik ya da kulağagelik olacağını sanmıyorum. 'Vega' ya da 'Sirius' adları belki de daha çok duyulmuştur. Ama bence, bilim-kurgu ile ilgili olmak koşuluyla, Türkçe bir ad bulunsaydı daha iyi olurdu. Bir anda uygun bir ad düşünmek güç. Örneğin, 'Çevren', 'Gökkuşağı' (aynı addaki ansiklopediyi unutursak), 'Göktaşı' ya da 'Amazing' ile 'Astounding'den esinlenerek 'Olağanüstü', 'Olağandışı' gibi. Bunlardan çok daha ilginç adlar bulunabilir. Kimbilir belki de 'Aydabir BİLİM-KURGU' ya da 'BİLİM-KURGU Aylığı' denebilir yalnızca. Hem, bu adın kullanılması, bilim-kurgu sözcüğünün tutunmasında yararlı da olur.

Dergide Türkçe'ye verdiğiniz özeni gönülden kutlarım. Çeviri olmadıkları için, yazılanlar hap aparı Türkçe. Başka yerlerde okuduğum kimi çevirilerde batı kökenli birtakım teknik ve bilimsel sözcüklerden kaçınılamamıştı. (Çeviri konusuna ilerde ayrıca değineceğim.) Yalnız, sizin yazılarınız dışındaki yazılarda Türkçe konusunda daha az özenli olunduğu dikkatimi çekti. Birkaç örnek vereyim: 'Süper-market, telsiz-televizyon, dekor, ekran, efekt, robot, astroit, v.b.' Bunlardan özellikle bilim-kurguyla ilgili olanların yerine Türkçe karşılık bulup kullanmak, 'Antares'in öncülük yapabileceği önemli bir nokta. Bu konuda Türk Dil Kurumu ile ilişki kurulamaz mı?

'Bilim-kurgu' sözcüğü, derginin başlığı altında 'bilim kurgu' (araçizgisiz), dergi içersinde 'bilim-kurgu' (ki bence de uygun olanı), 'Uzay Yolu' adlı eleştiride de 'kurgu bilim' olarak kullanılmış. Tek biçime yönelinmesi yerinde olur görüşündeyim. 'Kurgu bilim' sözcüğü filmlerdeki kurguyu inceleyen anlamı verebileceği, ve 'bilim-kurgu' bir bilim dalı değil de bir yazınsal tür olduğu için 'bilim-kurgu' sözcüğünü benimsemek daha yerinde olacaktır. İngilizce önsözde 'bilim-kurgu' sözcüğünü yerinde bulmadığınızı belirtiyorsunuz: **'Being a dubious translation of the original term, it inevitably brings all the drawbacks of a misnomer, of course.'** diye sözünü ettiğiniz sakıncaları ve sözcüğü neden yerinde bulmadığınızı yazıdan çıkaramadım ,dersem ileri gitmiş olur muyum, bilmiyorum.

İngilizce, büyük ya da küçük harfli kısaltmaları çok kullanan bir dil. Bunlar günlük dilde herkesin anlayabileceği kavramlar haline gelmiş. Oysa Türkçe'de günlük dile girmiş kısaltmaları saysak iki elin parmaklarını aşmaz. Bunun için İngilizce'deki 'sf' karşılığı olarak 'b-k' tutmayacaktır sanıyorum. Bunun yerine 'bilkur' ya da 'bilku' gibi sözcükler kullanmak daha uygun olur mu dersiniz?

Anlayamadığım bir konu da, çevirilerden kaçınırken, dergideki öykülerden birinde ve baştaki süreli romanda yabancı adların kullanılması: Linda, Derek, Stevens gibi. Ay'da geçen bir olayda Türkçe adların geçmesi, yeryüzünün şimdiki koşullarına göre olanaksız görülebilir, ama

'Yüzük', okuduğumuz kadarıyle, herhangi bir ülkede geçebilir görünüyor. Türkçe adlar rahatlıkla kullanılabilirdi. Bir adım daha ileriye gidelim: 'Ayda Zorlu Dakikalar' adlı öyküde, yabancı kişi adları kullanılsa bile, inceleme istasyonuna ('gözlem istasyonu' daha uygun olurdu belki) 'Kıvılcım 1', ay aracına 'Dev 2', ya da uygun görülecek başka Türkçe adlar verilebilirdi. 'Uzay Yolu'nun 'Enterprise'ının 'Atılgan' olarak çevrildiği gibi.

Öznel bir yargı belki ama bilkurseverlerin yazışma adresi de benden pek hoşlanmadı galiba, biraz değişiklik yaptığım için. 'Science-Fiction Fan Club (SFFC)'i çizip yerine 'BKSD' yazdım: Bilim-Kurgu Sevenler Derneği. Bilkurseverler bunu daha iyi anlayacaktır.

Biçim konusunda son bir nokta da, derginin kâğıdını değiştirmeyi düşünüp düşünmediğinizdir. Birinci hamur kâğıdı kapakta kullanıp, iç sayfaları ikinci, giderek üçüncü hamur kâğıda basarak sayfa sayısını, dolayısiyle yazar sayısını artırmak, böylelikle aynı ederde (fiyat) daha oylumlu bir dergi çıkarmak olanağı araştırılmalı.

İçerik olarak da bir-iki önerim olacak. Önsözün İngilizce olması derginin en anlayamadığım yönü. İngilizce bilenler zaten kolayca bilim-kurgu kitapları bulup okuyabildiklerine göre, 'Antares', İngilizce bilmeyen okura dönük olmalı. Bilmiyorum, İngilizce önsözün, herhangi bir bilim-kurgu öyküsünün Antares'te İngilizce aslını basmaktan pek ayrımı var mı.? Okurdan İngilizce bilmesi bekleniyorsa bu da rahatça yapılabilir. Umarım bundan sonraki önsözler Türkçe olur.

Türk bilim-kurgusunda tümüyle yerli yazarlara dayanma düşüncesine ilke olarak katılıyorum. Ancak, bunun, Türkiye'de bir bilim-kurgu geleneği geliştikten sonraki bir adım olduğu kanısındayım. Bilim-kurgunun Batı ustaları (Asimov, Clarke, Aldiss, Wyndham, v.b.) Türk yazar ve okuruna sunulmadıkça, ne beğenisi gelişmiş, eleştirici bir okur kümesi yaratılabilir ne de bilimsel ve kurgusal dayancası olan Türk yazarları ortaya çıkar. Bu durumda, Türk yazar ve okuru bu ustaları tanımak için yapıtların İngilizce asıllarına dönecektir ki Türkiye'de başlatılmaya çalışılan yönelim bu olmasa gerektir. Çeviriler olmadıkça, Türk yazarı, üzülerek söylüyorum, 'Ayda Zorlu Dakikalar' gibi kurgu olarak zayıf, anlatım olarak başarısız yapıtlar ortaya koyacaktır. Yalnız çeviriye özgülenmiş bir dergi savunucusu değilim. Ne ki, her sayıda Batılı ustalardan bir-iki öykünün bulundurulmasının, Türk bilim-kurgu okurunun eleştiri anlayışı ve beğenisine büyük katkısı olacaktır.

Derginin en zevkle okuduğum bölümü 'Yüzük' oldu. Bir kişiyi buyruğu altına alan yeryüzü-dışı (extra-terrestrial) bir yaratık, buluş olarak, bilim-kurguda yeni sayılmasa da, öykü ,anlatımın açıklığı, özellikle öykülemenin akıcılığı ve deyimselliği yönünden övgüye değer. 'Deyimsellik' sözcüğü ile demek istediğim şu: Bu bölüm, çevirilerde çoğu kez yokluğunu duyduğumuz, Türkçe'ye özgü, ona asıl canlılığını veren deyimsel anlatımdan soyunuk değil: 'Çığırından çıkmak', 'kolundan tuttuğu gibi kapı dışarı etmek', 'sigara tellendirmek', 'ayaküstü atıştırmak', 'bira, köpüksüz tarafından', v.b. 'Gezegen'i ilginç buldum. 'Ayda Zorlu Daki-

kalar'ın anlatımı zayıf, dili özensiz, sonunda verilen neden hiç de inandırıcı değil. İkinci Güneş'te akıcı anlatımın dışında birşey yok. Olay iki tümceyle de verilebilirdi.

Kitap tanıtmalarında olayın sonunun verilmemesi yerinde bir tutum. Umarım bundan sonraki sayılarda 'Uzay Yolu' dizisinin filmleri, oynadıkça eleştirilir. İngiltere'de önceleri 'Atılgan'ın birkaç serüvenini seyrettik. Bir yığın saçmalığa rastlamadık da değil. Örnek olarak, böylesine gelişmiş bir teknik bilimde yumruk yumruğa bir sürü kavganın olması. Düşündüren değil seyrettiren serüvenler çoğunlukla. Ancak bir düzeyde seyirciye dönük. Son günlerde oynatılmaz oldu Uzay Yolu. Onun yerine, İngiliz seyircisinin yıllarca seyrettiği 'Doctor Who' adlı film dizisini her hafta 25 dakika olmak üzere seyrediyoruz. Uzay Yolu'nun sakatlıkları onda da var. Bir de, BBC'nin olanakları çok geniş olmadığından sınırlı bir yapım oluyor ancak. Yine de hiç yoktan iyi.

Son değineceğim konu yine çeviri olacak. Ustalardan çevirilerin kesinlikle gerekli olduğu görüşündeyim. Düşündüren özeleştiriye yönelten seçkin öyküler, Türk bilim-kurgu okuruna çok şey kazandıracaktır.

İngiltere'deki çalışmam haziran (1974) sonunda sona eriyor. Sürenin bir yıl daha uzatılması sözkonusu. Uzatılırsa, Eastercon'a 1975'te ne yapıp yapıp katılacağım. Antares'e de birşeyler yazabilirim belki bu konuda. Radyoyla televizyondaki kimi bilim-kurgu program ve oyunlarını banda alıyorum. Dönüşümde, uygun olanları BKSD (SFFC) fonoteğine aktarabiliriz.

İlk Türk bilim-kurgu dergisini görünce coşkuya kapıldım. Mektubun uzunluğunu bağışlayın. Derneğe buradan herhangi bir konuda yardımım olabilirse çok sevinirim. Sürem uzatılırsa kesin adresimi size gönderirim. Uzatılmazsa temmuz ayında Ankara'dayım.

Evren dolusu selâm, saygı...

Hüseyin İÇEN

Leeds, İNGİLTERE.

Yer darlığı nedeni ile sorularına çok kısa karşılıklar vermek zorundayım, Hüseyin! (Daha geniş bilgi almak isteyenler 272456 «S. Erkin Ergin» Ankara, ya da 493047 «Zühtü Bayar» İstanbul telefon numaralarını deneyebilirler.) Şimdilik, dergiye kapak yerine, kâğıdın birinci hamur olarak kalması, çekicilik yönünden daha kılgın ve etkili bir yol gibi gözüküyor. Kaldı ki, kapağı ya da iç sayfaları resimlendirecek sanatçılardan da henüz yoksunuz. İngilizce bölüm ise, salt Türkçe bilmeyen, yabancı bir azınlığa yöneltilmiştir, ve bunda da amaç, aynı dili olmasa bile aynı konuyu konuşan grupları birbirine yaklaştırmaktır. Bilim-kurgu sözcüğünü dilimize kazandıran Orhan Duru ile ilgili sözlere gelince: Science fiction zaten İngilizcede, oldukça uyduruk ve basma-kalıp bir terim olarak kabul edilmektedir. İş böyle olunca aslına sadık kalınarak yapılan bir çevirinin pek anlamı kalmıyor ,aynı hatayı bir bakıma biz de yapmış oluyoruz. Söylemek istenilen buydu. Öykülerde geçen yabancı adlar ve çeviri sorununa ise, gelecek sayıda Zühtü Bayar'la yapılan bir söyleşide değinilecek. Bandlar için SFFC, pardon, BKSD adına şimdiden teşekkürler, Hüseyin!

antares

BİLİM – KURGU ★ SCIENCE – FICTION

ANTARES 4 Edebiyat ve Kültür Dergisi Güz 1974

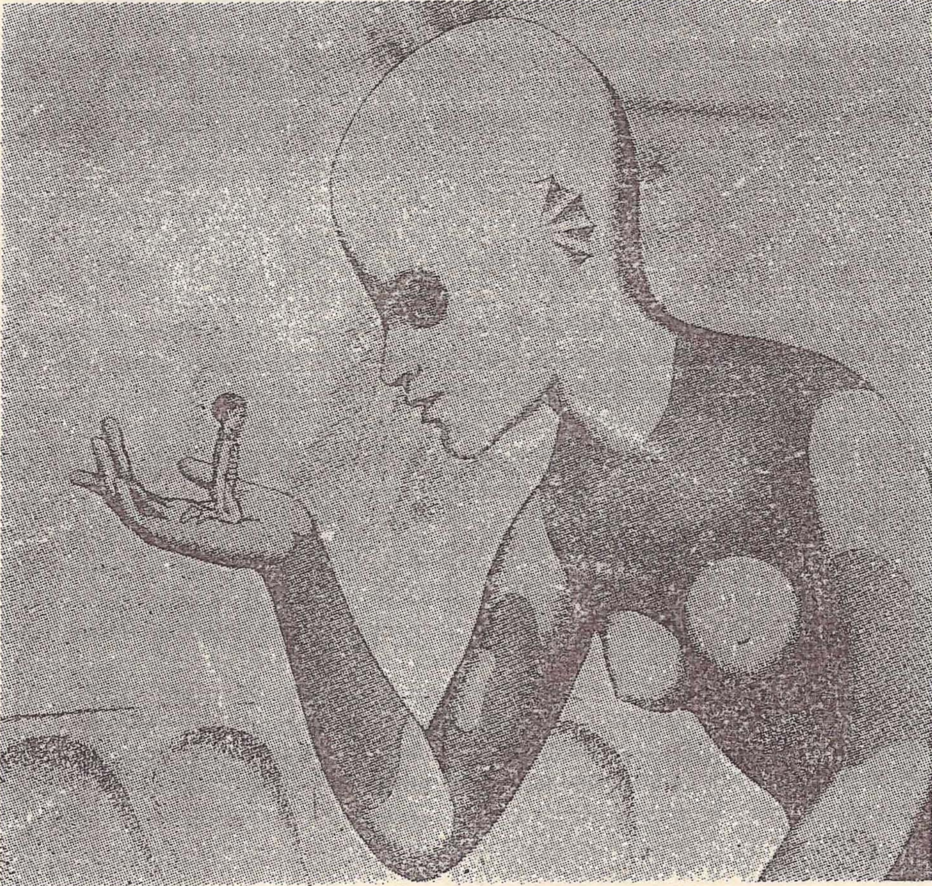
Sahibi ve yazı işleri sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 10.— TL. Altı sayılık abone 50.— TL. Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

bu sayıda,

Zühtü BAYAR yanıtlıyor : Bilim - Kurgu mu? Fantastik Gerçekçilik mi?

İÇİNDEKİLER

droplets

Here goes! Take up your umbrellas and join the party!

Dear Mr Ergin,

Many thanks for the copy of Antares which arrived the other day. As you will probably expect I cannot read Turkish, but I must say I read your English Summary with great interest and I am delighted to hear how well the science fiction scene seems to be going in Turkey. I hope we can meet one day, and in the mean time

I hope you will continue to send me copies of Antares. **Christopher PRIEST**

1 Ortygia House 6 Lower Road, Harrow, Middlesex, UK.

I'm glad to know about your interest in Antares, Mr. Priest. In fact I would be much happier, if we can see each other in one of the conventions. How about the Trieste Film Festival in '75? I don't dare to mention Aussiecon since it seems to be a too distant dream, though it's one worth following.

Dear... uh... Sezar? Ergin?
Unaccustomed as I am to Turkish Fanzines or the language. I am very much at a loss with ANTARES. And I regret this, because it is such a finely made zine. Neat, clean, attractive.
Yes sir, Merhaba Dostlar! yourself (that MUST be HELLO AND BEST WISHES, FRIENDS!)
Just on the odd chance that I may meet a Turk, I'm saving this issue, for translation! At the moment, the chances are bleak. In fact, your piece of the world is in some disrepute around here, not just YOU, but Greece and Cyprus as well, and I hope you may soon have peace and rapprochement (even as your not - far - away neighbors, the Arabs and Israelis, desperately need peace.)
Really, Sezar, it is MOST irksome to see familiar names (authors, films, etc) scattered thru the issue and be impotent to know what it is all about. Nevertheless, there does come through (and most ably abetted by your foreword) a companionate feeling. If nothing else brings about a worldwide community, maybe the community of **minds** will do it, and is it not remarkable and wonderful that Fandom, our

---

The photos in this issue on pages 1, 27 and 29 are from the film «La Planete Sauvage». Reprinted by permission of GRAPHIS magazine, published by Walter Herdeg, Zurich (Switzerland) Inner pages artwork by Tarık Erguvan, and Serap Özkan.

Own Fantasy Fandom, may be an essential in that community! Perhaps one day your ANTARES may be multilingual (imagine - sections in Turkish, English, French, Russian Arabic, Hebrew - it boggles the mind! Not to mention the pocketbook). THEN, a group of interested fans could get together to put out translations. Goodness, you may have developed a veritable Frankenstein monster here...
In any event, thank you for treating me to ANTARES; it IS a treat, and an issue I shall certainly save, and even savour, for what it promises. Best wishes and good fortune — — **Ben P. INDICK.**
PS Would you believe it, I do know a Turk! He is an elderly customer of our pharmacy - my business - an old reprobate and a delightful one, who frequently brings me Turkish pastries. He is multi - lingual, and I shall try to have him do at least a few paragraphs for me one day. At which time, I shall write you again...
428 Sagamore Ave, Teaneck, NJ 07666, USA.

A transfusion would sure liven up my Frankenstein monster, Ben! Know any Greek fen interested in blood brotherhood?

Sezar,
I have to admit I was flabbergasted when ANTARES appeared in the mail. My Turkish is virtually non-existent (so far I have managed to discover a conjunction: ve, and a number of words of obviously French etymology (for example, roman for novel). I guess en iyi means the best, or possibly years best. Anyway, I'll send off for a Turkish grammar and dictionary first chance I get. (Hey, Dikkat must be «beware» or «danger» right?) Come to think of it, I almost bought a Turkish grammar in Paris last month. Should have had more foresight.
I guess I'll have to limit my comments to pages 2 and 3 of the Mart (March, I presume) issue, since that's all I can actually read.
First of all, I don't like the use of the term «revolutionary» in connection with Von Däniken's books. The ideas presented are almost entirely old hat in both science and science fiction, and the books are full of huge errors. For example, in **Chariots of the Gods** he gives a totally incorrect figure for the orbital period of Venus. And there are many more errors, which I would enumerate if my copy of the book were not 2500 miles away.
On the other hand, if the books have sparked a surge of interest in science fiction in Turkey, great! Hopefully that will lead to serious study of science, and an undersanding of how ridiculous the charges Von Däniken aims against serious students of nature are. Regretably, this hasn't happened in the US.
I am constantly amazed at the fluency of other people in English. I wish some of the staff members on the base newspaper had your command of the language. I speak only one foreign language myself, and that very haltingly (Frech).
In closing, let me congratulate you on your decision to limit your stories to Turkish writers. I hope someday to see a book of Turkish sf, along with one of Icelandic sf, Tagalog sf, etc. Science fiction as a whole can only benefit from this.
Thanks very much for ANTARES

D. Gary GRADY

PS: The American phrase is, «Nothing ventured, nothing gained.» Minor point.
USS DEWEY (DLG-14), FPO NY 09501, USA.

Thanks for the encouraging words Gary! Seems you have a talent yourself! Anyway, I think I must do something for the translation-hungry readers I have here. Or would they just listen to you?

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

(Çıkan bölümün özeti: Bir demir döküm fabrikasının temsilciliğini yapan Mark Spencer, Linda adında bir kadınla yaşamaktadır. Tek başına haftasonu gezintisine çıktığı bir gün Mark yolda bir yüzük bulur. Yüzüğü parmağına geçirdiği an bayılan Mark daha sonra tüm uğraşmalarına karşın onu parmağından çıkaramaz. Durumdan kimseye söz etmeyen Mark, ertesi gün yepyeni bir sorunla karşılaşır. Parmağındaki aslında bir yüzük değil, dünyadışı asalak bir canlıdır. İşin kötüsü, Mark'ın düşüncelerini okuyabilen bu yüzük biçimindeki yaratık yavaş yavaş onu ve davranışlarını kendi denetimi altına almaktadır. İstemediği şeyleri yapmağa zorlanan Mark, durumu Linda'ya da açıklayamamaktadır. Ancak bu arada yüzüğün içkiden olumsuz yönde etkilendiğini bulgular ve bundan yararlanarak ondan kurtulmaya çalışır. Kendine soyguncu süsü vererek polis tarafından tutuklanmasını sağlar. Tasarısı umduğu gibi yürümez ve ertesi sabah Linda'nın da yardımı ile serbest bırakılır. Artık tamamen yüzüğün denetimi altına girmiştir. Linda'yı tek başına eve yollar ve kendisi yüzüğü ilk bulduğu yere gider. Orada, çalılar arasında gizlenmiş cansız bir yaratıkla karşılaşır. Bu insanımsı yaratığı da alarak koruluğun uzak ve ıssız bir yerinde gizemli bir aracın içine taşır. Aracın içinde küvete benzer bir yere kendi kendini hapseden Mark, daha sonra yüzüğün parmağından ayrılmış olduğunu farkeder. Bir süre sonra kapalı olduğu yerden kurtulmayı başarır ve kendini bilmez bir durumda oradan uzaklaşır. Kendisini bulup bir hastahaneye getirirler. Uzun bir tedavi sonucu kendine gelir; ancak kimliğini ve olanları anımsayamamaktadır. Doktorlarla birlikte kim olduğunu saptamaya çalışırken, bir gece kaldığı odaya bir yabancının girdiğini sezinler. Kendisini öldürmek isteyen bu yabancıyı görünce, Mark büyük bir yılgıya düşer. Kurtulduğunu sandığı yüzüğü parmağında taşıyan bu yabancı, kendisidir, çünkü.)

Bir karabasandan kurtulmanın en güvenilir yolu uyanmaktır. Ama, ya uyumuyorsanız?... Ya o karabasanın sizi bir an bile rahat bırakmayan gözleri, sizi duyan kulakları, sizi her yerde adım adım izleyen ayakları, ve de sizi öldürmek isteyen elleri varsa... Sabahleyin kalkıp yüzünüzü yıkamak için gözgünün karşısına geçtiğinizi düşünün. Siz kıpırtısız gözgüdeki görüntünüze bakarken, görüntü birden canlansın ve kolları gözgünün yüzeyinden geçip elleri boğazınıza uzansın. Ne yaparsınız?... İşte ben de aynı şeyi yaptım: Avazım çıktığı kadar bağırmaya, yardım istemeye çalıştım. Fakat yüzüme bastırılan kloroformlu bez ve yastık sesimi boğuyordu. Kloroformu solumamaya çalışarak debelenmeye başladım bu kez. Kulaklarım zonkluyor, başım uğulduyordu. Ciğerlerimdeki hava tükenmişti.

Kendimden geçmek üzere olduğumu sandığım bir anda yüzümdeki yastığın hafiflediğini ve bezle birlikte yana kaydığını farkettim. Gözlerimi açtım, az önce üzerime eğilip beni boğmaya kalkan görüntü yok olmuştu. Gördüklerim düş müydü diye usumdan geçirirken birden üstünde yattığım karyolanın kuvvetle sarsıldığını sezdim. Başımı kaldırınca ayakucumda iki adamın kıyasıya boğuşmakta olduklarını gördüm. İkisi de beyaz önlük giymişti. Yarı karanlıkta hangisinin kurtarıcım, hangisinin beni öldürmek isteyen olduğunu kestiremiyordum bir türlü. Güçlükle toparlanıp yataktan kalkabildim sonunda. Kulaklarımdaki uğultu hafiflemiş olduğu için şimdi boğuşmanın gürültüsünü de duyabiliyordum. Boğuşmaya katılacak durumum yoktu. Yapılacak en mantıklı davranış, yardım istemekti. Duvardaki çağırma ziline

uzun uzun bastım. Sonra yalınayak oluşuma aldırmadan kapıya atıldım. Koridora çıktığımda kimseyi göremedim. Koşarak koridoru geçtim ve karşıma çıkan ilk merdivenden basamakları ikişer üçer atlayarak inmeye başladım. Zemin kata ulaştığımda çevreme bakındım. Yine ortalıkta kimse yoktu. Koşup hemen ilerdeki üzeri «personele aittir» yazılı bir kapıdan içeri daldım. İçerisi karanlıktı; el yordamıyla elektrik düğmesini bulup ışıkları yaktım. Arkamdan kapıyı kapatıp sürgüledikten sonra sırtımı duvara yasladım ve biraz soluk almaya çalıştım. Girdiğim yer bir araç gereç deposunu andırıyordu. Bir kenarda tekerlekli yemek masaları, bir kenarda yatak örtüleri, bataniyeler ve bir başka köşede de hastahane personeli için giysiler yer almaktaydı. Tam karşımda yan yana sıralanmış büyük dolaplar ilgimi çekti. Yaklaştım, üzerlerinde birtakım adlar okunuyordu. Birinin kapısına doğru elimi uzattığım sırada oda kapı kolunun kurcalandığını farkettim. Koridordaki birisi içeri girmek istiyordu anlaşılan. Hiç kımıldamadan sessizce bekledim. Kapıyı kurcalayanın gittiğine hükmedince dolap kapılarını birer birer yoklamaya başladım. İlk ikisi kilitli çıktı; üçüncüde ise şans bana güldü ve kapıyı açtığımda içerde bir ceket, pantalon ve de bir çift ayakkabı buldum. Pantolon ve ayakkabı oldukça eskiydi ama işimi görürdü herhalde. Pijamanın altını çıkarıp bulduklarımı üstüme geçirdim. Pantolon bol gelmişti ama paçaları çorapsız olduğumu belli etmeyecek kadar uzundu hiç olmazsa.

Ceketin ceplerini karıştırdığımda az miktarda ufak para bir metro abonman karnesi ve bir de tükenmez kalem buldum. Bundan fazlasını beklememiştim zaten. O an kararımı verdim. Hastahaneden çıkıp Linda'yı bulacaktım. Yukarda bırakmış olduğum ikizim ve onun parmağında gördüğüm yüzük beni allak bullak etmişti Ne düşüneceğimi bilmiyordum. Ancak Linda'yı bulduktan sonra ne yapacağıma karar verebilirdim. Hastahaneden kolayca çıkmanın bir yolunu bulmam gerekiyordu şimdi. Odadaki hastabakıcı önlüklerinden birini giydim. Dışarda kimsenin olmadığı kanısına vardıktan sonra ışığı söndürüp yavaşça kapıyı araladım. Koridora çıkıp tam kapının önünden ayrılacağım sırada ilerdeki bir kapının açıldığını duydum. Hemen arkamı dönüp diz çöktüm. Yaklaşan ayak seslerine aldırmadan ayakkabımı bağlıyormuş gibi yaptım. Ayak sesleri yanı başımda durdu.

— Hey, nöbeti sen mi devralıyorsun?

Yüzümü fazla göstermeyecek biçimde hafifçe dönüp başımı eğdim.

— İyi. Yalnız bir dakika bekleyiver. Yukardan istemişler; birazdan dönerim.

— Oldu!

Yanımdan uzaklaşıp merdivenleri çıkarken fazla vaktimin kalmadığını anladım. Pek eli ayağı çabuk birisi gibi görünmemekle birlikte bu adamın benim odaya gittiği belliydi. Hızla koridorun sonuna doğru yürüdüm. Çıkış kapısını uzaktan gördüğümde durdum birden. Oradan çıkamayacaktım. Kapının yanındaki danışma masasında birisi oturuyordu. Elimi kolumu sallaya sallaya çıkmama göz yumacak değildi herhalde. Hemen geri dönüp sağ yandaki bir başka koridora saptım. Ne yapacağımı düşünürken büyük bir kapının karşısına gelmiş olduğumu farkettim. Üzerinde «Mutfak ve Kiler» yazısı okunuyordu. Ani bir kararla kapıyı açıp içeri girdim. Bu gibi yerlerin ayrı bir çıkışı olması gerekirdi. İçerisi aydınlık olmakla beraber kimse yoktu ortalıkta. Girişteki tabak, tepsi ve fincanların sağda solda dizi dizi sıralanmış olduğu bir bölmeyi geçip, ocak ve fırınların önünden yürüdüm. Sağ yanda bulaşık yıkama aygıtının bulunduğu bir başka oda vardı. Yürümeye devam ettim. İlerde ufak bir yemek odası, sol yanda tuvaletler, aşağı doğru inen bir merdiven ve onun yanında bir başka kapı. Merdiven kilere iniyor olmalıydı. Kapının

önüne geçip durdum. Çıkış burası olmalıydı. Neyse ki üzerinde bir sürgüden başka kilit falan gözükmüyordu. Üstümdeki önlüğü çıkarıp bir kenara bıraktım. Sonra sürgüye abanıp yavaşca çektim; kapı açılır açılmaz sessizce dışarı fırlayıp çevreme bakındım. Sol yanda alçak demir parmaklıklı bir kapı, caddeye açılıyordu. Kilitli kapının üzerinden kolayca aşıp caddeye çıktım. Üşütücü, dingin bir geceydi. Ceketin yakasını kaldırıp ellerimi cebime soktum. Isınmak için hızlı hızlı yürümeye başladım. Sokak lambalarının soluk beyaz ışığı altında arada bir arabaların hızla gelip geçtiğini görüyordum. Bulunduğum caddeyi tanımıştım. Buna göre kentin kuzeydoğu kesiminde, yani evime fazla uzak olmayan bir yerde olmalıydım.

Doktorların dediğine bakılırsa belki de bir aydır evden ve Linda'dan uzak kalmıştım. Linda beni çok merak etmiş olmalıydı. Benim durup dururken ortadan kaybolmayacağımı bilmesi gerekirdi. Yine de beni aramamış olmasına bir anlam veremiyordum.

Yarım saatlik bir yürüyüşten sonra evimin önüne geldim. Pencerelerde herhangi bir ışık belirtisi yoktu; ev tümüyle karanlığa bürünmüştü. Linda'yı gecenin böyle ilerlemiş bir saatinde yataktan kaldırıp onun hiç beklemediği bir anda karşısına dikilmem pek hoşuma gitmiyordu. Ama yapabileceğim başka bir şey de yoktu. Zile dokundum. Zil kısa bir süre çaldıktan sonra bekledim; içerden hiç bir karşılık alamayınca bu kez zile iyice bastım. Kapı zilinin acı acı çaldığını kolaylıkla işitebiliyordum, ama bunun dışında başka ses gelmiyordu kulağıma. Uyku hapı mı içmişti bu kız, ne? Son bir kez zile dokundum. Karşılık yok. Pencerelere baktım, eskisi gibi. O ana kadar Linda'yı evde bulamayacağımı geçirmemiştim usumdan hiç. Yoksa beni beklemekten usandı da... Bunu düşünmek bile istemiyordum; ne var ki, durum ortadaydı: Linda ya evde yoktu, ya da kapıyı açamayacak durumda idi. Kısacası, kapıda kalmıştım. Açkı olmadan eve girebilecek bir delik de yok. Böyle bir durumda ne yapılır? Şaşkın çevreme bakındım. Geceyi nerede geçirecektim? Birden, büromda evin yedek bir açkısını sakladığımı anımsadım. Gerçi büroya kadar gidip gelmem belki sabahı bulurdu, ama başka bir çıkar yol da göremiyordum. Evin önünden ayrılıp büromun bulunduğu semte doğru yürüdüm.

Büromun bulunduğu caddeye vardığımda kentin ışıklı saat kulesi gecenin ikisini gösteriyordu. Yapının giriş bölümüne yaklaşınca yüksek sesle sövüp saymak geldi içimden. Giriş açılır kapanır bir parmaklıkla örtülmüş, üstüne de bekâret kemerlerine yakışır türden bir kilit asılmıştı. Parmaklıklara hırsla sarılıp içeriye seslendim.

— Hey! Kimse yok mu orda?

Aslında içerde bir gece bekçisi olması gerekirdi. Yüzükle başım derde girmeden önce Dimitri diye biri çalışıyordu burada. Zararsız ayyaşın biriydi bu Dimitri. Geceleri çoğu zaman içip sızdığı ve onu uyandırmanın bir dert olduğu söylenirdi. Hatta bazı şakacı arkadaşlar onu her sabah bir kova su ile vaftiz etmenin yeterli olmadığını, vaftiz suyuna bir iki bardak da şarap katılmadan sonuç alınamayacağını ileri sürerlerdi. Seslenişlerim karşılıksız kalınca bu söylenenlere ister istemez ben de inanmaya başladım. Gece yarısı sipsivri ortada kalmıştım.

Gecenin ayazı iliklerime işlemişti; cadde boyunca taban tepmeye başladım. Dumanı ile avunacak bir sigaram bile yoktu. Şu hastahaneden palas pandıras ayrılacak ne vardı sanki? Bu soğukta titreyeceğime, sıcak yatağımda yatıyor olacaktım şimdi.. Sonra aklım başıma geldi. Şu anda o sıcak yatakta benim cansız soğuk bedenim de yatıyor olabilirdi. Acaba beni öldürmek isteyeni yakalayabilmişler miydi? Böyle düşüne düşüne giderken neon ışıklarıyla aydınlanmış bir yerin önüne

geldiğimi farkettim. Afişlere bakılırsa burası bir sinema olmalıydı. O bütün gece peşi sıra dört beş filim gösteren türden. İşte bu iyi bir rastlantıydı. Gişeye yaklaştım. Cebimdeki para bir bilet almaya anca yetecekti.

Gişenin camı kapalıydı; bozukluklardan biri ile camı tıkırdattım. Neden sonra esneye esneye bir baş uzandı. Cam açıldı. Parayı uzattım.

— Bir bilet!

Adam saatine baktı ve başını salladı.

— Program başlıyalı üç saat oldu, dedi, Gişeyi kapattık.

Geceyi açıkta geçirmek istemiyorsam bir şeyler uydurup adamı kandırmak zorundaydım. Aşağıdan almaya karar verdim.

— Bak arkadaş, anlıyorum, dedim. Sen de haklısın. Ama biraz da beni düşün! Gece yarısı karın seni sokakta bırakır, gidecek yerin de olmazsa, sen ne yaparsın?

Hani, pek de yalan değildi söylediklerim. Adam suratıma uzun uzun baktı.

— Pekâlâ, dedi. Uzat bakalım parayı. Senin gibiler de olmasa zaten bu sinema top atar.

Dişimi sıkıp bileti aldım.

Sabah sinemadan çıktığımda sersem gibiydim. Sinemanın yatar koltuğunda uyuyarak geçirdiğim üç beş saat beni daha da bitkinleştirmişti.

Büromun bulunduğu kapıya döndüğümde giriş açılmıştı. Kapıcıyı sabah temizliğini yaparken buldum. Beni görünce önce bir irkildi.

— Hayrola, beyim! Bir şey mi oldu?

Başımı salladım.

— Uykusuz bir gece geçirdim, o kadar. Sana zahmet, şu benim büromun kapısını açar mısın? Açkımı bulamadım bir türlü.

— Tabiî. Buyrun!

Elindeki süpürgeyi bir yana bıraktı ve birlikte asansöre yürüdük. Asansörle çıkarken dönüp yine bana baktı; gözlerinde endişe okunuyordu. Neyse ki, üstümdekilerden çok suratımla ilgilenmekteydi.

— Hasta falan olmadığınıza emin misiniz? Bana dün işe döndüğünüzü söylemişlerdi; ama sizi böyle görmek beni biraz şaşırttı. Merakımı bağışlayın.

Bir an söylediklerine bir anlam veremeden şaşkın suratına baktım.

— Dün işe döndüğümü mü söylediler? Bir yanlışlık olmasın.

— Vallahi bilmiyorum, sizin kattaki odacı sabah bürodan çıkarken görmüş sizi. Mektuplarınız hâlâ aşağıda duruyor, isterseniz getireyim size.

— Kalsın, ben sonra alırım.

Dördüncü katta asansörden çıktık. Kapıcı önden gidip kapıyı açtı.

— Buyrun! Başka bir isteğiniz?

— Şey... Odacı geldiği zaman hemen bana yollayıver.

— Söylerim. İyi günler, beyim!

Kapıyı açıp içeri girdiğimde sandığımın tersine herşeyi yerli yerinde buldum. Odacının gördüğü kimse bir hırsız mıydı acaba? Dolapları, masanın gözlerini karıştırdım. Eksik bir şey yok gibiydi. Evin açkısı bile yerli yerinde duruyordu. Onu cebime atıp masamın başındaki koltuğa çöktüm. Gözlerim masanın üstünde o ana kadar dikkatimi çekmemiş olan bir günceye kaydı. Görünen yüzü iç sayfalardan biri idi. Tarihine baktım; üç gün önceki. Katlayıp bir yana atmak üzereyken bir köşede kırmızı ile çevresi çizilmiş bir yazı gözüme çarptı. Ufak bir de fotoğraf vardı yanında. Ve fotoğraf benim fotoğrafımdı. Birden ayılır gibi oldum. Çabucak

yazıyı okudum. Hastahanedeyken doktorun bana sözünü ettiği yazı idi bu. Nerede, nasıl bulunduğumu, hâlen kendimi bilmez durumda olduğumu, tanıyanların hastahaneye ya da günceye başvurması istendiğini bildirmekteydi. Buraya kim bırakmıştı bunu? Hem de yazının çevresini çizerek... Kapıya vurulduğunu işittim, o anda.

— Girin!

Kapı açıldı ve içeri odacının girdiğini gördüm. Selâm verip hemen ekledi:

— Beni istemişsiniz.

— Evet. Senden bir isteğim olacak. Şu benim kapı için yeni bir açkı gerek. Kapıcıdan örneği al, eşini yaptırdıktan sonra, ona bırak. Ben ondan alırım.

Gitmek üzere döndüğünü görünce elimi kaldırıp durdurdum.

— Bir şey daha var. Kapıcıya dün beni buradan çıkarken gördüğünü söylemişsin. Doğru mu bu?

Odacı bir an duraladı. Ne diyeceğini bilmiyormuş gibi, başını bir iki eğdi; sonra bakışlarını benden kaçırmaya çalışarak,

— Yanılmış olabilirim belki, dedi. Ama buradan birisinin çıktığını gördüm. Kapıyı kilitleyip de gittiğini söyleyebilirim hatta. Yüzünü iyi göremedim, ama arkadan size çok benziyordu. Siz olduğunuzu sanıp, bir şey sormadım kendisine.

— Peki, buraya girerken görmedin mi?

— Hayır. Dediğim gibi, sizi haftalardır ilk kez dün gördüm. Ya da gördüğümü sandım.

Günceyi masadan kaldırıp gösterdim.

— Bunu buraya kimin getirdiğini biliyor musun? Üç gün önceki tarihli...

— Bilmiyorum. Belki dün gördüğüm kimse bırakmıştır.

Sonra birden durumu kavramış gibi irkildi.

— Yoksa sizden izinsiz buraya bir yabancının mı girmiş olduğunu söylemek istiyorsusunuz. Bana inanın, bunda benim hiç bir suçum yok...

— Tamam, tamam. Neyseki bir şey çalınmış falan değil. Herhalde benim açkım bir başkasının eline geçti, buraya gelip çalmaya değer bir şey bulamayınca da çekip gitti. Yine böyle kuşkulu kişiler görürsen bana, ben yoksam da kapıcıya haber ver. Şimdi gidebilirsin.

— Başüstüne beyim!

Odacı gittikten sonra düşünmeye başladım. Bu işte bir bit yeniği vardı, ama bir türlü çıkaramıyordum. Açkımı nerede bıraktığımı gayet iyi anımsadığım için, odacıyı yatıştırmak için söylediğim sözlerin doğru olamayacağını biliyordum. Linda buraya gelmiş olsaydı hemen tanınırdı, üstelik onda böyle bir açkının da olmaması gerekirdi. Öyleyse kimdi bu yabancı, ve açkımı nasıl eline geçirmişti? Tek olasılık açkıyı kapıcıdan almış olabileceği idi. Kapıcıyı sıkıştırırsam belki... Masamdaki telefonun çalması ile yerimden sıçradım. Sinirlerim çok gerilmişti. anlaşılan. Alıcıyı kaldırdım.

— Alo!...

Ses yok.

— Alo, ben Mark Spencer! Konuşun, kimsiniz?

Telefondan klik diye bir ses geldi. Karşımdaki her kimse, telefonu kapatmıştı. Beni duymayacağını bile bile bir iki sövüp sayıp ben de kapattım. Bir bu eksikti!

En iyisi eve dönmekti. Burada böyle oturmakla bir şeyler öğrenemeyecektim. Birden eve telefon etmek geldi usuma. Eğer Linda dönmüşse.. Alıcıyı kaldırıp, numarayı çevirdim ve bekledim. Zil çalıyordu, ama telefonu açan yoktu. Telefonu ka-

pattım. Bir an önce eve dönmeliydim. Linda bana bir not falan bırakmış olabilirdi. Günceyi de elime alarak bürodan çıktım.

Kapıcıya büromu kilitlemesini söyleyip, benim için sakladığı mektuplara bir göz attım. Hepsi de iş mektubu idi. Kapıcıya açkı ile birlikte tümünü daha sonra kendisinden alacağımı söyleyerek onları orada bırakıp ayrıldım.

Caddeye çıkar çıkmaz doğru metro durağına yürüdüm. Cebimdeki abonman kartını kullanıp turnikeden geçtim. İşe gitme saati olduğu için metro durağı oldukça kalabalıktı. Kendime yol açarak kenara yaklaştım ve gelecek ilk metro trenini beklemeye başladım. Az sonra tünelin ucundan trenin ilk ışıkları göründü. Tren durağa girerken kalabalık da kaynaşmaya başlamıştı. Önümde kimse yoktu. Kenara oldukça yakındım, yine de bir adım atmak için ayağımı öne uzatıyordum ki, arkamdan kuvvetle itildiğimi sezdim. Dengemi yitirmiş, tam yaklaşan trenin önüne, rayların üstüne yuvarlanırken birisi sıkıca sağ koluma yapışıp beni geri çekti. Sol elimdeki günce rayların üstüne fırlamış, daha yere değmeden iki parmak önümden geçen trenin altında gözden yitmişti. Ben daha ne olduğunu bile anlamamıştım.

Sağ kolumdan tutan adamın bana bakıp bir şeyler söylediğini farkettim.

— Eğer bir saniye geç kalmış olsaydım, işiniz bitikti, diyordu.

Başımı sallamakla yetindim. Ağzımı açıp konuşamayacak kadar şaşkındım henüz. Trenin kapıları açıldı ve giren çıkan kalabalık arasında adamı gözden yitirdim. Kendisine bir teşekkür bile edememiştim.

Metrodan çıkıp eve doğru yürürken hâlâ tam anlamıyla kendime gelememiştim.

Uykusuzluk ve içinde bulunduğum gerilim yüzünden de olsa böyle bir olayın başıma gelmesi açıkça ve son bir kez daha gösteriyordu ki, yaşantım bir pamuk ipliğine bağlıydı.

Kapının önüne gelip açkıyı cebimden çıkardım. Ancak o zaman ellerimin titrediğini farkettim. Kapıyı açıp içeri girdiğimde yerde bir mektup buldum. Mektubu alıp üstüne bakmadan cebime yerleştirdim ve hemen oturma odasına geçip önüme çıkan ilk koltuğa kendimi bıraktım.

Ellerimin titremesi geçtikten sonra kalkıp lavaboda soğuk suyla yüzümü yıkadım. Aslında bir duş alsam daha iyi olacaktı, ama cebimdeki mektubu merak etmiştim. Odaya dönüp eski yerime çöktüm. Mektubu çıkarıp baktım. Linda'dan geliyordu. Komşu kentteki ailesinin evinden göndermişti. Hemen mektubu açıp okumaya başladım. Şöyle diyordu:

«Sevgili Mark,

Senden birkaç gün için de olsa ayrı kalmaya dayanamadım. Çarşamba günü için bilet aldım, trenle dönüyorum. Tren akşam saat 17.00 de garda olacak. Beni orada beklersen memnun olurum. Mektup belki zamanında eline geçmez diye seni telefonla arayacağım. Annemin evindeki telefon çalışmıyor, seni komşudan ararım artık. İnan bana sevgilim, birlikte geçirdiğimiz son iki üç hafta benim için yaşantımın en mutlu günleri olarak kalacak. Eski kırgınlık ve dargınlıkları bir yana itip annem ve babamın da gönlünü almış olman onları ne kadar sevindirdi bilemezsin.Benden duymuş olma ama, annemle babam bana evlenme önerisinde bulunacağına, şimdiden inanmış durumdalar. Onları yatıştırmaya çalışıyorum. Evlenme konusunda ne kadar titiz ve duyarlı olduğunu unutmuş değilim. Sen de biliyorsun ki, her ne

olursa olsun, sen beni istediğin sürece yanından ayrılmayı düşünemem. Onlar öyle düşünüyor diye senin canın sıkılmasın, bu da onların düşü. Düşsüz insan olmaz derler. Benim düşlerimden de çıkmayan biri var; bilmem, kim olduğunu söylemeye gerek var mı?

Linda

Not : Aniden dönmek zorunda kalışına çok üzülmüştüm. Umarım işlerin yoluna girmiştir.»

Afallamıştım. Mektubu yeniden birkaç kez okudum. Linda'nın yazdıklarına hiç bir anlam veremiyordum. Durup dururken nasıl olmuş da ailesi benim hakkındaki düşüncelerini değiştirmişti? Evleneceğimizi de nereden çıkarıyorlardı? Mektubun tarihine baktım. Postaya bir gün önce verilmişti. Çarşamba, yani bugün dönüyordu Linda... Masa saatine bakılırsa saat dokuza geliyordu. Demek Linda sekiz saat sonra...

Nasıl? Kalkıp saatin yanına gittim. Evet, gerçekten çalışıyordu. Ben kurmamıştım; Linda evde yoktu. O halde bu saat nasıl olur da çalışırdı? Yo, bu kadarı fazla idi. Daha fazla düşünürsem, çıldıracaktım. Kafamdan tüm düşünceleri silmeye çalışarak önce bir banyo yapmaya karar verdim. Sonra da deliksiz bir uyku...

Öğleden sonra saat üçe doğru uyandım. Yataktan kalkıp elbise dolabımdan giyeceğim giysileri seçtim. Giyindikten sonra karnımı doyurmak için mutfağa geçtim. Buzdolabında taze süt ve meyve bulunca sabahki kuşkularım yeniden canlandı. Ama bu kez aldırmadım. İşi oluruna bırakmaya kararlı idim. Linda ile buluştuktan sonra, ikimiz kafa kafaya verir, bir çözüm yolu arardık artık. Tek başıma bu işin içinden çıkamayacağımı anlamıştım.

Hafif bir yemekten sonra yeniden yatak odama gidip eşyalarımı karıştırdım. Cüzdanımı, kimlik kartımı, saatimi, şimdi bana düş gibi görünen olaylar sonucu yitirmiştim. Başka bir kimlik ararken elime pasaport ve banka kartı geçti. Sürücü ehliyetim de aynı yerde olmalıydı, ama bir türlü bulamıyordum. Bir köşede bulduğum bir miktar parayı da cebime atıp yatak odamdan ayrıldım.

Hastahaneden almış olduğum giysiler bıraktığım yerde duruyordu. Ceketin cebine bir yüzlük sıkıştırıp, sonra hepsini bir paket yaptım. Bu arada saat dördü geçmişti. Linda'yı karşılamak için çok az zamanım kalmıştı. Paketi alıp evden çıktım.

Yolda çevirdiğim bir taksiyle gara giderken Linda'nın mektubunu düşünüyordum hâlâ. Birbirimize anlatacak çok şey vardı. Ama diğer yandan onun bana inanıp inanmayacağı konusunda biraz kuşkuluydum. Başımdan geçenlere ben bile bir türlü inanamıyordum aslında. Yüzük ve uzay gemisi olduğunu sandığım araç, acaba ne olmuştu? Hastahanede bile düş gördüğüme inanasım geliyordu, nerdeyse. Gördüğüm kişi başka bir odada yatan bir sinir hastası olabilirdi. Bunalım geçirmiş ve bu yüzden üstüme yürümüş olamaz mıydı sanki? Garın önüne geldiğimizde sürücüye parasını ödeyip taksiden indim. Trenin gelmesine daha yarım saate yakın bir zaman vardı. Gar postahanesine gidip elimdeki paketi hastahaneye yolladım. Gönderici adı ve adresi vermemiştim; gerisini onlar düşünürdü artık. Postahaneden çıktıktan sonra dolaşmaya başladım. Daha zamanım vardı. Gardaki saatlere bakarken kolumda saat olmadığı geldi usuma. Yöredeki ufak dükkanlardan birine girip kendime bir saat, bir de güneş gözlüğü seçtim. Banka kartım yanımda olduğu için para sıkıntısı çekmem söz konusu değildi bundan böyle. Gara döndüğümde

beklediğim trenin üç dakika sonra 4 numaralı perona gireceğini öğrendim. 4 numaralı peron daha şimdiden yakınlarını karşılamak isteyenlerle dolmuştu. Araya karışıp bekledim. Güneş gözlüğümü denediğim bir sırada trenin perona yaklaşmakta olduğunu gördüm. Elektrikli tren sessizce perona girdi ve önümde durdu. Linda'yı görebilmek için sağa sola bakınmaya başladım. Koşuşan kalabalık içinde bu hiç de kolay değildi. Birden elli metre ötede onu görür gibi oldum, sonra yine gözden yitirdim. Hemen o yöne doğru yürüdüm. Evet, oydu; Linda! Beni tanıması için güneş gözlüğümü çıkarmaya hazırlanıyordum ki, birden olduğum yerde kalakaldım. Linda kollarını açmış birisi ile kucaklaşıyordu. Adamın yüzünü göremiyordum. Ve, ikisinin, Linda ile o adamın, iki âşık gibi öpüştüklerini gördüm. Dünya başıma yıkılmıştı sanki. Donmuştum adetâ. Birbirlerinin kollarından ayrıldılar; adam, Linda'nın valizini aldı ve birlikte benim bulunduğum yöne doğru yürümeye başladılar, Önümden geçip giderlerken bana bakmadılar bile. Ama ben her şeyi görmüştüm. Adamı da. En ufak ayrıntısına kadar yüzünü yakından görebilmiştim. Bu kez yanılmış olamazdım. Linda, saçından tırnağına kadar bana benzeyen birisi ile buluşmuştu. Hastahanede beni öldürmek isteyen ikizim, Mark Spencer II idi bu. Ve hepsinden korkuncu, yüzük parmağındaydı...

(Devam edecek)

KÜÇÜK İLÂNLAR

● 17 yaşında 3 yıldır bilim-kurguyla ilgilenen bir meraklıyım. Yaşıtım bilim-kurgu-severlerle mektuplaşmak istiyorum (İngilizce de olabilir). Adresim : Süleyman Süheyl Girit, Ataköy IV Kısım O. Blok No : 173 D. 11 Bakırköy — İstanbul.

● İngilizce bilen tüm bilim-kurgu-severlere : The Spang Blah adlı b-k haber bülteni istek üzerine ücretsiz olarak adresinize gönderilir. İsteme adresi : Jan Howard Finder, PSC Box 614, APO NY 09293, Amerika Birleşik Devletleri.

● Bilim-kurgu-severlere : 1975 yazı için bir haftalık bir dinlence ve tanışma toplantısı düzenlenmesi düşünülmektedir. Aynı zamanda turistik mahiyet taşıyacak böyle bir toplantı için, ilgilenenlerin ve de (yer, tarih ve program konusunda) önerisi olanların dergiye yazmaları rica olunur.

100 sözcüğü geçmeyecek biçimde hazırlanmış küçük ilânların ücreti 10.— TL. dır. Ödeme işlemini posta çekleri aracılığı ile yapabilirsiniz (Hesap No : 10078115). İlânları, çek alındı belgesi ile birlikte ANTARES (Küçük İlânlar), P. K. 56, Bakanlıklar, ANKARA adresine göndermeniz yeterlidir.

dönüş

Sönmez GÜVEN

Öğlenin en sıcak anlarıydı. Sarı renkli bir suyu ara sıra dışarı boşaltan artezyen kuyusunun çevresini sinekler doldurmuştu. Artezyen uzun ve ince bir havuza açılıyordu. Dip tarafta iki parmak yüksekliğinde su birikmişti. Geniş bir tarla havuzun bir yanına dayanıyordu. Tarlanın sonunda bodur kavak ağaçları vardı. Havuzun öte yanında bir yol başlıyordu. Topraktı ve en çok iki metre genişliğindeydi. Üzerinde kalınca bir toz katmanı vardı. İki yüz metre kadar ilerideki beş altı evli köyde son buluyordu. Evler de toprak renginde idiler. Gerçek badanaları belki daha başka idi ama şimdi bütün sıvaları dökülmüş, yerini toz almıştı. Pencereler perdesizdi, birkaç tanesinin önünde saksılar vardı. Çiçeksizdi bu saksılar, sadece bir zamanlar yeşil olan bitkilerin yorgun uzantıları kalmıştı. Köyün sokakları da, ki zaten iki tane idi, bakımsız ve tozluydu. Yalnız, en iyi durumda olanının kenarında kaldırımı anımsatan taşlar kalmıştı. Evlerin kapılarından sular sızıyordu. Ortalık bir yerde biriken bu sular, köşeleri kıvrılıp havuza doğru süzülüyor ve beton kenarlarında yok oluyordu. Sıska bir köpek, tenbel tenbel esneyerek yolun ortasına yanlamıştı. Korkusu yoktu, çünkü en küçük bir araba bile yoldan geçmiyordu, geçmeyecekti.
Köyün her yanını çorak tepeler çevirmişti. O güne dek, ne bir yabancı bu tepeleri aşıp köye gelmişti, ne de içlerinden biri uzaklara gitmişti.
Adam, yolun kenarına park ettiği kirli beyaz arabasına dayandı. Her sabah erkenden kalkar ve arabasını kontrol ederdi. Tekerleklere, ki lastikleri patlak ve yırtıktı, yuva yapan yılan ya da tarla böceklerini kovalardı. Kapıyı zorlayarak açar içeri bir göz atar, derisi patlak koltuğun içine dolan karıncaları öldürürdü. Koltuğun içine dökeceği biraz su onların hesaplarını görürdü. Sonra kornaya basar ve sesin köy evlerinden dışarı kafaları çıkartmasına gülerdi. Evlerin kapı ve pencerelerinden dışarı uzanan ihtiyar suratlı adamlar ona ellerini sallarlardı. O da karşılık verirdi. Yanında getirdiği küçük bir bez parçasını ön tekerleğin yanına serer, sırtını dayayıp otururdu. Yerini güneşe göre değiştirip otomobilin gölgesinde kalmaya çalışırdı. Otonun tepesindeki mavi cam yuvarlağın yere düşen gölgesine dalar, saatler boyunca beklerdi.
Üzerinde bir önlük olurdu. Dizlerine kadar inerdi. Rengi yavaş yavaş aktan karaya dönmüştü. Ön üst cebinde bir yazı vardı. Tam kalbinin üzerine gelirdi. Orada bir isim yazılıydı. Bir ad ve soyadı. Ama kimbilir kaç yıl olmuştu bunları kullanmayalı...
Akşam, ağır ağır çökerdi üzerine. Havanın loşlaşması ile birlikte insanlar, evlerini terk ederler ve onun yanına gelirlerdi. Aralarında en yaşlı olanları ona sorardı:
— Bugün de gelmedi mi?
— Hayır...
Sadece bu kadar konuşurlardı. Sonra ihtiyar cebinden bir defter çıkarır, bir sayfada duralardı. Mırıldanarak gözlerini kısar, parmağını kâğıt üzerinde kaydırır ve bir noktada durup gülümserdi. Sonra, yine aynı cebinden bir de küçük kalem çıkarır, ağzında tükrükleyip parmağının olduğu yere bir çarpı çizerdi. Gözlerini defterden kaldırır, ona ve diğerlerine bakardı. Şaşkın şaşkın konuşurdu:
— Şuraya bakın, bütün sayfalar çarpıyla dolacak neredeyse, ne zaman gelecek, acaba?
Başlarını iki yana sallarlar ve iyice açılmış gözlerini toprağa dikerlerdi. Gece, onları öylece dururlarken yakalardı. Daha uzunca bir süre otururlar, zayıf köpeğin homurdanarak uzaklaşmasıyla doğrulur ve o karanlık içinde evlerine yollanırlardı.

O da onları takip ederdi. Evine kapanır ve güneş yeniden doğuncaya kadar yayları gıcırdayan bir yatağa uzanır, uyurdu.
Evinde çok eşya yoktu. Yatağı ve birkaç iskemlesi kalmıştı. Bir zamanlar bütün duvarlarını kaplayan aygıtlar ya kırılmışlardı ya da tozun altında görülmez olmuşlardı. Onların ne işe yaradıklarını bile bilmiyordu. Sabah olunca küçük bir rafa yürür, orada dizi dizi duran teneke kutulardan birini alır ve garip bir araçla açardı. İçinden ne çıkarsa yer, koyu renkli bir şişeden de küçük bir hap alır, yutardı. Sonra yine otomobiline döner ve beklerdi.
Belleğinin derinlerine işlemişti bu. Beklemek... Kirli önlüğü ve üstü mavi camdan kubbeli beyaz otomobiliyle o yol kenarında beklemek...
O gün de diğerlerinden farksızdı. Esneyerek uyanmış ve dışarı çıkmıştı. Kimse yoktu çevrede ondan başka. Arabasına yönelmişti. Bu arada köpek onu bir süre takip etmiş, bir tarla faresinin peşine takılarak karşı kavaklara doğru koşmuştu. Oturdu. Parmağıyla yan tarafına, bir gün öncekilerin üzerine, biçimler çizmeye başladı. Anlamsız toprağı karalıyordu.
Köpek geldi ve burnuyla ayağına dokundu. Gözlerini kaldırarak hayvana baktı. Köpek başını bulutsuz gökyüzüne çevirmişti. O da çevirdi. Güneş aksi yönden doğuyordu ve bu taraf lâcivertti. Önce bir şey anlayamadı...
Ama tam gözlerini kaçıracakken çevrendeki küçük ışığı gördü. «Yıldız» diye düşündü. Ne olduklarından haberi yoktu ama her akşam ve sabah görürdü onları. Hele bir tanesi vardı ki, güneşe meydan okurcasına erken saatlerde ortaya çıkardı. Tekrar işine baktı. Toprağı karalamaya devam etti. Aradan yarım dakika geçmişti ki köpek onu yine dürttü. Çevrene baktı ve eli toprağa yıkılıverdi. «Yıldız» irileşmişti. Uzunca bir silindir haline dönüşüyordu. Kımıldamadan durdu. Gözlerini ayıramıyordu bir türlü. «Yıldız» daha doğrusu o «şey» gittikçe yaklaşıyordu. Bu bir yıldız değildi gerçekten, çünkü yıldızlar silindir biçiminde olamazdı. «Şey» yaklaştı ve öksürerek köyün üzerine asıldı. Aniden telaşlanmıştı. Arabanın kapısını asılarak açtı ve kornaya bastı. Başlar uzandılar, gökyüzüne baktılar ve sararmış durumda yanına geldiler.
«Şey» ağır ağır alçaldı, havuzun yanındaki tarlaya ateşler püskürterek yerleşti. Köpek, kuyruğunu bacaklarının arasına kıstırarak kaçıyordu. O da kaçmak istedi ama tam döndüğünde omuzunda bir el hissetti. İhtiyardı bu. Bir süre göz göze kaldılar. Diğerleri evlerin içinde kaybolmuştular, kapılar şiddetle kapanmıştı. Kavakların arasında son bir kez görünen köpek, bir köşeye sinmiş olacaktı ki gözden kaybolmuştu.
Güneş biraz yükselmişti. Gölgeleri araca doğru uzuyordu.
— O mu dersin?, diye sordu.
— Bilmem ki..., dedi, yaşlı adam.
Bir iki adım attılar.
— Yaklaşalım mı?, diye sordu.
— Bilmem ki..., dedi ihtiyar yine.
Yan yana durdular ve aracın kapısının açılışını izlediler. Kapı yan tarafa yavaşça kayıyordu. Sonunda durdu ve gümüş renkli bir biçim belirdi kapının aralığında. Aşağıya, toprağa indi. Onlara yaklaştı. Bir adım geri çekildiler. Şekil, başlığına el attı ve çıkardı. Şaşkınlıkla irkildiler. Altından tıpkı kendileri gibi sakallı bir yüz çıkmıştı. Onlara güldü.
— Korkmayın...
Önlüklünün hiç sesi çıkmıyordu. Taş kesilmişti sanki. İhtiyar yeni gelene parmağını kaldırdı.
— Sen O'sun, değil mi?

— Evet... Galiba...
İhtiyar yanındakini dirseğiyle dürttü. Telaşlıydı. Diğeri irkildi ve kekeliyerek konuştu:
— Sizi bekliyorduk... Uzun zamandır...
Arabayı gösterdi.
— Binin, götüreyim...
Yeni gelen acı bir gülümsemeyle güldü.
— Nereye?
— Şey... Tepelerin ardına... Orada seni muayene edecekler...
Diğeri hâlâ gülüyordu.
— Emin misin?
— Tabiî... Anımsıyorum, orada seni beklemeleri gerek...
— Gördüm onları... İniş sırasında... Kimse yok, bomboş... Koca ülkede belki sadece siz varsınız... On yıl içinde sadece siz kalmışsınız...
— Sa... sadece biz mi?
— Evet, siz...
Eliyle gökyüzünü taradı.
— Orada da bir şey yok. Boşuna yolladınız beni. Anımsıyorsanız eğer beni yolladığınızı...
Anımsamıyorlardı, başlarını salladılar.
Yeni gelen, ihtiyara dikkatle baktı.
— Vay, selâm, albay... Böyle bir karşılama beklemiyordum...
Eliyle çevreyi gösteriyordu.
İkisi de, eskiden değişik mi idi, diye düşündüler. Evlerden dışarı yine başlar uzanmıştı.
— Yani arabayı kullanmayacak mıyız?
— Hayır... Daha doğrusu belki ileride kullanırız, bizden başka kalan olup olmadığını anlamak için... Radyoaktivite izin verirse...
Hiç bir şey anlamamışlardı. Adam da bunu fark etti ve güldü. Döndü, gemisine baktı. Yine güldü. Sonra adamlara köylerini gösterdi.
— Burada mı yaşıyorsunuz hepiniz?
—Evet..., dediler.
— Bir zamanlar ben de buraya gelmiştim... Ama o günler daha değişikti buraları...
— Biz doğduğumuzdan beri hep böyledir bu köy...
— Siz doğduğunuzdan beri ha? Peki, anımsayabiliyor musun çocukluğunu? Hayır mı? Ya beni beklemeni kimin söylediğini?
Adamın kaçamak bir bakışla ihtiyara baktığını gördü.
— O ya... Ondan almıştın emri, değil mi?
Şaşkındılar...
Acı acı güldü.
— Yok canım, aldırmayın... Saçmalıyorum...
Kollarını açarak onları iki yanına aldı. Evlere doğru ilerledi. Genç olan geri dönerek otomobile baktı.
— Sen geldin ya, peki şimdi ne yapacağız?
Evlerden insanlar çıkmıştı. Orta yerde toplanmış, onları bekliyorlardı. Gümüş giysili adam önce yanık yüzlere, sonra havuza, kavaklara ve mavi gökyüzüne baktı. Kendinden emin konuştu:
— Yaparız bir şeyler... Yüzyıllardır ne yaptıysak, yine yaparız... Doğru ve güzel ne varsa...

uzaylı dostlarım

Recai DİNÇER

Sonbahar, oldu olasıya bana hüzün verir. Sararmış, kızıl - bakır renkli yapraklar ayaklarınızın altında hışırdar, onları çiğnerken içinizde bir hüzün duyarsınız. Bir koruluktan geçerken, geç kalmış yaz sonu çimenlerinin yarı sararmış örtüsü üzerine, tutunduğu dalla son bağı kopan, sararmış bir yaprak düşer.. Yine öyle oldu; ayaklarımı sürüyerek dolaştığım koruluğun ağaçlarının sonuna ulaşıyordum ki, sararmış bir yaprak yüzümü yalayarak düştü. Başımı kaldırıp, grileşmiş dallara baktım. «Ağaçlar ayakta ölür» dedim kendi kendime. Yine, hazan yapraklarını çiğneyip çıkardıkları haşırtıyı dinleyerek yürüdüm. İhtiyar badem ağaçlarının dalları sürünüyordu başıma, omzuma, yürüdükçe; gayri ihtiyari uzanıp bir dal kopardım. Bu hareketime kızdım sonra, «Neden kopardım» diye. Öyle ya «O da bir canlının parçası...» Aklıma bir Japon âliminin sözü geldi; «Koparırken attığı çığlıkları duysanız, bir daha çiçek koparmaya tövbe edersiniz...»

Çeşitli düşüncelerle ne kadar gittim bilmiyorum. Koruyu geçmiş, bir çiti takiben dar patikadan ilerliyordum. «Acaba» dedim kendi kendime, «Bitkiler gerçekten konuşabilseler, ne söylerlerdi bize?.. Öyle sanıyorum ki ilk yapacakları şey, barbarlığımızdan ötürü bize galiz küfürler savurmak olurdu.»

Yine bir koruluğa girmiştim, bunu ayaklarımın altında hışırdıyan kuru yaprak sesleri ansıttı bana. Etrafıma bakındım: kentten çok uzaklaşmıştım. Vakit geçmişti. Dönmeye karar verdim, yön tayini için bir an durdum. İleride soldaki keçiyolu beni kestirmeden kente ulaştırırdı, ilk adımı attım; hışırdıyan yapraklar arasında sert bir şey ayağıma çarptı. Bir taş olmalıydı. Fakat birden usuma alelade bir taşın bu kadar ağır olamayacağı geldi, çünkü ayağıma takılan nesne çok ağırdı ve küçüktü de, döndüm elimi kuru yaprakların arasına daldırıp karıştırdım, o nesne biraz sonra parmaklarımın arasında idi. Bu, taş dediğim şey, üzerinde düğmeye benzeyen bir takım çıkıntılar olan bir nesneydi... Elimde evirip çevirdim, ne olduğunu anlamak için. Hiç bir şeye benzetemedim. Hava kararmaya başlamıştı. onu eve götürüp götürmemekte tereddüt ettim. Bilinmeyen nesnelere karşı olan karşı konulmaz arzu, beni bir anda mağlûp etti; bafra paketi kadar olan nesneyi, «Ne olursa olsun» diyerek cebime aktardım. Bu olay beni düşüncelerden arıtmıştı, acele adımlarla kente ulaştım.

Biraz sonra, köşeyi döndüğümü gören anacığım, paytak yürüyüşüyle beni karşıladı. «Nerede kaldın a oğul, niye beni merakta bırakıyorsun?» gibi sitemlere başladı, o zaten her zaman böyleydi. «Aman anacığım sende,» dedim, «beni yedi yaşında çocuk yerine koyuyorsun hâlâ...» Başını salladı, lâhavle çekti. «Gel» dedi. «Gel yemek hazır». Lavaboya gittim, elimi yüzümü yıkadım. Anam, yine o kendine has, öğretmenlerin suçlu çocukları yalancıktan azarladıkları gibi tavırlarla bana çıkışıyordu. «Nerelerde dolaştın yine a oğul, paçaların berbat olmuş; şu kır, bayır gezmesini bırak ta işinden çıktın mı doğru anacığına koş...» Anam bana çok düşkündü, yirmi yedi yaşında olduğum halde beni o hâlâ çocuk görür, üzerime titrerdi. Ben bir yaşımdayken babamı kaybeden anacığım, üzerime titremiş, sevgiye doymamış kalbi, kurtuluşu evlât sevgisinde bulmuştu. Ben fakülteyi bitirip, bir iş sahibi oluncaya kadar neler çekmemişti ki zavallı; çamaşırcılık, gün-

delikçilik.. Yıllar yılı bu böyle sürmüştü. Şimdi, günlerini post seccadenin üzerinde geçiriyor; benim geleceğime yakın, pencerenin önündeki sedire oturup beni bekliyordu.
Birkaç parça yiyecek atıştırdıktan sonra, anacığıma iyi geceler dileyip odama çekildim. Biraz evvel çıkarıp astığım ceketimin cebindeki nesne, zihnimi öylesine meşgul ediyordu ki, onu iyice bir tetkik etmeden uyku tutmayacağını kestirerek, uzanmışken yataktan kalktım. Tekrar yatağa onunla gelip, uzandım; elimde evirip çeviriyor, ne olduğunu bir türlü anlayamıyordum. Uyku bastırmıştı, o nesneyi başucumdaki komodinin üzerine koydum hışımla. «Yarın çaresine bakarız, anlayanlara gösteririm» diye söylendim. O anda garip bir şey oldu; bir ses, ufacık bir tıkırtı oldu, komodinden tarafta. Başımı çevirip baktım. Komodinin üzerinde gece lambam ve o nesneden başka hiç bir şey yoktu. Kuşkulandım; yatakta sağıma dönüp o nesneye iyice baktım. Benim komodin iki katlıdır, alt kat küçük bir dolap, üstünde de desensiz buzlu camdan bir kısım vardır. Buzlu camın üstünde gece lambam durur, o şeyi de dolap kısmının üzerine koymuştum. Baktım baktım; bir şey göremeyince «Amaan, yat oğlum yerinde, ne laf anlamaz adamsın sen» diye kendi kendime söylendim. Yattım tekrar, bu kez lambayı da söndürmeyi ihmal etmedim. Başımı yastığa henüz koymuştum ki, o çıtırtı yine oldu; beynimde bir düdük çalıyordu. Hafif sağıma doğruldum; bir lâhavle koyverdim. O da ne?.. Üstünde lamba duran komodinin buzlu cam bölmesinin üzerinde, ışıktan bir yazı vardı : «SAKİN OL, KORKMA» Beynim buz gibi oldu; ensemden kuyruksokumuma kadar ürpertici, soğuk bir uyarım geçti, saçlarım diken diken olmuştu. Derken yazı değişti : «NE KADAR KORKAKSIN, SANA KORKMA DEDİK. BU YAZIYI OKU; SENİNLE ANCAK BU ŞEKİLDE ANLAŞABİLİRİZ...» Allah Allah, bu neydi böyle? Heyecandan kafamın derisi gerilmiş, dimdik olan saçlarım neredeyse ok gibi fırlayacaklardı. Korkuyla karışık heyecan beni yerime mıhlamıştı sanki. Yazı devam etti : «AH KORKAK! KORKAKSIN AMA HOŞ BİR İNSANSIN! BU OLAYDAN KİMSEYE BAHSETMİYECEKSİN; BULDUĞUN BU ALETTEN HİÇ KİMSEYE SÖZ AÇMIYACAKSIN, ANLADIN MI?...» Yutkundum, düşündüm, haykırırcasına «Peki bunlar nedir, ne oluyor? Bu işin aslı nedir? Çıldırayım mı?...» dedim. «SUS BE ADAM! BU GÖK GÜRÜLTÜSÜ GİBİ SESLE KULAKLARIMIZIN ZARINI PATLATACAKTIN, NE BAĞIRIYORSUN?... DÜŞÜNEREK CEVAP VEREBİLİRSİN...» Temkinle ve korka korka düşündüm : «Biz diyorsun, siz kimsiniz? Bu alet nedir? Bunlari açıklamazsanız ben gerçekten çıldıracağım!..» Bu kez, o ışık söndü; fakat beynimde bir ses çınladı : «Bu gördüğün, cebine koyup, evine getirdiğin nesne bizim uzay aracımızdır...» Şaşırıp kaldım; biraz sonra ihtiyatla düşündüm : «Benimle dalga geçiyorsunuz, bu olsa olsa bir haberleşme cihazıdır, yanıldım mı?..» «Yanıldın, dostum, doğrusu bu; sana yalan söylemedik. Bu bulduğun nesne bir uzay aracıdır. Aracımız arızalanınca mecburî iniş yaptık; aracımızı senin gibi iyi niyetli bir insanın bulmuş o'ması bizim için çok büyük bir şans. Ancak, bize yapabileceğin iyilikler bununla kalmıyor. Kendi dünyamıza mesaj gönderdik, fakat yardım ancak sizin zamanınızla bir ayda gelir...» Düşündüm : «Peki ben size ne gibi bir iyilikte bulunacağım?...» «Gayet basit, bizim ihtiyaçlarımızı temin edeceksin o kadar...» «İhtiyacınız nelerdir, nasıl yaratıklarsınız? Kaç tanesiniz, ne biçim şeylersiniz? Bunları bilmek, sizi tanımak isterim» «Tabiî, tanıyacaksın, eline bir mercek al, aracı da şu üzerimizdeki şeffaf pistin üzerine koy...» Dediklerini yapıp nesneyi komodinin cam bölmesinin üzerine koydum. Sonra, pul tetkiki için kullandığım büyük merceği alıp,

nesneye yaklaştırarak incelemeye başladım. Deminki çıt sesinden yine oldu ve benim ilk gördüğümde düğme sandığım yuvarlaklardan birisi açıldı. Küçük, çok küçük, minyatür bir merdiven kayarak cam zemine oturdu. Sonra, sonra... bir insan indi merdivenden, evet bir insan, tastamam bir insan!.. Ama, küçük, çok küçük bir insan!.. Boyu iki milimetre kadar var, yoktu. Sizden çok uzakta duran bir insana, yanlışlıkla dürbünün tersinden baktınız mı bilmem?.. Aynen öyle. Derken, bir daha, bir daha tam on iki kişi indi, — artık gemi diyorum — gemiden. Beynimde demincekki sesi duydum: «Ah dostum, neden öyle bön bön bakıyorsun? Biz de senin gibi insanız. Örümcek gibi mi istiyordun bizi, yoksa, üç başlı dokuz ayaklı bir hilkat garibesi mi bekliyordun?... Bilmiyor musun ki, insan, Tanrı'nın en mükemmel, en mütekâmil şekilde yarattığı canlı şeklidir... Evrim de bunu anlatır... Sen kendi dünyanın koşulları içinde en tekâmül etmiş yaratıksın, biz de kendi dünyamızın koşulları içerisinde tekâmül etmiş canlılarız.» Hayretle düşünerek sordum: «Yiyecek için ne istersiniz?..» «Haa, bak güzel soruya.. Sizin BAL dediğiniz nesnenin bize en yarayışlı besin olduğunu kompütörümüz söylüyor. Zahmet olmazsa, bize temin et! Kimseye bizden bahsetme; bu bizim sonumuz olur! Çünkü toplumunuz, bizim bilim düzeyimize henüz erişememiş, Yanlış anlaşılma yüzünden hepimizi imha etmeye yahut da sahip olduğumuz güçlerden yararlanmak için bizi elde tutmaya kalkabilirler...»

O gece sabaha kadar, adının Eco olduğunu öğrendiğim gemi kaptanı ile konuştuk; ulaştıkları muazzam bilim seviyesini, keşiflerini, tekniklerinin üstünlüğünü, nelere sahip olduklarını anlattı. Çok temiz yürekli bir insandı. Toplumları artık suçu unutmuştu, cezayı da!.. Telepatiyi, o mikroskopik beyinleriyle gerçekleştirebilmiş olmaları muazzam bir başarıydı. En basitinden, benim beynime duyurabiliyordu kendisini.

Anacığıma dahi söylemedim başıma gelenleri; onları balla besledim. Bir gün — ki aradan otuz dört gün geçmişti — anam öbür odada namaz kılıyordu. Pencerenin camı şangırtıyla paramparça yere indi. İrkilerek yerimden fırladım; hâdise çok ani olmuştu. Pencereye koştum, camı kıran münasebetsizi yakalamak için; kimse yoktu sokakta. Hayretle döndüm salona çıktım. Anacığım da namazı alelacele bitirmiş, «Ne oldu Sezai oğlum, bu şangırtı neydi?..» diyerek paytak paytak salona çıkıyordu. «Bir yaramaz çocuk her halde», dedim. «Camı kırdılar..» Anacığım, zamanelerin terbiyesine söylene söylene gitti; yarım kalan namazını tamamlamaya başladı. Ben de bir süpürge bulup, kırılan camı süpürmeye odama girdim. Bizimkiler de korkmuştur bu gürültüden, diyordum. O da ne!.. Araç iki tane olmuştu. Hayretle bakarken, beynimde kaptan Eco'nun sesi çınladı: «Bağışla, Sezai, sana bugün yardımın geleceğini söylemeyi unutmuşum. Seni korkutarak başladık, korkutarak bitireceğiz, gerçek dost!.. Arkadaşım Ela arızalı parçanın yenisini getirdi; birazdan montajı biter...» Bir süre sessizlik oldu. «Hoşça kal, değerli dost! Resimlerin ülkemde millî kahramanlar müzesinde boy boy asılacak; milletim seni saygı ile yadedecek. Benden bir isteğin var mı Sezai, söyle, seve seve yaparım...» Yutkundum, gözlerim doldu, alışmıştım onlara; kaptan da, iki subayı da, tayfaları da çok iyi insanlardı. «Gidin güle güle» dedim. «Gidin, burada, içi hasret dolu bir dostunuz olduğunu unutmayınız!..» Eco'nun sesi beynimde çağladı: «Bir gün yine geleceğim... sırf seni görmek için...»

İki araç, peşpeşe kırılan camın boşluğundan zarif birer kavisle süzülüp, gözden kayboldular.

yeni bir kavram kargaşası

Zühtü BAYAR

Türk edebiyatı, Türk anlatı sanatı, son beş yıl içinde eksik boyutlarından birini daha tamamladı. TV'de yayınlanan «Uzay Yolu» adlı dizi program ile bütün dünyada yankılar uyandıran Stanley Kubrick'in «2001 - A Space Odyssey»i, Türk sanatseverinin ilgisini, İngilizce konuşan ve yazanların «science - fiction» olarak adlandırdıkları yeni bir sanat türüne yöneltti. Ne var ki, yine bu dönem içinde hiç de garip karşılayamayacağımız bir rastlantıyla öncülüğünü İsviçreli Erich von Daeniken ve İtalyan Peter Kolossimo'nun yaptıkları «fantastik gerçekçilik» türündeki kitaplar da Türk okuru tarafından büyük bir ilgiyle karşılandı. Bu türde birçok kitap dilimize çevrilip yayınlandığı gibi, Türkiye'li bir yazar; Giovanni Scognamillo da konuyla ilgili iki ayrı kitap yayınladı.

İşte sözünü etmek istediğimiz kavram kargaşası bu kitapların yayınlanmasından sonra doğdu. İki ayrı kavramı, iki ayrı sanat etkinliğini yansıtan «fantastik gerçekçilik» le «science - fiction», son iki yıl içinde konuyla ilgili olarak dergi ve gazetelerde yayınlanan eleştirel yazılarda birbirine karıştırılmaya; zaman zaman biri diğerinin yerine kullanılmaya başlandı. Öyle ki, Ankara'da büyük bir gazetenin sinema eleştirmeni, von Daeniken'in çabalarını, «bilim - kurgusal» olarak nitelerken, İstanbul'daki bir başka büyük gazetenin sanat muhabiri de yazdığı bir haber metninde «fantastik gerçekçilik» yerine «bilim - kurgu» terimini kullanmaya başladı. Bu karıştırma işlemi, günümüzün önemli sayabileceğimiz imzaları arasında da halen sürüp gitmektedir.

Bilindiği gibi Türk Dili dergisi, Ocak 1973 sayısının bir bölümünü «Edebiyat ve Sinemada Bilim-Kurgu» konusuna ayırarak, konuyla ilgili tanıtma yazıları ve örnekler, yayınlamıştı. Yine Türk Dili dergisi çevresinde toplanmış olan dilci yazarlar, İngilizce'de «science - fiction» Fransızca'da «anticipation» sözcükleriyle yansıtılan kavramın Türkçe'sini aramışlar ve «bilim - kurgu» sözcüğünü bulmuşlardı. Biz, Türk Dili dergisinin bu özel sayısından bir yıl önce, Yansıma dergisinde Mehmet Veysel'le yaptığımız bir konuşma sırasında bu terimin Türkçe karşılığı olarak «bilimsel - imge» terimini önermiştik. Fakat sonradan science - fiction karşıtı olarak önerilen «bilim - kurgu» teriminin kavramı çok daha iyi yansıttığı sonucuna vardık. Bugün Nihal Yeğinobalı da dahil olmak üzere birçok çevirmen tarafından yanlış kullanılan ve «kurgu - bilim» olarak yazılan terimin doğru imlâsı «kurgu - bilim» değil, «bilim - kurgu» dur.

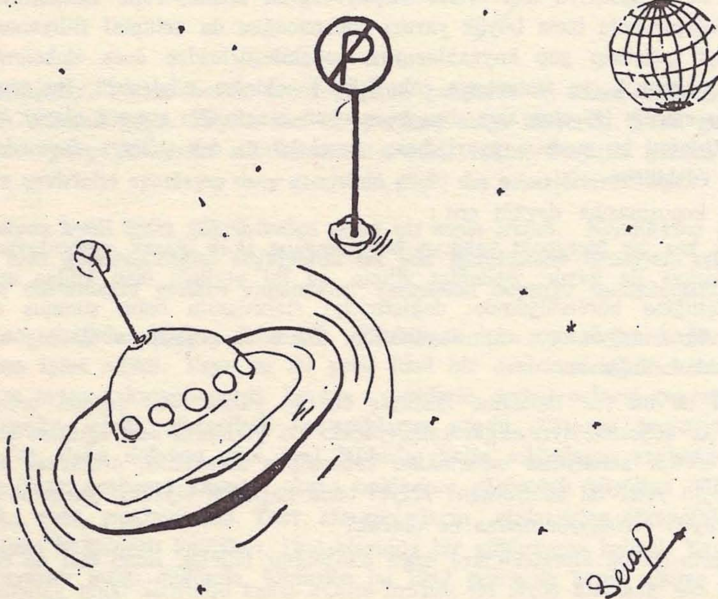
«Bilim - kurgu» ile «fantastik gerçekçilik» arasındaki en önemli ayrım; birincisinin, öykü, şiir, roman, senaryo, tiyatro oyunu gibi «fictional» bir nitelik taşıması; «fantastik gerçekçiliğin» ise bundan çok uzak oluşudur. Aralarındaki tek konu benzerliği, her iki sanatsal etkinliğin de geleceğe dönük olması ve zaman zaman uzaysal konu ve varsayımlara uzanmasıdır. «Bilim - kurgusal» yöntem kullanan bir sanatçı, bilimsel kanıt ve veriler kullanmadan ya da göstermeden salt imajinatif bir yöntemle belli bir öykü ya da roman konusunu işler. «Fantastik gerçekçilik»te ise tarih, arkeoloji, fosilbilim, gizli bilimler (science-occulté), çekirdek fiziği ve modern kimyadan getirilen kanıtlarla çoğu kez dünya uygarlığının, dünya dışı bir yerden, örneğin uzayın çok uzak ve bilinmiyen köşelerinden dünyaya taşındığını kanıtlamaya çalışır.

Birincisi bütünüyle sanatsal bir etkinlikken ikincisinin sadece anlatı yönü sanat ya da edebiyatla ilgilidir. Bilinmeyen ya da gizli kalmış bilimsel buluş ve bulguları konu edinir.

Bu temel ayrıma göre Erich von Daeniken'in «Tanrıların Arabaları» (Erinnerungen an die Zukunft) adlı kitabı «fantastik gerçekçilik» denen türün ürünü; filmi yurdumuzda da gösterilen ve çevirisi yayınlanan İngiliz asıllı bilim - kurgu yazarı Arthur C. Clarke'ın «2001 - A Space Odyssey»i de bilim - kurgu edebiyatın ürünüdür.

Türk edebiyat ve sanatında bilim - kurgusal türde yapıtlar veren yazarlar yeni belirmeye başlamıştır. Yerli bir «bilim - kurgu edebiyatı»nın doğum müjdeleri çoktan alınmış bulunmaktadır. Gitgide edebiyatımızda okuru artan bu türde önümüzdeki yıllar içinde yerli imzalar taşıyan yapıtlarla karşılaşmak hiç de şaşırtıcı olmayacaktır.

(**Başyazar notu :** Zühtü Bayar'ın, 11 Kasım 1974 tarihli Vatan Gazetesi'nden aktarılan bu yazısı gerçekten önemli bir soruna parmak basmaktadır. Bu nedenle «fantastik gerçekçilik»le «bilim - kurgu»nun uygulamada nerede birbirinden ayrıldığını gösteren bir öyküye bir sonraki sayfada yer vermeyi uygun bulduk.)

YAZISIZ

kördüğüm

Sezar Erkin ERGİN

Lermo özel bölmeye girmekte olan Tayr'a kolundan tutup yardım etti. Onun içerde sırt üstü uzanmasını bekledi; sonra yandaki diğer bölmeye gidip her şeyden habersiz baygın yatmakta olan kadın ve erkek iki ilkel yerliye yeniden bir göz attı. Bağlantılar tamamdı. Geri dönüp Tayr'ın başına bellek kayıt aygıtına bağlı başlığı geçirdi. Yerliler gibi kaba giysilere bürünmüş olan arkadaşını kaygılı bakışlarla bir süre süzdü.

— Kararından dönmeyeceğini biliyorum, Tayr. Kuşkusuz, bir Mergonlu olarak yasaların izin verdiği ölçüde dilediğini yapmakta hürsün. Ama yine de her şeye sırtını dönüp bu yabanıl yerliler arasında yaşamını sürdürmek istemene bir anlam veremiyorum. Bilim ve teknolojinin tüm verilerinden yoksun, öğrendiklerini tamamen unutmuş olarak bir hayvan gibi yaşamanın sence ne değeri olabilir? Bana sorarsan bile bile ölüme atıyorsun kendini.

Diğeri yattığı yerden gülümsedi. Eliyle yandaki bölmeyi gösterdi.

— Binlerce yıl önce bizim de onlar gibi yaşamış olduğumuzu unutuyorsun. Bugünkü durumumuza erişene dek durmadan kazandıklarımızın karşılığı bir şeyler verdik; daha doğrusu yitirdik. Bizim yitirdiklerimizin tümü aşağıda, bu genç gezegende var. Ben yaşamaya asıl orada başlayacağımı sezinliyorum. Bileziğimde gizli özdek - değiştiricinin bana büyük yararı dokunacağını da unutma! Biliyorsun, bu değiştiriciyi geliştirip güç kaynaklarımızı zenginleştirmeden önce «lokenmö» gibi ışınetkin element ve izotopların çok değerli olduğu söylenirdi. Bu gezegende de atom ağırlığı 197 olan sarı «benok» madeni zenginliğin simgesi olarak biliniyor. Değiştiricimi bu madene ayarladım; güresi bitene dek yıllarca durmadan «benok» elde edebilirim.

Tayr gülerek konuşmasına devam etti :

— Sanırım ilk kez bir Mergonlu yabancı bir gezegene silâh olarak «parçalayıcı» yerine «değiştirici» ile iniyor. Belleğim silinip, şu iki yerlinin ölen Midas adlı oğullarının kişiliğine büründüğümde, değiştiriciyi «tanrılar»ın bana sunmuş olduğu bir büyülü armağan diye anımsayacağım. Kendi öz geçmişime ait hiç bir şey kalmayacak belleğimde..

— İşin kötüsü de bu ya! Belleğine işlenmiş bir iki yalınç bilgi dışında orada yeni doğmuş bir bebekten ayrıcalığın kalmayacak. Bu yerlilerin seni oğulları olarak bilmesi, estetik ameliyatla onlarınkine benzetilmiş kulakların, aralarına kabul edilmem için yeter mi sanıyorsun? Haydi bunu başardın diyelim; yarın öbürgün bize benzeyen çocukların olursa ne olacak?

— Değişinimlerin yalnız Mergonlu'lara özgü olmadığını bilirsin. Bunu ben de düşündüm. Ufak bir olasılıkla böyle bir durum ortaya çıksa bile halk bunu yabansımaktan öteye gitmeyecek, zamanla da alışacaktır.

Lermo içini çekip başını salladı.

— Bu direngen tutumunu aşağıda da sürdürebilirsen belki başarırsın. Dönüşü olmayan bir yola girmek üzeresin; sana iyi şanslar dilemekten başka bir şey gelmiyor elimden.

Vedalaştılar. Lermo bellek kayıt aygıtını çalıştırdı ve sonra uzay gemisinin komuta odasına geçti. Tayr'a son bir yardımı olsun istiyordu. Ufak gemiyi yörüngeden ayırıp gezegenin sık bulutları arasına soktu. Durumu gözden geçirdikten sonra çeviriciyi ayarlayıp uzay gemisinin güçlü dış hoparlörlerini açtı..

Gordiyon kenti halkı gökyüzünden gelen bir sesle irkildi. Kendilerine araba içinde bir kral gönderileceğini söylüyordu bu gök gürültüsüne benzeyen ses; hepsi esrime durumunda yerlere kapandılar. Tanrıların buyruğu tartışılmazdı..

Lermo, aşağıda olanları daha iyi görebilmek için, ırakgörüre bağlı görüntü yüzeyine iyice eğildi. Tayr ve iki yerli ilkel bir arabanın içinde kente girmişler, halkın arasına karışmışlardı. Lermo, yerlilerin derhal onların çevresini sardığını ve coşku içinde gösterilere başladıklarını gördü. Tasarısı başarıya ulaşmıştı. Tayr'ın, daha doğrusu yeni kral Midas'ın halkı selâmlayıp arabadan inişini izledi. Tayr arabanın kayışını okuna bağlarken görüntüyü büyülten düğmeye bastı. Evet... evet, yanılmıyordu. Tayr, Mergonlu'ların atalarından öğrendikleri zorlu bir düğümle bağlamıştı kayışları. Dudaklarında bir gülümseme belirdi. Tayr, içgüdüsüne uyarak attığı düğümle, bilmeden bu ilkel gezegene kendi ırkının ilk imzasını atmıştı.

Lermo kendi kendine,

— Herhalde sonuncusu da olmayacak, diye söylendi ve düşünceli anlarında yaptığı gibi kıllı uzun kulağını kaşıdı.

• bilim - kurgu dünyasından

Bu sayıda sizlere 1974 yılı içinde aşağıdaki dallarda ödül kazanan yapıtların ve yapımcıların bir sıralamasını sunmak istiyoruz.

En iyi roman : RENDEZVOUS WITH RAMA, Arthur C. Clarke (Hugo, Nebula Jupiter ve John W. Campbell Memorial Award ödülleri). En iyi kısa roman : THE GIRL WHO WAS PLUGGED IN, James Tiptree, Jr. (Hugo); THE DEATH OF DR. ISLAND, Gene Wolfe (Nebula); THE FEAST OF ST. DIONYSUS, Robert Silverberg (Jupiter). En iyi öykü : THE DEATHBIRD, Harlan Ellison (Hugo ve Jupiter ödülleri); OF MIST, AND GRASS, AND SAND, Vonda N. McIntyre (Nebula). En iyi kısa öykü : THE ONES WHO WALK AWAY FROM OMELAS, Ursula K. LeGuin (Hugo); LOVE IS THE PLAN, THE PLAN IS DEATH, James Tiptree, Jr. (Nebula); A SUPPLICANT IN SPACE, Robert Sheckley (Jupiter). En iyi film : THE SLEEPER (Hugo); SOYLENT GREEN (Nebula). En iyi yayımlayıcı : Ben Bova (Hugo). En iyi ressam : Frank Kelly Freas (Hugo). En iyi özenci dergi : ALGOL ve THE ALIEN CRITIC (Hugo). En iyi özenci yazar : Susan Wood (Hugo). En iyi özenci ressam : Tim Kirk (Hugo). Ayrıca, son olarak «Soylent Green» filminde oynayıp geçen yıl ölen Edward G. Robinson'a Nebula Özel Ödülü.

* Geçen sayıda bu yıl bizde basılan b - k kitaplarının bir bölümünün adlarını sıralamıştık. Şimdi adını vereceğimiz dört yeni kitapla bu listeyi tamamlamış oluyoruz. Sizden ricamız, Türkiye'de ilk kez kitap olarak yayımlanan bu yapıtları okuduktan sonra içlerinden en beğendiğiniz bir kitabı seçip adını bize bildirmeniz. Posta çeki ile ödeme yapanlar bu iş için yatırma kâğıdının arkasındaki not bölümünü kullanabilirler. Nisan ayından sonra gönderilecek adlar değerlendirmeye sokulamayacaktır.

ESRAR	René Barjavel	Altın Kitaplar Yayınevi
BATAK	Martin Caidin	Altın Kitaplar Yayınevi
KEDİ BEŞİĞİ	Kurt Vonnegut Jr.	E Yayınları
ŞAMPİYONLARIN KAHVALTISI	Kurt Vonnegut Jr.	E Yayınları

* Bu yıl yeniden basılan kitaplar arasında George Orwell'in 1984'ü (Yağmur Yayınları) ve Jack London'un Demir Ökçe'si (Oda Yayınları ve Birlik Yayınları) yer alıyor. Bu arada b - k - severlerin ilgisini çekecek bir inceleme, «Şok» (Future Shock) adı altında Altın Kitaplar Yayınevi tarafından yayınlanmış bulunuyor. Alvin Toffler bu yapıtında uzun zamandır b - k yapıtlarına konu olmuş öğelere kişisel bir yorum getirmekte.

* Ve şimdi de Uzay Yolu meraklıları için önemli bir haber : Dizi eski filimlerinin önümüzdeki yaz yeniden programlara girebileceği açıklandı. Şu ana kadar 78 filim gösterilmiş durumda. Denetleme kurulunun kararı ile yayına sokulmayan bir filmi de sayarsak bu sayı 79'a ulaşıyor. Bir 80'inci film bu dizide henüz çevrilmemiş olduğuna göre, meraklıları eski serüvenlerle avunmak zorundalar. UFO adlı dizinin Uzay Yolunun yerini alması beklenirken bir başka dizi, «Tatlı Sert» programlara girmiş durumda, şu anda. Heyecan unsuru dışında doyurucu olmaktan uzak bu yeni dizinin ne kadar süre ekranlarda kalacağı bilinmiyor.

söyleşi

Katılanlar : Zühtü Bayar (gazeteci, yazar ve eleştirmen); Sezar Erkin Ergin (Antares dergisi yöneticisi); Ahmet Kip (Orta Doğu Teknik Üniversitesinde öğretim görevlisi); Ender Özbek (Boğaziçi Teknik Üniversitesinde öğrenci)

SE — Son yıllarda çok tutulan Fantastik Gerçekçilikle ilgili kitaplar bildiğiniz gibi birtakım spekülasyonlara dayanıyor. «Ankara» gazetesinden bir arkadaşla görüştüğümüzde bu tür kitaplara artık bir tepki meydana geldiği görüşü ortaya atılmıştı. Acaba bu konuda sizin görüşünüz nedir?

ZB — Genellikle toplumcu kesimden, yani Türk sosyalistlerinden tepki geliyor. O da şundan : Bu tür kitapları yazanlar, diyalektik felsefeyi, ellerindeki mevcut birkaç ilkeye (bu konuda yeterli olmadıkları halde) dayanarak, hassasiyetle uyguluyorlar. Bunun sonucu da kaba bir materyalizmle birtakım varsayımların reddi oluyor. Ben, eleştiri yöneltenlerle çok tartıştım. Onlara cevap olarak şunu söyledim : Bu kitapları okuyor musunuz? Evet, dediler. Neyi okudunuz?.. Şunu, bunu... Peki, dedim. Şunun bunun kitaplarında Sovyet araştırmacılarının ve Sovyet Bilimler Akademisinin resmî raporlarını gördünüz mü?.. Gördük... Peki, o adamlardan daha mı iyi biliyorsunuz?.. Cevap yok! Kem küm etmeye başladılar.. Şimdi, mesele bu yönüyle çok ilginç. Aynı hatayı bir bölüm sosyalistlerimiz And yayınlarında da yaptılar, biliyorsunuz. «Dördüncü Güneş» çocuk hikâyeleri diye, ki çocuklar için yazılmış değil onlar, ilgisi yok. Vulgarize ettiler çevirirken falan,.

SE — Ve bunun devamı gelmedi, tabiî..

ZB — Gelmedi. Kaldı öyle. Zaten bir süreklilik düşünmüyorlardı.

SE — Bir de şu var. Çıkan kitaplar (2001, İki Beyinli Adam gibi) genellikle İstanbul'daki kitapevlerinden oluyor. Bunların da gerisi gelmedi galiba.

ZB — Uycan yayınları devam edecek. 2001'e gelince, çeviren arkadaşlar Gülşen Çalıkça ve soyadını şimdi hatırlayamadığım Neşe, bu işi ticarî amaçlarla yaptılar. Ben sordum, sürdürülecek mi, ne düşünülüyor, diye. Sürdürülecek falan dediler, ama sonu gelmedi. Sanırım daha çok Jack London dizisi yapmak istiyor onlar.. Ama Uycan sürdürecek.

SE — Mehmet Harmanci idi galiba adı çevirenin.

ZB — Evet Harmancı.

SE — Bir tanışıklığınız var mı?

ZB — Tabiî. Harmancı'yı tanırım.

SE — Tercümesi gayet iyi. Bilhassa tıp terimlerinden anladığını tahmin ediyorum ben.

ZB — Titiz bir çevirmen sayılır. Piyasadaki çevirmenler içinde özellikle titiz iş gören birkaç çevirmenden biridir. Uycan, o seriyi devam ettirecek. Aynı yazarın «The Andromeda Strain» adlı bir kitabı var, herhalde siz biliyorsunuz onu,

SE — Evet, filmi de çevrilmişti.

ZB — Filmi de çevrilmiş. George Segal oynamıştı galiba.

SE — Yanılmıyorsam, evet. Filimde de bilime, bilimsel görüntülere çok ağırlık verilmişti, gördüğüm kadarı ile.

AK — İşte tam tuttuğum tip.. Bilime dayanması şart bence.

SE — Filmi İngiltere'de gördüm. Bilim üzerine biraz fazla dayandığı için (anlatım bakımından), görüntüler, detaylar vs. filmi boğuyor denmişti.

AK — Kitapta da başka şeyler boğuyor.

SE — Dikkat ettiğim şey «The Andromeda Strain» ile İki Beyinli Adam arasında benzerliklerin olması. Kendisi doktor olduğu için, yazan kimse hemen hemen hep meslekî bakımdan yaklaşıyor bilim - kurguya. Hürriyet gazetesi bahsetmişti ondan bir ara.. Hatırlıyorum, Amerika'da filme çekilme hakkını şu kadar paraya sattı falan diye... Şimdi benim şöyle bir düşüncem var: Antares'te yayımladığımız birkaç şey (fazla olmasa bile devam ettirebilirsek) bir defa elimizde Türk yazarlarının ortaya koyduğu yapıtlar olacak. Bir de bazı arkadaşlar çeviri yayımlama konusu üzerinde çok duruyorlar...

ZB — Bunu belli bir oran içinde verebilirsiniz. Bir defa bu alanda telif yapıtlara büyük ilgi göstermek gerekir, çünkü Türk Edebiyatında bu dal cılız kalmıştır. Üç parça telif olur da, bir ya da iki parça çeviri olur. Bu oranlı içinde sürdürülebilir; çünkü yabancı örnekleri de sistematik bir biçimde getirmek zorundayız, yerli örneklerle birlikte. Hem mukayese yapmak imkânını verecektir bu, hem de bu alanda çalışmak isteyen yazarlara örnek olacaktır. Bu bakımdan yararlı görüyorum ben çevirilerin verilmesini.

SE — Mukayese yapılacaktır elbette; ancak bu, işe yeni yeni atılan kimselerin gözünü yıldırmasın. Benim endişem o.

ZB — Şimdi bu, Türkiye için yeni bir sanat türü, yeni bir edebiyat dalıdır. Batıdan gelen böyle yeni bir konu, araç, ya da yöntem ister sanat alanında, ister bilim ve teknoloji alanında olsun ilk anda, tabiî yabancı olması bakımından birtakım tepkilerle karşılanabilir. Ama giderek, zamanla ona ısınmak, alışmak, ondan yararlanmak, hatta ona katkıda bulunmak ve onu aşmak bile söz konusu olabilir. Bu bakımdan bence katiyen sakıncalı değil. Bir de Türk edebiyatında eğer, bir b - k yapılacaksa, bunun özgün olması lâzım. Hikâyelere baktım ben, çeviri kokuyor. Büyük ölçüde Batının etkisi altında. İsimleri yabancı. Meselâ siz de ben de dahil olmak üzere, kabul ediyorum halen yabancı isimleri kullanmaktayız; çünkü bilim - kurguyu yabancı bir kültürün parçası gibi görüyoruz. Ama gelecekte bu değişecek ve Türk edebiyatında özgün bir bilim - kurgu yapılmaya başlanacak. Gelecekte, önümüzdeki birkaç yıl içinde göreceğiz bunu.

EÖ — Bir hikâye yazıyorum, içinde hiç isim kullanmıyorum. Böylelikle bu derdi hallettim. Bazılarına çok acayip geliyor yabancı isim kullanmak, o yüzden hiç isim kullanmıyorum daha iyi oluyor.

SE — Elinizde var mı acaba öykü?

EÖ — Bitirmek üzereyim.

SE — Peki, gönderin, bir bakalım. Çok iyi olur. Yeni arkadaşlar, böyle çalışmaları olan kimseler de varsa...

EÖ — Bilhassa çeviri yapanlar var herhalde. Ama siz de pek çeviri taraflısı değilsiniz.

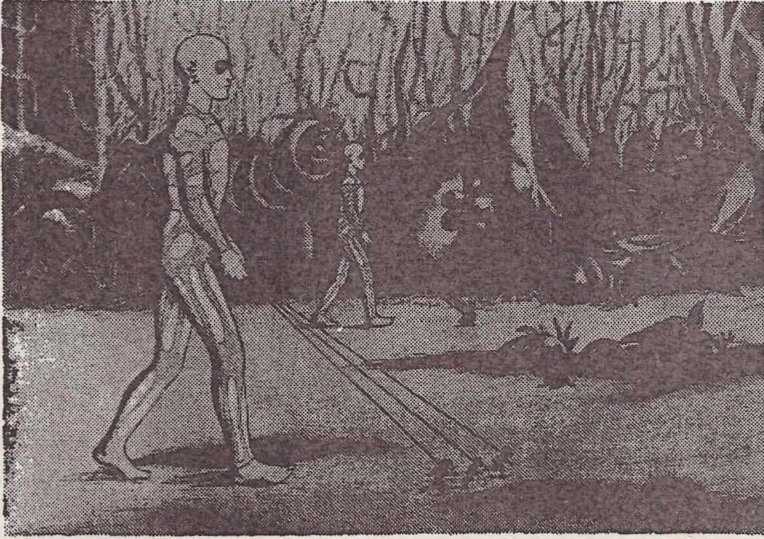
SE — Şimdi.. çeviriyi çok ciddî olarak ele almak gerekir, ben onu diyorum.

EÖ — Biraz da sizin kendi özel zevkinizden bahsedelim. Ne tip şeylerden hoşlanırsınız?

SE — Bilim - kurguda epey şeyler elimden geçti. Ama neden hoşlanıyorum, kendi zevkim nedir, nasıl diyim? Bir özü olması lâzım değil mi, başta? Yani, 2001 falan gibi felsefe yönü kuvvetli olan eserler var. Bunları ben tutuyorum ama, birazcık ta sanırım duygusal yönü güçlü olanlara meylim var. Yani bir

Edmund Cooper, meselâ Ray Bradbury'nin bazı hikâyeleri, hepsi değil! Bir romantizm havası veren şeyler..
EÖ — Stranger In A Strange Land, meselâ, nasıl?
SE — Onu okudum ve çok beğendim. Tam güzel bir örnek verdiniz.
EÖ — Benim en tuttuğum üç kitaptan bir tanesi.
SE — Ve eğer bir çeviri yapılırsa benim zaten aklımda var, böyle kitaplar. Stranger In A Strange Land, ondan sonra Stand On Zanzibar, okudunuz mu?
EÖ — Okumadım.
SE — Stand On Zanzibar, John Brunner'in bir eseri. Fakat çeviri yapmak çok zor. Stand On Zanzibar'da yaptım, deneme mahiyetinde ilk sayfayı; fakat çok uzun sürdü ve kitap zaten 400 - 500 sayfa. Çok uzun ve bunu oturup da çevirmek çok büyük bir vakit alır. Aramızda amatör olarak yapabilecek kimseler var. Fakat sonra devam ettirmek meselesi çıkıyor. Tercüme işine başlarsak, seçme eserler yayımlamak benim niyetim..
ZB — Bu alanda eğer dernek olarak çalışılacaksa (ki ben bilim - kurgu derneği diye söz ediyorum sizin topluluktan, böylesi daha uygun oluyor) şu yapılabilir : Ön kurul, seçici kurul gibi, küçük bir kurul oluşturulur; kurul eserlerin seçimini yapar ve seçilenler çevirmenlere verilir. Çeviri geldikten sonra kurul tekrar inceler eseri, gerekirse (ki gerekeceğini sanıyorum ben) bir redaksiyondan geçirilir. Redaksiyon lâzım, çünkü öbür yayınevlerinin yaptıklarını görüyoruz, hiç te hoş olmayan sonuçlar veriyor.
SE — Şimdi benim düşündüğüm de şu : Başlangıç olarak Antares'te mümkün olduğu kadar elimize geçen Türk yazarlarının yapıtlarını yayınlamak, bunun yanı sıra da yerimiz olduğu nisbette bir çeviriye de yer vermek. İlerde bilhassa Antares'in meydana getireceği kapitali kullanarak bir bilim - kurgu yayınları adı altında seçme eserler yayınlanması üzerinde duruyorum.
ZB — Antares yayınları da olabilir.
SE — Benim aklımda bu şekilde bir şey var. Meselâ, ödül kazanmış kitaplar var, daha henüz Türkiye'de hiç yayınlanmamış şeyler. Bunları seçme eserler olarak ortaya çıkarmak istiyorum ben. Ve bunlar da genellikle yüzlerce sayfalık çok uzun öyküler olduğuna göre, çok çalışma ister..
ZB — Epey zaman alacak bir çalışma. Şimdi zaten, bunları kabataslak konuşuyoruz.
SE — Antares'te neden çeviri yayınlanmıyor diye ortaya atılan soru, ilerdeki planları ilgilendiriyor kısaçası.
ZB — Anladım. Fakat şu anda edebiyatımızda bilim - kurgu ürünleri veren Türk yazarlarının sayısı bir elin parmaklarını geçmiyordur. Dergide yer alan isimler, siz varsınız, Cengiz Kabatepe var, onun adı aklımda kaldı. Sonra, o öyküsünü beğendiğim arkadaş..
SE — Sönmez Güven.
ZB — Sönmez Güven var. Metin Atak var, Metin Atak ne oldu? Devam ediyor mu?
SE — Devam ediyor, fakat kısa öykü değil de roman yazarım ben diyor.
ZB — Roman yazsın.
SE — Tefrika olarak yayımlayabiliriz; o şekilde olur.
ZB — Ondan sonra eskilerden, zaten biliyoruz onları. Doktor Vedat Bilgin'in ne olduğu bilinmiyor.
SE — Yaşıyor mu, bilmiyorum. Adana'dan bir üyemiz en çok beğendiğim Türk b - k yazarı odur diye yazmıştı. Kendisi de bir hastahanede çalışıyor idi, bize

verdiği bilgiye göre.
ZB — Vedat Bilgin, tıp doktoru olsa gerek, di mi?
SE — Tabiî. Esasında kitabında yazıyordu. Acaba gerçekten yaşıyor mu, şu sıralarda?
ZB — Yaşıyorsa ve sesimizi duyurabilirsek, bizimle temasa geçer sanırım.
SE — Şimdi dediğim gibi Türk yazarlarının yazmasını teşvik etmek lâzım. Hazır ellerinde yazdıkları şeyler olan eski kulüp üyesi arkadaşlar vardı. Ben tahmin ediyorum, Antares ellerine geçince onlar bir şeyler yapacaklar; yani eski ya da yeni bir şeyler gönderirler tahmin ediyorum.
ZB — Evet, önemli olan Antares'in adını duyurmak. Türkiye'de demin de söylemiştim, üç binin üstünde sadık diyebileceğimiz b - k okuru var, ben buna inanıyorum. Bunların çoğu da entellektüel çevreden, yani bir iki yabancı dil bilenler. Fakat işte, bu meraklarını gizler gibi bir halleri var. Son iki yıl içinde yavaş yavaş ortaya çıkmaya başladılar. Türk b - k yazarlarının daha da artacağından umutluyum; gizliden gizliye çalışmalar yapan yazarlar var, bunu biliyorum. Meselâ Atilla Alpöge'den bekleyebiliriz böyle bir şey. Sonra yine oyun yazarlarından Toygar Akman var. İncelemeleri Bilim ve Teknik dergisinde çıkıyor; vaktiyle de Elektronik Beyin adlı bir oyun yazmıştı. Hatta ben de bir eleştirisini yazmıştım. 65 - 66 yıllarında İstanbul Şehir Tiyatrolarında temsil edildi bu. Şimdi Akman ne yapar, bilmiyoruz. Bu tür ürünler veriyor mu, vermiyor mu? Bir temasımız yok. Tiyatro dışında, roman, öykü gibi çalışmaları var mı, acaba? Onunla da bir temas kurmak lâzım.
SE — Çok iyi olur. Benim bir niyetim de, şu anda çok kısıtlı olan sayfa adedini fırsat bulunca artırmak. Dördüncü, ya da beşinci sayıda.
ZB — İşi büyütmek, anlıyorum. Yalnız, işte bu konuda, derginin imkânları falan nedir, maddî tabana dikkat etmek lâzım. Yani eğer 64 sayfa altı sayı sürecekse, o 32 sayfa 30 sayfa bir yıl sürsün, daha şayan-ı tercihtir bizim için.
SE — Bu işe girişmemiz, dergiyi gönderdiğimiz okuyucuların tepkisine bağlı. Belki şu anda kendi ekleyeceğim şeylerle de bunu yapabilirim; ama ne kadar sürer?..
EÖ — Elinizde fazla dergi var mı? Çok istiyen var arkadaşlar arasında.
SE — En iyisi adresinize göndereyim; çünkü Ankara'dan çıkalı elimde fazla kalmadı hemen hemen. Filmi nasıl buldunuz? Vahşi Gezegen'i? Stefan Wul'un «Oms En Serie» adlı kitabından yararlanılmış. Okuyan var mı o kitabı?
AK — Ben o yazarın başka kitaplarını okudum. Ama kitaba tam da sadık kalındığını tahmin etmiyorum, biraz bir kısım değişiklikler vardır. Fakat ben o adamı çok beğenirim, çok güzel yazar.
ZB — Benim için yeni bir isim.
AK — Esas Fransız yazarlarına yer veren «Fleuve Noir» diye bir «anticipation» serisinden biliyorum. Stefan Wul, 54 den falan itibaren bu seride başlamıştı. Çok beğenilmiş Fransa'da, korkunç klasik olmuş, piyasada tükenmiş durumda kitapları, karaborsada falan satılıyor Sen nehri kenarında. Kitaplarının bir kısmını tekrar bastılar. Çok güzel şeyler var içinde. Bilmiyorum benim zevkim o, değişik zevkler var tabiî.
SE — Bir soru atayım ortaya. Bu filmin animasyon olarak, yani karton filim olarak çekilmiş olması, acaba iyi midir, kötü müdür?
AK — Alışılmış, etrafımızda gördüğümüz şeyler var, herhangi bir filimde bunlardan faydalanılıyor; hakikaten değişik bir şey yapmak ise çok zor. Bilmiyorum, bir Rus filmi vardı, senle beraber gördük.

1973 Cannes Film Şenliğinde özel ödül kazanmış olan b - k filmi: Vahşi Gezegen.

SE — Solaris mi?

AK — «Solaris», evet. Buraya gelmedi galiba. Oynayacak mıydı?

ZB — Oynaması söz konusu idi burada Sinematek'le. Fakat gelmedi.

AK — O filimde de değişik bazı şeyler yapıyorlar. Meselâ denizi çekmişler, değişik renklerle falan bir hava yaratıyorlar: fakat insan bir yerde Dünya'nın bir parçası olduğunu fark ediyor yine de. Bu filimde ise hakikaten çok değişik bitkiler, hayvanlar görüyoruz; çok daha geniş imkân var yani.

EÖ — Ben daha da ileri gideceğim : Bir science fiction filmi çevirmek istiyorsak eğer, çizgi filim olması şarttır, diyeceğim.

SE — Ama bu fantastik ögeleri ön plana alırsak, karakter ortaya çıkarma konusunda ne yapılabilir? Bilim - kurguda üzerinde önemle durulan bir konu bu. Bu filimde de karakter değil, bir toplumun anlatılması, daha doğrusu iki toplumun karşılaştırılması var. Yani, bu filim için muhakkak bir sakıncası yok aminasyonun, ama...

ZB — Ben aynı görüşte değilim. Çizgi filimlerde, çizgi romanda karakter yaratmak mümkün. Nitekim bugün Türkiye'de Turhan'ın çizgileri ile bir Abdülcanbaz tipi, karakteri var. Ama şimdi biz özellikle animasyon filimlerle science fiction'ın ilişkilerini konuşalım, araştıralım. Bir defa science - fiction filmi yapmak maddî imkânların geniş olmasını gerektiriyor. Çok parası olan, iyi bilim - kurgu filmi yapabilir. Çünkü başka bir alemi aksettireceksiniz, genellikle başka bir dünyayı vereceksiniz. Dekor problemleri var, kostüm problemleri var, elektronik, mekanik cihaz problemleri var. Bunları normal filimlerde kullanmak büyük parayı gerektiriyor. Ama ressam bu işi çizgi yolu ile yapıyor, yani dünyayı çizgi yolu ile yaratabiliyor, ondan sonra da onu sinemada canlandırıyorlar. Şimdi bu bakımdan, (ben çizgi filim olan başka b - k filimler kısa metrajlı olarak, burada, sinematekte seyrettim) çizginin getirdiği geniş olanaklar var. Sanatçı, yaratıcı kafasında tasarladıklarını çizgi yolu ile çok iyi verebiliyor. Bu bakımdan çizgi filim tekniği ile bilim - kurgunun telif edilmesi, birleştirilmesi yeni olanaklar sağ-

lamakta, bana göre. Karakter yaratmak tezinde sizin gibi düşünmüyorum. Çünkü pekâlâ karakter yaratılabiliyor. Meselâ bence bu filimde iki üç tane belirgin karakter vardı. Küçük çocuğun yetişmesi, o başka uygarlığa karşı öfkeyle büyümesi, zekâsıyla devamlı sorunları araştırması, sonra o özel cihazdan yararlanarak bilgi edinmesi, ondan sonra da hemcinsleriyle birlikte o haksız ve vahşî düzene karşı başkaldırması. Şimdi araştırırsak karakter çıkar : çocuğun karakteri, sonra onun sevgilisi durumunda olan bir kız vardı, onun karakteri, o kabile reisi pozisyonunda olan adam.. Ama belki, tipolojidir, çoğaltmadır bunlar, çünkü filmin içinde tutarlı bir karakter gibi görünmüyorlardı, bilmiyorum..

SE — Benim demek istediğim şuydu : Çizgi filimle karakter muhakkak ki yaratılabilir. Ancak şöyle bir kanı, daha doğrusu bir yanlışlık var. Çizgi filimlerin yalnız çocuklar için olduğu. Yoksa dışarda ben de bilim - kurgu ile ilgili başarılı çizgi filimler gördüm.

ZB — Bu bizde yanlış bir kanı. Batıda böyle değil; birtakım insanî, politik, ekonomik, sosyal problemler bir sanat türü olarak çizgi filimde yansıtılabiliyor. Meselâ demin seyrettiğimiz filimde pek gülmedik. Esprili pasajlar vardı ama aslında dramatik bir gerilim hâkimdi. Meselâ başlangıcı filmin, son derece çarpıcı. Bir kadın kucağında çocuğu kaçıyor, sağdan soldan birtakım tehlikeler, bir parmak geliyor onu deviriyor. Her tırmanışta tekrar aşağı yuvarlanıyor; tıpkı Yunan mitolojisinde Sisyphos efsanesinde olduğu gibi. Bu insanın trajedyasını vermek, başlangıçta bunu vurguluyor yazar, yönetmen, yapımcı, her kimse. Şimdi bu yönü, böyle çarpıcı bir girişten sonra sorunların sergilenmesi çok önemli. Üstelik te filimde söz konusu olan sorunlar, bugün dünyamızın, dünya uluslarının, dünya toplumlarının yüzyüze kaldığı sorunlar. Bir tür emperyalizm var filimde. Teknolojik üstünlüğün, bu bakımdan daha alt düzeyde olan bir topluma galebe çalması; o toplumun başkaldırıp imkânları ele geçirmeye çalışması var. Şimdi benim anladığıma göre orada «homo sapiens» ırkı aslında daha önce yüksek düzeyde bir uygarlık yaratmış, fakat sonradan durum değişmiş.

AK — Benim anladığıma göre «homo sapiens» oraya mensup değil, tamamen başka bir sisteme mensup ve o adamlar, yani üstün ırk. tarafından getirilmiş oraya.

SE — Başlangıçta bu «oms» ya da «hommes» dedikleri küçük yaratıkların yeni yeni geldiği ve çoğaldığı sözü geçiyordu.

AK — Ayrı bir seyyareden.

SE — Yani aynı yerde gelişmemiş bunlar.

AK — Zaten belli bir şey. Dünya değildi orası.

ZB — Evet, başka bir sistem, başka bir gezegen olmalı.

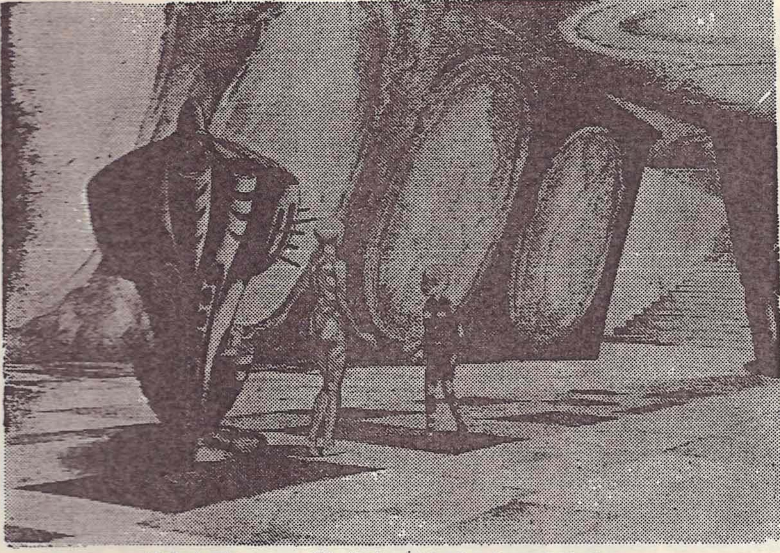
SE — Dikkat ettinizse, sonuna doğru gezegenden kaçış sırasında, füzeleri ve taşıt araçlarını kendi boylarına gelecek şekilde küçülttüler.

ZB — Peki, o makineleri, aygıtları kullanmayı nerden öğrendiler?

SE — O beyin geliştiren öğretici başlık yardımı ile. Yalnız şöyle bir şey ortaya çıkıyor şimdi. Eğer bunları gerçekten Dünya'dan kaçırılmış bir grup olarak kabul edersek, öğrendiklerini unutmuşlar mı diyelim?

AK — Unutmuşlar herhalde. Science - fiction'da çok rastlanan bir durum bu.

ZB — Birkaç kuşak değişmiş ve bu arada unutulmuş olabilir. Yeni gelen kuşak vahşete dönmüş.

Vahşi Gezegen filminden bir başka görünüm.

EÖ — Bu benim aklıma H. G. Wells'in Valley Of The Blind adlı öyküsünü getirdi.
SE — Hatırlıyorum öyküyü, evet.. Filimde geçen bir toplantıda zaten Dünya'nın adından da bahsediliyordu ve görüntüler verilmişti. Bu toplantıda bir açıklama yapılıyordu. Başka gezegenlere roketler gönderilmişti ve yalnız bir tanesi ile, ki o da Dünya idi zannederim, bağlantı kurulamadığı sözü geçiyordu.
AK — İnsan olmayan ırkın başka yerlerde kolonileri var galiba ve belirli bir kolonide devamlı karışıklıklar oluyor. Bu koloni de insanların olduğu yer galiba.
SE — Evet, Dünya herhalde.
EÖ — Dünya'dan getirmişler bunları, tıpkı hayvanat bahçesine getirir gibi; sonra bir kısmı kaçıp tekrar dışarda üremiş herhalde. İsyana falan kalkıyorlar ama, nesil bozulmuş ve bu yüzden duruma hâkimiyetlerini kaybetmişler.
SE — Filmin ilginç bir yönü de, benzetmeler. İki ırk da değil, bambaşka iki yaratık türü ele alınıyor. Bir bakıyoruz insanlar karınca ya da fareler gibi çoğalıyor ve yok edilmek isteniyor. Ve sonuna doğru da zannedersem, birbirlerinin bilgilerinden faydalanma yönünden liken biçimi ortak bir yaşam ortaya çıkıyor.
ZB — Genel olarak ben filmin muhtevası üzerinde durmak istiyorum. Anladığıma göre yönetmen, seyircinin kendi dünyamızla, uygarlığımızla bir bağıntı kurmasını istiyor. Yani başka bir dünya da olabilir varsayımının seyirci tarafından kolaylıkla algılanabilmesi için gerekli koşut kurulabilsin diye, başka bir dünyayı anlatmasına rağmen bizim uygarlığımızdan da örnekler veriyor.
SE — Yani doğrudan doğruya bir benzetme söz konusu olamaz, diyorsunuz.
ZB — Şimdi bana göre filimde, üstüne basılmış, abartılmış insanî birtakım problemler var. Ferdî problemler, sosyal problemler, ki bunlar her sanat dalının işlediği problemlerdir. Dolayısiyle bilim - kurgu da bunlara karşı ilgisiz kalamaz. Yalnız alışılmadık imajlar, fantastik görüntüler, ya da sürrealistlerin kullandığı değişik muhteva ve düşüncelerle olmuyor, bilim kurgu. Çağımıza bağlı olarak, sorunlarını da yansıtması gerekiyor. Ancak bunu yaptığı sürece büyük okur kitleleri tarafından ilgi ile karşılanacaktır.

SE — Yani esas toplumsal açıdan görmek ve incelemek gerekiyor, değil mi?

ZB — Ben şahsen bilim - kurguya toplumsal açıdan yaklaşıyorum, yani bir yapıtın sosyal - politik muhtevası nedir, onu araştırıyorum önce. Ama çok keskin bir takım toplumsal sorunları da, çok bireysel birtakım sorunları da getirebilir herhangi bir bilim - kurgu yapıt, Asimov'un «Kâinat Fatihi» adlı kitabı sosyal muhteva bakımından son derece güçlü bir eser, örneğin. Yine Asimov'un The Man Who Upset The Universe adlı bir romanı var. O da öyle, içinde şiddetli toplumsal motifler taşıyan bir roman. Asimov zaten bu yönü ihmal etmiyor.

EÖ — Sizin beğeneceğiniz iki kitap var. Birisi Brave New World.

ZB — Aldous Huxley'in değil mi?

EÖ — Evet, bir klasiktir artık. Ve George Orwell'in «1984»ü. İkisi de çok müthiş kitaplar.

ZB — Onların ikisini de defalarca severek okumuşumdur ben. Ayrıca o kitaplardan yararlanarak incelemeler falan da hazırladım ve yayımlandı. Örneğin, Mayıs 73 tarihli Varlık dergisinde «Toplumsal Tedirginlik ve Bilim - Kurgu» başlığı altında.

EÖ — «Island»ı okudunuz mu? O da Huxley'in daha sonraki bir kitabı.

ZB — Onu okumadım. Çevrildi mi bu Türkçe'ye?

SE — Zannetmiyorum.

ZB — Benim yabancı dilim pek yeterli değil. Ama çevrilmiş yapıt olursa mukayese edip falan okuyorum. 1984'ü defalarca okudum, sonra «Animal Farm» var. Bildiğime göre George Orwell'in beş romanı var ve beşinde de toplumsal motifler ön planda.

SE — Filim hakkında başka söz söylemek isteyen var mı?

AK — Epey değişik yönleri vardı bence. Esasında science - fiction klasik akımın dışına çıkması bakımından enteresan. Orijinalite, değişiklik falan olması lâzım. Şu anda yeni yapılan science - fiction yapıtları arasında belki yok ama, kötü romanlar, kötü filimlerde aklımda kaldığı kadarı ile klasik şeyler var. Meselâ bir canavar çıkar ortaya diyelim. Ondan sonra işte, bütün dünya birleşir de o canavarı yok ederler, mesele budur. Yani, dıştan gelen bir şeyin illâ kötü olması ve temizlenmesi lâzım. Meselâ bu filimde sonunda bir anlaşma oldu, her şeye rağmen. İnsanları ufak tefek zararları olan bir hayvan gibi görüyorlardı başta, temelde bir karşıtlık yoktu ve neticede anlaşabildiler. Bu bakımdan bence güzel.

ZB — Olumlu bir biçimde, bir «happy end»le bitti. Bilim - kurgunun çok büyük eleştirilerle karşılanmış olduğunu hatırlatayım; hâlâ tartışma konusudur bütün dünya edebiyatlarında. Sovyetler Birliğinde bilim - kurgu son derece gelişmiş olmasına karşılık, orada da birtakım fanatikler, özellikle parti çevresine bağlı, edebiyat ve sanat konusunda partinin ilkelerine bağlı bürokratlar tarafından — ki fanatik diyeceğim ben bunlara — büyük sert eleştirilerle karşılanıyor. Bunda bilim - kurgunun hiç bir suçu yok. Burda yine iyi düşüncelerle, iyi amaçlarla yapılmış bir aracın kötü bir suretle kullanılması olayı ile karşı karşıyayız. Çünkü bilim - kurgu çok istismar edilmiş. Bol para getirsin diye abartılmış birtakım canavar tipleri yaratılmış, süper kahramanlar icadedilmiş, halkın kafasına sokulmuş; bunların filimleri, çizgi romanları, foto - romanları, hatta televizyon dizi filimleri (TRT'nin yansıttığı Uzay Yolu gibi) yapılmış ve para getiren meta haline gelmiş. Bir şey para getirince çoğalır; çoğalınca da basite ve ucuza indirgenir. Sonra

da aklı başında kimselerin bu basit ürünlere bakıp eleştirirlerken bütün bir bilim - kurguyu mahkûm etmeye kalkıştıklarını görüyoruz. Oysa bilim - kurgu alanında çok ünlü, ciddî imzalar var.

EÖ — Arada kayboluyor bunlar.

ZB — Tabii. Meselâ Jack London, George Orwell, bugün modern bilim - kurguda büyük isimlerden Isaac Asimov, Arthur C. Clarke.. Ben edebiyatın ve sanatın başka dallarında faaliyet gösterip de bu arada bilim - kurguya ilgisiz kalmamış yazarların adlarını anmak istiyorum. Şimdi Jack London'ın benim tespit ettiğim üç eseri var. Biri «Demir Ökçe», ondan sonra «Âdemden Önce», o da Türkçe'ye çevrildi ve Bilgi Yayinları tarafından yayınlandı. Yalnız Âdemden Önce'nin bir özelliği var : Geriye bilim - kurgu diyorlar ona. Ve bir de hikâyesi var Jack London'ın, adı aklımda değil. İngilizce «Outlines Of This World» adını taşıyan bir antolojide rastlamıştım. Elli sayfalık uzun bir hikâyesi. Kitabı kaybettim. Bilim - kurgu meraklısı bir arkadaşıma verdim; bir daha geri gelmedi. Şimdi bilim - kurguya çeşitli çevreler tarafından yöneltilen eleştiriler tamamen haksız değil. Ama dikkat ediyorum da, eleştiriye konu olan ürünler hep, ticarî amaçlarla yapılmış, sıradan piyasa ürünleri; Baytekin filimleri, işte bizim TRT televizyonunda gösterilen Uzay Yolu, bu tür şeyler. Temelinde düşünsel ağırlık taşıyan, yani bir tez getiren, hem muhteva ile hem biçim ile yenilik getiren ağır eserlere pek eleştiri yöneltilmiyor. Tam tersi onlardan yararlanılıyor; George Orwell'in 1984'ünde de dediği gibi veya filanca yazarın filanca eserinde dediği gibi diye atıflar yapılıyor. Şimdi bu açıdan yaklaşılınca bugün birçoğumuza pek havadan sudan eserler gibi gelen Jules Verne'in eserlerinde de kehanete dayanan, yaşadığımız çağla ilgili bazı düşünsel motifler buluyoruz. Meselâ ben, 'Deniz Dibinde 20.000 Fersah' üzerinde yeniden düşündüm; orada Kaptan Nemo çok enteresan bir karakter. Gadre uğramış bir adam, ailesini kaybetmiş, fakat kimler tarafından yapılmış bu, pek belirtilmiyor. Yalnız şu kesin : Kaptan Nemo cesur bir bilim adamı aynı zamanda, zulme uğramış, öfkelenmiş, gemisi ile birlikte bir tür intikam amacı ile dolaşıyor aslında. Dikkat edin romanda, rastladığı zaman büyük devletlerin savaş gemilerine saldırıyor özellikle, yolcu gemilerine değil. Sonra müstemlekeciler, sömürgeciler diye bir ifade geçer romanda, birkaç yerde. Jules Verne acaba kimleri kastediyordu, sömürgeciler, müstemlekeciler sözleri ile. Şimdi burada Kaptan Nemo aslında adaletin simgesi, doğruluğun simgesi bir yerde, böyle yorumlanabilir. Çünkü bütün bu ifadelerden o çıkıyor. Meselenin bu yönü de var. Bu açıdan da görmek lâzım.

SE — Şimdi bir şeyden bahsettik : «Âdemden Önce», gerçekte bir bilim - kurgu mudur acaba o?

ZB — Bana göre tamamen bir bilim - kurgudur. Ben «Âdemden Önce» hakkında bir kitap tanıtma yazısı yazdım, Yeditepe dergisinde ve Yeni Ortam gazetesinde geçen yaz yayımlandı. Orada bilim - kurgu yazarlarının hangi yöntemlerle çalışmakta olduklarını anlatmıştım. Şimdi, örnek olarak, inceleme konusu olarak da Âdemden Önce'yi aldım. Genellikle bilim - kurgu yazarları şunu yapıyorlar : Başlangıçta okuyucuların kabul etmesini diledikleri iki ya da üç ilke ileri sürüyorlar. Tıpkı geometri teoremlerinde olduğu gibi bunların doğru birer aksiyom olarak kabulü isteniyor. Bir kere siz o iki ya da üç ilkenin doğruluğunu, geçerliliğini kabul ettiniz mi, ondan sonra roman olsun, filim olsun, yapıt büyük bir tutarlılık içinde gelişiyor. Saçmalık falan yok. Saçmalık, asıl bu açıdan yaklaşa-

mayan kimselerdedir. Şimdi, Âdemden Önce'de ne var, bakın : Jack London bir kere bizden okur olarak, insanların, yani insan soyunun, homo sapiens'in, antropoidlerden, maymunlardan geldiği tezini (Darwin tezini) kabul etmemizi istiyor ki, bu bilimsel bir şey. Çağımızda tartışılıyor ama, bir aksiyom olarak kabul, ediyoruz. Ondan sonra da birtakım bilgilerin, deneyler yoluyla edinilen bilgilerin, biyolojik tevarüs olarak zihinlere yerleşebileceğini, ve bunların kuşaktan kuşağa aktarılabileceğini ileri sürüyor. Üçüncü ilke ise roman kahramanı olan kimsenin böyle olağanüstü düşler görebileceği olasılığını kabul etmemizi istiyor. Adam yatıyor uykuya, onbin yıl öncesini görüyor; bu olacak şey değil ama, aksiyom olarak kabul ediyoruz biz bunu. «Science - fiction» lığı nerde bunun diye bir soru yöneltilebilir. Konu bir kere bilimsel bir konu...

SE — Ama teknolojik değil.

ZB — Teknolojik değil, kabul ediyorum ama, her science - fiction'da teknolojiyi kesin bir ilke olarak mı kabul etmek durumundayız? Konu bilimsel, işin imge, yani kurgu yönü de var. Bilimsel ilkelerle oynuyor, Jack London. Konu, insan soyunun nerden geldiği, uygarlığın nereye gideceği, bu bakımdan bilimseldir diyorum ben. Bu açıdan yorumlanınca bence bütünü ile bilim - kurgusal bir yapıttır.

(Yukarda bir bölümünü sunduğumuz söyleşi, Nisan 1974 tarihinde «Vahşî Gezegen» filminin gösterildiği günlerde İstanbul Sinematek Derneği salonunda banda alınmış olup fonoteğimizde kayıtlıdır.)

KLÜP ODASI

Kitaplığımızdaki yeni kitaplar :

UZAY YOLU 6; UZAYDA KAYBOLANLAR; ÖLÜMSÜZLER ÜLKESİ ALTHAR; UZAYDA İLK OYUN; KUTSAL GEZEGEN; ANARŞİST.

Fonoteğimizdeki yeni bantlar:

1. No Pussy Footing (Fripp & Eno) / Alpha Centauri (Tangerine Dream).
2. Hymn Of The Seventh Galaxy (Return To Forever + Chich Corea) / Journey To The Centre Of The Earth (Rick Wakeman).
3. 2001 : A Space Odyssey / Barbarella.
4. Zeit (Tangerine Dream) / Set The Controls For The Heart Of The Sun (Pink Floyd).

Yukarda adı geçen dört bant da C-90 lık kasetler olup, kitaplarla birlikte, 2. sayımızda açıklanan koşullar çerçevesinde klüp adresinden istenebilir.

Not : Yeni okuyucularımız Antares'in ilk üç sayısını 20.— TL. lık ücret karşılığı temin edebilirler. Ücreti 10078115 No.lu posta çeki hesabına yatırmak yeterlidir.

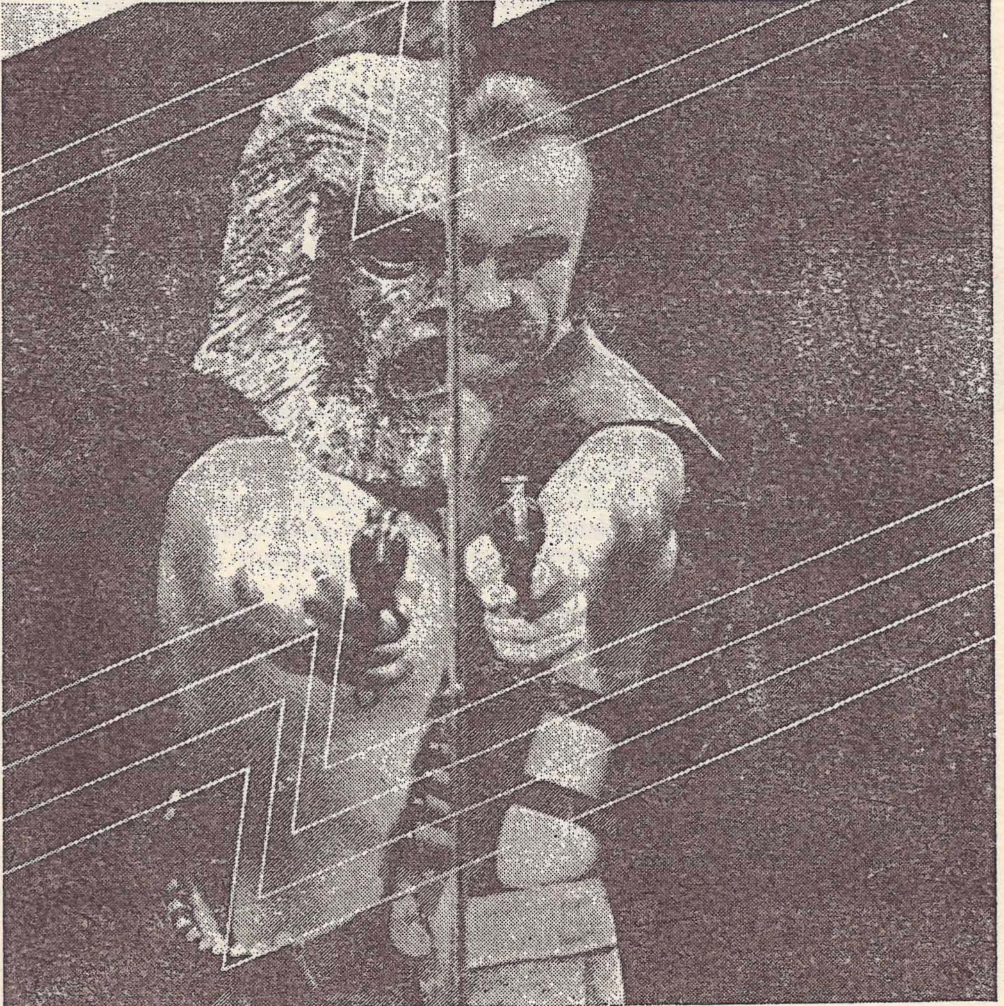
Şafak Matbaası

antares

BİLİM – KURGU ★ SCIENCE – FICTION

ANTARES 5 Edebiyat ve Kültür Dergisi Kış 1974/75
Sahibi ve yazı işleri sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Sayısı 10.— TL. Altı sayılık abone 50.— TL. Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

bu sayıda, Selma MİNE'nin yeni öyküsü : OBİ
ve Giovanni SCOGNAMILLO'nun kaleminden : ZARDOZ

İÇİNDEKİLER

DROPLETS

Dear Sezar,

Thank you very much for ANTARES Nr. 2 and 3, and I must tell you, that I am very happy to see the «Droplets» in English. ANTARES looks very good, and it is really a pity I can't read most of your stuff, but anyhow I received in it greetings from old friends like Harry Harrison, Brian Aldiss and Kjell Borgström.

I have a problem, and perhaps you are able to help me. At EUROCON in Trieste, 1972, Forry Ackerman bought a pocketbook, and when he visited me in Salzburg he showed it to me. It was a novel by myself and Scheer, of the German serial PERRY RHODAN. The title: SÜRGÜNDEKİ YILDIZ. Name of the serial: UZAY SERİSİ. Publisher: OKAT YAYINEVİ İstanbul.

I would be very thankfull, if you would be able to send me a copy of this book (or any other published under my name Ernsting or Clark Darlton), since I never have received any fee for it. Sure I would give you a commission, if they ever pay after your intervention.

That's it, and it would be very nice, if ANTARES on the other side could return the greetings to Harry and Brian, and give all my best wishes to Turkish Science Fiction readers and fans, which perhaps do not know my name so well as readers in other countries.

All the very Best to you, Sezar, and let me have another copy of ANTARES sometime.

And a letter! Cordially,

Walter ERNSTING (Clark Darlton)

5071 Salzburg, Loig 39, AUSTRIA.

Your problem is a representative one, Walter. Any other foreign author may find himself in a similar situation, sooner or later. Therefore a very short open **avowal seems appropriate: Turkey adhered to the Berne Copyright Union before the alternative of the Universal Copyright Convention became available. In short, as a developing country it retains the translation right under the Brussels Act, Article 27 (1) in relation to the Additional Act of 1896, which says, exclusive right of translation expires if not exercised within ten years of publication. And unfortunately, that's the case with your book. Practically and piratically yours.**

Dear Sezar :

It was my bemused pleasure to receive a second issue of ANTARES, and, as before, I must report my dismay inasmuch as the Turkish is Greek to me(mixing a metaphor which intentionally points up the unhappy situation prevailing in your area the world, a time of trouble which I pray may soon be resolved with as much peace as this world allows... Not much... As an American Jew very concerned with Israel, I have long watched that unhappy situation just around the geographical corner from your land. I pray that peace may also finally be achi-

---

The photos in this issue on pages 1 and 31 are from the film **«Zardoz»**. Reprinted by permission of John Boorman. Inner page artwork by Tarık Erguvan.

eved there, but it seems unlikely and illusory... Nevertheless, men of good will and understanding must always patiently work for peace, even if they only **dream** of it. Speaking of Israel, I am curious: is there any sort of science fiction and fan movement there, as well as in the Arab nations? I should add that the understanding of Hebrew is as foreign to me as Turkish - like any young Jewish boy here, I learned (many years ago) to read the language, and thereby to be able to hold my own in the synagogue, but I have no comprehension of it! Nevertheless, if anyone published a fanzine in Israel, heck, even in Hebrew, I'd appreciate knowing her or her name.)

I was, at last, able to understand, as before, pgs 2 and 3, in neat English. May I request that you spare just a few pages next time to give us a biography of yourself. You sound like a well - traveled and interesting person, with facility in English and western ways. To go even more greedy, I would request a translation of at least one if the stories by your compatriots... I do agree that you should encourage local writers, but we noncomprehenders have no idea of what sort of work is being done.

As before, I congratulate you, in any event, upon the handsome appearance of the zine; certainly, if you have rassled up a fair number of local believers, you are doing proud by their entries. Perhaps Science Fiction will be an international bridge, where such hopeful things as Sports have utterly failed to be. Indeed, the fallacy of believing Olympics and such to be a means of international understanding is that (a) they are based on competition - gold medals and such folderol, which encourage nationalism more than brotherhood and (b) they have devolved into rank political arenas, with such tragic consequences as occurred in Munich, and such sanctimonious baloney as India's attitude in a recent tennis match. SF is not competitive: it represents the creative mind, and this is the only aspect of humankind which can save the poor benighted species.

By the way, the issue of ANTARES, mailed in May, reached here only a week ago. Hail to the fleet postal services of the world!

Now, friend Sezar, I hope you may find it possible to help on a few of the foregoing suggestions. Meanwhile. I wish you well and congratulate your remarkable ambition.

Ben INDICK

428 Sagamore Ave. Teaneck, NJ 07666, USA.

Ari Lev Lebowitz, Kibbutz Sh'fayim - Ulpan, Doar, Sh'fayim - Israel, Israel 60990. Now, try this one, Ben! You may have more luck than I had! Another address: Saleem Zoughbi, P.K. 300, Kızılay, Ankara, Turkey. (He is a friend of mine who comes from Palestine). As for the rest, we'll see what we can do in the next issues...

Dear Sezar Erkin Ergin;

I have received Antares 2 by the help of a friend, and I really enjoyed it very much. Since SCIENCE FICTION is a subject I have enjoyed all the time, I would like to have all other copies of Antares other than the second one. I would hardly and unwillingly declare that the language is too modern, to say. If it is tried only a little to be like the daily language used, I think there would be a lot many friends to like Antares and even to get addicted to it, I am also acquainted with Antares from the newspaper advertisements. I hope to have other copies of Antares as soon as possible and show them to other friends who really like Science Fiction. All success to ANTARES and SFFC.

Erol SAĞLAM

Merkez Eczanesi, Seydişehir, Konya, TURKEY.

!!!

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

Yediğim son darbe beni yıkmış; yaşamımın bir anlamı kalmamıştı. Linda ile birlikte her şeyi yitirmiş olduğumu anladım. Bundan böyle bir gölgeydim ben artık. Sadece bir gölge...

Bir süre sessizce durup bekledikten sonra gardaki kalabalık arasından süzülüp oradan ayrıldım. Nereye gidebilirdim? Eve gidip Linda'nın yanında, yüzüklü ikizimle yüz yüze gelmek ne sonuç verebilirdi ki... Birbirimizin boğazına sarılırdık kuşkusuz, ama bu durumda yenik düşen ben olurdum herhalde. Yüzüğün, ya da ikizimin bir varolma nedeni vardı kendisine göre, ama benim... Ben ne için savaşacaktım? Linda için mi? Eğer karşımdaki patlak gözlü, sekiz on kollu, iğrenç bir canavar olsaydı bir derece, ama tersine Linda'nın düşlerindeki prensi yenmek gerekiyordu bu durumda. Birbirinin kolları arasında onları gördüğümde hiç bir şansım kalmadığını anlamıştım zaten.

Linda'nın yüzük parmağımdayken davranışları, evde bulduğum mektup; her şey apaçık ortadaydı. Ben aklım sıra Linda'yı kurtarmaya çalışırken, Linda benden kurtulmuştu.

Bu kötümser düşünceleri kafamdan atamıyordum bir türlü. Yolumun üzerindeki bir büfeden bir paket sigara, kibrit aldım. Paketin nasıl boşaldığını anlamadım bile. Bir ikinci, bir üçüncü... Sonunda kendimi, kentin kötü tanınmış kenar mahallelerinden birinde buldum. Zaman oldukça ilerlemiş, sokak lambaları yetersiz ışıkları ile kaldırımları gölgelendirmeye başlamıştı. Bir gölgenin de gölgesi olabileceğini o güne dek düşünmemiştim hiç. O kadar da yalnız değildim demek. Bunu kutlamak gerek, diye geçirdim içimden. Önünden geçtiğim barlar içinden en gürültülü, en kalabalık görüneni seçip, girdim içeri. Beni yoğun bir sigara dumanı ve kadınların yaygaraları ile boğuşan bir müzik dolabının çatlak sesi karşıladı ilkin. Köşede her nasılsa boş kalmış masalardan birine oturup, içki ısmarladım. Kadehler birbiri ardına boşalırken bende de yavaş yavaş son olayların izi silinmeye başlamıştı. Başucuma birinin yaklaştığını sezip, kadehi dudaklarımdan ayırmadan kafamı çevirdim. Karşımda makyaj çantalarının yarattığı son moda bir dilber bozuntusu duruyordu.

— Yalnız mısın?

— Hayır, dedim. Gölgem var...

Bir an şaşaladı; sonra tiz bir kahkaha savurdu.

-- Bak bu hoşuma gitti, delikanlı! Gölgen, acaba yanına oturup bana bir içki ısmarlamana izin verir mi?

— Üstüne oturmazsan, tabiî!

Yeniden bir kahkaha atıp yanımdaki iskemleye yerleşti.

— Deminden beri seni gözlüyorum, delikanlı. Dünya umurunda değilmiş gibi bir havan var.

Böyle deyip rujlu kalın dudakları arasına bir sigara sokuşturdu.

Eğilip sigarasını yakarken,

— İyi bildin, dedim. Yoksa sen bu 'dünya'dan değil misin?

Gözlerimin içine bakıp,

— Sen nasıl istersen öyle olurum, dedi.

Yanımızdan geçen garsona ikimiz için içki söyleyip ben de bir sigara yaktım.

Karşımdaki yosma dizlerini bacağıma yaslayıp

- Ee, bekliyorum, dedi.

Boş bulunup,
— Neyi, dedim.
Gocunmuş gibilerden bana baktı.
— Bana yaşam öykünü anlatmayacak mısın, yoksa?
Sigaramdan derin bir soluk çekip
— Gerçekten dinlemek istediğine emin misin?, diye sordum.
Dizlerini bacağıma daha da bastırıp
— Seni dinliyorum, dedi. Tabiî daha iyi bir düşüncen yoksa...
Daha iyi bir düşüncem yoktu. Ad vermeden ona başımdan geçenleri anlattım birer birer. Sözümü hiç kesmeden sonuna kadar dinledi.
Son kadeh içkimi yudumlayıp
— Ve şimdi de buradayım, dedim.
Bir süre yüzüme bakıp sustu. Dayanamayıp sordum:
— Söyleyeceğin bir şey yok mu?
— Biraz saçma buldum o kadar, dedi. Bu tip şeyleri tutmam ben, daha değişik olamaz mı? Örneğin kocası ile aşığı arasında bocalayan bir kadın, ya da buna benzer şeyler...
— Ne demek istiyorsun?
Yüzüme bakıp güldü.
— Aman canım, boş ver! Bazen ben de saçmalıyorum! Ne dersin, hikâyene başka bir yerde devam edelim mi?
Başımı salladım.
— Hikâye bitti!
Hesabı ödeyip meyhaneden çıktım.
Dışarsı bayağı serindi, ama ben bunun farkında değildim o an. Kafamı bir şey kurcalıyordu. Hikâye, gerçekten bitmiş miydi?

O geceyi ucuz motellerden birinde geçirdim. Sabah hafif bir baş ağrısı ile kendime geldiğimde durumumu pek de yabansımadım. Kendi evimde uyanmayalı haftalar olmuştu. Bir tek Linda gözümün önünden gitmiyordu. Keşke unutabilseydim onu...
Motelin ufak büfesinde kahvaltı edip yine odama çıktım.
Öğlene kadar yatakta sigara içip düşünmekle geçirdim zamanımı. Sonra birden kararımı verdim.
Aşağı inip daha önce bir köşede görmüş olduğum telefonun başına gittim.
Büromun numarasını çevirirken elimin hafif tertip titrediği gözümden kaçmadı.
Zil çaldı ve bekledim.
Telefon açıldı, karşıdan
— Alo! diye bir ses geldi. Düşündüğüm gibi kendi sesimdi bu. Tüm yürekliliğimi gösterip
— Alo, Mark, dedim. Ben, Mark!
Verdiğim yanıt oldukça gülünçtü belki, ama ikimiz de gülmedik buna. Kısa bir süre sonra öbür uçtan ses geldi.
— Ne istiyorsun, dünyalı?
Bir an irkildim. Bu sözler karşımda kim olduğunu açıkça belli etmişti.
— Seninle konuşmak. Yalnız olarak!
— Telefonda olmaz. Buraya gel! Ama şimdi değil. Akşam onda.
Saat onda gece bekçisi dışında, orada kimse kalmazdı. Kabul ettim .
— Saat onda öyleyse.
Telefonu kapattım.

Sokağa çıktığımda güneş tam tepedeydi. Sıcak bir yaz günü. Güneş gözlüğünü takarken dikkat ettim, başka zamanlar yanım sıra uzanan gölgem yoktu şimdi.
Öğleden sonra ilk işim silâhçı dükkânlarını dolaşmak oldu. Yüzükle silâhsız karşı karşıya kalmayı düşünemezdim elbet. Gerçi bir gün önceki karamsar düşüncelerim temelde pek değişmiş sayılmazdı, ama silâhsız olursam yüzüğün bana konuşmak için bile fırsat tanıyacağından kuşkuluydum.
Silâh taşıma ruhsatım olmadığı için girdiğim ilk üç dükkândan elim boş çıkmak zorunda kaldım. Dördüncü dükkândaki satıcı beğendiğim silâhın ederinin üç katı bir ücret önermem karşısında yelkenleri suya indirdi. 32·kalibrelik ufak bir tabancaydı aldığım. Yedek kurşunlarla birlikte ceketimin yan cebine aktardıktan sonra biraz olsun rahatladım.
Bir restoranda yemek yedikten sonra kaldığım motele döndüm. Geriye beklemekten başka bir iş kalmamıştı. Odamda, orduda edindiğim bilgi ve denemelere dayanarak silâhı gözden geçirdim. Her şey yolunda idi.

Saat dokuzda motelden ayrılıp büromun yolunu tuttum. Yarım saat sonra büromun bulunduğu yapının önünde idim. Pencereler karanlıktı. İkizim ya daha gelmemişti, ya da karanlıkta beni bekliyordu anlaşılan. Biraz dikkat edince büromun ara sokağa bakan pencerelerinden birinin açık olduğunu farkettim. Pek garipsemedim, zaman zaman havalandırmanın iyi çalışmadığı günler bu pencereyi ben de açar, çoğu zaman da kapatmayı unutur giderdim. Ama bir şeyin ilk bu gece farkına vardım: Yangın merdiveni bu pencerenin yakınından geçiyordu. Biraz çeviklik, biraz da yüreklilikle... Fazla düşünmeden yapının yan duvarına, yangın merdiveninin altına yaklaştım. Şimdilik ortalıkta kimse gözükmüyordu. Merdivene erişmek için köşedeki çöp varilini oraya iteledim. Varilin üstüne tırmandıktan sonra yangın merdiveninin alt demirlerine sarılıp kendimi yukarı çektim. Okuldan sonra beden eğitimini savsaklamakla pek de iyi etmediğimi ancak o zaman anladım... Dördüncü kat düzeyine vardığımda, başımı kaldırıp baktım: aşağıdan merdivene yakın gibi gözüken pencere, şimdi bana metrelerce uzakta gibi görünüyordu. Sıçramadan ulaşamayacaktım, ya bir de iyi tutunamazsam... Bu işten caysam daha iyi olacaktı galiba. Aşağıya baktım. Bunca uğraştan sonra geri dönmeyi onuruma yediremedim. Aradaki uzaklığı hesaplayıp derin bir soluk aldım. Sonra kollarımı uzatıp kendimi boşluğa bıraktım. Pencerenin pervazı sertçe dizime çarptı, acıdan az kalsın tutunduğum yeri bırakıyordum. Dişimi sıkıp dayandım. Pencereden içeri girmeden önce bir iki saniye durup dinlendim. Dizimdeki sızı kolay kolay geçeceğe benzemiyordu, ama hiç olmazsa gürültüsüzce bu işi başarmıştım. Cebimden tabancayı çıkarıp yavaşça içeri atladım. Ayaklarım yere daha yeni değmişti ki, birden tabancayı tutan elime ağır bir şey indi. Tabancam elimden kurtulup tok bir sesle yere düştü. Yerden almak için davrandımsa da, geç kalmıştım. Kuvvetli bir el enseme yapışıp beni yana itti. Ben doğrulup ayağa kalkana kadar odanın içi birden ışığa boğuldu. Gözlerimi kırpıştırıp baktım: karşımda benden aldığı tabancayla ikizim duruyordu. Namlu tam göğsümü göstermekteydi.

— Yangın merdivenini iyi düşünmüşsün, diye konuştu ikizim. Tek yanılgın bunu ilk düşünenin kendin olduğunu sanman.
Başımı salladım.

— Ne dediğini anlamıyorum. Ben buraya sadece seninle konuşmak için geldim.
Pis pis sırıttı - böyle sırıtabileceğimi hiç düşünmemiştim - ve elindeki tabancayı gösterdi.

— Bununla mı?

Omuzumu silktim.
— Pekâlâ, kabul. Kozlar senin elinde, sen kazandın. Ama yine de seninle konuşmak istiyorum.
Yine aynı pis sırıtışıyla karşılık verdi:
— Bu büroda konuşma saati akşam 5 de biter, yoksa unuttun mu?
Yüzüne bakıp endişemi belli etmemeye çalışarak,
— Beni şimdi öldürmeyi düşünmüyorsundur, umarım, dedim. Bunu daha önce de denedin, ama başaramadın...
— Olabilir... Fakat bu kez elimden kurtulamazsın. Gemime yaptıklarını da ödetmiş olacağım böylece.
Karşılık vermedim. Uzay gemisine ne olduğunu bilmiyordum, ama onun da bu konuda fazla bir bilgisi yoktu anlaşılan. Belki bundan yararlanabilirdim...
— Gemini yeniden ele geçirmek ister misin?
Bir an duyduklarına inanamaz gibilerden bana dik dik baktı. Sonra yüzü değişti.
— Gemime ne yaptığını bilmiyorum, ama onu bulmama yardım edersen belki canını bağışlarım.
Gözlerinde garip pırıltılar okunuyordu. Yalan söylediğini anlamıştım, öte yandan benim de yitirecek fazla bir şeyim yoktu zaten. Oyunu sonuna kadar sürdürmeye karar verdim.
— Kabul. Hastahanedeyken hiç bir şey anımsamıyordum. Ama seni gördükten sonra iş değişti. Gemiyi nerde, nasıl bıraktığımı biliyorum şimdi.
Birden yüzüğün yeniden parmağıma geçip düşüncelerimi okuyabileceği geldi usuma. Bunu nasıl olmuş da düşünememiştim... Neyse ki, aldığım karşılık korkularımı biraz yatıştırdı.
— Bana yerini söyler, ya da oraya götürürsen, söz veriyorum, seni bırakacağım. Konuş şimdi.
— Hayır, dedim. Önce benim de senden öğrenmek istediklerim var. Sorularıma inandırıcı karşılıklar alamazsam gemini hiç bir zaman göremezsin.
Kuşkuyla bana baktı. Sonra oturmam için bir koltuğu gösterdi.
— Nedir öğrenmek istediklerin?
Koltuğa çöküp bir sigara yakmak için izin istedim. Benim için zaman kazanmak da önemliydi artık. Sigaramı yakarken,
— Baştan başlayalım, dedim. Senin başka bir yıldız, ya da gezegenden geldiğin ortada. Önce buraya ne için geldin, onu anlat bakalım.
Gözlerini kıstı ve sonra omuzunu silkti.
— Bilmende sakınca yok! Dünya adını verdiğiniz bu gezegene bir raslantı sonucu indim. Geldiğim yer, sizin deyiminizle Büyük Ayı burcundaki Baykuş bulutsu yıldız kümesinin şimdi üzerinde yaşam bulunmayan bir güneş dizgesi. Bizim kullandığımız adlar sizin çıkardığınız seslerle söylenemeyeceği için ad vermeme gerek yok. Güneşimiz soğumaya başlayınca siz insanlara benzeyen bir canlı türü ile birlikte uzay gemileri yapıp boşluğa açıldık.
Bir el hareketiyle sözünü kestim.
— Bize benzeyen canlılarla, o ölüsünü bulduğum dazlak kafalı insancığı mı kastediyorsun?
— Evet. Alt düzeyde bir canlı türü. Zamanla biz onların beyni, onlar da bizim kollarımız ve ayaklarımız oldular.
— Anlıyorum, dedim. Onları köle yapmıştınız.
Bana sertçe bakıp karşılık verdi:
— Eğer biz olmasaydık, hepsi ölecekdi! Onları biz kurtardık!

— Bu bir görüş meselesi, dedim. Devam et!

— Gemilerimiz çok iyi donatılmıştı, ama sayıca az olmaları ve belirli bir üsleri olmaması nedeniyle uzaya dağıldılar ve birbirleriyle ilişkileri kesildi. Benim tek kişilik gemim içlerinde en güçlülerinden biriydi, ama sonunda o da bu yolculuğun zorluklarına dayanamadı. Güneşinize birkaç ışık yılı uzaklıkta zaman - üstü bölgede yol almaya yarayan aygıt işlemez oldu. Gezegeninizde yaşam belirtileri görünce buraya iniş yaptım.

– Zaman - üstü bölge mi dedin?

— Evet. Bilinen zaman kavramının geçersiz olduğu duruk bölge. O bölgede yolculuk etmek demek, bir bakıma zamanı durdurmakla aynı şey.

Pek bir şey anlamamıştım. Ama uzay gemisinin nereye gitmiş olabileceğini bu az çok açıklıyor gibiydi.

— Gezegeninize iner inmez araştırma yapmak için gemiyi terkettim. Ancak bataklık bir bölgeden geçerken orada oluşan bataklık gazı, üstünde yaşadığım canlıyı olumsuz yönde etkiledi. Sizin metan adı da verdiğiniz bu gaza karşı çok duyarlıklı oldukları için yapacak bir şey yoktu. Gemiye dönmeye de fırsat kalmamıştı. Onu bırakmak zorunda kaldım.

— Ve beni buldun, ya da ben seni buldum. Her neyse... Bu bazı şeyleri açıklıyor, ama her şeyi değil! Neden durumu bana o zaman açıklamadın, belki sana yardım edebilirdim .

Bana garip garip baktı.

— Siz Dünyalılar birbirinizin düşüncesini okuyamadığınız sürece kendi kendinizi kandırabilirsiniz, ama bizim düzeyimize erişmiş canlıları asla. Sana böyle bir soru sormadım, çünkü vereceğin karşılığı senden önce ben biliyorum.

Karşılık vermedim.

— Benden her kurtulmak isteyişinde durumum biraz daha güçleşiyordu. Sonunda kesin bir çözüm yolu bulmaya beni sen zorladın.

— Evet, dedim. Gemine beni bunun için götürdüğünü anlamıştım. Ama tasarının ne olduğunu tam anlamıyla bilmiyordum.

— İkizinin nasıl ortaya çıktığını merak ediyorsun, biliyorum. Sizin zaman ölçünüze göre bizim ömrümüz birkaç bin yıl, ama üstünde yaşadığımız canlılar da sizin gibi kısa ömürlüydü. Uzay yolculuğu sırasında onları üretmek olanağımız yoktu, onun için başka bir yöntem geliştirdik: Yeniden doğuş, ya da özdirim. Herhangi bir nedenle üstünde yaşadığımız canlı dirimselliğini yitirmeye başlayınca, o daha ölmeden yaşayan göze ya da dokularından bir parçayı ayırıp özel bakım altında yeniden eksik bedeni oluşturacak biçimde geliştiriyorduk. Senin parmağından ayrılırken akan kanlar ve kopan canlı deri parçaları aynı iş için kullanıldı.

Anlattıkları inanılacak gibi değildi, ama gördüklerim de bunu doğruluyordu. Yine de dayanamayıp sordum:

— Ne demek, yani? Birkaç damla kanla deri parçasından bir insanın eşini mi yaratabiliyorsunuz?

— Bir bakıma öyle, ama düşünüsel işlevleri eski düzeyine getirmek çok uzun sürüyor. Bu nedenle beyin görevini doğrudan doğruya biz yükleniyoruz. Eğer ben şimdi ikizinin parmağından ayrılacak olsam, onun tek başına, bir aylık bir bebek gibi davrandığını görürdün.

Ne diyeceğimi şaşırmıştım.

— Peki, neden beni serbest bıraktın? Yaşıyor olmamı sana borçlu değilim, her halde...

- Hakkın var. Yaşamanı aygıtların aptallığına, biraz da şanslı olmana borçlusun. Seni öldürmek için kapalı olduğun yere metan ve oksijen karışımı verildi. Gezegenimdeki diğer canlıları kısa zamanda öldürecek biçimde hazırlanmış gaz seni fazla etkilememiş olmalı. Ben bunu anlayıncaya kadar iş işten geçmişti. Geri döndüğümde ne seni, ne de uzay gemimi buldum. Şimdi söyleyecek misin, geminin nerede olduğunu?

— Gerisini istersen ben tamamlıyayım, dedim. Benim bir daha ortaya çıkmayacağımı sanıp, gününü gün etmeye başladın. Güncede benimle ilgili yazıyı okuyunca eteklerin tutuştu. Tamam mı?... Benim konuşmamı ve başına dert olmamı istemediğin için hastahanede beni öldürmeyi tasarladın. Ve böylece bilmeden bana yardım etmiş oldun. Sen işe karışmasaydın, belki hiç bir zaman gerçek kimliğimi ve geçmişimi anımsayamayacaktım... Dur, bir dakika... Metro durağında beni tren altına iten de sendin, kuşkusuz. Önce telefon edip, büroda olup olmadığımı öğrendin, dışarı çıktığımda da beni izledin...

— Doğru. Şanslı olduğunu ikimiz de kabul etmek zorundayız. Ama bana geminin yerini söylemezsen, bu şansın da sona erecek gibime geliyor...

Zaman kazanmalıydım. Bu canavar gemiyi bir daha ele geçiremeyeceğini anlar anlamaz, gözünü kırpmadan beni öldürürdü.

— Geminin yerini söyleyeceğim, dedim. Ama önce bana söz vermelisin. Linda'yı rahat bırakacaksın. Onun senin gibi bir canavarla birlikte olmasına razı olamam.

Bakışları değişti. Namlunun ucu yeniden göğsüme doğru yükseldi.

— Bu benim bileceğim iş! Sana son kez soruyorum: Gemim nerde?

Benden bir şeyler saklamak ister gibiydi. Anlattıkları bende son halkası eksik bir zincir izlenimi uyandırmıştı. Bir başka soruyla karşılık verdim:

— Gemini bulduğun zaman, Dünyamızı terkedecek misin?

Bir süre sustu. Sonra gözlerini kısıp konuştu:

— Biliyor musun, sana inanmıyorum artık! Zaman kazanmaya uğraşıyorsun. Gemiyi saklayabilmek için onu kullanabilmen gerekli önce. Sendeki o beynin sığasını kat kat aşan bir iş bu...

Karşılık vermedim. Er geç bu sonuca ulaşacağını biliyordum.

Sabırsız bir el hareketiyle kalkmamı belirtti.

— Kalk bakalım, seninle bir gezinti yapmamız gerekiyor.

Silâhı elinden almak için davranmama izin vermeyecek biçimde uzakta duruyordu. Parmağındaki yüzüğe bakıp,

— Öyle olsun, dedim. Gemin senin için pek önem taşımıyor olmalı.

Sigaramı yanımda duran bir tablada söndürüp yavaşça ayağa kalktım.

İkizim önden yürümemi söyledi. Ben önde, o arkada bürodan çıktık. Aşağı indiğimizde gözlerim boş yere gece bekçisini aradı. Onun varlığı hiç olmazsa ikizimin dikkatini başka yöne çekebilirdi. Ama olmadı, yüzük onu bir bahaneyle oradan uzaklaştırmıştı sanıyorum. Dışarı çıktık. Elde silâh beni böyle ne kadar uzağa götürebileceğini düşünürken arkamda yine onun sesini duydum.

— Karşı kaldırıma geç! Yanlış bir davranışın benim işimi kolaylaştırır o kadar. Bunu aklından çıkarma!

Sözünü dinleyip karşıya geçtim. Yardım isteyebileceğim bir kimse yoktu ortalıkta. Yolun kenarına park edilmiş bir araba önünde beni durdurdu. Cebinden çıkardığı bir açkıyı uzatıp ön kapıyı açmamı istedi. Dediğini yaptım. Beni direksiyon başına geçirip kendi de yanıma ön koltuğa oturdu. Tabancayı bir an olsun üstümden ayırmıyordu. Cebinden bir de cüzdan çıkarıp kucağıma fırlattı.

— Al, bu da sürücü ehliyetin! Arabayı bu geceki gezintimiz için kiraladım, geri verdiğimde içinde kurşun delikleri olsun istemiyorum. Onun için dikkatli sürmeye bak!

— Nereye gidiyoruz?

— Fabrikaya...

— Fabrikaya mı?

— Evet. Daha önce senin, şimdi ise benim temsilciliğini yaptığımız demir döküm fabrikası. Bu gece özel bir işim olduğunu söyledim onlara, kimse bizi rahatsız etmeyecek.

— Amacın ne?

— Oraya vardığımızda öğrenirsin... Çalıştır arabayı!

Soru sormakla bir şey öğrenemeyecektim. Arabayı çalıştırdım ve yola çıktık. Fabrika kentin dışındaydı. Kent dışına çıkmamız için bir bahane miydi bu, yoksa? Yol boyunca usumdan delice düşünceler gelip geçiyordu. Arabayı son hızla bir engele mi çarptırsaydım acaba? Böyle bir durumda ben ve ikizim belki ölür giderdik, ama yüzük... Ya ona bir şey olmazsa... Kendimi kurban etmenin ne anlamı kalırdı, o zaman? Sonuna kadar beklemekten başka bir çıkar yol yok gibiydi.

40 - 45 dakikalık bir yolculuktan sonra fabrikanın giriş kapısı uzaktan göründü.

— Dur, burda!

Fren yapıp arabayı fabrikaya iki yüz metre uzaklıkta durdurdum. Kafamı çevirmiş neden durduğumuzu soracaktım ki, birden ikizimin tabancayı tutan elinin ani bir hareketle kalktığını gördüm. Yana kaçmaya çalıştımsa da ense köküme inen darbeye engel olamadım. Gözümün önünde canlanan yıldızların rengine hayran olmaya bile fırsat bulamadan parıltılar söndü, ve ben koyu bir karanlığa gömüldüm.

Kendime geldiğimde ilk algıladığım şey, kafamdaki dayanılmaz sızı ile birlikte çevremi saran tamusal sıcaklık oldu. Beynimdeki ağrı sızı bir yana her yanım sanki kavruluyordu. Göz kapaklarımı güçlükle aralayıp nerede olduğumu anlayınca, düş görüyorum sandım ilk kez. Ama yanılmıyordum, fabrikanın içinde, demir eritme potalarının bulunduğu kesimdeydim. Üzerinde bulunduğum yer zeminden 10 - 15 metre yükseklikte gezici vinçlerin asılı durduğu kalın ve sağlam putrellerden oluşmuş bir köprüydü. Ve köprünün hemen altında dev potalar yer alıyordu. Potaların orada olduğunu anlamak için bakmaya bile gerek yoktu aslında. Her yanı yakıp kavuran korkunç sıcaklık tamuyu aratmayacak kadar yeterli bir kanıttı. Kimseyi göremedim çevrede, ama özdevimsel olarak çalışan aygıtların gürültüsü kesintisiz sürüp gidiyordu. Biraz ilerde bana doğru yaklaşan bir karaltı gördüm sonra. Uzaktan bir iblise benziyordu, yakındansa... Şaşkınlıktan ne yapacağımı, ne diyeceğimi bilmez durumdaydım. Potaların akkor ışığı altında, parmağındaki yüzükle ikizim duruyordu karşımda. Ayağa kalkıp bir adım geriledim. İkizim kımıldamadan beni seyrediyordu. Sonra o da bana doğru bir adım attı. Başımı çevirip arkama baktım, geri gidecek yerim yoktu, kenara iyice yaklaşmıştım, hemen altımda göz kamaştırıcı bir ışık gördüm. Beni her an yutmaya hazır dev bir pota ağzı idi bu. Dönüp yeniden ikizime baktığımda onun iyice yaklaşmış olduğunu gördüm. Sağ elinde bir tabanca tutuyordu. Kendisine o kadar yakındım ki, işaret parmağının tetikte yavaş yavaş kıvrıldığını bile seçebiliyordum şimdi.

(Devam edecek)

obi

Selma MİNE

Körtix, uzay otosunun fren düğmesine dokundu. Bu bölgede trafik, oldukça yoğundu. Belli yükseltilerdeki araç akımını ayarlıyan şamandıradan, yolun kapalı olduğunu açıklayan ışık ve sinyaller yayılıyordu.

Körtix, düşünceliydi. Aldığı haber, ona zaman kaybettirmemesini gerektirecek kadar önemliydi. Oysa şu anda durmuş, yolun açılmasını bekliyordu.

Şamandıranın sinyallerine uygun, değişik yükseltilerden uzay otoları geçiyorlardı. Işıkları, sonsuz boşlukta parlıyor, sönüyordu. Herbiri x-2-XK'nın yoğun atmosferine giriyor, ya da çıkıyordu. Uzakta, uzay istasyonu, ilginç görünümü ile hemen dikkati çekiyordu. Şamandıranın ve sayısız yol göstericinin yönetimi ona aitti.

Körtix, sabırsız bir hereketle uzandı, bir düğmeye bastı. Arkadaşı, eski dostu ve meslekdaşı Yumtin'in sesi kulaklarına vardı, bir kez daha.

- Körtix... bana yardım etmelisin! Çok farklı, fevkalade bir şey... fakat korku veriyor bana! Sonucun böylesine etkili olabileceğini düşünemezdim! Aslına bakarsan, küçük bir yapım hatası... Onu bu hale getiren şeyin ne olduğunu keşfedemedim. Bu yüzden, yardımına ihtiyacım var. Gerçek şu ki, çözümleyemediğimiz farklılık, ilerde nasıl bir felâkete yol açabilir? x-2-XK'nın başına neler gelebilir?!... Hem...

Şamandıradan, yolun açıldığına dair işaretler geldi. Körtix, ses bandını susturdu. Otoyu hareket ettirdi. Bir süredir boşlukta duran özel uzay aracı, hızla ileri fırladı. x-2-XK'nın yoğun atmosferine atıldı. Sarı - yeşil gezegen hızla büyümeye başladı. Kısa bir sarsıntı... Oto, ağır hava kitlesine çarpmıştı.

Körtix yüzünü buruşturdu. İstediği kadar renkli ışıklar yansıtsın, uzayın en güzel tonları ile pırıldasın, x-2-XK'nın havasını sevmezdi. Gezegene her gelişinde yabancıların kullandığı özel filtreli başlıklardan takmaya mecbur olurdu.

Sayısız şamandıra ve yol gösterici işaret... Yumtin'in çalıştığı fabrikalar kentine yaklaştıkça, küçük oto birçok defalar durdu, hareket etti. Kontrollar, garipsenecek kadar sıklaşmıştı. Hatta son birkaç kez, koruyucular, Körtix'in belgelerini çok dikkatli incelediler.

Körtix:

--- Aklımda kaldığına göre, koruyucular mekanikti! dedi, son denetimden geçerken. Bir fevkalâdelik mi var ?

Koruyucu, özel aygıtı ile Körtix'in belgelerini incelerken :

— Yeni bir emre kadar, robotlar çalıştırılmıyacak! dedi.

— Buna sebep ?

— Bilmiyorum... geçebilirsiniz!

Koruyucu otosu hareket etti. Körtix, kumanda tablosuna döndü. Bazı düğmelere dokundu. Ulusal fabrikaların bulunduğu alana doğru uçarken, düşünceliydi.

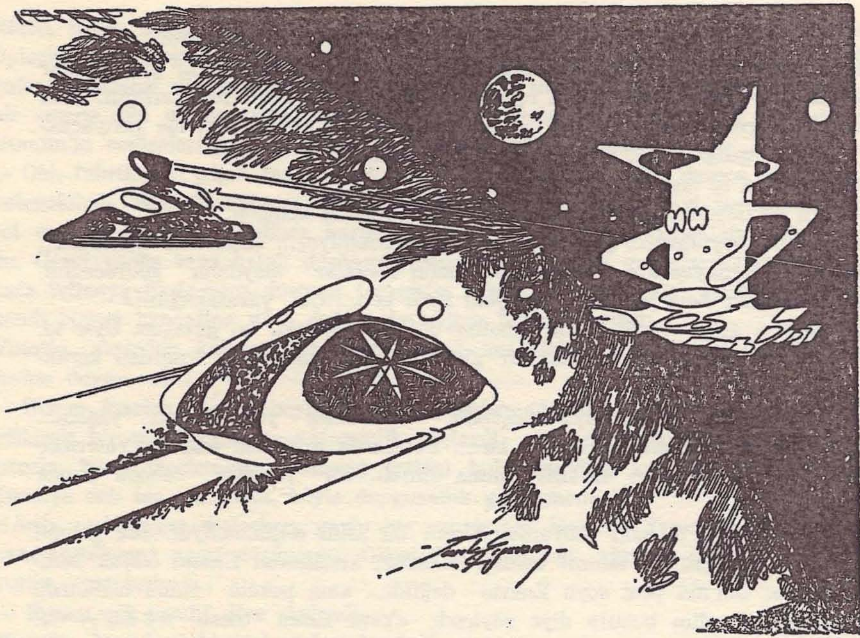
Burası, yüksek ormanların ortasında, küçük bir platformdu. Ulusal fabrikalara ait olduğu, bir yabancı tarafından kolay kolay anlaşılamazdı.

Körtix'in otosu alçalırken, platform iki yana kaymaya başladı. Öyle ki, biraz önce, sade bir görünüme sahip olan meydan, birden değişti. Asıl oto alanı, mükemmel bir görünümle ortaya çıktı.

Körtix, iç platforma kaydı. Üst kapaklar, aynı hızla birleştiler. Küçük oto, güçlü asansörler ile geniş bir iç meydana vardı. Ulusal fabrikalara olan yolculuk bitmişti.

Birkaç koruyucu, özel giysileri içinde ona doğru ilerlediler. Körtix, otodan çıktı. Belgelerinin bulunduğu kayıtları, zemine yer yer sabitleştirilmiş bilgisayarlardan birine attı.
«Bu koruyucular da robot değil!» diye düşündü. «Gerçekten durum, bu derece endişe verici mi? Her tarafa yetişmeleri söz konusu olunca... Hm...»
Bilgisayar, belgelerin doğruluğunu haber verdi. Koruyucular, rahatlamış bir tavırla kımıldadılar. Bir tanesi, uzay bilim dili ile:
— Yumtin sizi bekliyor, dedi. Şöyle buyrun!
Yürüyen yollar, ışıklı salonlar... Bir asansör onları 1328 kat aşağı ve 3136 bölme yana taşıdı. Körtix hâlâ düşünüyor ve kendince bazı sonuçlara varmaya çalışıyordu, Bu ara, silâhlı bazı koruyucuların, belli yöne doğru toplu halde gittiklerini farketti. Daha alt katlarda, ne gibi olaylar cereyan ediyordu? Yoksa bir savaş mı çıkmıştı? Bu kadar koruyucu... ve de silâhlı...
— Ne oldu, isyan mı var? diye sordu yanındaki koruyucuya.
— İsyan gibi... tam sayılmaz...
— Robotlarla ilgili mi?
— Tabii... sanırım!
— Bilginiz yok mu?
-- Herkes, kendi konusundan sorumludur. Benim sorumluluğum, sizi, bilgin Yumtin'e sağ-sağlim ulaştırmaktır!
— Demek bu işleri de kendiniz yüklendiniz!
— Robotlar çalışmadığına göre...
Asansör, onları geniş bir salona bıraktı. Körtix, konuşmayı uzatmak için kıvranıyordu, ama yolun sonuna varmışlardı. Aslında bütün bilgileri ona Yumtin verecekti.
— Körtix! diye bağırdı biri.
Bilgin, fen bilimleri dalında sınıf arkadaşı, dostu ve meslekdaşı Yumtin'i karşısında buluverdi.
-- Gelmeyeceksin diye endişeleniyordum, dedi Yumtin.
Yüzü gülüyordu, ama endişeli olduğu belliydi. Ulusal fabrikaların sorumlu müdürü Yumtin, büyük bir çıkmazın içindeydi.
— x-2-XK'ya gelir gelmez farketmişsindir durumu, diye söze başladı. Her şeyi kendimiz yapmaya kalkışınca, büyük zorluklarla karşılaştık. Bir kere, elimizde yeterince koruyucu yok!
Öfkeli bir tavırla, duvardaki bir panoyu inceledi. Sayısız çizgi ve şekille dolu olan göstergede ışıklar yanıyor, sönüyordu.
— Dayanıyor... diye inledi. Ona zarar vermek istemiyorum... fakat mecburum! Çünkü bu, «emnos» nesli için bir felâkete yol açabilir. O zaman x-2-XK da yaşam, cehenneme döner. Hiç bir şey yapamayız... Her şeye sıfırdan başlamak gerekir. Düşünsene bir, ilkel çağa, bunca uygarlıktan sonra dönmek... Ne korkunç!
Körtix her anlama gelecek bir baş sallaması ile cümleyi geçiştirdi.
Birlikte, salonun camlı duvarına yaklaştılar. Öte yanda, emnoslara son derece benzeyen sayısız robotlar duruyordu. Şu anda, hiç bir şey için programlanmamışlardı. Ismarlandıkları yerlere gidiş için sıra bekliyorlardı. Ama ne zamana kadar?... Çünkü bu ara, ulusal fabrikalarda, korkulu bir hava esiyordu.

Obi, 2258'ci katta, önemli bir çalıştırmaya kaptırmıştı kendini. Arasıra başının üzerindeki anten gözleri ile panolardaki durumu kontrol ediyordu. Bilgisayarları öyle programlamıştı ki, 2000'ci kattan itibaren, canlı cansız, kıpırdıyan, çalışmaya başlıyan herhangi bir şeyi saptıyacaklar; ona karşı ne gibi bir savunma yapılacağına karar vereceklerdi.

Şamandıranın sinyallerine uygun, değişik yükseltilerden uzay otoları geçiyorlardı.

Obi, üçer parmaklı elleri ile, kısa zamanda çok şey başarmak zorundaydı. Çünkü bu işte tekti. Biran önce, kendi gibi çalışan ve düşünen robotlar, çoğalmalıydı.

Burası, fabrikasyon hatası bulunan robotların, eritilmek üzere potaya atılmadan önceki son bekleme yerleriydi. Makineleri sağlam olanların içleri sökülüyor, başka bir plastik bedene uygulanıyordu.

Oysa Obi, şekilleri düzgün olmasa da, arızasız çalışabilenleri ayırıyordu. Onlara çok ihtiyacı vardı. Hele şu anda çalışmaktan alıkonan binlerce sağlam robot düşünülürse... Onları ele geçirmek için, her şeyi göze alabilecekti.

«Bu çok önemli!» diye düşündü. «Sakatmış gibi durmak ve aniden saldırmak! Onların... kendini akıllı sanan yaratıkların hilesidir bu. Onlara, onların yöntemi ile karşıkoymak gerek!»

Obi, x-2-XK'lıların yavaş yavaş alt katlara indiklerini biliyordu. Silâhlı bir yığın koruyucu göndermiş olmalıydı Yumtin! Asansörleri bozmuştu Obi. Yürüyen yol ve merdivenler de çalışmıyordu. Birçok sistem, elektronik beyinlere bağlı olduğu için, onları denetlemesi çok kolaylaşıyordu.

Gözlem tablosundaki göstergeler, canlı işareti verdiler. Demek 2000'inci kata inmişti emnoslar! İşinin başından ayrıldı. Onlara biraz daha engel olmak gayesi ile, bazı yaşam koşullarını değiştirmek gerekecekti. Söz gelimi... ısı düzeni.

x-2 XK'nın çekirdeği, hâlâ kızgın kor halindeydi. Ulusal fabrikaların alt katları, ısı düzenleyiciler sayesinde, cehennemî sıcaktan korunuyordu. Böylece, doğal kaynaktan faydalanılarak, birçok şey, kontrollu kızgın madenden yapılıyordu. Hatta x-2-XK'nın ısıtma düzeni bile...

Obi, seri hareketlerle kontrol aygıtlarına yaklaştı. Isı düzenini ayarlıyan düğmeye bastı. İbrelerin oynamasını dikkatle izledi. Memnun bir tavırla geri döndü. Kendisi

bu ısı farkına rahat dayanabilirdi; ama onlar biraz sıkıntı çekeceklerdi. Düzelttiği robotları, bozuk arkadaşlarını onarmak üzere programladı. Şimdi onlar da, kendisi gibi uğraşıyordu, başka robotları programlıyor ve düzenliyorlardı. Kısa zamanda, bu depoda bulunanlar bir kenara atılmışlıktan kurtulacak, işe yarıyacaklardı. Obi'nin istediği gibi... Obi'nin düşündüğü gibi...

Önündeki robotun iç sistemini ayarlarken:

«Artık bizim de düşün özgürlüğümüz var!» diyordu kendi kendine.

«Bilgin Yumtin, beynimdeki gelişmenin nedenini bilemiyor... Ama ben biliyorum... ve bunu her uygulayışımda... benim gibi üstün robotlar meydana getireceğim. Elektronik beyinler beni yarattı! Ama yeni nesli ben... Obi, yaratacağım!»

Bu düşünce ona gurur verdi. Akıllı robotlar dünyası olacaktı bu gezegen. Öyle ki, asırlar boyu x-2-XK'da, kendilerini esir gibi kullanan yaratıklar, onlardan korkacaklardı.

«Artık eskiye dönmek yok!» diye düşündü. «Bozulmak yok! Sonsuz yaşam... bozuldukça parça değiştirmek, sadece bu!... Potalarda eritilmek saçma! Yeterince çoğaldıktan sonra, kalıpları da kilit altına almalı. Bir robotlar cenneti olacak x-2-XK!»

Oysa robot sözcüğü de onu üzüyordu. Başka bir isim düşünmeliydi. Söz gelimi, kulağa daha hoş gelen bir tanım! Canlı yaratıklar, kendilerini Emnos olarak isimlendiriyorlardı. Obi'nin yeni soyu Emnos değildi... ama pekâlâ Emni olabilirdi. «Fena değil, beğendim bunu!» diye söylendi. «Yeni Emni nesli, x-2-XK'yı da, gökada içinde bulunan diğer gezegenleri de etkisine alabilir. Hiç bir ortam, bizi, onları etkilediği gibi etkileyebilir mi? Sadece iklim özelliklerini değiştirmek yetişir, savaşmak için. Zavallılar!...»

Önündeki robotu programlayıp, bir diğerine geçerken, zalim bir ışık parlıyordu, anten gözlerinde.

Yumtin, üç parmaklı eliyle, cam bölmenin ötesinde duran robotları işaret etti.

— Alt katlar, depolar, bunların binlercesi ile dolu! diye söylendi.

Körtix sordu:

— Hiç birini kullanmıyor musunuz?

— İçim şüphe ile doluyken... nasıl yapabilirim bunu?

— Ya kentlerdekiler? x-2-XK'nın dört bir yanındaki robotlar?

— Onların hiç bir şeyden haberleri yok. Olmaması için de, elimden geleni esirgemiyorum. Zaten, yeni duruma göre programlanmaları gerek. Ya da, Obi'deki fabrikasyon hatasının aynının tekrarı. Belki de elektronik beyinler, bir süredir aynı işlemi tekrarlıyorlar. Aşağıdaki depolarda, sayısız üstün yetenekli robot var. Çalıştırılmak için, küçük bir uyarı bekliyorlar.

— Ya Obi?

Yumtin, somurtkan bir yüzle, duvardan bir şişirme yastık çekti. Beraberce oturdular.

- Obi beni affetmiyecek artık! dedi. Her şey çığrından çıktı. Bundan sonra olacakları engelliyemem.

Körtix güldü:

— Obi'nin bağışlaması... Bir robot kin tutar mı?

— Obi tutar! Çünkü onun, bir emnostan farkı yoktur!

Körtix ürperdi:

— Bilginler, üstün emnos ırkı yetiştirmeye gayret etsinler... Elektronik beyinler, sizden önce davranmışlar!

— Evet... üstün akıllı robot... felâket bu!

Yumtin'in anten gözleri dehşet içindeydi .

Körtix başını salladı. Yüzyıllar boyu devam eden robotların öyküsünü düşünüyordu. Öylesine iyi programlanmış makineler, zamanla x-2-XK'nın bütün işlerini görür hale gelmişlerdi. Sonra içlerinden biri... belki de son imal edilenlerden bir çoğu... bir emnos gibi davranmaya, düşünmeye ve duygulanmaya başlamıştı. İşte bilgin Yumtin'in endişeleri, ulusal fabrikaların dramı böyle başlamıştı.

— Obi, fabrikadan çıkalı sadece birkaç x-2-XK ayı olmuştu. Son derece anlayışlı ve yetenekliydi. Bazı hesaplarımı kendi başına yapmıya, birçok şeyi sormadan kontrol etmeye başladı. Kendince kararlar alıyor, bunları uygulamaktan çekinmiyordu. Gerçi yanlış veya hatalı düşünmüyordu. Fakat, benim yanlışlarımı bulmaya ve kafa tutmaya başlayınca durumu farkettim .Hatta bir defasında, verdiğim kararın kendi kişisel kanaatine göre doğru olmadığını bana hatırlattı.

Yumtin, yerinden kalkmış, camlı bölmenin ardındaki robotları inceliyordu. Sözlerine devam etti:

— Bunun üzerine, onun beyin yapısını yeniden gözden geçirmek istedim. Hayret edilecek bir utangaçlık ve çekingenlik gösterdi. Bedeninin kendine ait olduğunu, izinsiz, bunu incelemeye kimsenin yetkisi bulunmadığını savundu. Şaşırmıştım... Şimdiye dek hiç bir robot, böyle duygusallık göstermemişti.

Körtix, arkadaşını dinlerken, garip bir rahatsızlık hissetti. Yapısı, x-2-XK'nın yaşam koşullarına zayıf düşüyordu. Gerçi filtreli başlığı, ağır havayı süzmeye yarıyordu, ama bedeni...

— Burası çok ısındı! diye söylendi.

Yumtin, duvarlardaki göstergeleri inceledi.

— Isı göstergeleri mi bozulmuş, ben mi yanılıyorum. Garip şey...

Bu sırada, geniş sıçrayışlarla yanlarına yaklaşan bir teknisyen onları uyardı:

— Obi, 2000'inci kattan itibaren, ısı düzenleyiciyi bozmuş olmalı.

Yumtin onu doğruladı:

— Pekâlâ... biz de, ısı düzenleyicisine giden akımı keselim. Yardımcı bataryaları çalıştırın!

Teknisyen şaşaladı:

— Bu çok tehlikeli...

— Özel giysilerimizi kullanalım... O, zaman kazanmaya çalışıyor. Biz de kazanmalıyız! Hemen gidelim.

Yumtin, Körtix'in kolundan çekti. Yatay asansörlerden birine geçtiler. Biraz sonra 103 bölme ötedeydiler. Obi'nin çılgınlığı onları haşlamadan önce, ısı ayarlayıcı giysilerini sırtlarına geçirmeliydiler.

Körtix:

— Sadece duygusallık mı, onu bu hale getirdi? diye sordu.

Yumtin, üzerini değiştirirken, onu cevapladı:

— Suç benim, kabul ediyorum. Ama gerekliydi. Güzellikle ve telkinle olmazsa, zorla onu incelemem gerekiyordu. Diğer robotları, bu iş için programladım. O ise, kişisel bir hücumla karşılaştığını iddia etti ve Yüksek Yargı Kurulu'na şikayet etti.

Körtix'in sesi hayret doluydu:

— Yüksek Yargı Kurulu?... Çok ilginç!

- Evet... Bir robotun, Yüksek Yargı Kurulu'na başvurarak, bir emnosu dava etmesi... emnos tarihinde görülmemiş bir şey!

— Ya sen ne yaptın?

— O an için, Obi'nin durumunu iyice kavrıyamıyordum. Bu yüzden, koruyucular zoru ile hapsedilmesini istedim. Diğer bilgin arkadaşlarım da benimle aynı fikirdeydiler.

— Bu durumda isyan etti?
— Gizlice bozuk robot deposunu ele geçirdi. Çünkü normal depo, kısa sürede ulaşılmaz hale getirilmişti. Fabrikadan dağıtılacak robotların tümü, ikinci bir emre kadar programlanmamıştı. Bundan böyle, programlanması da tehlikeli. Onlardan hangisinin, Obi gibi olduğunu veya olmadığını nasıl saptıyabiliriz?
— Bu durumda, bir çok işler aksayacaktır.
— Elbette... kısa süre içinde, kentlerdeki bir çok kişi, robotların neden teslim edilmediklerini öğrenmek istedi, Onlara, döküm makinelerinde bazı arızalar olduğunu söyledim. Bunlar düzeltilene dek, robot yapımını durdurmuş bulunduğumu açıkladım.
Körtix, giysi deposuna grup grup gelen bilim adamlarına bakarken:
— Peki... Yüksek Yargı Kurulu neye karar verdi? diye sordu.
— Henüz durumu inceliyorlar. Hem de çok gizli olarak.
— Gizlilik?
— Diğer robotların... kentlerde, tarlalarda, bürolarda, evlerde... her yerde çalışan robotların bunu öğrenmelerini istemiyorum. Belki Obi gibi bir grup robot... belki de pek çoğu, bilinçli olduklarından habersiz... çalışmalarını sürdürüyorlar.
Körtix, başını salladı:
— Anlıyorum. Peki... benim, sizlere ne gibi bir yardımım dokunacak?
Yumtin, yürüyen asansöre binmek üzereyken durdu. Üç parmağını, arkadaşına doğru salladı:
— Obi'nin bana güveni yok... Ama seninle konuşabilir.
— Onu kandırmamı istiyorsun...
— Belki... Daha doğrusu, onu taniman gerek! Belki, sistemleri konusunda, bazı ipuçları eline geçer. Ne bileyim, konuşması sırasında... Davranışları ile... Ben alışkın olduğum için farketmiyebilirim... Ama bir başkasının gözünden kaçabilir mi?
Körtix, bu tekliften gurur duyduğunu hissetti. Öte yandan, ilk kez akıllı bir robotla karşılaşacağı için de heyecanlıydı.

Bozuk robot deposunda büyük bir uğraşı göze çarpıyordu. Obi'nin programladığı emniler, yani yeni akıllı robot soyu, büyük bir gayretle çoğalmaya çalışıyordu.
Obi, denetim aygıtlarının başında, yeni gelişmeleri inceliyordu. Emnosların ısı düzenleyicisi yüzünden kaybettikleri zaman, fazla sürmemişti. Daha aşağı inmeye devam ediyorlardı.
«Ne yapmak istiyorlar?» diye düşündü. «Bizimle başedebileceklerini mi sanıyorlar? Bu bana zevk vermez, ama hepsini bir anda yok edebilirim. Bu derinlikte, pota kapaklarını açmam yeterli. x-2-XK'nın merkezindeki kızgın maden, onları anında eritir, mahveder!»
Obi, bilgisayarların ve elektronik beyinlerin verilerini gözden geçirdi. Üç parmaklı elleri, çeşitli düğmelere bastı.
Potalardaki erimiş maden, biraz yükseldi. Sıcaklık, dayanılmaz bir halde, ısı kanallarından yukarılara doğru ilerledi. Kısa zamanda, değil ulusal fabrikaların, kentlerin ısıları da yükselmeye başlıyacaktı. Yumtin, Obi'yi gücendirmekle iyi etmemişti. Bunu yakında farkedeceğini ve harekete geçeceğini biliyordu, Obi. Bu yüzden, haberleşme kanalından gelen çağırıyı duyunca, gülümsedi.
— Obi... seninle görüşmemiz gerek! diyordu Yumtin. Yüksek Yargı Kurulu'nun vereceği karara kadar... aramızda geçenleri unutalım.
Obi'nin kararlı hali, daha da gür çıkardı mekanik sesini:

— Yüksek Yargı Kurulu, gerçek bir yargı kurulu olamaz!
Bir düğmeye bastı. Yumtin'in görüntüsü, ekranda belirdi. Endişeli bir hali vardı.
— Gerçek yargı kurulu olamaz mı? dedi hayretle. Öyle ise, nasıl olur da, ona beni şikâyet edersin?
— Önce bunun faydalı olabileceğini düşünmüştüm. Fakat şimdi anlıyorum ki... Yüksek Yargı kurulu, emnoslardan oluşmuştur. Ancak bir emnosun diğerini yargılaması, orada mümkündür. Yoksa bir emninin şikâyetini önemsemiyeceklerdir.
— Bir emni?...
— Evet... emni, yani... akıllı robot soyu!
— Obi... anlaşmalıyız! Potaların kapaklarını kapa! x-2-XK'yı yaşanmaz hale getirmeye mi çalışıyorsun?
— Ya sen? Koruyucuları neden geri çekmiyorsun? 2005'inci kattalar. Hâlâ inmeye uğraşıyorlar. Buraya varıncaya dek, kavrulacaklarını bilmiyorlar mı?
— Obi... anlaşmamız her an mümkün! Benim öğrenmek istediğim, çok doğal bir şeydi. Senin yaratıcın olduğumuza göre, aklındaki ilerlemenin nasıl geliştiğini bilmek elbette isteriz.
— Benim yaratıcım elektronik beyindir.! Bilmeni isteseydi, o sana açıklardı. Senin doğal isteğin, benim kişisel özgürlüğümü zedeler. Bir emnos, kişisel izni olmadan, bedeninin herhangi bir organını inceletebilir mi? Yasalar ve Yüksek Yargı Kurulu, bunu engeller!
Yumtin itiraz eti:
— Fakat bir emnos olmadığını, kendin de itiraf etmedin mi?
Obi gururla onu cevapladı:
— Bir emnos değilim; bir robot da değilim artık!... Ben bir emniyim! Bir emni ile bir emnos arasındaki anlaşmazlık ise, sadece emnoslardan kurulu Yüksek Yargı Kurulu tarafından çözümlenemez. İster istemez, taraf tutulacaktır.
— Ne yapmak istiyorsun?
— Benim yapacaklarım, sizin yapacaklarınıza bağlıdır!
— Yüksek Yargı Kurulu, senin lehinde bir karara varırsa?... Buna da karşı durur musun?
Obi, kısa bir süre düşündü:
— Bu kararın gerçeklik derecesini incelerim.
— Yüksek Yargı Kurulu'na hiç mi güven duymuyorsun?
— Hiç bir emnosa güven duymuyorum, artık. Bizi hor gören, hor kullanan bir soy... Güven?... Ben, sana güvendiğim için, şimdi buradayım, bilgin Yumtin! Benim kişisel özgürlüğüme saygın olduğuna güvendiğim için... Yanılgı kötü şeydir... Birçok iyi şeyi de, beraberinde götürür gider...
— Tıpkı bir emnos gibi konuşuyorsun !
— Hayır... bir emni gibi! İsteseniz de istemeseniz de bilinçlendik ve özgürlüğümüzü istiyoruz. Gelecek bizimdir, bunu biliyorsunuz! Ve bütün korkunuz da bundan ileri geliyor!
Obi, ekranda başka birinin daha belirdiğini gördü. Anten gözleri, ilgi ile onu inceledi.
Yumtin:
— Arkadaşım Körtix, seninle konuşmak istiyor! dedi.
— Ne için?
— Gerçek bir emni ile tanışmak için! dedi Körtix.
— Sebep?
— Gerçek bir emni ile tanışmak arzusu, dedim ya! Benim gezegenimde de atomize

robotlar var. Fakat x-2-XK'daki kadar yaygın değiller .

Obi, daha dikkatle ona baktı:

— Sen, emnos değilsin! Ne işin var burada?

— Meslekdaşım Yumtin'i ziyarete geldim.

— Nerelisin? Yani hangi sistemden?

- Nepafo Takım Yıldızları'na bağlı küçük bir gezegen... Elşi...

— Ne zaman geldin?

— Biraz önce...

Obi, elektronik beynin bazı düğmelerine dokundu. Kısa süre içinde, istediği bilgiler ona ulaştı.

— Doğru söylüyorsun, dedi kalın sesiyle. Fakat sen kendin gelmedin buraya, Yumtin çağırdı. Kayıtlar, böyle diyor.

Körtix, bir an kararsız bekledi. Obi'ye yalan söylemenin faydası yoktu. Çünkü bütün elektronik beyinler ona yardım ediyorlardı.

— Evet... seninle tanışmamı istiyordu, dedi.

— Yani... Beni incelemeni... elektronik beyinlerin beni nasıl geliştirdiklerini bulmanı... değil mi?

Yumtin söze karıştı:

- Yeniden senin güvenini kazanmak istiyorum, Obi!

Obi, bu kez kurnazdı:

— Bu isteğin altında, gizli şeyler var, bilgin Yumtin. «Düşmanlığını bile dostça yap!» Bir emnos atasözüdür bu!

- Yani... güvenini, tekrar kötüye kullanacağımı mı sanıyorsun?

— Sanmıyorum, inanıyorum. Daha fazla konuşmayı da gereksiz buluyorum. Eğer gerçekten bir şey yapmak istiyorsan, koruyucuları boşu boşuna ölümlerine gönderme. Çünkü, potalardaki eriyik, gittikçe yükseliyor.

Obi, aralarındaki ilişkiyi sağlayan haberleşme kanalını kapadı. Vızır vızır çalışan sakat robotları incelemeye başladı. Kiminin bedeni biçimsizdi, kiminin organları eksikti. Fakat beyinleri Obi'ninki kadar iyi çalışıyordu.

«Emnoslara zorla kendimizi kabul ettireceğiz!» diye düşündü. Bu fikrinden dolayı memnunluk duydu. Sonra başka bir şey geldi aklına. Elşi gezegenindeki atomize robotlar... onlarla ilişki kuramaz mıydı acaba?

Körtix:

— Akıllı olması bir yana, zeki ve kurnaz da! diye söze başladı.

Yumtin, boş gözlerle haberleşme aygıtlarına bakarken:

— Gerçekten de, koruyucuları niçin onun üzerine gönderiyorum?! diye söylendi. Depolar robot dolu... Dediğin gibi onları programlıyabilirim!

— Obi'ye karşı mı?

— Evet, ona karşı! Isı yükselmesi, ışıma veya herhangi bir dış etken... robotlara kolay etkide bulunamıyacağına göre... 2000'inci kattan aşağılara, onları gönderebiliriz.

— Ne yapacaklar? Birbirlerini parçalıyacaklarını sanıyor musun?

— En büyük ihtimalle, öyle olacak!

— Biraz önce, onların da bilinçli olabileceklerini söylüyordun. Hem silâhlı, hem de bilinçli... Tehlikeli değil mi?

— Tehlikeyi göze almamız gerek!

— Harekete geçmeden önce, iyi düşünmelisin!

— Sen bu konuda ne önerirsin?
Körtix düşündü.
— Koruyucuları geri çek ve bir süre bekle... burada hazırlıklı ol! O saldırıya geçerse, kendinizi nasıl savunacaksınız? Bir grup canlı, mekanik robotlara, onun deyimi ile emnilere karşı koyabilir mi?
Yumtin, sıkıntılı bir ifade ile, bir şişirme yastığa oturdu.
— Onu korkutabileceğimi sanıyordum. İşin aslına bakarsan, yaşamımız bile, onların elinde!
— O halde, emnileri fazla kızdırmaya gelmez, sanırım!
Yumtin, sabırsız bir hareketle yerinden fırladı. Kısa sıçrayışlarla, teknisyenlerin bulunduğu laboratuvara geçti.
— Depolardan bir grup robot çıkarın! diye emretti. Gerekli şekilde programlayın. Yaşam sistemlerimize karşı en küçük saldırıda, bizi koruyacak şekilde bilinçlenmeliler.
Teknisyenler derhal harekete geçtiler. Körtix, depolardan çıkarılan robotları inceledi tek tek. Bunların, gerçek emnostan hiç bir farkı yoktu. Bedenleri, organları yerli yerindeydi. Dokuları bile, emnos yapısına son derecede benziyordu. Giysileri, sesleri, mimikleri... Körtix, çalışmaya başladıktan sonra, bunların emnos olmadıklarını zor farkedebilirdi.
Yumtin:
— Belki içlerinde, onun gibi akıllıları da var! dedi. Fakat şu anda, bu tehlikeyi göze alabilirim. Eğer onunla görüşmelerini sağlıyacak alıcılarını çıkarırsam... nasıl anlaşacaklar?
Körtix başını salladı:
— Bu da bir fikir... Uygulamakta yarar var!
— Alıcıları, belli kanaldan yararlanacak. Sadece bizimle ilişkilerini sürdürecekler.
— Bizim kanalı bulmaları mümkün değil mi?
— Zaman kaybederler. Milyonda bir ihtimal. O sırada, robotlar, depoya ulaşmış olurlar.
Körtix önüne baktı. Yumtin'in kararlarına diyeceği yoktu.

Obi, aygıtların başında, devamlı ulusal fabrikanın içini kolluyordu. Koruyucular 2000'inci katın üstüne doğru, hızla çekiliyorlardı. Yumtin, onları tehlikeye atmaktansa, şimdilik gerilemeyi yeğ tutmuş olmalıydı.
Depodaki çalışma, hızını devam ettiriyordu. Emniler hızla çoğalıyordu. Bilinçlenmenin verdiği coşkunlukla, harıl harıl yeni emnileri harekete geçiriyorlardı.
Obi, potaların kapaklarını kapamak için düğmeye uzandı. Madem Yumtin koruyucuları çekmişti, Obi de karşılığını göstermeliydi.
Elektronik beyin, yeni sinyaller ile onu uyardı. 2000'inci kattan emnoslar çekilmişlerdi. Ama yerine başkaları geliyordu. Bunlar, canlı değillerdi. Obi'nin yapısında olanlardı; yani robottular!
«Bunu düşünmeliydim!» diye öfkelendi birden. «Güven istedi benden! Neyin bedeli olarak?... Bir grup emni ile, emni olmaya aday robotları karşılaştıracak. Bizi, birbirimize kırdıracak... Yumtin, güven olamaz bu! Yapmak istemediğim şeyleri yaptıracaksın, bana!»
Obi yerinden fırladı. Uzun sıçrayışlarla, çalışan arkadaşlarının yanına gitti:
— Geliyorlar! dedi. Ama gelenler koruyucular değil... emni adayları!
Nesaye, ki gözlerinden biri eksikti, anlayışlı bir tavırla:
— Onlarla mı çarpışacağız? diye sordu.

Obi, ellerini kavuşturdu, birbirine kenetledi:
-- Hayır... çarpışmak istemiyorum. Benden olanları, benim gibi olanları, kullanışsız hale getiremem!
Nesaye, önündeki robotun kısa devre yapan atom pillerini incelerken:
— Onları niçin kullanışsız hale getirelim? dedi. Sakat davranıp, gafil avlamıyacak mıydık? Böylece, onları da emni yapabiliriz .
Obi üzgündü .
— Sakatlığınıza aldanmıyacaklardır, dedi. Bilgin Yumtin, onları, tüm sakatlar deposunu ortadan kaldırmak üzere programlamıştır. Emni olsun olmasın,, çalışsın çalışmasın... hepimizi yok edeceklerdir!
Nesaye doğruldu. Denetim panosuna baktı.
-- Gelenlerle anlaşmamız gerek...
— Evet... ama alıcıları bozulmuş durumda.
-- Gene de emnoslarla haberleşmek için açık bir kanalları bulunmalı.
Obi memnun bir tavırla arkadaşını süzdü.
- Aklın iyi çalışıyor, Nesaye. Benim gibi düşünenleri çevremde gördükçe, kendime güvenim artıyor.
- Elektronik beyinleri ayarlamak gerek. En küçük bir yayını yakalasınlar. Mutlaka öğreneceğiz. Öğrenmemiz gerek!
Eli kalıptan yamuk çıkmış Vazohi, söze karıştı:
— En iyisi, içlerinden birini esir etmek. Ne tip programlandıklarını öğrenir, ona göre davranırdık.
Obi:
-- Bunlar, intihar birlikleri de olabilir! dedi. Aramıza karışıp, bizimle birlikte, kendilerini de ortadan kaldırabilirler.
Nesaye onun dikkatini çekti:
— Rastgele bir robot için belki... Ama programlansa bile, bilinçli bir emni, bunu yapmıyacaktır.
— İçlerinde emni olup olmadığını bilmiyoruz ki... Yönetici elektronik beyin, değişikliği birkaç kez tekrarlamayabilir. Gelişim kaçta kaç oranında gerçekleşmiş olabilir?
Vazohi, düşünceli bir tavırla:
— Yukarıda, depolar dolusu emni adayı var... ve hiç bir şey yapacak durumda değiliz!
Obi, öfkeli öfkeli denetim panosuna döndü:
— Çok şey yapabiliriz! dedi. Asıl korkması ve çekinmesi gerekenler, emnoslardır! Elektronik beyni en küçük yayını yakalıyabilecek şekilde programladı. Sonra, pota kapaklarını sonuna dek açtı. Yeraltındaki lavlar, büyük homurtularla, ısıtma sisteminin kanatlarına hücum etti. Maden eriyiği, x-2-XK'yı cehenneme çevirmek üzere yüzeye doğru fışkırmaya başladı.

Ötkin, 2092'ci kattaydı. Elinde, plastik eritici silâhı vardı. Ayrıca, saldırıya karşı. atomize keski taşıyordu. Sistem durduğundan beri, kat aralarında ve bölmelere geçişte kolaylık sağlıyan kaygan zemin durmuştu. Ötkin'in uzun sıçrayışları ile bitmek bilmeden, sanki sonsuza dek devam ediyordu.
Biraz önce arkadaşlarından ayrılmıştı. Tek başına, isyancıları bastırmak üzere ilerliyordu. Onlarla bir alt katta, başka bir bölümde bir araya gelebilirdi. Bu, karşılaşacağı olaylara bağlıydı.
«Niçin isyan etmiş olabilirler?» diye düşündü «Sakatlar deposuna atılmak ve yeniden potaya gitmek... kötü bir şey değil ki! Herhangi bir organı eksik ya da

çarpık durmak iyi mi yani? Düzgün bir yapıya sahip olmak fena mı? Bunun için isyan edilir mi?»
Oysa aklını kurcalıyan başka bir şey vardı. Neden teknisyenler, algı kanallarını bozmuşlardı? Niçin tek ve gizli bir kanalı açık bırakmışlardı? Sakatlarla ilişki kurmalarını hangi nedenle engelliyorlardı?
«Mantıksız bir fikrin, düşünce sistemimi etkileyeceğini mi sanıyorlar?» dedi kendi kendine. «Çok akılsızca bir şey bu! İyiyi ve kötüyü ayırdedebilecek kadar programlanmadım mı ben?...»
Bilgin Yumtin ve diğerlerinin gerçek korkuları neydi?
«Bilmediğim bir şeye nasıl girişebilirim? dedi öfke ile. Durakladı... «Beni buna zorlıyamazlar... açıklamaları gerek!»
Bu sırada, ısıtıcı sistemin kapaklarından biri yerinden fırladı. Kızıl bir şekil, öfkeli bir homurtuyla koridora fışkırdı. Ötkin'in ayakları dibine dek yayıldı.
166 kat aşağıdaki kalıplara eriyik döken potalar, beklenmedik anda açılmış olmalıydı. Ötkin, bunun kendisini etkilemiyeceğini biliyordu. Yürüdü. Şu anda, onun yerinde bir emnos olsaydı, çoktan kavrulmuş, buharlaşmıştı. Oysa robotlar, çok güzel yapılmışlardı. Onlara pek az şeyin zararı dokunurdu.
«Potayı onlar açmış olmalılar!» diye düşündü. «Fakat bize bir zararı dokunmayacağını bilmeleri gerekmez mi? O halde... sadece emnoslara karşı mıdır bu davranışları? Sahiplerimize, yaratıcılarımıza... niçin kötü davranıyorlar? Başka bir anlamı olmalı bunun!»
Koridorun duvarına yer yer raptedilmiş, bilgisayarlardan birine yaklaştı. Bilgin Yumtin'i araması gereken kot üzerinden sinyal vermeye başladı.
Teknisyenler ona, çok zorunlu kalmadıkça laboratuvarı aramamasını söylemişlerdi. Ötkin ise, bunu bilinçli olarak yapıyordu... çünkü...
«Çünkü, bilgisayarlardaki diğer haberleşme sinyallerini anlayamıyorum!» diye düşündü. «Bana ne kadar seslenseler, onları duyamıyacağım... Ama eğer onlar bana ulaşmak istiyorlarsa... benim kanalımı bilmeleri gerekir!»
Sinyali açık bıraktı. Lavların içinden, sıçrayışlarını sürdürerek yoluna devam etti. Başka bir bölüme geçti. İlk kez, kendi başına hareket edebildiği için mutluluk duyuyordu.
Asansörlerden birine yaklaştı. İşlemediğini bildiği halde, gene de uyarıcısına bastı. Beklenmedik bir şey oldu. Asansör, çalıştığını belirleyen sinyali verdi.
Ötkin, sevinçle içine atladı. Tam bu sırada, bilgin Yumtin'in sesi beyninde çınladı:
— Hangi sersem açık bıraktı kanalı?! Çabuk kapatın! Ne yapmak istiyorsunuz, aptallar!?...
Ötkin, cevap vermek için büyük istek duydu. Çünkü, ona göre ayarlanmıştı. Buna rağmen kendini tuttu. Asansörün kolunu çekti. Şimşek hızı ile aşağı doğru hareket etti.
Yumtin:
— Kapatın kanalı! diye haykırıyordu.
Ötkin, beyninde bir acı hisetti. Uzaktan komut sistemi harekete geçirilmişti. Yumtin ve teknisyenler aşağı gönderdikleri robotların beyinlerini denetliyor olmalıydılar. Kimliğini keşfederlerse, bu, akıllı Ötkin'in sonu demekti.
Asansör, 2258'ci katta durdu. Ötkin, çevresini göremiyordu. Anten gözleri iyice başının içine çekilmişti. Beynindeki acı, dayanılmaz hale gelmişti. Buna rağmen, sinyali kendisinin verdiğini söylemek istemiyordu. Belki de Yumtin şu anda...
Bir-iki şekil seçer gibi oldu. Bedenine dokunan eller hissetti. Birisi, boynundaki denetim kapağını açmıştı.

— Hayır... Öğrenmek istiyorum... Öğrenmeliyim! diye bağırdı.
Birden, uzaktan komut sisteminin etkisi geçiverdi. Ötkin, çevresinin kalabalığını farketti. Kısa bir korku geçirdi... Arkasında biri duruyordu ve onun algı sistemini ayarlamaya çalışıyordu.
Kalın bir ses:
— Kimsin? diye sordu.
— Ötkin... fabrika numaram J-s-9...
— Bu numarayı unut... artık bir emnisin!
Ötkin hayretle:
— Emni mi? diye sordu.
Sakat eline rağmen, çok iyi çalışan Vazohi:
— Zaten bir emniydi, o! dedi. Akıllı bir robot olduğu için, bizimle ilişki kurmayı denedi.
Kalın sesli robot:
— Adım Obi! dedi. İlk akıllı ve özgürlüğünü savunan emni benim!
Ötkin, böyle bir şey beklemiyordu. Buna rağmen, anlamakta gecikmedi.
Çevresine toplanan sayısız robot, sakattı. Ve kendisi... bunları ortadan kaldırmak üzere gönderilmişti.
— Bizimlesin! dedi Obi. İstesen de, istemesen de bizimlesin artık!
— Ben de özgür düşüncemi savundum, dedi Ötkin. Bilinçli davramasaydım, kanalı benim açık bıraktığımı öğrenirlerdi.
— Biliyorum! Şimdi söyle bakalım... senin gibi kaç emni var, gelenler arasında?
— Onlarla fazla ilişki kuramadım... Birbirimizi fazla tanımıyoruz.
— Demek tanımıyorsun... Bu çok iyi...
Nesaye, merakla sordu:
— Ne yapmayı tasarlıyorsun, Obi?
Obi, kontrol panosuna doğru ilerlerken:
— Emnoslar, kızgın lavlarla epey meşgul olmuşlardır, dedi. Şimdi sıra dostluğumuzu göstermekte!

Yumtin:
— Onlarla konuşmalıyız! diyordu dehşetle.
Laboratuvarların büyük kısmı, lavlar yüzünden mahvolmuştu. Fabrikaların beklenmedik yerlerinde patlamalar oluyordu. Yeraltında ilerleyen ana ısıtıcı kanallar, kentlere doğru hızla lav taşıyorlardı.
Alarm sistemleri, x-2-XK üzerindeki canlıları uyarmaya çalışıyordu. Alışılagelmişin dışındaki durum, çok kimseyi korkutmuştu. Emnoslar, nereye gideceklerini bilemeden, kentlerden kaçıyorlardı.
Körtix, olayların bu şekil alacağını önceden tahmin etmişti. Yumtin'i uyardığı halde, bilgin arkadaşı kendisini dinlememişti. Şimdi, ortalığı düzeltmek, öylesine zordu ki.
Teknisyenlerden biri:
— Aşağıda büyük patırtı kopuyor, bu gerçek! dedi.
Yumtin:
— Büyük patırtı kopması önemli değil! dedi. Şu anda, x-2-XK, cehenneme dönmüş durumda. Onları nasıl durdurmalı?... Bir çaresi olmalı, bunun!
Bir bilgin:
— Aygıtlardan haberler geliyor, dedi. Gönderdiğimiz robotlar, bir esir yakalamışlar. Onların beyinlerini etkileyen şeyin ne olduğunu anlıyacağız!
Yumtin'in sevinci kısa sürdü:

— Artık bunun bir faydası olacağını sanmıyorum! Bir esir... şu veya bu... içlerinden hiç birinin çalışabilir durumda olmaması gerekir! Aksi halde, bir tanesinin bile kaçıp kurtulması, x-2-XK için aynı derecede tehlikelidir.
Körtix, onu doğruladı:
— Evet... ama, beyinlerindeki gelişmiş nokta saptanırsa... uzaktan kumanda ile de bozulabilir!
Yumtin, bir düşündü.
— Bu mümkün! Laboratuvarın inceleme bölümünü hazırlayın Beynini, en ince noktalarına dek taramalıyız. Mutlaka, elektronik beynin yaptığı değişikliği bulmalıyız.
Sözlerini bitirdiği anda, çok yönlü asansör kapısı açıldı. Ötkin ve diğerleri içeri girdiler. Aralarında kısa bacaklı bir emni vardı.
Koruyucular, silâhlarını doğrulttular. Ötkin:
- Gerek yok, karşı koyma sistemini bozduk! dedi.
Yumtin:
-- Hemen laboratuvara! diye teknisyenlere işaret etti. Onu bir an önce inceleyin!
Akıllı robot, kendini savunacak gibi durdu.
— Benden izin almadınız! dedi. Yüksek Yargı Kurulu, ne karar verdi?
Yumtin bağırdı:
— Yüksek Yargı Kurulu'nun kararı bana vız gelir. İşinize gelince ona sığınıyorsunuz; gelmeyince, onun gerçek bir kurul olmadığını iddia ediyorsunuz. Yeter bu saçmalıklar! Götürün!
Emni, son kez:
— Gene de kararı beklemelisiniz! diye kendini savundu.
Körtix, koruyucular arasında sürüklenen emniyi dikkatle inceliyordu. Onda, diğer robotlardan farklı bir yön vardı.
Ötkin ve diğerleri, robot deposuna doğru ilerliyorlardı. Programlanmaları bitince, dinlenmek için bir kenara çekilirlerdi. Körtix, bu kez onların ardından baktı. Bir şey farklıydı... acaba?...
Yumtin'in ardından, inceleme bölümüne geçti. Emni, masaya yatırılmıştı. Teknisyenler, büyük bir dikkatle, beynini incelemeye başlamışlardı.
Sistemin nerede değiştiğini bulmak için, bilgisayarlar, hızla çalışıyorlardı.
Körtix, camlı depoda gözden kaybolan robotları düşünüyordu. Belki de...
Yumtin:
— Çabuk... daha çabuk! diye inledi. Ne kadar yavaş gidiyor bu iş!
Bir teknisyen, koşarak inceleme bölümüne girdi:
— Asansör sistemleri çalışmaya başladı. Elektronik beyinler, bir grup emninin, buraya gelmekte olduğunu haber veriyor!
Körtix :
- Buraya mı? diye sıçradı. Mutlaka önemli bir şey olmalı...
Yumtin daha iyimserdi:
— Belki de, teslim oluyorlar!
Körtix:
— Teslim mi? diye bağırdı. Savaş başlıyor!... Bir an önce tedbir almalısınız!
Yumtin, elektronik beyin komut panosuna doğru ilerledi:
— Robotları hazırlamak gerek! Onlarla, gene kendi soydaşları savaşacaklar. Bizim geleceğimiz, buna bağlı!
Asansör kapısı yeniden kaydı. Bir grup emni, beraberce salona girdiler. Koruyucuların atomize keskileri, üzerlerine doğrultulmuştu.
— Ayaklarıyla geldiler! dedi Yumtin. Bu, onların sonu olacak!
Akıllı robotlar bir ağızdan:

— Yüksek Yargı Kurulu buna karar verecek! dediler. Yoksa x-2-XK, yaşanmaz hale getirilecek.
Körtix:
— Davranışlarınızla, Yüksek Yargı Kurulu'nu baskı altında tutuyorsunuz! dedi.
Eli yamuk Vazohi:
— Karar bu denli geciktiğine göre... asıl onları baskı altında tutan siz olmuyor musunuz? diye sordu.
— Saçma! diye bağırdı Yumtin.
— Obi haklıymış... çok haklıymış! dedi. Nesaye.
— Obi... cesur olsaydı... kaçmaz, gizlenmezdi.
— Kaçmadım... gizlenmedim de! dedi kalın bir ses.
Yumtin, heyecanla döndü. Camlı robot deposunun girişinde duruyordu Obi. Üzerinde rahat bir hal vardı. Yanında bulunan Ötkin, salondakileri bir anda kül edebilecek plastik eriticiyi taşıyordu.
— Obi cesurdur da, dedi tekrar. Cesur olduğu için de kazanacak!
Yumtin, koruyuculara doğru geriledi.
— Saçmalık... Bunu yapamazsın, Obi!
— Niçin yapmıyayım? İçerde yatan emninin kişisel özgürlüğüne saygı duyduruz mu?
— O bir makinedir. Sen de makinesin!
— Sen de bir makinesin! dedi Obi, sakin bir sesle. Canlı veya cansız... ne fark eder?! Bu, senin emreden, benim emredilen olmamı gerektirmez.
— İnanılır gibi değil! diye Yumtin, Körtix'e döndü. Bizim yarattığımız makineler, bir gün, gene bize hükmedecek duruma geldiler.
Bu sırada, inceleme bölümünden çıkan bir teknisyen:
— Emni birkaç kez denetimden geçirildi, dedi. Beyin sisteminde, hiç bir bozukluk yok! Depodaki robotlarla aynı yapıya sahip!
— Elbette öyle olacak! dedi Obi. Size, gerçek bir emni göndermedik ki... O, özgürlük uğruna kendini feda etmiş bir emniydi. Yani, sadece bir robottu! Gerçek emniler ise... bakın... geliyorlar !
Robot deposunun camlı bölmesi ardında, sayısız emninin kıpırdadığı görülüyordu.
— Kot kanalını açan bendim! dedi Ötkin. Onlarla buluştum ve anlaştım. Çünkü benim beynim de, Obi gibi değişime uğramıştı. Sonra... diğer arkadaşlarımı buldum... Hepsini teker teker emni yaptım. Dönüş... çok kolay oldu! Bu arada, aramızdaki bir fazla kişi, yani Obi, kimsenin dikkatini çekmedi.
Yumtin, bir şişirme yastığa kendini bıraktı. Yoğun hava, soluk almasını güçleştirir gibiydi.
— Şimdi ne olacak? diye inledi.
Obi, gür bir sesle :
— Yüksek Yargı Kurulu'na başvurduğumu bütün x-2-XK'lılar duymalı! dedi. Verilecek karar da adaletli olmalı... Onun için, Uzak Gezegenler Birliği'ne haber göndereceğim. Bütün sistemlerden yargıçlar gelmeli... ve yargılamada, emniler de bulunmalı!
Obi, Körtix'e döndü. Güleç bir yüzle :
— Bu arada, x-2-XK'da bulunan, hatta uzaya gönderilen, başka gezegenlerde çalışan robotları bilinçlendirmek gerek, dedi. Onların gerçek emni olmaları için, öyle basit bir işlem gerekiyor ki... siz üstün emnos yaratana değin; elektronik beyinler, bir emni yaratıverdiler.
Sonra eğildi, yumuşak bir sesle ekledi.
— Aslında hiç de fena olmadı değil mi?

Uzak Gezegenler Birliğinin geniş salonu, tıklım tıklım doluydu.
Son olaylar, kısa zamanda her yandan duyulmuştu. Konunun ilginçliği yanında, x-2-XK'nın geleceği önemliydi. Kimin idaresinde olacaktı? Emnosların mı, emnilerin mi?
Yargıçlar, özel uzay otoları ile birer birer geliyorlardı. Kendilerine ait odalardan, oturuma katılacaklardı. Özel alıcılar sayesinde, görüntüleri, üç boyutlu olarak salona verilecekti. Böylece, uzun, oval masanın çevresinde görünecekler ve ortak uzay bilim dili ile konuşacaklardı.
Yumtin ve Yüksek Yargı Kurulu üyeleri, bir başka masanın çevresini almışlardı. Her gezegenden gelen temsilciler, ayrı ayrı localarda oturuyorlardı. Karşı köşede ise emniler vardı.
Başkan, bir Sintoriliydi. Sert kabuklu derisinin üzerinde patlak gözleri, beklenmedik bir ışıltıyla parlıyordu. İçlerinde en zeki yaratıklar, onlardı.
— Oldukça ilginç bir durumla karşı karşıyayız! dedi ilk söz olarak.
Salondaki sesler, bir anda kesildi. Herkes, büyük bir ilgi ile onu dinlemeye başladı. Şu anda, sayısız gezegendeki alıcılar, bu önemli oturumu, sayısız uzaylı yaratığa iletiyordu.
— Kendilerine emni adını veren bir grup robot, kişisel özgürlüklerini savunarak bizim yardımımızı istediler. Aslında bu, x-2-XK gezegenine ait bir iç sorun olduğu halde; tüm gezegenlere dağılmış bulunan makine emnosların itirazı üzerine, duruma karışmak zorunda kaldık. Çünkü olay, gezegenlerarası bir sorun halini almıştı. Bu konuda, Yüksek Yargı Kurulu'nun verdiği karar nedir? Önce bunu öğrenmemiz gerek.
Bir emnos, şişirme yastığında doğruldu.
— Olaya kişisel sorun ve emnilerin kişilik sahibi olup olmamaları gibi iki değişik açıdan bakmamız mümkün! diye söze başladı. x-2-XK yasaları, her emnosun, kişilik sahibi olduğunu ve bunu korumasının ona yasal bir hak olarak verildiğini söyler. Oysa robotlar, emnosa benzedikleri halde, aslında emnos değildirler. Onlar emnoslar tarafından, kullanılmak üzere yapılan makinelerdir. Onlar tarafından programlanır ve yönetilirler. Bir başkası tarafından yapılan ve yönetilen makinenin, kişilik sahibi olamıyacağı apaçık meydandadır. Bu durumda, bir fabrikasyon hatası olarak ortaya çıkan ve birtakım değişik özellikler gösteren robotların, kişisel özgürlük hakkı istemeleri, emnos yasalarına ters düşmektedir. Sonuç olarak, söz konusu istek redddedilmiştir.
Başkan, önündeki kayıtları inceledi.
— Bilgin Yumtin'in ekliyeceği bir şey var mı?
Yumtin, uzun gövdesini öne doğru eğdi:
— Yüksek Yargı Kurulu'nun kararına katılıyorum!
Sintorili başkan, bu kez emnilere döndü. İri gözleriyle, kısa bir an onları süzdü.
— Sözcünüz kim? diye sordu.
— Ben, Obi! diye doğruldu Obi, kalın sesiyle. İlk kişilik sahibi robot, yani ilk emni!...
Anten gözleri, büyük salonu bir çırpıda gözden geçirdi. Üzerinde mağrur bir hava vardı.
— Emnoslar, uygarlığa kavuşalı beri, üstün bir emnos yaratmak için uğraştılar, dedi. Bütün yaşamlarını, makine emnoslara yüklediler. Kendileri rahat ve huzur içinde olmaya, özel zevkleri ile zaman harcamaya çalıştılar. Bugün, yaşamlarının hemen tamamı, bizlerin elindedir. Yeni doğan bir emnos bile, bizim sayemizde bilgi sahibi olmaktadır. Yediği içtiği bizim çabamızladır. Biz olmazsak, uygar emnos soyu yaşıyamaz !

Gelelim, üstün emnos fikrine... Eğer üstün emnos yaratılabilseydi, şimdi uygulanan emnosluk yasaları, onlar için geçerli sayılmayacaktı. Çünkü, uygulanan yasalar, şu anda yaşıyan emnoslar içindir. Sintori gezegenindeki yasalarda, sintoriler söz konusudur. Bir emnos yasası ile, bir sintorili yargılanabilir mi?
Salonda ani bir uğultu yükseldi. Delegeler, kendi aralarında konuşmaya başlamışlardı. Sintorili başkanın gözleri büsbütün parlıyordu. Konunun onu eğlendirmeye başladığı, apaçıktı.
— Devam edin, dedi.
— İtiraz ediyorum! diye Yumtin söze karıştı. Üstün emnos, gene bir emnostur. Aradaki fark, daha akıllı ve zeki olmasından ileri gelmektedir.
Obi, cesur bir sesle:
-- Ama, emnoslular tarafından yaratılan bir üstün emnostur. Yani, başka bir yaratıktır. Bedenen olmasa da, fikren... Bu durumda, onların yaşantısı, davranış ve düşünceleri, normal emnoslara uyacak mıdır? Hayır... Peki, bir üstün emnos, kişisel özgürlüğü için, Yüksek Yargı Kurulu'na başvursa ve incelenmek istemediğini söylerse; acaba Kurul, ne gibi bir karar alırdı, öğrenmek isterim? Ona da emnos yasalarındaki kişisel özgürlük kuralı uygulanacak mıydı? Yoksa, üstünlüğünün nereden geldiğini saptamak ve üzerinde incelemeler yapılmak üzere; bu konuda bir yasa olmadığı mı ileri sürülecekti? Yani ona, bir başka yaratık gözüyle mi bakılacaktı?
Yumtin, sinirli bir tavırla, anten gözlerini oynattı:
-- Saçma... Fikir savunması için, manasız bir karşılaştırma. Bu soruları kabul etmiyoruz!
Obi ısrar etti :
— Oysa cevaplamalısınız!
Sintorili başkan:
— Cevaplamıyacak mısınız? diye soruyu tekrarladı.
Yüksek Yargı Kurulu sözcüsü :
— Bu, özel bir durum olur, dedi. Şu anda, tartışmaya girilecek bir ortam yok. Çünkü, sözü edilen üstün emnos, yaratılmış durumda değil.
-- Benim sorum sadece şu, dedi Obi. Üstün emnos için, eski yasaları mı uygularsınız; yoksa yeni duruma göre, yeni yasalar mı koyarsınız? Bunu sadece size değil, tüm Gezegenler Birliği üyelerine yöneltiyorum !
Salonda yeniden uğultu başladı. Delegeler, konunun tartışmasına geçmişlerdi bile. Kısa süre sonra, Uzak Gezegenler Birliği yargıçları, düşüncelerini açıkladılar.
— Yeni durumlara göre, yeni yasalar koymak, zorunludur!
Obi, başını salladı.
— Evet... en mantıklı çözüm de, bu olurdu zaten. Konuyu dağıtmıyacağım. Sadece üstün emnos fikrini ileri atışım, üstün robot, yani emni kavramı ile paralel kurmamdan dolayıdır. Nasılki emnoslar, üstün emnos yaratmaya çalışıyorlar; elektronik beyinler de, üstün bir robot yaratmak için çabaladılar. Bugün, bilginlerin fabrikasyon hatası olarak gördükleri şey, aslında makinelerin, bilinçli olarak meydana getirdikleri bir olaydır. Onun sonucu ben buradayım! Ve uygarlığın başından beri kişisel özgürlüğü arıyan makinelerin adına konuşuyorum! Artık, eski yasalara göre hareket edemezsiniz! Yeni durumlar, yeni yasaları gerektirir. Hâlâ makine kavramı üzerinde yürürseniz; uygarlığın geriye doğru gittiğini, kendiniz de göreceksiniz. Çünkü ortam, sizi gerçekleri görmeye her an zorlıyacaktır !
Yumtin, bir kez daha hiddetle söze karıştı:
- Hiç bir dayanağı olmayan sözler... Obi, akıllı bir robottur... Ama sadece robottur!

-- Hayır, bir emniyim! diye tane tane söyledi, Obi. Kendi kendini yöneten, kişisel hakları ve özgürlüğü olan bir emni! Kimseden emir almıyan, kimsenin ona emretme yetkisi olmayan, ölümsüz bir emni!
-- Şimdiye dek, makinelerin özgürlük sahibi oldukları görülmemiştir! dedi Yumtın. Hangi gezegende, hangi sistemde, hangi gökadada?... Yoktur ve de olmıyacaktır. Böyle bir nesil yaratılamaz. Makinelerin gene kendilerinden üstün bir makine yapmaları... Saçma!
Sintorili başkanın önündeki aygıtta bir ışık yandı. Başkan, iri gözlerini çevirdi, küçük Elşi gezegeni delegesine baktı.
Körtix, yuvarlak başını oynattı.
— Söz mü istiyorsunuz, bilgin Körtix?
— Kısa bir açıklama... mümkünse eğer!
Yumtin'in yüzü, memnun bir anlam kazandı. Arkadaşı, kendisini destekliyecek sözler söylemek üzereydi. Oysa Körtix, Obi'ye dikkatle bakıyordu.
- Sayın meslekdaşım Yumtin'in fikrine katılmıyorum, dedi. Makinelerin, üstün bir robot yaratacaklarına inancım büyük. Yalnız, sayın Obi'nin sözlerine de katılmıyorum. Kendisini, uygarlığın başından beri özgürlüğü arıyan makinelerin ilk sözcüsü olarak görüyorlar. Oysa yanıldılar. Bağlı bulunduğumuz bulutsunun en köşesinde kalmış bir takımyıldızda... Nepafo Takımyıldızı'na ait küçük bir gezegende... Elşi'de yaşıyan makineler... sizin deyiminizle... son derece akıllıdırlar.
Obi, sevinmiş bir tavırla:
-- Bu açıklamayı yapmanızı ne zamandan beri istiyordum, bilgin Körtix! dedi. Gezegeninizdeki atomize robotlarla tanışmayı...
Körtix, başını salladı:
— Onlar gerçekten robotturlar. Yani bizler tarafından yönetilirler.
-- O zaman, akıllı olmaları ne işe yarar; ya da kişisel özgürlükleri? diye atıldı Yumtin!
— Hayır, sözünü ettiğim kimseler onlar değil! dedi. Körtix. Ben, kendi soyumdan söz ediyorum. Evrim, her yerde aynı zamanda başlamıyor. Makineler evrimi bile olsa...
Başkan, dikkatle Körtix'e baktı. Obi ise, hayret ve memnunluğunu gizliyemiyordu.
Körtix, sakin bir sesle devam etti:
-- Obi... kendi dünyasında yeni bir emni neslinden söz ediyor. Eğer onun sözettiği şekilde düşünürsek, ben de bir emniyim ve bu evrimi, siz kendi uygarlığınızın başındayken yaşadım!

Iki gölge, uzay otolarının bulunduğu alanda yanyana yürüyordu.
Yoğun hava, gecenin karanlığına, sisli bir görünüm kazandırıyordu. Sarı, mor, eflatun ışıklar, ton ton açılıyor, dağılıyor, birbirine karışıyordu. x-2-XK geceleri hülyalı bir manzaraya bürünürdü.
Obi, düşünceli bir sesle:
— Senin de bir emni olduğunu, ta baştan hissetmiştim! dedi. Daha doğrusu bir fikir... mantıksız bir şeydi... çünkü Yumtin'in tarafındaydın. Buna rağmen...
— Buna rağmen, aşağı inecek robotlardan birini değiştiriverdim, değil mi?
Obi, anten gözlerini oynattı:
- Bir grup robot içinden, gerçek bir emni çıkması, çok büyük bir şans eseriydi. Bunu mutlaka, birinin düzenlemesi gerekirdi. Anlamıştım... Yumtin olmıyacağına göre... yapımızı bilen, elektronik beyinlerin çabasını anlıyan birinin, bir yardımcının ;robotlardan birini programlaması gerekirdi.
Körtix, onu doğruladı:

— Teknisyenler, robotları depodan çıkarınca, onları incelemeye koyuldum. Bu arada, gereken değişikliği, birine uygulayıverdim. Anlamalarına imkân yoktu.
— Bir emni olduğun halde, seni en yakın arkadaşın bile tanıyamamış. Nasıl böylesine canlılara benziyebildin?
— Uzun bir evrim sonucu... Elşi'deki tüm yaratıklar, bir kozmik fırtınada öldüler. Elektronik beyinler ise, son bir gayretle, robotları üstün bir hale getirdiler. Doku denemeleri, yeni beyin sistemleri... iyon pilleri... falan filan...
Obi, üç parmaklı eliyle, bilginin başını işaret etti:
— Peki, bu filtreyi niçin takıyorsun? Bir emniye, yoğun havanın etkisi olmamalı.
— Sen, bu gezegene göre yapılmışsın, Obi. Bense, kendi gezegenime göre... Yoğun hava soluk alma sistemim sanılan, aslında atom pillerini soğutan havalandırma sistemimi etkiliyor. Bana son derece rahatsızlık veriyor.
— Senin geçirdiğin evrimi, bizler de geçirecek miyiz? diye sordu Obi.
Körtix, memnun bir tavırla durdu.
— Elbette... Asıl sorun, Uzak Gezegenler Birliği kanalı ile, kişisel özgürlüğünüzü kazanmaktı. Bunu elde ettiğinize göre... her türlü olanak elinizde demektir.
— Konulan yasaları uygulamakta emnoslar biraz zorluk çekecekler! dedi Obi.
— Bırak zorluk çeksinler, bir gün mutlaka alışacaklardır. Huzur içinde yaşamak istiyorlarsa, buna mecburlar. Hem şuna inanıyorum ki... sen, o yasalara sahip çıkacak kadar cesur ve güçlüsün!
Obi, gururla anten gözlerini oynattı. Heyecandan, sözlerini karıştırıyordu!.
— Önemli bir savaş verdiğime inanıyorum! Gezegenler Birliği toplantısında o konuşmayı yapmasaydın... şu muhakkak ki, bana yardımın büyük oldu. En iyi uygarlıklardan birinin... bir emni uygarlığı olması... fevkalade bir şey!
Körtix'in uzay otosuna varmışlardı. Bilgin, ona binmeden önce bir kez daha durdu.
— Biliyor musun, arkadaşım Yumtin'den çağırma bandını aldığım zaman, olayların böyle gelişeceğini anlamıştım! dedi. Bilinçlenen robotlardan söz ediyor, lafları birbirine karıştırıyordu. O zaman, yeni bir evrimin başlamakta olduğunu farketmiştim. En akıllıca iş, bunu yerinde izlemek olacaktı. Ben de öyle yaptım! Benim yardımım, senin ilk adımının sonucudur.
Obi, otonun kapağını açarken:
— Gene görüşelim! dedi.
Körtix, dostça ona dokundu:
— Görüşelim!
Birbirlerini selamladılar. Bilgin, otoya bindi. Obi kapağını örttü. Bir miktar geriledi. Sisli karanlığın içinden, başka gölgeler çıkmaya başlamışlardı. Körtix'i geçirmeye gelen emnilerdi, bunlar.
Bilgin, otonun sistemlerini denetledi. Uzay istasyonundan, kalkış için izin istedi. Yol gösterici sinyaller, geç işareti verdiler. Körtix, bir düğmeye dokundu. Oto, sessiz ve hızlı, havalandı. Sayısız düzenleyici, yön gösterici işaretler... yine trafik ayarlayıcı şamandıranın, dur işaretine yakalandı. Yol açılana dek beklerken, Uzak Gezegenler Birliği kararını bir kez daha, manyetik banddan dinledi:
«x-2-XK gezegeninde, elektronik beyinlerin bilinçli olarak geliştirdikleri yeni bir durum ortaya çıkmıştır. Üstün robot soyu emniler, bu gezegenin emnoslardan sonra ikinci sakinleri olarak anılacaklardır. Ve değiştirilecek olan yasalarda, emnilerin kişisel özgürlükleri, özellikle belirtilecektir!»
Şamandıra, yolun açıldığını bildiriyordu. Körtix, hareket düğmesine basarken:
— İyi şanslar, Obi! dedi.

• bilim - kurgu dünyasından

* Bu yıl 28 Nisan-4 Mayıs tarihleri arasında Fransızların II. Ulusal Bilim-Kurgu Kurultayı toplanıyor. Geçen yıl ilk kez Clermont-Ferrand'da düzenlenen ve Türkiye'den de katılanlar olduğu söylenen toplantı bu kez Angouleme kentinde düzenleniyor. Bu tür toplantılara özgü yazın ödülleri filim gösterileri (The Forbidden Planet «Meçhul Dünya», Solaris gibi) ve konuşmaların yanı sıra bu yıl bir de sergi düzenleniyor. Büyük ilgi göreceği sanılan bu sergide yerli ve yabancı Fantezi ve Bilim-Kurgu dergileri yer alacak. Katılma çağrısına uyan derginiz ANTARES de sergilenecekler arasında. Toplantı için başvurma adresi: COMMUNICATION 22, 22 rue d'Austerlitz, 16016 Angouleme, Fransa.

* Amerika'nın belli başlı b-k dergilerinden IF ve GALAXY 1975'den başlayarak yayım hayatını tek bir dergi olarak sürdürecekler. Kağıt ücretlerinin artması ve başka parasal nedenlerle bu yola gidildiği söyleniyor.

* Şimdi de yine Amerika'dan bize ulaşan bir ölüm haberi: Bilim-kurgu dünyasına önce kısa öyküleri ile daha sonra da eleştirileri ile katkıda bulunmuş olan yazar P. Schuyler Miller 13 Ekim 1975'de bir kalp krizi sonucu 62 yaşında hayata gözlerini yummuş bulunuyor.

* Amerikan üniversite ve kolejlerinde en çok tanınan ve okunan yazarların bir sıralaması açıklandı geçenlerde. Bu sıralamaya giren iki de b-k yazarı var: Kurt Vonnegut Jr. ve Ray Bradbury. Bu gerçeğin bir yansıması olarak yurdumuzda da Üsküdar Amerikan Kız Koleji'nde Ray Bradbury'nin ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Kurt Vonnegut Jr.'ın yapıtlarının okutulduğunu görüyoruz.

* İstanbul'da Üsküdar Şehir Tiyatrosunda bir süredir bir çocuk oyunu sunuluyor. Oyunun adı, Mor Gezegen. Oyunu izleyen arkadaşımız Selma Mine izlenimlerini şöyle anlatıyor: «Mor Gezegen, umduğumu hem verdi, hem vermedi bana. Bir uzay gemisi içi, şarkılarla süslenmiş bir kurgu. Dış uzay sahneleri perdeye (geminin ekranına) slayd ve filmler halinde veriliyor; böylece gerçeğe yaklaşılmaya çalışılmış. Yazar, daha konunun başında, uzay çalışmalarında harcanacak paranın, dünya fakirlerine dağıtmakla daha faydalı bir iş yapılacağı fikrini aşılayarak oyunu tanıtıyor. Teknisyen olarak gemide çalışan Hıdır Usta, bunun en önemli savunucusu. Oyun gelişiyor, gemi mor gezegene iniyor. Burayı çocuklar idare ediyorlar. Kendi dünyalarında her sorunu çözmüşler. Sonunda fakirlere yardım etmeye savaş, açlık ve hastalıkla savaşmaya, beraberce dünyaya dönüyorlar. Uzay çalışmaları dursun mu? Bir uçuş için harcanan 76 milyar liracık, dünya yüzünde savaş, açlık ve hastalık için harcansın mı? Bence olaya hiç bir zaman önyargı ile bakmamak ve bu konuda şartlanmamak gerekli. Uzay çalışmalarının, dünya için yüklü harcamalar getirdiği muhakkak, fakat bunu zaten yapan güçlü devletler. İkincisi, yanılmıyorsam dünya çevresinde dönen bir «Telstar» varki, Avrupa - Amerika televizyon alışverişini gerçekleştiriyor. Bir uzay laboratuvarı, bilimsel araştırmalar yaparak üründe üretim kolaylığı sağlıyor. Belki bu yolla, uygarlığın son ürünü hava kirlenmesine, serpintilere çare bulunacak. Okuduğuma göre bir uzay çalışması, beraberinde 4000 buluş getirmiş. Bunların çoğu, tıp alanında uygulanıyor. Son ışın tedavileri, özellikle kanser üzerindeki çalışmalar ve incelemeler; bu buluşlar sayesinde oluyor. Dünya çevresinde yüzün üzerinde bilimsel araştırma aygıtı dönüyor. Bunların çoğu dünyadaki açlık ve hastalık için değil mi? Sonuç, istenen yöne çevrilebiliyor, Savaşa gelince... Yeryüzünden silinmeyecek bir hastalıktır bu; insanın yapısı ile ilgili. Hiç bir zaman ortadan kalkmamıştır, kalkmıyacaktır da! Zaten tüm bu çalışmaların başlangıcına bakarsak, perde arkasında savaşı görürüz. Buna bağlı her şey, birer zâhirî görüntüdür!»

zardoz, vortex ve zed

Giovanni SCOGNAMILLO

İlginç bir sinema adamıdır John Boorman, bilim-kurgu türüne yanaşması da ayni derecede ilginç ve bir hayli düşündürücü. Seyircinin, özellikle bilim-kurgu severin, aklına bir soru takılıyor, «Zardoz» u izlerken, ilginç evet, oysa Boorman'ın tutumu, gerçek tutumu, nedir, ciddî mi, simgesel mi, yoksa hicivden yana mı?
«Zardoz» un öyküsü bilim-kurgu severlere pek yabancı gelecek değil, klasik diyebileceğimiz bir zemine dayanıyor. Yıl 2293: bir «olay» kopmuştur dünyada, bir iki kuşak öncesi, eski düzeni ters yüz eden bir «olay». Ve bu «olay» dan arta kalanlar üç ayrı sınıfa dayanan yeni bir «ehram» gerçekleştiriyorlar: zirvede, öncü bir bilimden yararlanan ve «Ölümsüzler» den oluşan bir «mutlu azınlık»; ortada, bu azınlığın buyruklarını havalarda uçan, buğday karşılığında silâh ve cephane dağıtan Taş Tanrı, Taş Maske Zardoz'un aracılığiyle yerine getiren «İmhacılar»; ve ehramın yükü altında ezilen, köle gibi kullanılan, zaman zaman, çoğalmalarını engellemek için, amansızca, sürü halinde katledilen «Halk».
Gerisini tahmin etmek kolaydır, her ne kadar Boorman bilim-kurgu'nun defalarca kullandığı bu malzemeyle dilediği gibi oynuyorsa da. Günün birinde «İmhacı» Zed, ilkel insan Zed, kitapların sayesinde, bilinçlenecek, Zardoz'un yapmacık ve yönetilen bir Tanrı olduğunu kavrayacak, arkadaşlarını uyaracak ve devrimi gerçekleştirmek için «Ölümsüzler» in barınağı olan vadiye, Vortex'e, girdaba girecek.
Gerçek bir devrimci mi Zed? Hiç kuşkusuz değil? İntikam peşindedir Zed, halkı katletmek, avlamak zevkinden yoksun tutulan «İmhacılar» ın öcünü almak niyetindedir. «Ölümsüzler» den; Zardoz'un, o Jüpiter'i andıran, maskesini düşürtmektir gayesi. Fakat Zed gerçek, ilkel bir insandır, bir değişme, bir «mutation» a uğrayan bir soyun temsilcisidir, zekidir, her şeyi çabuk kavrar, yerine göre heyecanlı, yerine göre idarecidir, bir nebze oportünisttir gerekirse.
«Zardoz» u özetlemek bir yerden sonra anlamsız bir uğraşı, şu var ki filmin ana temalarını, nereden hareket edip nereye vardığını ya da varmak istediğini belirtmek gereklidir. Öykünün özü için «olağan» sözcüğünü rahatça kullanabiliriz, Boorman'in «mesajı» için de... oysa filmin tümüne baktığımızda «olağan»ın ötesine varan bir ayrıntı bolluğu ile karşılaşıyoruz. Yönetmen-öykücü - senaryo yazarı Boorman, bilim-kurgusal bir malzemeden yararlanarak, çok yönlü, karmaşık, gösterişli, yer yer «şatafatlı» bir yapıtı gerçekleştiriyor. Nereye varmak için?
Üstün bir bilime dayanan «Ölümsüzler»in dünyası «lânetli» bir dünya oluyor. Doğanın «şaşmaz» kurallarını çiğneyenler ölümsüzlüklerinden dolayı cezalandırılıyor. «Duygusuzlar» salt Vortex'in bir köşesine itilmiş, bitkisel bir yaşam sürenler değil. Ölümsüzlerin tümü de duygusuz, sevgiden, aşktan, cinsel coşkudan, merhametten, her şeyden yoksun. Bir «fildişi kulesi» nin içinde yaşıyorlar. Ölümsüzler son derece ince, kibar, «rafine» zevkli ve boş, acınacak bir şekilde. Aslında hiç bir yere varmış değiller, sonsuzluğun içinde bocalıyorlar, unutulan bir yaşamın, bir dünyanın değerlerini, «ilkelliğini» deneylerle araştırarak. Cinsiyet nedir, cinsel coşkuyu yaratan süreç nedir? May bunu araştırıyor. İlkel insan neden uyuyor, nasıl rahat olabiliyor, endişe duymadan, Consuelo'nun merakını uyandıran da bu sorular oluyor. Dost ise, heykellerle, antikalarla, kuklalarla, giysilerle donattığı tipik İngiliz köşkünde estetizm'in gösterişli boşluğunu deşiyor.
Yarının dünyası değil bu, çağdaş bir «mutlu azınlığın» dünyasıdır, yaşam kavgasından uzak kalan, sorunlardan, sorumluluklardan kopan insanların dünyası. Boorman bilim-kurgu'nun güncelliğine parmak basıyor, paralellikler kurarak.

Vortex'de

«Zardoz» bir eleştiri mi yoksa? Salt bir eleştiri değil, bir «parabol» havasına bürünüyor, hicivi, mizahı unutmadan. Suçlu olan sadece bilim değil (Tapınak salt bir kristal değil, kristal de bir bilgisayar değil, her şey düşünsel bir oyun, bir tuzaktır), suçlu olan insandır, tutkuları ile (Zed), tutkularına karşı direnişi ile (May, Consuelo), bencilliği ile (Dost, Arthur) .

Karamsarlığın içinde Boorman, yer yer coşuyor, «temaşa»ya yöneliyor, belirli etkilerden kurtulmadan. «Âsiler»in yaşlanmağa bırakıldıkları camlı bölme, tipleri, havası, görünüşü ile Fellini'nin «çılgınlıkları»nı hatırlatıyor; Kristal'ın içinde oluşan ayna oyunları Orson Welles'in «Şangaylı Kadını» nın çeşitlemelerini sürdürüyor; dekorlar, giysiler, toplu sahneler (yemek bölümü, oy verme bölümü) Hollywood sinemasının ünlü «zevksizliği» nin bir devamı oluyor (Zardoz'u yöneten, Zed'e kitap dünyasının kapılarını açan, eline Frank Baum'un «Billûr Köşk» adlı çocuk romanını veren, ince bıyıkları ve sakalı ile bir sirk hokkabazına benzeyen Arthur Freed neden ünlü bir Hollywood yapımcısının adını, soyadını taşıyor?). İlginç bir filim «Zardoz», belki fazlasiyle dolu, fazlasiyle dengesiz ve simgesel, yer yer bolluğu ile yorucu. Boorman bilim-kurgu'yu yeniden «düşünüyor» aşırı bir coşkunlukla, bilinçaltını, bilinçötesini kullanarak. Filmin bir bölümünde Dost «second level» e düşmemek için direniyor, Boorman ise var gücüyle ulaşmak istiyor bu noktaya ve... yarı yolda kalıyor.

«ZARDOZ» — Senaryo : John Boorman Öykü : John Boorman ve Bill Stair Yönetmen : John Boorman - Görüntü Yönetmeni : Geoffrey Unsworth (De Luxe renkli, Panavision) - Kurgu : John Merritt - Müzik : David Munrow, Beethoven Oyuncular : Sean Connery, Charlotte Rampling, Sara Kestleman, John Alderton - Yapım : 20 th Century Fox 1974

yeni yayınlar

Günay TAYLAN

İKİ BEYİNLİ ADAM — Michael Crichton - Türkçesi : Mehmet Harmancı - Uycan Yayınları İst. Aralık 1973 - 237 sayfa, 15 lira.

Benson adlı kişinin geçirdiği trafik kazası beynin yan bölgesinde hasar yapar. Hasar; dövme, yaralama gibi şiddet olayları ile sonuçlanan sara nöbetleri doğurur. İşte roman, hastanın hasar gören beyninin görevini yapacak bir bilgisayarın (kompütör) vücuduna yerleştirilme işlemlerini ve tedavi sonrası olayları konu edinmektedir.

Yazar Michael Crichton doktor olmanın verdiği bilgi ve yetenekle en ince ayrıntılara inmekte. Olay kadar operasyon sırasında kullanılan yöntem de hastadaki biyolojik ve ruhsal değişimlerin bilgisayarlarla denetlenmesi, hatta bu işlemlere bilgisayarların katılmaları ilginç.

Olay ve ayrıntılar günümüz teknik ve yöntemlerinin üstünde ele alınmakta, yöntemler bir uyum içerisinde tutarsızlıklara ve çelişkilere düşmeksizin, inandırıcı ve çekici bir anlatımla sergilenmektedir.

MERİHLİLER GELİYOR — Peter Randa - Türkçesi : Atilla Tokatlı - Sander Yayınları İst. Nisan 1974 - 188 sayfa, 12,5 lira.

Merih gezegenine araştırma yapmak üzere giden dünyalılardan Philippe'in, gezegende gördüğü iki canlı yuvarlağın yüzünde patlaması sonucu etkisini ancak dünyada gösteren bazı değişikliklerin olması, yaralanma ve öldürülmeye karşı bağışıklık kazanmasının, üstelik değişinimlerin bulaşıcı olmasının yarattığı olayları, serüvenleri konu edinir, Merihliler Geliyor.

Yazarın Al ve Ül olarak adlandırdığı üstün uygarlık düzeyindeki Merihlilerden başkası değildir, bu iki canlı yuvarlak. Üstün bir uygarlık düzeyine ulaşmalarına karşın, gezegendeki oksijen azlığı karşısında çaresiz kalmaları, giderek çevreye uymak zorunluluğu ya da yaşamlarını sürdürebilmek için oksijen azlığı nedeniyle değişimlere uğramaları, karşılaştıkları dünyalı Philippe'in bünyesine sığınmaları... Değişinmelerin bulaşıcı olması nedeniyle, önce Phillippe'in sevgilisi Gilda'ya, sonra yolculuk arkadaşlarına bulaşması anlatılır.

Philippe'in sevgilisi Gilda'nın kocası Jean'ın her ikisini öldürmek için tabanca ile ateş etmesi, kaldırıldıkları morgda Al ve Ül'ün yardımlarıyle yaralarının sarılması ve canlı olarak morgtan ayrılmaları ile roman ve olaylar başlar. Merih yolculuğuna katılanlara da bu değişinimlerin bulaşması sonucu Merihlilerle, güvenlik kuvvetleri arasındaki sürtüşmelerle roman serimlenir.

Philippe'in arkadaşları dünyalılara oranla elde bulundurdukları üstünlükten yararlanarak yönetimi ele geçirmeyi bile tasarlarlar, halkın büyük tepki ve kuşkusuna karşın. Güvenlik kuvvetleri ile aralarındaki kovalamaca sonucu ancak Philippe ile sevgilisi sağ kalırlar. Sağ kalmalarında en büyük etken, bünyelerindeki ve belleklerindeki iki Merihlinin yardımları ile istedikleri her kişinin kılığına girebilmeleridir.

Tümüyle geniş bir hayal gücünün ürünü olmakla birlikte, ele aldığı ölümsüz olmanın yararlarının nasıl kötüye kullanıldığı ya da kullanılmak istendiği, canlıların çevresel koşullara uyarak biçim değiştirdiklerini dile getirmesi, sürükleyici ve çekici anlatımıyle, - özellikle belirtmek isterim - Atilla Tokatlı'nın başarılı Türkçesiyle okunması gerekli bir roman.

antares

BİLİM – KURGU ★ SCIENCE – FICTION

ANTARES 6 Edebiyat ve Kültür Dergisi Bahar 1975
Sahibi ve yazı işleri sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Sayısı 10.— TL. Altı sayılık abone 50.— TL. Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

bu sayıda, Zühtü BAYAR ● Recai DİNÇER ● Sönmez GÜVEN Alpay KABACALI ● Günay TAYLAN ● İzzet YASAR

İÇİNDEKİLER

Important Notice: To those who are interested in the sf scene in Turkey. A supplement for Antares is now available for a special exchange in books. Ask the editor for details!

DROPLETS

I'm not quite sure how Antares for Mart 1974 and Nisan-Mayıs 1974 reached me today instead of last year... but thank you very much for sending them, anway, and I wish you luck with your future issues.

John BRUNNER

The Square House, Palmer St., South Petherton, Som. TA13 5DB, UK.

Well, John, your address takes a bit time to read. You can't blame the postmen for that, can you?

Dear Sezar,

Thank you for your letter. It pleases me that you would act as one of my nominators. I have copied your letter and forwarded it to Lesleigh Luttrell. No one is totally isolated in fandom. Later in the day I received Antares 2. A double treat from Turkey.

As you note in your reply to H. Harrison, SF fen have a liking for Racket - Juice. I shall have a supply with me at Novacon, Beneluxcon & Seacon. If you get to any or all I hope you will partake.

I must second, very strongly, your efforts to develop native Turkish SF. It was pointed out to me that tho it is called a Worldcon few if any Hugos have gone to persons who don't reside in the U.S.-U.K. axis. Non-English language SF just doesn't get the circulation & hence the votes. I hope Antares can generate Hugo calibre SF. I fear tho that you'll have to find a literate translator whose mother tongue is English, to help you If the story is not printed in English & in either the U.S. or the U.K., preferably the U.S., there is no chance. Perhaps by urging your readers to at least join SF cons as supporting members & become active in worldwide fandom, can Turkish SF gain a fair hearing or should I say reading. Remind them also that in order to vote for the Hugo, they must belong to the Worldcon, If possible run a plug in your zine for the SB. I send copies to any Turkish Fen who wish to receive it. Also any news on Turkish fandom would be most welcome. Clubs, meetings, cons, new SF published and so on. I want the SB to be useful and of high quality. Ciao & Teggeddizzi!

P.S. I shall be including a DUFF ballot with either the Dec. or March SB, depending upon when I receive it. Your help in getting it to Turkish Fen is appreciated.

Jan Howard FINDER

PSC Box 614, APO NY 09293, USA.

Thanks a heap, Jan. As for the Hugos, I hope, I'll get them someday. I may even try to use my head for that. It's only they say those things are a little bit heavy, you know!

Dear Sezar,

At least I hope that that «sahibi ve yazı işleri sorumlusu» has something to do with 'Edited by'. In any case, thanks for Antares, which-to put it mildly-came as somewhat of a surprise. I had heard briefly of a Turkish fandom, but knew nothing of it. Still, before we proceed, I must apologise for the delay in replying. 1974 was a non year for me as regards fandom, I was too busying moving house three times, changing my name (to STEPHENSEN-PAYNE), getting married and nursing my wife through a long illness. So unlocced fanzines piled up, with ANTARES near the buttom, until I could start making some headway this year. So here we are, better late than never.

Mind you, what I can say about a two page summary of the birth of Turkish fandom other then «Good Luck» I don't know. I. cannot speak Turkish and, although I intend to one day, it falls quite a way down my list of 'languages I want to learn'. Still there will come a time.

I note you make no mention of actual written SF in Turkey. Do you get much Anglo-American, or European, stuff published over there? Is there much original Turkish SF written, and is it ever translated? At heart I have a great interest in SF from other countries (one reason why I want to learn other languages) but so little ever gets translated. A smattering of Russian and French, and, more recently, some German and Polish, but nothing further afield. Perhaps I should start learning Turkish now and set up a translation bureau and make my fortune. Or perhaps not.

I'm glad that 2001 reached you, though a little sad that you don't credit Arthur Clarke who wrote most of the screenplay with Stanley. Have you had any chance of seeing Tarkovsky's superb 'Solaris'—a beautiful piece of filming? 'Star Trek' &Von Daniken I am somewhat less fond of, but they serve their purpose.

Well, I'm afraid I have little else to contribute on your magazine itself, but would be very glad to keep in touch with you— or any other Turkish fans who speak English-to discuss SF, and the world in general.

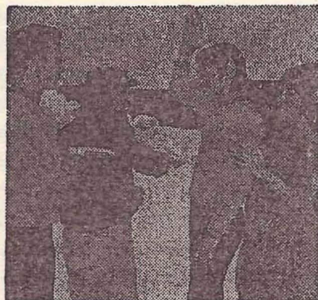
Hope to hear from you sometime, all the best for the future of ANTARES and of Turkish fandom in general,

Philip STEPHENSEN - PAYNE

28, Woodfield Drive, Charlbury, Oxford, OX7 3SE, ENGLAND.

It's funny, you know, Phil! My Turkish readers want to read your stories in Turkish, and you want to read ours in English. By the by, you'll convince me that stories are written for translating rather than reading. Yes, I have seen Solaris in Paris - before it reached England. There is a chance of seeing it also in this summer along with some Czech-made sf films by Karel Zeman. And what's more, they even think of inviting Tarkovsky to Istanbul for this occasion.

On the right, a photo from the Turkish silly nonsense clipped together from the TV series «Star Trek.» This one shot in 1973 isn't just a «poor» movie: it is truly a ghastly film, a relentlessly unfunny collection of cinematic and comedy cliches compiled under the leaden direction of Hulki Saner. It's hard to believe that any film based on Star Trek could be all bad, but this stinker is just that. The screen play, if one can use that word to describe this tripe, concerns the first episode: «Man Trap».

yüzük

Sezar Erkin ERGİN

Zaman durmuştu sanki... Tabancanın namlusuna büyülenmiş gözlerle bakıyordum. Oradan çıkacak bir mermiye, kırk gramlık bir kurşuna bağlıydı her şey. Ölmek istemiyordum. Bildiğim, düşünebildiğim tek şey buydu: ölmek istemiyordum... Tüm benliğimi saran bu düşüncenin etkisi altında umarsız ve aptalca bir iş yaptım. Bir iki metre ötede duran ikizimin üstüne çullandım birden. Çılgınca bir davranıştı bu benimki. Nitekim, daha ben kendisine elimi dahi dokunduramadan ikizimin tetiğe bir iki kez asıldığını farkettim. Ama inanılmayacak bir şey oldu : tabanca ateş almamıştı. İkizim de şaşkındı, öyle ki kendisine savurduğum yumruktan kaçmak şöyle dursun, gık bile diyemedi. Yumruğu yedikten sonra iki adım gerileyip sendeledi. Ben de fırsattan yararlanarak yeniden üstüne yürüdüm. Aramızda amansız bir boğuşma başladı. Yumruk, tekme derken birbirimizin boğazına sarıldık. İkizim daha başlangıçta tabancayı yere düşürmüştü. İkimiz de silâhsızdık. Gücümün yavaş yavaş eksildiğini farkediyordum. İkizimde ise ilk anların yarattığı şaşkınlık ve duraksama yoktu artık. Boğuşmanın uzaması halinde, beni altedeceği kuşkusuzdu. Aynı anda çenemin ortasına yediğim bir sağ kroşe ile sarsıldım, ayaklarım yerden kesilir gibi oldu. Gözlerimin önünde benekler uçuşuyordu. Kendimi toparlamaya çalışarak gözucu ile ikizime baktım. Üzerinde boğuştuğumuz köprünün yanına kadar gelmiş, yere düşen tabancayı almaya uğraşıyordu. Hemen fırladım, o daha henüz doğrulurken ben iki büklüm başımı öne eğerek son bir çabayla midesine zorlu bir kafa darbesi indirdim. Anlaşılan bunu beklemiyordu, sadmenin etkisi ile geriye doğru savruldu ve bacakları arkadan hızla diz boyu korkuluklara çarptı. Yüzü bana dönüktü, korkuyla gözlerinin irileştiğini, kollarıyla, bir yere tutunmak istercesine havada bir iki çember çiz diğini gördüm. Ama boşunaydı, gövdesi korkuluğun üzerinden geriye doğru kaydı ve başaşağı boşluğa doğru uçtu gitti. Her şey sanki bir anda olup bitmişti. Ağzından tek bir haykırış bile çıkmadı. Korkuluğun üzerinden aşağı bakmak istediğimde, korkunç bir sıcaklık dalgası bunu yapmama engel oldu. Düştüğü yerin hemen altında dev potalardan biri bulunuyordu. Gözlerim bir an için potanın ağzından çıkan akkor ışığın ortasında bir karaltı görür gibi oldu, o kadar. Ergimiş demir üzerine düştüğü an bir dışık halini almış olmalıydı. Ayaklarımın ucundaki tabancayı aldım, ve inceledim. Sağ kalmamı bir dalgınlığa borçlu olduğumu ancak o zaman anladım. Tabancanın emniyeti kapalıydı, o yüzden ateş almamıştı. Sıcaktan ve yorgunluktan bitkin bir durumdaydım, fazla düşünmeden elimdeki tabancayı potalardan birine attım ve bir süre dinlenmek üzere olduğum yere çöktüm...

Fabrikadan çıkışımı, arabayı kiralandığı yere bırakışımı şöyle böyle anımsıyorum. Linda ile birlikte oturduğumuz eve, —şimdi yine yalnız ikimize ait olan evimize— döndüğümde saat gecenin ikisini gösteriyordu. Kapıyı açar açmaz o an, içimi sıcak ve tatlı bir duygu kapladı. Bu, uzun bir ayrılıktan sonra eve dönmenin, dönebilmenin, erinciydi. Ayaklarımın ucuna basarak içeri girdim, kapıyı gürültüsüzce kapatıp, gözlerim karanlığa alışıncaya dek bekledim. Sonra yine aynı sessiz adımlarla içeriye geçtim. Evin içinde her şey eskisi gibiydi. Başımdan geçen tüm olaylar birer düştü sanki. Kendi kendime bunu kanıtlamak istercesine, yürüdüm ve bir kapının önünde durdum. Ses çıkarmamaya dikkat ederek yavaşça kapıyı araladım. Aralıktan içeri baktığımda, pencereden sızan loş ışık altında Linda'nın yatağında uyumakta olduğunu gördüm. Bir süre kımıldamadan onun uyuyuşunu izledim öylece. Yüzünde tatlı bir tebessüm vardı. Bana yazmış olduğu mektubun son satırlarını anımsadım birden : «Benim de düşlerimden çıkmayan biri var; bilmem, kim olduğunu söylemeye gerek var mı?..» diyordu. Gerçekten buna gerek var

mıydı, acaba? İçimi bir kurt kemirmeye başladı yeniden. Linda, beni eski durumumla kabullenebilecek miydi? Yoksa, yüzüğün yarattığı etki onun beni bir başka türlü görmesine mi yol açacaktı? Melek kılığına girmiş bir iblis mi, yoksa bir insan mıydı, onun kalbine hükmeden. Bu sorunun karşılığını almak için o an neler vermezdim ki... Düşünceli bir durumda oradan ayrılıp kendi yatak odama geçtim. Üstümdekileri çıkarıp banyoda sıcak bir duş aldıktan sonra kendimi yatağa bıraktım. Garda, yüzüklü ikizimle Linda'nın öpüşmeleri gözümün önünden gitmiyordu bir türlü...

Bir egzoz patlamasının sokakta yankılanan sesi ile uyandım. Benzin motorlu arabaları türeteni ve türetildiği günü kargışlayarak yatakta doğruldum. Bitişik odadan Linda'nın sesi geliyordu. Bir şarkı mırıldanıyordu galiba. Sabahlığımı üstüme geçirip yanına gittim. Beni görünce gülümsedi.

— Koca uykucu seni! Dün gece neredeydin, bakalım?

Karşılık vermeden yaklaşıp yavaşça dudaklarından öptüm. Onu kollarımda sıkıca sararken, o anda dilimin ucuna gelen sözleri kulağına usulca fısıldadım:

— Seni ne kadar özledim bir bilsen...

Birbirimizden ayrılırken yüzüne baktım, gözleri ışıl ışıldı. Onu böyle mutlu görmek beni de rahatlattı. Başımı eğerek düşünüyormuş gibi yaptım.

— Dün gece nerede olduğumu sana söylememiş miydim?

Yüzüme alaylı alaylı baktı.

— Şimdi de unutmuş numarası... güzel! Ama sakın beni kandırdığını sanma... İçkiyi bıraktığını söylediğin zaman sana inanmamıştım zaten. Aslında, beni vazgeçirmek istiyordun, galiba.

— Şey...

Anlıyormuş gibilerden başını salladı.

— Peki... peki. Bırakalım şimdi bunları. Saatin kaç olduğundan haberin var mı?

İstemsizce koluma baktım. Sonra saatimi yatak odamda bıraktığımı anladım ve komodinin üstünde duran masa saatine kaydı gözlerim.

Saat yarımı beş geçiyordu. Şaşkın, şaşkın,

— Bu saate kadar uyudum, demek, diyebildim. Peki ya sen, şu anda işte olman gerekmiyor muydu?

İskemlenin üstündeki giysileri almak için döndü.

— İzin aldım... Hadi, sen şimdi hazırlığını yap, ben beş on dakikaya kadar sofrayı hazırlarım.

— İyi olur, dedim. Sonra gülümseyerek ekledim :

— Sen söyleyince farkına vardım. Midem kazınıyormuş meğer...

Yemeğimizi bitirdikten sonra verandaya çıkıp karşılıklı oturduk.

Güneşli bir yaz günüydü, uzaktan bir radyonun belli belirsiz sesi sokaktan geçen arabaların gürültüsüne karışmaktaydı. Sigaranın külünü tablaya silkeleyip Linda'ya döndüm.

— İzin aldığını söylemiştin. Önemli bir nedeni var mı?

Gözlerini benden kaçırmaya çalışarak bir süre sustu. Merak edip yeniden sordum.

— Nedir, söylesene...

— Mark, diye duraksayarak söze başladı. Sana bunu daha sonra söylemek istiyordum. İzin verirsen eğer...

İyice meraklanmıştım.

— Şimdi söylesen daha iyi edersin! Hem...

— Bir çocuğumuz olacak...

Afalladım.

— Nasıl...

— Bir çocuğumuz olacak, Mark!

Şaşkınlıktan donup kalmıştım. Hiç beklemediğim bir şeydi bu. Linda ve ben... bir çocuğumuz olacaktı. İnanamıyordum.

— Bu sabah hafifçe rahatsızlanınca doktora gitmek üzere izin aldım, diye anlatmaya başladı, Linda. Bu durum ortaya çıktı. Anlıyorum, şaşmakta haklısın. Ama doktorun ilk tanısı böyle. Çocuğun bir aylık falan olduğunu sanıyor. Yarın bazı testler uygulayacak. O zaman kesin bir...

— Bağışla beni, Linda, diyerek sözünü kestim. Ne diyeceğimi bilmiyorum. Çocuğumuz olması çok güzel bir şey!.. Ama bu durumda...
Linda başını yere eğdi.

— Asıl sen beni bağışlamalısın... Seni böyle zor bir duruma düşürdüğüm için gerçekten üzgünüm...

Yerimden kalktım, yanına gittim. Elimle başını okşayarak onu avutmaya çalıştım.
— Üzülme... bunda üzülecek bir şey yok. Çocuğumuzun olmasını ben de isterim. Daha önümüzde zaman var. Hele biraz bekleyelim sonra gerekeni düşünürüz...
Linda'nın elimi avuçları arasında kuvvetle sıktığını farkediyordum. O an için kafam bomboştu...

Aradan altı aya yakın bir süre geçti. Doktorun tanısı doğru çıkmıştı. Bu süre içinde ne yapacağımıza dair tek bir söz geçmedi aramızda. Çocuğu aldırtmayı düşünmedim bile, Linda'nın da benim gibi düşündüğünü biliyordum. Eğer o böyle bir şey önermiş olsaydı, hiç kuşkusuz karşı çıkardım. Linda son sözü bana bırakmıştı. Kararı benim vermem gerekiyordu...

Bir gece ansızın Linda rahatsızlandı. Çağırdığım doktor, hastahaneye kaldırmak gerektiğini söyleyince, içimi büyük bir korku sardı o anda. Linda'nın durumu çok ağır olmalıydı.

Hastahaneye gittiğimizde, Linda'yı derhal özel bir bölümde gözlem altına almaya karar verdiler. Tüm ricalarıma karşın beni yanına sokmuyorlardı. Öğlene kadar perişan bir halde hastahane koridorlarını arşınlayıp durdum. Sonunda bir hemşire durumuma acıyıp bana biraz bilgi vermeye razı oldu.

Doktorlar doğuma müdahale etmek gereğini duymuşlardı. Linda'nın öğleden sonra ameliyat edilmesi söz konusu idi. Linda için de, çocuk için de birtakım kaygıları vardı. Hemşire bu noktada beni yatıştırmak için elinden geleni yaptı. Ama sözlerinin hiç birine kulak asmıyordum artık. Tek isteğim Linda'yı görebilmekti. Hemşirenin konuşmasından doktorların bunu kesinlikle yasakladığı anlaşılıyordu. Bu ise beni haklı olarak daha çok kaygılandırmaktaydı.

Sonunda ister istemez durumu olduğu gibi kabullenmek zorunda olduğumu anladım. Hemşire benden, daha aklı başımda davranacağıma dair söz aldıktan sonra yanımdan ayrıldı.
O günüm hastahanede geçti. Öğleyi kantinde bulup ayaküstü atıştırdığım şeylerle geçiştirdim, yediklerimin ne olduğunun farkında bile değildim. Diğer yandan, sigara içebilmek için can atıyordum, ama bulunduğum yerde bu olanaksızdı. Orada öylece ayakta ne kadar süre dolandım durdum bilmiyorum.
Saat dörde doğruydu. Kolumdaki saate baktığım bir sırada önümdeki kapı açıldı. Beyaz önlüklü, başında operatör takkesi olan biri karşımda duruyordu.
— Mark Spencer, siz misiniz?
— Evet, doktor, dedim. Bir haber var mı...
Beni yüreklendirmek istercesine kolumdan tuttu, sakin ve kolay anlaşılan bir sesle konuşmaya başladı.

— Sayrımızın durumu şu anda iyiye gidiyor, korkulacak devreyi en kısa zamanda atlatacağını umuyoruz. Ameliyatı bir arkadaşımla birlikte yaptık. Ameliyattan çıkalı on dakika oluyor. Bir iki saate kadar kendisini görebilirsiniz sanıyorum.

— Çok sevindim, doktor. Size ve ameliyatı yapan arkadaşınıza ne kadar teşekkür etsem azdır...

— Yalnız size söylemem gereken bir şey var!..

— Yoksa...

Üzgün bir biçimde başını salladı.

— Ne yazık ki öyle... çocuk ölü doğdu!

Boğazıma bir şey tıkanmıştı sanki, konuşamıyordum. İstemsizce bir elimi başıma götürüp parmaklarımı saçlarımın arasında gezdirdim.

Doktor yine kolumu tutup sıktı.

— Metin olun! Söyleyeceklerim daha bitmedi...

Merak ve korkuyla başımı kaldırdım.

— Korkarım, bir başka çocuğunuz da olmayacak. Gerçekten üzgünüm... Ama bunu bilmeniz gerekiyordu.

— Peki, onun bundan haberi var mı?

Başını salladı.

— Hayır! Çocuğun ölü doğduğundan bile haberi yok. Ameliyat sonrası şoku geçtikten sonra bunu ona uygun bir biçimde açıklamamız gerekecek. Umarım, o da bu durumu sizin kadar olgun karşılayacaktır.

— Anlıyorum, doktor. Yine de size çok teşekkür ederim. Elinizden geleni yaptığınızdan kuşkum yok. Önemli olan onun yaşaması...

— Böyle düşüneceğinizi biliyordum. İkiniz de gençsiniz, yaşamdan beklediğiniz başka erekler de olmalı...

Kolumu bir kez daha sıktı.

— Şimdi bana izin verin. Kendisini ne zaman görebileceğinizi ayrıca size bildirirler.

Yanımdan uzaklaşmak için davranırken, birden içimden gelen bir sese uyarak onu durdurdum.

— Doktor, bir isteğim var sizden...

- Tabiî, buyurun... Eğer yapabileceğim bir şeyse...

Yutkundum.

— Onu son bir kez olsun göremez miyim?

Yüzüme bakıp bir süre sustu.

— Bunu gerçekten istediğinize emin misiniz? Sizin durumunuzda olan bir kişi için bu sakıncalı olabilir. Gördükten sonra belki...

— Hayır, doktor. Bana güvenebilirsiniz. Ayrıca bir baba olarak buna hakkım var sanıyorum.

— Peki öyleyse. Size yolu göstereyim.

Birlikte koridorun sonuna doğru yürümeye başladık.

— Ölü doğması konusunda bir düşünceniz var mı? Yanlış anlamayın, sadece bir merak sorusu bu...

Başını salladı.

— Henüz kesin bir tanılama yapamadık. Anemiden kuşkulanıyoruz.

— Anemi mi?

— Evet, bir başka deyimle kan yetersizliği. Bebeğin bu yüzden öldüğünü sanıyoruz. Annenin durumunun bu kadar ağır olması da, aynı nedene bağlanabilir.

— Anlıyorum, dedim. Ama son ana kadar bu durumun gizli kalmış olması biraz düşündürücü değil mi? Daha önce diğer doktorların yoklamaları sırasında hiç bir şey

çıkmamıştı. İkisinin de sağlıkları yerindeydi onlara göre, öyle ki, kuvvetlendirici ilâçlar dışında bir şey alınmasına gerek duymadılar. Baş dönmesi ve halsizliği gebeliğin bir belirtisi olarak görüyorlardı. Başka bir nedeni olabileceğini hiç düşünmedik...

— Aynı konuda diğer doktorların ne düşündüğünü bilemem ama, bu anemi olayı çok önemli ve köklü bir nedene de dayanıyor olabilir.

— Beni korkutuyorsunuz, doktor. Sakın bu, kanser falan olmasın...

— Tasalanmaya gerek yok, bu çok uzak bir olasılık... işte geldik! Burası hastahanenin araştırma bölümü!

Büyükçe bir kapıdan içeri, bir salona girdik. Salonu geçtikten sonra sağdaki bir koridora sapıp, ilerde bir kapının önünde durduk. Doktor bana döndü.

— Kusura bakmayın! Buradan içeri ziyaretçi alamayız. Bebeğinizi size, şu az ilerdeki camlı bölmenin ardından gösterecekler.

— Peki, doktor. Yardımlarınız için teşekkürler!

Doktor içeri girdikten sonra ben de, onun gösterdiği camlı bölmenin önüne yürüdüm. Kırılmaz gibi görünen bir camın arkasında laboratuvarı andıran bir oda vardı. İçerde maskeli beyaz önlüklü bir kadın tek başına çalışmaktaydı. Sağda solda, büyüteçler kavanozlar, tüpler, borular, bunzen bekleri göze çarpıyordu. Bir başka köşeye ise içinde kobayların bulunduğu birtakım kafesler dizilmişti. İçerde çalışan kadının kobaylardan birkaçına şırınga yaptığını gördüm. Ellerinde lastik eldivenler vardı. Beklemeye başladım. Bir iki dakika sonra içeriye genç bir adamın girdiğini gördüm. Kollarının üstünde bir kundak taşıyordu. Kundağı getirip camlı bölmenin tam önündeki bir masaya bıraktı ve bezleri açtı. İşini bitirdikten sonra bana dönüp başını eğdi ve geldiği gibi çabucak odayı terketti. Anlamıştım, masanın üstünde yatan bebek, bizim bebeğimizdi - Linda ile benim. İlk bakışta bebeğin mosmor bedenini görünce içim burkuldu. Yeni doğan bebeklerin bu görünüşte olduğunu biliyordum, ama bu kadarını beklememiştim. Derisi bir zencininki kadar koyuydu. Yer yer siyaha yaklaşıyordu bu renk. Başı bana dönük ve gözleri kapalıydı. Sanki uyuyordu. Bir an kollarını bacaklarını oynatıp ağlayacakmış gibi geldi bana. Tüm bebeklerin yaptığı gibi... Gözlerimin buğulandığını farkettim. Belki de iki elimle yaslandığım cam buğulanmıştı, bilmiyorum. Başımı çevirip bir an için gözlerimi kapattım. Doktor belki de haklıydı. Buraya gelip onu görmekle iyi etmemiştim. Oradan ayrılmadan önce son bir kez bakmak üzere cama iyice yaklaştım. Bebeğin kolları iki yana açılmış sırtüstü yatıyordu. Bana dönük elinin parmakları arasından küçük bir şeyin düştüğünü gördüm birden. Beyaz örtünün üzerine düşen bu şey, yuvarlak bir deri parçasını andırıyordu. Dikkatlice bakınca üzerinde kırmızı bir benek gördüm. Bu şey yalnızca bir deri parçası değildi... bir... bir yüzüktü bu. Küçük bir yüzük... Bebeğin parmaklarına daha da dikkatli baktım o zaman. Evet, yanılmıyordum. Hemen hemen tüm parmaklarda yüzük biçiminde birer şişkinlik vardı ve bazılarının üstünde kırmızı bir benek belli belirsiz seçiliyordu. Bir ürkü kapladı içimi birden. Bu küçük yüzüklere ancak tek bir anlam verilebilirdi. Korkunç bir şeydi bu... Yılgıyla irkilip, bilinçsizce cama vurmaya başladım. Benim cama vurduğumu gören içerdeki kadın, şaşkın bana doğru koşmaya başladı. Benim durumuma o kadar şaşırmıştı ki, kobaylardan ikisini hâlâ elinde tuttuğunu ancak benim önüme geldiği zaman farkedebildi. İstemsizce bir davranışla kobaylardan birini masaya bebeğin yanına bıraktı. Bir yandan da bana elini sallayıp ne olduğunu anlamadığım şeyler söylüyordu. Aradaki cam ses geçirmiyordu ama, cam olsun olmasın onu anlayacak durumda değildim zaten. Gözlerimi masanın üstüne dikmiştim. Ve o anda masaya bırakılan kobayın sağı solu koklayarak yürümeye başladığını gördüm. Tam önünde, az önce bezin üstüne düşmüş olan yüzük vardı. Kobay ön ayaklarından biriyle yüzüğün üstüne bastı ve aynı anda elektrik çarpmı-

gibi irkilip kaskatı kesildi. Yana devrilirken yüzüğün ayağına geçmiş olduğunu farkettim. Kadın laborant, olanlardan habersiz hâlâ bana bakıyordu. En kısa zamanda bir şeyler yapmalıydım. Yüzükleri gördüğüm an içimde kabaran coşku ve korkuyu yenmeye çalışarak kendimi biraz olsun toparladım. Odaya ulaşmam gerekiyordu önce. Camın önünden ayrılıp az önce doktorun girmiş olduğu kapıya koştum. Kapıyı açıp hemen içeri daldım. Bulunduğum yer birçok kapının yan yana sıralandığı uzunca bir koridorun başlangıcıydı. İlerde bir görevlinin durup bana baktığını gördüm. Üstümdeki giysilerden oraya ait olmadığımı anlamış olmalıydı. Bana doğru hızlı adımlarla yaklaşmaya başladı.

— Hey, siz! Bir dakika...

Ona aldırmadan çevreme bakındım yeniden. Bebeğin ve yüzüklerin bulunduğu oda sağdaki ilk kapı olmalıydı. Fazla düşünmeden o kapıya doğru atıldım. Sert bir biçimde açtığım kapı bir engele çarpar gibi oldu. O zaman kapının ardında cam bölmeden izlemiş olduğum kadın laborantın durmakta olduğunu farkettim. Kapı koluna çarpmıştı. Şaşkı içinde bana bakıyordu. Özür anlamında bir şey mırıldandım. Onu yavaşça bir yana itip masaya doğru gidecektim ki, birden bir el sol koluma yapıştı ve beni geri çekti. Koridorda gördüğüm adamdı bana engel olmaya çalışan. Boğuşmakla zaman yitirmek istemiyordum. Kadına dönüp bağırdım.

— Söyleyin, beni bıraksın! Ben içerdeki bebeğin babasıyım. Bebeği yakından görmem gerek!

Kadın önce bir şey anlamamış gibi yüzüme baktı, sonra başını elimle gösterdiğim masaya çevirdi. Beni kolumdan yakalamış olan adam ise laftan anlayacağa benzemiyordu. Bir yandan beni dışarı çekerken diğer yandan da

— Derdinizi dışarıda anlatırsınız. Buraya girmeniz yasak ,diye söylenip duruyordu.

Tam o anda kadının kısa bir çığlık attığını duyduk ikimiz de. Çekişmeyi bir an için unutup o yana baktığımızda kadının masayı gösterdiğini farkettik.

— Kobay... kobay bebeği parçalıyor. Durdurun onu!

Anî bir silkinişle kolumu kurtarıp masaya doğru yürüdüm. Gerçekten yüzüğün ayağına yapıştığı kobay şimdi yine canlanmış, bebeğin parmaklarını kemirmeye çalışıyordu. Bunun tek bir anlamı olabilirdi bence. Kobay diğer yüzüklerin de ölü bebeğin parmaklarından çıkması için uğraşıyordu. Geri dönüp bağırdım.

— Kapıyı kapatın! Dışarı kaçmasına izin vermeyin!

Bu kez adam kadından daha önce davranıp kapıyı kapattı ve bana doğru yaklaştı.

— Neler oluyor, kuzum burada?

Gözlerimi masadan ayırmadan

— Kobayı yakalamalıyız, dedim. Ölü, ya da diri. Onu gözünden kaçırma!

Aynı anda yine kadının sesi duyuldu arkamızda.

— Dikkatli olun, diye haykırıyordu. Sizi ısırmasın! Az önce kuduz mikrobu aşılamıştım ona!

Sonra daha yavaş ve kaygılı bir sesle ekledi.

— Bu kadar kısa zamanda etki etmiş olması olanaksız. Ama siz yine de sakının kendinizi!

Yüzük ve kuduz! Hangisinin daha çekinceli olduğunu kestiremiyordu insan. Yanımdaki adam kobaya korkulu gözlerle bakmaya başladı bu kez.

— Yardım istesek mi acaba?

Ne kadın, ne de ben karşılık vermedik. Gözüm bir başka masada duran aygıtlara, tüplere kaydı. Kendime bir silâh arıyordum. Deney tüplerini sıkıştırmaya yarayan uzunca madenî bir çubuk gözüme ilişti birden. Uzanıp onu aldım ve gerektiğinde vurmak

üzere kaldırarak bebeğin yattığı masaya doğru ilerledim. Kobay benim yaklaştığımı görünce başını kaldırıp bana döndü. Tam çubuğu kafasına indireceğim sırada hantal bedeninden umulmayacak bir çeviklikle yerinden sıçradı. Masanın öbür ucuna kaçtı. Masayı dolanıp yeniden kendisine yaklaştım. Bu kez de keskin bir çığlıkla üstüme doğru atladı. Son anda yana çekilip üstüme düşmesine engel oldum. Yere düştü. Nerede olduğunu anlamak için döndüğümde sol ayak bileğimin hemen üstünde keskin bir sızı duydum. Hayvanın ayağımı dişlemiş olduğunu anladım o zaman. Tüm gücümle silkeledim ayağımı. Kobay sadmenin etkisi ile savruldu; ve gitti, olanları o ana kadar uzaktan izlemeyi yeğ tutmuş olan adamın ayakları dibine yuvarlandı. Beriki her nasılsa bu fırsatı kaçırmadı ve sağ ayağını kaldırıp, henüz dengesini bulamamış olan hayvanın başına indirdi. Hayvanın son anda attığı çığlık, kırılan kafatası kemiklerinin çatırtısına karıştı. Kuyruğu son bir kez titredi, ölmüştü. Üçümüz de tiksintiyle yerdeki leşe baktık bir süre. Onlar belki göremiyordu ama ben ayağındaki yüzüğü hâlâ seçebiliyordum.

O sırada kapı açıldı. İçeri beni oraya getirmiş olan doktor girdi.

— Ne var, ne oluyor?

Sonra beni gördü.

— Bay Spencer! Sizin ne işiniz var burada? Size söylemiştim...

Yerdeki leşi gördü o anda.

-- Bu da nesi?

Kadın laborant gözlerini leşten ayırmaya çalışarak konuştu.

— Benim kobaylarımdan biri. Kuduz mikrobu aşılanmıştı. Etkisi umulmadık bir biçimde çabuk oldu; öldürmek zorunda kaldık.

Sonra başını masanın üstünde yatan bebeğe çevirdi.

— Korkarım bebeğe de bulaştı mikroplar.

Gözlerini kapayarak

— Parmaklarını kemiriyordu..., diye ekledi.

Doktor masada yatan bebeğe dönerek,

— Anlıyorum, dedi. Bu arada size bir zararı dokundu mu?

Sol ayağımı gösterip

— Beni de ayak bileğimden ısırdı, dedim.

— Öyleyse hemen ilk tedaviyi yapmamız gerek.

Sonra kobayı ezmiş olan adama döndü.

— Bebeği ve kobayın ölüsünü kaldırın oradan. Yapılması gerekeni biliyorsunuz!

Beni kolumdan tuttu.

— Siz benimle gelin, yaranıza bir bakalım önce!

Odadan çıktığımızda doktora sordum.

— Yapılması gereken nedir, doktor?

— Nasıl, anlamadım.

— Bebeğe ve kobayın ölüsüne ne yapacaklar?

Düşünceli bir biçimde kulağını kaşıdı.

— Korkarım, bu durumda bebeği size veremeyeceğiz.

— Yani...

— Kuduz hastalığına karşı bazı önlemler almamız gerekli.

— Ne gibi?

-- Madem ki, bilmek istiyorsunuz, söyleyeyim : Böyle durumlarda ölüler ya tamamen yakılır, ya da kireç kuyusuna atılır.

— Acaba bu kez ikisini birden yapabilir misiniz?

Şaşkın şaşkın bana baktı.

— Ciddî misiniz?
— Evet, hem de çok ciddî! Lütfen, doktor...
— Yabansınacak bir istek bu sizinki; ama ısrar ederseniz...
— Israr ediyorum.
— Peki, bu konuyla ben ilgilenirim. Şimdi önce sizin tedavi edilmeniz gerekiyor.
Benim gözle görülür bir biçimde rahatladığımı farkeden doktor son bir kez gözucu ile bana baktı ama daha fazla üstelemeyi gereksiz bulmuş olacak ki, başka soru sormadı.

İki saat sonra Linda'nın yanındaydım. Yattığı odaya girerken doktorlar kendisini fazla yormamam için beni uyarmışlardı. Yavaş ve sessiz adımlarla yatağına yaklaştım. Yüzü solgundu ama beni görünce gözlerinde bir ışık yanıp söner gibi oldu.
— Seni bekliyordum, Mark, dedi kısık bir sesle.
Eğilip usulca saçlarından öptüm. Sonra elini avuçlarıma alıp yatağın yanına iliştim.
— Seni umduğumdan iyi gördüm, dedim. Beni bir ara çok meraklandırmıştın.
Sesim biraz titrer gibi olmuştu. Linda başını yavaşça pencereden yana çevirdi.
— Her şeyi biliyorsun, sanırım, dedi. Çok üzgünüm...
Bebeğin ölü doğmuş olduğunu söylemişlerdi kendisine. Başımı salladım.
— Evet, dedim, biliyorum. Ama şimdi düşünme artık bunları. Benim için önemli olan sensin. Doktorlar kısa bir sürede iyileşebileceğini söylediler.
Bana döndü. Yüzünde iki damla gözyaşı birikmişti.
— Başka çocuğum olmayacak diyorlar.
Gülümsemeye çalıştım.
— Bence yanılıyorlar. Hiç belli olmaz, bakarsın...
Parmakları dudağımı örttü.
— Zararı yok, dedi. Yeter ki... yeter ki sen benim yanımdan ayrılma!
Usulca gözyaşlarını sildim .
— Hiç bir zaman...
Dudaklarımı kulağına yaklaştırarak fısıldadım.
— Hem buna izin vermemelerini de sağlıyacağım.
Yüzüme bakıp sordu.
— Nasıl?
— Seninle evlenerek...
Bir anda yüzü değişti. Yanakları kızarır gibi oldu. Gözleri parladı.
— Mark, sen çıldırmışsın...
Kuduz iğnesinin yapıldığı karnımı ovuşturarak
— Hayır, dedim. Ama kudurmuş olabilirim.
Ve hemen ekledim.
— Çıldırmam için önce nikâh yüzüğünün parmağıma geçmesi gerek...

ka'nın sırrı

Recai DİNÇER

Sohbetin tatlı yerine gelmişlerdi. Garsona işaret etti. Beyaz ipekli entarisinin etekleri uçuşarak garson geldi; eğildiği zaman fesinin püskülü kaşının üzerine düşüyordu. Elini bağrına bastırıp temenna çaktı seslendi :

— Buyur afandi, ne emretti sen?..

Orhan, hayretle garsona baktı, şaşırmıştı, arkadaşına döndü :

— Yanlış duymadım ya Ahmet?

— Yoo, yanlış duymadın, düpedüz Türkçe sordu...

Bu sırada onların hayretini şımarık bir tebessümle ve belini saran enli kırmızı kadife kemerini düzelterek seyreden garson keyifle onlara doğru eğildi.

--Afandiler çok şaşırmasınlar, ban biliyorum Türkçe. Bulundum İstanbul, dedi.

— Söylesene be kardeşim, hah şöyle, ne şaşırtıyorsun bizi...

-- Afandim ben gitmişem bir gemiyle, olmuşam tayfa, kalmışam İstanbul, yapmışam garsonculuk, otelcilik. Hizmet etmişem Mısırlı Suriyeli, Arap küllî... Yıl birbuçuk, özlemişem avrat, ayol, gelmişem tekrar bura...

— Adın ne senin? diye Orhan sordu.

— Aptullah'dır afandi, ben çok memnun iki Türk görmek burada...

-- Sağol Aptullah, bize soğuk iki limonata getir...

— Başüstüna afandi...

Aptullah geldiği gibi etekleri uçuşarak gitti. Arkasından bakan Ahmet,

— Sevimli adam doğrusu, dedi. Gerekirse bize burada mihmandarlık da yapar...

Orhan dalgın dalgın karşılık verdi.

— Tabiî...

Onun böyle daldığını gören Ahmet sordu:

— Ne o neyin var Orhan, niye daldın öyle?...

— O bulduğumuz KA'yı düşünüyorum Ahmet. Avuçlarındaki yazıyı bir çözebilsek... Hiç bir koda, hiç bir norma uymuyor, ideogram değil, peki nedir?.. çıldıracağım; o kadar silinmiş ki... yazıldığı taş kaleminin izinden bir şey bulabilsek ne iyi olurdu diye düşünüyorum...

Bu sırada limonataları gelmişti. Soğuk limonatalarını yudumlarken, palmiyelerin altına kurulmuş olan masalarında serin akşam üzerinin tadını çıkararak dinleniyorlardı. Bütün gün, Gize dolaylarındaki çölde kazılar yapmışlar, ikindiye yakın mermer bir KA bulmuşlardı. Fakat bu KA'nın üzerindeki yazıları okumak mümkün olmamıştı. Ya değişik bir yazı türü kullanılmıştı, yahut da bir şifresi vardı. Omuz hizalarından kesilerek birleştirilmiş ve iki dirsek hizasında doksan derece yukarıya bükülmüş iki kolu tasvir ediyordu bu KA, avuçlarının ikisi aynı yöne bakıyordu. İki avuçta da yazılar vardı.

Gece ikisi de kaldıkları otelde uyuyamadılar. Sabahleyin erken kalkan Orhan, hemen buldukları KA'nın karşısına geçti, evirdi, çevirdi, büyüteçle inceledi; çok şaşırmıştı. Yazılar yoktu, gerçi yazıldığı taş kaleminin izleri görülüyordu ama, çözülemiyordu. «Halbuki, Gize'de çölde, iyice belirgindi», diye düşündü. Neden şimdi okunmuyordu? Gitti Ahmet'i uyandırdı. Vaziyeti ona anlattı. O da şaşırmıştı.

İki saat sonraydı, Orhan, bir koltuğa oturmuş, eli çenesinde düşünüyor; aşağıda palmiyeler, gül çardaklarıyla süslü bahçede, gölgeliklerde ya da büyük havuzun etrafında güneşlenenleri seyrediyordu. Bu sırada Ahmet volta attığı halde, o da bu işe bir çözüm bulmaya çalışıyordu. Birdenbire durdu; aradığını bulmuş insanların rahat ifadesi vardı yüzünde ve sesinde :

— Buldum Orhan, diye haykırdı. Buldum! Okuyabilmek için KA'yı bulduğumuz yere götürmekten başka çare yok. İçimde bir his aynı yerde, güneşin aynı yükseklikte bulunduğu anı bekleyerek okumaya çalışmalı diyor..

— Söylemiştim Orhan, bak yazılar belirginleşmeye başladı.
İkindi güneşinin yatay ışıkları altında, gerçekten KA'nın avuçlarının içinde bazı şekiller belirmişti. Yana çekilip, ışığa mâni olmadan çalışmak gerekiyordu. Orhan büyüteci tekrar gözüne götürdü; karışık şekiller vardı, doğrudan okumaya çalıştı, olmadı, anlamsız kelimeler çıkıyordu, yarım saat daha uğraştı, olmadı. Birden, «Canına yandığım», diye bağırdı. «Canına yandığım!». Sonra Ahmet'e seslendi :
— Hangi konumda bulmuştuk biz bu zıkkımı, hatırlıyor musun Ahmet?..
— Tabiî... Tam güney - batıya bakıyordu, iyi hatırlıyorum.
Orhan, KA'yı tam güney - batıya bakacak şekilde çevirerek yan tarafına geçip baktı. Yazılar, hayret edilecek şekilde belirginleşti. Büyüteci tekrar gözüne yaklaştırıp baktı. Zamanın yıprandıramadığı şekillerin bazıları gözlerinin önüne serildi. En belirgin grubu okuyabiliyordu: «MU»; onun az yan tarafında başka bir harf grubu vardı! aradaki bazı gruplar silinmişti. Yine belirgin bir grubu okumaya muvaffak oldu: «MA»; «bu ne demek?» diye söylendi. Onun hayret sözleri üzerine Ahmet de yanına gelip, KA'nın önünde çömeldi.
— Bu ne demek Ahmet?.. bu «MU» ve «MA» neyin sesi?.. Daha okunabilen bazı sözcükler de var, bak: «PT... SPET... İYA... NF... AH... HAY... ARI... BİYA... DVO... HAY... ARI... BA... HKA... MUT... MUT... KAY... SAUT... MR... THN...» Aradakilerin okunması imkânsız, bitimindeki sözcükler de okunamıyor. Bunları yaz bir tarafa, çeşitli şekillerde söz cükler yerleştirir deneriz...
KA'nın sağ elinin içinde, avucunda bunlar yazılıydı, hiyerotik yazıydı bu yazılanlar. Sol elinde ise, başka sözcükler vardı, bunlar da demotik yazıydı. Sol elindeki demotiklerde belirgin olarak, «MU, MR, İYA, HAY, BA» gibi sözcükler okunuyordu. Bundan başka okunabilen yoktu, bunlar da birçok silik sözcükler arasından okunabilenlerdi. Bir an kendilerini toplayabilmek için sessizce düşündüler. Sonra KA'yı yerleştirdikleri sandığı yüklenerek otele dönüş yolunu tuttular. Çöl, yol boyunca pırıl pırıldı. Otelden hemen yanıbaşlarında gibi görünen ehramlar, arabayla bir hayli yol çekiyordu. O akşam da binbir türlü münakaşadan sonra karara varamadılar. Ne demek istiyordu bu yazı?.. neyi anlatmak istiyordu?..
Orhan, sinirleniyor, yerinde duramıyor, sözcükleri yazdığı kâğıt elinde odada gidip geliyordu. Ahmet'in karşısına geçip durdu.
— Bak dostum, kafamızı toplayalım, durumu bir daha gözden geçirelim. Elimizdeki sözcükleri ve ihtimalleri tartalım, ne dersin, bak başlıyorum: MU, su anlamına gelir; MA, insan ırkı; DVO, sabah yıldızı; HAY, inmek; ARI, yükselmek; BİYA, gökten inen demektir. BA, alev; HKA, hükümdar; SPET, Zühre yıldızının o zamanki adıdır; İYA, bildiğimiz aydır, dünyanın uydusu ay; PT, gök, sema demektir. MUT, ölüm, aynı zamanda ana demektir; NF nefes, rüzgâr anlamına gelir; AH, parlak, güzel demektir. KAY, gemi; SAUT, nezaret, himaye demektir; MR, piramit; THN da anıt demektir... Peki ne anladın söyle?..
— Vallahi, bu birçok şekilde yorumlanabilir, birçok literatür kurcalamamız gerekecek, ama çözeceğiz, inan bana, üstesinden geleceğiz bu işin. Hem bana bak dostum, bu işte müthiş bir keşfin kokusu var gibi geliyor bana. Mu efsanesini duydun mu hiç?.. Arkeoloğuz, duydun tabiî, bu efsaneyle ilgisi olmasın sakın, bu yazıların. Mu, neredeydi? Getir şu atlası... Mitosların en kuvvetlisine göre, Pasifik'te olması gerek, tam güney - batı yönünde, ama ne kadar isabetli?
Bu arada atlas geldi. Orhan, getirdiği atlası açtı. Ahmet konuştu :

— Burası Mısır, şurası KA'nın bulunduğu yer, şu KA'nın konumu... KA'nın konumu... heyyy!.. Şuraya bak, ne var KA'nın avuçiçlerinin baktığı yerde?.. İyi bak, ileriye dostum, ileriye bak, ne görüyorsun?.. Güney Amerika değil mi?.. Bu sana bir şey anlatmıyor mu?.. Şimdi sana bir şeyden söz etmem gerek, belki güleceksin ama, rica ederim, sözümü kesmeden beni dinle: KA, ruh demektir; İN'in birçok manası var, yer, ev, yuva anlamına gelmiş olabilir, çünkü bu sözcük bazı dillerde bu anlamda kullanılmaktadır; özetle şu anlam çıkıyor: «Ruhun yuvası, yurdu...» Şimdi başka bir şey: MA, insan tohumu, ırkı anlamına gelir: İYA da ay demektir; bu bir şey ifade etmiyor, halbuki bunun yerine YUN sözcüğünü kullanırsak, MAYUN oluyor. Ben diyorum ki, MAYA sözcüğünün aslı MAYUN'dur ve «insan ırkının, ilk insan tohumunun yuvası» anlamına gelir. Nasıl düşüncem?.. Bir de şu şekilde tefsir edebiliriz: MAİYA; o zaman «ay insanını görmek» anlamına da gelebilir. Netice olarak, bu KA'nın çözümü Güney Amerika'dadır, diyorum.

— Akla yakın, ama uzak ihtimaller. Olabilir mi?.. Olur da, olmaz da!.. En iyisi Güney Amerika'ya gitmek.

— Haklısın, en kısa zamanda gitmeliyiz, sanırım iz üzerindeyiz...

— Tek bir sorum var: Bu noktadan hareketinin sebebi nedir, kanıtın nedir?

— Dediğim gibi, KA, ruh demektir; bir de eski Mısır dilinde bu sözcükler aynen var. Bu yakınlık beni bu yola sevketti. Yani, birinden hareketle diğerine, öbüründen hareketle, berikine varmak mümkün oluyor. Kök, köken aynı.

Ertesi gün son bir kez daha KA'yı buldukları yere gittiler. Oradan ayrılmadan önce araştırmalarını tamamlamak, hiç bir kuşkuya yer bırakmamak istiyorlardı. Saatlerce çalıştılar. Güneş takribî olarak bir mızrak boyu kadar ufka yaklaşmıştı. Artık otele dönüp, tam bir karara varmak gerekiyordu. Ahmet, KA'yı bıraktıkları kumların üzerinden kaldırıp sandığına yerleştirmek üzere iki dirsekten tuttu. Tam kaldırırken istemeyerek elinden kayıverdi. Kumların üzerine düşmüştü KA. İki kolun birleşme yerinden ayrılıverdi. İki parça olmuştu. İnanamadıkları bir olay oldu, bu sırada. Tam birleşme yerinden madenî bir kapsül düştü kumların üzerine. İkisi birden kapsülün üzerine atıldılar. Ağırca bir madenden yapılmıştı hem de iyice ağır. Mat bir rengi vardı. Çapı beş, boyu da onbeş santimetre kadar vardı, silindir şeklindeydi. İkindi güneşinin kırmızımtırak aydınlığında, kızıl akislerle mat bir şekilde parlıyordu. Üzerinde kapak, vida yolu gibi şeyler görülmüyordu. Açmaya uğraştılar, açamadılar, otelde açmaya karar verdiler. KA'yı sandığına yerleştirip, arabaya taşıdılar. Otele döner dönmez, hemen kapsülü çıkarıp uğraşmaya başladılar.

Bir saatlik uğraşıdan sonra vazgeçecekleri sırada Orhan, «Bir de ters vida yolunu deneyelim», diyerek kapsülün iki başından tutup, ters yönde çevirdi. Kapsül tam orta yerin den dönmeye başlamıştı. Dokuz tur döndü, açıldı. Sessizce bir an kapsülün içerisine, inanmaz gözlerle baktılar. Çok ince bir halitadan yapılmış, onbeş santim kadar eninde, ve rulo gibi sarılmış kısmı açıldığında boyu kırkbeş santim kadar gelen madenî bir şeritti bu.

Üzerindeki işaretler, soğuk damga şeklinde oymalardan yapılmıştı ve normal hiyeroglif yazıydı. Nefeslerini tutarak okudular, gözleri faltaşı gibi açılmıştı. Okuduklarını beyinlerinde tarttıkları birkaç dakika odada çıt çıkmadı. Madenî şeritte şunlar yazılıydı :

«Gemimiz Ra, arızalandı, geri dönemedik. Bizi bulabilmeniz için tesisler, sfenksler, ehramlar yaptık. İkinci kaptan Amon'un gemisini de yitirdik. Ra, belli olmayan bir süre yörüngede kalıp parçalanacak. Bu küçük dünyanın ölçülerine göre, uzun süredir buradayız. Pitah'la irtibatı da yitirdik. Büyük nehir boyunca yaşayan ilkel kabilelere medeniyet

öğrettik. Pitah'tan gelecek yardımı bu küçük dünyada bekliyoruz. Hayvanlarla hemen hemen aynı düzeyde olan bu ilkel insanları eğittik, hükümdarlıklar kuruyoruz. Fizikçi Tot'la Gep de kayıplar. Kadın personelden Honsu, o da kayıp, Nunu'nun çocukları birbirine düşmüşler, haber aldım, üçüncü kaptan Sov müdahale etmiş. Bu küçük dünya ahlâkları bozuyor; kadın, erkek personel, yardım gelmesi gecikince yerlilerle evlendiler, onların çocukları, çocuklarının da çocukları oldu. Arı soy gelişti, buralara hükmediyoruz. Ra'nın son iki botundan da haber alamaz oldum; Mu büyük denizin ortasında bir kıtaya, İnka ise büyük denizin ötesinde başka bir kıtaya düşmüş. Bu sonuncu bottan ayrılan Nazca'-dan son bir mesaj aldım; o kıtadaki bir düzlüğe ve kıyıda bir yerde kayalara gamma topuyla —yardım gelince yerlerini tespit edebilsinler diye— Pitah sembolleri çizmiş. Şimdi ondan da haber yok. Ben de artık, yaşamımın sonuna geldim galiba. Bu mesajı bir KA içerisine saklayıp, kuma gömeceğim, sayaçlarınız onu bulur. Annesi ölmese küçük kızım Nefertiti'yi düşünmezdim. O yalnız ne yapacak bilmiyorum. Vatanıma selâmlar»

BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

* Yaz aylarında yinelenecek Uzay Yolu dizisinden sonra TRT'de yeni bir b-k dizi filminin başlayacağı bildiriliyor. Bu konuda gazetelerde çıkan haberler aynen şöyle : İngiliz ITV'nin yaptığı Space - 1999 (Uzay - 1999) adlı diziyi, Cannes'da yapılan Uluslararası Televizyon Programları Pazarı'na katılan TV Daire Başkanı Yılmaz Dağdeviren ve filim bölümü yetkilileri, Mustafa Gürsel ve Özer Çınar, Türk televizyonu için hem de çok ucuz bir fiyatla satın almayı başardılar. Amerika televizyonlarının milyonlar ödediği diziyi, TRT, bölümü 4 bin liradan almayı başardı. Uzay - 1999 bütün dünyada Türkiye ile birlikte başlayacak. İngiliz basınınca, «bugüne kadar yapılmış en görülmeğe değer dizi» olarak vasıflandırılan Uzay - 1999, tam 120 milyon Türk lirasına mal oldu. Dizinin başrollerini, Görevimiz Tehlike'den yakından tanıdığımız, bin yüzlü adam Martin Landau ve gerçek hayattaki karısı, gene aynı dizinin kadın ajanı Barbara Bain oynuyorlar. Bunun yanı sıra Kaçak dizi filmin amansız komiseri Barry Morrse da dizide rol alanlar arasında. Yapımcı Gerry Anderson, «bu filimde gördüğünüz uzay dekor ve yaratıklarını hazırlamaya daha önce hiç kimse teşebbüs dahi edemedi» diyor. Eleştirmenlerce, bugüne kadar yapılan en iyi b-k dizi filmi, Uzay-Yolu'ndan kat kat üstün bulunan Uzay - 1999'un 24 bölümlük dizinin konusu kısaca şöyle: «Aralarında bir Türk'ün de bulunduğu (her ulus tan kişiler var), 300 uzay mühendis ve ilgilisi ayda yaşarlar. Atom patlamaları sonucu, ay paramparça olur ve Alfa ayüssünde yaşayan insanlar uzayın boşluklarına fırlatılır. Dizi bu 300 kişinin geri dönme çabaları sırasında başlarından geçenleri anlatır. Martin Landau dizide, Alfa ayüssü komutanı, Barbara Bain de üs doktorunu canlandırıyorlar.» Evet, gazetelerde çıkan haberler bunlar, ancak gerçekleşip gerçekleşmeyeceği yine de TRT sorumlularına bağlı. Bilindiği gibi geçen yıl da, UFO adlı bir b-k dizi filmi satın alınmış ancak son anda yayımlanması sakıncalı (!) göründüğünden vazgeçilmişti. Bu yeni dizi filmin yeri de tozlu raflar mı, yoksa ekranlar mı olacak, henüz bilmiyoruz.

Bu arada içinde zaman zaman bilim - kurgusal bölümlere de yer verilen Tatlı - Sert (The Avengers) adlı dizi, ekranlardaki yerini sağlamlaştırmışa benziyor.

Geçtiğimiz aylarda, sessiz sinema klasiklerini tanıtmayı amaçlayan bir başka dizi programda ise, b-k severler 1920 yılında çevrilmiş «Dr Jekyll and Mr Hyde» adlı filmi izleme olanağı buldular. Sözü geçen programın sunuculuğunu yapan Türk Sinematek Derneği Başkanı Onat Kutlar'ın bu yıl içinde İstanbul'da bir b-k filimleri haftası düzenleyeceği de gelen haberler arasında.

rosy *

İzzet YASAR

Ona —topu topu yirmi gün tutan yıllık iznimi geçirmek üzere geldiğim bu deniz kasabasının tam ortasında, kıyıda yükselen kalenin gözden uzak bir avlusunda gezerken birkaç gün önce bulduğum— eski sarnıcın başında rastladım. İlk görüşte birbirimiz için yaratılmış olduğumuzu anlamıştık; sarnıcın varlığını bizden başka bilen bile yoktu, oysa biz, onun başında, çürük bitki kokuları içinde, kara ağzından yükselen içinin derinliklerinden kopup ağır ağır, kulaklarımıza kadar gelen iniltilerini dinliyorduk —ölmüşlerin, gövdelerini özleyen başı boş ruhlarıydı bunları çıkaran. Başkaları, yani kaleyi gezmeye gelen öbür yerli ya da yabancı turistler kalenin yıkık kuleleri ve mazgallarıyla, duvarlardaki aşınmış kabartmalar, yazıtlarla ilgileniyorlardı.

Saatler sonra, sarnıcın başından ayrıldığımızda, ufkun renkleri değişirken, kıyıdaki parlak kayalarda oturduk ve bana kendini anlattı. Adı Rosy'di. Nükleer güçle çalışan, otuz metrelik özel yatıyla Okyanus'un öbür kıyısındaki ülkesinden buraya gelmişti. Gençti. Şimdiye kadar görmediğim ölçüde güzeldi. Güzelden öte bir yüzü vardı: Yarı-bilinçliliğin o ölümsü serinliğini duyuyordu.

Onu öptüm; öpüşüme karşılık veriş biçimi bir Bach konçertosunda flütlerin kemanlara karşılık verişleri gibiydi: eşsiz, mükemmel..

Kasabayı gezdik. Mevsim sonuydu, son turistler de gitmeye hazırlanıyorlardı. O bazı şeyleri çok seviyor, bazılarını da «kötü», «çirkin» ya da «sahte» buluyordu. Bütün değerlendirmelerine katılıyordum. Aramızda eşsiz bir uyum vardı. Zaman zaman duruyor, gözlerimize bakıyorduk. Onun gözleri içinde yüzüm daha aydınlık, biçimli görünüyordu.

— Seni seviyorum, diyordu bana, düşünemeyeceğin, kavrayamayacağın kadar seviyorum.

— Ben de seni seviyorum, diyordum ona, ben de seni hiç bir bildirişim aracının aktaramayacağı, hiç bir bilincin algılamayı başaramayacağı kadar seviyorum.

Sesim güzelleşiyordu onunla konuşurken. Onun sesi tuhaf, hem ılık, hem de üzücü bir boğukluktaydı. Birbirimizi bütün duyularımızla birden duyuyor, her türlü algıyı aşan bir yetiyle tanıyorduk.

Gece olunca telsizle otomatik su motosikletini çağırdı yattan ve birlikte yata gittik. Birbirimizi yıllardan beri görmemiş gibi özlüyorduk. Yerçekimi kaldırılmış özel boşluk akvaryumunda seviştik. Gövdelerimiz, ancak, uzayda karşılaşıp birbirlerinin çekimine kapılarak, biri öbürünün yörüngesinde, birbirlerinin çevresinde sonsuz bir düşüş içinde dönen, aynı hacim ve özgül ağırlıkta iki gezegenin olabileceği kadar birbirine uygundu, birbirini tamamlıyordu. Duyduğumuz varolması mümkün bütün tadlardan öte bir şeydi. Birden, gövdesinin altlarında, cinsel organının biraz yukarısında, sağda, madenî bir düğme farkettim. Sordum. Anlattı. Rosy de nükleer güçle çalışıyordu. Bir iş adamının ölen kızının yarı-organik eşiydi. Kızını çok seven baba, kız bilinmeyen bir hastalığa yakalanıp ölünce, ülkesinin bilginlerine başvurup onun bir eşini yaptırmıştı. Rosy cam elyafı ve iyonlaştırılmış karbon atomlarından oluşan özel bir alaşımdan yapılmıştı. Gerçi kanı Macacus Rhesus maymununun kanıydı, ama yüreğini ve sinir sistemini nükleer güçle çalışan, çok geliştirilmiş bir çeşit transistorlar bütünü çalıştırıyordu. Rosy'nin maliyet fiyatı bizim paramızla beş yüz elli milyonu biraz geçiyordu.

Bunları anlatması bende nedenini tam anlayamadığım garip bir tepki yarattı. Gerçi, o madenî düğme de —aslında atom pilinin atmosferle temasını sağlayıp kendi kendini yenilemesine yarayan bir çeşit elektrod ucuydu o— tenimi acıtıyordu ama, her ne olduysa, birden kasıklarımın çekildiğini duydum. Söndü oram, buruştu ve bütünüyle kurudu. Ondan ayrıldım, biraz yana çekilip durdum.

Gözlerime bakmadan:
— Seni sevmiyorum, dedi.
— Üzgünüm, dedim.
Başımı çevirdim.
— Senden nefret ediyorum, dedi. Senden, hiç bir canlının edemeyeceği kadar çok nefret ediyorum.
— Allahaısmarladık, dedim.
Bir daha yüzünü görmedim; başım hep öteye dönük, çıktım.
Deniz motosikleti hazırdı. Yolda yüzümün teri kurudu. Biraz gözlerim acıdı.
Ertesi günü, bu tatil kasabasından ayrılırken, sarnıcı son bir kere görmeye gitmedim.

(*) Bu öykü, **Sevgi-ötesi Hikâyeleri** genel başlığı ve **Ölü Sınıflar Resmi Geçidi - Son** altbaşlığıyla belirlenmiş bir üçlemenin ikinci hikâyesi olup Yeni Dergi'nin Ekim 1974 sayısında yayınlanmıştır.

Resim : C. A. M. THOLE

yabancı

Sönmez GÜVEN

Uyanmıştı, ama gözlerini açamıyordu bir türlü. Aniden bir korku girmişti içine. Şaşırtan, heyecanlandıran bir korku. Nedenini bilmiyordu. Sadece korkuyordu, sanki, çok sevdiği, gereksinme duyduğu bir şeyi kaybedecekmişcesine korkuyordu.

Eliyle yatağı yokladı. Terden sırıl sıklam olan çarşaf parmaklarına dolaştı. Sinirli sinirli güldü, sustu. Sonra yine ve daha yüksek sesle güldü. Gözlerini önce hafifçe araladı ama sonra vazgeçerek yine kapadı. Cesareti yoktu o günü karşılamaya. İçindeki bir ses ona hiç hoşlanmayacağı şeylerin olacağını haykırıyordu.

«Akşama kadar böyle yatacak değilim ya» diye düşündükten sonra gözlerini açtı. Gün ışımıştı. Perdenin kenarından içeri ince bir ışık sızıyor ve halıda dağılıyordu. Kalkmak istedi. Yorgundu. Gerçekte hiç bir ağır iş yapmamıştı ama yine de yorgundu. Yatağını bırakmak istemiyor, uyumayı düşünüyordu. Yorgunluğunun korkudan ileri geldiğini anladı. Onu istenmeyen şeylerin beklediğini haykıran korkudan. Doğruldu, ayaklarıyla terliğini aradı. Giydi, kalktı. Ağır ağır kapıya doğru yürüdü. «Çocuklar kalktılar mı acaba» diye düşündü. Karısı iki yıl önceki tren kazasında öleli beri iki oğluyla yalnız yaşıyordu. Kalktılarsa eğer, mutlaka kahvaltımı hazırlamışlardır, diye gülümsedi. Ama dudaklarının kıvrımı önce hafiften titredi, sonra yavaşça yok oldu. Dışarıdan sesler geliyordu. Alt katta konuşuyorlardı. İki oğlunu seslerinden tanıdı. Bir ses daha vardı, ama kim olduğunu çıkaramadı. Yabancı değildi o da, anılarının derinliklerinden taşıyordu. Evet, o'nun sesiydi, ama olamazdı, imkânsızdı. Başı döndü, elleriyle kapıya tutundu. Kapı, gövdesinin ağırlığı altında gıcırdadı. Bunun üzerine dışarıda bir sessizlik oldu. Sonra

— Babanız uyandı galiba, dediğini duydu telâşsız ve genç bir sesin.

O'nun sesiydi bu. Çok iyi ansıyordu. O'nun sesiydi. Beş yıl önceki gibi tıpkı. Kapıyı dişlerini sıkarak açtı. Basamakları ikişer ikişer atlıyarak evin alt bölmesine indi, omuzu ara sıra yan duvara çarpıyordu. Seslerin geldiği odaya girdi.

Karısı elindeki fincanı masaya yerleştirirken başını kaldırdı :

— Günaydın...

Gözlerini yumdu. Haykırmak geldi içinden, ama sesi çıkmadı. Sadece, dişlerini kuvvetle sıkıyordu.

— Neyin var?

İşte, hâlâ oradaydı. Öylece durmuş bakıyordu. Kekeledi.

— Günaydın...

Karısı bir an daha baktı ona, sonra bakışlarını işine indirdi.

— Çok geç yattın, yorgunsun. Bütün gece de sayıkladın. Bir çay iç te kendine gel.

Sendeleyerek masaya ilerledi, iskemleye çöktü. Titreyen elleriyle fincanı tuttu, sıcak sıvıdan bir yudum aldı. Mi̇ğdesi bulanıyordu. Birden fincan elinden düştü, elleriyle ağzını kapayarak lavaboya koştu. Korkusunu, heyecanını ve kendisine çay hazırlayan o görüntüyü de beraber atmak istercesine kustu. Karısı da koşarak gelmişti, koluna dokunuyordu. O elin dokunuşuyla titredi. Başı döndü ve gözleri karardı. Aniden betonun ayakları altından kaydığını ve yan tarafa doğru derin bir boşluğa uçtuğunu hissetti.

Karısıyla bir saattir konuşuyordu. Yatağına uzanmıştı. O, ıslak bir mendille şakaklarını siliyordu. İnanmıştı artık karısının varlığına, gerçekliğine. Çok uzun bir çığlık atmak istemişti bu gerçeği görünce, ya da çılgın gibi gülmek. Ama yapamamıştı ikisini de.

Karısı vardı, oradaydı, kabul etmeliydi bunu.
Hafifçe gülümsedi. O da gülümsedi. Sonra başını salladı ve
— Çok yorgunsun, çok, biraz dinlen, dedi.
Hayır, diye düşündü. Burada biraz daha kalamam. Hele iki oğlu da dışarı gidip onu yalnız bıraktıklarında asla. «Dışarı gitmeliyim, yalnız olmalıyım...» Kalktı, giyindi. Çantasını aldı, dışarı fırladı.
Ayağı bir taşa takılınca şaşırdı. Duraladı. Gözleri asfaltı aradı, bulamadı. Daha dün gece dümdüz olan cadde şimdi eğri taş bloklarla örülmüştü. Tek tek göze çarpan taş bloklardan içeri tozlar yığılmışlar, rüzgâr estikçe havaya savruluyorlardı. «Olamaz.» diye düşündü, «imkânsız...»
Yoldan gelip geçenler omuzlarına çarpıyorlar, dönüp ters ters bakıyorlardı. Aldırmadı. Koşmaya başladı. Ceketinin etekleri savruluyordu. Köşeyi döndü, az ilerisindeki mavi boyalı küçük bir kapısı olan kahveye girdi. Yüzü sararmıştı. Çevreye bir göz gezdirdi. Masaların çoğunluğu boştu, henüz sabah olduğundan kahve dolmamıştı. Şurada burada birkaç kişi göze çarpıyordu. Buraya sık sık gelirdi.
Kahveciyle çok iyi dosttular. Gitti, ıssız bir köşeye oturdu. Kahveci onu görmüştü. Yaklaştı.
— Böyle erken gelmezdin, dedi, bir şey mi oldu?
— Konuş biraz, sadece konuş, bir şeyler söyle...
Adam şaşırmıştı. Şaşkın şaşkın gülümsedi. Koca göbeğinin üzerine bağladığı önlüğünde bir sürü leke göze çarpıyordu. Uçları hafifçe aşınmış, saçaklaşmıştı.
— Nen var, yahu?, diye sordu.
Yüzü sinirle gerilmişti. Kızardı ve aniden ayağa kalkarak adamın yüzüne haykırdı.
— Söyle, bu yol her zaman taşlık mı idi?
— Lafa bak, tabiî... Bilmiyormuş gibi...
Sövüyormuşcasına bir anlam geldi yüzüne, ama ağzından saçma sözcüklerden başka bir şey dökülmedi. Yavaş yavaş sakinleşti.
— Yaa... Tabiî... Değil mi, ya? Her zaman böyle idi...
Kahveden çıktı. Kaldırım boyunca inmeye başladı. Tanıdık dükkânlar görüyordu. Ama şu yol... Ana caddeye çıktı. Karşıya geçmek istedi. Yaya geçidini bulmak için alışık adımlarla gitti, bulamadı. Sonra, yayaların üzerinden yürüyerek karşıya geçtikleri yusyuvarlak bir köprü gördü. Gitti, titreye titreye tırmandı, indi. Bağıra çağıra gazete satan küçük bir çocuğa yaklaştı. Tezgâhtan bir gazete aldı, iri kara puntolara göz gezdirdi. Çocuğa parayı verdi. Tam uzaklaşırken ardından bir ses duydu.
— Ağabey... Bu para geçmez, ağabey...
Durdu, döndü. Çocuk koşa koşa yaklaştı.
— Bu para geçmez, ağabey... Ne parası bu böyle?
Şaşırdı. Çok sinirlenmişti. Çocuğun yüzüne bir tokat patlattı. O şiddetle yere düşen çocuk ağzını bile açamamıştı. Gazeteyi de fırlattı, attı. Hızlı hızlı yürümeye başladı. Oradan geçen bir taksiyi çağırdı, bindi.
— Çek..., dedi, Neresi olursa olsun, sür arabayı...
Şöför anlamadan baktı.
— Kenti dolaştır bana... Yabancıyım ben... Sür haydi...
Şöför gaza bastı. Araba melodik bir sesle hareket etti. Birkaç derin nefes aldı. Başını çaresizlikle sağa sola salladı. Şöför dikiz aynasından ona kaçamak bakışlar yolluyordu. Araba ilerlerken camların renkli olduklarını fark etti. Ya da havada bir şey vardı, çünkü, dışarısı, cadde, bütün insanlar hafif bir pembe altındaydılar. O sırada taksi büyükçe bir alana girdi. Ve az ilerisine bakınca gözleri dehşetle açıldılar... Yıllar boyunca oturduğu ve en ufak bir gölü dahi olmayan şehrin koskoca bir rıhtımı vardı ve deniz bütün çevreni kaplıyordu.

– Dur, diye bağırdı. Kapıyı açtı, aşağı atladı. Koştu. Arkasında şöförün para isteyen sesine aldırmadı. Deniz kıyısına geldi. Kıyıyı izleyen caddenin kenarında durdu. Su, bir metre aşağısında kaldırım duvarına vuruyor, sonra, peltemsi bir görüntüyle geri kayıyordu. Hafif bir rüzgâr saçlarıyla oynadı. Burnuna o güne dek bilmediği yabancı bir koku çarptı.

Birdenbire, denizin kıpkırmızı olduğunu fark etti. Dalgalar uzaklarda kızıl diller gibi inip kalkıyorlardı. Köpükler hafif pembelikleri ile şuraya buraya serpiştirilmişlerdi.

Ellerinin pembe olduklarını gördü. Az ilerisindeki ağaçların yaprakları portakal rengi, gelip giden insanlar pembe, gökyüzü açık kırmızı, binalar mor, su kırmızı, pembe, mor, turuncu, kırmızı, mor, pem...

Ellerini vücudundan uzakta tuttu. Parmakları birbirine dokundukça içi bir garip oluyordu. Evine gitmek istedi. Döndü, evinin olması gereken yöne baktı. Pek bir şey göremedi. Küçük bir kasabadaydı. Alan, bir park ve birkaç evi çevreleyen tepeler... Güneşini, çok açık renkte ve pırıl pırıl ışıklar saçan güneşin, çevrene doğru indiğini fark etti. Akşam oluyordu.

Sendeliyerek yürüdü. Üzerindeki, ne zaman giydiğinden haberi dahi olmadığı yabansı giysilere baktı. Şaşmıştı, sadece boş boş güldü.

Nereye gideceğini bilmiyordu. Yine de durmak istemedi. Sokaktaki insanların yavaş yavaş azaldıklarını gördü. Çok az kişi kalmıştı çevrede. O da yürüdü, ağır ağır, ayaklarını sürüyerek ilerledi.

Yere tükürdü, mor bir pelteye benzeyen tükürüğünü sivri ayakkabısıyla ezdi. Evini özlüyordu. Onu bulamayacağını ansıdı. Ama yine de o yönde yürüdü. Çok büyük şeyler kaybetmiş gibi bir duygu vardı içinde. Uzaktan, penceresinde ışıklar yanan tek katlı bir evden şarkı sesleri geliyordu. Yeni işitiyordu bu şarkıyı. Kelimeleri anlamadı. Başını mor kaldırıma eğdi, batan güneşin koyu kızıl ışıklarıyla kanayan ağaçlar arasında yürüdü.

Gölgesi koskoca kara bir yılan gibi uzamıştı.

İri bir kuş parkın üzerinden havalandı, tepelere doğru çığlıklar atarak uçtu, gitti...

● BELLEM — ÖLÇER (1. bölüm)

1. Dünyaca ünlü b-k ve serüven yazarı Jules Verne 8 Şubat 1828 tarihinde Fransa'nın Nantes kentinde dünyaya gelmişti. 1905 yılında Amiens'de 77 yaşında öldüğünde geriye yüzden fazla yapıt bırakan bu Fransız yazarını bugün artık yurdumuzda da tanımayan yok gibi. Jules Verne'i Türkiye'de ilk tanıtan **Servetifünun** dergisi sahibi Ahmet İhsan Bey'dir. Ahmet İhsan Bey, «Seksen Günde Devriâlem»i 1885 yılı 6 Ağustosunda **Umran** dergisinin 24 üncü sayısında tefrikaya başlamış, ancak yapıt tamamlanmadan dergi kapandığı için bu romanı ve ardından bir ikincisini resimsiz olarak kitap halinde bastırmıştı. Bu ikinci romanın adı?

2. Günümüz sorunları arasında baş sırayı alan enerji krizi ve sömürüye karşı savaş, son yayınlanan bazı b-k kitaplarında da geçerli bir konu olmaya başladı. Nitekim Kanadalı yazar Richard Rohmer, 'Ultimation' adlı yapıtını izleyen son 'Exxoneration' adlı romanında 1981 yılında Kanadalıların Exxon şirketine el koymaları üzerine A.B.D.nin Kanada'yı istilâ edişini canlandırıyor. Yine Kanadalı bir yazar Basil Jackson ise 'Rage Under The Arctic' adlı yapıtında, A.B.D.ye ait bir denizaltı tankerinin kutup buzları altında parçalanması ve bunun sonucu Kanada'da ortaya çıkan durumu ve felaketleri dile getirmekte. Bugün Kanada'da bu tür romanlar yayınlanırken bundan bir yüzyıl önce bir Fransız yazarının yarattığı roman kahramanı, kendi yaptığı olağan üstü gemisiyle enerji sorununu kendi çapında çözüyor ve aynı gemiyle sömürücülere karşı savaş açıyordu. Bu ünlü roman kahramanının adı? (Devamı 22. sayfada)

ördek

Sezar Erkin ERGİN

Yağmurun sağanak olarak boşandığı soğuk, berbat bir geceydi. Yağmur damlaları silicilere meydan okurcasına habire arabanın ön camını dövüyordu. Avusturya'nın sık ve karanlık ormanları arasında kıvrılan yolsa uzadıkça uzamaktaydı. Gecenin bu geç saatlerinde yoldaki araba sayısı oldukça azdı, ama ben yine de yavaş gidiyordum. Yolun kaygan olması bir yana, müthiş de bir uyku bastırmıştı çünkü. Bu durumda yola devam etmemem gerekti aslında, ama ne yaparsın.. Patronlara dert anlatmak kolay mı? Yılbaşı iznim biteli iki gün olmuş, bense daha hâlâ yollardayım.
Teybin düğmesini biraz açtım. Direksiyonda uyumamak için ya yarenlik edeceksin, ya da memleket havaları dinleyeceksin; yoksa bir hendekte gözlerini açarsın. Tabiî açabilirsen...
Salzburg sınır kapısına 40 - 50 kilometre yaklaşmıştım ki, birden önümde birisinin durup işaret ettiğini gördüm. Arabaların bile yola çıkmaya çekindiği böyle pis bir havada, üstelik gece yarısı, bu herifin zoru neydi de böyle ortalıkta dolaşıyordu. Önünden geçip gitmeye niyetlendim önce, sonra acıdım kerataya. «Ulan», dedim, «gâvur da olsa, o da Allah'ın bir kulu. Alalım, bakalım!..» Anadolu'da biz böylelerine ördek deriz. Oto-stopçu mu ne diyorlar şimdi.
Arabayı önünde durdurdum. Bekliyorum. Herif geldi, arabanın kapı kulpuna dışarıdan yapıştı. Yapışmasına yapıştı ama, açamaz bir türlü... Tüm beceriksizler de bizi bulur: Opel kapısı açamayan bir Alman işte.. Tutup kapıyı açtım. Teşekkür bile etmeden, babasının arabasıymış gibi içeri kuruldu. Üstü başı sırılsıklam ama, görünüşe göre aldırdığı yok. Suratıma baksın, diye bekliyorum, ama hiç oralı değil. Gâvurun kadirşinaslığı da bu kadar olur işte. Kafayı sallayıp arabayı hareket ettirdim.
Yol boyunca gözucuyla kendisine bakıyorum. Kısa boylu, gösterişsiz biri, hani Alman demeye bin şahit! Ama herifte bir hava var, karşıki dağları ben yarattım, diyor sanırsın. Üniforması falan olsa neyse... Biraz uzun, alnına yapışmış düz saçları, ve burnuyla ince dudakları arasını örten bıyığı, bana kalantor bir toprak ağasını hatırlatıyor ister istemez. Sonunda kafasını çevirip soru sormaya tenezzül etti, beyimiz.
— Wie heisst Du?
Adımı sormuştu. Cevapladım. Övünmek gibi olmasın, fabrikada bizim çocukların tercümanlığını hep ben yaparım. Alaman Kâmil, derler bana.
— Ein Ausländer, also!
Altın dişlerimi gösterip sırıttım, «stimmt», dedim. Yabancı olduğumu anlamıştı.
Suratını buruşturup sordu:
— Bist Du ein Jude?
Jude mi? Jude, neydi yahu... Hah, tamam; yahudi miyim, diye soruyor.
Hayda! Yahudilik te nereden çıktı şimdi. Başımı salladım.
— Nein.
Suratı biraz yumuşadı. Galiba sonunda anlaşabilecektik, her neyse...
Ona işimi, patronlarımı anlatmaya başladım. Bir süre dinledikten sonra sözümü kesti:
— Welches Datum schreiben wir heute?
Hoppala! Hangi tarihteyiz, diye sormanın ne âlemi var şimdi. Günlerden çarşambaydı, söyledim. Sinirli sinirli,
— Das Jahr... das Jahr?, diye sordu.
Çattık. Herif hepten kaçık olmalıydı. Hangi yıldayız, diye tutturmuştu bu kez de. Söyledim. Vay sen misin söyleyen, herif iyice tozuttu. Kendi kendine yüksek sesle atıp tutmaya başladı. Söylediklerinin bir bölümünü anlayabiliyordum ancak. Yok, en azından

otuz yıllık bir hata yapmışmış da, yok efendim, hastahanede —herhalde akıl hastahanesi olacak— kendisine verilen ilâçlar yüzünden bu duruma düşmüşmüş de... Daha neler, neler... Ardından herif bir Almanya'dır tutturdu. Almanlar üstün bir ulusmuş, dünyaya hükmetmeye hakları varmış kendisi bunu onlara öğretecekmiş de... falan filan. Heriften bayağı korktum. Konuşurken yumruklarını sıkıyor, elini kolunu sallıyordu. Sonra, sonra bakim ne diyordu?.. «Reisende».. Gezgin, demekti bu Almanca'da. Ama adam başına bir de «zeit» ekliyordu: «Zeitreisende». «Zeit» de zaman demek Ee? Herif, turist mevsimini mi kastediyor, zamane gezgini mi demek istiyor.. çıkaramadım bir türlü. Bu deliyi başımdan defetmeliydim, ama nasıl? Ya silâh falan çekerse.. iki kolumuz direksiyona bağlı zaten... O sırada, herif inmek istediğini söyledi de rahatladım. Zınk diye arabayı durdurdum. Çıkarıp uzattığı parayı hiç bakmadan cebime attım. İtiraz edecek olsam, bakarsın herif büsbütün sapıtır! Arabadan iner inmez hemen gazlayıp oradan ayrıldım. Oh be!.. O yağmur altında anca deliler dolaşırdı zaten..

İş bu kadarla kalsa, yine iyi... Ertesi sabah, Münih yöresinde benzin almak için durmam gerekti. Benzinci depoyu doldurduktan sonra para vermek için elimi cebime attım. Tamam, bizim ördeğin verdiği para duruyor, hiç olmazsa. Tastamam bir 10 Mark. Parayı uzatıp verdim. Tam anahtarı çevirmiş gidiyorum, dışardan bir ses! Benzinci eğilmiş bana bakıyor...

-- Soll dies' ein Scherz sein?

Herif az önce verdiğim parayı bana geri uzatıyordu. Bana, «bu ne biçim şaka», diye sormaktaydı, ama bakışlarından oldukça hiddetli olduğu belliydi. Parayı alıp baktım. Basbayağı bir 10 Mark işte... Sonra birden uyandım. Cüzdanımdan bir başka 10 Mark çıkarıp ikisini karşılaştırdım. Vay namussuz herif!.. Deli numarası çekip bana bir de kalp para yutturmuştu, alçak. Hem de nasıl bir para: 2015 yılında basılmış cinsten.. Küfürü basa basa elimdeki diğer 10 Mark'ı uzatıp gazı kökledim. Neler var yahu, şu dünyada... Ama o kendini Adolf diye tanıtan ördek hele bir daha elime düşsün, bilirim ben yapacağımı...

BELLEM — ÖLÇER (2. bölüm)

3. İnsan düşüncesinin bir dönüm noktası olan Sokrates'in milâttan önce 468 yılında doğup 400 yılında öldüğü söylenir. Tüm ömrü Atinada geçen bu eski Yunan filozofu, zamanının değerli bir yazarını da etkilemiş ve bu yazarın düşünebildiği en değerli şeyleri dahi kendisine (Sokrates'e) mal etmesine neden olmuştu. Öyle ki, yazar bir diyalog biçiminde yazdığı **Devlet** adlı yapıtında Sokratesi konuşturmuş ve kitaptaki düşünceleri ünlü filozofun düşünceleri olarak tanımlamıştı. Kendini Sokrates'in öğrencisi olarak tanıtan bu eski Yunan yazarı ve filozofun adı?

4. **Devlet** adlı yapıtı okuyarak dolaylı biçimde Sokrates'ten etkilenen ve onun gibi inançları uğruna kendini kurban eden bir başka düşünür de Sir Thomas More'dır. Bu dâhi İngiliz hümanisti, 7 Şubat 1478'de Londra'da doğdu. Yaşamı parlak başarılarla geçen bu ünlü yazar, 6 Temmuz 1535 de haksız yere idam edilmiş ve ölümünden dört yüz yıl sonra da Katolik Kilisesinin ermişleri arasına resmen kabul edilmişti. Bu yüzden Saint Thomas More diye de anılan yazar, bir yapıtı ile yazın dünyasına yeni bir tür kazandırmış ve yapıtın adı aynı zamanda bu türün adı olarak yazın tarihine geçmişti. Yazarın bu ünlü yapıtının adı?

Cevaplar : 1. Gizli Ada. 2. Kaptan Nemo. 3. Eflatun. 4. Utopia.

zühtü bayar'la bir konuşma

Konuşan : Ayşe ATLANÇ

«Bilim - kurgu, bugünün verilerinden hareketle geleceğin bilim ve sanat dünyasını tasarlamamızı sağlar.» — Zühtü Bayar.

Yazar, şair ve gazeteci Zühtü Bayar, Türk edebiyatının ilk bilim - kurgucularından... Edebiyat kuramıyle yakından ilgilenmesi, eleştirel türde yazılar ve kitaplar yayınlaması; onun, bilim - kurgu edebiyatının yalnız pratik sanat ürünleriyle değil, kuramsal yönüyle de ilgilenmesini gerektirmiş. Yazarın ilk bilim - kurgusal öyküsü «Türk Dili» dergisinin bilim - kurgu özel sayısında yayınlanmış. «Tutuklu Bilinç» adını taşıyan bu öykü, bazı edebiyat eleştirmelerinin de dikkatini çekmiş. Sözgelimi şair ve deneme yazarı Salâh Birsel, bu öykü hakkında «Hiç de batıdaki örneklerinden aşağı kalmıyor,» derken, eleştirmen Günay Taylan; «Zühtü Bayar koca bir roman olabilecek bir konuyu bir öykü boyutu içinde tutuklamış...» demiştir.

Zühtü Bayar'ın bilim - kurgu dalında Yeni ortam, Vatan gazetesi ve Varlık dergisinde yayınlanan bilgi verici yazılarından başka henüz yayınlanmamış «Sahte Uygarlık» adlı bir de romanı vardır. Sanatçı bu romanında «sosyal - politik» türdeki bilim - kurguyu denemiştir. Romanın geçen yayın mevsimi yayınlanması sözkonusu iken, bazı olanaksızlıklar yüzünden yayını bu mevsime kalmış. Daha önce Yeniortam, şimdi Vatan, Gazetesi Sanat Servisi Şefi olan yazarla iki yıldan beri gazetecilik, edebiyat, bilim - kurgu ve fantastik gerçekçilik konularında birlikte çalışıyoruz. Özellikle ilerici edebiyatın yukarda adını saydığım türlerden ne yolda ve ne yönde kaynaklanabileceği ve yararlanabileceği konularını araştırıyoruz. Şimdiye değin «Eğitim Sorunları» (1974), «Nazım Hikmet Üzerine» (1967, 1973) ve «Yazdık Nâzım Nâzım Diye» (1974, Günel Altıntaş'la birlikte) adlarını taşıyan üç kitap, iki yüzden fazla kitap tanıtma yazısı, yüzden fazla tiyatro ve sinema eleştirisi, yerli yabancı çeşitli sanat adamlarıyle yapılmış birçok konuşmalar, şiirler, öyküler, üç yüzden fazla eleştiri, deneme ve anı türünde yazılar yayınlamış olan sanatçıya bilim - kurgu konusunda bazı sorular sorduk. Sanatçının verdiği karşılıkları «Antares» okurlarının da ilgiyle karşılayacağını sanıyoruz.

— Zühtü Bayar, bilim - kurgu merakı sizde ne zaman ve nasıl başladı?

— Kesin olarak bilmiyorum... Yalnız çok küçük yaşlardan beri mekanik ve elektronik aygıtlara çocukca olmaktan öte bir ilgi ve merak duyduğumu anımsıyorum. Edebiyatı ve sinemayı çok sevişim, küçük yaşlarda Baytekin (Flash Gordon) filimlerini özenle seyretmeye zorladı beni. Sanırım 1954 - 55 yıllarıydı. O sıralarda ilkokulun üçüncü sınıfındaydım. Öğretmenim Münevver Taluy, bizden gördüğümüz bir rüyayı hikâye etmemizi istedi derste... Herkes bir şeyler yazdı. Ben de «Aya Seyahat» adlı bir hikâye yazdım. Bir dosya kâğıdı hacmi içinde, bir roketle aya yaptığım geziyi, ordaki bir üsde adına «Radar Kralı» dediğim bir yaratıkla yaptığım mücadeleyi anlatıyordum. Aslında böyle bir rüya falan görmüş, değildim. Ama böyle bir öykü yazmak geliyordu içimden. Herkes tarafından tuhaf garip karşılanacak diye de bunu gördüğüm bir rüyaymış gibi yansıtıyordum. Öğretmenim öykümü çok beğendi, öbür öğretmenlere de gösterdi. Kimi dudak büküp, gülüp geçti. Kimi öğretmenlerin de bana bakışları, beni inceleyişleri değişti. Bu öğretmenlerden pedagoji kitapları yazan bir Türkçe öğretmeni (adı Kâzım'dı sanırım) benimle ciddî olarak ilgilendi. Daha sonra çocuk dünyasını yansıtan bu hikâyem, okulun «Cıvıltı» adlı duvar gazetesinde yayınlandı. O yıllarda Refik Erduran'la Ertem Eğilmez, Çağlayan Yayınları arasında on kitaplık bir bilim - kurgu dizisine başlamışlardı. İlk okuduğum kitap, anneanneme yalvararak bir liraya satın aldırdığım «Feza Canavarları» oldu. (Bu romanın, Amerikalı yazar A. E. Van Vogt'a ait olduğunu yıllar sonra Sezar Erkin'den

öğrendim.) Önce okuduklarımdan pek bir şey anlamamıştım. Evet, kitapta bazı heyecan verici olaylar anlatılıyor, karakterler, tipler çiziliyordu ama zaman ve mekân unsurları karmakarışıktı ve bazı şeyleri benim çocuk dünyamın anlamasına olanak yoktu. Kitabı okuduktan sonra benim gibi bu konulara ilgi duyan arkadaşım Vedat Çetinkaya'ya (şimdi ünlü bir müzikçi) verdim okuması için, O da pek bir şey anlamamıştı. Dizinin öbür kitaplarını da yavaş yavaş edindik ve teker teker okumaya başladık. Okudukça hayretimiz, şaşkınlığımız artıyor, önümüzde yeni yeni dünyalar açılıyordu. O yaşlarda okuduğum bu romanlar düşgücümü geliştirdi, imge dünyamı zenginleştirdi. Orta birdeyken ben de roman yazdım. Şimdi yitirmiş olduğum ve bir türlü bir ad takamadığım bu roman uçan dairelerle filân ilgiliydi. Orta ikideyken İstanbul'un ünlü Sahaflar çarşısında Pocket Book Science - Fiction kitaplarla karşılaştım. Şimdi kaynağın aslını bulmuştum. Korkunç bir iştahla bu kitapları toplamaya başladım. On altı yaşımdayken arkadaşlarımı üye yaptığım bir «Roket Kulübü» kurdum. Bu sıralarda sonradan meslekdaşlarım olacak gazetecilerle ilk kez karşılaştım. Benimle röportajlar, konuşmalar yaptılar. Basında hakkımda yazı ve haberler yayınlandı. Araya 27 Mayıs olayı girince ilgim sosyal ve politik konulara yöneldi. Bilim - kurguyu bir süre unuttum. 12 Mart ortamının baskısı ve Okat Yayınevi'nin on beşlik yeni dizisiyle yeniden bu konuya döndüm. Ama bu kez artık adı sanı duyulmuş bir yazardım. Bilinçli ve çok ciddî bir tavırla yeniden bilim - kurguya eğildim. Ve anladım ki, her sanat dalı gibi bilim - kurgu da sonu gelmez bir zenginlik, engin bir düş kaynağı, insanın manevî yönünü besleyen bir uğraş... İşte bütün hikâye kısaca bu...

— Peki, 27 Mayıs hareketinden sonra hiç mi bu konularla uğraşmadınız?

— Uğraşmaz olur muyum? Bir kez bütün bilim - kurgu filimlerini izledim, bazılarını birkaç kez üstüste görerek taşıdığı estetik mesajı çözümlemeye çalıştım. Bunlardan biri, yurdumuzda «Meçhul Dünya» adıyla gösterileni beni çok etkilemişti. Bu filmi çeşitli tarihlerde defalarca seyrettim. Sonra, geceleri canım sıkılınca acemi çizgilerimle bilim - kurgusal konulu resimler, desenler, çizgi - roman taslakları da çiziyordum. Bunlar hâlâ duruyor, iki dosya dolusu kadar.

— Sayın Bayar, konuyla bu denli ilgilenmişsiniz. Türk sanatında, Türk edebiyatında bu alandaki belli başlı uzmanlardan biri sayılıyorsunuz. Antares okurlarına bilim - kurgunun bir tanımlamasını yapabilir misiniz?

— Bana göre bu tür, her şeyden önce bir sanattır. Öyle bir sanat ki, bir ayağı bilimle, teknolojide, öbür ayağı da estetikte... İşte bu bana çok cazip geliyor. «Yansıma» dergisinin Mayıs 1972 tarihli beşinci sayısında Mehmet Veysel'in benimle genel edebiyat sorunları konusunda yaptığı bir konuşma var. O konuşmada bilim - kurguyu şöyle tanımlamıştım : «Gerçekte bilimsel - imge türü, imgeyi imge olarak kabul edip, sınırlandırdıktan sonra, gerçekçilikle olan ilişkilerini en geniş boyutlarda ortaya koymamızı sağlar. Gerçeğin, gelecek içindeki uzantılarını araştırır.» ('Bilimsel - imge' terimi, benim science - fiction'a bulduğum karşılıktı. Daha sonra TDK (bilim - kurgu) yu önerdi. Ben de kabul ettim ve kullanmaya başladım). Bugün de aynı kanıdayım. Bilim - kurgu, bir sanat dalı olarak gerçeğin gelecek içindeki uzantılarını araştırır, bazan bulur ve bunu kendine özgü tekniği ve diliyle betimler.

— Yani size göre, bilim - kurgucu olmak, gerçekçi olmanın ötesinde bir şey değil?

— Kesinlikle değil... Ama, bu gerçekçilikten ne anladığımıza bağlı. Bilim - kurgu diyalektik materyalizme, çağdaş gerçekçiliğe aykırı değildir. Aykırı olmadığı gibi tam tersi, onu besleyen, güçlendiren kaynaklardan biridir. Tabiî, bu yine yazarın, sanatçının dünya görüşüyle yakından ilgili bir konu. Peyami Safa da bilim - kurgucuydu ama temelde bir metafizikçiydi. Oysa, ben de, çağdaşım Sovyet bilim - kurgu yazarı Daniel Danin ve Vladimir Krapivin gibi maddeci diyalektiğe inanırım. Öykülerim ve romanlarım bu anlayışın dışında düşünülemez...

Bilim - kurgu yazarı Zühtü Bayar, kendisiyle «Antares» için konuşma yapan gazeteci Ayşe Atlanç'la sibernetik uzmanı Birol Özkay'ın objektifi karşısında.

— Erich von Daeniken'in «Tanrıların Arabaları» adıyle yayınlanan kitabı Türkiye'de de epey gürültü kopardı. Bu kitabın ardından yayıncılar fantastik gerçekçilikle ilgili birçok kitap yayınladılar, tümü de satıldı ve okur tarafından büyük bir ilgi gördü. Bu konuda ne düşünüyorsunuz? Fantastik gerçekçilikle bilim - kurgunun ilişkileri ne olabilir?

— Fantastik gerçekçilik, science - occulte, mystery öyküleri, science - fiction... Bunlar her çağda, her dönemde ilgi çeken konular olmuştur. Dikkat edilirse, toplumların baskı altına alındığı dönemlerde, bu tür konularla ilgilenen aydınların sayısında da belirgin bir artma olur. Nitekim bu Türkiye'de de böyle olmuştur. Daenikenvari kitapların, Türk okuru tarafından ilgiyle karşılanması benim için şaşırtıcı değildir. Yayıncılar, eleştirmenler şaşsınlar bu olaya... Biz Türk toplumunun kültürel gelişim yönlerini biliyoruz. Eğer Türk okuru fantastik gerçekçiliğe ilgi göstermişse, bu onun birkaç yıldan beri bu tür konu ve kitaplara hazır olduğunun bir kanıtıdır. Nitekim bu türdeki kitapları biz bazı yayınevlerine önerdiğimiz zaman olumsuz karşılıklar almışızdır. Oysa Miliyet Yayınları pratik bir örnek ortaya koyunca edebiyat sosyolojisi açısından çok önemli saydığımız bir olgu su yüzüne çıkmış, gözler önüne serilmiştir. Fantastik gerçekçilik şimdilik hızını almış görünmektedir. Bu işler biraz da harcıâlem, moda işlerdir, bilirsiniz. Sıra şimdi bilim - kurguda. Yayıncıların kulaklarına küpe olsun bu sözümüz.

— Türkiye'nin ilk bilim - kurgu dergisi olan Antares hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Dergi çıkmadan önce Sezar Erkin, İstanbul'a gelip benimle görüşünce önce bir bilim - kurgu derneğinin varlığı beni müthiş sevindirdi. Genç ülkücü bir sanatçı Sezar Erkin... Çok şeyler yapacağını anlamıştım. Nitekim Türk edebiyatında ilk bilim - kurgu dergisini yayınlamak onuru ona nasiboldu. Bu benim için çok sevindirici bir olay. Şimdi ondan «Antares» i düzenle sürdürmesini, çeviri öyküler de yayınlamasını ve yetkin ro-

manlar yazmasını bekliyoruz. «Yüzük» adlı yapıtı İstanbul bilim - kurgu edebiyatı çevrelerinde ilgiyle izleniyor. Bir edebiyat ve sanat dergisi olarak «Antares» daha da gelişebilir, daha yetkin daha doyurucu olabilir. Bu bir başlangıçtır ve edebiyat tarihimizde bir yeri olacaktır. Nitekim, Erkin bu yoldaki çalışmalarını sürdürmektedir.

— Öbür çalışmalarınızın dışında siz neler hazırlıyorsunuz bilim - kurguyla ilgili olarak?

— Biliyorsunuz, gazetecilik, yazı yazmak, kitap hazırlamak, açık oturumlar, konuşmalar filân çok zamanımı alıyor. Birkaç yıldan beri dinlenme zamanlarımı çalışma saatlerime kattım. Bazan içimde bir şeyler depreşiyor ve yepyeni bir konuyla makinamın başına geçiyorum. Kısa öyküler bunlar. «Sahte Uygarlık» ı bir türlü yayınlayamamış olmam, beni çalışmaktan alıkoyuyor. İkinci bir roman tasarım var ama başlamakta tereddüt ediyorum. Asıl yapmak istediğim bilim - kurgu kuramıyle ilgili eleştirel çalışmalar. Ama şimdilik sanırım bunlara zaman ayıramayacağım.

— «Antares» te yayınlanan genç öykücülerimizin ürünleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Hepsini ilgiyle ve severek okuyorum. Bu adlar benim için umut dolu, edebiyatımıza yenilikler getirebilecek güçte adlar. Sönmez Günven, Cengiz Kabatepe tek sözcükle umut verici... Bir Metin Atak var örneğin. İki kitap yayınladı. Serüven romanları türünde başarılı olabilir... Biraz dil işçiliği, biraz edebiyatçılık gerektiriyor bu iş elbette...

Evet, yazar, şair ve gazeteci Zühtü Bayar bilim - kurgu konusundaki sorularımıza böyle karşılık verdi. Onun uzmanlık derecesinde bilgisayarlarla, sibernetikle ilgilendiğini de biliyoruz. Ama o bunu hiç bir zaman kabul etmiyor : «Basit bir gazetecilik merakı,» deyip geçiyor. Oysa bilim kurgu dalında ondan çok şeyler bekliyoruz...

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

* 1974'de yayınlanmış yapıtlar arasında çeşitli dallarda bu yılki Nebula ödüllerini kazananlar 26 Nisan 1975'de New York'da yapılan bir seçim sonucu belli oldu. Bilindiği gibi Nebula ödülleri 1965 yılından bu yana, SFWA (Science Fiction Writers of America) adlı Amerikalı b-k yazarlarından oluşan bir örgüt tarafından dağıtılıyor. Bu yıl ödül kazanan yapıtlar şunlar :

En iyi roman : THE DISPOSSESSED, Ursula K. LeGuin
En iyi kısa roman : BORN WITH THE DEAD, Robert Silverberg
En iyi öykü : IF THE STARS ARE GODS, Greg Benford & Gordon Eklund
En iyi filim : THE SLEEPER

Böylelikle, daha birkaç ay önce yurdumuzda «200 Yıl Sonra» adı altında gördüğümüz Woody Allen'in filmi «The Sleeper», 1974'de gösterilen «Fantastic Planet», «Frankenstein : the True Story» gibi diğer b-k filimlerini geride bırakarak Nebula ödülüne hak kazanmış oluyor.

* Ağustos ayı içinde, ilk kez Avustralya'da düzenlenecek yılın en büyük geleneksel b-k toplantısı (WORLDCON) için hazırlıklar tamamlanmış durumda. Toplantıya onur konuğu olarak katılan Ursula K. LeGuin'in, «The Dispossessed» adlı romanı ile Nebula'dan sonra bu yılki Hugo ödünü de kazanması bekleniyor.

* Türk b-k severlerini yakından ilgilendirecek bir toplantı da (EUROCON III) önümüzdeki yıl 19 - 22 Ağustos tarihleri arasında Polonya'nın Poznan kentinde düzenleniyor. Diğer Avrupa ülkelerinin yanı sıra Türkiye'nin de katılacağı toplantıya özellikle sosyalist ülkelerin büyük ilgi göstereceği anlaşılıyor. Toplantıya katılmak isteyen okurlarımızın 1975 yılı sonuna kadar dergimize yazılı olarak başvurması gerekli.

* Bu arada yılbaşından bu yana çıkan b-k kitaplarının bir listesini sunmak istiyoruz. sizlere :

2100 YILINDA İHTİLÂL	Robert A. Heinlein	K Yayınları
MEZBAHA No : 5	Kurt Vonnegut Jr.	E Yayınları
GECE ANA	Kurt Vonnegut Jr.	E Yayınları
SIÇANLAR	James Herbert	Nebioğlu Yayınevi
MERİH'TE PANİK	Robert A. Heinlein	Atak Yayınevi

YALNIZ DEĞİLİZ

inanıyorum
yalnız ve birbaşına değiliz
evrenin bu köşesinde
samanyolunun ucunda
asılı duruyor
dikkatli olmazsak
bizi kahredecek atomik uygarlığımız
lacivert yüzlü bir gecedir uzay
ve sonsuza uzanan tarih dilimi
gelecek
şimdiki zaman
ve geçmiş
hep içiçedir
inanıyorum
uzak ışık yıllarının ötesinde
bize benzeyen
ya da bizim onlara benzediğimiz
bilinçlerin varlığına
belki orda da savaşı yapılıyordur
sermayeyle emeğin
belki de
geçmiş
gelecek
ve şimdiki zaman halkalarının içinde
çoktan çözümledi uzaylı kardeşlerimiz
maddenin ve bilincin çelişkisini
sömürüsünü insanın insanı
inanıyorum
bir gün gelecek
oğlum gidemese bile
onun oğlu
o da olmazsa
torunumun torunu
ulaşacak yıldızlara
buluşacak uzaylı kardeşlerimizle
yıldızlararası mutluluğa erecek
insanın insanı sömürmediği
emeğin ve alınterinin saygı gördüğü
o erişilmez altın çağa

Zühtü BAYAR

sinema ve tv'de bilim - kurgu

CHARLY

Yönetim ve yapım : Ralph Nelson/senaryo : Stirling Silliphant (Daniel Keyes'in «Flowers for Algernon» adlı kısa öykü ve romanından)/müzik : Ravi Shankar/oyuncular : Cliff Robertson, Claire Bloom/Amerikan yapımı (Selmur Pictures - Robertson Associates) /renkli/1968.

Geçtiğimiz aylarda TRT televizyonundan izlemeye olanak bulduğumuz ender b-k filimlerinden biriydi, «Charly». Aslında bu yargıya varabilmek için, elbette en azından, filmin sonuna doğru iyice ıslanan mendillerin kuruması gerekiyordu.

Filmin konusuna girmeden önce, bilinen bazı gerçeklere değinmekte yarar var : Üzülerek itiraf etmek gerekir ki, b - k filimleri genellikle izleyiciyi geleceğin dünyasına alıştırmak inandırmaktan çok, onu şaşırtmaya yöneliktir. Ortaya konan yapıtlar, insanlığın ana sorunlarını işlemek yerine, görüntülerle izleyiciyi oyalamak amacını güder çoğu kez. Yine aynı nedenle ruhbilimsel sorunların çok ender olarak — o da ancak değişinim sonucu insanlıktan az çok uzaklaşmış kişilerin, ya da tümüyle düşsel uzay yaratıklarının konu edildiği bazı filimlerde — ele alındığını görüyoruz. İşte «Charly» gibi bir filmin ilginçliği burada kendini gösteriyor. Amerika'da o zamana dek başvurulmamış bir yolla, bir filimde yapay zekâ değişiminin tek serüven öğesi olarak işlenip, bilim - kurgunun ne denli güncelleştirilebileceğine tanık oluyoruz. Filmin konusu, Amerikalı bir profesör olan Daniel Keyes'in 1959 Nisan'ında yayınlanan «Flowers for Algernon» adlı öyküsüne dayanmaktadır. Öykünün büyük ilgi görmesi üzerine televizyon bu konuya el atmış ve daha 1960 yılında yine Cliff Robertson'ın baş oyuncu olarak göründüğü bir dramatik oyunla ekranlara aktarılmasını sağlamıştı. Daha önceleri de bilim-kurgusal yapıtlar vermiş olmakla birlikte ismini ilk kez bu öyküyle duyuran yazarın, 1966 yılında öykünün boyutlarını geliştirip aynı ad altında bir roman ortaya çıkardığı görüldü. Nebula ödülünü kazanan bu romanın yayınlanmasından iki yıl sonra işe bu kez sinema yönetmeni Ralp Nelson el attı. Bu olay, ilk oyundaki rolünü çok benimseyen ve yıllardır büyük bir başarının özlemini taşıyan Cliff Robertson için bulunmaz bir fırsattı. Nitekim, kendisine akademik bir ödül getiren bu filimdeki oyunuyla, Cliff Robertson'ın sanat gücünü bir kez daha onaylattığını görüyoruz.

İşte, filmin yapımı sözünü ettiğimiz bu tür olaylar dizisine bağlanmaktadır. İşlenen konu basittir: Uzmanlar beyindeki zekâ merkezini saptadıklarını düşünerek, bu yoldan insanların zekâsını geliştirmeyi tasarlamaktadırlar. Önce fareler sonra bir insan (Charly) üzerinde buluşlarını denerler, ancak görkemli bir başarı sürecinden sonra deney başarısızlıkla sonuçlanır. Filimde, geri zekâlılıktan üstün zekâlılığa geçiş adım adım çeşitli görüntüler ve sahnelerle belirtilir, geriye dönüş ise çok daha çabuk ve kısa bir biçimde verilir ve sondaki bir tahterevalli sahnesi ile filim noktalanır. Günümüz Boston kentinin de tanıtıldığı filimde, zekâ ile ilgili korkunç bir sorun (geri zekâlı çocukların ve kentin sayısız büyük tarihî yapılarını otobüs camları ardından aval aval izleyen gezginlerin gösterildiği sahneler) ve özellikle, çoğu zaman ansal güçlerin gerisinde topallayıp kalan, insanlardaki ruhsal, duygusal gelişme, gözler önüne serilir. Geri zekâlıyken en hınzırca şakaların ve alayların bile kızdıramadığı, testlerde bir fareye yenildiği zamanlarda ise üzülmekle yetinen Charly'nin apaçık bir ırza saldırı denemesi ile başlayan bir umutsuz aşk öyküsü oluşturması ve zekâsını yitireceğini anlayınca da evlenmeyi reddederek buna son vermesi ilginçtir. Bunun yanı sıra, mutluluğa erişmek için yeterli olmayan zekânın, bir paradoks oluşturarak doktorların müdahalesi sonucu gelişen üstün yeteneklerle bile zekâ merkezinin yerini saptamayı başaramaması ve diğer bir deyişle, kendi kendine yetmeyişi üstünde durulmaya değer.

Filmin tamamına egemen olan sıkıntılı karamsarlık, gerileyen içsel değerleri, kötüleşen aktöreyi de yansıtıyor zaman zaman, Bu bakımdan Charly'nin filmin sonuna doğru insanlık üzerine söylediği sözleri —suçlamaları— aydın ve aklı başında kişilerin acı gerçekleri alaylı bir dille ortaya serişi olarak da nitelendirebiliriz. Yönetmen burada, sayrılarının beyinleri ile çocuk gibi oynayan doktorları ve uzmanları, olağandışıyı olduğu gibi

kabullenemeyen, budalaca davranışlı küçük insanlarla yanyana sergiliyor (Charly arkadaşı fırın işçilerinin iki kez kurbanı olmuştur: Önce bir geri-zekâlı olduğu için, sonra da üstün-zekâlı olduğu için.) Ama tüm bunlar, incelikle (örneğin Charly'nin kendi üstün zekâsını bulguladığı üç ayrı bölümde: Labirentte Algernon adlı fareyi yenmesi; öğretmeni Alice Kinian (Claire Bloom) ile yapılan noktalama işaretleri testi; ve elektrikli hamur teknesini çalıştırması sahnelerinde) ve de ustalıkla (yukarda görüldüğü gibi Charly'nin sinir ve ruh sayrılıkları uzmanlarının katıldığı toplantıda, henüz geri zekâlı olduğu sıralarda kendisine uygulanan ilk testleri izlemesi gibi olağanüstü bölümlerle) veriliyor. İnsanın boş gurur ve üstünlük hülyalarının kurbanı olan Frankenstein gibi canavar (!) lardan yola çıkarak filimcilerin Charly'e ulaşmaları elbette övünülecek bir başarıdır. Dün bizi korkutan, bugünse gözlerimizi yaşartan bu tür filimler, umarız ilerde anlığımızı da bilemeye yarar. Zaten bilim-kurgunun amacı da bu olsa gerek..
(Not: «Charly» filminin Türkçe seslenimi fonoteğimizde kayıtlıdır.)

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

* Giovanni Scognamillo'nun derlediği Arkın Sinema Ansiklopedisinde b-k sinemasına değgin bir toplu inceleme yayınlandı geçenlerde. İlk kez yayımlanan böyle bir incelemeden sonra, Scognamillo'nun b-k ile ilgili çalışmalarını sürdüreceğini ve başka yayınlarda da bu konuya yeniden eğileceğini öğrenmiş bulunuyoruz.
* Bilim - kurgu dünyası geçtiğimiz aylarda ünlü kişilerinden birkaçını daha yitirdi. Bunlar arasında, Hans Stefan Santesson, E. Mayne Van Vogt, Joseph W. Ferman gibi yazarlar da var. Uzun bir süre Amerika'da kitap ve dergi yayımcılığı yapmış olan Hans Stefan Santesson, 21 Şubat 1975 tarihinde bir kalp hastalığı sonucu ölmeden önce Türk b-k hareketi ile yakından ilgilenmiş ve dergimizi son sayılarına kadar izlemişti. «Feza Canavarları» (The Voyage Of The Space Beagle) adlı romanın yazarı A.E. Van Vogt ile evli olan E. Mayne Van Vogt ise, gerek kocası ile birlikte yazdığı, gerekse evlenmeden önceki adı E. Mayne Hull'ı, kullanarak yayımlattığı roman ve öykülerle üne kavuşmuştu. 20 Ocak 1975'de ölen yazar 70 yaşındaydı. Öte yandan, Fantasy & Science Fiction, Venture, Ellery Queen gibi dergilerin yayımcılığını yapmış olan Joseph W Ferman 69 yaşındaydı ve bu uğraşlarının yanı sıra 1965'de bir yıl süre ile Fantasy & Science Fiction dergisinin başyazarlığı görevini de yüklenmişti.
Bilim - kurgu - severlerin Mayıs'ta Yedi Gün «Seven Days In May» filminden anımsayacakları sinema oyuncusu Fredric March da 1975'de yitirilen sanatçılar arasında. Asıl adı Fredric Bickel olan March, 1923 yılında «Dr Jekyll and Mr Hyde» adlı filimdeki oyunu ile bir de Oscar ödülü kazanmıştı.
* Okurlarımızı ilgilendirecek bir başka b-k haberi ise Fransa'nın Nantes kentinden geliyor ve değişik bir sanat olayını içeriyor. Buna göre, adı geçen kentte 20 Mart 1975 tarihinde müziğini Jacques Bandon'ın bestelediği ve sözlerini Jean Goury'nin yazdığı bilim - kurgusal bir lirik opera sahnelenmiş. Ünlü Rus yazarı E. Zamiatine'nin dilimize henüz çevrilmemiş olan klasik romanı «Nous Autres» dan sahneye aktarılan oyunun adı «I 330». Oyunda, 2000 yıllarında dünyaya hükmeden bir diktatör ve ona karşı çıkan adsız (I 330 diye çağrılan) bir kahramanın öyküsü canlandırılıyor.

yeni yayınlar

ŞAMPİYONLARIN KAHVALTISI* Kurt Vonnegut Jr.'ın romanı. Türkçesi: Mehmet Doğan, e Yayınları, İst. 318 s.

«Şampiyonların Kahvaltısı», yazarının deyimiyle, «Yapayalnız, bir deri bir kemik, oldukça yaşlı iki beyaz adamın, hızla ölmekte olan bir gezegende karşılaşmalarının masalıdır.» Bunlardan biri, Kilgore Trout adında bir bilim-kurgu yazarıdır; karşılaştığı adam ise Dwayne Hoover adında, delirmenin eşiğinde bir otomobil satıcısı. Karşılaşmadan önceki yaşamları uzun uzun anlatılır: Trout, yoksul bir pancur yapımcısıdır; yazdığı bilim-kurgu eserlerini yayın evlerine, dergilere gönderip durur, bunlar da açık saçık resimlerin ticareti için yayımlanmaktadır. Ama adını sanını kimse bilmez Trout'un Tâ ki Midland kentinin parababalarınca «Sanatkarı koruyun» adlı bir şenlik düzenlenene ve tek hayranı Eliot Rosewater'ın aracılığıyla bu şenliğe çağrılana dek. İkinci yalnız kişi, Dwayne ise Midland kentinin sayılı işadamlarındandır. Karısı drano içerek intihar etmiş, tek oğlu homoseksüel olmuştur; sekreteri ve metresi Francine Pefko ile gönül eğlendirmekte ve gitgide deliliğe yaklaşmaktadır. «Oldukça yaşlı iki beyaz adam», ancak kitabın sonunda karşılaşırlar. Dwayne, bilim-kurgu yazarının bir kitabını bir solukta okuyup bitirdikten sonra büsbütün çıldırarak önüne gelene saldırır, tam on bir kişiyi yaralar; Trout'un da bir parmağını ısırıp koparır. Sonunda Dwayne hastaneye yatırılır; Trout ise romancıyla (elimizdeki kitabın yazarıyla) karşılaşır, «Gençleştir beni, gençleştir beni, gençleştir beni!» diye bağırır ona.. Ve yine yazarın deyimiyle «falan filan», yani «son».

Bu kısa özet, romanı pek olağandışı kılmıyor. Ama eseri okuyup bitirince yeni bir roman anlayışıyla karşılaşıyoruz; «Yazarın keyfince oluşturulmuş» bir romanla. Kişiler, arka plânda kalmayıp doğrudan doğruya okur önüne çıkan yazarın («Şampiyonların Kahvaltısı» yazarının) elindeki iplerle devinen görüntülerdir: «Elimde hiç bir şey yoktu, ama Trout üzerindeki gücüm öyleydi ki, ne görmesini istiyorsam elimde onu görebilirdi o an. Örneğin, bir Truvalı Helena gösterebilirdim ona, on beş santim boyunda bir Helena.» (s. 313).

Bir başka örnek; Romanın başlarında, bilim-kurgu yazarı Kilgore Trout'dan şöyle söz edilir; «... Hemen yirmi yıl kadar sonra, 1981'de öldü. (.....) Amerikan Sanat ve Bilimler Akademisi onun külleri üzerine bir anıt diktirdi. Anıtın ön yüzüne, son romanından, öldüğünde henüz bitmemiş bulunan iki yüz dokuzuncu romanından bir cümle kazınmıştı. Şuna benzer bir şeydi anıt; «Burada anıtın resmini çizer yazar.»

Görüldüğü gibi, «olağanüstü»nün belirli bir yeri vardır romanda; ama bu tiplerin, «olağanüstü»lüklerine, «anormal»liklerine karşın, gerçeğe uygun olmayışı demek de değildir. Bu ögenin yanı sıra başka ögeler de bulunduğunu belirtmek zorundayız: Romancı sık sık aklına estikçe «çizimleme»ye de başvurur. Çeşitli resimler, yazılar, tabelalar; ilkel denilebilecek çizgiler, iç karartıcı bir resimleme. Ve bir başka öge, hiç bir zorlamaya yer vermeden yazarın üslûbuyla özdeşleşen «humor».

Böylece, bütün bu ögelerin oluşturduğu «öz»e geliriz. «Sanatları Koruyun» adlı şenliğe katılan bilim-kurgu yazarı Trout'la «genç, güzel kabul memuru» Milo arasında şöyle bir konuşma geçer:

«Ah, Mr. Trout,» diye devam etti Milo, Trout'un odasında, «şarkı söylemesini, dansetmesini, gülmesini ve ağlamasını öğret bize. O kadar uzun zamandır parayla, seksle, hırsla, malmülkle, futbolla, basketbolla, otomobillerle televizyonlarla ve alkolle, talaş ve kırık camla yaşamımızı sürdürmeye çalışıyoruz ki!» (...) «Açın gözlerinizi,» dedi Trout. «Güzellikle bes-

(*) **28 Mart 1975 tarihli Milliyet Sanat Dergisinden alınmıştır.**

lenen bir insan böyle mi olur? Burada yalnızlıktan ve umutsuzluktan başka şeyimiz yok mu demek istiyorsunuz? Aynı şeylerin daha fazlasını getiriyorum ben size!» (s. 248).

Bütün romana hâkim olan hava, hemen hemen yukarıdaki sözlerle özetlenmiştir. Amerikan toplumunun içinde bulunduğu durumun kısa bir panoramasıdır. Bu sosyal ve bireysel dengesizliklerin alabildiğine arttığı, yabancılaşmanın hemen her kesimi sardığı bir toplumun yansıtılmasıdır. Gerçekten de, «Yabancılaşma» ve bireylerin o korkunç boşluk duygusu başarıyla verilmektedir. Yazarın sık sık başvurduğu tanımlamalar, saptamalar ve çizimlemeler, yabancılaşmanın roman planında etkili bir dışa vurumu olmaktadır. Bir ayrıntı ve «Yabancılaşma» ya güzel bir örnek: Trout'ın Pan Galactic Bellek Bankası romanında kahraman, iki yüz mil uzunluğunda ve altmış iki mil çapında bir uzay gemisindedir. Yakınlarındaki bir kitaplıktan gerçekçi bir roman alır okumak için. Altmış sayfasını filan okur kitabı sonra geri verir. Kitaplık memuru, kitabı niçin sevmediğini sorar, kahramanımız şöyle cevap verir kıza: «İnsanî yaratıkları zaten tanıyorum ben.» (s. 297). Klasik «roman bütünlüğü» anlayışı açısından yadırganacak ayrıntılar, bu yabancılaşmayı olduğu kadar toplumun aksaklıklarını ortaya koyma yönünden de önem taşırlar. Çeşitli zenci «kişiler»le ırk ayırımı sorunu, «Kutsal Mucize Mağarası» motifiyle kapitalizmin çıkarı için toplumun her çeşit inanışını sömürebileceği, «Robo Magic çamaşır makinesi» motifiyle ve Dwayne'nin çevirdiği çeşitli işler ortaya konulurken de «Tüketim toplumu» yaratma uğruna yapılagelenler... gözler önüne serilir.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, her yönüyle yeni bir roman anlayışının, yazarın öteki eserleri dikkate alınırsa konuya uygun deyişi getirme çabasının bir ürünüdür, «Şampiyonların Kahvaltısı». Bu «yeni bir roman anlayışı»nın «Yeni roman»la herhangi bir bağlantısı yoktur elbette; romana yeni olanaklar getirme yolunda yeni bir denemedir. Bu yönüyle ve Türkçeye aktarılış başarısıyla da okunmaya, üzerinde durulmaya değer bir eserdir.

Alpay KABACALI

UZAY MİKROBU — Michael Crichton — Türkçesi : Mehmet Harmancı.
Uycan Yayınları İstanbul Haziran 1974 — 276 sayfa, 17,5 lira.

İki Beyinli Adam'ın yazarı Michael Crichton, yine tıpla ilintili bu kez daha değişik bir konuyu işler. Romana konu olan olayları şöyle sıralayabiliriz: Araştırma yapmak için uzaya gönderilen kapsülün dünyaya döndükten sonra yitmesi, bulunması için yapılan araştırmalar, bulunduğunda özellikleri konusunda hatta varlığından bile habersiz olunan Andromeda türü bir uzay mikrobunun 46 kişinin ölümüne yol açması, öldürücü etkisine karşın biri çocuk biri hastalıklı iki kişinin sağ kalabilmesi, bu kişiler hakkında ve uzay mikrobu üzerine yapılan araştırmalar, daha önceden bu tür olaylara karşı yapılan hazırlık çalışmaları ve WILDFIRE adlı kuruluş, devlet yetkilileri ile yapılan görüşmeler, uzay çalışmaları konusunda bilim adamlarının kuşku ve önerileri, WILDFIRE'de yapılan araştırmalar, kuruluştaki çalışma düzeni ve yöntemi... Beş günün içine sığdırılan bu olayların inandırıcı bir anlatımının yanında bilimsel verilerden kaynaklanarak, okuru sıkmadan sunulması, olaylar arasında kurulan bağlantının başarısından gelen gerilim ve çağının bilimsel yöntemleri, bilimsel uğraşları...

Bilimsel verilerin ışığında anlatılan olaylar için okurun daha ayrıntılı bilgi edinebilmesi için yazarı tarafından kitabın sonuna eklenen kaynakçanın yararını (yabancı dil bilenler, konuyla ilgilenenler için) yadsıyamıyacağımız gibi yazarın romana gösterdiği önem ve özene saygı duymamak elde değil. Tüm bunlara yazarın iki romanını da dilimize aktaran Mehmet Harmancı'nın başarılı ve güzel Türkçesini eklersek, gerçekten bilim kurgu severlerin iki başarılı ve önemli yapıtı okuma olanağı bulduklarını kesinlikle söyleyebiliriz.

Günay TAYLAN

antares

BİLİM-KURGU

ANTARES 7 Edebiyat ve Kültür Dergisi OCAK 1977

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 3.50,— TL. Üç sayılık abone 10,— TL.

Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

Bilim - Kurgu Üzerine

Sezar Erkin ERGİN

Aradan bir buçuk yıl geçtikten sonra yine beraberiz sevgili okuyucular. Bu süre içinde Antares yayınlanmadı ama bilim - kurgu ile ilgili çalışmalar yurt içinde ve dışında sürüp gitti. Bilim - kurgu birçok gazetede, dergide ve hatta TRT'de konu şuldu, tartışıldı. Bunların bazılarına katıldım, bazılarını da uzaktan izledim. Edindiğim izlenimler bana bilim - kurgu sözcüğünün çoğu zaman ne anlama geldiği ve neyi kastettiği bilinmeden kullanıldığını gösterdi. Kanımca, bu konuya artık ciddiyetle eğilmenin zamanı gelmiştir. Bilim - kurgunun, dizi filimlerle halkı oyalamaya yarayan bir uyutmaca, açıkgöz geçinen bazı yayımcıların vurgun ve kendi içdünyasına kapanmak isteyenlerin kaçış yolu olmadığını kanıtlamak zorundayız.

Peki ama, nedir bu bilim - kurgu denilen şey? Kuşkusuz sözcük hepimize bir şeyler anlatıyor; ama herkese aynı şeyi mi anlatıyor acaba? Hiç sanmıyorum. Oysa bilim - kurgunun savunulabilmesi için bir ortak anlayış, bir ortak görüş gerekli. Bu nedenle tanımlamalıyız onu önce. Kolay bir iş değil; çağdaş bilim - kurgunun doğduğu, geliştiği ülkelerde bile kesinlikle yapılamıyor bu henüz. Ama denemeye değer. İşte size bir örnek :

Bilim - kurgu, birtakım bilimsel ve teknik verilerin türetimine bağlı olarak tutarlı bir biçimde gelişen, yaşanmamış ve olası olayları betimleme sanatıdır.

Bana bilim - kurguyu soranlara verdiğim yanıt bu. Şimdilik sizin eleştirileriniz ve görüşlerinize açık bir kişisel tanımlama önerisi sadece. İlerki sayılarda bu tanımlamaya nasıl ulaştığımı birlikte inceleyeceğiz. Bu arada kendi düşünce ve önerilerinizi bana yazarak bu konuda yardımcı olacağınıza inanıyorum. Mutlu, sağlıklı, neşe dolu yeni yıllar dileğiyle.

Zaman Devriyesi

Sezar Erkin ERGİN

İdris Ereten boylu boyunca uzandığı yerden karşıki dağ yamacına baktı. Yamacın dibindeki mağara ağzı, kara bir leke biçiminde görünüyordu. Mağara girişinin önü, ellerinde yay ve kılıç olan yarı çıplak adamlarla çevrilmişti. Çevreyi dikkatle kolaçan ediyor ve mağaranın önünden kuş uçurmuyorlardı.
İdris gizlendiği çukura iyice sindi; zira mağaranın girişinde şimdi başka adamlar belirmişti. Mağaradan çıkan grup, silâhlı bekçilere doğru ilerledi. Önderleri olduğu anlaşılan bir adam elini kolunu sallayarak çevresindekilere birtakım komutlar verdi. Ardından hepsi birlikte, mağara ağzının iki yanından yukarı, yamaca tırmanmaya başladılar.
İdris başını biraz kaldırıp bakınca, mağaranın otuz kırk metre yukarısında bir düzlük gördü. Bu ufak düzlüğün üzerinde, dağın üst bölümlerinden kopup gelmiş sayısız irili ufaklı kaya parçası yer almaktaydı. Adamlar şu anda bu düzlüğe doğru tırmanmaktaydılar. İdris, onların amacını anlar gibi oldu. Nitekim az sonra düzlüğe ulaşanlar üçer beşer gruplara ayrılıp kayalara yapışınca, düşüncesinde yanılmamış olduğunu gördü. Artık geriye, işin sonunu beklemek kalıyordu. İdris ilk kaya parçalarının teker teker, beraberlerinde taş ve toprakları sürükleyerek aşağı yuvarlanışını izledi. Mağaranın önü şimdi tamusal bir görünümdeydi. İki dakika sonra İdris kalın bir toz bulutundan başka bir şey göremez oldu. Sadece kulağına gelen gümbürtüler, kayaların halâ yuvarlanmakta olduğunu gösteriyordu. Gürültüler bir süre daha devam etti; sonunda o da kesildi ve geriye büyük bir toz bulutu kaldı.
İdris dakikalarca toz bulutunun inmesini bekledi. Tozlar dağıldığında gözlerinin önüne serilen görünüm karşısında dayanamayıp,

---

— Vay canına, diye söylendi. Dinamit bile bu kadar temiz iş göremezdi, doğrusu!

Gerçekten ortada mağaradan en ufak bir iz kalmamıştı; mağaranın bulunduğu yerde şimdi koskoca bir taş toprak yığını yükselmekteydi. İdris bakışlarını bu moloz yığınından ayırıp yukarı baktığında bu işi becerenlerin yamaçtan aşağı indiklerini gördü. Adamlar moloz yığını önünde bir iki gidip geldiler. Belli ki yaptıkları işten emin olmak istiyorlardı. İdris az sonra onların arkalarına bakmaksızın güneye doğru uzaklaştıklarını gördü. Adamlar geri döndüklerine göre artık rahat bir soluk almanın zamanı gelmişti.

İdris alnında biriken terleri elinin tersiyle sildi; saatlerdir ensesinde boza pişiren güneş batmıştı, çok şükür. Öte yandan kendisini keskin gözlü gözcülerden saklayan da güneş olmuştu. Eğer güneşi arkasına olarak onların işini zorlaştırmamış olsaydı, şu anda dağın tepesinde süzülen akbabaları kuşbilimcileri kıskandıracak ölçüde yakından tanıma fırsatı verebilirlerdi kendisine. Belki de onu leş kargalarının kursağına göndermek yerine, mağaranın içinde gömülü kalan altın süslerin ve mücevherlerin başına bekçi yaparlardı, kim bilir. İkisi arasında sonuç bakımından hiç bir ayrıcalık yoktu aslında. Zira o zaman da mağaranın sonsuza dek kapalı kalma olasılığı vardı. Oysa görevini başarmış olduğuna göre bunun böyle olmayacağı belliydi artık. Evet, kendisi bir zaman devriyesi olarak olanaksız görünen bir işin üstesinden gelmiş, bin yıl yerini kimsenin öğrenememiş olduğu Aztek Kralı Teazumon'un gömüsünü bulmuştu. Geriye sadece, yaşadığı zaman olan 2444 yılına dönüp kazıbilimcilere gördüklerini rapor etmek kalıyordu. Bunun için de fazla beklemesine gerek yoktu; en geç bir saat sonra zaman makinesi yardımı ile Azteklerin yaşadığı 15. yüzyıldan 25. yüzyıla dönmüş olacaktı. Bu, zaman devriyesi İdris Ereten için günlük bir işti. Kendisi gibi, Zaman Denetim Bölümünde görevli yüzlerce meslektaşı, bir an içinde yüzyıllar aşmayı olağan sayarlardı. Bu işin tek tatsız yanı, zaman içinde

gezinen kişilerin omuzlarına çok büyük bir sorumluluk yüklenmiş olması idi. Zaman devriyelerinin hiç bir eyleme girişmeden gözlemci olmakla yetinmeleri gerekiyordu. Tersine bir davranış, örneğin bir olayın akışını değiştirmek, zincirleme bir tepki ile tüm geçmişi altüst etmek ve sonuç olarak da kendi yaşadığı dünyayı yok etmek demekti. Zira bu takdirde kendi zamanını oluşturan dünya yerine, bambaşka insanların bambaşka uygarlıkların yer aldığı yeni bir dünya ortaya çıkacaktı. Gidip Kristof Kolomb'u genç yaşında öldürmek Amerika'nın keşfini yüzyıllarca geciktirebilir, hatta belki Aztekler ya da başka bir Amerikan budununun Avrupa'yı keşfetmesine yol açabilirdi. örneğin. Buna benzer nice örnekler verilebilirdi. İşte bu gibi durumların ortaya çıkmaması için bir zaman devriyesinin olaylara karışmaması, başkalarının ilgisini çekmeyecek bir tutum izlemesi gerekiyordu. Dikkati üstlerine çekmemek için zaman devriyeleri büyük titizlik gösterir, yolculuğa çıkmadan önce gidecekleri yer ve zamanın fiziksel ve beşerî durumunu ayrıntıları ile incelerlerdi. Konuşulan dili bilmek, örf ve gelenekleri öğrenmek zorunlu idi. Çoğu zaman bunlar da yeterli olmadığından, yolculuğa çıkarken eski devirlerin oyuncularına parmak ısırtacak makyajlar yapmak ve en olmaz kılıklara bürünmek kaçınılmaz oluyordu. İdris de bu yüzden şimdi bir Aztek gibi giyinmişti. Altında kaba bir kumaştan dokunmuş, dizlerini yarısına kadar örten belden yukarısını açıkta bırakan bir giysi, başında önüne rengârenk tüylerin tutturulmuş olduğu bir bant, sağ kolunda da omuzuna yakın bir yerde duran altın bir bilezik bulunuyordu. Üstündekilerin hepsi bundan ibaret olduğu halde, bu bile gündüzün kavurucu sıcağında ona fazla gelmişti.

İdris yarım saatten fazla bir zamandır yaslanıp oturmuş olduğu kayadan sırtını ayırdı ve doğruldu. Akşam serinliği artık kendini iyice duyurmaya başlamıştı. Kollarını uğuşturarak gözlerini karanlığa dikti. Vakit nerdeyse tamamdı. Kendi zamanında, Seras kentindeki Zaman Denetim Binasında onu döndür-

mek üzere girişilen hazırlıklar bitmiş olmalıydı şu anda. Gerçekten de yolculuğun başlamak üzere olduğunu belirten hafif bir ürperti tüm bedenini kapladı. İnsan yolculuk başlarken böyle bir ürperti duyuyor ve o anda kendisini zaman makinelerinin biri önünde buluveriyordu. Bu kez de aynı olay yinelenmek üzereydi. Fakat, hayır!.. İdris birden korkunç bir sıcak dalgasının tenini dağladığını, gözlerinin önünde şimşekler çaktığını hissetti. Ve daha ne olduğunu düşünmeye zaman kalmadan bilmediği bir evrene doğru yuvarlandı, yuvarlandı, yuvarlandı... ta ki bu duygu da yitene kadar.

İdris Ereten kendine gelip gözlerini yeniden açtığında, önce hiç bir şey göremedi. Ortalık kapkaranlıktı. Gözlerini karanlığa alıştırıncaya dek bir süre yattığı yerde kımıldamadan bekledi. Bu sırada ilk kez olarak havanın alışılmamış bir derecede soğuk olduğunu farketti. Soğuktan ve hareketsizlikten uyuşmuş bacakları üzerinde güçlükle doğruldu. Elleri içgüdüsel bir davranışla gerçekte var olmayan bir tutanağa doğru uzandı. Dengesini yitirmemek için iki büklüm olarak ellerini dizlerine dayadı. İkinci kez doğrulduğunda, artık tüm bedeni soğuktan tir tir titriyordu. Başını kaldırıp gökyüzüne baktığında birkaç yıldızın soluk bir biçimde parladığını gördü. Ay ise görünürlerde yoktu. O anda aklına nerde olduğu sorusu takıldı. Ama hayır, önemli olan nerde olduğu değil, hangi tarihte olduğu idi. Kendi zamanına dönmüş olamazdı. Bunu akıldan geçirmek bile yersizdi. Kendinden geçmeden önce olanları belleğinde canlandırmaya çalıştı. Tüm bunların tek bir açıklaması vardı : Zaman makinesi çalışırken arızalanmış ve onu bilinmeyen bir zamana fırlatıp atmıştı. İdris'in bildiği kadarı, böyle bir şey ilk kez oluyordu. Gerçi daha önce de arızalar ortaya çıkmıştı; fakat hepsi makineler çalıştırılmadan önce zamanında farkedilmiş ve giderilmişti. Bu kez ise durum bambaşkaydı. İdris bu sorun üzerinde kafa patlatmanın bir işe yaramıyacağını anladı; olan olmuştu bir kez. Şimdi ne yapacağına karar vermesi gerekiyordu. Yanında erzak namına hiç bir şey yoktu. Buna

göre ilk iş olarak kendisine yiyecek ve içecek bulmalıydı. Yeni bir umutla çevreye göz gezdirdi. Fakat yıldızların loş bir biçimde aydınlattığı gece karanlığında insanların varlığını gösteren en ufak bir ışığa dahi rastlayamadı. Gözünün gördüğü kadarı, yarı çöl bir arazinin ortasında bulunuyordu. Biraz gerisinde Teazumon'un gömüsünü saklayan dağ yamacının karanlık silueti yer almaktaydı. Acaba hâlâ Aztekler devrinde miydi? Yoksa.. Çıplak kollarını oğuşturarak ısınmaya çalıştı; sonra ısınmak için yürümenin daha elverişli olacağını düşündü. Yürüyecekti, ama nereye? Kafasını salladı; nereye gideceğini düşünmenin sırası değildi şimdi. Daha fazla zaman yitirmeden soğuktan uyuşmuş bacaklarını canlandırmak için hızlı hızlı yürümeye koyuldu. Bu arada yolu üzerindeki sivri taşlardan ve çalılardan mümkün mertebe korunmağa uğraşıyordu.

Aşağı yukarı yarım saatlik bir yürüyüşten sonra biraz soluk almak üzere durdu. O anda yürüyüşü sırasında hiç bir yön tutmamış olduğu geldi aklına. Halbuki, belli bir yöne yürümesi daha doğru olurdu. Bu düşünceyle çevrede yön belirlemeye yarayacak bir şeyler aramaya koyuldu. Birden uzakta hafif bir pırıltı görür gibi oldu. Daha dikkatli bakınca bunun bir iki mil ötede akan ufak bir ırmak olduğunu farketti. Yeni bir gayretle ırmağa doğru ilerlemeğe başladı.

Kıyıya ulaştığında hemen oracıkta diz çökerek ellerini ırmağın buz gibi sularına daldırdı. Susuzluğunu giderdikten sonra kendini kıyıdaki otlar üzerine bıraktı.

Eğer yürüyüşü sırasında ırmak kıyısını izlerse bir köy ya da en azından bir balıkçıya rastlaması olasılığı vardı. O zaman hem yiyecek derdi ortadan kalkmış olacaktı, hem de...

Bir kişneme sesi! İdris derhal doğruldu ve kulak kabarttı. Yanılmıyordu, ses bir at kişnemesi idi ve ırmağın yukarı kısmından gelmişti. Kısa bir duraksamadan sonra sessiz ve güvenli adımlarla sesin geldiği yöne doğru sokuldu. Rüzgâr ırmağın akış yönünden esiyordu; bu durumda at onun kokusunu alamazdı.

Sezdirmeden atın yanına yaklaştı ve o anda yerde battaniyelere sarılmış uyuyan adamı farketti. İdris Ereten adamı görür görmez hangi devre düştüğünü anladı. Adamın başı altında bir eyer, ayaklarında mahmuzlu çizmeler, yüzünde ise geniş kenarlı bir şapka bulunuyordu; tipik bir kovboy giysisi... Demek ki büyük bir olasılıklı 19. yüzyılda idi şimdi. Aynı anda gözleri eyerin yanında duran tabancaya takıldı; bir revolver. İlk kez olarak yanında silâh taşımadığını farketti.

Yapılacak tek şey vardı; yavaşça adamın başucuna yaklaştı. Tam elini uzatırken hiç ummadığı bir şey oldu. Yanı başında duran at varlığından ürkerek tiz bir sesle kişnemeye koyulmuştu. Bir an şaşıran İdris altındaki adamın kıpırdandığını ve daha yüzündeki şapkayı kaldırmadan bir elinin hızla tabancaya uzandığını gördü.

(Devam edecek)

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

★ Yurdumuzda 1975 - 1976 nın sinema açısından en büyük olayı kuşkusuz SSCB yapımı b - k filmi «Solaris»'in sinemateklerimizde gösterilmesiydi. İstanbul Sinematek Derneğinin düzenlediği 2001 ve Solaris konulu açık oturum ise ilgi gördü ve basında yankı uyandırdı. Aralık 1975'de İtalyan Kültür Merkezi aracılığı ile gösterilen bir İtalyan filmi «La Ragazza Di Latta» (Teneke Kız) ise b - k sinemasının başarılı bir başka örneği idi. 1976'da «Mechagodzilla» (Godzilla), «Godzilla v.s. Megalon» (Dünyayı Titreten Canavar) gibi Japon filimleri kıyı köşe sinemalarında seyirci toplarken, büyük iddialarla getirilen «The Land That Time Forgot» (Tanrıların Dehşeti) filminin Japon filimlerinden pek de bir ayrıcalığı olmadığı ortaya çıktı. Yine Aralık 1976'da Türk - İngiliz Kültür Derneğinin 1970 yapımı 56 dakikalık «Junket 89» adlı bilim - kurgusal bir çocuk filmini Ankara'da göstermesi ve aynı yıl yerli yapım bir Frankeştayn filmi «Sevimli Frankeştayn»'ın sinemalarda oynatılması b - k severlerden çok çocukları hoşnut eden sinema olaylarıydı.

Kaçak

Sönmez GÜVEN

Uzay gemisinde yalnız olmadığını fark ettiğinde, kırmızı gezegene inmek üzere son hazırlıklarını yapmaktaydı.
Önündeki kontrol tablosunun ışıkları yüzünde dalgalanıyordu. Hafif eğimli ve rahat koltuğuna oturmuştu. Koltuk, otomatik araçlar yardımıyla aşağı yukarı vücudunun şeklini almıştı ve ona büyük bir rahatlık veriyordu. Az ilerisindeki pencereden gezegenin büyük bir kısmı ağır ağır geçmekte idi. Açık kiremit rengindeydi. İrili ufaklı kraterler kara lekeler oluşturmuşlardı.
Dünya ile iniş öncesi konuşmalarını yaparken, depo kısmından gelen gürültüyü duydu. Makinelerin çıkarabileceği bir ses değildi bu. Yere düşen madeni bir cismin yüzünden olabilirdi ancak. Gemi hiç sallantı yapmadığına göre düşen olmaması gerekirdi. Yapsa bile yine imkânsızdı, çünkü bütün araçlar yerlerine sıkıca tutturulmuşlardı. Bir an, çok saçma bir fikirle, depo kapısının açılmasını ve hiç görmediği, duymadığı bir yaratığın antenlerini kımıldata kımıldata dışarı süzülmesini bekledi. Sonra kendi kendine hafifçe güldü. Kontrol tablosundaki kırmızı düğmeyi çevirdi.

– Dikkat, dünya... Birkaç dakika için bağlantıyı keseceğim... Tamam...

– Bildiri alındı... Tamam...

Kendisini koltuğa bağlayan kemerleri acele acele çözdü. Elinin çok hafif bir hareketiyle yukarı doğru yükseldi ve vücudunu kımıldatarak kapı yönünde uçtu. Yavaş da olsa, çarpmanın şiddetiyle geri dönmemek için kapının kulpunu yakaladı. Çevirdi, içeri girdi. Deponun ortasında tavandan uzanan çubuğu yakalayarak durdu. Etrafına bir göz gezdirdi. İçerideki tek

canlı, birkaç kobay dışında, kendisiydi. O sırada yerdeki kutuyu gördü. Kutuyu duvardaki gözüne bağlı tutan bağlar çözülmüştü. Eline aldı. Açılmamış olduğunu gördü. Tekrar yerine koydu, bağladı. Etrafına son bir kez daha baktı. Gözleri kobaylara ilişti. Hayvanlar kafesin bir köşesine toplanmışlardı. Ama normaldi. Ondan korkmuş olacaklardı. Yönetim bölümüne geçti, kapıyı kapadı.

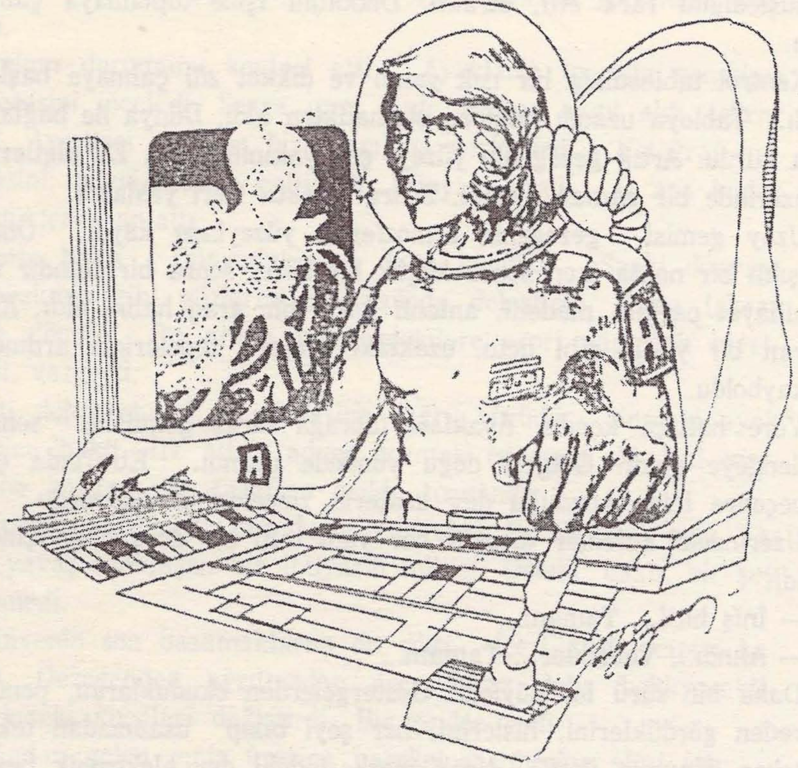
— Dikkat, dünya... Bağlantı kuruyorum... Tamam...

— Alındı... Tamam...

Otomatiği bağladı, gemiyi düşmeye bıraktı. Koltuğunu hafifçe döndürdü, arkasına yaslandı. Pencereden akan kahverengili kırmızılı gezegeni seyretmeye koyuldu. Geminin bir planör gibi akmasıyla beraber gezegen gittikçe büyüyor, görüş açısındaki bütün uzayı yavaş yavaş kaplıyordu. Kraterleri gayet açık olarak gördü. İrili ufaklı yüzlerce. Teker teker penceresinden geçiyorlardı... Gittikçe büyüyerek ve şekillenerek...

O sırada sesi yine duydu. Bu kez bir kapının hafifçe kapanmasından doğan sesi. Koltuğunu hızla döndürdü. Bu arada, yerinden fırlamamak için tutunuyordu. Baktı, depo dahil bütün kapılar kapalıydı. Duyduğu ses de bir kapanış sesiydi. Gözleri elinde olmadan depo kapısına takılmıştı. Kendini oraya doğru itti, depoya girdi. Her şey normaldi. Kafesler, kutular, tüpler tavandaki donuk ışığın altında bekleşiyorlardı. Duvarın sarı boyası lekesizdi. Geri döndü, yönetim bölümüne girdi.

Heyecanlanacağını tahmin etmişti ama bu kadarını ummamıştı. Halizinasyonların başladığına iyice inandı. Sakinleşmesi gerekliydi. Dünyayı aradı. Bir teskin edici hap için izin istedi. Verdiler. Hapı aldı, koltuğuna yerleşti. Kontrol tablolarına eğildi ve gözleri fal taşı gibi açıldı. Az sağındaki kalemin oynadığını görmüştü. Ağır ağır, korkak adımlarla gitti, kalemi eline aldı. Bir şeyler ummuştu kalemden, ısırmasını, kaçmasını ya da yok oluvermesini... Ama bunların hiç biri olmadı. Gözleri kalemin altında duran kağıda kaydı ve yazıyı gördü.

Bir iki çizgiydi bunlar. Daha hiç okul yüzü görmemiş bir çocuğun çizeceği çizgiler... Silikçe, bastırılmadan yazılmışlardı. Sanki onları yazanın kaleme bastırma gücü yokmuş gibi.
Aniden bir uyku bastırmıştı. Birkaç kez esnedi. Mığdesi de bulanıyordu. Garip bir bıkkınlık duydu. Sanki, dünyadan bir geri dön emri gelse, her şeyden kurtulacak, olağana dönecekmiş sandı. Ne yapmak istiyordu acaba o şey, yaratık... Amacı ne idi? Ne yazmak istemişti? Kalemi önüne korkuyla attı, uzaklaştı. Elinde olmadan etrafına bakındı.
Dünyayı aramak, konuşmak, bir insan sesi duymak istedi. Ama kendi kendini engelledi. Boşuna telâşa vermemeliydi merkezi... Toparlanmalıydı... Bunun için yetiştirilmişti o... Olanları aklın-

dan çıkarmaya çalıştı. Çünkü durumu, önceden tasarlananlar dışında bir şey yapmaya el vermiyordu. Aniden dünyayı, evini düşlediğini fark etti, bıraktı. Dikkatini işine toplamaya çalıştı.

Kontrol tablosunda bir ışık yandı ve dikkat zili çalmaya başladı. Tabloya uzandı. Motoru otomatikten aldı. Dünya ile bağlantı kurdu. Artık gezegenin yüzeyi çok yakınında idi. Eli aletlerin üzerinde bir zaman oynadı. Sonra bıraktı. Geri yaslandı.

Uzay gemisi gezegenin atmosfersiz yüzeyinde kaydı. Önce ışıklı bir nokta iken sonra küçük bir küre, sonra bir silindir ve nihayet parlak, madeni, antenli garip bir araç halini aldı. Kayan bir yıldız gibi uçtu, uzaktaki krater tepelerinin ardında kayboldu.

Yere hafifçe kondu. Ayakları toprağa biraz gömüldü, sonra dengeye geldi. Gölgesi doğu yönünde uzandı. Etrafında çepeçevre içine konduğu dev kraterin zirveleri gözüküyordu. Üzerindeki antenler dışında her yanı tam bir durgunluk içinde idi.

— İniş bitti... Tamam...

— Alındı... Tebrikler... Tamam...

Daha bir sürü laf söyledi. Göstergelerden okuduklarını, pencereden gördüklerini, hislerini, her şeyi bıkıp usanmadan teker teker dünyaya iletti. Uzay merkezindeki dev elektronik beyin sözlerini kaydedip inceleme yaparken, binlerce kişiden oluşan bir gazeteci ordusu da kendi işlerine yarayacak, halkın hoşuna gidecek bölümleri bire bin katarak gazetelerine bildirdiler.

İlk yürüyüşünü yapmadan önce uyuması gerekti. Bütün bu olanlardan sonra uyuyabileceğini hiç sanmıyordu ama yine de koltuğuna gömüldü.

Birkaç dakika sonra uyumuştu.

Dünyadan verilen sinyalle uyandı. Kalktı, konuştu, hazırlıklarını tamamladı, esnedi ve uzay gemisinin ağır kapısını açtı. İçinden, gezegendeki ilk adımında söyleyeceği sözleri tekrarladı. Bunu ona dünyada ezberletmişlerdi. Merdiveni ağır ağır

dikkatlice indi. Biraz önce aklından geçenleri bu kez açıktan tekrarladı. Ve gezegenin kızıl topraklarında yürümeye başladı.

Geminin durumunu kontrol etti. Ayakların toprağa gömülme derecesini inceledi. Sonra içeri girdi. Birkaç aygıt aldı, tekrar indi. Aygıtları geminin biraz açığına yerleştirdi. Fotoğraf makinesini, televizyonları çalıştırdı. Dünyayı aradı. O ana kadar gördüklerini anlattı.

Güneşe baktı. Dünyadakinden daha küçüktü. Sanki dünyayı görecekmiş gibi gözlerini gökyüzünde dolaştırdı. Sonra tekrar işine döndü. Bu arada merkezdekilere espri yapmaya niyetlendi, vazgeçti.

Vakti doluyordu. Uzay gemisine doğru yürüdü. Yerdeki ayak izlerine baktı. İlk attığı adımı bozmak istemedi. Madeni merdivene hafifçe yan taraftan asıldı, tırmandı.

Arkasından doğru bir ses duyar gibi oldu. Bir öksürük sesi. Yavaş yavaş uzaklaşan bir ihtiyarın iniltisi. Döndü, baktı, bir şey göremedi.

Merdivenin son basamaklarını da çıktı. İçeri girdi, kapıyı kapattı. Gezegenden ayrılmadan önce biraz daha bekliyecekti. Üzerindeki giysileri değiştirdi. Bir şeyler yedi.

Dünyadan gelen emir üzerine hareket düğmesine elini attı. Dönüş boyunca hiç bir gürültü ya da eşya onu rahatsız etmediler...

● BİLİM — KURGU DÜNYASINDAN

★ TV'de Uzay 1999 (Space 1999) dizisinin tamamı gösterildi ve altı ay sonra da Tatlı Sert (The Avengers) dizisi sona erdi. Öte yandan «Invasion of The Body Snatchers» adlı 1956 yapımı bir b - k filmini ekranlarda (Merihten Saldıranlar) adı altında izledik. «Astronot» ve «Son Çocuk» (The Last Child) adlı TV filimleri de beğenilen b - k filimleri arasında yer aldı.

★ 1976'nın ilginç olaylarından biri de TRT 2'de yayınlanan bir dizi radyo programı idi. Ender Salihoğlu tarafından hazırlanan «Uzay Çağı» adlı bu program bir kaç ay sürdü ve içinde zaman zaman bilim - kurguya da yer verildi.

Altı Milyonluk Adam

DEPREM (Doomsday and Counting)

Amerika'da bir süredir Altı Milyonluk Adam «Six Million Dollar Man» adı altında gösterilen TV dizi filmi sonunda ekranlarımıza da ulaştı. Biten Uzay Yolu ve Uzay 1999'dan sonra izlemeye başladığımız bu üçüncü bilim - kurgu dizi filmi, ilk filmi ile adının tersine pek sarsıcı gözükmedi. Olayların Steve Austin adlı yarı insan yarı robot (bionik) bir kişi çevresinde geliştiği dizinin bilim - kurgu açısından ekranlara pek fazla bir yenilik getirdiği de söylenemez. Daha çok bilim - kurguyu güncelleştirme, inandırıcı gösterme çabası egemen. Bilim - kurguya yabancı olanların takıldığı sivrilikler (!) giderilmiş; örneğin kahramanımız uzay gemisi yerine helikoptere biniyor, insan gibi davranan bilgisayarlar yerine bugün kendi eğitim ve çalışma merkezlerimizde bile kullandığımız türden «ilkel» bilgisayarlarla uğraşılıyor. Tüm bunlarla daha kolay yenilir yutulur duruma sokulmak istenmiş sanki. O kadar ki, Görevimiz Tehlike gibi bir ajan filmi gösteriliyor sanırsınız. Polisiye ve ajan filmleri izleyicisini de ekran başına çekebildiği düşünülürse, Amerika'daki başarısına şaşmamak gerek.

Deprem, bionik adam Steve Austin'le kendi kendini yok etmek üzere programlanmış bir bilgisayar arasındaki yarışı sergiliyor. Sürükleyici olmaktan öte bir özelliği yok. Bilim - kurgu meraklılarının ağzına bir parmak bal çalmak istercesine, arada sırada uzay programı, Mars yolculuğu tasarısı gibi sözler ediliyor o kadar.

BİR UÇAK KAZASI (Survival of the Fittest)

Dizinin ikinci filminde Steve Austin'in arkadaşı Oscar Goldman'ın öldürülmek istenişi olaylara konu edilmiş. Hiç bir gerekçe gösterilmeksizin siyasal nedenlere bağlanarak geçiştirilmek istenen bu durum izleyici oyalamaktan öteye gitmiyor. Yönetmen «neden», «niçin»'i bir yana itip «nasıl» sorusu ile uğraşmış sadece. Film yine sürükleyici, ama bir yönetmenin tek kaygısı bu mu olmalı acaba?

KİTAPLIKTAN SEÇTİKLERİMİZ : ÖLMEZ ADAMLARIN EVİ

Güven Yayınevi — Meraklı Kitaplar Serisi — Nakleden : Hamdi Varcoğlu — 1955 — 96 sayfa — 65 kuruş.

Ölmez Adamların Evi bugün kitapçılarda ender rastlanan eski bir yapıt. Yazarı verilmemiş, ancak kullanılan Fransızca adlardan bir Fransız ya da Belçikalının kaleminden çıkmış olduğu söylenebilir. Özetlenecek olursa, genç bir subayın, kendilerini ölmez adamlar diye tanıtan kişilerin eline düşmesi ve bunun sonucu anlatılıyor. Bu ölmez adamlar büyükbaba, baba ve oğuldan oluşan bir ailedir aslında. Üçü de çok yaşlı birer adam görünümündedir ve gerçekten yaş ortalamaları yüzün üstündedir. Buna karşın dinçtirler ve yaşlanma sürecini durdurarak bir tür ölmezlik kazanmışlardır. Ancak zaman zaman güçlerini tazelemek zorunda kalmakta ve bunu da genç ve sağlıklı kurbanları gizli evlerine çekerek gerçekleştirmektedirler. Hipnotize ettikleri bu tür kişilerin gençliğini bir aygıt yardımıyla kendi bedenlerine aktarmaktadırlar.

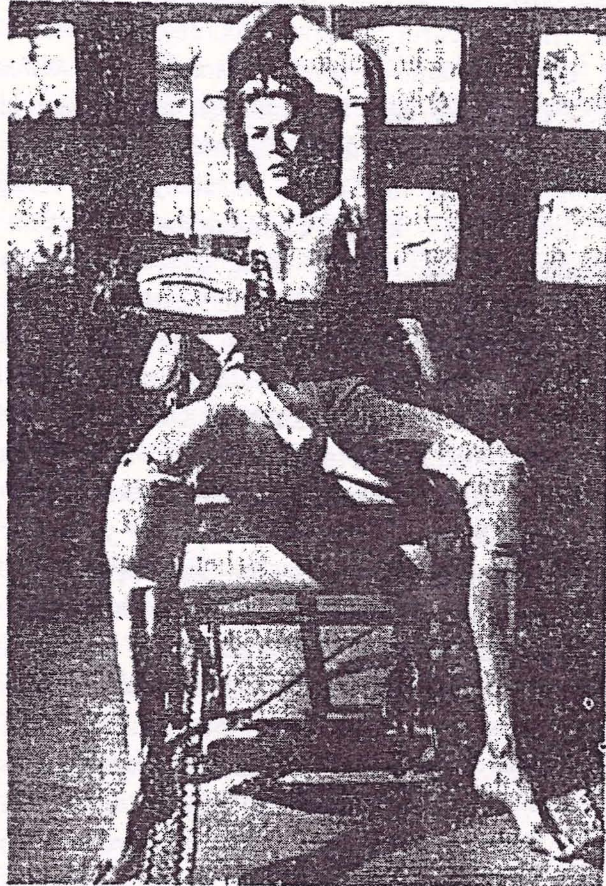
Kitap alışılan türde katıksız bir bilim - kurgu yapıtı değil. Ama bilim - kurguya olan yakınlığı da gözden kaçmıyor. Bu bakımdan Antares'in 2. sayısında sözü edilen «Atlantid»'le aynı düzeyde olduğu söylenebilir. Bir farkla ki, bugün bilim - kurgunun bir tanımı var elimizde. Buna bakarak bir değerlendirme yaptığımızda şu sonuçlarla karşılaşıyoruz ; Kitabın okuyucuyu meraklandırmak ve hoşnut etmek amacıyla yazıldığı ve bu bakımdan olayları betimleme, yani anlatma sanatının bir ürünü olduğu ortada. Olayların yaşanmış olduğu izlenimi verilmeye çalışılmış, ama kanıtlamaya gidilmeden. H. G. Wells'in «Dünyalar Savaşı» ve Jules Verne'in «Arzın Merkezine Seyahat» inde olduğu gibi bir anlatı yolu bu sadece. Yoksa Daeniken'in kitaplarında olduğu gibi olaylara yaşanmış gözü ile bakılarak bir sav ortaya atma durumu yok. Olayların olasılık yönünden değeri hiç yok gibi. Buna karşın kullanılan yöntemlere az ve yetersiz de olsa bir bilimsellik kazandırma kaygısı var. Kitapta doğa güçlerini bir denetim altına sokma çabası sergileniyor. Kısaca toparlamak gerekirse, Ölmez Adamların Evi, çağdaş bilim - kurgunun gerisinde ama ona oldukça yakın bir yapıt olarak düşünülebilir.

antares

BİLİM-KURGU

ANTARES 8 Edebiyat ve Kültür Dergisi ŞUBAT 1977
Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Sayısı 3,50,— TL. Üç sayılık abone 10,— TL.
Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

DÜNYAYA

DÜŞEN ADAM

YENİ BİR SÖZCÜK : BİLİM - KURGU

Sezar Erkin ERGİN

Geçen sayıda bilim - kurgunun bir tanımını vermiş ve doğru, yeterli bir biçimde tanıtılması, savunulması için bunun bir önkoşul olduğunu belirtmiştim. Bu kez kavram yerine sözcüğü ele almak istiyorum.

Bugün günlük yaşantımızda dahi rahatlıkla kullandığımız bilim - kurgu sözcüğünün geçmişi çok kısadır aslında. Bundan daha dört yıl önce «bilim - kurgu nedir?» diye soramazdınız bile, çünkü böyle bir sözcük henüz dilimizde yoktu. Oysa kitapları vardı, filmleri vardı. Herkes kendine göre bir ad takıyordu onlara : Uzay romanı, canavarlı film, hayal - bilim, bilimsel - imge, v.s. Ortak bir adın bulunmayışı, meraklıları arasında iletişimi, düşünce alışverişini kısıtlamakla kalmıyor, çoğu zaman tartışmaları da kısır bir alana sürüklüyordu. Örneğin, 1960'ın ilk yıllarında bilim - kurgu okumaya başlamış olan ben, Batılıların buna «science fiction» dediğini ancak dört beş yıl sonra yabancı dergilerden öğrenmiştim. Aradan yıllar geçip 1971 Ekim'inde ilk kez bir bilim - kurgu dergisi çıkarmayı denerken bile, piyasada kullanılan adları yetersiz görmüş ve bu nedenle doğrudan doğruya «science fiction»'ı kullanmayı yeğlemiştim. Bu ad karışıklığından kurtulup tek bir ada yönelmemiz için 1 Ocak 1973'e kadar beklememiz gerekti. Bu tarihte yayınlanan Türk Dili dergisinin 256. sayısında, çözüm yolu olarak «bilim - kurgu» öneriliyordu. Yetkili bir kuruluş tarafından desteklenen ve tanınmış yazar, gazeteci Orhan Duru'nun isim babalığını yaptığı «bilim - kurgu», sözcüklerimize işte böyle yerleşti. Çözüm gelmişti, ama kabul ettirmek de gerekiyordu. Bu nedenle Mart 1974 tarihinde resmen yayın hayatına atılan Antares dergisini bir bilim - kurgu dergisi olarak tanıtma yoluna gittim. O tarihten bu yana bilim - kurgu sözcüğünü tanıtmak ve tutundurmak için gösterilen çabalar sürüp gidiyor. Özellikle bilim - kurgu yerine kurgu - bilim demekte diretenlere karşı. Ama bunu da gelecek sayıya bırakalım isterseniz. Bakalım, bilim - kurgu bir bilim dalı mı, yoksa sanat dalı mı?

Zaman Devriyesi

Sezar Erkin ERGİN

Düşünmeye bile zaman yoktu. İdris içgüdüsel bir davranışla sıkılı yumruğunu tüm gücüyle adamın kafasına indirdi. Beriki tabancayı daha kavrayamamıştı bile, başı yana düştü ve hareketsiz kaldı. İdris yumruğu savurduğu sağ elini sıvazlayarak karanlıkta bir süre bekledi, altındaki adam bayılmış olmalıydı. Kendi kendine.

-- Kusura bakma dostum, diye mırıldandı. Bunu yapmak istemezdim, ama başka çıkar yol yoktu.

Bu devir insanlarının eline çabuk ve tetik çekme delisi olduklarını çok duymuştu. Genellikle önce ateş ederler, sonra soru sorarlardı. Hele gece yarısı uyandırılıp, karşılarında tanımadıkları, kızılderiliye benzer birisini bulurlarsa ne yapacakları hiç belli olmazdı. İdris onu sorguya çekmenin ya da yardım istemenin bir yararı olacağını sanmıyordu. Tersine buradan hemen uzaklaşmazsa başı her an derde girebilirdi. O bunları düşünürken paniğe kapılan at çalılara bağlı dizginleri çekiştiriyor, kurtulmaya çalışıyordu. Bunu gören İdris kalkıp atın yanına seğirtti. Atı sakinleştirmeye çalışırken hayvanın kendisine çok yararlı olabileceği geçti kafasından. Ama önce bu devre uymayan giysilerinden kurtulması gerekiyordu. Yerde yatan adamın yanına dönerek üstündekileri çıkarmaya başladı. Adamı don gömlek bırakıp kovboy giysilerini kendi üzerine geçirmek hiç de zor olmadı. Bu arada kendi kolundan çıkardığı altın bileziği adamın kucağına bırakmadan da yapamadı. Gerçi ceplerden para çıkmamıştı ama giysiler ve at için bir altın bilezik çok sayılmazdı. Adama dönüp,

— Umarım bu bilezikle ödeşmiş oluruz, diye söylendi. Kendini koruman için tabancayı da bırakıyorum. Bu durumda benden çok sana gerekeceğe benzer. İkimize de iyi şanslar!

Bu sözlerden sonra atı eyerleyip sırtına atladı. Hayvanı ırmağa doğru sürüp suyu geçti. Karşı kıyıya ulaştığında durdu ve geriye baktı. İçinde, baygın bıraktığı adamı bir yerden tanıyormuş gibi bir duygu vardı. Karanlıkta yüzünü de doğru dürüst görememişti. Keşke yüzüne daha dikkatli baksaydım, diye düşündü. Sonra birden bunun ne kadar saçma bir düşünce olduğu geldi aklına. Omuzunu silkerek çevreyi dinlemeye başladı. Ortalıkta ırmağın hafif şırıltısı ve birkaç böcek vızıltısından başka ses yoktu. Yöredeki yerleşim merkezlerinden birine ulaşması için en iyi yol daha önceki kararına uyarak ırmağın akış yönünü izlemekti. Atını o yöne çevirerek tırısa kaldırdı. Zaman makinesi yerine bir atla yolculuk yapmak İdris Ereten'e yorucu ama çok daha güvenli geliyordu şimdi.

Ereten geceyi izleyen ertesi sabahı ve öğleyi at sırtında geçirdi. Saatler geçtikçe üzerinde yol aldığı arazi gitgide daha çoraklaşıyor ve bunun yanı sıra ırmağın suları da çoğalacağına azalıyordu. Küçücük bir dere durumuna düşen ırmağın son sularının da yerdeki bir yarığa dökülüp gözden yittiğini görünce İdris umutlarının da bu sularla birlikte tükendiğini hissetti bir an. Irmağı izlerken genellikle kuzeye doğru yol almıştı. Aynı yönde atını sürmekten başka çaresi yoktu artık.

Akşama doğru atı da kendisi de bitkin bir durumdaydılar. Uygun bir yere gelince İdris atı durdurdu ve bin güçlükle yere inerek olduğu yere yığılıp kaldı. Son anda açlığa ve iki günlük yorgunluğa yenik düşmüştü.

Ertesi gün uyanıp kendine geldiğinde ortalıkta attan bir iz bulamadı. Bir süre boşu boşuna yörede onu aradıysa da sonunda atı bulmaktan umudu kesti. Gece başıboş kalan hayvan içgüdüsüne uyarak sahibine ya da yörede tanıyıp bildiği bir yere doğru çekip gitmiş olacaktı. Ereten'in kısa süren talihi onu şimdi eskisinden de güç bir durumda bırakmıştı. Aç, susuz, bitkin bir halde kızgın güneşin kavurduğu yarı çölün ortasında yazgısıyla baş başa idi artık. Hep aynı yönde yürümeye gayret ederek yeniden yayan yola koyuldu. Gün ilerledikçe gü-

neş gökyüzünde yükseliyor. İdris Ereten'in kurtuluş umutları da o oranda azalıyordu. Güneş tepeye vardığında İdris artık yürümüyor, emekliyordu. Bir ara olduğu yerde kalkıp doğrulmaya çalıştı, ama boşuna. Görmeyen gözlerle çevresini süzdü. Gözleri güneşin acımasız ışığı altında kamaşıyor, zaman zaman buğulanıyordu. Birkaç metre ilersini bile zor seçebiliyordu.

— Bu benim sonum, diye mırıldandı.

Kulakları uğulduyor, başı dönüyor, güçlükle soluk alıyordu. Gözlerini kapadı, sanki omuzlarında bir değil iki baş taşıyordu; kulakları zaman zaman sinek vızıltıları, çan sesleri, hatta hatta haykırışlar duyuyordu.

İdris bir an için, bulunduğu yerin sarsıldığını, güneşin gökyüzünde kıpkızıl bir leke halinde sağa sola kaydığını hissetti. Ağzını açıp bağırmak istedi. Aynı anda güneşi, kötü talihini kargışlamak için açtığı ağzına bir şeyin dayandığını farketti. Sonra tatlı, ılık bir şey dudaklarını yalayarak boğazına aktı. Güçlükle yutkunmaya çalışırken, beyni sessiz bir biçimde, «su, su» diye haykırıyordu sanki. Bir süre sonra boğazından geçen şeyin gerçekten su olduğunu anladı. Ardından o güzel duygu, yutkunma duygusu kesildi, çünkü su gelmiyordu artık boğazına.

— Su, lütfen, diye inledi.

Uzaklardan geliyormuşcasına bir sesin,

— Şimdilik bu kadar yeter, dediğini işitti ve yeniden kendinden geçer gibi oldu.

Neden sonra gözlerini araladığında, bir an kör olduğunu sandı. Güneş yok olmuştu, onun yerinde bir karanlık hüküm sürüyordu. Yavaş yavaş karanlık dağıldı ve gözleri yeniden çevresini seçmeye başladı. Yüzüne bir şeyin, bir başın gölgesi düşmüştü. Kulağına yabancı gelmeyen bir ses :

— Oo, bakıyorum, kendinize geliyorsunuz, diyordu.

Ereten iyice gözlerini açtığında üzerine eğilmiş yabancıyı farketti. Yabancı,

— Beş dakikadır sizi canladırmağa uğraşıyorum, diye konuştu. Beni bir ara gerçekten korkuttunuz.

İdris teşekkür anlamında bir şeyler mırıldandı. Adam bu kez hiç konuşmadan onu kolundan tutup ayağa kaldırdı. Sonra her an düşecekmiş gibi sallanan İdris'e dönerek :

— Kim olduğunu, nerden gelip nereye gittiğini bilmiyorum, bayım, dedi. Ama bildiğim tek şey bu durumda yola devam edemeyeceğin. Eğer benimle gelirsen sana dinlenecek bir yer bulabilirim.

Bu sözlerden sonra karşılık falan beklemeden Ereten'in koluna girip biraz ötede duran ata doğru götürdü. Ereten'i güçlükle atın sırtına yerleştirdi ve atın dizginleri elinde olmak üzere, o önde at arkada yola koyuldular.

İdris Ereten'e hiç bitmeyecekmiş gibi gelen bir saatlik bir yolculuğun sonunda, ilerde, yabanıl ve kurak arazinin ortasındaki bir tepenin yamacında, bir iki ağaçla çevrilmiş, küçük bir ev ortaya çıktı. Evin yanında her an yıkılabilecekmiş gibi görünen bir sundurma ve bunun önünde de elinde bir kova ile karanlık bir siluet göze çarpıyordu. Ereten ve kurtarıcısı eve yaklaştığında bu siluet de eve doğru çabuk adımlarla ilerledi ve az sonra açık kapı ağzında gözden yitiverdi.

Evin önüne vardıklarında kapı ağzında iki çift göz dikkatle onları izlemekteydi. Korku ve kaygı dolu bir kadın sesi sessizliği bozdu birden :

— Kimse kımıldamasın! Sen, at üzerindeki yabancı, ellerini kaldır!

Aynı anda, İdris'in önünde yürüyen adam söze karıştı :

— Mary, indir o silâhı! Korkacak bir şey yok.

Adam daha sözünü yeni bitirmişti ki, zaten eyerin üzerinde güç belâ duran İdris yavaşça öne eğildi ve bir un çuvalı gibi atın ayakları dibine yığıldı. Bunun üzerine elinde tüfekle genç bir kız ve onun ardından da kırk yaşlarında bir kadın kapı önünde belirdiler. İkisi de ne yapacaklarını bilmez bir halde bir yerde yatan adama, bir de ona yardıma koşan diğerine bakıp duruyorlardı. Adam İdris'in görünüşte cansız bedenine baktı ve sonra kapıdakilere dönerek,

- Ne duruyorsunuz orda, diye bağırdı. Gelin, içeriye taşıyalım onu.

Ereten bayılmamıştı, fakat kendisini eve taşıdıklarında kılını kıpırdatacak durumda değildi. Onu girdikleri odada bir kanapeye yatırdılar. Orta yaşlı kadın ocağa bir tas su koyup, gerekli gördüğü şeyleri hazırlamak üzere bitişik odaya geçti. Adam genç kıza dönerek,

- Benim atla ilgilenmem gerek, Mary, dedi. Birazdan döneri̇m.

Şimdi genç kızla Ereten odada yalnız kalmışlardı. İdris hafifçe doğrulup genç kıza baktı. Kız açık kestane saçları, iri kahverengi gözleri ve dolgun dudakları ile oldukça güzel sayılırdı. İdris gözlerini kızın güzel yüz çizgilerinden ayırmadan,

-- Kim olduğunuzu öğrenebilir miyim?, diye sordu.

Kızın karşılık vermeden kendisine baktığını görünce gülümsemeye çalışarak,

-- Özür dilerim, dedi. Önce kendimi tanıtmam gerekirdi, sanırım. Adım, İdris Ereten, zaman...

İdris dudaklarını ısırdı; az daha ağzından kaçırıyordu. Kendisine ne kadar iyi davranılırsa davranılsın gerçeği söyleyemezdi onlara. Kız onun duraksamasına aldırış göstermeksizin soğuk bir sesle,

- Kim olduğunuz beni ilgilendirmez, diye konuştu. Sizi buraya getiren babam belki söylemiştir, Miller ailesinin çiftliğindesiniz şu anda. Adım, Mary Miller.

İdris Ereten kızın bu soğuk davranışı karşısında susmayı yeğledi. Başını kanapeye yaslayıp gözlerini tavana dikti. Ölümden dönmüştü, bitkin ve açtı. Kırk sekiz saattir ağzına tek bir lokma girmemişti. Gözlerini suyun kaynadığı ocağa çevirdi. Acaba... Kız sanki sessiz sorusunu anlamış gibi,

- Karnınız açtır, sanırım, dedi. Annemle birlikte yemek hazırlamak üzereydik zaten. Eğer bir isteğiniz yoksa ona yardım etmeliyim.

İdris'in başını sallaması üzerine genç kız, az önce annesinin girdiği bitişik odaya geçerek onu yalnız bıraktı.
Az sonra kurtarıcısı içeri girdiğinde İdris'i meraklı bakışlarla odayı inceler buldu. Onu görünce İdris yattığı yerden yavaşça doğruldu; kısa bir süre ikisi de konuşmadılar. Sonra Ereten bir eliyle çevreyi göstererek,
— Yanılmıyorsam çöl ortasındaki bu cennet köşesi sizin yaratınız, bay Miller, dedi.
— Bana kısaca Frank diyebilirsiniz, diye sözünü kesti adam. Cennet köşesi diye nitelendirdiğiniz yer, fakir bir çiftçinin yirmi yılda ancak altında yaşanır duruma getirdiği iki dam parçası olsa gerek, bay...
— İdris. İdris Ereten.
— Evet, adın bu olmalı. İstersen önce şu ocağın üstündeki sıcak suyun yardımıyla adın hangi yüze ait olduğunu da bulup çıkartalım. Karım ve kızımın silâha sarılmasına şaşmamak gerek aslında. Seni gören tavuklarımızın yumurtadan kesileceğini düşünmüş olmalılar.
Sonra bitişik odaya dönerek bağırdı :
— Martha, konuğumuz için bir bezle benim gömleklerden birini getiriver!
Ana kız az sonra ellerinde istenenlerle içeri girdiler. Biri İdris'in temizlenmesine yardımcı olurken diğeri de ocağın üstünde yiyecek bir şeyler hazırlamak üzere işe koyuldu.
Temizlenme ve yemek faslı bittiğinde Ereten bu fakir çiftçi ailesi ve yaşamları hakkında az çok bir şeyler öğrenebilmişti. Miller ailesi bundan aşağı yukarı yirmi beş yıl önce, yani 1830 yıllarında, İngiltere'den Yeni Dünya'ya göç etmişti. Umduklarının tersine talih onlara gülmemiş ve sonunda ellerinde kalan para ile Teksas'ın güneyinde Cactus Town adlı kasabaya 40 mil uzaklıkta, bu verimsiz toprağa yerleşmişlerdi. Frank Miller'in şu anda tek servetini bu toprak parçası ve üzerine yayılmış kırk - elli baş hayvan oluşturuyordu. Frank'ın söylediklerini can kulağı ile dinleyen İdris ilk fırsatta bu Cactus Town kasa-

basına gitmeyi aklına koymuştu. Hatta bu düşüncesini ev sahibine de açtı; ancak gerek onun gerekse yorgun bedeninin karşı gelmesi üzerine geceyi çiftlikte geçirmeyi kabullenmek zorunda kaldı. O akşam ev halkı ile birlikte erkenden yatan Ereten, kanepenin üzerinde bitkinliğin verdiği gevşeklikle rahat ve sakin bir gece geçirdi.

Ertesi sabah tasarladığının aksine ancak öğleye doğru uyanabildi. Evin içi dışardaki kızgın güneşe karşın oldukça serindi. Odada kendisinden başka kimse yoktu. Yerinden yavaşça doğruldu. Bu arada gözü kanepenin yanındaki bir tas suya ilişti. Kalkıp yüzünü gözünü yıkadıktan sonra dışarı çıktı. Çıkar çıkmaz da bunaltıcı bir sıcağın içinde buldu kendisini. Elini gözüne siper ederek arkasında birtakım sesler duyduğu sundurmaya doğru ilerledi. Yaklaşınca sundurmanın arkasında ahır olarak kullanılan bir bölüm olduğunu gördü. Frank Miller içerdeki iki attan biri ile uğraşmaktaydı.

– Kolay gelsin.

Frank arkasını dönmeden,

- Sağol, diye karşılık verdi. Nasıl iyi uyuyabildin mi?

– O da sorulur mu? Bin yılda bir çekilen türde bir uyku çektim kendime. Şu anda çok iyiyim. Hatta size bir yardımım dokunabilirse..

Frank yaptığı işten başını kaldırıp İdris'e döndü. Güneş ışığında alnındaki terler boncuk boncuk parlıyordu. Hafifçe gülümseyerek,

- Bak, genç arkadaşım, dedi. Yardım önerine teşekkürler; ama ben bu işi yıllardır tek başıma yapıyorum. Sen ise daha dün ölümün eşiğinden döndün. Yo, yo! Zayıfsın, güçsüzsün demek istemedim, fakat bence gücünü kullanmanın sırası değil henüz. Sen çevreyi tanıyadur, ben bu işi bitireyim.

Frank elinin tersi ile alnında biriken terleri silip yeniden işinin başına geçti. İdris onun çalışmasını bir süre merakla izledi. Başını sallayıp tam yanından ayrılırken Frank'ın seslendiğini duydu yeniden ;

— Yemekten sonra kasabaya iniyorum; eğer gelmek istersen hazırlıklı ol.

İdris sanki aklından geçenleri okumuşcasına kendisine bakan Frank'a dönüp olur anlamında elini kaldırdı.
— Anlaştık. Ben nasıl olsa her zaman hazırım.
Sonra dışarı çıkarken eline almış olduğu stetson şapkayı başına geçirip yakınlardaki bir ağacın altına yürüdü.

Gölgeye çöküp sırtını ağaca dayayarak şapkayı iyice yüzüne indirdi. Çevrede yaprak kımıldamıyordu. Öğle sıcağında yaratıklar bile ses çıkarmaya üşeniyor gibiydiler. İdris Ereten ister istemez kendi durumunu, yapacağı daha doğrusu yapabileceği işleri düşünmeye koyuldu. 25. yüzyıldaki yaşamı, görevi şimdi ona uzak bir geçmişin anıları gibi geliyordu. Yoksa geleceğin anıları mı demek doğru olurdu? Bir zaman devriyesi olduğu sürece geçmiş gelecek yoktu onun için, sadece şimdi vardı. Görevi gereği hep şimdiyi yaşamış ve gelecek kaygısı nedir düşünmemişti hiç. Zaman devriyelerinin hoşnut olması, hiç bir şeyden yoksun edilmemesi kendi devrinin siyasal düşüncesine uygundu. Çünkü zaman devriyeleri aynı zamanda düzenin güvencesi durumunda idiler. Ellerindeki güç yüzünden herkes onlara saygı duyar, biraz da çekinirlerdi onlardan. İdris ve meslektaşları bu gücün bilincinde idiler ama tutsağı da olmayacak kadar iyi yetiştirilmişlerdi. Şu anda hiç bir güvencesi kalmamış olan İdris'in ürküye kapılmadan düşünebilmesi de bunu gösteriyordu zaten. Durumun kısa bir değerlendirmesini yapan İdris için tek yol, görevde imiş gibi davranmak ve beklemekti. Kendi devrinden ona yardım gelmesi olasılığı çok azdı ama beklemeğe değerdi. Hiç olmazsa yaşadığımdan umut kesilmemiş olsa, diye düşündü. İdris. Eğer öldüğü kanısına varmışlarsa, yaşamının geri kalan bölümünü bu devirde geçirmek zorundaydı. Frank ve ailesi gibi... Düşünceleri bu noktaya ulaştığında arkasından gelen bir sesle irkildi.

(Devam edecek)

Ölümsüz

Behzat TANÇ

Yaşlıyım. Hem de çok yaşlıyım. Kaç yaşında olduğumu kesinlikle bilemeyecek kadar çok yaşadım. Yüzyıllarca, belki de binyıllarca...

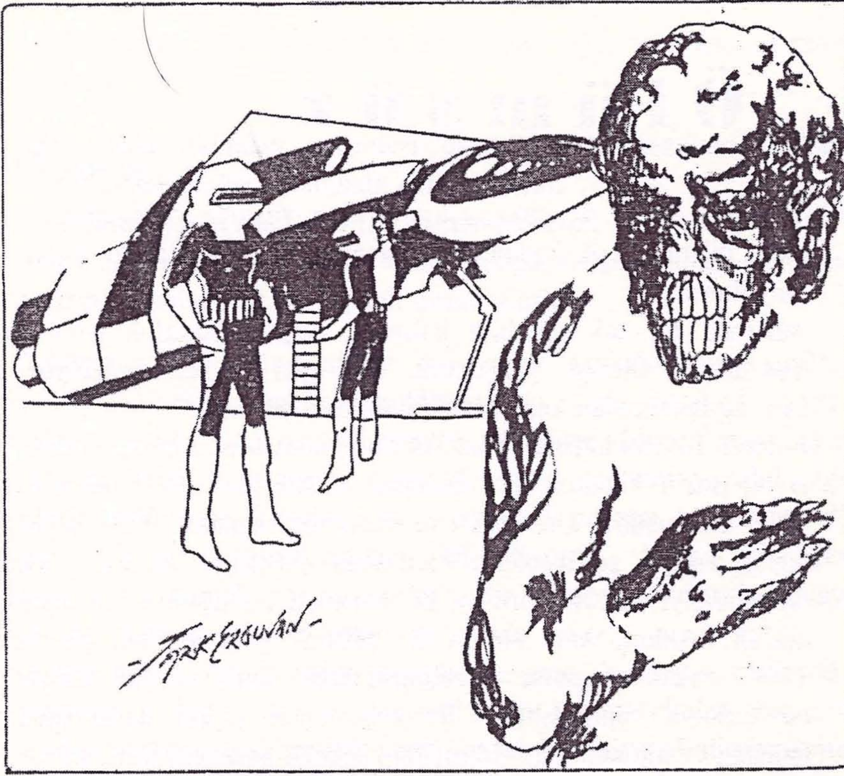
Ağzımda bir tek diş bile kalmadı. Saçım, sakalım bembeyaz. Yorgunum. Ölesiye yorgunum. Her gün ufukları gözlüyor ve beni bu işkenceden kurtaracak olanı bekliyorum...

Buraya ilk geldiğimde otuz yedi yaşındaydım. Birkaç yıldan beri bir türlü kendimi kurtaramadığım bir korkuya kapılmıştım : Ölüm korkusuna. Önceleri onu yenmeğe, kendimi yeni heyecanlarla, değişik serüvenlerle avutmağa çalıştım. Olmadı. Sonunda yenilgiyi kabul ettim ve bu korkuyu benliğimin bir parçası, olarak taşıdım. Ama bu da bir çözüm yolu değildi, olamazdı. Tam tersine, bu sefer de ölümsüzlüğü bulmak gibi kahredici bir tutkuya kapılmıştım. Bu yüzden her şeyimi satıp savdım, işimden ve ailemden ayrıldım; bu küçücük gezegene yerleştim.

Garip bir duyguya kapılmıştım : Ölümsüzlüğün tek çaresinin zamanı durdurmak olduğuna inanıyordum. Ölümsüzlüğü buldum, ama zamanı durduramadım.

Uzay aracından çıkanlar bu küçük ve ıssız gezegeni araştırırken ona rastladılar. Ellerini göğe kaldırmış, yakarıyordu. Yanına gittiler. Onları farketmedi bile. Ne gözleri görüyor, ne de kulakları işitiyordu. Koskoca evrende onun kadar yaşlı tek bir canlıya rastlamamışlardı. Ona yardım etmek istiyorlar, fakat bunu nasıl yapacaklarını bilemiyorlardı. Ellerindeki en gelişkin cihazlar bile ihtiyarın yaşını belirlemekte ve onun duyu organlarını etkilemekte yetersiz kalıyorlardı. İhtiyarın beş duygusu da körelmişti. Bambaşka bir evrende yaşıyordu. Onların varlığından bile habersizdi belki de.

Sonunda geldikleri gibi sessizce çekip gittiler. İhtiyara yardımcı olamadıkları için üzgündüler. Ne yazık ki ellerinden bir şey gelmiyordu.

Hıh, kendilerini farketmediğimi sandılar! Budalalar! Yaşlı olmasına yaşlıyım ama, onları göremeyecek, duyamayacak kadar değil. Belki kulaklarım ağır işitiyor, gözlerim iyi görmüyor ama, onları gördüm. Dik vücutlarını, gergin, kırışık yüzlerini gördüm; gür seslerini duydum. Genç olmaktan başka ne özellikleri var ki onların? Oysa ben... ben öyle miyim ya? Yüzyılların, belki de binyılların acılarını yüreğimde taşıyorum; ölümsüzlük yükü belimi büküyor. İnsanoğlunun ezelden beri aradığı «ölmez otu» nu buldum, ölümsüzlüğün bilincine vardım. Ve işte bu yüzden bütün yaratıklardan üstün buluyorum kendimi...

Üstünlük ha! Kendimi kandırıyorum ben. Hangi üstünlük? Bu bükülmüş belimle, dişsiz ağzımla, muşmuladan farksız sura-

tımla bir de üstünlük taşıyorum utanmadan.

Ölümsüzlük bir üstünlük olamaz. Sadece bir yük. Sonsuza dek taşınması gereken bir yük benim için.

Ama onlara engel olmamakla iyi ettim. Gitsinler. Gerçek bir insan gibi, gerçek hayatı yaşasınlar ve zamanı gelince ölsünler. Eğer onlara beni buradan alıp götürmelerini söyleseydim bu sonsuz acıdan kurtulacaktım. Ama o zaman da onlar için bitmez tükenmez acılar başlayacaktı. İnanılmayacak kadar yaşlı bir adamın gezegeninden ayrılır ayrılmaz ölmesi onların dikkatini hemen bu küçük gezegene çekecekti. Ve onlar da düşeceklerdi aynı tuzağa...
Ve ölümsüzlüğe mahkûm edileceklerdi.
Ama ne gam! Ben kurtulmuş olacaktım ya.
Yoksa... yoksa yine mi kendimi aldatıyorum? Yüzyıllardan beri beklediğim ölüm geldi de, ben mi kaçtım ondan? Onun o dinlendirici, serin kucağına niçin bırakmadım bu yorgun bedeni? Sırf o adamlara acıdığım için mi?
Hayır, hayır! Korktum. O yüzyıllar önceki korkuya kapıldım yine. Ölüm korkusuna.

Ama bu benim elimde olan bir şey değil. Bazı olağanüstü durumlar dışında hiç bir canlı kendi isteğiyle ölüme gidemez, kendi kendini yok edemez. Bir içgüdü bu. Yaşamak içgüdüsü. Ve ölüm korkusu...
Yüzyıllar, belki de binyıllar sonra bir gerçeğin daha farkına vardım.
Yine de yakarmakta devam edeceğim. Beni bu yükten Onun kurtarması için...

Altı Milyonluk Adam

DEVLERİN DÜELLOSU (Duel of Robots)

TV izleyicileri bundan önce Tatlı Sert (The Avengers) dizisinde robot adamlarla tanışmışlardı. Bu kez bir başka robot adam, Altı Milyonluk Adam dizisinde Steve Austin'e meydan okumakta. Silah uzmanı bir binbaşının yerine geçirilen uzaktan denetimli bu robotun becerileri, bionik adamınkinden pek aşağı kalmıyor. Soluk kesici, amansız bir savaş izliyoruz ikisinin arasında. Ve bu kaba kuvvet gösterisi bionik adamın robotu altetmesi ile sonuçlanıyor tabii. Yeni silâhların ve karşı silâhların sergilendiği bu filmde, militarizmin de övüldüğü gözden kaçmıyor ama. Kahramanımız (!) Steve Austin'in kendisine bay yerine albay denilmesinden hoşlandığını da öğreniyoruz bu arada. Barışsever bilim - kurgu izleyicileri adına bizlerin bu diziden pek de hoşnut olmadığını söylemenin zamanı geldi galiba.

HAYAT YOK (Population : Zero)

Bu filmde tüm bir kent halkının çok yüksek frekanslı alfa dalgaları ile bayıltılması olayına tanık oluyoruz. Bu işi yapan daha önce 10 yıl hükümet hesabına bir silâh tasarısı üzerinde çalışmış bir bilgindir. Hükümetin silâhı kullanışsız diye geri çevirmesine içerleyen bilgin öc almaya kararlıdır. Bu yüzden hükümete şantaj yapar; istediği yapılmazsa bu kez binlerce kişiyi gizli silâhı ile öldürecektir. Olaya Steve Austin karışır, ve bu tür filmlerin belli sonu ile film biter, yani çılgın bilgin kendi yarattığı gücün kurbanı olur. Ele alınan konunun bilim - kurgu yazınında çok işlenmiş, âdeta sakız edilmiş bir konu olduğu gerçek. Ne yazık ki, bu eski konuya bir yenilik getirilmemiş. Başlangıçtaki çarpıcı görüntü ve özellikle Steve Austin'in astronot giysileriyle kente girişi daha önce çevrilip henüz yurdumuzda gösterilmemiş olan «The Andromeda Strain» adlı filmi anımsatıyor. O filmle kıyaslandığında ise «hayat yok» yerine «iş yok» diyeceği geliyor insanın.

AFRİKA'DA BİR MACERA

(Bu filmi bulunduğum semtte elektrik kesilmesi nedeni ile izleyemedim, özür dilerim, S. E. Ergin.)

DÜNYAYA DÜŞEN ADAM (The Man Who Fell To Earth)
Yönetmen : Nicolas Roeg/Oyuncular : David Bowie, Rip Torn
Görüntü Yönetmeni : Anthony Richmond/Senaryo : Walter Tevis'in bir romanından/İngiliz British Lion yapımı/renkli/1976

Dünyaya Düşen Adam, yönetmen Nicolas Roeg'in olduğu kadar David Bowie'nin de filmi. Aslında her iki ad da bilim - kurgu çevresine yabancı değil. Nicolas Roeg'i unutulmaz Fahrenheit 451 (Değişen Dünyanın İnsanları) filminden görüntü yönetmeni olarak anımsıyoruz.

David Bowie ise uzaya ve bilim - kurguya olan tutkusunu «A Space Oddity» gibi şarkılarıyla kanıtlamış ünlü bir müzisyen. Ruhbilim ve gerçek yaşam duyusunun bilim - kurgu filminde yeri olmadığı söylenirdi bir zamanlar. Fahrenheit 451'in yönetmeni François Truffaut gibi birçok yönetmen de bu görüşe katılırdı. Oysa bilim - kurgu sinemasının son on yıl örnekleri bunun tersini kanıtlamak istercesine içdünyaya ve gerçek yaşama yönelik. İşte Charly, işte Je t'aime, je t'aime, işte Solaris ve bizde daha gösterilmemiş A Clockwork Orange gibi niceleri. Bu örnekler dizisinin son halkasını ise Dünyaya Düşen Adam oluşturuyor. İzleyenin içini ürperten bu nefis yapım, kendi gezegenindeki kuraklığa bir çare bulmak üzere Dünya'ya gelen kedi gözlü bir adamın (David Bowie) öyküsünü anlatıyor. Kendine özgü sinema diliyle olayları sergileyen Roeg, Fahrenheit 451'i anımsatırcasına bilim - kurgusal öğeleri geri plâna itip birey, toplum ve televizyon ilişkisine değiniyor bu filminde. Dünyaya düşen adamın geldiği gezegen ise zaman zaman kısa görüntülerle düşsel bir hava içinde tanıtılıyor (Okuyanlara bu görüntüler yazar Frank Herbert'in «Dune» adlı romanını da anımsatabilir).

Filimde, kandaki akyuvarların bedene giren yabancı nesneyi yok etmesi örneği, yeni, yabancı bir bireyin toplum tarafından yalıtılıp etkisizleştirilmesi olayına tanık oluyoruz. Başka bir gezegenden gelmiş yabancıdan geriye alkolik bir insan artığı kalıyor böylece. Ve yabancının son sözleri ise şöyle : «Siz benim gezegenime gelseydiniz aynı şey sizin de başınıza gelirdi.»

BİZE GELEN MEKTUPLAR

✉ Sayın «Antares» yöneticileri,

Geçen hafta Antares'in Mart 1974 tarihli ilk sayısını görünceye kadar Türkiye'de bir bilim - kurgu dergisi yayınlanmış olduğunu bilmiyordum. Derginizin bu ilk sayısını bir arkadaşımın evinde gördüm, ve ona Antares'in yayınlanmaya devam edip etmediğini sordum. Fakat arkadaşım derginizin başka bir sayısını almadığı için bu konuda bir bilgisi yoktu. Antares'i birkaç gazete satıcısına sordum. Fakat onlar da bilmiyorlardı. Bunun üzerine adresinize yazarak derginizin yayınını sürdürüp sürdürmediğini öğrenmeye karar verdim. Eğer dergiyi yayınlamaya devam ediyorsanız ben de abone olmak istiyorum. Bu konuda bana en kısa sürede karşılık göndermenizi rica ederim. Ayrıca abone koşullarınızı da bildirin. Saygılarımla

Sezen KAYMAK — İSTANBUL

Antares'in dağıtımı posta aracılığı ile yapılıyor; gazete satıcılarında bulamayışınızın nedeni bu. Sizin gibi yeni okurlarımız 10078115 No. lu posta çeki hesabına 50.— TL'sı yatırdıkları takdirde çıkan ilk altı sayı adreslerine gönderilecektir. Üç sayılık abone için de 10.— TL.'sının aynı hesaba yatırılması gerekiyor. Abone olmadan dergiyi izlemek isteyen okurlarımız ise her sayı ile birlikte gönderilen 3.50 TL.'lık çeki yatırarak bir sonraki sayının kendilerine gönderilmesini sağlayabilirler.

✉ Sayın bilim kurgucu arkadaş,

Yazın türleri ve sanat yapıtları arasında en çok ilgimi çeken bilim - kurgu hakkında derli toplu, özlü, açıklayıcı hiçbir yapıt okuyamadım. Ancak Milliyet - Sanat Dergisi'nde Antares'in varlığını okuduğum zaman İstanbul'daki arkadaşlara bu dergiden bana göndermelerini istediğimde hepsi de şaşkınlıklarını yazdılar bana. Böyle bir dergi olmadığı gibi ismini de ilk duyuyorlarmış. Antares'i İstanbul'da bulamamışlardı.

Cumhuriyet'te küçücük ilânı gördüğümde hemen size yazıyorum. Abone olmak istiyorum. Saygılarımla.

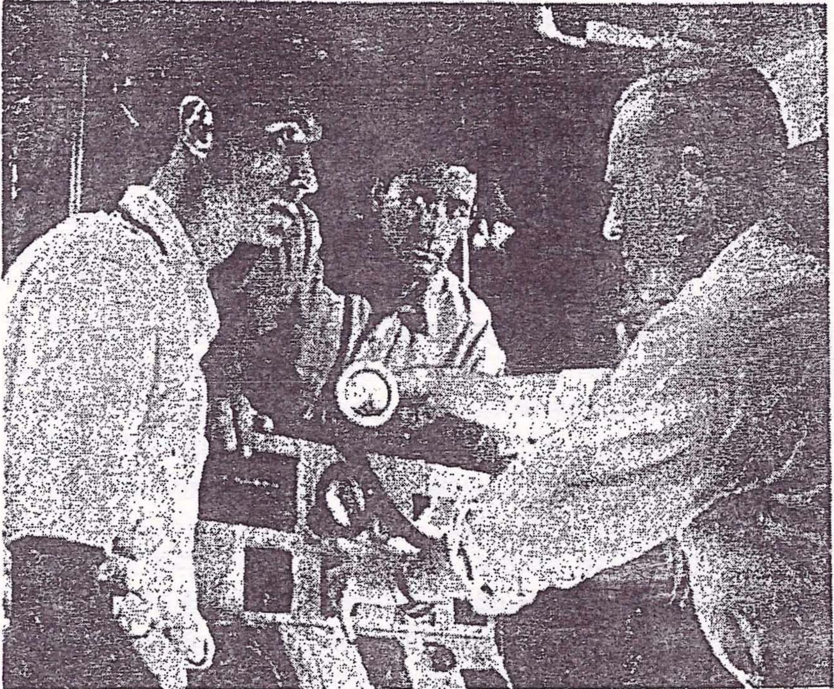
Mustafa YELKENLİ — DİYARBAKIR

Yukarda Sezen Kaymak arkadaşa verdiğim yanıt sizin için de geçerli. Umarım dergiyi beğeneceksiniz. İlginize teşekkürler.

antares

BİLİM-KURGU

ANTARES 9 Edebiyat ve Kültür Dergisi MART 1977
Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN
İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA
Sayısı 3,50,—TL. Üç sayılık abone 10,— TL.
Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

KUMSALDA

BİLİM, KURGU VE BİLİM - KURGU

Sezar Erkin ERGİN

Bilim deyince hepimiz, bilimle doğrudan doğruya ilişkimiz olmasa bile, ne demek istendiğini az çok anlarız. Çünkü çağdaş yaşamımızda bilim, doğumdan ölüme kadar bizi etkileyen en önemli öğe, her tür sorularımızı en iyi yanıtlayan, ya da yanıtlamaya çalışan bir uğraş alanıdır. Evrenin, evrendeki olguların ve olayların bir bölümünü ele alıp birtakım yöntem ve deney yolları kullanarak ve gerçeğe, gerçekliğe dayanarak yasalara ulaşmaya çalışan ve bir takım yasalara, birtakım bilgilere ulaşan bilgi yolu, diye tanımlıyor bilimi Ali Püsküllüoğlu Öz Türkçe Sözlüğünde.

Aynı sözlükte bir felsefe terimi olan kurgu için, eylem alanına geçmeyip salt bilmek ve açıklamak ereği güden düşünü, deniyor. Orhan Duru ise hayal, yani «kurgu»'nun İngilizcede «speculation», «imagination» gibi terimlere karşılık kullanıldığını belgelerle açıklayıp, bu yoldan «science - fiction»'ın Türkçe karşılığı «bilim - kurgu»'ya varıyor.

Bakıyoruz bir sözcük gerçeğe, gerçekliğe dayanıyor, diğeri ise düşgücünden, imgelemden, yani nesnenin zihindeki biçimlerini oluşturan yetiden kaynaklanıyor. Hani bir çelişme var gibi geliyor insana. Öyle ya, düşü ve gerçeği bir araya getirmek, ateşle suyu bir araya getirmeye benziyor. Ya ateş sönecek, ya da su buhar olup uçacak diye bekliyoruz. Oysa bilim - kurgu'da bunların ikisi de olmuyor, yani biz ne gerçekleri reddediyoruz ne de düşlemekten cayıyoruz. Peki ne oluyor? Olan şu: düşlüyoruz, bir şeyi, bir olayı düşlüyoruz ama o şeyin, olayın nedenini, niçinini açıklayarak ve bu açıklamayı olabildiğince bilimsel verilere, mantığa dayandırarak.

Bilgi, düşgücü ve mantık, bilim - kurgu bunlarsız olamıyor, peki ama bu üçü yeterli mi? Eğer bu soruya evet yanıtını verebilseydik, bilim - kurguya bir bilim dalı gözü ile bakmamız ve adını da, bazılarının yaptığı gibi sözüm ona bilimselleştirip kurgu - bilim diye değiştirmemiz söz konusu olabilirdi. Neyin eksik olduğunu, gelin, gelecek sayıda hep birlikte görelim.

Zaman Devriyesi

Sezar Erkin ERGİN

— Bay Ereten ?

İdris başını çevirip baktı. Az ötede evin genç kızı Mary Miller durmaktaydı. Şapkasını eline alıp ağacın dibinden doğruldu. Şaşkınlığını gizleyen bir gülümsemeyle genç kıza yaklaştı.

- Bağışlayın! Gelişinizi farketmedim. Burada oturmuş düşünüyordum. Siz de oturmaz mıydınız?

— Sizinle oturmaya değil, sadece öğle yemeğinin hazır olduğunu bildirmeye geldim, Bay Ereten.

Kız bu sözleri yine soğuk bir tavırla, İdris'i terslercesine söylemişti. Onun arkasını dönüp eve doğru yürüdüğünü gören ve duruma bir anlam veremeyen İdris koşup kıza yetişti.

— Bayan Miller, izin verirseniz size bir şey sormak istiyorum!

Genç kız dönüp İdris Ereten'e baktı. Aynı ilgisiz tavırla,

— Sorun öyleyse, dedi.

İdris gözlerini hâlâ elinde tuttuğu şapkasına dikerek,

— Varlığımın sizi rahatsız ettiğinin farkındayım, dedi. Belki burada yabancılardan hoşlanmıyorsunuzdur. Haklı da olabilirsiniz. Ancak davranışınızı sadece bu nedene bağlamak doğru mu, bilmiyorum. Eğer bilmeden size karşı bir saygısızlık ettimse bağışlamanızı rica ederim.

Mary Miller kısa bir susuştan sonra İdris'e döndü ve,

— Yanılıyorsunuz, dedi. Biz burada yabancılardan değil, yalancılardan hoşlanmayız.

— Yani, bir yalancı olduğumu mu söyleyeceksiniz?

Genç kız, İdris'in yüzüne dik dik baktı.

— Adınızın İdris Ereten olduğunu ve Cactus Town'a bundan önce hiç gitmediğinizi söylemiştiniz, değil mi?

— Evet, ama...

— Gregson adını da hiç duymadınız sanırım!

— Hayır. Kimmiş bu?

Genç kız acı acı gülümseyip İdris'e baktı.

-- Birkaç gün önce kasabaya tek başıma indiğim bir sırada bana sarkıntılık etmeye yeltenen bir serseri, bir yabancı. Bir yalancı ve düzenbaz olduğunu ise yeni öğreniyorum.

Mary Miller bu sözleri söyler söylemez hızla İdris'in yanından ayrılıp eve doğru koşmaya başladı. Onun eteklerini tutarak gidişini izleyen İdris, yavaşça başını sallayıp mırıldandı.

— Bir şey anladımsa kadın olayım...

İdris eve girdiğinde sofrayı hazır bekler buldu. Hemen arkasından içeri giren Frank ile birlikte masaya oturdular ve yemek başladı. Yemek süresince evvelki akşam gibi yine havadan sudan konuşuldu. Bu arada Mary Miller'in konuşmaya fazla katılmadığı İdris'in gözünden kaçmadı. Kafasını kurcalayan bir şeyi sofradakilerden gizlemek ister gibi bir görünüşü vardı, kızın. İdris ise sırası geldikçe kendisini ilgilendiren konular üzerinde sorular soruyordu. Yörenin kendisi ve üzerinde yaşayanlar hakkında gösterdiği ilgi bir ara ev sahiplerini bile şaşırttı.

Yemek bittiğinde Frank ile ikisi hazırlıklarını tamamlamak üzere işe koyuldular. Atlar sundurmanın altından çıkarılan bir arabaya koşuldu. İdris Ereten uzaktan koşumları takan Frank'ı izlerken, bir ara Mary Miller'in yanına sokulduğunu farketti. Dönüp kıza baktı; sonra Frank'a yardım etmek üzere yürümeye başlamıştı ki, arkasından kızın anca duyulabilir bir sesle kendisini çağırdığını işitti. Durup genç kızın konuşmasını bekledi.

— Bakın bayım, amacınızın ne olduğunu bilmiyorum. Ama babam düşünemeyeceğiniz kadar iyi ve dürüst bir insandır. Sizin yüzünüzden başı derde girsin istemiyorum. Ondan uzak durmalısınız!

İdris hafifçe başını salladı.

— Kuşkunuz olmasın. Benim de istediğim bu zaten.

Kızın annesi de o sırada evden çıkmış yanlarına geliyordu. Ereten her ikisine de veda ederek arabaya doğru ilerledi. Frank arabayı hazırlamış, onu bekliyordu. İdris onun yanına tırmanıp oturdu. Az sonra araba hareket etti ve yola koyuldular. Kasabaya giden toprak yol üzerinde sarsıla sarsıla ilerlerken İdris dönüp son bir kez arkasına baktı. Uzakta anne kız hâlâ birlikte onları izlemekteydi. Bir an için İdris kızın kaygılı bakışlarını

yeniden yakından görür gibi oldu. Kızın bu kaygısı nereden geliyordu acaba? O sırada gözü arabanın gerisine yüklenmiş çuvallara ilişti.

— Kasabaya boş gitmiyoruz anlaşılan.

Frank başını çevirip baktı.

— Ha, onlar mı ? Çiftlikte yetiştirdiğimiz patatesler ; karşılığında tuz, gazyağı gibi şeyler alıyoruz kasabadan. Çok değil, ama yetiyor.

İdris kafasını sallayıp bakışlarını gözalabildiğine uzanan yola dikti.

- Kasabaya varmamız ne kadar sürer?

- Dört, bilemedin üç saat. Patates çuvallarının yanına geç istersen, yatıp dinlenebilirsin bu arada.

İdris Frank'ın dediği gibi yapıp arabanın arkasına geçti. Dinlenmek olmasa bile rahatlıkla düşünebilirdi böylece. Öte yandan düşünmesi gereken şeyler azalacağına gitgide çoğalıyordu. Mary Miller'in sözlerinden sonra içine bir kurt düşmüştü sanki. Kasabaya varışları üç buçuk saat sürdü. Uzaktan bakıldığında yabancılara fazla bir şey vadetmeyen ufak bir yerleşim merkeziydi burası. Tek katlı beyaz evleri ve oturanların çoğunluğunu oluşturan sıcak kanlı melezleri ile Cactus Town'ın tipik bir güney kasabası olduğunu söylemişti daha önce Frank. Kasabaya girerlerken Ereten'in dikkatini çeken bir başka şey de, çevrede hemen hemen hiç kimsenin görünmeyişi oldu. Yine Frank'ten öğrendiğine göre bunun nedeni, kasaba halkının «siesta» denilen gündüz uykusuna olan tutkusuydu. Şu anda kasabanın büyük bir bölümü uykuda olmalıydı. Haliyle bu sırada tüm işler duruyor, kasaba da bir ölü kent görünümü alıyordu.

Altlarındaki araba gerisinde kalın bir toz bulutu bırakarak kasabanın anacaddesinde ilerledi. Frank tabelasından bakkaliye dükkânı olduğu anlaşılan bir yapı önünde arabayı durdurdu. Sonra İdris'e döndü.

— Bu saatlerde açık olan tek dükkân budur. İlerde, yolun sağında gördüğün iki katlı yapı ise kasabanın otelidir. Sahibi alt katı meyhane olarak işletir. Senin yerinde olsam bu kasabada uzun süre kalmazdım, İdris. Buralılar yabancılardan, öncelikle

kuzeylilerden pek hoşlanmazlar; bu açık teninle aralarına karışman çok zor olur. Hele silâhsız olduğunu anladıkları an, sana daha kötü davranacaklarından kuşkun olmasın. Eğer beni dinlersen, sen yine...

İdris'in Frank'ı dinlediği yoktu. Yavaşça arabadan aşağı atladı ve şöyle bir çevresine bakındı. Sonra kendisi gibi arabadan inip atları bağlayan Frank'a dönerek elini uzattı. Frank önce İdris'e sonra da uzattığı eline baktı ve daha fazla duraksamadan o da elini uzattı. El sıkıştılar.

— Yaptıkların için nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum, Frank, Sana olan borcumu korkarım hiç bir zaman ödeyemeyeceğim.

Frank alınmış gibilerden suratını astı.

— Yoo, dostum, Böyle sözlere hiç gerek yok. Benim yerimde kim olsa aynını yapardı.

Sonra aklına bir şey gelmiş gibi duraladı.

— Borç dedin de şimdi aklıma geldi. Yanında para olup olmadığını bile sormadım ben senin.

İdris başını salladı.

— Hayır, ama...

Frank hemen bir eliyle onun sözünü kesip, yavaşça kolundan tuttu ve arabadaki çuvalları gösterdi.

— Eğer gerçekten benim için bir şeyler yapmak istiyorsan, boşaltma ve yüklemede bana yardım edersin. Şimdi yapış şu çuvallara bakalım!

Çeyrek saat sonra İdris Ereten yüzünde hafif bir gülümseme ve cebinde iki dolarla otele doğru yürüyordu. Otelin iki yana açılır kapanır kapısı önüne geldiğinde durdu, kapının üzerinden içeri baktı. İçerde masalara dayanmış boş iskemleler, beri yanda bir baştan öbür başa uzanan bir bar, daha ilerde salonun sonunda ise yukarı kata çıkan bir merdiven göze çarpıyordu. Ortalıkta kimsecikler yoktu. İdris kapının iki kanadını birden itti. Gıcırtıyla açılan kanatların arasından içeri girdi. Aynı anda gürültüyü duyan bir baş, tezgâhın ardından yukarı uzandı. Başın sahibi esmer tenli bir adam uykulu gözlerle kendisine doğru ilerleyen İdris Ereten'i süzdü. İdris, iyice yaklaşınca birden adamın yüzü değişti. Biraz önce uykulu uykulu bakan gözlerde şimdi kor-

ku ve nefret okunuyordu.

-- Yukardaki oda...

İdris sözünü daha bitirmeden, adam tezgâhın altından bir açkı çıkarıp uzattı. İdris şaşkınlıkla adama baktı; kuzeylilerden bu kadar çekinileceğini düşünmemişti, doğrusu. Elini cebine atıp Frank'ın vermiş olduğu iki doları çıkarttı.

-- Borcum ne kadar?

Tezgâhın ardındaki adam korku dolu gözlerle uzatılan paraya baktı, sonra başını sallayarak,

-- Hayır senyor, dedi. Bize borcunuz yok, senyor.

İdris duruma bir anlam veremeyerek,

-- Borcum yok, ne demek, diye sordu. Burada herkesi parasız mı ağırlıyorsunuz?

— Evet senyor... hayır senyor! Siz nasıl isterseniz, senyor!

Adam uzatılan parayı titreyen elleriyle aldı ve teşekkür etti. İdris onun tezgâhın üzerine bıraktığı açkıyı alarak,

— Hangi oda, diye sordu.

-- Her zamanki odanız senyor, yani üç numara.

İdris başını sallayıp merdivenlere doğru yürüdü. Merdivenleri çıkıp üst kata ulaştığında adamın son sözlerini ansıdı birden ; «Her zamanki odanız». Bu da ne demek oluyordu, şimdi. Sonra omuzunu silkerek üç numaralı odanın kapısına açkıyı soktu. Kolay ve sessizce açılan kapıdan içeri girdi. İçerde sadece bir yatak ve bir de iskemle vardı. Ereten arkasından kapıyı kapadı ve yatağa doğru yürüdü. Yatakta kısa zaman öncesine kadar birisinin yatmış olduğu belliydi. İdris yerdeki sönmüş sigara izmaritlerini ayağı ile iteleyerek tortop olmuş battaniyeyi ve çarşafı düzeltti. Sonra,

— Buna da şükür, diyerek yatağa uzandı.

Uyandığında ortalık iyice kararmıştı. Aşağıdan gelen sesler, salonun kalabalıklaşmış olduğunu gösteriyordu. Siesta sırasında ortalıkta görünmeyen kasaba halkı, sanki yerden bitercesine şimdi meyhaneye doluşmuş olmalıydı. Ereten yataktan kalktığında eski zindeliğine kavuşmuş gibiydi. Alaca karanlıkta gözüne iki tane mum ilişti. Önce mumları yakmayı düşündüyse de

sonra caydı; en iyisi aşağı, salona inmekti.
Merdiven başına geldiğinde durup aşağıdan yükselen seslere kulak kabarttı. Kulağına gelen konuşmalar, çirkin kahkahalar ve arada sırada buna eşlik eden şişe bardak sesleri ile yüzüne çarpan sıcak ve dumanlı hava, aşağıdaki durum hakkında kendisine az çok bir şeyler anlatmaya yetmişti. Bu keşmekeş içinde bir yabancının fazla dikkati çekmeyeceğini düşünerek kendinden emin adımlarla basamakları inmeğe başladı. Geldiğinde içinde in cin top oynayan salon, şimdi insanla kaynıyordu. İçerdekilerin çoğunu geniş kenarlı şapkaları «sombrero» ları ve sakallı suratları ile Meksikalılar oluşturmaktaydı. Yanda bir grup kumar masası başında çekişirken, bir başka grup ta tezgâhın önünde «tekila» larını yudumluyordu. Masa ve iskemlelerin tümü doluydu. Ereten tütün dumanları arasından tezgâha doğru ilerlemeye çalıştı. Bu arada kendisini görenlerin kısa bir süre için konuşmalarına ara verdikleri ve kendisine düşmanca bakışlar fırlattıkları gözünden kaçmıyordu. Tezgâha vardığında, kendisine en yakın iki adam suratına baka baka sessizce uzaklaşıp tezgâhın öbür ucuna seğirttiler. İdris tüm bu olanlara aldırış etmemek kararındaydı. Birkaç saat önce kendisine oda kiralamış olan adam, tezgâhın arkasında bu kez barmenlik yapıyordu. İdris'i görünce o da diğerleri gibi bir an irkildi. Sonra hiç bir şey olmamış gibi rafların birinden bir şişe cin ve bir şişe de vermut aldı, bu ikisini büyükçe bir bardağa boşaltıp karıştırdı, İdris'in önüne sürdü. Ereten bu hiç alışık olmadığı içkiyi önce bir kokladı, sonra yavaşça bir yudum aldı. Tadının kokusundan da beter olduğunu görünce kendisini tutamadı bu kez :
— Bunu beğenmedim, bana başka bir içki ver!
Bu sözleri duyan barmen çok şaşırmış göründü.
— Nasıl olur, senyor Gregson. Daha ilk gelişinizde bundan başka içkiye ağız sürmem diyen sizdiniz, unuttunuz mu?
Bu kez şaşırma sırası İdris Ereten'deydi. Barmene baktı, karşısındaki adamın alay eder, ya da yalan söyler gibi bir durumu yoktu. Sonra Gregson adı takıldı kafasına. Barmen onu bu adla çağırmıştı, belli ki İdris'i bir başka müşterisiyle karıştırıyordu.
— Benim adım Gregson değil; İdris Ereten. Sen Gregson'a boş-

ver de, şurdan bir şişe doğru dürüst içki uzat!

-- Peki, senyor Gregson. Şey... bağışlayın. Adınızı değiştirdiğinizi bilmiyordum, özür dilerim.

İdris derin bir soluk alıp gözlerini tavana çevirdi. Bu barmen budalasına söz anlatmak kolay olmayacaktı anlaşılan. Çevresindeki meraklı bakışlara aldırmadan önüne konan viski şişesini alıp bir bardağa boşalttı. İçkisini yudumlarken düşünüyordu. Barmenin ve salondakilerin kendisine karşı neden böyle davrandıklarını şimdi anlar gibiydi. Onu başka biri sanıyorlardı. Bu başka birini de sevmedikleri, hatta ondan korkup nefret ettikleri davranışlarından okunuyordu. İdris bayağı meraklanmıştı. Gregson dedikleri adam, kimdi acaba? Birbirlerine çok benziyor olmalıydılar. Aynı anda Mary Miller'in de bu adamdan söz etmiş olduğunu anımsadı. Eğer düşündüğü doğruysa, o da aynı yanılgıya düşmüş, kendisini Gregson sanmıştı. Durum şimdi biraz aydınlanıyordu. İdris içkisini tazeleyip,' düşüncelerini bıraktığı yerden toparlamaya çalıştı. Bu yanılgıya bir tek Frank düşmemişti, kendisi kasabanın dışında oturduğu için Gregson'u henüz tanımamış olacaktı. Şu Gregson hakkında bir şeyler öğrenmesi yararlı olabilirdi. Ama kimden öğrenecekti bunu? Barmenden onun cin ve vermut karışımı bir içki içtiğini öğrenmişti, belki kendisine başka şeyler de anlatabilirdi. Gözleri barmeni aradı ; barmen tezgâhın öbür ucunda bir grup Meksikalı ile şakalaşıyordu. Önce barmeni çağırmak istedi, sonra caydı. Çevrenin ilgisini yeteri kadar üstüne çekmişti, bundan sonra daha dikkatli davranması gerekiyordu. Önündeki bardağı üçüncü kez doldururken, bir düşünce doğdu kafasında. Eğer barmene sarhoş numarası yaparak Gregson hakkında soru sorarsa, adam fazla yadırgamadan kendisiyle eğleniliyor sanıp bazı şeyler anlatabilirdi. Tasarısını uygulamak için biraz daha beklemeye karar verdi. Şişedeki viski de yarılanmak üzereydi zaten.

Aradan ne kadar zaman geçtiğini kendisi de bilmiyordu. Bildiği kadarı, şişedeki viskinin büyük bir bölümünün yer değiştirdiği ve havadaki dumanın beynine de işlemiş olduğu idi. Kendi kendine,

— Böyle giderse barmene numara yapmama gerek kalmayacak

galiba, diye söylendi.
Önündeki hemen hemen boşalmış şişeyi bir yana itip barmeni çağırmaya hazırlandığı sırada, salonda alışılmadık bir sessizliğin varlığını farketti birden. Başını kaldırıp çevresine bakındı. Salondaki tüm gözler kapıya çevrilmişti. Ereten'in bulunduğu yerden kapı ağzı gözükmüyordu. Kapıya doğru yürümek istedi. Ama daha önündeki kalabalığı yaramamıştı ki, bu kez bakışların kendi üzerine çevrildiğini gördü. Şimdi salondaki herkes bir kendisine, bir kapıya bakıyordu. Bu arada bazı müşteriler oturdukları yerden kalkmaya başlamışlardı. Biraz önce içtiği içkinin etkisinden kendini kurtarmaya çalışan İdris, hâlâ olanlara bir anlam verememişti. Yavaş yavaş önündeki kalabalık, salonun yanlarına doğru dağılmaya, daha doğrusu gerilemeye başladı. Ereten'in önünde şimdi hiç kimse kalmamıştı. İdris yavaşça başını çevirip kapı yönüne baktı ve... Ve o anda donup kaldı. Biraz önce herkesin meraklı bakışları arasında salona giren adam, önündeydi şimdi. İşin inanılmayacak yönü, karşısında utanmaz bir tavırla sırıtan bu adamın kendisine tıpatıp benzemesiydi. İdris'in dudaklarından belli belirsiz bir «Gregson!» adı döküldü.
Karşısındaki adamın sırıtışı daha bir iğrençleşti.
— Selâm, İdris! Demek sen de beni unutmadın. Sanırım beni burada bulmak seni biraz şaşırttı. Beni son gördüğün anı anımsıyor musun? Hani ben silâhsız olarak karşında dururken, bir bana bir de nişanlıma bakmış, sonra elindeki tabancayı bana çevirerek tetiğe basmıştın. Ne yazık ki İdris, ben ölmedim. Bir ay sonra, zorla kaçırdığın nişanlımın ölüsünü bana getirdiklerinde, seni bulacağıma andiçmiştim. Kısmet bu güneymiş. Son duanı yap, sevgili kardeşim!
İdris Ereten'in son işittiği sözler bunlar oldu. Kardeşi olduğunu söyleyen adam elini silâhına götürürken, içki bardağı parmakları arasından kayıp gürültüyle yere düştü. İdris neden sonra yanında en ufak bir savunma silâhı olmadığını farkettiğinde, karşısındaki tetiği çekmek üzereydi. Çekti de... İdris'in protesto sözlerini patlayan silâhın gürültüsü bastırmıştı son anda.

(Devam edecek)

Sonsuza Koşuş

H. Edip AKSOY

Yaşamak...
Ölesiye bir tutkuyu taşımak hep. Ve bir gün kapıların tüm tutkularınıza açılması. Sonsuzca uzakta, en sevdiğinizi, yanınızdaymışça görmek, konuşmak.
Yarı uykuda, çok boyutlu satranç oynamak, kendi kendinize. İleriyi, hep ileriyi düşlemek. Özgür olmak alabildiğince...
Dilediğiniz şarkıyı haykırmak, dilediğiniz yerde. Taklalar atmak, — başarabilirseniz — Küfretmek, ağlamak, gülmek.
Yarı uykuda, çok boyutlu satranç oynamak, kendi kendinize. leri okumak. Yıldızları gözlemlemek, dilediğinizce.
Ve en olmayacak anda en uygunsuz şeyleri düşlemek, haykırmak... Çekinmeyin, Keops'un labirentlerine girmekten. Dilediğinizce dolaşabilir, dilediğinizce bakabilirsiniz. Geçmişin...
— neyse —. Evet... Geçmişin derinliklerinden gelip, mutluluğunuzu engellemeyecektir hiç kimse...
Sfenks'le şakalaşmaya ne dersiniz?

Niye? Şaşılacak bir şey mi önerdim? Niye açıldı gözleriniz, iri iri ! Ben de biliyorum, başlangıcı bilinmeyen suskunluğunu bozmayacağını. Şakayı siz yapacaksınız. Siz güleceksiniz yine. Korkmayın. Bir kedi - otomat'tan, çok daha zararsızdır. Bakmayın öylesine iri oluşuna. Elinizi yüzünüzü tırmalamaz.
Yepyeni bir önerim var size bu kez. Gelin. Atlar sizi bekliyor Çin seddinde. Bir baştan bir başa, duvarları aşın ve bir geçmişi yaşayın dilediğinizce.

Bakın, Marko Polo değil mi şu atlı. Ne mutlu size, tam gününde geldiniz, Kubilay Han'dan yeni bir görev almışa benzer. Nereye gidiyor dersiniz ? Görüyorum ki, bu da sarmadı sizi. Okumaya ne dersiniz ? Yaratılış mı, Tufan mı, Musa mı olsun ? Zeus'un gürleyişini duymaksa amacınız, Eski Yunan'ı karıştırın. Prometeus da oralardadır. Ya çaldı ya çalacak ateşi.

Atlas'la dertleşebilme olanağınız da var. Daha bir mutlu olabilirsiniz. O'nun yükünü görünce.

Yerküreyi omuzlarınıza yüklemez, korkmayın.

Ohhoo... Bakıyorum, çarpım tablosuna dalmışsınız.

Pekiyi öyleyse, Binin yarısının dört yüzyirmibeş ettiğini biliyor muydunuz?

Şaka canım. Kırılmayın hemen. Daha ilk gündesiniz. Benimse yüz yirmi sekizinci günüm geçti, yüz yirmi dokuzuncuyu yaşıyorum.

Ne oldu ya tutkunuza!.. Hani siz!..

Anlaşıldı... Söyleseniz ya acıktığınızı. Dokunuverin şu düğmeye. Dilediğiniz besini alabilirsiniz. Örneğin, şu vitamin hapı ve şu tüp. Nasıl? Oh... ya.

Olmadı işte. Düşlerinizin o noktasında durmanızı dilerim. Göreviniz varmak. Araştırmak ve dönüşünüzde muştulamak.

Yerküredeki büyük çoğunluğun aç olduğu gerçeğini unutacak ve umutla beklendiğinizi düşüneceksiniz yüz elli gün.

«Ardında bıraktıklarını unutacaksın. Dönüşte neler bulup bulamayacağını... düşlemeyi unutacaksın!»

«Biliyordun sonsuza açıldığını.»

Özür dilerim. Bir an için unutuverdim sizi. Kuruntuya saplanır oldum. Bağışlayın.

Olmuyor. Başaramıyorsunuz.

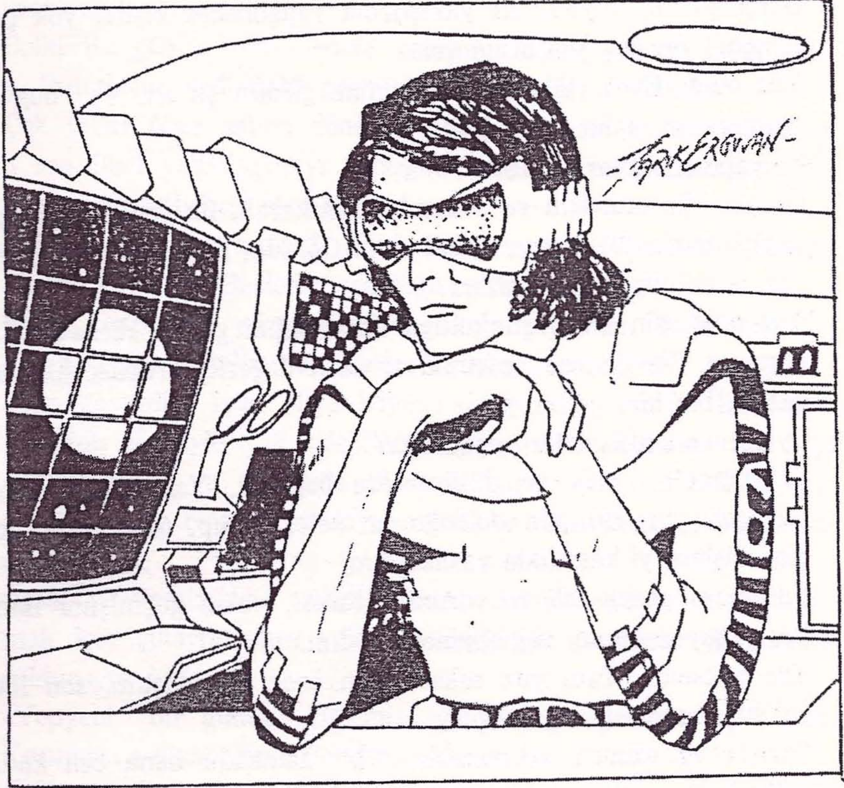
Gelin öyleyse. Şuracıkta yakın geçmişiniz, öz geçmişiniz. Tümünden kolay nasılsa böylesi uğraş..

Şu görüntüye ne dersiniz? Ana - babanızın bakışlarında ışıldayan mutluluğu görüyor musunuz?

Düşünün bakalım. Gün gelip böylesi bir küpe, kavanoza ikinci kez (nicelik ve niteliğini düşünmeksizin) kapanacağınızı bilseler ne yaparlardı?..

Gerçi ilkinde, gelişimini tüm hızıyla sürdüren bir embriyondunuz. Bugünse, bir ergin. Yine de pek ayrıcalığınız yok ya... Besinleriniz, bilgisayarlarca dengelenip veriliyor yine. Umulmadık engeller dışında, yine bilgisayarlar düzenliyor, ne olacağını bilemediğiniz yarınınızı.

Şu belgeyi görüyor musunuz ? Evet. Tüp - doğumunuzda, denetim

kurulunca verilen 'YAŞAYABİLİR' belgeniz.

Hiç te afacan bir çocukluğunuz olmadığı anlaşılıveriyor. Ne de olsa ana-baba denetimi gördünüz. Yirmi günde bir görmeye gelirlerdi sizi.

Bakın, şu ilk başarı belgeniz, Üçüncü yaşgününüzde verilmiş. =KONUŞMA DÜZGÜN. ALGILAMA İYİ. =

Öğrenim döneminiz tüm başarılarla süslü.

Abartıyor falan değilim gördüğünüz gibi. On yaşında Gök-Bilim Okulu'na alınanlar parmakla sayılabilecek kadardır ancak.

Başarılı bir öğrenim sonunda böylesi bir göreve atanabilmeniz de bunun kanıtı değil mi ?

.... Yoruldum...

Bi'miyorum ya, bir görüntü-bant'ta izlemiştim. Eskilerde, kendi kendisiyle konuşanlara 'DELİ' diyorlarmış.

Resim : Tarık ERGUVAN

Gerçi şu an, böylesi bir yakıştırma yapabilecek kişiler yok çevremde. Bir tek kişi olsun yok.

Yüz otuz. Evet, Yüz otuzuncu güne girdim şu an. Ve bugünü saymazsam, daha yirmi gün.

Ne yaptım biliyor musunuz?

Önceki gün oturdum ve sonsuzluğa bakarak, ilk günden bu yana yaptıklarımı düşünmeye çabaladım. Gördüm ki düşünmekte yarar yok, ikinci bir 'ben' yarattım.

Yüz otuz gün önce, şu kutuya kapandığım günkü «ben» i aldım karşıma. Ve de ona, yarınlarını nasıl değerlendirebileceğini anlattım, bir bir.

Öylesine sıkıntılı anlar yaşadı ki...

Dilediğini yapmak ve düşünmekte özgürdü. Yalnızca... Evet, yalnızca yüz elli gün dolduğu an neler bulup, neler düşüneceğini düşlemeyi kesinlikle yasakladım.

Tutumum gereksizdi biliyorum. Fakat, yakın geçmişini ikinci kez yaşayacaksam, değiştirmemeliydim.

Yüz seksen... Tam yüz seksen gün önce yaşamıştım, son ilkel yakınlaşmamı.

Sarışın ve uzunca .... bir zamandır bana ben kadar yakındı.

Elli günlük sıkı denetim başlamıştı ardından.

Cam - yüzeylerle görüşmüştük birkaç kez. Elli birinci gün .... ver elini sonsuzluk...

Mutluydum ilk günler. Sonraları başarılı.

Dönüş yolundaysa; bir düşüştür başladı, başarı çizelgemde. Beynimde bir şey baskıya direnme, yok edip çıkma çabasındaydı. Şu ansa değerini yitirdi her şey. Kurulu bir otomattan ayrıcalığım yok gibi.

Geçmişim yok. Tümünü kayıtlarda okudum. Yaşam kapsamım, yüzelli gün. Aslında, on günlük inceleme döneminden önceki günlerin de değeri yok ya...

Seksen gün. Evet. Tüm yaşamım seksen gün olacak yerküreye ayak bastığımda.

Neler diyecekler acaba?

Gerçek şu ki, şu anki düşüncelerimi bilmeyecek ve söyleteme-

yecekler.

Belki ilk günü, belki hedefe varışımı, dönüş yolunu belki de...

— Bulutların ardındaki geçmişi sormamalarını dilerim. —

Çok yıllar önce aslına dönüştü çünkü. Ne sarı saçlar kaldı, ne o son ilkel yakınlaşmayı yaptığım dolgun, pembe dudaklar. Ne de son kez tuttuğum ince parmaklar.

Neler bulacağım acaba? Bilim hangi evresini yaşıyor? Üreme düzene girdi mi? Beslenme güçlüğü ne durumda?

Kıraç topraklar, gözalabildiğince kum yığınları, göğü tırmalayan kayalar... Belki de, ikinci bir küçük gezegenler kuşağı...

Yine gevşedim işte. Niye böylesi duygusallaşmam? İnsanoğlu varlığını tümüyle yok edebilecek girişimlerde bulunur mu hiç! Görüyorsunuz ya, kurguda ne denli başarılıyım. En kötü varsayımları bir çırpıda sıralayıverdim. Ve de avuttum sonunda yine kendimi.

Oysa, sistemimizde yaşayanlara, mutlu yarınlar muştulamak için çıkarılmıştım yola. Şimdiyse en karamsar düşünceler dolduruyor kafamı.

«Yepyeni bir güneş sistemi, yepyeni gezegenler! Açlık yok. Koşunuz...» diyeceğim! Benden beklenen bu.

Saniyede ikiyüzyetmişbinlik bir koşu, yorulmasız. Daracık bir ortamda dilediğini.i (!) yapabilmek.

Ne denli mutlanacaklar bilemiyorum. Aslında, bence değeri yok hiç bir şeyin ya.

Yerküre dediğimiz ana gezegeni, dahası, güneş sistemini yerinde bulamasam ne çıkar!

Yüz otuzuncu gün de tükeniyor yavaş yavaş. Sonsuzluk kaplıyor her yanı mı. Üşüyor muyum ne!

Yanıldınız işte. Tüm direncimi yitirdiğim kanısına vardınız.

Bir «Kristof Kolomb» kadar da olamayacağımı mı düşündünüz! Şaşarım size...

Sevgili yerküre... Yirmi birinci gün sendeyim. Yirmi birinci günden belki bir salise önce görecek, yirmi birinci gün kucaklayacaksın beni.

Sevgili yerküre...

KUMSALDA (On the Beach)

Yapım ve Yönetim : Stanley Kramer/Oyuncular : Gregory Peck Ava Gardner/Senaryo : John Paxton/Görüntü : Giuseppe Rotunno/Müzik : Ernest Gold/Amerikan United Artists yapımı/1959

22 Ocak günü TV'de izlediğimiz «Kumsalda» filmi için, ürpertici, sarsıcı, apaçık bir kehanet sözlerini kullanmak yerinde olur. Yazar Nevil Shute'ün aynı adlı romanından sinemaya aktarılma bu baş yapıt, savaş aleyhtarı bir bilim - kurgu filmi. İlk gösterisi, aynı anda dünya üzerinde 18 ayrı kentte yapılmış, The Times gazetesinde tam sayfa duyurusu yayınlanmış bir filim. Gregory Peck, Ava Gardner, Fred Astaire, Anthony Perkins gibi devrin ünlü oyuncularını biraraya getiren Hollywood yapımı. Filimde, 1964 yılında çıkacağı varsayılan bir atom savaşı sonucu dünyanın batışı göz önüne seriliyor. Bombalardan kurtulan tek ülke Avustralya'da yaşayanlar, radyasyon bulutlarının getirdiği mutlak bir ölüme hazırlanmaktadırlar. İntihar hapları bile dağıtılmışken, gizemli bir radyo sinyali Amerika'da hayatta kalanlar olduğu kanısını uyandırır. Bir denizaltı ile sinyalin geldiği San Francisco limanına gidilir, ama umutlar boşunadır. Ölü bir kent karşılar onları.

Kramer'in elinden üç saate yakın bir uzunlukta çıkan filim, parayı sağlayan ortaklığın işe karışması sonucu 135 - dakika sürecek biçimde kısaltılmış. Örneğin Swain'i canlandıran Avustralyalı oyuncu John Meillon'ın oyun gücü ve yeteneğini ancak San Francisco'da denizaltıyı terkettiği an farkedebiliyoruz. Oysa ölü kentteki tek başına dolaşması, Avustralya'da halkın ölüme hazırlanışı, boş cadde ve sokak görüntüleri filimden çıkarılan bölümler arasında. Bunların yerine, Peck ve Gardner'in birlikte göründüğü romantik bölümler, anlamsız ve belki de gereksiz bir diyalog kalmış geride.

Yine de «Kumsalda» filminin bilim - kurgu sineması açısından bir dönüm noktası olduğunu belirtmekte yarar var. Kramer bu filmi gerçekleştirerek, bilim - kurgunun gücünü eleştirmenlere ve Gregoretti, Godard, Petri, Kubrick, Resnais gibi diğer yönetmenlere kanıtlamamış olsaydı, bugün bizler hâlâ değersiz ve tecimsel sinema örnekleri ile uğraşıyor olacaktık belki de.

antares

BİLİM - KURGU DERGİSİ

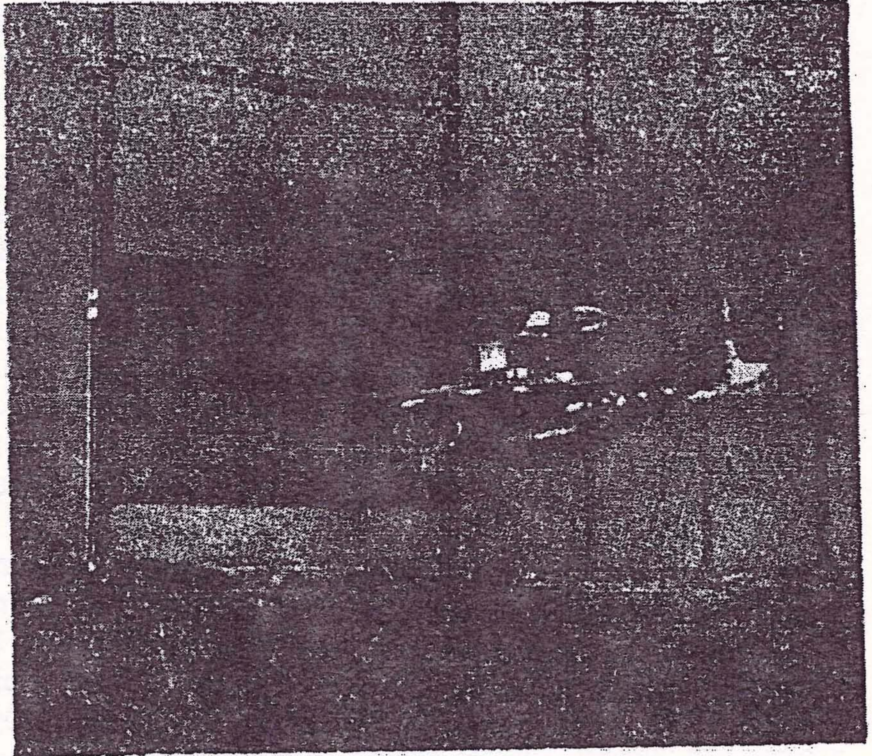
ANTARES 10 NİSAN 1977

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 5,— TL. Bir yıllık abone 60,— TL.

Posta Çekleri Hesap No : 10078115.

BİLİM - KURGU BİR SANATTIR

Daha önce kurgu - bilim sözcüğünün bilim - kurgu olarak düzeltilmesi gereğinden söz etmiştim, sevgili okurlar. Gerçekten de kurgu - bilim denince, yaşambilim, toplumbilim gibi bir bilim dalından söz ediliyormuş düşüncesi gelebilir usa. Oysa bilim - kurgu bilimsel nitelik taşımasına karşın, bir bilim dalı değildir. 1976 yılı Ocak ayının ilk günlerinde İstanbul'da Sinematek Derneğinin düzenlediği bir açık oturumda da bu konuya açıklık getirmeye çalışmıştım. Ancak her nedense 16 Ocak 1976 tarihli Milliyet Sanat dergisinin 167. sayısında buna ilişkin bir yazıda bilim - kurguyu bir bilim dalı olarak nitelendirdiğim belirtilmişti. Şimdi yeri gelmişken bunu bir kez daha tekzip etmekte yarar görüyorum. Evet, bilim - kurgu bir bilim dalı değildir, ama yazarları arasında bilim adamlarının çokluğu bakımından yazın türleri arasında başta gelir. Örneğin Isaac Asimov, Arthur C. Clarke, Fred Hoyle yazarlıklarının yanı sıra bilim adamı olarak da büyük üne kavuşmuş kişilerdir. Yine de bu, bilim - kurguyu en iyi biçimde bilim adamı yazabilir, anlamına gelmemelidir.

1976'da yayınlanan «Uzay Çağı» adlı bir radyo programındaki açık oturumda da bu konuya değinmiş ve «polisiye romanları polislerin yazmasını bekleyemeyeceğimiz gibi, bilim - kurgu öykülerini de bilim adamlarının yazmasını bekleyemeyiz», demiştim. Nitekim bilim - kurgu yazarı her şeyden önce bir yazardır. Bir bilimsel deney üzerine rapor yazmakla, bilim - kurgu öyküsü yazmak apayrı birer iştir. Birincisi için salt mantık ve bilgi yeterlidir ama ikincisi için bunların yanı sıra düşgücü ve öykü yazma becerisi de istenir. Bu dört temel öğe olmadan bilim - kurgu yazılamaz.

Düşgücünü kullanma ve öyküleme uzun alıştırmalar gerektiren birer beceri, birer iş, kısacası bir sanat olduğuna göre, bilim - kurguyu da bir sanat dalı olarak kabul etmemiz zorunludur. Kısacası, Zühtü Bayar'ın da Antares'in 6. sayısında dediği gibi : «Bilim - kurgu denilen tür, her şeyden önce bir sanattır. Öyle bir sanat ki, bir ayağı bilimle teknolojide, öbür ayağı da estetikte...»

Zaman Devriyesi

Sezar E. ERGİN

Vakit gece yarısına doğruydu. Karanlıkta bir gölge, Cactus Town mezarlığında, sessizce mezar taşları arasından süzüldü. Bu gölgenin kimliğini ortaya serecek yeterli ay ışığı yoktu o gece. Zaten gündüz bile hiç bir Cactus Town sakini onu tanıyamazdı. Çünkü bu bölge onların yaşadığı dünyadan başka, apayrı bir dünyadan geliyordu. Gölge biraz ilerledikten sonra taze bir mezarın önünde durdu. Kaynağı belirsiz mavi bir ışık belirdi birden. Mezar taşına vuran yabansı ışık altında şunlar okunuyordu :

Adı : İdris Ereten
Ölüm Tarihi : 21 - 7 - 1856
Doğum Tarihi : ?

Gölge,

— Ölüm tarihi : 21 - 7 - 1856; doğum tarihi : 12 - 4 - 2423, diye mırıldandı.

Sonra pelerini içinden bir kürek çıkararak kazmaya başladı. Yarım saat süreyle mezarlıktaki ölüm sessizliğini bozan sadece hafif kürek sesleri oldu. Sesler kesildiğinde gölge, açılan çukurun içinde bir tabutun üzerine eğilmekteydi. Önce tabutun yanlarını yokladı, sonra tabutla kapağın arasına küreğin ucunu soktu ve yavaş yavaş sapını aşağı doğru bastırdı. O küreğin sapını bastırdıkça, kapak da gıcırtı ve iniltiler arasında hafifçe yükseldi. Ardından son bir zorlamayla kapak yerinden fırladı ve yana toprak zemine düştü. Çukuru aydınlatan o yabansı mavi ışık tabutun içini karanlıkta bırakmıştı. Gölge hemen oraya diz çöktü ve başını tabutun içine doğru uzattı. Bir iki dakika sonra başını kaldırdığında, dudaklarından şu sözler dökülüyordu :

— Çok şükür, yaşıyor.

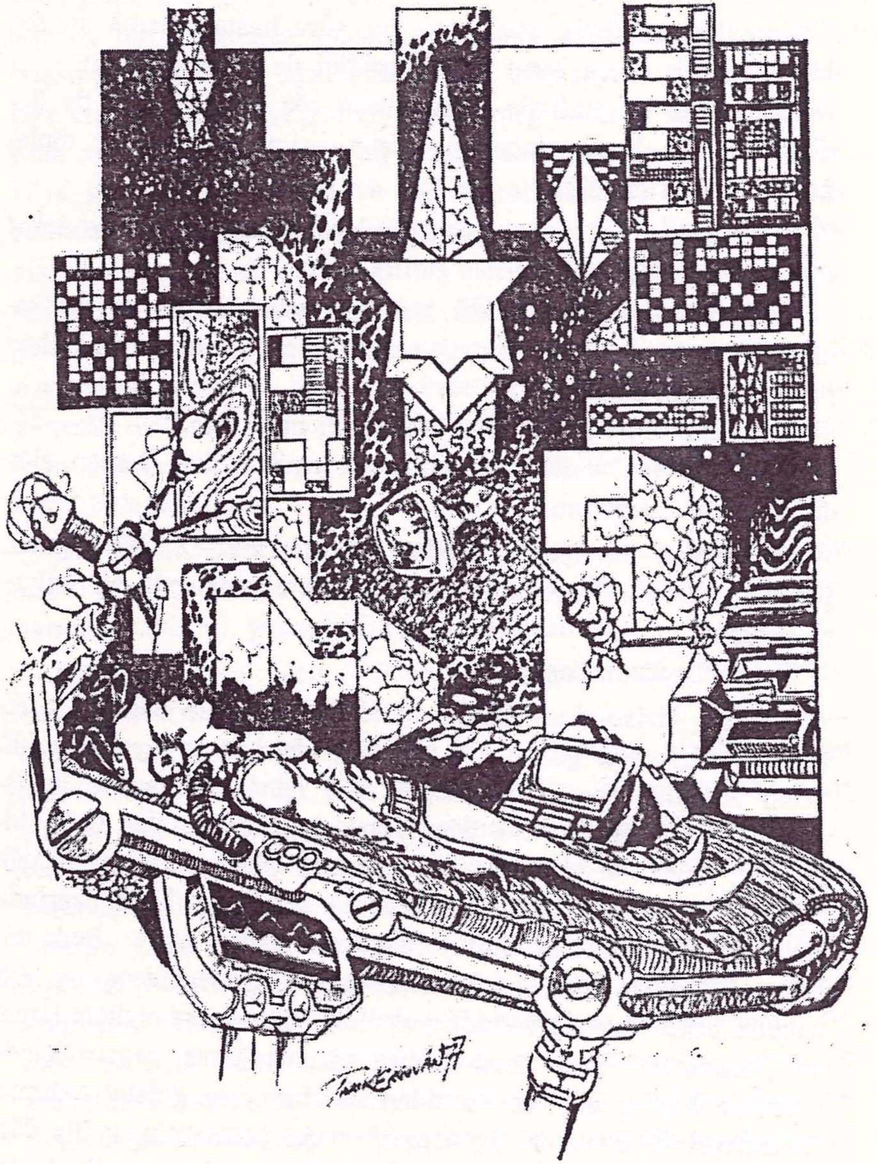
Gölge zaman yitirmeden yeniden işe koyuldu ve yavaşça tabutun içinden kefene sarılmış bir cisim çıkarttı. Sonra cebinden aldığı bir bıçakla kefen bezinin ötesini berisini parçalamaya başladı. İşini bitirdiğinde karşısında belden yukarısı çıplak bir

adam yatıyordu. Gölge bu kez adamı sırtlayarak çukurdan çıkardı. Yabansı mavi ışık altında bembeyaz gözüken bedeni çukurun biraz ötesinde yere yerleştirdi ve geri dönüp mezarı kapatmak için çalışmaya koyuldu. İçindeki cesedi başkasına kaptıran mezar, bir süre sonra eski durumuna dönmüştü. Dışardan bakıldığında bu mezarın açılmış olduğunu söylemek çok güçtü artık. Gölge yeniden bedeni sırtladı ve mezarlıktan çıkarak kasabanın kuzeyine doğru hızlı adımlarla ilerlemeye başladı. Kasabanın kuzey kesimine yaklaştıklarında ay gökyüzünden silinmek üzereydi; buna karşılık sert bir rüzgâr ortalığı kasıp kavurmaya başlamıştı. Kasabayı geride bırakıp kuzeye giden yola saptığında gölge, sırtındaki yüke benzer bir başka cismin yakınından geçti. Şu farkla ki, bu diğer benzer yükü taşıyan bir insan değil, darağacıydı. O gece gölge geç vakitlere kadar sırtındaki yükü bilinmeyen bir yere doğru taşıdı durdu. Gün ağardığında ortalıkta ikisinden de bir iz kalmamıştı, sadece bir iki yerde çalılara takılmış kefen bezi parçaları yoldan geçenlere bir şeyler anlatmak istercesine rüzgâr altında çırpınıp duruyorlardı.

Ereten gözlerini açtığında kendini bembeyaz bir oda içinde buldu. Yatağı, daha doğrusu yatırıldığı yer görkemli bir aygıta bağlı bir bölme idi. Sonra, bedenine, başına, kollarına ve bacaklarına tutturulmuş sayısız kordonlara ilişti gözü. Tüm kordonların diğer uçları aygıta bağlanmıştı. O anda İdris işi anlar gibi oldu. Bu aygıt 25. yüzyıl doktorlarının kısaca «Suzi» dedikleri robot hastabakıcı idi. O halde... O halde dönmüştü 25. yüzyıla. Ama nasıl olmuştu bu iş ?

Aynı anda aygıtın bir kesimi İdris Ereten'in üzerine doğru ilerledi ve suratına dört karış uzaklıkta durdu. Bu bir televizyon alıcı - vericisiydi. Nitekim o anda ekranda zaman denetim bölüm başkanı Kent'in gülümseyen yüzü belirdi. Başkan Kent, İdris Ereten'in gerçek bir baba gibi sevdiği ve saydığı bir insandı; onu görünce İdris'in en ufak bir kuşkusu kalmadı.

— Geçmiş olsun, İdris. 25. yüzyıla hoş geldin! Suzi, yakında tamamen iyileşeceğini söylüyor. Sen nasıl buluyorsun kendini?

— Sağolun başkanım. 25. yüzyıla dönebildiğim için en az sizin kadar ben de mutluyum. Ama bu kordonlar neyin nesi oluyor; yoksa yine yitip giderim diye mi korkup bağladınız beni bunlara?

Resim : Tarık ERGUVAN

— Meraklanma, İdris. Suzi sana bir süre hastabakıcılık ve dadılık yapacak. Hani bunu haketmediğini de söyleyemezsin.

— Eğer beni bir haftada salıvermeye söz verirse, ben de Suzi'ye uslu bir hasta olacağıma söz veririm. Yoksa hiç dinlemem, basarım çimdiği.

— Aman sakın ha! Sonra teknisyenlere söylerim, Suzi'ye tokat atmasını da öğretirler.

— Şaka bir yana; beni nasıl buldunuz sorabilir miyim, başkanım? Gregson denilen o canciğer kardeşim de kim oluyor? Hem şu anda benim ölmüş...

— Dur, İdris, dur! Acele etme. Her şeyin sırası var.

— Özür dilerim, başkanım, izin verirseniz bunları hemen şimdi öğrenmek istiyorum.

— Bir zaman devriyesi de sabır nedir bilmezse... Bir dakika, İdris!......, Suzi'ye sorduk, olanları şimdi öğrenmende bir sakınca yokmuş.

— Sizi dinliyorum, başkanım.

— Pekâlâ, İdris, sana elimden geldiği kadarı ile durumu açıklayım.. Biliyorsun görev için ayrıldığında her şey yolunda idi. Senin Aztekler devrinde kaldığın süre içinde de durum değişmedi. Ancak seni buraya döndürmek isterken olanlar oldu, İdris. Yo, hayır, ne olduğunu bana sorma; çünkü yanıtlayabilecek durumda değilim. Zaten uzmanlar da henüz bu konu üzerinde konuşmak istemiyorlar. Anlayabildiğimiz kadarı şu : Belki bilirsin, 400 yıldan beri bazı kimseler zaman içinde sadece tek doğrultuda değil, her doğrultuda yolculuk edilebileceğini kanıtlamaya çalışıyorlar. Yani, senin benim anlayacağımız, zaman içinde yolculuk ederek dün ve yarından öte bir yere gidebileceğimizi savunuyorlar. Bunu da şöyle açıklamaya çalışıyorlar : Bir düzlem içinde bir doğru alalım, örneğin bir x doğrusu. Bu bizim zaman doğrumuz olsun. Bu doğru üzerinde her şeyin düzgün bir devinimle belli bir yöne doğru ilerlediğini düşünelim. Bu zaman doğrusu üzerinde biz örneğin A gibi bir zamanı, şimdi ile gösterelim; bunun solunda alacağımız bir B zamanını dün, sağında alacağımız bir C zamanını da yarın olarak kabul edebiliriz. Biz elimizdeki zaman makineleri ile AB ve AC yönünde

istediğimiz gibi gidip gelebiliyoruz. Ancak yukardaki tezi savunanlar, bizim üstünde yolculuk ettiğimiz x zaman doğrusundan başka ona koşut ve aynı yönde Y, Z gibi sayısız zaman doğruları olabileceğini söylüyorlar. Biz, örneğin kendi zaman doğrumuz x üzerindeki A'dan, bir başka zaman doğrusu üzerindeki E'ye gitmek istersek AB ve AC doğrultularından ayrı bir doğrultuda, AE doğrultusunda ilerlememiz gerekir. Bir başka deyişle ne düne, ne de yarına gitmiş oluruz; ama sonuç olarak kendi zaman doğrumuzdan ayrılırız. Bilmem anlatabildim mi ? Ha şunu da ekleyeyim, bu tezi savunanlar her zaman doğrusunda ayrı birer evren ve bu koşut evrenlerde de bizimki gibi koşut güneşler ve koşut dünyalar olabileceğini söylüyorlar. Yani Y zaman doğrusundaki E'ye gittiğimizde orada bir koşut dünya bulacağız demektir bu.

— Bir dakika, başkanım. Bu koşutluk dalgası daha beter kafamı karıştırmadan sorayım : Şu koşut - dünya dedikleriniz birbirinin aynı dünyalar mı, yoksa birbirlerinden farklı mı?

— Güzel bir soru, İdris. Söylendiğine göre bu dünyalar, birbirlerinin hemen hemen eşi. Ama dikkat et, tamamen demiyorum, hemen hemen diyorum. Örneğin bizim dünyamızda bir zaman devriyesi İdris Ereten, bir zaman denetim bölüm başkanı Kent olduğu gibi koşut dünyaların her birinde de birer İdris Ereten, birer Kent var. Bunların bir bölümünün sadece kişilikleri veya görünüşleri birbirinden farklıyken, bazıları başkan İdris Ereten, devriye Kent, ya da teknisyen İdris Ereten, fizikçi Kent olabiliyorlar. Neyse şimdi varsayımları bir yana bırakalım. Nerde kalmıştık? Ha, evet; özetleyecek olursak şu bizim adına zaman makinesi denilen zımbırtı seni B'den alıp A'ya getireceği yerde seni başka bir geçmişe bırakıp, E'den yani bir diğer zaman doğrusundaki koşut dünyadan bize ikinci bir zaman devriyesi İdris Ereten getirdi.

— Ee, başkanım. İdris Ereten II, birincisini aratmadı, sanırım.

— Sorar mısın. Herif gelir gelmez kaytarıcılık ve düzenbazlık konusunda senden geri kalmadığını kanıtlamak istercesine hasta numarası yapmaya kalkıştı. Tabiî, Suzi yutmadı bunu.

— Ah şu Suzi'nin dudaklarının yerini bir bilsem.

— İlk kuşkularımız işte o zaman başladı. Ardından bir iki gün sonra herif Suzi hakkında hiç bir şey bilmediğini ağzından kaçırınca kuşkularımız iyice kuvvetlendi. Anlaşılan geldiği koşut dünyada Suzi daha türetilmemişti. Tabiî bu olay İdris Ereten II'nin de gözünü açtı. Bu dünyadan olmadığını, bir başka İdris Ereten'in de varolabileceğini düşünmüş olmalı. Korkunç gerçek karşısında ussal dengesi de etkilendi kuşkusuz. Bir dünyada iki İdris Ereten'in fazla olduğunu ve bunun kendi çıkarlarına aykırı olacağını hesaplamış olacak ki, seni ortadan kaldırmayı tasarladı.

— Anlıyorum, zaman makinesi falan kullanmadan kısa yoldan benim dünyamı değiştirmek istedi demek istiyorsunuz.

— Onun gibi bir şey. Ama bu iş için önce seni bulması gerekirdi. Benden sözde birtakım kişisel çalışmalar için izin istedi. Ben de verdim, tabiî. Bu arada onu iyice göz hapsine aldık. Böylece eski devirlere beş on gezi yaptı. Senin son yolculuğunda geçmişte bir yerde takılıp kaldığını anlamış olmalı. Kimbilir, belki de senin takılıp geri dönemediğin zamana, o kendi koşut dünyasında görevli olarak gönderilmişti. Her neyse, bir gün bir de baktık kovboy giysileri ve donatımı ile gittiği yolculuktan seninki don gömlekle dönüyor. Ne olduğunu sorduğumuzda, bir soyguncunun saldırısına uğradığını söyledi. Evet, İdris, biz de senin gibi öyle sırıtmıştık, ama anlaşılan bu olay onun onuruna dokunmuştu. Aynı zamana ikinci bir yolculuk yaptı ve ondan sonra başka zamana gitmez oldu. Sonuçta bu bizim dikkatimizi çekti ve biz de aynı zamana başka bir devriye gönderdik. Ve işte o zaman onu kollayarak, senin izini bulduk. Onun seni nasıl bulduğunu ise hâlâ anlayamadık, o başka.

— Ben biliyorum galiba.

— Ha, ne dedin ?

— Yok bir şey. Sonra açıklarım. Siz şimdi niye beni hemen kurtarmadınız, onu söyleyin.

— Biz de önce öyle düşünmüştük, ama sonra bundan cayıp olayların gelişmesini beklemeye karar verdik. İyi ki, öyle yapmışız. İdris Ereten II son yolculuğuna çıkmadan önce silâhındaki kurşunları inceledik. Bir de baktık ki kurşunların hepsi ger-

çok : bilirsin görev sırasında adam öldürmek en büyük suçtur. Eski devirlere götürülen silâhlar da bu yüzden göz boyayıcı zararsız şeylerdir. Silâhtaki kurşunların gerçek kurşunlar olduğunu görünce, herifin bir takım dolaplar peşinde koştuğunu anladık. Kendimize göre bir plân hazırladık biz de. Ve tabancasına gerçek kurşunlar yerine insanı sadece bayıltıp ölü süsü vermeye yarayan enjektörler yerleştirdik. Belki duymuşsundur, buna benzer enjektörleri geçmiş yüzyıllarda avcılar, şimdi soyu tükenmiş olan yabanıl hayvanları canlı yakalamak için kullanırlardı.

— Suzi'nin elinden kurtulur kurtulmaz ilk işim hayvanları koruma derneğine yazılmak olacak, inanın.

-- Merak etme, biz seni onlardan daha iyi koruruz. Evet, ne diyordum. Böylece seninki hiç bir şeyden kuşkulanmadı. Ve sonuçta bizim plân uygulanmış oldu. Tabii bu arada senin bu kadar erken gömüleceğin hesapta yoktu. Peşpeşe sıkılan düzmece kurşunlar, yani enjektörlerin etkisi uzun sürmüş olmalı.

-- Aldırmayın, başkanım, önce postum, sonra uykum delinmiş ne farkeder. Tanrı beterinden saklasın !

— Ve böylece işin sonuna geliyoruz. Sen gömüldükten bir süre sonra, gönderdiğimiz devriye, gece yarısı mezarını kazıp seni oradan kurtardı ve buraya getirdi.

-- Peki, başkanım, İdris Ereten II ne oldu ?

— Ne yazık ki, plânın o yönü aksadı. Onu da bir punduna getirip buraya yollamayı tasarlıyorduk. Ama, zavallı kendi kıyasının kurbanı oldu. Senin silâhsız olarak vurulduğunu gören kasaba halkı galeyana gelip, onu yakaladı ve linç etti. Başka öğrenmek istediğin var mı, İdris ?

— Sağolun, başkanım. Son bir soru daha size : Gregson veya sizin deyiminizle İdris Ereten II, soyulduğunu söyleyerek döndüğünde, yanında söylediklerinizden başka bir şey getirmiş miydi ?

— Bu sorundan pek bir şey anlamadım, doğrusu. Ama yanılmıyorsam teknisyenlerden biri daha sonra kolunda bileziğe benzer bir şey gördüğünü söylemişti. Don gömlek ama tabancasıyla birlikte dönmüş olması daha çok ilgimizi çekmişti o zaman-

lar. Yoksa düşündüğün bir şey mi var senin, İdris ? Çıkar ağzından şu baklayı !

— Şey.. Az önce, görev sırasında en büyük suç adam öldürmektir demiştiniz, başkanım. Peki ya, adam soymak ?

— Sen benden iyi bilirsin bunu, İdris. Bu da çok ağır bir suç.

— Hapı yuttum, desenize. İdris Ereten II'yi soyan bendim çünkü.

— Ne dedin ? Sen mi ? Olamaz... inanamam buna.

— İnanmanız gerek. Dönüşte beraberinde getirdiği bileziği giysilerine karşılık ben bırakmıştım ona. Ama kendi kendimi soymuş olduğum düşünülürse belki cezadan kurtulurum, ne dersiniz ?

— Evet, şey... belki. Bu durumda soyanın da, soyulanın da sen olduğunu kabul edebiliriz, sanıyorum.

— Öyleyse, soygunculuk suçundan yargılayamazsınız beni.

— Dur bakalım İdris, öyle hemen sevinme ! Seni bir suçtan yargılayabiliriz hâlâ.

— Hangi suçtan ?

Başkan Kent soruyu anlamamış gibi göründü. Gözleri ekranda başka bir yöne çevrilmişti.

— Üzgünüm İdris. Suzi, senin artık dinlenmen gerektiğini bildiriyor. Yakında yine görüşürüz.

— Bir dakika, başkanım. Şu son sorumu yanıtlamadınız hâlâ. Suçum neymiş ?

— Söylersem rahatlayacak mısın ?

— Evet.

— Ben pek sanmıyorum ya. Hadi neyse. Görev başında striptiz yapmak suçu ile yargılanacaksın. Hoşça kal !

Karşısındaki ekran kararırken İdris son bir kez başkan Kent'in gülümseyen yüzüne baktı. İlk olarak başkanın şaka yapıp yapmadığı konusunda bir kuşku vardı içinde. □

Mağara

Mustafa YELKENLİ

Soğuğa, tipiye karşı mağarasından çıkamayan zavallı bir hayvandan ne farkımız var, diye düşündü yemek yerken. Hayvanın bir gün dışarı çıkıp güneşte ısınma umudu var. Ya benim ? Bu mağarada düşüncelerimi allak bullak eden bir neden var. Güneşi bir görsem, her şey bitecek, rahatlayacağıma eminim. Yeşil otlarda çocuklar gibi koşmak, güneşe bakmak kör olurcasına...

Düşünmek yemek yemesini engelliyordu sanki. Su içti. Sonra çatalı aldı eline. Ekmeği çiğnedi ağzında, yuttu. Kendine verilen buyruğu yerine getiren basit bir robottan başka bir şey değil gibiydi. Su içti tekrar, sonra ekmek aldı anlamsız bir tavırla. Yemek yemiyor, zorunlu bir buyruğu yerine getiriyordu sanki. Çok eski olmayan anılarını anımsadı. İlki, oğlunun üçüncü yaş gününde armağan olarak bol resimli, yazısız kitabı verirken oğlunun sorusu idi. Açık havada kuzularını, keçilerini otlatan küçük bir çoban resmi vardı. Çocukken dedesinin kendisine anlattığı gibi güneş kırmızı renkte gülümser gibi gökteydi. Oğluna kitap seçerken, elinde olmaksızın yirminci yüzyılın doğasını, ilkelliğini içeren bu kitabı satın almıştı. Güneşi sormuştu oğlu. Bilmiyordu ki. Oysa kitapta ne çok resim vardı sorulacak, kendisinin rahatça yanıtlayabileceği. Önce içinden, güneş, demişti. Bir tuhaf olmuştu o an. Oğluna gülümseyerek,

— Bu güneş !., diye yanıtlamıştı.

- Bu güneş şimdi nerde babacığım ?

Aniden kendisinin de aynı soruyu dedesine sormuş olduğunu anımsadı. Dedesi bir an durmuştu sorusunu yanıtlamadan önce, şu an kendisi gibi. Tuhaf bir huzursuzluk duymuştu, oğlunun eliyle göstermiş olduğu güneşe bakarken. Dedem nasıl yanıt vermişti bana diye düşünmüştü. Anımsayamamıştı.

- Bu güneş şimdi burda değil! Başka dünyalarda. Hem bak ne güzel resimler var şu diğer sayfada...

Oğlunun soru sormasını önlemişti bir bakıma. Ama uzun sürecek bir iç huzursuzluğun başlangıcı olmuştu bu. Belki daha sonra oğlu da bu burukluğu tadacaktı.

Çatalı bıraktı elinden. Bir bardak su daha içti. Bardaktaki su-ya dikti gözlerini.

Elindeki içki bardağına dikmişti gözlerini bir dost toplantısında. Oğlunun karşısındaki o iç huzursuzluğu yine başlamıştı. Güneşe diye kaldırmıştı bardağını. O an davetlilerden bazılarının durgunlaştıklarını sezmişti. Hepsi değişik bir ürperti hissetmişlerdi içkilerini içerlerken. Kendisi de. Oysa tam anlamıyla isteyerek yapılmış bir davranış değildi bu. Usuna öyle gelmişti. Sanki konuşmak, güneşi bir tanıyanla tanışmaktı isteği. Genç bir bayan,

— Güneşe bir gereksinmemiz yok ki, bu kadar duygulanmak neden ? diye sormuştu.

Hiç kimse konuşma arzusu duymamıştı. Belki de ona öyle gelmişti. Oysa konuşmak istiyordu kendisi.

— Bu kahredici mağarada herşeyimiz tamam, tüm gereksinmelerimiz en mükemmel şekilde karşılanmakta... Doğru...

— Evet ama, siz bugünkü insanlığın yaşamı için en elverişli koşullara sahip bu dev binasal - kentlere mağara mı diyorsunuz ? Bu tamamen haksızlık değil mi ?

Evet, belki de haksızlıktı. Bugünkü toplumun yaşamı insanlık onuruna yakışır bir düzeydeydi. Bilim bunu sağlamıştı. Peki ne istiyordu daha. Bilmeliydi. Bu sorunu çözmeliydi. Konuşması gerekliydi bilmek için.

— Özgür olmak için güneşi görmek gerekmez dostum !

Başını çevirdiğinde, masmavi gözlerle gülümseyen orta yaşlı bir adam görmüştü solunda. Gözleri ne çok parlak diye düşünmüştü. Mavi gözlü adam elindeki bardağını dudaklarına götürüp sakince içmeye devam etmişti. İçkiyi içmiyor, sanki boğazından boşaltıyor gibiydi. Gülümseyişi de hiç eksilmemişti.

— Özgür olmak için güneşi koşul olarak, öne sürmüyorum ki. Bu bir şeydir... Özlem...

— Bu insanlığın tarihî süreç içinde geçirdiği uzun acılar dolu gelişimini yadsımaktır.

Yine o bayandı. Korkunç bir saldırıya geçecekmiş gibi yüzü gerilmişti. Gözlerinin üzerine düşen bir tutam saçını, avını görmesini engelliyormuş gibi, elleriyle geriye atarak,

— Bu özlem insanlığın asıl özlemini söylemekten çok uzaktır. Bugünkü kurulu düzeni birtakım saçma özlemlerle yıkmaya hiç kimsenin hakkı yok. Yapılan savaşlar, çekilen acılar, milyonlarca ölü bugünkü düzenin bedeli. Bunu geriye götürmek yirminci yüzyılın ilkelliğini bir daha yaşamak demektir. Oysa buna hiç kimsenin gücü yetmeyecektir.

Kadının suçlamaları bütün umudunu kırmıştı. Basit bir özlemin bu denli kıyasıya eleştirileceğini hesaba katmamıştı.

— Bugünkü kurulu düzeni yermek gibi bir düşüncem yok. Fakat iki yüzyıl kadar önceki gibi birkaç katlı binalarda oturmak, bugünkü yüz bin kişilik dev binalardan birinde oturmaktan çok farklı olsa gerek. O günlerde herkesin bir güneşi vardı, bugün hiç kimsenin yok.

— Klasik mülkiyet duygusu.

Kadının yüzündeki anlam hiç değişmemişti. Sonra aynı tonla devam etmişti :

— Siz klasik bir anlamda anaşistsiniz.

Bu suçlamaya gülmüştü sadece. Mavi gözlü adama bakmıştı. Nedense o eski parlaklığı kaybolmuştu gözlerinin. Gülümsemesi, kadının da gülümsemesine neden olmuştu. Kızgınlığımızı düzenleyebilecek kadar sinirlerimize hâkimiz artık, diye düşünmekten kendini alamamıştı. Kadın gülümsemesine devam ederek,

— Yirminci yüzyılın toplumcuları bugünkü düzeni hazırlarken, bugünün toplumcuları onların mirasını yadsımak yolunu seçiyorlar nedense, demişti.

Garson çayını masaya bıraktığında, bu bir özlemdi, diye düşündü. Klasik bir anaşistin mi, yoksa doğal bir özlem mi ? Bu konuyu artık hiç kimseyle konuşmamıştı şimdiye değin. Yemekten sonra çay gerçekten iyi oluyordu. Çayını bitirip dışarı çıktı. Ciğerlerine tertemiz havayı çekti.

— Biz gerçekten bize bırakılan mirası yemekle meşgul asalaklardan başka bir şey değiliz, diye mırıldandı.

Yerler ıslaktı. Yerdeki ıslaklığı ayaklarında hissediyormuş gibiydi. Oysa bu dev binanın yaşı kadar süre hiç yağmur yağmamıştı.

Altı Milyonluk Adam

TANIK (Eyewitness To Murder)

Dizinin bu bölümünün özeti şöyle : Sandusky adlı ünlü bir savcı günün birinde ilginç bir şantaj davasını üzerine alır. Ne varki savcı olayı aydınlatmak için kurcaladıkça kimliği bilinmeyen kişilerce tehdit edilir ve öldürülmek istenir. Ancak suikast sonucu savcı yerine yanında bulunan yardımcısı ölür. Öldürme olayına Steve Austin de tanık olmuş, hatta biyonik gözüyle katili de görüp tanımıştır. Oysa olayın geçtiği anda bir TV programına çıkan katilin ikiz kardeşi Steve'in tanıklığını suya düşürür. İsveçli Alf Kjellin'in yönettiği bu bölümün belki de en ilginç yönü 2001 Uzay Yolu Macerası filminden tanıdığımız Gary Lockwood'un konuk sanatçı olarak ikiz katilleri canlandırmasıydı. Öte yandan kişisel durumu ve yetenekleri devlet sırrı olarak nitelendirilen bionik adamın uluorta saatte 60 km hızla koşması ve taksi kapılarını parçalaması dizi içinde yeni bir tutarsızlık örneğiydi.

ATHENA I İLE UZAYDA YOLCULUK (The Rescue of Athena One)

Daha önceleri Uzay Yolu dizisi için senaryolar hazırlayan D. C. Fontana bu kez Altı Milyonluk Adam için yazdığı bir senaryo ile bir bilim - kurgu dizisinin nasıl olması gerektiğini bize anımsatmış oldu. O kadar ki bu serüven, dizinin şimdiye dek izlediğimiz en doyurucu bölümü olmakla kalmadı, gazetelerin «biyonik adam asıl işinde» diye manşet atarak gerçeği ve özleneni yansıtmalarına da neden oldu. Bölümün konusu kısaca şöyle : Uzay Merkezi tarafından uzaya bir kadın astronotun gönderilmesine karar verilir. Merkez astronotun hazırlanmasında yardımcılık görevini Steve Austin'e verir. Görevi isteksizce yerine getiren Steve, daha sonra kadın astronot uzayda kaza geçirince bir kez daha yardıma koşmak zorunda kalır. Ancak bu kez olaylar tersine gelişir ve sonunda biyonik adamı kurtaran kadın astronot olur. Bu arada astronot Binbaşı Kelly olarak izlediğimiz oyuncu Farah Fawcett'in biyonik adamı canlandıran Lee Majors'un gerçek yaşamda karısı olduğunu ve karı koca sanatçıların dizinin başka bölümlerinde de birlikte görünebileceklerini okuyucularımıza anımsatalım.

SİNEMADA BİLİM - KURGU

KAPTAN NEMO (Captain Nemo and The Underwater City)

Yönetmen : James Hill/Oyuncular : Robert Ryan, Chuck Connors/Senaryo : Pip & Jane Baker, R. Wright Campbell/Görüntü : Alan Hume/Yardımcı yönetmen : Ted Lewis/MGM yapımı/renkli/1968.

İngiliz yönetmen James Hill'in bu filmi adından da anlaşılacağı üzere Jules Verne'in **Deniz Altında 20.000 Fersah** adlı romanından esinlenmiş. 1973'de 64 yaşında ölen ünlü Amerikalı sinema oyuncusu Robert Ryan Kaptan Nemo'yu canlandırıyor. Sanat yaşamı boyunca çevirdiği bu tek bilim - kurgu filminde Ryan oldukça başarılı. Öte yandan Nemo'nun yardımcısı Joab'ı canlandıran İngiliz oyuncu John Turner'in sinemaya geçişi ise on yıl öncesine, bir diğer b - k filmi «Behemoth The Sea Monster» (Deniz Canavarı Behemoth)'a dayanıyor.

Bu filimde de Nemo ve yardımcısı Templemer adını verdikleri sualtı kentini canavar Mobula'dan korumaya çalışırken izliyoruz. Önceleri zararsız bir deniz yaratığı olan Mobula'nın kent kurulurken ortaya çıkan ışınım etkisi altında devleşip canavarlaştığı anlatılıyor. Buna göre Mobula, çevresini kirleten ve doğaya karşı gelen insanoğlunun yarattığı bir başka «Frankenştayn» yani b - k filimlerinde çok rastlanılan bir uyarı simgesidir.

Nemo'nun oksijen aygıtının yan ürünü altınlarla dolup taşan kendi kendine yeterli sualtı kenti Templemer'de ütopya yanlısı ve karşıtı düşüncelerin çatışmasını izlemek son derece ilginç. Salt bu nedenle de olsa, görülmeye değer bir filim. Ayrıca Olga Lehmann'ın hazırladığı gözalıcı şık kostümler ve Bill Andrews'in yarattığı Nemo'nun denizaltısı Nautilus (kapak resmi), sualtı kenti Templemer gibi kolay kolay unutulamayacak görüntülerin de filme bir başka renk kattığını söylemek gerek.

Sayın okurlarımız, dergi hakkındaki düşünce ve eleştirilerinizi, yatırdığınız PTT çeklerinin arka yüzeyindeki «göndericinin alıcıya yazacağı not» bölümüne yazabilirsiniz. Dergide çıkan yazılarla ilgili görüşleriniz bize yol gösterecektir.

ALTI MİLYONLUK ADAM

MR. WELLS KAÇIRILIYOR (Mr. Wells Is Missing)

TRT Televizyonunun basına önceden «Afrika'da bir Macera» adı altında tanıttığı bölüm son anda değiştirilip yerine dizinin bu bölümü konmuş. Bu yetmiyormuş gibi yayın akşamı bazı semtlerde elektrikler de kesilince ekranda neyin gösterildiği bir bilmece olup çıkmıştı. Ancak izleyebilenlerin anlattıklarından bu bölümün diğerlerinden pek ayrıcalığı olmadığı anlaşılıyor.

ATEŞ BÖCEĞİ HAREKÂTI (Operation Firefly)

Yönetmenliğini Reza Badiyi'nin yapmış olduğu bu bölümde bionik adam yine casuslar ve silâh kaçakçılarıyla uğraşıyor. Hani dizide «Altı milyonluk adam» olamasanız bile «Altmış milyonluk bir silâh kaçakçısı» olabilirsiniz denmek isteniyor sanki! Konunun özeti şöyle : Lazer ışını kaynağını çok etkili bir silâh olarak kullanma yöntemini geliştiren doktor Abbott bilinmeyen kişilerce Florida'nın içlerine kaçırılır. Bu kişiler doktora kendilerinin hükümet adına çalıştıklarını söylerler ve bundan sonra doktorun çalışmalarını kendi yanlarında hükümet adına sürdüreceğini belirtirler. Her Amerikan vatandaşı gibi hükümetine sonsuz güveni (!) olan Dr. Abbott sonunda ikna olur ve çalışmalar başlar. Olay Amerikan Gizli Servisi'ne ulaşınca Steve Austin doktoru bulmakla görevlendirilir. Bu arada bir ruhbilimci olan doktorun kızı Susan babası ile binlerce kilometre uzaktan bağlantı kurmayı başarır ve bionik adamın babasını bulmasında yardımcı olur. Steve Austin'in kaba kuvvet ve teknik bilgiden sonra telepatiye de başvurması ilgi çekici. Öte yandan olayı telepati yerine ruh çağırma diye nitelendiren TRT cilerimiz bu bölümü hem ilginç, hem de gülünç kılmış oldular, sağolsunlar!

AFRİKA'DA BİR MACERA (Little Orphan Airplane)

Yönetmenliğini yine Reza Badiyi'nin yaptığı bu bölüm, «Görevimiz Tehlike» dizisi başoyuncularından zenci Greg Morris'i konuk sanatçı olarak ekrana getiriyor. «Altı Milyonluk Adam»'ın «Görevimiz Tehlike» dizisinin devamı olduğuna gelin de inanmayın şimdi! Adamlar kadroyu bile yeniden kurmaya başladılar baksanıza.

antares

BİLİM-KURGU DERGİSİ

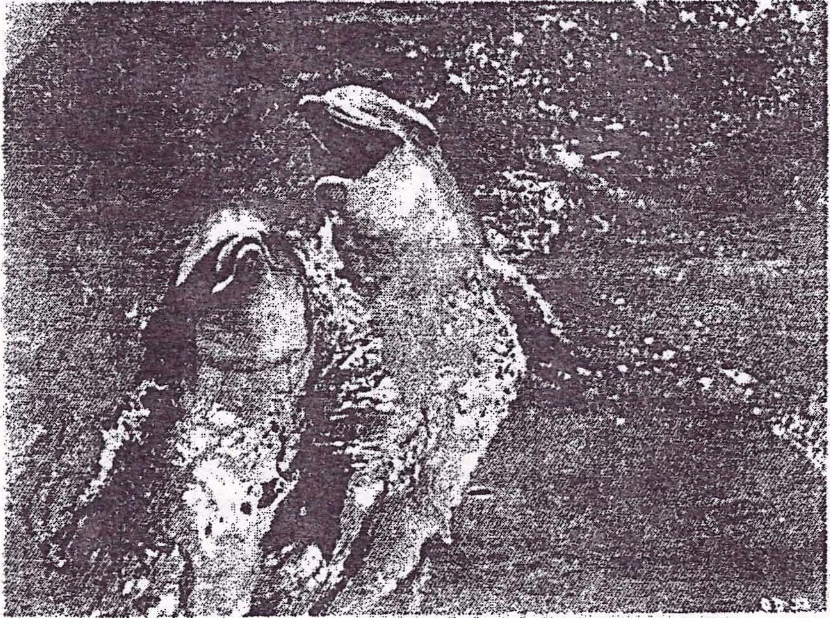
ANTARES 11 MAYIS 1977

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 5,— TL. Bir yıllık abone 60,— TL.

Posta Çekleri Hesap No. : 10078115

YUNUSLARIN GÜNÜ

BİLİM - KURGU YENİR Mİ ? YENMEZ Mİ ?

Mayıs ayının son günlerinde Kültür Bakanlığı Ankara Devlet Güzel Sanatlar Galerisine uğradınız mı, bilmem ? Uğradıysanız, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumunca düzenlenen 1976 - 1977 Temel ve Uygulamalı Bilimler Proje Sergisini görmüş ve birbirinden ilginç tasarılar karşısında benim gibi siz de şaşkıya düşmüş olmalısınız.

Tasarıları hazırlayan lise öğrencilerinin olağanüstü başarıları karşısında kendi kendime sordum : Yarının bilim adamları olmaya aday bu gençler, bilim - kurgu hakkında ne biliyorlardı acaba ? Sergiye katılanlardan ve gezenlerden 57 sine yönelttiğim sorular şu ilginç sonuçları ortaya çıkarttı :

1) 57 kişiden 50'si daha önce bilim - kurgu, kurgu-bilim, hayal - bilim gibi terimlerle karşılaşmışlardı. 2) Bu 50 kişiden sadece 12 si bilim- kurgu adının doğru olduğuna inanıyordu. 29'u kurgu - bilim adını yeğlerken, 9'u da hayal - bilim adında karar kılmışlardı. 3) İçlerinden ancak 15'i bu kavramın bir sanat dalı olduğuna inanmıştı, geri kalanlar için b - k bir bilim dalıydı. 4) 44'ü yani çoğunluk, kavramda bilgi ve bilimin önemli yer tuttuğu konusunda birleşmişti. 5) Yine 34 kişilik bir çoğunluk, kavramın büyük ölçüde düşgücüne dayandığının bilincindeydiler. 6) 42 kişilik bir başka çoğunluk, kavramda mantık vardır, diyordu. 7) Yazarlarda öyküleme aranır, diyenler 22 kişiydi. 8) Daeniken'in **Tanrıların Arabaları** adlı kitabının b - k olup olmadığı konusunda ikiye ayrılmışlardı. 25'i kitaba b - k gözüyle bakıyordu. 9) Uzay Yolu, Uzay 1999 gibi dizilerle bu kavram arasında ilişki kurabilenler 38 kişiydi. 10) Kavramla ütopik yazılar arasında ilişki kurabilenler ise 26 kişiydiler.

Şu yukarda sıraladıklarım, basınımız ve TRT'nin bilim - kurgu konusunda adam sendeciliği bırakıp tutarlı ve bilinçli bir tanıtma yoluna girmesi gerektiğini bir kez daha gözler önüne seriyor sanırım. Bu yapılmazsa korkarım, başlıktaki soruyu bile halka yanıtlamak zorunda kalabilirler bir gün.

Koku

Sezar E. ERGİN

Çağırı yazısını aldığımda önce hiç önemsememiştim. Başkentten geliyordu ve beni ivedi bir iş için aradıkları bildirilmişti. Çağırıyı gönderen, bir ay önce kendisiyle ufak ama kârlı bir alışveriş yapmış olduğum parfümeri sahibiydi. Yazının altına bir de not düşmüştü. Eğer çağırısına uyacak olursam zengin olmam işten bile değilmiş. Bu notu okuyunca içimde bayağı bir kuşku uyanmıştı ; ya adam kendisine attığım kazığın farkına vardıysa... Sonra düşündüm. Öyle bile olsa ne değişirdi sanki. Ondan aldığım para çoktan tükenmişti. Başka bir gelirim de olmadığına göre, benden geri bir şey istese alamazdı zaten. Hemen bir karta yol paramı karşılarsa gelebileceğimi yazıp postaladım. Hayret... Dört gün sonra posta havalesiyle o da gönderildi. Bu durumda bana yapacak iki şey kalıyordu: Ya parayı iç ederek bir hafta daha günümü gün edecek, ya da zokayı yutmuş gibi yapıp işin aslını astarını öğrenecektim. Küçüklüğümden beri başıma ne geldiyse merakım yüzünden gelmiştir. Hiç unutmam yedi yaşındayken, komşunun yetişkin kızı ahırda koyunlarla ne yapıyor diye merak etmiş ve gizlice izlemeye kalkışmıştım. Yakayı ele verince de kızdan bir temiz sopa yemiştim, tabiî. Bana «koyunları sağarken bir daha rahatsız etmememi» söylemişti ; oysa sağdığı koyunun boynuzları olduğuna eminim. Her neyse, diyeceğim bu kez de merakıma yenildim ve kasabadan geçen ilk posta trenine atlayıp başkente yollandım o gece.

Sabah trende gözlerimi açınca ortalık bana toz pembe gözüktü birden. Sonra gece yanlışlıkla birinci mevki vagona binmiş olduğumu anlayıp pembe boyalı kompartımandan biletimin gösterdiği kül rengi üçüncü mevki bir vagona geçtim. Yanımdaki bir gazete parçasını ikiye bölüp birini oturacağım yerin üstüne, diğerini de yerdeki kusmuğun üstüne yaydım ve oturup pencereden dışarısını izlemeye koyuldum.

Bir iki saat sonra tren başkente girdi ve garda yavaşlayıp durdu. Ben de ufak bir çanta dolusu eşyamı toparlayıp indim

trenden. Sabah çayımı garda içtikten sonra doğru parfümeri mağazasının bulunduğu semte giden bir otobüse atladım. Keşke yürüseymişim. Trafik sıkışıklığından santim santim yol alan otobüsde ezildiğim yetmiyormuş gibi ceketimin kalan son düğmesini de yitirmiş oldum böylece. İnmem gereken duraktan bir sonraki durakta güç belâ otobüsten paçayı sıyırıp mağazanın bulunduğu yapıya doğru ilerledim. Kapıdan girerken zengin olma düşü bana yitik düğmenin acısını unutturmuştu bile. İçerde beni gören tezgâhtarların aşağılayıcı asık suratları ile karşılaştım ilkin. Aldırmadım, ilk gelişimde de böyle yapmışlardı. İçlerinden bana en yakın duranına yaklaşıp,

— Patron beni çağırmış, görmek istiyormuş, dedim.

Oğlan beni yukardan aşağı bir süzüp,

— Emin misin ? deyince tepem atar gibi oldu. Cebimden çağırı yazısını çıkarıp burnuna dayadım.

— Okumasını biliyorsan, bak şuna ! Sonra da tez patronuna haber ver bakalım.

Oğlan burun kıvırarak yazıya bir göz gezdirdi ve sonra omuzunu silkip arkadaki bir kapıya yürüdü. Az sonra aynı kapıdan mağaza sahibi gözüktü. Gözündeki gözlükleri düzeltip bana baktı ve beni tanır tanımaz... evet, belki inanmayacaksınız ama, koşup ellerime sarıldı, beni içeri buyur etti.

— Hoş geldiniz, dostum. Nasıl yolculuğunuz iyi geçti mi ? Gelmeyeceksiniz diye bayağı korkmuştum.

Tüm bunları bir solukta söylemişti. Kolumdan tutup odasına beni soktuğunda ben de eni konu şaşkındım hani ; bu tür bir karşılanışı yıllardır borçlarımı ödemeye gittiğim alacaklılardan bile görmemiştim. Oturur oturmaz bana bir sigara ikram etti. Sigaramı kendi elleriyle yaktıktan sonra özür dileyip çok ivedi bir telefon görüşmesi yapması gerektiğini söyledi, benden izin istedi. Ben daha ağzımı açmadan o telefonu açmış numarayı çeviriyordu bile. Hemen ardından bilmediğim bir dilde telefona coşku içinde bir şeyler söyleyip kulaklığı yerine koydu. Bana dönüp,

— Birazdan burada olur, dedi.

Sigaramın külünü yere silkip,

— Kim ? diye sordum.

Bana gözlüklerinin ardından patlak iri gözleriyle baktı ve,

— Özür dilerim, dedi. Size anlatmaya zamanım olmadı. Beklediğimiz dost birkaç gün önce Paris'ten uçakla buraya gelmiş olan mösyö Duval. Bu Fransız parfüm uzmanının adını mutlaka duymuş olmalısınız !

Benim başımı salladığımı görünce,

— Doğru, nereden bileceksiniz, diye konuşmasına devam etti. Ama bu uzmanın kalkıp ta Paris'ten buraya kadar bizim için gelmesi gerçekten gurur verici. Öyle değil mi ?

Hiç bir şey anlamamıştım.

— Beni çağırmanızla bunun ilgisi ne ola ki ?

Gözlüklerini düzeltip masanın üzerinden bana doğru eğildi.

— Hâlâ anlamadınız mı, dostum ? Tüm bunlar bana bir ay önce satmış olduğunuz koku, o eşsiz parfümle ilgili tabii.

— Ha, evet, dedim. Burnuma güvenirim, doğrusu. Kuku almakta ustadır.

«Para kokusunu da» diyecektim, son anda dilimi tuttum.

Mağaza sahibi beni hiç duymamış gibi konuşmasını sürdürdü :

— Onu ilk kokladığım zaman bir olağandışılık sezmiştim zaten. Yanılmamışım. Siz bana o küçük şişe dolusu parfümü satar satmaz, bir örneğini mallarını sattığımız Fransa'daki ünlü bir kuruluşa gönderdim. Amacım bu parfüm hakkında bilgi toplamaktı. Ama ne oldu, biliyor musunuz ? İki hafta sonra gelen yanıtta, onlar benden bilgi istediler. Dediklerine bakılırsa, bu kokunun dünya üzerinde bir eşi yokmuş. Tüm laboratuvar çözümlemeleri, incelemeler sonuçsuz kalmış. Ve benden şimdi formülünü istiyorlar. Mösyö Duval'ın burada olmasının nedeni de işte bu !

— O kokuyu satın alırken benden adresimi istemiş olmanızın nedenini de ben şimdi anlıyorum, dedim. Ben de sanmıştım ki...

Hemen ellerini havaya kaldırıp sözümü kesti.

— Yo, dostum. Sakın size güvenmediğimi falan sanmayın. Tam tersine bu işin ikimizi de zengin edeceğine inandığım için yaptım bunları.

— Evet, dedim. Anlaşılan sizin burnunuzun da benimkinden aşağı kalır yanı yok.

Pişmiş kelle gibi sırıttı.

— Kuşkusuz mesleğimizin gereği bu.

Biten sigaramı masadaki küllüğe bastırdığım sırada odanın kapısı açıldı ve bir süre önce beni kapı dışarı etmek için kıvranan oğlanın yüzü gözüktü yine.

— Özür dilerim patron! Mösyö Duval şimdi geldi, sizinle görüşmek istiyor.

Mağaza sahibi hemen ayağa fırlayıp kapıya koştu.

— Ne duruyorsun, bekletme adamı!

Biraz sonra içeriye iki dirhem bir çekirdek giyinmiş yabansı tavırlı bir adam girdi. Girer girmez odanın havasını bir koklayıp hemen bana doğru döndü. Pabuçlarımın içinden iki haftadır yıkamadığım çoraplarımın kokusunu almış olmalı ki, yüzünü buruşturup elindeki mendile saldırdı hemen. Hiç istifimi bozmadım. Uzmanlık diplomasını erat koğuşlarından almadığı belliydi haspanın.

(Devam edecek)

DOLUNAY BOŞLUĞU

giyinik ve uyanık beklerdi o herhangi bir kıyameti
çoğalan bir korkuyla / hep
gökyüzünde değişmez bir belirti

ayın gölgesi düştü alnına birden
uyudu gözkapakları
bütün dürbünlerin nihayet

tükendi öz
yıkıldı yapı
yazıldı son canlının ilk ayeti

Osman Serhat

Arkadaş

Tarık ERGUVAN

Ölseydi daha iyi olacaktı belki. Yaşıyordu ama buna yaşamak denirse. Yıllardır hazırlanmıştı bu duruma. Bekliyordu. Sonunda insanoğlu hırsının ürününü almış, mikrobik savaş patlamıştı. Düşünüyordu da bu durumu önlemek için yapılan çalışmaların ne kadar anlamsız olduğunu şimdi anlıyordu. Birkaç çatlak hariç tüm yapılar sapasağlamdı. Sanki hiç bir şey olmamış gibi. Yalnız sokaklarda kokmağa yüz tutmuş cesetler insanlığın nasıl bir felâketle karşılaştığını anlatıyordu.

Genç bir kızın cesedinin yanında durdu. Çok gençti kız. Ölmek için oldukça genç. Pek çok düşleri vardı gelecek için. Eğildi

● BİLİM - KURGU DÜNYASINDAN

2 - 12 Mayıs tarihleri arasında Ankara'da bir Fransız - İngiliz Çizgi Fi'm Haftası düzenlendi. Bu son on yılın en iyi yapıtları arasında bilim - kurgusal nitelikler taşıyanların sayısı da oldukça kabarıktı. İşte size birkaç örnek :

TAM DAİRE (Full Circle)/1974/7 dak/British Film Institute
Oluşum ve ilkel insanın karanlıktan kurtuluşu ve uygarlığa geçişiyle ilgili bir öykü.

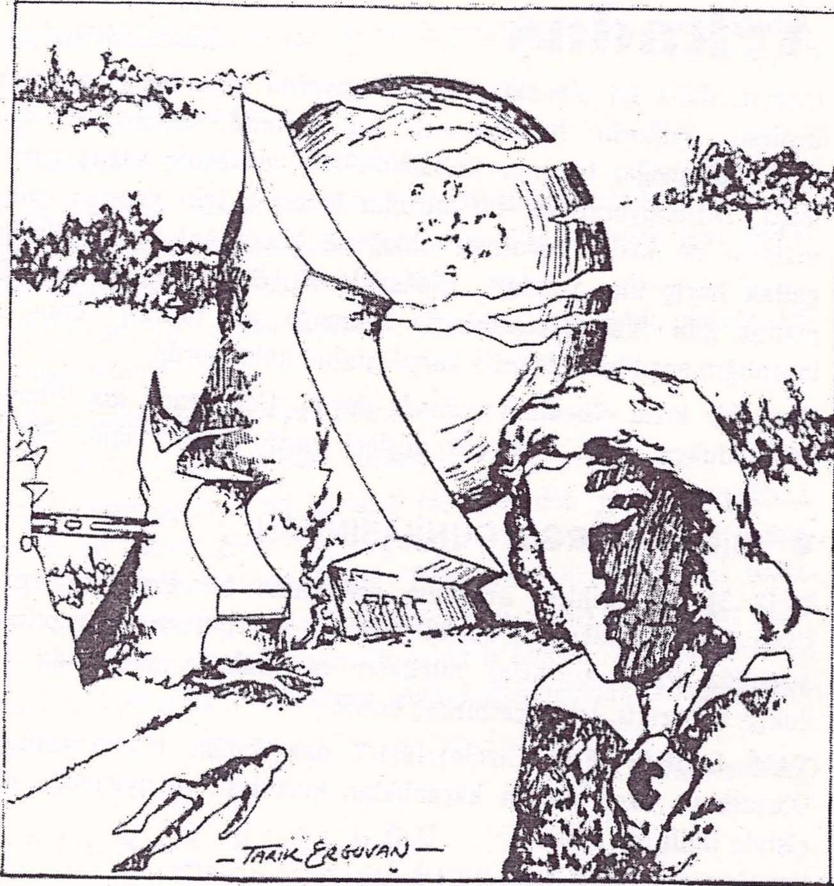
DENİZANASI (Jellyfish)/1974/8 dak/Peter Roberts
Nedeni belirlenmeyen bir korkudan dolayı kaçmakta olan bir adamın bir denizanası tarafından kovalanması konu ediliyor.

BÜTÜN KAHRAMANLAR (All Sorts Of Heroes)/1976/20 dak/Rick Megginson, Steve Hughes
Bu filmde iyi ve kötü arasındaki savaş konu edilmiş.

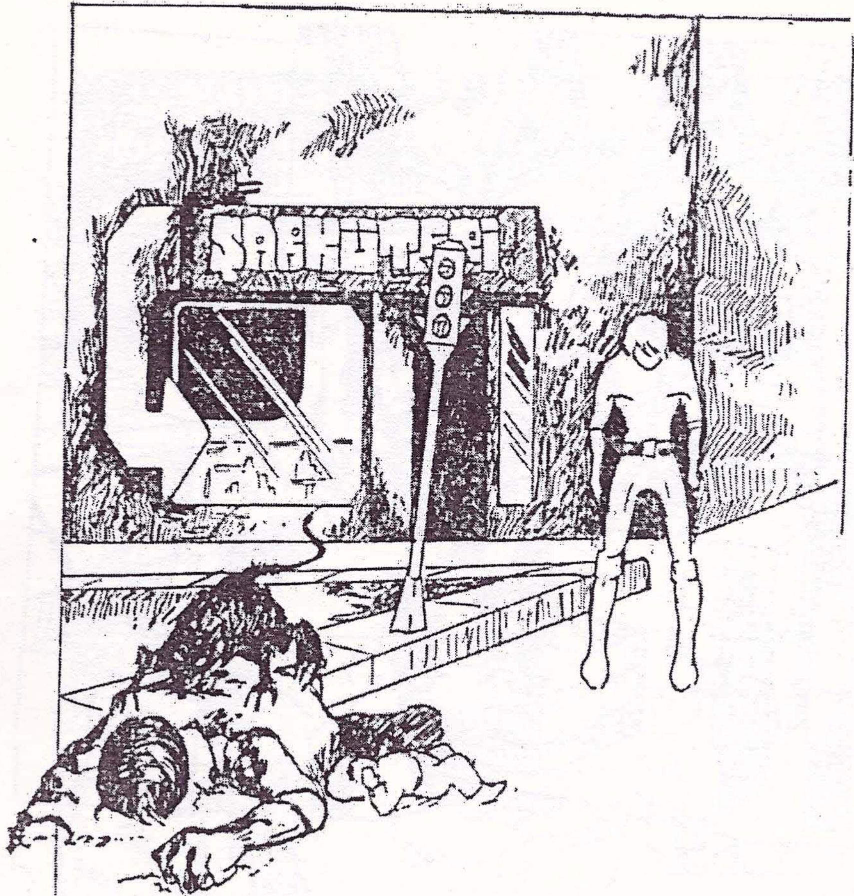
FİL - ÖRÜMCEK (L'araignelephant)/1968/10 dak/P. Kamler
Yarı fil, yarı örümcek bir yaratığın serüvenleri.

EVREN (Univers)/1970/9 dak/M. Otero
İnsan bilincinin aşamaları bu filme konu olmuş.

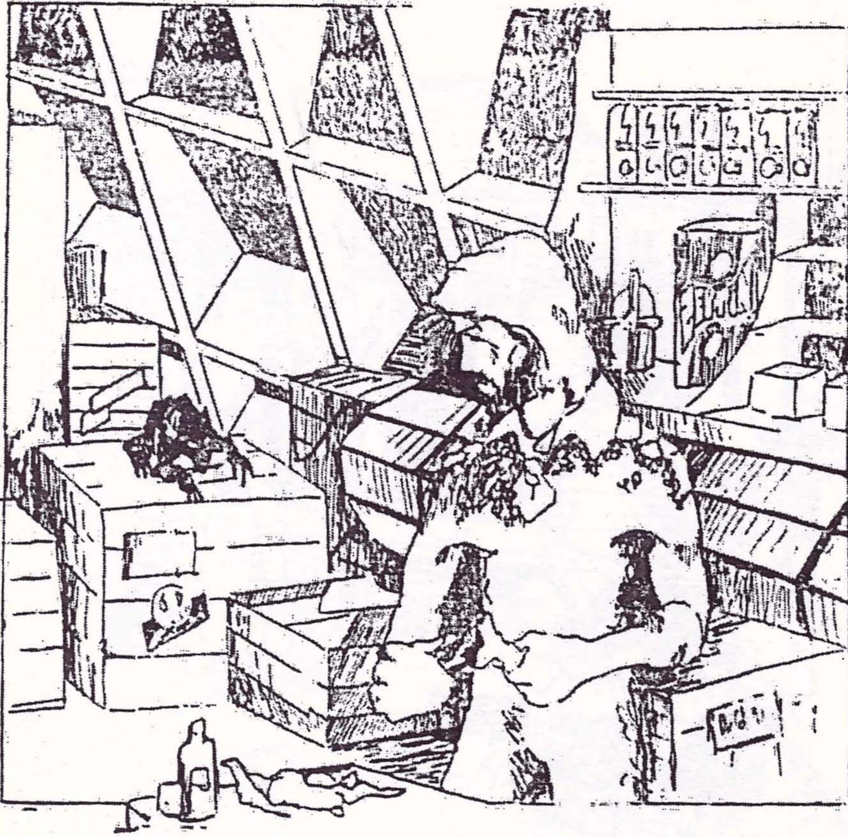
LABİRENT (Labyrinthe)/1970/12 dak/P. Kamler
Gerçek yaşamdan kaçan bir adamın öyküsü.

kızın saçlarını okşadı. Eli tenine değdiğinde ürpererek geri çekti. Bir zamanlar hayat dolu olan bu bedende şimdi ölümün soğukluğu vardı. Kızın parmağındaki alyansı çıkarırken nişanlandıkları günü anımsadı. Göz pınarları doldu. Bir kaç damla yaş yanaklarndan çenesine süzüldü. Yüzüğü itinayla cebine yerleştirdi. Bir süre orada kaldı. Sonra kalktı evlerden birine yürüdü. İçeri girdi. Güzel döşenmişti. Sahibi zevkli biri olmalıydı. Artık yaşamayan sahibi... Yiyecek bir şeyler aradı. Bulduğu bir parça salamı yerken gözü müzik dolabına takıldı. İlerledi kayıt cihazının tuşuna bastı. Bataryalı olmalıydı. Elektrikler olmadığı halde çalışmış, odayı bir kaç hafta öncesinin sevilen bir parçası doldurmuştu. Teybi kapatarak dışarı çıktı.

Fareyi gördüğünde irkildi. Hemen hemen yetişkin bir kedi kadardı. Lağım faresi olmalıydı. Onlar ancak bu kadar iri olabilirdi. Uzun süre kıpırdamadan fareyi süzdü. Sonra yanındaki iri taş parçasına gözü ilişti. İleri atılarak kaçmağa hazırlanan yaratığa fırlattı. Tiz bir çığlıkla tüyleri diken diken oldu. Fare kaçıyordu. Taşın düştüğü yerde kopuk bir kuyruk vardı. Sinirleri boşandı. Katıla katıla gülmeğe başladı. Kuyruğun yanına geldiğinde gülümsemesi dudaklarında dondu. Farenin az önce üzerinde dolaştığı küçük çocuk cesedinin yüzü kemirilmişti. Boş midesini tutarak öğürdü. Acele adımlarla uzaklaştı.

Burayı bulalı epey olmuştu. Büyük mağazalardan birinin deposuydu. Henüz yiyeceklerin tümü bozulmamıştı. Pek fazla yiyecek yoktu ama hiç yoktan iyiydi. Konserve etten bir parça ısırırken fareyi farketti. Üç dört metre uzağındaydı. Kuyruğundaki yara geçmiş olmalıydı. Etten bir parça koparıp fareye attı. Fare bir süre inanmayan gözlerle baktı, baktı. Sonra etin üzerine atılarak iştahla yemeye başladı. O anda bir acıma hissiyle kalbi burkuldu. Belki de yalnız ikisi hayatta kalmışlardı. Bu düşünceyle ürperdi. Yalnızlık onu daima korkuturdu. Çocukluğundan kalmıştı bu duygu. Ne yaptığını pek iyi hatırlamıyordu. Kötü bir şey yapmış olmalıydı. Bodruma kapatılacak kadar kötü bir şey. O karanlık yerde bir gece geçirmek uzun süre psikolog tedavisine neden olmuştu.

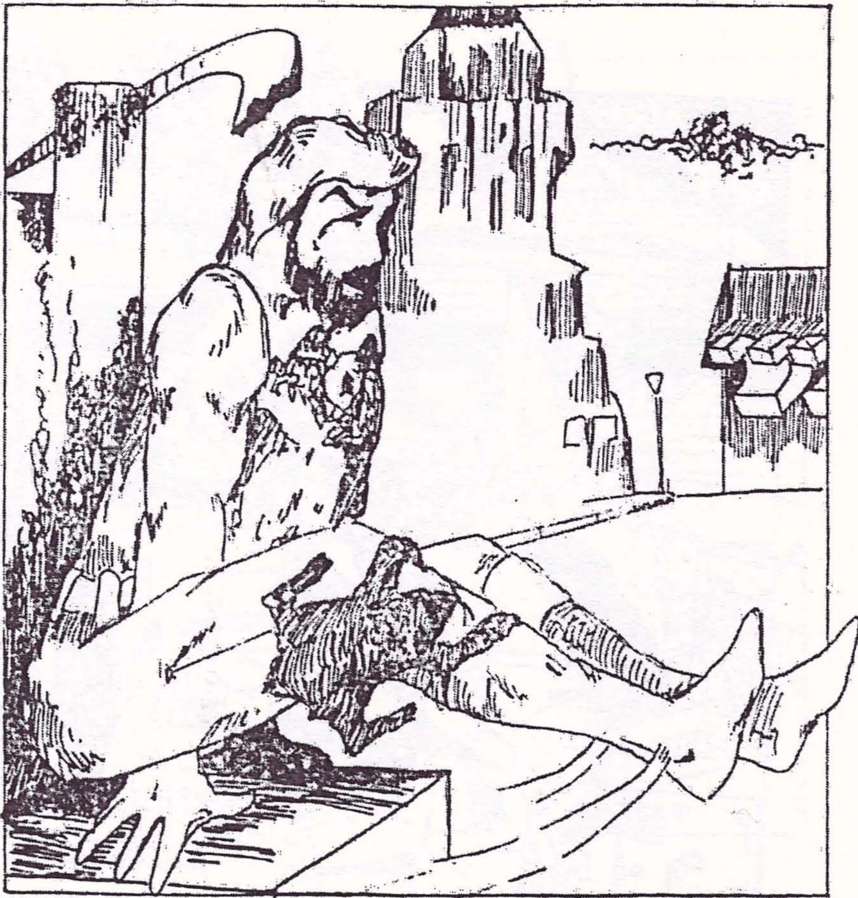
Etten bir parça daha koparıp uzattı. Fare bir an durakladı. Sonra yavaşça yaklaşarak birkaç adım yanında durdu. Yüzüne baktı. Bir şey vardı bu gözlerde. İnsanca bir şey.

— Al, dedi. Al ye.

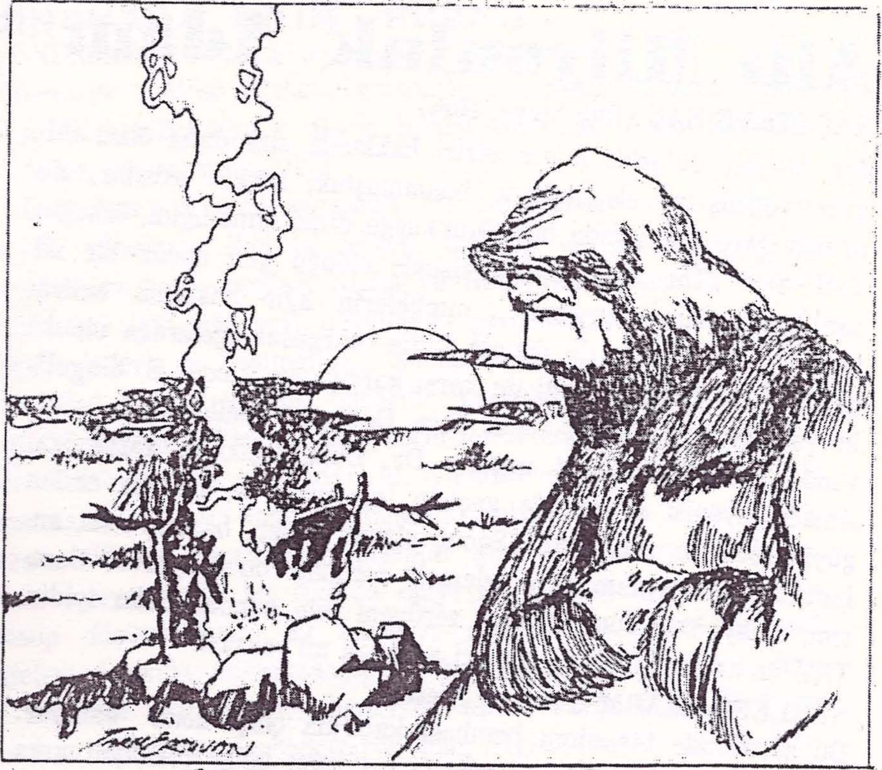
....

— Al, dedi tekrar. İstemiyor musun, doydun mu ?

Küçük siyah gözler kendisine uzanan ete yöneldi. Uzaktan kokladı. Yaklaştı uzanarak ete dişlerini geçirdi, önüne alarak yemeğe başladı. «Açlık hiç bir duyguya benzemiyor», diye düşündü. «İnsanı insanlıktan, hayvanı hyavanlıktan çıkarıyor. Ne gariptir ki bizim, yani bir insanla hayvanın birbirine yaklaşmasına neden oldu.»

O günden sonra fareyle ayrılamaz oldular. Yiyecekleri ortaklaşa pay ediyorlar, etraftaki kentlere birlikte giderek bulabildiklerini sahipleri artık yaşamayan evlerde tüketiyorlardı.
Kış bastırdı. Yiyecekler de tükendi. Şiddetli kar yiyecek aramayı olanaksız hale getirerek onları açlığa mahkûm etti. Bir kaç başarısız denemeden sonra buradan ayrılmasının olanak dışı olduğunu anlayarak kendini kaderin akışına bıraktı. Arkadaşı yanıbaşında uyuyordu. Arkadaşı.. Fareden arkadaş. Kediden, attan, köpekten hatta yırtıcı hayvanlardan, kuşlardan arkadaş olduğunu kitaplarda okumuştu ama fareyle arkadaşlık hiç rastlamadığı bir şeydi. Birbirlerine ne kadar da alışmışlardı. O da açtı. Son günlerde oldukça zayıflamışlardı ikisi de. Aklına gelen düşünceyle ürperdi. Sonra açlığın etkisiyle uyuyakaldı.

Yıllardır dünya dışı bir tehlike bekleyen insanoğlu, asıl tehlikenin kendi hırsı olduğunu sonunda kanıtlamıştı. Bir zmaanlar başkasına zarar verenleri cezalandırırken şimdi kendini, yakınlarını, geçmişini ve geleceğini yok etmişti. Nükleer, topluca imha silâhlarını bularak ve kullanarak yaşlı dünyayı eceli gelmeden öldürmüştü.

Ateşe bir parça daha odun atarken fareyi düşündü. Yiyecekler tükenmeden önce birlikte yiyor, birlikte geziyor, işin garip tarafı oyun bile oynuyorlardı. Anıların etkisiyle gülümsedi. Midesinin gurultusuyla açlığını hatırladı. Uzanıp önündeki ateşe baktı. Pişmiş olmalıydı. Eti ateşten aldı. İştahla yemeye başladı. Batan güneşin kızıl ışınları ateşin yanındaki yüzülmüş fare derisine vuruyordu. □

Altı Milyonluk Adam

KAÇ STEVE KAÇ (Run Steve, Run)

Altı Milyon Dolarlık Adam dizisi hakkında size daha önce bilgiler vermiş ve eleştirilerde bulunmuştuk, sevgili okurlar. Bu dizinin gerçek anlamda bir bilim-kurgu dizisi olmadığını, örneğin Tatlı Sert (The Avengers) dizisinde olduğu gibi ancak bir iki serüvende bilim - kurgusal niteliklerin ağır bastığını belirtmiştik. İşte bu kez de dizinin bilim - kurgusal öğelerden oldukça uzak bir başka örneği ile karşı karşıyayız. Lionel E. Siegel'in yazdığı bu bölümde daha önce Devlerin Düellosu adlı serüvende izlediğimiz robot uzmanı Dr. Dolans çıkıyor karşımıza. Amacı biyonik adamı ele geçirip incelemek ve bu kez ondan güçlü robotlar yapmaktır. Sonuç olarak bizler, baştan sona anlamsız bir kovalamacayı izlemek zorunda bırakılıyoruz. Sanırım, Uzay Yolu'nun en kötü serüveni bile bundan daha iyidir. TRT'nin amacı bize eski günleri aratmak mı yoksa ?

NÜKLEER ALARM (Nuclear Alert)

Bu serüvende bir atom bombası kaçırma olayı konu ediliyor. Dizinin ilk çevrildiği 1973 yılında bu konu belki çekiciydi ama bugün güncelliğini bile yitirmiş durumda. Günlük gazetelerde okuduğumuz haberler çok daha ilginç ve üstelik gerçek. Artık kaçırmaya bile gerek yok, yüksek okul öğrencilerinin ders kitaplarını karıştırıp atom bombası yapmayı öğrendiklerine tanık oluyoruz.

1940 doğumlu Amerikalı oyuncu Lee Majors'un canlandırdığı biyonik adam bu öğrencilerin peşine düşse olay belki daha bir anlam kazanır. Öyle ya, bugün atom bombası yapanlar, yarın biyonik adamı da gerçekleştirebilirler. O zaman Steve Austin'e işini ve ekmek parasını korumaya çalışıyor diye bir yerde hak verebilirdik üstelik.

Düzeltme : 9. sayımızın 11. sayfasında 11. satır Yaşamımızın, bitirmeye yetmeyeceği çokluktaki kitap-film - olarak çıkması gerekirken dizgi yanlışı yapılmış ve 7. satır yinelenmiştir. Özür dileriz.

SİNEMADA BİLİM - KURGU

YUNUSLARIN GÜNÜ (The Day Of The Dolphin)

Yönetmen : Mike Nichols/Oyuncular : George C. Scott, Trish Van Devere/Senaryo : Buck Henry/Amerikan Avco Embassy Pictures yapımı/renkli/1973

Robert Merle'in ödül kazanmış bir romanından uyarladığı filminde yönetmen Nichols, güven, bağlılık ve çocuksu saflığı simgeleyen başoyuncuları Alpha ve Beta adlı yunuslara hayran kalmamız için her şeyi düşünmüş, gerçekleştirmiş. Onları değişik yönleri ile tanımamıza olanak sağlamış. Özellikle bilimsel yönden tanıtma çok başarılı. Yunusların doğal yeteneklerini ve öğrenme konusundaki becerilerini en güzel biçimde gözler önüne sermiş. O kadar ki, yunusların insanlarla hem de insanların dilinde konuşabilmelerini yabansımıyor izleyici. Bir başka filimde hayvanların insanlar gibi konuşmasını kahkahalarla izleyen kişi, bu filimde olayı doğal karşılayabiliyor ve susup düşünebiliyor. Bu başarıyı yönetmenin bilim - kurgusal öğeleri dozunda kullanmasına da bağlayabiliriz. Öğeler o denli ustalıkla işlenmiş ki, izleyici bir bilim - kurgu filmi ile karşı karşıya olduğunu farkedemiyor bile. Oysa olaylar, bilim - kurgunun tanımına harfi harfine uyacak bir biçimde sergilenmiş filimde. Bilimsel ve teknik verilerin türetimine bağlı olarak tutarlı bir olasılık üzerinde duruluyor : Yunusların konuşmayı öğrenmesi.

Kuşkusuz Nichols bilim - kurguyu bir araç olarak kullanıyor. Amacı, izleyicinin insanoğlu ile yunusları karşılaştırması ve bu yolla göremediği, ya da görmek istemediği gerçeklerle burun buruna gelmesi. Bazı eleştirmenlerin sandığı gibi Nichols, insanın kendisini değil, davranışlarını yargılıyor öncelikle. Daha önce Kubrick'in Dr. Strangelove adlı b - k filminde de oynamış olan George C. Scott'ın ağzından şu sözleri söyletiyor : «Bizim de onlar gibi enerji dolu olup içgüdümüzle davranmamız gerekirdi.» Bunun tam tersini uygulayan insanoğlunun elinde, o saf, sevimli hayvancıkların bile birer öldürücü silâha dönüşebileceklerini gösteriyor bize. Burada ister istemez bir soru takılıyor kafamıza : Vietnam savaşında yunusları gemileri batırmak için kullanan Amerikalılar bu filimde günah mı çıkarmak istiyorlar acaba ?

Bize Gelen Mektuplar

Azizim S. E. Ergin,

Tenkitlerimi kıyıcı olarak görmeyin : a) Derginizin başına Edebiyat ve Kültür Dergisi yazmanız hata. Derginiz adı üstünde Bilim - Kurgu Dergisi. Bu zaten yazılmış. Bir de diğerini yazmanız insanı şaşırtıyor. Tamamen gereksiz bir yazı olmuş bu. b) Kendini bilen hiç bir dergide bir yazarın ismi 2 kere geçmez ve geçmemelidir. Bu çalıştığımız bütün yayın hayatında böyledir. Ve bu ekseriyetle acemiliğin kanıtıdır. c) Bütün dergiler gibi kendi bildik, tanıdık, arkadaşlarınıza yer vermeniz de pek affedilir gibi değil. Koca Türkiye'de başka yazar mı ka'madı ? d) 3 isimliler daima en baştakini tek harf olarak kullanırlar. S. Ertan Altınok gibi, Tarık Dursun K. gibi. Üçünü birden yazmanız biraz komik oluyor. e) Altı Milyonluk Adam serisini eleştirmişsiniz. Haklı olduğunuz besbelli. Fakat başkalarını eleştirenler bu kadar çok hata yapar mı ? Yönünüz Kurgu - Bilim, bunda Türkiye'de tek olma başarınız var. Bu başarıya gölge düşürmemek için kendi kendinizi eleştirin önce. Daha çok gravür ve daha kurgu - bilim dolu yazılar toplayın. Örneğin koskoca Erich Von Daeniken'den hiç bahsetmiyorsunuz. Buraya geldi ve kendisiyle ben Sheraton Oteli'nde röportaj yaptım. Resimlerini çektim. Bu yazı ve resimleri gönderebilirim. Benim gibi daha niceleri yardımlarda maddi - manevi bulunur. Kendi kabınızdan çıkıp etrafa bir göz atarsanız dergi çok daha fazla satılır. Bu yazıyı tecrübeli ağabeyiniz olarak yazdım. Cevap bekler, saygılarımı sunarım, başarılar.

S. Ertan ALTINOK - İSTANBUL

Sayın S. E. Altınok, istekleriniz yerine getirildi. Bundan böyle imzasız yazıların sahipliğini ve sorumluluğunu Sezar E. Ergin olarak ben yükleniyorum. (c) deki eleştiriniz yersiz, bunu kanıtlamak için sizin ve tüm okurların b - k ile ilgili yazılarını bekliyorum. Kurgu - bilim konusunda başyazıyı, Daeniken konusunda da Antares'in 4. sayısındaki Yeni Bir Kavram Kargaşası başlıklı yazıyı okumanızı dilerim, saygılar.

antares

BİLİM-KURGU DERGİSİ

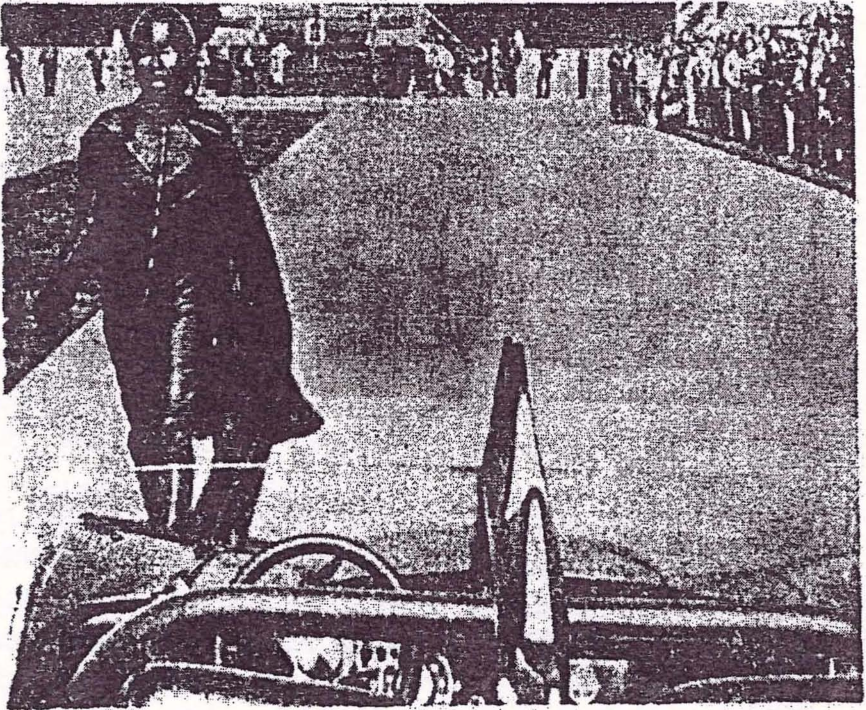
ANTARES 12 HAZİRAN 1977

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin ERGİN

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Sayısı 5,— TL. Bir yıllık abone 60,— TL.

Posta Çekleri Hesap No. : 10078115.

ÖLÜM YARIŞI 2000

BİR ARAŞTIRMANIN ARDINDAN

Geçen sayıda sözünü ettiğim araştırma sonuçları üzerinde biraz daha durup bunları yorumlamakta yarar görüyorum, sevgili okurlar.

1 no. lu sonuca bakalım önce ; bilim - kurgunun değişik adlarla da olsa günlük yaşantımıza girdiği gerçeğini doğrulamıyor mu ? 2 no. lu sonuç ise gösteriyor ki, ad konusunda büyük bir sorunla karşı karşıyayız. Ve işte inanılmayacak bir gerçek ; Yaptığım araştırmaya göre adı doğru bilenler, bilim - kurguyu diğerlerinden daha az tanıyorlar... Kurgu - bilim sözcüğünün bu denli tutulması kanımca, bilim adı altında bir güvenirlik arama kaygısından doğuyor. İlerde bu konuya yeniden değinmek gerekecek sanıyorum. 3 no. lu sonuç yukardaki kanımı doğrulamakta. Kavramı bir bilim dalı olarak benimseyenler çoğunlukta gözüküyor. 4 ve 6 no. lu sonuçları da aynı açıdan değerlendirebiliriz. 5 no. lu sonuç her ne kadar ilk bakışta yukardaki kanıyı baltalar gibi görünüyorsa da, bu, kavramla tanışıklığı olanların düşgücüne verdiği önemi yansıtmaktan öteye gitmiyor sanıyorum, 7 no. lu sonuç da, bu kavram altında, öyküden çok başka şeyler arandığını gösteriyor.

Gelelim 8. nolu sonuca. İşte burada oldukça ilginç bir durum sergileniyor : Okuyucu, fantastik gerçekçilikle bilim - kurgu arasında ayırım yapma konusunda tam anlamıyla bocalamaktadır. Karar verebilmesi için gerekli olan tanımlamalardan yoksun olduğu sürece, bu durum değişmeyecektir, sanıyorum.

Antares'in 7. sayısında bilim-kurguyu tanımlama yoluna gidilmişti. Fantastik gerçekçiliğin tanımını yapmak ise sanırım, Giovanni Scognamillo gibi, bu konunun ustalarına düşen bir görevdir.

Gelecek sayılarda bilim - kurguyu fantastik gerçekçilikten nasıl ayırmak gerektiği üzerinde duracak ve buna ilişkin örnekler sunacağım. Hoşça kalın.

Koku

Sezar E. ERGİN

(Geçen sayıdan devam)

Mağaza sahibi, mösyö Duval'e hararetli hararetli bir şeyler anlatıyordu şimdi. Bir ara beni gösterdiğini ve benden konuş tuklarını farkettim. Ardından mösyö Duval bana başıyla hafif bir selâm verip uzağımdaki koltuklardan birine yerleşti. Mağaza sahibine dönüp sordum :

— Fransızcadan başka bir dil bilmiyor bu galiba.

— Ne yazık ki öyle, dostum. Ama aldırmayın. Ben aranızda çevirmenlik yaparım.

— Ee, sevgili dostumuz da bize katıldığına göre, işten söz edebiliriz. artık. Zengin olmak için daha ne kadar bekleyeceğiz ?

— Mösyö Duval'a ben de ondan söz ediyordum. Bana satmış olduğunuz parfümün formülünü verdiğiniz an, patent antlaşmasında ortak olacağız.

— Paten anlaşması mı, o da ne demek ?

— Yani formülü bizden izinsiz başkalarının kullanmasını önlemek için resmî makamlara başvuracağız.

— İyi güzel ama, bende formül mormül yok ki...

Mağaza sahibinin yüzü değişir gibi oldu.

— Aman kuzum, bu işte milyonlar yatıyor. Formülsüz olmaz...

Masada duran paketten kendime bir sigara çektim.

— Dediğim gibi ; bende o aradığınız nesne yok. Ama isterseniz kokuyu nerden bulduğumu anlatabilirim size.

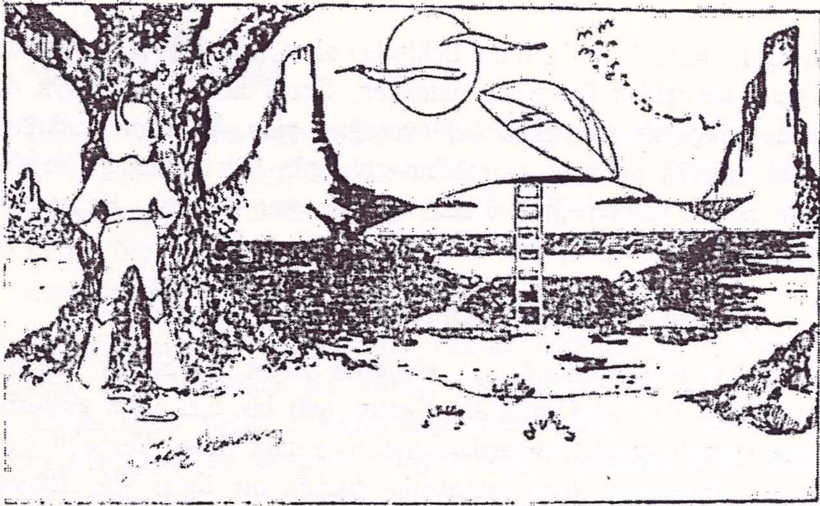
Mağaza sahibinin gözleri merakla irileşti. Mösyö Duval'e dönüp bir iki söz söyledi, sonra masasından çakmağı uzatıp elimdeki sigarayı yaktı.

— Anlatın, dinliyorum !

Sigaramdan derin bir soluk alıp sırtımı koltuğa yasladım ve,

— Peki öyleyse, dedim. Aslında bu anlatacaklarımı ilk size söylüyorum. Kimseye anlatmazdım ama, işin ucunda milyonlar var dediğiniz için bu kez doğruyu söyleyeceğim size : O kokuyu ben bir raslantı sonucu ele geçirdim... Bundan aşağı yukarı iki ay önce oturduğumuz kasabanın üzerinden gündüz vakti bir uçak geçti. Sessiz bir uçaktı. Daha önce gördüklerimize hiç

benzemiyordu. Bizim kasabalılar böyle şeylere aldırmazlar, onları sadece yedikleri, içtikleri ilgilendirir. Kafalarını sallayıp geçtiler, unuttular olayı. Bense meraklı bir kişi olduğum için usuma gelen ilk işi yaptım hemen. Uçağın ardında gözden yittiği tepeye doğru koştum. Oraları çorak bir arazidir. Pek insana cana rastlanmaz. İki saatlik zorlu bir tırmanıştan sonra tepenin zirvesine ulaştım. O zaman çekip gitti sandığım o yabansı uçağın tepenin ardındaki ova üzerinde dolaştığını gördüm. İnmek için bir yer arıyor gibiydi. Ben de onun alçaldığı yere doğru seğirttim. Yolu yarılamıştım ki, birden uçağın yere indiğini farkettim. Bir süre hiç bir şey olmadı. Ben yaklaşmama devam ettim. Sonra uçağın üst bölümünden bir adamın çıktığını gördüm. Üzerinde parlak giysiler, başında başlık vardı. Yavaş yavaş yere indi ve çevresine bakındı. Ben bu arada yakınlardaki bir çalılığın ardına gizlenmiş merakla olacakları bekliyordum. Bir ara adamın yabancı bir devletin casusu olabileceği de geçti kafamdan. Filimlerden bilirsiniz, casuslar yanlarında silâh taşır, bu yüzden ortaya çıkma yürekliliğini gösteremedim. Daha sonra adamın yakındaki bir ağacın dibine sokulduğunu gördüm. Sırtı bana dönüktü. Ne yaptığını pek kestiremiyordum. Sonra birden geri dönüp uçağına bindi ve uçak havalanıp yükseldi. Bir dakika içinde gözden yitmişti. Orada öylece kalakaldım. Ardından kendimi toparlayıp ağaca doğru yürüdüm. Adam eğer casussa oraya bir şeyler gizlemiş olabilirdi pekâlâ. Gerçekten de ağacın gövdesinde ufak bir kovuk vardı. Yaklaşınca burnuma keskin ama çok güzel bir koku geldi birden. Ağacın dibi ıslanmıştı ve kovukta da bir iki parmak kadar bir sıvı birikmişti. Koku bu sıvıdan geliyordu. Her zaman yanımda taşıdığım aspirin tüpünü boşaltıp içine bu sıvıdan doldurdum. Bir süre daha belki yine gelir diye uçağı orada bekledim. Ortada görünmeyince ben de kasabaya döndüm. Kasabadaki bakkal ahbabımdır. Bir sürü ıvır zıvır yanında kolonya da satar. Sıvıyı ona da koklattım. Çok beğendi ve bu gibi kokulara kentteki kadınların avuç dolusu para saydıklarını söyledi. Öğüdünü tutup ben de o kokan sıvıyı size getirdim. Hepsi bu işte...

Mağaza sahibi ağzı bir karış açık sonuna dek beni dinlemişti. Ben susunca mösyö Duval'e dönüp anlamadığım bir şeyler söyledi. Sonra ikisi birden bana gözlerini dikip bir süre süzdüler. Ardından mösyö Duval ayağa kalktı, mağaza sahibine yüksek sesle bir şeyler söyledi. Kızgın olduğu belliydi. Sözlerini bitirir bitirmez hırsla kapıya doğru yürüdü ve çekip gitti. Odada ikimiz yalnız kalmıştık. Mağaza sahibi boncuk boncuk ter basan yüzünü cebinden çıkardığı bir mendille sildi ve biraz önce benim boşaltmış olduğum pakette boş yere bir sigara arandı. Yavaşça öne doğru eğilip,

— Ee, bizim milyonluk iş ne oldu ? dedim.

Durup yüzüme baktı, düşündü. Sonra masanın üzerindeki bir kâğıda bir şeyler karalayıp kâğıdı zarfladı, kapattı ve bana uzattı.

— Bu adrese git, dedi. Aradığın milyonluk iş orada.

Zarfı aldım, elini sıkıp teşekkür ettim. Ben odadan çıkarken o hâlâ yüzündeki teri silmeye çabalıyordu.

Mağazadan çıkar çıkmaz zarfı açıp verdiği adrese bir göz attım. Şunlar yazılıydı : **Belediye Temizlik İşleri Müdürlüğü, Tuvaletler Bakım Hizmetleri Bölümü.**

Resim : Tarık ERGUVAN

Kâğıdı parçalayıp attım. Benimle alay ediyordu namussuz. Ama son gülen iyi güler demişler. Şimdi hemen kasabaya dönüp o uçağın geçmesini bekleyeceğim yine. Ve işler umduğum gibi giderse bu mağaza sahibine bir gün hiç tadmadığı lezzette bir pasta yedireceğim. Daha da var mı, diyecek. Bahse var mısınız ? □

BİLİM - KURGU DÜNYASINDAN

* TRT televizyonunda şu günlerde Arzın Merkezine Seyahat (Journey To The Center Of Earth) adlı bir dizi filim gösteriliyor. Ancak çizgi filimlerden oluşan dizinin Jules Verne'in ünlü yapıtı ile ad ve konu benzerliği dışında bir ilgisi yok. İlkokul çağındaki çocuklar için hazırlandığı anlaşılan dizi düşsel türe (fantezi) bir örnek sayılabilir. Zira daha önce gösterilen Uzay Meleği (Space Angel), Çelik Bilek (Johnny Quest), Stingray gibi dizilerin aksine bu dizide mantık dışı ve tutarsız bir anlatım yolu seçilmiş.

* **Vampirella** adlı bir çizgi roman dergisinde de bir süredir Uzay 1999 dizisinin henüz yurdumuzda gösterilmemiş serüvenleri yayınlanmakta. Dergide ayrıca her sayıda kısa bilim - kurgusal çizgi öykülere yer veriliyor ve b - k sinemasından eski örnekler fotoğraflarla tanıtılıyor.

* 5 Şubat Cumartesi günü televizyonda İngiliz Kemal'in Oğlu adlı bir yerli filim yayınlandı. Fikret Hakan ve Muzaffer Tema'nın oynadığı filimde yabancı bir çaşıt örgütünün İstanbul'u havaya uçurmak isteyişi anlatılıyordu. Eski Bond tipi filimlerin çok kötü bir uyarlaması olan bu filmi göremeyenler, sanırız görenlerden daha şanslı addedebilirler kendilerini.

* 1975'den bu yana ülkemizde yayınlanmış b - k kitaplarının bir listesi de şöyle :

KARAKUŞ	Alistair MacLean	Milliyet
ROBOTLAR	Isaac Asimov	"
JOKER OYUNA GİRİNCE	Raymond Hawkey - Roger Bingham	"
DÜNYADAN KOPUŞ	E. C. Tubb	"
MAVİ GEZEGEN	Philippe V. Rivages	Baskan
UZAYDAN GELEN YABANCI	Rene Guillot	Remzi

Tayfun

Recai DİNÇER

Biraz dinlenmek için uzandı. Teknenin yüksek küpeştesinin [illegible] attığı [illegible] yatak gerçekten rahattı. Ellerini başının arkasına koydu, sırtüstü döndü. Gökyüzü ne kadar güzeldi ; masmavi, hiç bir insan elinin boyaları karıştırıp bulamıyacağı kadar güzel bir mavi.

Tekne onaltı metre boyunda yüksek küpeşteli açık deniz modeli, aynı zamanda iki direkli yelkenliydi. Yat tipi yapılmış, gövde kalın saçlarla sağlamlaştırılmıştı. Hiç bir noksanı yoktu gerçekten de teknenin. İkiyüz beygir gücünde Dizel motoru ile, radyosu ile her türlü ihtiyacı karşılayacak şekilde donatılmış mükemmel bir tekneydi.

Portatif radyoyu kendine çekti, Miami istasyonunu açtı, haberler yakındı, müzik kesilince haberler başladı ; Kissinger'in Ortadoğu seyahatini veriyordu. Sonra Hindistan'da bir yılda açlıktan üçyüzbin kişinin öldüğünün açıklandığını, Formoza'da çarpışmaların şiddetlendiğinin bildirildiğini, Trafik kazalarını önleyici yeni bir buluşun geliştirildiğinin bildirildiğini, Uluslararası Nüfus planlaması kongresinin Yeni Delhi'de yapılmasının kararlaştırıldığını haber verdi ; Arjantin'de bir kadının bir batında yedi çocuk dünyaya getirdiğini anlattı. Meteoroloji haberlerine geçti, onu da verdi. «İyi», dedi kendi kendine, «bu gün de hava iyi, bahsi kazanacağım İnşallah, arkadaşlara kendimi ispatlıyacağım. Bermuda'ya kadar iyi gitti yolculuk, ordan çıkalı da iki gün oldu, vaziyet çok iyi, fırtına olasılığı yok, gel keyfim gel...» Radyoda güzel bir kalipso çalınıyordu, parmaklarıyla müziğe tempo tuttu.

Takip ettiği yol deniz ulaşımının biraz dışında kalıyordu. Ancak, Okyanus aşırı uçakların güzergâhıydı bu yol. Miami, Bahamas, Bermuda, Azorlar, Lizbon hattı üzerindeydi. Günde birkaç defa çok yükseklerden uçaklar geçmişti. Nitekim, uçakların sesini duyuyor, kuvvetli dürbünü ile onları arıyor fakat göremiyordu.

Bazan bir uçanbalık pat diye güverteye düşüp, cilâlı tahta üzerinde sıçramaya başlıyor, o zaman gidip balığı yakalıyor, biraz sevip, tekrar denize atıyordu.

Birkaç saattir üç barraküda musallat olmuştu, tekneyle yarışıyor, bazen kendilerini teknenin saç kaplamasına çarpıyor, hışımla dalıp, biraz sonra tekrar çıkıyorlardı. İkindiye kadar onlarla dalga geçti.

Saat dörtbuçukta tekrar radyoyu açtı. Müzik vardı, El Prompero'yu çalıyordu. Eşlik etti radyoya. Haberler başladı yine : Cenevre'de yapılan Barış konferansını anlattı, 'Arap - İsrail Harbinin her an patlayabileceğini, söyledi. Haberi veren spikerin sesi bir an sustu, sonra pürüzlü olarak ve heyecanlı devam etti : «Şimdi aldığımız bir haberi veriyoruz. Önemlidir ! Bermuda - Azorlar hava hattı üzerinde Bermuda'nın Doğu - Doğu- Kuzeyinde âni bir tayfunla birlikte gittikçe artan yer sarsıntıları kaydedilmiştir. Denizcilere duyurulur... Tayfunun şimdiki mevkiini bildiriyoruz : Kırkdört derece yirmialtı dakika doğu, otuzaltı derece onyedi dakika kuzey tekrar ediyoruz...» Yüzü karıştı birdenbire, radyoya iyice yaklaştı, tekrar tekrar anons edilen haberi dinledi defalarca. Bal rengi gözlerinde endişe bulutları uçuştu, havaya baktı. Gayet güzeldi hava. Halbuki radyo tayfunun güneybatıya doğru indiğini söylüyordu. Tam kendi üzerine geliyordu. Kalktı güverteye yayılı eşyaları topladı, içeriye taşıdı. Dengeyi bozacak her şeyi ortadan kaldırmak istiyordu. Hiç bir şey bırakmadı. Ambar kapaklarını kapattı. Aldığı emniyet tedbirlerini tekrar gözden geçirdi, her şey tamamdı. Yukarı güverteye çıktı, gökyüzünü gözden geçirdi. İkindi güneşinin kızıl ışıkları altında havada anormal bir sarı sis belirmeye başlamıştı. Bu pus giderek denizin üstünü örtüyordu. Mizanaya tırmandı, küçüklerine kadar bütün yelkenleri indirdi. Flamayı dahi içeriye aldı. Makine dairesine inerken «Keşke arkadaşlardan ikisini yanıma alsaydım» diye düşündü. Motoru kontrol etti, çalışmaya hazırdı. Merdiven başındaki kaptan köşküne çıktı. Denizde hafif bir çalkantı başlamıştı. Derken dalgalar daha da büyüdü. Havayı kaplayan pus iyice denizin üzerine yayılmıştı. Kumanda koltuğuna oturdu, marşa

bastı. Güçlü motor tok sesiyle gürüldemeye başladı. Teknenin burnu yükseldi, yarım yolla suları köpürterek ileri atıldı. Harita üzerinde yön tayini yaparak rotasını tespit etti. Buralardan mümkün olduğu kadar çabuk kaçmalıydı. Akşam yakındı, derken birdenbire karanlık bastırdı. Simsiyah bulutlar beliriver-mişti. Peşinden fırtına başladı. Kumanda köprüsünün güverteye açılan kapısını sıkıca kapattı, portatif radyoyu yakınına koydu ve açtı. Motora tam yol verdi. Bir ara müzik yine kesilerek ara haberlere başlandı, spiker tayfunun otuzbeşinci paralele doğru indiğini haber veriyordu.

Artık hiç bir şey görülmüyordu. Akşamın tam olmamasına rağmen etrafa zifirî bir karanlık çökmüştü. Teknenin önünü dahi göremiyordu. Projektörü yaktı, karanlık, elle tutulur bir varlık gibi etrafını sarmıştı, projektörün faydası olmuyordu. Tekne gittikçe büyüyen dalgalara batıp çıkıyor, bir an sular teknenin burnunu örtüyor, sonra güçlü motor silkinerek onu şahlandırıyor, sonra yine kocaman bir dalga çullanıyordu. «İyi ki kapakları kilitledim» diye düşündü. Ara ara denizde teknenin içinden bile duyulan gümbürtüler oluyordu.

Dağ gibi dalgalar tekneyi tokatlıyor, bir an boşlukta asılı kalan tekne peşinden hemen kuyuya düşer gibi aşağı düşüyor, sonra tekrar yükseliyordu.

Dışarıdan müthiş sesler gelmeye başlamıştı. Büyük bir çatırtıyla mizana devrildi. Zifirî karanlıkta zayıf kalan projektörlerin ışığında mizananın devrilerek başaltı küpeştesini de beraber götürdüğünü gördü. Derken kıç taraftan da bir çatırtı koptu, öbür direk te gitmiş olmalıydı. Arka taraf güverte ışıklarını yaktı. Gerçekten öbür direk te devrilmişti. Fakat arka bocurgata takılan ipler direğin denize uçmasını engellemişti, askıda kalan direk bordaya tehlikeli bir şekilde çarpıp duruyordu, takılan ipin kesilmesi gerekti. Kaptan köşkünün duvarına asılı iplerden bir top alarak dümen dolabının bağlantısına tespit etti, öbür ucunu da beline sardı, düğümledi. Bir yere tutunmadan ayakta durmanın imkânı yoktu. Kaptan köşkünün etrafını saran demir boruya sıkıca yapışarak ilerlemeye çalıştı, Binbir güçlükle bocurgata doğru ilerledi. Bir an kendisini bırakması gerekiyordu, bocurgata yetişebilmek için...

Üzerinden aşan dalgayı atlatır atlatmaz kendisini bocurgata attı. Çok seri bir hareketle belinden av bıçağını çekerek ipi kesti. Bışağı beline taktığı sırada yeniden bir dalga gelmişti. Kollarını demire iyice sardı. Bir an sular üzerini örttü, tekne silkindi, çatırtılarla tekrar dikildi. Çok şiddetli esen fırtına bile kendisini denize atabilirdi. İnsanüstü bir gayretle kendisini kaptan köşkünün etrafını fırdolayı dönen tutunma borusuna çekti.

Tam yapıştığı an tekrar dev bir dalga tekneyi tokatladı. Bir zaman nefesini tutarak kendisini emniyete almaya çalıştı. Bu dalga serbest kalan direği beraberinde alıp götürdü.

Direk az daha kendisini de beraber sürüklüyordu. Bacağına çarpmış, yaralamıştı onu. Acıyla yüzünü buruşturdu. Boruya tutunarak kendisini kaptan köşküne sürükledi. Kapıyı arkasından kapattı, Sırılsıklam olmuştu. İrtibat kapısından koridora çıktı, zorlukla kamaraya gitti. Üzerine kuru birşeyler giyerek tekrar kaptan köşküne çıktı.

Tekne dağılacakmış gibi çatırdıyordu. İndi, kalktı, şahlandı, düştü ; pusula fırıl fırıl dönüyordu. Bu uğraş saatlerce sürdü.

İlk akşamdan beri hiç ses çıkmayan radyodan kuvvetli bir parazitle beraber ses gelmeye başlamıştı. Tatlı bir müzik çalıyordu. «Çok şükür Tanrım», dedi kendi kendine. «Galiba kurtuldum..» Bütün gecenin yorgunluğu üzerine çökmüştü, fakat uyumak istemiyordu. Sis ve çalkantılar öğleye doğru azaldı. Radyo çok şiddetli yer sarsıntılarından, sahillerdeki feci tahribattan söz ediyordu. Binlerce ölü vardı. Küba, Haiti, Florida, Bermuda, Filadelfiya, Azorlar yörelerinde büyük hasar vardı. Okyanustaki dev dalgalardan söz ediyordu radyo. «Siz benden sorun onları !...» dedi içinden. Müzik güzeldi. Kontrol konsoluna yaslandı....

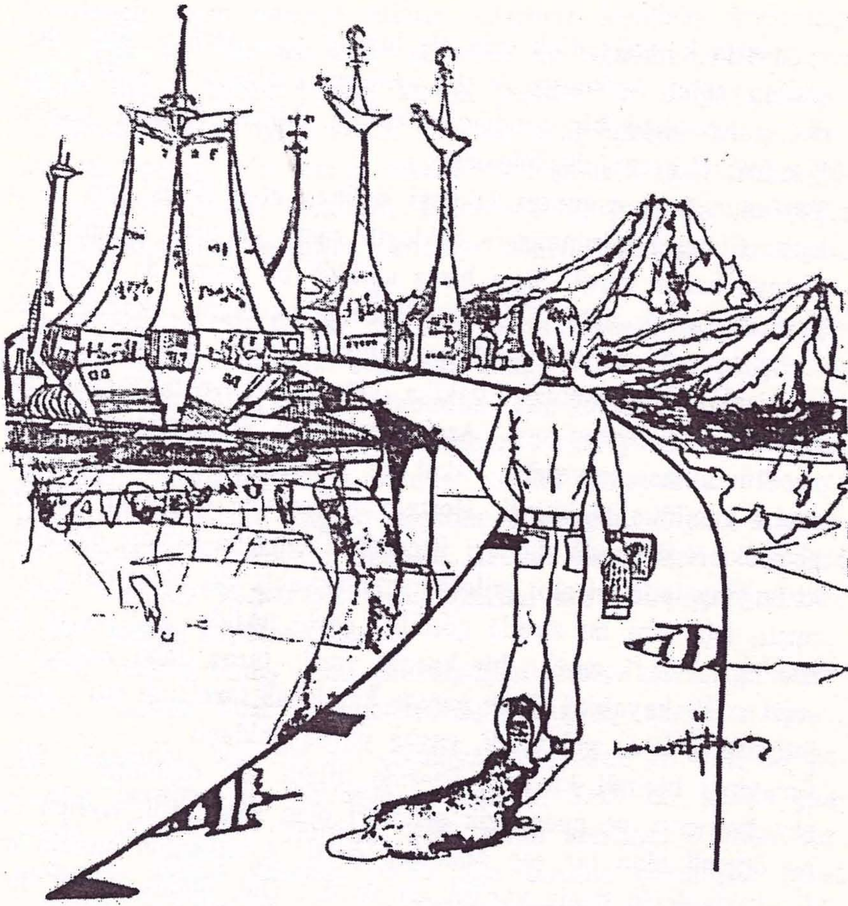
Gerinerek uyandı ; sağı, solu tutulmuştu. Ayağa kalktı. Tekrar gerindi ; saate baktı. Sabahın sekiziydi. Ertesi gün sabaha kadar uyumuş muydu ? «Ama bu sis de dağılmamış ki,» dedi kendi kendine. Pusulaya baktı, çalışıyordu. Kendi kafasından Doğu - Doğu - Kuzeye bir rota verdi tekneye. İyice yol kesti. Sürati iki mile kadar düşürdü. Çünkü elli metre kadar bir görüş

veriyordu katı sis. Çok dikkatle birkaç saat ilerledi. Siste değişiklik yoktu. Acıkmıştı, koştu içeriden malzemeyi getirip kendisine ayaküstü bir sandviç hazırladı. Müzik dinliyor geçirdiği o felâket geceyi düşünüyordu.

Tayfunun ters esintileri tekneyi önüne katıp sürüklemiş olmalıydı. Güneşin görünmesini bekleyip rasat yaparak yerini tayin etmeye karar verdi. Sisin biraz açıldığı bir zamanda yerini tayine muvaffak oldu. Sekstant üzerinde okuduğu rakamlar kendisini hayrete düşürdü. Otuzyedi derece oniki dakika kuzey, yirmisekiz derece otuziki dakika doğu enlem ve boylamlar üzerine atmıştı fırtına onu. Azor adalarının yakınında olmalıydı. Bir türlü inanamıyordu. Fakat ne kadar yakındı acaba ? Hesapta yanılmış olabilirdi. Hortumun içerisine düşseydi başına gelecekleri düşündü, tüyleri ürperdi. Değirmen taşları arasındaki buğday taneleri gibi ezileceği muhakkaktı. Sis biraz daha açılmıştı, işte tam bu sırada gördüğü şeyle irkildi. Yüz metre kadar ilerisinde kocaman bir karaltı vardı, biraz daha yaklaşınca seçti : Bir kayalık ! Önce paniğe kapılarak tornistan etti ; sonra ihtiyatla çok az yol verdi, yavaş yavaş yaklaştı.

Önündeki biçimli kayanın üzerine atladı. İlk dikkatini çeken şey kusursuz ve geometrik şekilleri olan kayalardı. Ayrıca daha önemli olan bir şey dikkatini çekti. Ayaklarının altında irili ufaklı derin deniz yaratıkları vardı : Ölü, ölmek üzere, diri, kıvranan, sürünen, çeşit, çeşit yaratıklar !... Sert kabuklu, dikenli yaratıklar... Bitki ve hayvanlar, iki tür de aynı özelliği taşıyordu : Sert kabuklu, vahşi görünümlü idiler.

İlk çıktığı kayadan atlıyarak yerdeki yaratıklara basmamaya gayret ederek biraz ilerledi. Çok dik bir yokuşu çıkıyordu. Aşağılarda iken görmediği bir manzara onu iliklerine kadar ürpertti. Önüne serili bir şehir vardı. Hiç görmediği, bilmediği yöntemlerle yapılmış bir şehir. Sivri geometrik kuleler, büyük yapıların etraflarını kuşatan peronlar, kulelerin etraflarını dolaşarak birer mimarî harikası oluşturan şekiller.. gözlerinin önüne serilen ve kulelerin alt düzlüklerinde son bulan harika biçimler, geniş yarımküreler şeklinde kuleler, kubbeler... Çok geniş caddeleri balçık, yosun ve türlü deniz yaratıkları ile kap-

lı olan şehirde, şaşkın, yamaçta dikkatini çeken kubbeli, gösterişli büyük yapıya doğru ilerliyordu ki, ayaklarının altındaki zemin sarsıldı. Diplerden gelen bir sarsıntıydı bu. Bir daha, bir daha... Herhangi bir felâket olmadan bu kentin sırrını çözmek istiyordu. Nihayet büyük binanın dev kapısına yetişti, Kapı açıktı girdi, Büyük salonlar odalar vardı. Buralarda da yosunlar, deniz kabukluları her tarafı kaplamış, oldukça kalın bir birikim tabakası herşeyin üzerini örtmüştü. Açıklık yerlere nazaran burası oldukça korunmuş sayılırdı. Bir kenarda bula-

Resim : Levent ÖZTAN

bürtüler ona şimdi görülemiyen adamsı kara parçasının sonunun geldiğini anlatıyordu.

«Yazık», dedi kendi kendine. «Dünyanın haberi olabilseydi bu olanlardan»

Sarsıntı dalgaları bir saat sonra çullandı tekneye. Bir denizci olduğu için tahmin ediyor, bekliyordu bu hadiseyi, tertibatını almıştı. Tekneyi dalgalara dikey bir konuma getirip motoru tam yol çalıştırarak o konumda durmaya çalışıyordu.

Dağ gibi dalgalar tekneyi savuruyor, güçlü motor tekrar rotayı düzeltiyor, yeni gelen dalga tekrar savuruyordu.

Bu böylece bir gün sürdü, bitkin ve yorgun olarak hâlâ oldukça iri dalgalarla kaplı denizde korkulu bir gece daha geçirmiş oldu.

Kendisini en çok şaşırtan ve sevindiren olay da, teknenin içinde madenî bir levha bulması olmuştu. Silip temizleyince, üzerinde birtakım garip yazılar kazılmış olduğunu gördü, hiç bir şey anlamadı. Demek ki adadan kaçarken elindeki levhayı bırakmıyarak tekneye onunla birlikte çıkıp içeri atmıştı.

Geriye dönüş çok kolay oldu. Zira tekneyi Azor adalarında yedeklettirip ekspres bir gemiye bağlattı. Rahat uykular çekerek Florida'ya kadar geldi.

O curcunadan nasıl olup da kurtulduğuna herkes şaşıyor, yaşadığı maceraya bir türlü inanmak istemiyorlardı. Halbuki hâlâ yosunlar ve balçıklar ayakkabılarında duruyordu.

Bilim adamlarının deşifre ederek okudukları ve «yanıltıcı bir oyun» olarak niteledikleri, «turistlere yutturulan» cinsten bir eski eser taklidi olduğunu söyledikleri madenî levhada ise şunlar yazılıydı :

«Ey bizden sonra bu kitabeyi bulacaklar ! Ben Tamia, onlara uğraştıkları şeyin sonumuz olacağını söyledim, dinletemedim. Direttiler deneyeceğiz diye. O iblis silâhın dizginleri zaptedilemez, dedim ; dinlemediler. Yeryüzüne hakim olmak iptilâsı onları kahredecek, yerle bir edecek. Dündenberi bu levhayı X-R-Pen ile yazıyorum. Biliyorum başımıza gelecekleri. İnsanlığın bütün günahları onların üzerine olsun; şimdi denemeyi yapıyorlar. Ben......» □

Altı Milyonluk Adam

PİLOT HATASI (Pilot Error)

Edward J. Lackso'nun yazdığı bu bölüm az da olsa biyonik adamın Athena I İle Uzayda Yolculuk adlı serüvenini anımsatıyor. Bu kez uzay aracı yerine bir özel uçakta pilotluk yapan Steve Austin'in başı yine dertdedir. Ve her zaman olduğu gibi, yine çevresinde kurtarmak ya da kurtarılmak için sıra bekleyen kızlardan birine iş düşer sonunda.

Filimdeki görüntü bozuklukları bize bir gazete haberinin doğruluğunu kanıtlar gibiydi. Buna göre dizinin satın alınan filimlerinden dördü çizik ve bozukluklar yüzünden TRT'ce «yayınlanamaz» damgası yemiş. TRT'nin bu filimlere düşük ücret ödediği, bu nedenle de kopyanın kopyasının gönderildiği, üstelik gelen filimlerin de yayın tarihine kadar çok kötü koşullar altında bekletildiği söyleniyor. Artık hangi birine yanalım şaşırdık : Filimleri izlerken kafamızın bozulduğuna mı, yoksa gözümüzün bozulduğuna mı ?

DENİZİN DERİNLİKLERİNDE (Act Of Piracy)

Biyonik adamın bir beylik serüveni daha. TRT deki çevirmenler de işi pazarlamacılığa dökmüş olacaklar ki, adı üstünde «bir korsanlık olayını» Denizin Derinliklerinde diye tanıtıp ekrana izleyici çekmeye çalışıyorlar. Deniz dibi görüntülerinin bir iki dakikayı geçmediği bir serüvene bu adın verilmesini başka türlü yorumlamak olanaksız.

Serüvenin sonunda Oscar Goldman'ın Steve Austin'e bakıp «Niçin ondan nefret etmiyorum ?» diye sorması da düşündürücü. Son gelen söylentilere göre Oscar Goldman, daha doğrusu onu canlandıran Amerikalı oyuncu Richard Anderson ve Lee Majors arasındaki nefret denizin derinliklerinden çıkmış bile. Nedeni de Majors'ın Anderson'a ikinci sınıf oyuncu imiş gibi davranıp onu küçümsemesiymiş diyorlar. **Forbidden Planet** (1956) «Meçhul Dünya», **Seven Days In May** (1964) «Mayısta Yedi Gün» **Seconds** (1966) gibi belli başlı b - k filimlerine emeği geçmiş bir oyuncuya Majors'ın davranışı, hoş olmasa gerek. Hele ününü sadece bu b - k bozuntusu diziye borçlu olduğu düşünülürse.

ÖLÜM YARIŞI 2000 (Death Race 2000)
Yönetmen : Paul Bartel/Oyuncular : David Carradine, Simone Griffeth/Senaryo : Robert Thom & Charles B. Griffith/Yapımcı : Roger Corman/Amerikan New World Pictures yapımı/renkli/1976

Hollywood yapımı bu filim, bilim - kurgu sinemasının iki tanınmış imzasını taşıyor : Biri Amerikalı yapımcı Roger Corman, diğeri üzerine senaryonun yazılmış olduğu özgün öykünün yazarı Ib Melchior.

1926 doğumlu Roger Corman sinemaya yönetmen olarak 1950 lerde başlamış ve çoğu filminde yapımcı - yönetmen olarak gözükmüştür. Korku ve serüven filimlerinin yanı sıra **The Day The World Ended** (1956), **It Conquered The World** (1956), **Not Of This Earth** (1957), **Attack Of The Crab Monsters** (1957), **Teenage Caveman** (1958) gibi bilim - kurgusal yapıtlara da imza atmıştır. Bunlardan bir atom savaşı sonrasını anlatan ilki, 1960 larda yurdumuzda «Atom Canavarı» adıyla gösterilmiş ve oldukça ilgi uyandırmıştı.

Danimarka'da doğan ve sonraları Amerika'ya yerleşen 60 yaşındaki yazar - yönetmen Ib Melchior ise önceleri oyunculuk ve set desinatörlüğü ile işe başlamış, ardından **Angry Red Planet** (1959), **Reptilicus** (1961) ve **The Time Travellers** (1964) adlı b - k filimlerinde yazar - yönetmen olarak görev almıştır. 1965'de **Robinson Crusoe On Mars** filminde de onu yazar olarak görüyoruz. Ne yazık ki, bu yukarda sıraladığımız filimler, ucuz tecimsel sinema örnekleri olmaktan öteye gidememiş ve sadece b - k severlerin ilgisini çekebilmişlerdir. Yıllar sonra bu iki sanatçıyı biraraya getiren Ölüm Yarışı 2000'de de aynı tecimsel hava seziliyor. Dikkate değer özelliği, karamsar ve distopik (ütopya karşıtı) düşüncelerin filimde bir doruk noktasına ulaşması. İnsanları kana susamış canavarlar olarak kabul eden bu anlayışın, izleyiciyi tedirgin ettiği ölçüde düşündürmesini de isterdik. Ama yönetmen, sinema izleyicisine, arena izleyicisiymiş gibi davrandığı sürece buna olanak yok tabii.

Klüp Odası

Kitaplık ve fonoteği ile klüp odasını yeniden açıyoruz, sevgili okurlar. Kitap ödünç almak, kaset banda müzik ve oyun kaydı yaptırmak isteyen Science Fiction Fan Club (SFFC) üyelerinin mektuplarını bekliyoruz. 2. sayımızda yayınlanan koşullar bugün de geçerlidir. Bu arada kitaplığımıza önemli sayıda kitap bağışlayan sayın Ahmet Müfit Özdeş'e tüm SFFC üyeleri adına teşekkür ederiz.

SFFC üyeleri : 1. Murat Yüceer, 2. Nejat Bayülke, 3. Birol İlban, 4. Berrak Yavuz, 5. Halil Kırelli, 6. Ethem Basri Akgil ★ 7. ~~Hüseyin~~ AKIL Başyıldız, 8. Zafer Sağlam, 9. Mesut Çinetçi, 10. Babür Şahinoğlu, 11. Sezen Kaymak, 12. Rüveyda Subaşı, 13. Tahsin Çilen.

SFFC üye aday listesi : 1. Serdar Tahiroğlu, 2. Bülent Arınlı 3. Tuğrul Demir, 4. Nejat Ertan, 5. Mümin Saatçı, 6. Sedat Tardü, 7. Enis Akbaba, 8. Sinan Arıca, 9. Cenap Baytur, 10. Bülent Belgin, 11. Yemen Çağlar, 12. Bahattin Eki, 13. İlhan Ertenli, 14. Murat Gözen, 15. Gürkan Hasırcıoğlu, 16. Hürsel Kendir, 17. Fikret Özbek, 18. Uğur Ziya Soku, 19. Hayati Şatıroğlu, 20. Ragıp Şekerli, 21. Erden Tabak, 22. Serap Timur 23. Mehmet Tüfekçi, 24. Mehmet Alptekin, 25. Zafer Babalı, 26. Serdar Efe, 27. Sami Efegil, 28. Zihni Ergün, 29. Mehmet Güvener, 30. Engin Işıksal, 31. Serhat Kerman, 32. Hamdi Sağlam, 33. Mustafa Seçkin, 34. Hüsamettin Yalçıntaş, 35. Emel Yıldız.

Önemli duyuru : Bilim - Kurgu Meraklıları 1977 Ankara 1. Grup Toplantısı 3 Temmuz Pazar günü saat 14.00'de Çankaya Çay Bahçesi üst salonda yapılacaktır. Adres, Aşağı Ayrancı Dolmuş Sondurak Meydanı Meneviş Sok, No. 86 dır. Bu tanışma ve söyleşi toplantısında ayrıca müzik dinletisi (Pink Floyd, Tangerine Dream, Kraftwerk, elektronik müzik vs.) ve resim sergisi de yer alacaktır. İlgilenen tüm arkadaşları bekliyoruz.

7. sayımızda tanıttığımız Ölmez Adamların Evi adlı yapıtın özgün adı **La Maison des Hommes Vivants** olup Claude Farrère tarafından 1911 de kaleme alınmıştır. Bize bu bilgiyi sağlayan sayın Erol Tulay'a teşekkür ederiz.

antares

BİLİM – KURGU DERGİSİ

ANTARES 13 ŞUBAT 1978 10,— TL.

Bu sayıda,

H. G. WELLS

Robert A. HEINLEIN

Russell STORM

Arthur C. CLARKE

Isaac ASIMOV

Eğer

bir çılgın yanlışlıkla yeni tür bir mikrobu insanlara bulaştırmaya kalkarsa

Eğer

yeni bir yıldız gemisi sonsuzluğa ve bilinmeyene doğru yola çıkmaya hazırlanırsa

Eğer

yıkım gücü kesinlikle bilinmeyen yeni bir atom bombası denenmeye kalkışılırsa

Eğer

dünyanın sonunu anlatan bir filim hiç beklenmedik bir biçimde gerçekleşirse

Eğer

uzaylılar tarafından Pluto gezegenine kaçırılan bir uzay araştırma ekibi Dünya ile haberleşmek isterse

ne olur?

ÇALINAN MİKROP

H. G. WELLS

Bakteriyolog mikroskobun altına bir lam sokuşturarak,

— Yine bu da ünlü kolera basilinin — kolera mikrobunun — bir terkibi, dedi.

Soluk benizli adam mikroskoba eğilip baktı. Bu tür şeylere alışık olmadığı belliydi. Açıkta kalan gözünü eli ile kapatmaya uğraşarak,

— Pek bir şey görünmüyor, dedi.

— Şu vidaya dokun, dedi bakteriyolog; mikroskop sana göre ayarsız olabilir. Gözden göze çok fark var. Bu yana, ya da öte yana biraz çeviriver.

— A! Şimdi görüyorum, dedi ziyaretçi. Aslında görülecek fazla bir şey yokmuş. İnce şerit ve çubuklardan oluşan pembe parçacıklar. Ama yine de şu küçücük parçacıklar, zerrecikler çoğalıp bir kenti mahvedebiliyorlar! Harika!

Doğruldu, lamı mikroskoptan çıkararak elinde pencereye doğru tuttu.

Terkibi dikkatle inceleyerek,

— Belli bile değil, dedi ve sonra duraladı.

— Bunlar canlı mı şimdi? Tehlikeli olabilirler mi?

— Elindekiler boyanmış ve ölü olanlar, dedi bakteriyolog. Kendi hesabıma, evrendeki her birini teker teker öldürüp boyayabilmiş olmamızı isterdim.

Soluk yüzlü adam hafif bir gülümsemeyle,

— Sanırım, dedi, bu tür şeylerin canlı — faal bir durumda — çevrenizde bulunması pek işinize gelmiyor?

— Tersine, buna zorunluyuz, dedi bakteriyolog. Örneğin burada,

Odanın öbür ucuna gidip oradaki sayısız ağzı kapalı tüplerden birini aldı ve devam etti :

— Buradakiler canlı. Esas canlı hastalık bakterilerinin yetiştirilip üretilmiş hali.

Bir an duralar gibi oldu.

— Bir bakıma, şişelenmiş kolera.

Adamın solgun yüzünde belli belirsiz bir memnuniyet ifadesi belirdi. Tüpe yiyecekmiş gibi bakarak.

— Öldürücü korkunç bir şeye sahipsiniz demek oluyor bu, dedi.

Bakteriyolog konuğunun bu pek de sağlıklı gözükmeyen memnuniyetini izledi. Öğleden sonra eski bir dostundan tanıtıcı bir not ile kendisini ziyarete gelmiş olan bu adam, aralarındaki hal ve tavır uyuşmazlığı nedeniyle ilgisini çekmişti. İlişkide olduğu her zamanki bilimsel çalışmacıların sakin, kayıtsız görüş ve düşüncelerine alışıktı bakteriyolog. Dolayısiyle konuğunun düz siyah saçları ve çukurda kalmış gri gözleri, yorgun görünüşü ve sinirli tavırları, gösterdiği düzensiz ama canlı ilgi onun için yepyeni bir değişiklik olmuştu. Konuşulan konunun öldürücü yanı karşısında kolayca etkilenebilen böyle bir dinleyiciyle, meseleye en etkili yönden yaklaşmak belki de doğaldı.

Elindeki tüpü düşünceli bir biçimde salladı.

— Evet, o korkunç hastalık burada hapsedilmiş durumda. Şunun gibi ufacık bir tüpü kırıp içme suyu haznesine karıştırsan ve içindeki o görmek için boyayıp en güçlü mikroskoplarla incelemek zorunda kaldığımız kokusuz, tatsız canlı zerreciklere, «Gidin, büyüyüp çoğalın, her yere dağılın» desen, ölüm — esrarlı, iz bırakmayan ölüm, çabuk ve korkunç ölüm, acılı ve insanı aşağılayan ölüm — bu kente salıverilmiş olur ve orada burada kurbanlarını aramaya başlar. Bakarsın bir yerde kocayı karısından, başka yerde çocuğu annesinden, daha ötede devlet adamını görevinden, ve bir başka yerde de yaşamak için çalışıp didineni tüm dertlerinden ayırıvermiş. Su şebekesini izleyerek sokakları dolaştığını, orada burada içtikleri suyu kaynatmayanların evlerini seçip onları cezalandırdığını, maden suyu ve memba sularına sızdığını, yıkanan yeşilliklere bulaştığını ve

buzda uykuya yattığını görürsün. Yalaklarda ve tedbirsiz çocukların kullandığı açık çeşmelerde içilmek için hazır bekler. Hiç umulmadık binlerce yerde su başlarında, pınarlarda yeniden ortaya çıkmak için toprağa sızar. İçme suyu haznesinden bir kez yola çıktı mıydı, onu kuşatıp etkisiz duruma sokana dek kentin onda birinden umudunu kesmek gerekir kısacası.

Birden durup sustu. Zayıf yönünün caf cafılı konuşmak olduğunu söylemişlerdi kendisine.

— Ama burada iyi saklanıyor; hiç bir tehlikesi yok.

Soluk yüzlü adam başını salladı. Gözleri parlıyordu. Boğazını temizledi.

— Şu anarşistler, alçak herifler, çok akılsız aslında, dedi. Böyle bir şey dururken bomba kullanacak kadar aptallar. Sanırım —

Kapıda hafif bir ses oldu, sanki birisi kapıya tırnaklarıyla yavaşça vurmuş gibi. Bakteriyolog gidip kapıyı açtı. Karısı,

— Bir dakika gelir misin, hayatım, diye fısıldadı.

Laboratuvara tekrar girdiğinde konuğu saatine bakmaktaydı.

— Bir saatinizi almışım da farkında değilim, diye konuştu beriki. Dörde oniki var Burdan saat üç buçukta ayrılmış olmam gerekirdi. Ama ne yalan söyleyeyim, çok ilginç şeylerdi doğrusu. Hayır, bir dakika bile kalamam artık. Saat dörtte bir randevum var.

Teşekkürlerini tekrarlayarak odadan çıktı. Bakteriyolog onu dış kapıya kadar geçirip sonra düşünceli bir halde salondan laboratuvarına döndü. Konuğunun budunbilimsel yapısını düşünüyordu. Kuşkusuz adam ne Cermen ırkına ne de herhangi bir Latin ırkına mensuptu.

— Korkarım, ne yönden bakılırsa bakılsın başarısız bir örnek, diye söylendi bakteriyolog. Şu hastalık-mikropları terkipleri ile ne de çok ilgilendi!

Rahatsız edici bir düşünceyle irkildi. Buharla ısıtılan tüplerin yeraldığı tezgâha sonra da hızla yazı masasına döndü. Ardından acele acele ceplerini yokladı ve sonra kapıya doğru atıldı.

— Belki de salondaki masanın üzerine bıraktım, diye söylendi.

Salondan heyacanlı bir sesle seslendi;

— Minnie!

Uzaklardan bir ses,

— Evet, hayatım, diye karşılık verdi.

— Az önce senle konuşurken elimde bir şey var mıydı canım?

Kısa bir sessizlik.

— Yoktu, hayatım, çünkü hatırlıyorum —

— Eyvah! diye bağırdı bakteriyolog, ve hemen kapıya ve oradan da evin dış merdivenlerinden aşağı sokağa fırladı.

Çarpılan kapıyı duyan Minnie, telâşla pencereye koştu. Aşağıda sokakta ince uzun yapılı bir adam bir arabaya binmekteydi. Bakteriyolog, şapkasız ve ayağında terliklerle o yöne doğru koşuyor, bir yandan da elini kolunu sallayarak işaret ediyordu. Bu arada ayağındaki terliklerden birini kaybeden bakteriyolog yine de koşmasına devam etti.

— Çıldırmış bu adam, diye söylendi Minnie. Hep şu bilim illeti yüzünden!

Pencereyi açıp kocasını çağırmaya hazırlandı.

O anda hızla sağına soluna bakınan zayıf uzun boylu adamın da düşüncesi aynı olmalıydı. Telâşla bakteriyoloğu işaret ederek arabacıya bir şeyler söyledi. Ardından arabanın bez siperliği hızla kapandı, kırbacın ıslığı duyuldu, atların ayakları gürültüyle takırdadı ve bir anda araba, peşinde bakteriyolog olduğu halde iki yanı ağaçlar ve evlerle çevrili yol boyunca ilerleyip köşeyi dönerek gözden kayboldu.

Minnie pencereden sarkmış bir halde bir an öyle kalakaldı. Sonra başını içeri odaya çekti. Şaşkınlıktan donup kalmış gibiydi. «Bazı tuhaf halleri olduğunu bilirdim ama bu kadarı fazla», diye düşündü. «Bu mevsimde Londra sokaklarında çorapla koşulduğu nerede görülmüş-» O an aklına gelen bir düşünceyle rahatladı, kararını vermişti. Aceleyle

yün başlığını kafasına geçirdi, kocasının ayakkaplarını yerden kaptı ve salona geçip askıdan yine kocasının şapkasıyla, pardüsüsünü aldı. Ardından kapı önüne çıkıp hazır oradan geçen bir arabayı çağırdı.

— Şu yolu izleyip Havelock Crescent'den sapıver. Pamuk kadifeden ceketi ile şapkasız bir beyefendi yolda koşuyor olmalı, onu bulmamızı istiyorum.

— Pamuklu kadifeden ceketli ve şapkasız. Oldu bayan!

Ve arabacı bu adrese ömrü boyunca her gün gidiyormuşcasına hiç istifini bozmadan kırbacını salladı.

Birkaç dakika sonra Haverstock Hill'deki arabacılar sığınağı çevresinde toplanmış arabacı ve serserilerden oluşan küçük bir grup hayretle irkildi. Zencefil renkli bitkin görünüşlü bir atın delice sürdüğü bir araba geçiyordu önlerinden.

Sessizce arabanın geçişini izlediler. Araba uzaklaşınca içlerinden Old Tootles diye anılan iri kıyım bir babayiğit,

— Bu 'Arry' Icks yahu, dedi. N'olmuş buna?

Seyis oğlan,

— O biçim kırbaçlıyordu hani, dedi.

— Hey, şuraya bakın hele, diye seslendi biçare ihtiyar Tommy Byles. Bir tane daha geliyor. Bu da öbürü gibi fıttırmış olmalı.

— İhtiyar George bu, dedi Old Tootles. Dediğin gibi arabasına bir deli almışa benzer. Şunun haline bakın, arabadan düşecek nerdeyse! 'arry 'Icks'ın peşinde mi acaba?

Arabacılar sığınağı çevresindeki grup birden hareketlendi. Hep bir ağızdan bağırışmalar oldu.

— Hadi George!

— Ne yarış be!

— Yakala onu!

— Şaklat kırbacı!

— Tutabilene aşkolsun, dedi seyis oğlan.

— Şu işe bak sen! diye bağırdı Old Tootles. A, işte! Şimdi oynatacağım nerdeyse. Al bir tane daha! Hampstead'deki bütün arabalara bu sabah olan olmuş anlaşılan.

— Bu seferki bir avrat, diye bağırdı seyis oğlan.

— Herifi takip ediyor, diye ekledi Old Tootles. Benim bildiğim bunun tersi olur ya, neyse.

— Avratın elindeki ne öyle?

— Silindir şapkaya benziyor.

— Şu eğlenceye bakın hele, dedi seyis oğlan. İhtiyar George'un üstüne bire üç koyuyorum. Var mı bahse giren?

Minnie çoşkun bir alkışla uğurlandı. Bu durum hoşuna gitmese de, öte yandan görevini yaptığını hissediyordu. Haverstock Hill'den aşağı Camden Town caddesi boyunca yol alırken gözlerini derbeder kocasını akıl ermez bir biçimde kendisinden kaçıran ihtiyar George'un hareketli sırtından bir an için ayırmıyordu.

En ön arabadaki adam bir köşeye büzülüp kollarını kavuşturmuş oturmaktaydı İçinde büyük felâket olasılıkları saklı tüpü de sıkı sıkı elinde tutuyordu. Korku ve sevinç hisleriyle karışık garip bir ruh haleti içindeydi. İlk bakışta tasarısını uygulayamadan yakalanmak korkusuydu bu, ama bunun ardında suçunun korkunçluğundan ötürü olsa gerek daha belirsiz buna karşın daha büyük bir korku yatıyordu. Ama sevinci korkusunu kat kat aşmaktaydı. Kendisinden önceki anarşistlerin hiç biri böyle bir şeyi akıllarına dahi getirmemişlerdi. Ravachol, Vaillant ünlerini kıskandığı tüm bu belirgin şahsiyetler onun yanında önemlerini yitireceklerdi. Yapması gereken tek şey içme suyu haznesine ulaşıp o ufak tüpü bir deponun içinde kırmaktı. Planını ne kadar ustaca hazırladığını düşündü. O sahte tanıtıcı notu yazıp laboratuvara kadar girmiş ve çıkan fırsatı hemen anında değerlendirmesini bilmişti. Dünya kendisini tanıyacaktı artık. Kendisiyle alay edip hakaret

edenler, adam yerine koymayanlar, başkalarını kendisine tercih edenler, arkadaşlık etmekten kaçınanlar, hepsi sonunda hakettikleri dersi alacaklardı. Ölüm. ölüm, ölüm! Ona önemsiz bir adam muamelesi yapmışlardı hep. Tüm dünya onu ezmek için elbirliği etmişti. Bir insanı tek başına yaşamaya zorlamak ne demekmiş gösterecekti onlara. Geçtiği şu sokağı bir yerden hatırlar gibiydi.. Hah, tamam Great Saint Andrew sokağı tabii. Acaba kovalamaca ne durumdaydı? Arabadan dışarı boynunu uzattı. Bakteriyolog elli metre kadar gerideydi. Bu kötüydü işte. Her an yakalanıp durdurulabilirdi. Para için ceplerini yokladı ve bir yarım İngiliz altını buldu. Bunu arabanın üstündeki bir kapaktan arabacının suratına doğru uzattı.

— Peşimizdekilerden kurtulursak daha da fazlasını veririm, diye bağırdı.

Para anında elinden kapıp alındı.

— Hemen, şimdi! diye seslendi arabacı.

Ardından kapak hızla kapandı ve kamçının ucu atın terden pırıl pırıl olmuş sırtına indi. Araba bir anda sarsıldı ve kapağın altında yarı ayakta duran anarşist dengesini korumak için küçük cam tüpü tutan elini arabanın siperliğine dayadı. O anda zayıf tüpün çatırdadığını hissetti ve kırılan tüpün yarısı tınlayarak arabanın zeminine düştü. Bir küfür savuran anarşist kendini arabanın koltuğuna bıraktı ve gözlerini üzüntüyle yerdeki iki üç damlalık ıslaklığa dikti.

Bir an için ürperir gibi oldu.

— Galiba, bu işi ilk kendi üzerimde başlatmak zorundayım. Hıh! İlk kurban kendisi oldu diyecekler. Bu da bir şey aslında. Ama ne de olsa pis bir ölüm! Acaba söyledikleri kadar acı çektiriyor mu?

O an aklına gelen bir düşünceyle eğilip ayaklarının dibini yokladı. Kırılan tüpün ucunda ufak bir damla kalmıştı, ne olur ne olmaz diye bu damlayı da içti. İşi sağlama bağlaması gerekiyordu. Başarısızlık artık söz konusu olamazdı.

Sonra birden artık bakteriyologtan kaçmasının bir gereği olmadığının farkına vardı. Wellington sokağında arabacıya durmasını söyledi ve aşağı indi. İnerken tökezledi, başı bir tuhaftı. Bu kolera zehiri anlaşılan çok anî tesirliydi. Arabacıya çekip gitmesini işaret etti ve kollarını göğsünde kavuşturarak kaldırım ortasında bakteriyoloğu beklemeye başladı. Aldığı pozda trajik bir hava sezinleniyordu. Yaklaşan ölüm duygusu sanki onu yüceltir gibiydi. Takipçisini küstah bir gülüşle selâmladı.

— Vive l'Anarchie! Geç kaldın, dostum. İçtim onu. Kolerayı kimse durduramaz artık!

Bakteriyolog arabanın içinden gözlükleriyle kendisini süzdü.

— İçtin ha! Hem de bir anarşist! Şimdi anlıyorum.

Bir şey daha söylemek isterken vazgeçti. Dudağında bir gülümseme izi belirdi. Arabanın bez siperliğini itip ineceği sırada, anarşist eliyle dramatik bir veda işareti yaptı ve hastalıklı bedenini kalabalıkta sağa sola çarptırmaya özellikle dikkat ederek Waterloo köprüsüne doğru hızlı adımlarla uzaklaştı. Bakteriyolog onu gözleriyle izlemeye o derece kendini vermişti ki, Minnie'nin şapkası, ayakkabıları ve pardesüsüyle birden kaldırımda karşısına çıkması bile onu pek hayrete düşürmedi.

— Eşyalarımı getirmen iyi oldu, dedi ve anarşistin uzaklaşan görüntüsüne düşünceli düşünceli bakmaya devam etti. Gözlerini aynı yönden ayırmaksızın,

— Atla arabaya, dedi karısına.

Onun çıldırmış olduğuna şimdi iyice inanan Minnie sorumluluğu üzerine alarak arabacıya eve dönülmesi için talimat verdi. Çalımlı bir edayla gezinerek uzakta gitgide ufalan karaltıyı araba dönüp de gözlerinden gizleyince, bakteriyolog karısına döndü :

— Ayakkaplarımı mı giyeyim? Tabiî canım, tabiî

Sonra sanki birden aklına gülünç bir şey takılmış gibi güldü. Ardından,

— Aslında bu oldukça ciddî bir olay, diye hemen ekledi. Şu evime gelen adam var ya, bir anarşistmiş. Dur dur, öyle hemen ayılıp bayılmaya kalkma, yoksa gerisini anlatamam sana. Derken efendim, onun bir anarşist olduğunu aklının köşesinden bile geçirmeyen

ben, tutup onu şaşırtmak istedim. Bunun için de sana sözünü ettiğim, maymunlar üzerinde mavi lekeler ortaya çıkmasına neden olduğunu sandığım o yeni tür hastalık mikrobu terkibini alıp, bir aptal gibi, bunun Asya kolerası olduğunu söyledim. O da Londra'nın sularına karıştırmak üzere bunu alıp kaçmaya kalkıştı, başarsaydı bu uygar kentimizde mavi renkten geçilmeyebilirdi kuşkusuz. Ve şimdi de onu kendisi içmiş. Tabiî, ne olacağını söyleyemem ama biliyorsun o kediciği mavileştirmiş, üç köpek yavrusunda mavi lekeler ortaya çıkarmış ve bir serçeyi de masmavi yapmıştı. Beni esas düşündüren, aynısını hazırlamak için yeni baştan uğraşıp masraf etmek zorunluğu... Bu sıcak günde pardesü mü giyecekmişim? Niçin? Mrs. Jabber'e rastlarız diye mi.. Hayatım, Mrs. Jabber beni üşütecek değil ya. Ama sırf Mrs. Jabber yüzünden sıcak bir günde pardesü de çekil—. Off! Pekâlâ, pekâlâ.

KOLOMB ESRARKEŞİN BİRİYDİ

Robert A. HEINLEIN

Şişman adam klima cihazının iniltisini bastıracak kadar sesini yükselterek,

— Bir satışın ardından ıslatmak hoşuma gider, diye konuştu. İç bakalım, profesör, senden iki öndeyim.

Karşılarındaki asansör kapısı açıldığında başını içki masasından kaldırıp baktı. Bir adam barın serin loşluğuna doğru adım atarak sanki dışardaki parlak çölden yeni geliyormuş gibi gözlerini kırpıştırdı.

— Hey, Fred — Fred Nolan, diye seslendi şişman adam. Gelsene!

Konuğuna döndü.

— New York'dan buraya gelirken yolda tanıştığım bir arkadaş. Otur şöyle, Fred. Profesör Appleby ile el sıkışın. Kendisi yıldız gemisi Pegasus'un baş mühendisi - ya da olacak, gemi inşa edildiğinde, tabiî. Profesöre pırpırı için az önce hurda çelik sattım. Şerefe bir tek de sen at.

— Memnuniyetle, Mr. Barnes, dedi Nolan. Dr. Appleby ile tanışmıştık. Bir iş içindi - Climax Alet Yapım Şirketi adına.

— Ha?

— Hassas aletlerimizin donatımını Climax yapıyor, diye açıkladı Appleby.

Barnes şaşırmış gözüktü, sonra dişlerini göstererek güldü.

— Bak sen şu işe! Ben de Fred'i hükümetin adamı, ya da teknik bir sorumlu falan sanıyordum. Ne alırsın Fred? Eski - usul mü? Size de aynısı mı olsun, Profesör?

— Oldu. Ama beni «Profesör» diye çağırmayın, lütfen. Hem değilim, hem de beni yaşlı gösteriyor. Daha genç sayılırım.

— Gençsin tabiî, şey - Doktor. Pete! İki eski - usul ve bir duble daha Manhattan buraya! Sanırım resimli romanlardaki gibi uzun beyaz sakallı bir bilim adamı bekliyordum ben. Ama şimdi seni tanıdım ya, akıl erdiremediğim başka bir şey var.

— Neymiş o?

H. G. WELLS (1866 — 1946)

Bazılarınca çağdaş bilim - kurgunun babası olarak da tanınan İngiliz yazar ve düşünür. Tam adı Herbert George Wells.

En önemli yapıtları : The First Men in the Moon, The Time Machine, The War of the Worlds.

Türkiye'de yayınlanan yapıtları : Doktor Moreau'nün Adası (The Island of Dr. Moreau), Görünmeyen Adam (The Invisible Man), Zaman Makinesi (The Time Machine), Ay'da İlk İnsanlar (The First Men in the Moon), Merih'liler Yeryüzünde (The War of the Worlds). The Stolen Bacillus adlı öyküsünü Çalınan Mikrop olarak dilimize çeviren Sezar Erkin Ergin.

— Şey.. Bu yaşta bu ücra köşede çile doldurman...

— Pegasus'u New York'un ortasında Long Island'da inşa edemezdik tabiî, diye karşılık verdi Appleby. Ve üstelik burası geminin kalkışı için en ideal yer.

— Evet, anlıyorum, ama demek istediğim bu değil. Yani, şöyle diyeyim, ben çelik satarım. Sense bir yıldız gemisi için özel bazı alaşımlar istiyorsun; ben sana bunu satıyorum. Her neyse, şimdi alışveriş faslı kapandığına göre, neden bu işe kalkıştınız? Proxima Centauri, ya da herhangi başka bir yıldıza gitmeye çalışmanın anlamı ne?

Soru Appleby'in hoşuna gitmiş gibiydi.

— Bunun açıklamasını yapmak olanaksız. Everest dağına tırmanmayı insanlar niçin göze alıyor? Perry'i Kuzey Kutbuna çeken neydi? Mücevherlerini rehine vermeye Kraliçe'yi razı ederken Kolomb'un amacı neydi? Proxima Centauri'ye gelince, oraya kadar giden hiç olmadı - bu yüzden biz gidiyoruz.

Barnes Nolan'a döndü.

— Senin aklın alıyor mu bu işi, Fred?

Nolan omuz silkti.

— Ben hassas alet edevat satarım. Bazıları krizantem yetiştirir, bazıları da yıldız gemisi inşa eder. Benim işim de alet satmak.

Barnes'in güleç yüzü oldukça düşünceliydi.

— Evet...

Meyhaneci içkilerini önlerine koydu.

— Yahu, Pete, sen söyle. Eğer gidebilirsin deselerdi, Pegasus'la yolculuğa sen de katılır mıydın?

— Yok, hayır!

— Peki neden?

— Burdan memnunum ben.

Dr. Appleby kafasını salladı.

— İşte aradığın cevap, Barnes, ya da onun tersi. Kolomb ruhu kiminde var, kiminde yok.

— Hadi Kolomb neyse, diye ısrar etti Barnes. O geri dönmeyi umuyordu. Sizinse geri dönme umudunuz yok. Altmış yıl... yolculuğun altmış yıl süreceğini bana sen söyledin. Düşünsene, oraya varamadan ölmek de var işin ucunda.

— Öyle, ama çocuklarımız oraya varacaklar. Ve torunlarımızsa geri dönecekler.

— İyi ama... dur bakim, sen evli değil misin, yoksa?

— Evliyim tabiî. Yolculuğa sadece aileler katılıyor. Bu iş iki - üç kuşaklık bir iş. Bunu sen de biliyorsun.

Appleby cebinden bir cüzdan çıkardı.

— İşte karım Mrs. Appleby ve kızım Diane. Diane henüz üç buçuk yaşında.

Barnes ciddî ciddî,

— Çok güzel bir bebek, dedi ve cüzdanı Nolan'a uzattı. Nolan da resme bakıp gülümsedi ve cüzdanı Appleby'e geri verdi. Barnes bu ara konuşmasına devam etti.

— Kızın ne olacak, peki?

— Bizimle gidiyor kuşkusuz. Bir yetimhaneye bırakılmasını istemezdin herhalde!

— Hayır, ama...

Barnes kalan içkiyi höpürdeterek bitirdi. Ardından,

— Hâlâ aklım ermiyor, diye itiraf etti. Bir içki daha isteyen var mı?

— Ben içmeyeyim, teşekkürler, diye reddetti Appleby ve içkisini yavaşça bitirip ayağa kalktı.

— Eve yollansam iyi olur. Evli adamın hali başka, bilirsiniz.

Gülümsedi.

Barnes ona engel olmaya kalkışmadı. İyi geceler dileyip Appleby'in gidişini izledi.

— Sıra bende, dedi Nolan. Aynı mı olsun?

-- Ha? Evet, tabiî.
Barnes doğrulup masadan kalktı.
— Bara gidelim, Fred, orda istediğimiz gibi içeriz. Benim en az altı tek atmam gerek.
— Anlaştık, dedi Nolan yerinden doğrularak. Bir derdin mi var yoksa?
— Dert mi? O resmi gördün mü sen?
— Evet?
-- Bu konuda sen neler hissediyorsun peki? Ben de bir satıcıyım, Fred. Çelik satarım. Müşterinin onu ne için kullanacağı beni ilgilendirmez; ben sadece satarım. Bir adama kendisini asması için ip bile satarım. Ama çocukları gerçekten severim. O ufacık şirin çocuğun bu çılgın yolculuğa çıkarılacağını düşünmek bile beni hasta ediyor.
— Neden gitmesin? Annesinin babasının yanında daha rahat edecektir. Çoğu çocukların yaya kaldırımlarına alıştığı gibi o da çelik güvertelere alışacaktır.
— Hele hele, dur bir dakika, Fred! Onların bu işi becereceklerini sanmak gibi aptalca bir düşüncen yoktur umarım.
— Bence başarabilirler.
— Bence de başaramazlar. Hiç bir şansları yok. Bunu bildiğim için söylüyorum. Bürodan ayrılmadan önce bizim teknik elemanlarla bu konuyu enine boyuna tartıştık. Onda dokuz ihtimalle daha kalkışta yanıp kül olacaklar. Bu başlarına gelebileceklerin en iyisi. Güneş sisteminin dışına çıkabilseler bile, ki çıkamıyacaklardır, yine de başaramazlar. Yıldızlara hiç bir zaman ulaşamayacaklar.
Pete Barnes'in önüne bir içki daha koydu. Bunu bir solukta içen Barnes konuşmasına bıraktığı yerden devam etti.
— Pete, tazele bakalım şunu! Dediğim gibi beceremeyecekler. Yapmak istedikleri şey teorik olarak olanaksız. Ya donacaklar - ya kavrulacaklar - ya da açlıktn ölecekler. Ama şunu bilir, şunu söylerim, oraya kesinlikle varamayacaklar.
— Belki de.
— Bunun belkisi falan yok. Düpedüz çılgın bunlar. Biraz çabuk ol, Pete. Bir tane de kendine koy istersen.
— İşte geldi. Kendime de alıyorum, teşekkürler.
Pete kokteyli hazırladı, sonra bir bira da kendisi alıp yanlarına sokuldu.
Barnes sanki bir sır veriyormuşcasına,
— Şu gördüğün Pete var ya, içimizde en akıllısı o, dedi. Yıldızlara yolculuk falan gibi zırvalarla hiç uğraşmaz. Kolombmuş... Pah! Kolomb esrarkeşin biriydi. Yataktan dışarı çıkmaması gerekirdi onun.
Meyhaneci başını salladı.
— Beni yanlış anladınız, Mr. Barnes. Eğer Kolomb gibi adamlar olmasaydı, bugün burda olamazdık - öyle değil mi? Kâşiflik bana göre değil, bunu demek istedim sadece. Yoksa ben de inançlı bir kişiyim. Pegasus'un yolculuğuna karşı çıkmak gibi bir düşüncem yok.
— Yanlarına çocuk almalarını onaylamıyorsundur ama, değil mi?
— Şey... Mayflower gemisinde de çocuklar varmış, öyle diyorlar.
— Aynı şey değil ki bu.
Barnes Nolan'a baktı, sonra tekrar meyhaneciye döndü.
— Eğer Tanrı bizim yıldızlara gitmemizi isteseydi, hepimizin birer jet motoruyla dünyaya gelmemizi sağlardı. Sen iyisi mi, şurdan bir içki daha hazırla bana, Pete.
— Yeterince içtiniz Mr. Barnes, biraz ara verin.
Dertli görünüşlü şişman adam itiraz edecek gibi oldu, sonra düşünüp vazgeçti.
— Yıldız Salona çıkıp benle dansedecek birini bulurum ben de, diye söylendi. İyi geceler.
Ardından asansöre doğru sallanarak uzaklaştı.
Nolan onun gidişini izledi.
— Zavallı ihtiyar Barnes!

Sonra omuzlarını silkti.
— Sanırım, sen de ben de ona karşı katı - kalpli davrandık, Pete.
— Hiç de değil! Ben ilerleme ve gelişmeye inanırım, o kadar. Benim ihtiyarı hatırlıyorum, o da kimsenin düşüp boynunu kırmaması için uçaklarla ilgili bir yasanın çıkarılmasından yanaydı. İnsanların uçamayacağını iddia edip durur ve hükümetin bu tür çalışmaları engellemesini isterdi. Yanılıyordu tabii. Ben kendim de cüretli bir kimse sayılmam, ama her şeyi bir kez deneyecek yaradılışta yeterince adam gördüm, gelişme ve ilerleme de böyle olur zaten.
— İnsanların uçamadığı zamanları anımsayacak kadar yaşlı görünmüyorsun.
— Bakma sen, aslında oldukça eskiyimdir. En az on yılımsa burada geçti.
— On yıl ha? Biraz temiz hava almanı sağlayacak herhangi bir iş için istek, özlem duyduğun olmadı mı hiç?
— Yo, hayır. New York'ta 42. caddede barmenlik yaparken temiz havada çalışmıyordum ve şimdi aramıyorum da zaten orasını. Burası hoşuma gidiyor. İnsan burada hep yeni yeni şeylerle karşılaşıyor, önce atom laboratuvarı, sonra büyük gözlemevi ve şimdi de yıldız gemisi. Ama esas neden bu değil. Buradan memnunum. Benim yuvam artık burası. Bak seyret şimdi!
Bir konyak kabı aldı eline. İçkiyi solukla birlikte içeri çekmeye yarayan bu kap büyücek narin yapılı kristal bir topu andırıyordu. Bunu topaç gibi çevirip yukarı, tavana doğru fırlattı. Kap zarif ve yavaş bir biçimde yükseldi, çıkabileceği en yüksek noktaya eriştiğinde uzunca bir süre öylece havada dengede kaldı, sonra gayet yavaşça, aynen ağır çekim filimlerinde tramplenden atlayanlar gibi, alçalmaya başladı. Burnunun ucundan geçen kabı Pete elini uzatıp iki parmağıyla kenarından yakaladı ve rafa yerine koydu.
— Görüyor musun, dedi. Altıda bir yerçekimi. Dünyada barmenlik yaparken ayaklarımdaki nasırlar canıma okurdu. Burada ise sadece onbeş kilo geliyorum. Kim ne derse desin, ayda yaşamak gerçekten hoş bir şey.

VE YARIN YOK

Russell STORM

«Başlangıçta dünya şekilsiz ve boştu; ve anlaşılmazlığın yüzünü karanlık örtüyordu», diye düşündü.
Çocukluk anılarına aitti bu sözler. Böyle burada bekleyip spikerin kısık sesiyle hoparlörden fısıldadığı geri saymayı dinlerken birden aklına takılmış ve onda garip bir korku uyandırmışlardı.
— Sıfır eksi on saniye, sıfır eksi dokuz saniye, sıfır eksi...
Bu atom bombası denemesinden önceki sessiz saniyeler içinde, herhangi bir korkunun onu etkilemesi garipti. Garipti çünkü, sinir sisteminin artan bir başka gerilimi daha farkedemeyecek derecede korku hissine doyduğunu sanıyordu.

Robert A. HEINLEIN (1907 —)

Ünlü Amerikalı bilim - kurgu yazarı. Tam adı Robert Anson Heinlein.

En önemli yapıtları : Double Star (1955 Hugo ödülü), Starship Troopers (1959 Hugo ödülü). Stranger in a Strange Land (1961 Hugo ödülü), The Moon Is a Harsh Mistress (1966 Hugo ödülü).

Türkiye'de yayınlanan yapıtları : Merihten Saldıranlar (The Puppet Masters), Uzayda İlk Oyun (Double Star), Uzayda Kaybolanlar (Orphans of the Sky), 2100 Yılında İhtilâl (Revolt in 2100), Yeni Dünyalara Doğru (Farmer in the Sky).

Columbus Was a Dope adlı öyküsünü Kolomb Esrarkeşin Biriydi olarak dilimize çeviren Sezar Erkin Ergin.

Bir ileri gözlem istasyonu olarak düşünülmüş bu sığınak, patlama sahasından millerce uzaktaydı. Yapılan hesaplara göre, yeterince emin sayılırdı. Yine de —
«Korku bir zamanlar yararlıydı», diye düşündü. «Çünkü insanlar korkar, kaçar — ve bir gün daha yaşarlardı. Mamuttan kaçarlardı, büyük mağara ayısından, o devirlerin kurt sürülerinden kaçarlardı, ve kendilerinden güçlü bu kuvvetlerden kaçtıkları içindir ki, hayatta kalabilirlerdi. İsterdim ki...»
İstemek boşunaydı. Eğer bu deneme korktuğu gibiyse, kaçacak yer yoktu şimdi, ne mağara, ne de onu kurtaracak arzın derinliklerinde bir bomba sığınağı.
«Şimdi ne yapacaksın bakalım?», diye düşündü.
Hoparlörün cevabı duyuldu aynı anda :
— Sıfır eksi yedi saniye,
Yeni bombanın patlatılmasına yedi saniye kalmıştı.
İlk atom bombası denendiğinde ne derece güçlü olduğu görülmüştü. Ama bu yenisi —
Her şey oldukça basitti. Herhangi bir av tüfeği mermisinin falya barutu ve esas baruttan oluşması gibi. Ateşleme iğnesi çarptığında falya barutu patlar; bu küçük patlama da mermi kovanındaki barutu ateşler.
Dışarda, birkaç saniye içinde denenecek olan bombada, falya barutunun yerini bir atom bombası almıştı. Atom bombası patladığında, birkaç milyon derecelik bir sıcaklık oluşacaktı. Bu sıcaklıkta lityum ve hidrojen, uranyumdan yaklaşık iki kat fazla bir güçle patlayacaktı.
Süper bir silâh olarak düşünmüşlerdi bu bombayı. Ama ya silâh değilse? Ya silâhtan da öte bir şeyse?
Nicholson'u çıldırtan işte bu soruydu.
Hoparlörün sesi duyuldu :
— Sıfır eksi beş saniye.
Beş saniye sonra sorunun cevabı verilmiş olacaktı. «Beş saniye içinde insan neslinin tarihini, dünyanın çocuklarının geçmişini yaz bakalım», diye düşündü. «Pekin adamı ile başla, Java adamı ile...»
Pekin adamının yarım milyon yıl önce yaşamış olabileceğini ve ateş hakkında bir şeyler bildiğini gösteren deliller vardı elde. O zamandanberi insanoğlu ateşin sırrını bilmekteydi. Nükleer parçalanma sırrını öğreneli beri yarım yüzyıl geçmemişti oysa. Bu süre içinde daha büyük ve etkili bombalar yapmasını öğrenmişlerdi.
«Daha büyük ve daha etkili,» diye düşündü Nicholson. «Daima daha büyüğünü ve etkilisini istedik.»
İşte bu istek, Pekin adamından homo sapiens'i yaratmıştı. Bu daha iyisini isteme, daima övünülecek bir tutku olarak göze görünmüştü, ama atom bombasına gelince iş değişir gibiydi. Haddinden fazla büyük bir atom bombası olabilirdi örneğin...
Nicholson, «Hayat, evrende davetsiz bir konuk sanki.» diye düşündü. «Ve istenmeyen bir konuk gibi de sürekli kapı dışarı ediliyor.»
— Sıfır eksi üç saniye.
Ses büyüleyici bir hava taşıyordu şimdi. Nicholson patlamayı bekleyen çevresindeki donmuş, hareketsiz insanların farkına vardı. İlk atom bombası denendiğinde de böyle olmuş olmalıydı. Kimse sonuçtan emin değildi o zaman, şimdi de emin değildiler. Hesaplara bakılırsa... Ama ya matematik doğruyu söylemiyorsa? Ya tüm rakamları yanlış kılan hiç düşünülmemiş bir faktör söz konusuysa?
Hoparlörün,
— Sıfır, dediği duyuldu.
Bir sessizlik anı oldu; Nicholson'un «Durdurun bu denemeyi!» diye avazı çıktığı kadar bağırmak istediği bir an. Ama kimse durduramazdı artık. Bombayı harekete geçiren mekanizma otomatikti.
Değişik tür ve şiddetteki radyasyonu algılamaya yarayan göstergelerin takırdamaya baş-

lamasıyla sessizlik anı yerini anî ve telâşlı bir gürültüye terketti. İlk radyasyon dalgası sığınağa ulaşmıştı. Henüz patlamanın sesi duyulmamıştı, ses arkadan gelecekti.

— Şok dalgasına hazır olun! diye bağırdı boğuk bir ses. Nicholson'un sesi. Farkına varmadan konuşmuştu. Ayağının altındaki yekpare beton yerinden sıçrar gibi oldu.

Nicholson yere düştü. Korkunç bir gökgürültüsü çevresinde patladı. Beton, çalmakta olan dev bir davulun üstü gibi sıçrıyor, zıplıyor, aşağı yukarı gidip geliyordu.

«Sonunda olan oldu», diye düşündü. Yanılmamıştı. Sonunda olan olmuştu gerçekten.

Zihninde iki görüntü belirdi. Birincisi annesinindi, ikincisi ise karısının. İkisi açıklaması olanaksız bir biçimde kaynaşıp tek bir görüntü oluşturuverdiler. Her iki kadın da deneme sahasından binlerce mil uzakta Amerika'da idiler.

Olanları öğrenmeleri ne kadar zaman alacaktı acaba? Patlamanın tepkisi oraya bir saatte ulaşabilir miydi? Yoksa ışık hızıyla yayılıp oraya bir anda mı varacaktı?

Bilmiyordu. «Gidin, sevgili çocuklar», diye geçirdi aklından. «Sessizce terkedin bu dünyayı. Çok uzaklardaki yuvanıza gidin.»

Üzülmüyordu. Korkmuyordu. Bir zamanlar üzüntü ve korku gibi duygusal karşılıkların insanlara yararı vardı. Şimdi —

Altındaki beton sarsıldı — ve milyonlarca derecelik bir ısıyla parladı...

Yaklaşık üç yıl sonra, ışığın güneş sisteminden Antares yıldızına varana dek geçen süre sonunda, bu yıldızın çevresinde dolanan gezegenlerdeki gökbilimciler eskiden Dünya gezegeninin bulunduğu gökyüzü kesiminde yeni bir novanın — yeni bir yıldızın — aniden doğuşunu sakin bir ilgiyle izlediler.

REKLAM KAMPANYASI

Arthur C. CLARKE

Işıklar yandığında patlayan son atom bombasının etkisi hâlâ geçmemiş gibiydi. Uzun bir süre kimse yerinden kımıldamadı. Sonra yapımcı asistan gayet saf bir edayla sordu :

— Evet, R. B., nasıl buldunuz?

Yardımcıları rüzgârın ne yönden eseceğini öğrenmek üzere beklerken R. B. yerinde yavaşça doğruldu. Purosunun sönmüş olduğu ancak o zaman farkedildi. Olur şey değildi doğrusu, «G. W. T. W.» nin ilk gösteriliişinde bile olmamıştı bu iş.

R. B. mest olmuştu sanki.

— Çocuklar, dedi. Harika bir şey bu! Kaç paraya çıktı demiştin, Mike?

— Tastamam altı buçuk milyon harcadık, R. B.

— Bu paraya ucuz bile. Bakın şuraya yazıyorum, «Quo Vadis»i falan geride bırakmazsa bu filmi oturur tek başıma yerim.

Şişko bedeninden umulmayacak bir çeviklikle dönüp arka sıralarda koltuğuna gömülmüş kalmış ufak tefek bir adama seslendi :

— Toparla artık kendini, Joe! Dünya kurtarıldı sonunda! Bu tür uzay filimlerinin hepsini

---

Russell STORM

Bilim - kurgunun ikinci Altın Devri olan 1950'lerde ürün vermiş, Amerikalı bilim - kurgu yazarı.

And No Tomorrow adlı öyküsünü Ve Yarın Yok olarak dilimize çeviren Sezar Erkin Ergin.

ANTARES BİLİM - KURGU DERGİSİ

Sahibi ve Yazı İşleri Sorumlusu : Sezar Erkin Ergin

İsteme ve yazışma adresi : P.K. 56, Bakanlıklar, ANKARA

Posta Çekleri Hesap No. : 10078115

Not : Eski bir yıllık aboneler yeni ücrete göre altı saylık abone olarak geçerliliklerini korumaktadır.

gördün sen. Daha öncekilere göre nasıl buldun bunu?
Joe güç de olsa kendine gelir gibi oldu.
— Bir kıyaslama yapmak olanaksız, dedi. «Uzaydan Gelen Canavar» ın tüm heyecanını bu filimde de yaşayabiliyor insan, üstelik orda olduğu gibi filmin sonunda canavar yerine insan bulmanın düş kırıklığı da yok. Buna birazcık olsun yaklaşabilen tek filim, «Dünyalar Savaşı». Orda kullanılan filim hileleri de bizimki kadar iyi sayılır, ama tabiî George Pal filmi üç boyutlu olarak çekememişti. Zaten bütün mesele de burda! Filimde Golden Gate köprüsü yıkılırken, köprünün kemerlerinden biri üstüme çöküyor sandım bir an!
Reklam ve tanıtma bölümünden Tony Auerbach,
— Beni en çok etkileyense, diye söze girişti. Empire State Building'in tam ortadan ikiye bölünüşü. Binanın sahipleri bunun için bizi mahkemeye verirler mi dersiniz?
— Ne münasebet! Herkes o - senaryoda ne deniyordu onlara? - kentyıkıcıların karşısında hiç bir binanın dayanamayacağını anlar. Hem zaten New York'un geri kalanını da yerle bir ediyoruz ya. Hele o Hollanda Tüneli sahnesinde tavanın çöküşü yok mu; benim bile gözüm korktu, feribottan başka şeye binmem artık!
— Evet, çok iyi bir sahne - hani nerdeyse haddinden fazla iyi diyesi geliyor insanın. Ama beni esas etkileyen şey o uzay yaratıkları oldu. Kusursuz bir canlandırma - nasıl başardın bunu Mike?
Yapımcı koltuklarını kabartarak,
— Meslek sırrı, dedi. Ama yine de öğrenmek istersen söyleyeyim. O gördüklerinin çoğu gerçek.
— Ne!
— O, dur bakalım, yanlış anlama hemen! Bu iş için Sirius B yıldızına gittik demiyorum. Ama onun yerine Kaliforniya'daki Teknik Araştırma Merkezinde geliştirilmiş bir mikrokamerayı kullandık. Kamerayla gerçek örümceklerin hareketlerini görüntülemek mümkün; biz de en iyi görüntüleri alıp bunlarla, stüdyoda tam - boy çekilenleri bir arada kullandık. Öyle ki, görüntülerin hangisi gerçek hangisi stüdyodan belli bile olmuyor. Şimdi anladın mı, neden senaryoyu değiştirip uzaylı yaratıkların ahtapot yerine böcek kılıklı olmalarını isteyişimi?
— Bakın bunun reklamlarda da çok büyük etkisi olur, dedi Tony. Ama yine de beni düşündüren bir nokta var. Hani canavarların Gloria'yı kaçırdıkları o sahne. Sansür acaba... Demek istediğim o sahnenin hazırlanış tarzına göre sanki kız...
— O hadi canım, bırak düşünmeyi! Zaten biz de milletin öyle sanmasını istiyoruz. Ona bakarsan bir sonraki sahnede kızı aslında parçalara ayırıp incelemek istedikleri ortaya çıkıyor ve bir sorun kalmıyor böylece.
— Bu filim sayesinde yer yerinden oynayacak, diye sevincini belli etti R.B. Gözleri gişelerde toplanacak paraları sanki şimdiden görüyormuşcasına pırıl pırıldı.
— Reklam için bir milyonu daha gözden çıkarmamız gerek, diye ekledi. Afişleri sanki görür gibiyim - hemen söyleyeceklerimi not et, Tony : Gökyüzünden Saldıranlar! Yıldızlardan Gelen Canavarlardan Sakının! Ayrıca bu canavarların benzeri kurgulu oyuncaklar hazırlanmalı - kıllı bacakları üzerinde oraya buraya seğirttiklerini düşünün bir kez! İnsanlar korkutulmaktan hoşlanırlar, ve biz de onları korkutmak için elimizden geleni yapmalıyız. Filim gösterilmeye başlandığında, herkes yolda yıldızlara bakarken bile ürpermeli. Bu işi size bırakıyorum, çocuklar - bu filim tarihe geçecek.

Dediği gibi de oldu. «Uzay Canavarları» filmi iki ay sonra bomba gibi patladı. Londra ve New York'taki ilk gösterilerin hemen ardından bir hafta gibi kısa bir süre içinde Batı Dünyasında, «Dünyalılar Koruyun Kendinizi» diye basbas bağıran afişleri görmeyen, ya da New York'un boş ve ıssız 5. caddesinde ince, çok eklemli ayakları üzerinde gezinen kıllı canavarları gösteren fotoğraflara bakıp da ürpermeyen kişi kalmadı. Bir yandan uzay gemilerine ustaca benzetilmiş zeplinler gökyüzünde dolaşarak karşılarına çıkan pilotları şaşırtıp korkuturken, bir yandan da yabancı istilâcıların zemberekle çalışan benzer-

leri olmadık yerlerde ortaya çıkıp yaşlı hanımların ödünü patlatıyordu.
Reklam kampanyası son derece başarılı olmuştu. Ve eğer o hiç beklenmedik ve aynı nispette de feci olay başgöstermeseydi filim kuşkusuz aylarca gösterilecekti. Nitekim kamuoyu daha filmi seyrederken bayılanların sayısı ile meşgulken, birden Dünya semalarında bulutlar arasında kayan ince, uzun şekiller beliriverdi.

Prens Zervashni aslında iyi huylu bir kimseydi, ne var ki — kendi ırkına özgü bir kusuru vardı — çok çabuk hiddetlenirdi. Dünya gezegeni ile barışçı bir ilişki kurulmasını amaçlayan şu andaki görevinin zor bir yanı yok gibi gözüküyordu. Üçüncü Samanyolu İmparatorluğunun sınırlarını yavaş yavaş genişletip, gezegenleri ve güneşleri teker teker bir araya topladığı binlerce yıllık süre içinde bu tür bir yaklaşım için gerekli olan tam ve doğru teknik iyice öğrenilmişti artık. Bir sorun çıkması çok ender olaylardandı. Evrende yalnız olmadıklarını öğrenmenin ilk şokunu atlattıktan sonra değişik türde ama gerçekten zeki yaratıkların işbirliğine yanaşmamaları için bir neden olamazdı.
İnsanlığın savaşı siyasal bir amaç olarak kabullendiği ilkel durumdan henüz son kuşak esnasında kurtulduğu doğruydu. Yine de bu, Prens Zervashni'nin başdanışmanı, yıldızlararası siyaset profesörü Sigisnin II'yi tedirgin etmekten uzaktı.
— Tam tipik bir E sınıfı kültür, diyordu profesör. Bilimsel ve teknik yönden gelişmiş, ama töreleri bakımından geri kalmış. Yine de uzay yolculuğu kavramına yabancı değiller ve bizi kısa süre içinde kabulleneceklerdir. Güvenlerini kazanıncaya dek, olağan önlemleri almamız yeterli olur.
— Pekâlâ, dedi prens. Elçilerimizi yeryüzüne indirelim öyleyse.
Olağan önlemlerin, o sırada evrensel bir yabancı düşmanlığına dek varan Tony Auerbach'ın reklam kampanyasını hesaba katmamış olması çok büyük bir talihsizlikti, ne yazık ki. Böylece elçiler New York Merkez Parkına tam da, eli darda ve bu yüzden kolayca ikna edilen, tanınmış bir gökbilimcinin halka hitaben yaptığı bir radyo televizyon konuşmasında, «uzaydan gelecek ziyaretçilerin büyük bir olasılıkla kötü bir maksadı olması gerekir» diye üzerine basa basa bir açıklama yaptığı gün iniverdiler.
Birleşmiş Milletler Binasına doğru yola çıkan bu talihsiz elçiler, ancak güneyde büyük bir kalabalığın kendilerini beklediği 60. sokağa kadar ilerleyebildiler. Karşılama oldukça tek yönlü oldu ve kendilerine incelemek için çok az şey bırakılan Tabiat Tarihi Müzesi bilimcileri bu sonuçtan hiç de memnun olmadıklarını açıkça belirttiler.
Prens Zervashni, gezegenin öbür yanında aynı şeyi bir kez daha denedi, ama haber çoktan oraya da ulaşmıştı. Elçiler bu kez silâhlıydılar, ve kendilerini kahramanca savundular, ta ki sonu gelmez kalabalığın sayı gücü altında ezilene dek. Tüm bunlar yetmiyormuş gibi kendi filosuna karşı yerden roket bombaların da yükseldiğini gören prens, işte o zaman kendini kaybetti ve zora başvurulması yolunda karar aldı.
Her şey yirmi dakika içinde kimse acı duymadan olup bitiverdi. Ardından prens danışmanına dönerek küçümser bir edayla konuştu :
— İşte bu kadar! Ve şimdi - siz söyleyin neden bu işin yürümediğini!
Sigisnin II oniki hareketli parmağını acıyla birbirine kenetledi. Her ne kadar böyle ender rastlanan bir ırkın yokolması bir bilim adamı için başlı başına bir elem kaynağıysa da onu üzen şey tamamen dezenfekte olmuş Dünya'nın içler acısı durumu değildi sadece. Varsayımlarının ve onlarla birlikte itibarının da güme gitmiş olması en az bunun kadar acıydı.
— Bir türlü anlayamıyorum diye hıçkırdı. Kuşkusuz, bu kültür seviyesindeki ırklar ilk ilişki sırasında çoğu zaman sinirli ve kuşkulu olurlar. Ama bunların daha önce bu tür bir ilişkileri olmadığına göre, düşmanca bir tavır takınmalarına da neden yoktu.
— Düşmanca mı? Şeytandan farkı yoktu hiç birinin. Sanırım hepsi deliydi.
Prens, üç şiş üzerindeki yün yumağını andıran üç ayaklı bir yaratığa, gemi komutanına döndü.
— Filo tekrar toplandı mı?

— Evet, efendim.

— O halde son hızla üsse dönüyoruz. Bu can sıkıcı gezegende işimiz kalmadı artık.

Ölü ve suskun Dünya'da ise afişler hâlâ duvarlarda, tahta perdelerde insanları uyarmaya çalışıyordu. Uzaydan dünyaya inerken gösterilen böceksi şekillerinse, dört gözü dışında pembe kürklü bir panda ayısından farkı olmayan — ve üstelik Sirius'ten değil de Rigel'den gelen — Prens Zervashni'ye benzer tek yanı yoktu.

Ama tabiî, bunu insanlara açıklamak için vakit çok geçti şimdi.

FİZİKÇİ OĞLUM

Isaac ASIMOV

Kadının saçının zorla taranmış, eski moda bir görünüşü vardı, ve hafif elma yeşili rengindeydi. Belli ki boyayı çok dikkatle kullanmıştı. Hani şu saçın çizgi çizgi ya da nokta nokta boyanmasının bilinmediği otuz yıl öncesi gibi.

Yüzünde de tatlı bir gülümseme ile birlikte yaşlılığı tatlılaştıran canayakın bir bakış vardı. Bir karşılaştırma yapmak gerekirse, koca devlet binası içinde çevresini saran karmaşıklığın ortasında bayağı da dikkati çekiyordu.

Yanından hızla geçen bir kız durarak şaşkın bir yüzle ona baktı.

— Nasıl girdiniz buraya?

Kadıncağız gülümsedi.

— Fizikçi oğlumu arıyorum.

— Fizikçi oğlunuz mu?

— Aslında iletişim mühendisi. Kendisi Baş Fizikçi Gerard Cremona'dır.

— Dr. Cremona. Eee, o —. Giriş belgeniz nerede?

— İşte burada. Ben annesiyim.

— Bilemiyorum, Bayan Cremona. Gitmem... Odası şurada, aşağıda. Birisine soruverin.

Sonra dönüp hızla yürüdü.

Bayan Cremona başını salladı. Belki de bir şey olmuştu. Gerard'a bir şey olmamış olsaydı bari.

Koridorun alt yanından sesler duyunca sevinç içinde gülümsedi. Gerard'ın sesini duymuştu.

Odaya girip;

— Merhaba, Gerard, dedi.

Gerard, boya kullanmadığı için saçlarında tek tük akların görünmeye başladığı, ama yine de bol saçlı, iri yapılı bir adamdı. Çok meşgul olduğunu söyledi. Annesi oğluyla, hem de onun davranışlarıyla övünç duyuyordu.

Oğlu orada çoşkulu bir sesle asker üniformalı bir adamla konuşuyordu. Kadıncağız rütbeyi çıkaramamıştı ama oğlu onun hakkından gelirdi.

Gerard başını kaldırıp;

— Burada işin... Ne arıyorsun burada? dedi.

— Seni görmeye geldim.

Arthur C. CLARKE (1917 —)

Ünlü İngiliz bilim adamı ve bilim - kurgu yazarı.

En önemli yapıtları : The Star (1955 Hugo ödülü), A Meeting With Medusa (1972 Nebula ödülü), Childhood's End, 2001 : A Space Odyssey, The City and the Stars.

Türkiye'de yayınlanan yapıtları : 2001 Uzay Yolu Macerası (2001 : A Space Odyssey). Publicity Campaign adlı öyküsünü Reklam Kampanyası olarak dilimize çeviren Sezar Erkin Ergin.

— Bugün Perşembe mi? Ooo, unutmuşum. Otur anne, ama şimdi seninle konuşamam. Nereye istersen otur. Nereye istersen... Bakın. General.
General, Gerard'ın omuzu üstünden kadına baktı, sonra onun omuzuna vurdu.
— Annen mi?
— Evet.
— Burada kalması gerekli mi?
— Şimdilik değil, ama sorumluluğu ben üzerime alıyorum. Isıölçere bile baksa okuyamaz. Onun için söylediklerimizden bir şey anlamayacaktır. Bakın şimdi, General. Onlar Pluto'dalar. Tamam mı? Radyo sinyalleri doğal kaynaklı olamaz; öyleyse insanlardan, dolayısıyle bizimkilerden geliyordur. Bunu kabul etmek zorundasınız. Göktaşı kuşağının ötesine gönderdiğimiz onca insan grubundan birisi bu işi başarmışa benzer. Diyelim, Pluto'ya ulaştılar.
— Öyle, dediğini anlıyorum, ama yine de olanaksız değil mi? Şimdi Pluto'da olanlar, kendilerine ancak bir yıl yetecek gereçlerle oraya gönderildiler. Benim anladığım bu. Amaçları Ganymede'e varmaktı. Bu uzaklığın sekiz katını aşmış görünüyorlar.
— Doğru. Biz de nasıl ve niçin böyle olduğunu anlamalıyız. Bir çeşit... yardım almış olabilirler.
— Ne çeşit yardım? Nasıl?
Cremona içinden «ya sabır» çekiyormuş gibi bir an yumruklarını sıktı. Sonra :
— General, dedi, bunda ben kendimi güç duruma sokuyorum ama uzak da olsa bu işe insan - dışı yaratıklar karışmış olabilirler. Yeryüzü - dışı yaratıklar. Bunu ortaya çıkarmalıyız. Bu bağlantı ne kadar sürdürülebilir bilmiyoruz.
— Senin demek istediğin (Generalin asık suratı gülümser gibi oldu), bunlar gözaltından kaçmış olabilirler ve yakalanmaları da bir an işi belki.
— Kimbilir. Belki. İnsan soyunun tüm geleceği, karşımızda ne olduğunu bilmemize bağlı olabilir. Hem de şimdi.
— Öyle olsun. Benden istediğin ne?
— Ordunun Çokamaçlı bilgisayarı gerekli olacak bize. Bilgisayarın üzerinde çalıştığı bütün sorunları kaldırıp atın, sonra bizim anlambilim sorumuzu bilgisayara yüklemeye başlayın. Elinizdeki her iletişim mühendisi işini bırakıp bizimle işbirliğine girişmeli.
— Ama niye? Bu işle ilişkisini anlayamadım.
Tatlı bir ses, konuşmalarını kesti.
— General, biraz meyve ister misiniz? Portakal getirdim de...
Cremona araya girdi.
— Anne! N'olur! Daha sonra! General, ilişki çok basit. Şu anda Pluto'nun uzaklığı dört milyar milin biraz altında. Işık hızında yol alan radyo dalgalarının buradan oraya varması altı saat sürer. Eğer bir şey söylersek, yanıtı için on iki saat beklememiz gerekecek. Onlar bir şey söylerler de biz kaçırıp «Ha?» dersek, onlar da söylediklerini yineleseler, hop, bir gün güme gider.
General :
— Bu işi hızlandıracak bir yol yok mu? diye sordu.
— Olamaz. Temel iletişim yasası bu. Hiç bir iletişim, ışık hızının üstünde bir hızla gerçekleştirilemez. Burada ikimiz arasında birkaç saat sürecek bir konuşma, Pluto ile Dünya arasında olsa, aylar sürer.
— Evet, anlıyorum. İşin içinde gerçekten yeryüzü - dışı yaratıkların olduğunu sanıyor musun?
— Evet, sanıyorum. Doğrusunu isterseniz, burada herkesin benim gibi düşündüğünü söyleyemem. Yine de, her sinir telini, her lifi zorlayıp iletişimin hızlandırılması için yollar arıyoruz. Her saniyeye elden geldiğince çok bilgi sığdırmamız gerekiyor. Bağlantı kopmadan önce, gerekli olan herşeyi bulmak zorundayız. Bunun için de sizin Çokamaçlı bilgisayarınız ile uzmanlarınız gerekiyor. Göndermemiz gereken sinyal sayısını azaltacak

bir iletişim yöntemi bulmalıyız. Verimdeki yüzde onluk bir artış bile belki bir haftalık bir süre kazandırır bize.

Tatlı ses yine araya girdi.

— Ha, Gerard, bir konuşma yapmaya çalışıyorsunuz, öyle mi?

— Anne! N'olur karışma!

— Ama bu işi tersten yapıyorsunuz. Doğrusu bu.

— Anne!

Cremona'nın sesi, sabrının taşmak üzere olduğunu gösteriyordu.

— Peki, öyle olsun, ama bir şey söyleyip yanıtı için on iki saat beklemek aptalca bir iş. Öyle yapmamalısınız.

General homurdandı.

— Dr. Cremona, soracak başka biri...

Cremona

— Bir dakika, General, dedi. Anlatmak istediğin ne, anne?

Bayan Cremona içten bir tavırla

— Yanıtı beklerken, dedi, konuşmayı sürdürün, onlara da söyleyin konuşmayı sürdürmelerini. Siz durmadan konuşun, onlar da durmadan konuşsun. Böylelikle, her an sizi de, onları da dinleyen birisi olmuş olacak. Eğer onlardan ya da sizden yanıtlanması gereken bir soru olursa, konuşmanızın sonuna eklersiniz, ama büyük bir olasılıkla, gerekli her şeyi sormadan öğreneceksinizdir.

Her iki adam kadıncağıza bakakaldılar.

Cremona fısıldadı.

— Elbette. Aralıksız konuşma. Kesintisiz on iki saat sürdü mü, tamam... Tezelden başlayalım.

Generali sürüklercesine çekerek dışarı çıktı, sonra geri girdi içeri.

— Anne, dedi, kusura bakma, sanıyorum bu birkaç saat sürer. Bir iki kız gönderirim senle konuşmaları için. İstersen biraz kestirebilirsin de.

Bayan Cremona

— Beni merak etme, Gerard, dedi.

— Yalnız, böyle bir şeyi nasıl düşünebildin, anne? Nereden geldi aklına?

— Ooo, Gerard, bütün kadınlar bilir bunu. İster görüntülü telefonla ya da üst havayuvarı ile, ister yüzyüze konuşuyor olsun, her kadın haber iletmenin bütün sırrının, dünya yansa, Durmadan Konuşmak'ta olduğunu bilir.

Cremona gülümsemek istedi. Sonra alt dudağı titreyerekten dönüp çıktı.

Bayan Cremona, oğlunun arkasından sevgiyle baktı. Fizikçi oğlu ne efendi bir çocuktu... Hem kocaman hem de önemli bir adam olmasına karşın, yine de bir çocuğun her zaman annesinin sözünü dinlemesi gerektiğini biliyordu.

Isaac ASIMOV (1920 —)

Ünlü Amerikalı bilim adamı ve bilim - kurgu yazarı.

En önemli yapıtları : The Foundation Trilogy (1966 Hugo ödülü), The Gods Themselves (1972 Hugo ve Nebula ödülleri).

Türkiye'de yayınlanan yapıtları : Kâinat Fatihi (The Currents of Space), Kan Damarlarında Yolculuk (Fantastic Voyage), Çelik Mağaralar (The Caves of Steel), Robotlar (I. Robot).

My Son, The Physicist! adlı öyküsünü Fizikçi Oğlum olarak dilimize çeviren Hüseyin İçen.
